Y

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Y

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

S.21.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Jac 31.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

393 G25

cum variis lectionibus Codicum
manu C.A. Duckeri
v. Catalog. Dukeriani. octav. n. 525.

C. Saxius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

KONINKLIJKE
BIBLIOTHEEK

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Illuſtriſſimo & Excellentiſſimo

VIRO,

IOACHIMO GERSTORPH,

D[no] Hæreditario de Tundbyholm, Aalſtrup, Lillő, &c: Equiti aurato, Regni Daniæ Proregi, Senatori, & Territorii Calundburgenſis Præfecto Regio.

L. Annæi Flori ingenium fuit, Vir Illuſtriſſime, Populi Romani in ſuum uſque ſeculum tempora & res geſtas, quaſi hominis, dividere in quatuor ætates: Infantiam, qua imperium velut lactens & tenerum, nec tam imperium, quam principatum in Latio, Etruſcis, Sabinis, paravit: Adoleſcentiam, qua firmior

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ardentiorque Italiam univerſam viribus ſuis accedere compulit: Juvenile robur, quo trans maria tranſque montes, Italiæ terminos, progreſſus per omnes terrarum orbis regiones potentiam promovit: Senectam, qua per Cæſarum inertiam conſenuit atque decoxit. Idem tres in his meliores ætates, tanquam quarum notitiam vulgari & conſervari magis intereſſet, in elegans & ſenſibus prolixius quam verbis aut mole compendium contraxit, quo & illorum, qui ſcriptoribus res eaſdem fuſius narrantibus vacaviſſent, admoneri memoria, & illorum quibus ea copia non fuiſſet, pluribus tamen bonis exemplis ani-

mus poſſet inſtrui. Quare nunquam ei ſic merito defuere lectores: unde & in fatalibus bonarum artium tenebris, quum tot nobiles auctores ævi barbaries ſuppreſſit exſtinxitque, ſervatus eſt: & quæ ex illa infelicitate temporum ei maculæ adhæſerant, eas eluere ac tollere, quantum in ipſis fuit, elaborarunt præſtantiſſimi poſt renatas literas viri: & quum intra paucos annos æmulo diverſorum ſtudio politior ſubinde fuerit typis editus, ſemper tamen plures emptores apparuerunt quam exemplaria. Placuit cum ſingulorum notis: placuit cum paucorum integris: placuit cum plurium & variorum excerptis:

placuit ex noſtra officina & ſine
notis ſolo comitatus Ampelio,
& cum integris unius, cui plu-
rimum omnium debet, Claudii
Salmaſii. Placebit haud dubie
hæc quoque editio, quæ, quic-
quid habuerunt ſingulæ boni &
eximii, in unum collegit, non
paucis interjectis, quæ nulla ha-
buit priorum: præſertim ſi im-
petraverimus, ut Tibi, Vir Illu-
ſtriſſime, & accuratiſſimo & be-
nigniſſimo omnium ingenii o-
perum cenſori, primo approbe-
tur. Tibi Romana & Græca an-
tiquitas, Tibi, quidquid ad Græ-
cam & Romanam antiquita-
tem illuſtrandam & conſervan-
dam hodie confertur operæ,
Tibi Muſæ veteres & recentes,

modo veterum ſint non ineptæ imitatrices, quotidianum contubernium, & poſt graviſſimas difficillimis temporibus ſublimis officii tui in tanto regno curas, unicum ſolatium & oblectamentum ſunt. Nos vero illi antiquitatis & literarum vindices, qui Te Herculem Muſagetam & Patronum agnoſcunt, haud gravatim admittunt tanquam adjutores & participes præclarorum ſuorum conatuum: qui rem familiarem, labores, cogitationes, vitam impendimus, ut illorum ſtudia ad omnium diſcere cupidorum utilitatem perveniant. Quo nomine nos quoque pars tuorum clientium, etiamſi non alia propiora vin-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

cula interceſſiſſent, quum jamdudum venerationem, quam & ob ſtudiorum patrocinium & ob collata in nos beneficia tibi tanto Heroi debemus, profiteri publice decreſſemus, commodiſſime id nos facturos putavimus, ſi hoc ex eodem genere donarium Illuſtri Nomini Tuo ſacrum ſuſpenderemus ac dicaremus. Vale, Illuſtriſſime & Excellentiſſime Domine, & devotionem noſtram placido ac benigno animo accipe. Datum Amſterodami Anno MDCLX.

Illuſtriſſimæ Excellentiæ Tuæ

devotiſſimi cultores,

Ludovicus & Daniel Elzevirii.

BE-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

BENIGNO LECTORI S.

FLorus antehac à nobis editus, majore jam & meliore cultu habituque procedit, quam hactenus; vel ex illo quidem tempore, quo variis modis jactatus, multorumque manibus vexatus & evolutus, hoc tandem boni reperit, ut novum ſemper aliquem medicum quærere facilius, quam priſtinam ſanitatem recuperare potuerit. Ita ut acceſſio potius vulnerum plagarumque facta, quam de illis, quibus erat πάλαι ϗ πρόπαλαι conciſus confectuſque, aliquid diminutum ſit. Multum tamen abfuerit ſtudia doctiſſimorum hominum culpare, quos in Floro emendando certatim ab aliquot annis, cum multa egregiæ voluntatis ſignificatione, deſudaſſe compertum habemus. Tametſi enim parum feliciter hoc non paucis ſucceſſerit; qui duram nimis & laborioſam provinciam ſuſceperant; tamen id omnes voluiſſe, & eo animo id feciſſe facile videmus, ut Florum emendarent, purgarent, ac mendas tollerent. Hoc propoſitum, hoc illis conſilium fuiſſe animadvertimus. Quis igitur, niſi quem malus animus ab æqui bonique vera æſtimatione tranſverſum rapit, tam bonum animum, tam propenſam voluntatem laudare

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

temperet? Laus ſua egregiis conatibus invidenda non eſt, etiamſi ſucceſſu careant. Succeſſus autem non alios commendare poſſumus; niſi quos ſcimus ex juſtis & laudandis conatibus proceſſiſſe. Docti illi viri, quid in eo labore, quem ſatis alacri acrique animo tulerunt, præſtiterint, quid profecerint, aliorum potius eſto, quam noſtrum cenſere & judicare. Hoc unum ſcimus, Clariſſ. virum Dnum Salmaſium τὸν μακαρίτην, in Floro reſtituendo, tanto alios ſupergreſſum eſſe, ὥστε παῖδας τοὺς ἄλλους πάντας παρά σοι κρίνεσθαι· nec aliter cenſere poſſimus, quam ut illos, qui ante illum ex tam glorioſa διορθώσει καὶ κρίσει laudem ſibi quæſitum ire contenderunt, voluiſſe tantum; illum vero id, quod illi voluerant, feliciſſime factum dediſſe dicamus. Ita profecto eſt, ut unus aut pauci capiant aut aſſequantur, id quod plerique omnes diu & cum labore captarunt & ſecuti ſunt. Locus itaque oportunus hic ſe offerret, virtutibus ejus deprædicandis, & meritis in Rempubl. litterariam memorandis; ſi illum talem tantumque qualis fuit revera, aut animo concipere poſſemus, aut oratione complecti. Quod igitur præſtare videbamus nos non poſſe, ne tentare quidem auſi ſumus; quicquid enim dicturi eſſemus, minus foret. Nam ſi in hoc adeo late patenti campo decurrere liberet, citius nos in illo laudum ejus curriculo, ſpiritus ac vires deficerent, quam vel ad metam pervenire, vel omnia verbis digne circumvehi liceret. Scripta itaque ejus teſtentur, quid in Rempub. litterariam meritus ſit; tum & commentarii hi, quos &

inte-

integros in Florum damus, cum textu puriſſimo, ex editione Commeliniana, quam ille correctiſſimam judicavit & ſecutus eſt: Inſuper ex variis etiam Auctoribus, commentariiſque doctiſſimis Freinshemii, inſigniores emendationes & ſelectiſſimas notas collegimus, collectas ad Auctorem quaſque ſuum retulimus. Indicem etiam locupletiſſimum & utiliſſimum Clariſſ. Viri Freinshemii, additis ſectionibus & tmematibus capitum, adjunximus. Opellam itaque hanc qualemcunque noſtram huic Auctori ac Studioſæ juventuti præſtitam, æqui bonique conſule.

JU-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

JUSTUS LIPSIUS.

Lib. 2 Elect. cap. 5.

LUCIUS ANNÆUS FLORUS, (ita enim indigitare cum priſcis libris malim, quam Julium: quoniam Hiſpana origine fuiſſe colligo, &, niſi fallor, ex ipſa Senecarum gente;) is, inquam, Florus compendium non tam Livii, à quo ſæpe diſſentit, quam rerum Romanarum, ſcripſit: ſi quid mei judicii eſt, compoſite, diſerte, eleganter. Subtilitas quidem & brevitas in eo ſæpe mira; & ſententiarum quædam gemmulæ cum judicio inſertæ & veritate.

JOH. ISAC. PONTANUS

In Oratione Iſagogica ad Florum.

L. Annæum Florum Volaterranus Julium Florum Secundum maluit nominare: Quod exiſtimaret hunc eſſe eum Secundum, cujus amice meminit Fabius Quintilianus, qui & familiariter à ſe amatum eum addit, virum ut miræ facundiæ, ita infinitæ curæ. Julii cognomen à Patruo Julio Floro retinuiſſe idem conjicit: Cujus quoque Quintilianus mentionem facit, inter paucos diſertum eum fuiſſe indicans, utpote in eloquentia, quam in Galliis ſub extremum exercuit Galliarum principem. Quam de Floro opinionem, ſi Trajani ævum, quo claruit & Quintilianus & Florus noſter, reſpicimus, non abs re conjeciſſe Volaterranus cenſeri poteſt. Niſi quod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

quod duo obſtare videantur: Prius eſt ipſe Quintilianus, qui non ut hiſtoricum aut inter hiſtoricos, ſed ut oratorem & inter eloquentiæ laude florentes utrumque & Julium Secundum & patruum ejus Florum concelebrat: Alterum eſt codicum veterum ſcriptura, in quibus non Julius, ſed L. Annæus Florus conſtanter indigitatur. Unde colligendum doctiores voluerunt ex Hiſpania oriundum fuiſſe, & fortaſſe ex ipſa Annæorum, id eſt, Senecarum gente. Quidquid horum ſit, quod nos in medio relinquemus, illud interim ratum eſto; egregium opus eſſe hos ejus quatuor rei Romanæ libros. Quos qui compendium Livii aut breviarium faciunt, vel eo, præter cætera, redargui exiſtimo, quod in iis à Livio ſæpenumero abeat ac variet ſententia. Potius totius imperii florentis tabulam appellabimus, cum præſertim ipſe in prologo ſuo fateatur ſe ad exemplum eorum, qui terrarum ſitus pingunt, in brevi quaſi tabella univerſam imperii imaginem ac magnitudinem ob oculos poſuiſſe.

CLAU-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CLAUDI SALMASI

NOTÆ ET CASTIGATIONES IN L. ANNÆI FLORI LIB. I.

EX PROLOGO.

Super auctore hujus elegantiſſimæ Epitomæ nihil nobis compertum eſt, quod viri docti non norint, atque ipſi pridem obſervarint; nec tam neceſſe eſt nos eum ignorare quam bonis conjecturis, per quas ſi non verum elicere, falſa tamen refutare poſſimus, inniti. Et ut verum fateamur, facilius poſſumus invenire cujus non ſit, quam cujus ſit hoc opus. Si hoc invenire eſt, ſemper quærendo laborare. In quibuſdam veteribus & manu exaratis libris quædam leguntur ſub prologi titulo, de Lucio Annæo Seneca, & Lucio Annæo Mela, quæ inepta & aliena eſſe facile omnes qui legerunt, vident, quæ qualia ſint ut ſciamus, ita prologus incipit: Anno tertiodecimo Olympiadis Lucius Ænnæus Melas Frater Senecæ & Gallionis Gallionis bona Lucani poëtæ filii ſui à Nerone promeruit. *Hæc verbatim deſcripta ex Hieronymo, & turpiſſimo mendo deformata. Legendum:* anno tertio undecimæ Olympiadis ſupra ducenteſimam. *Hic autem Iunius Gallio in vetuſtiſſimo codice Euſebii Palatinæ Bibliothecæ vocatur* Junius Annæus Gallio. *Sed ut ad rem redeamus, hujus compendii non poſſe auctorem dici L. Annæum Senecam, aut L. Annæum Melam, plus ſatis clarum eſt. Veteres quidam libri, ut*

illius

illius indicio cognoſcimus, qui prologum ſive argumentum concinnavit, nomen Flori adſcriptum non habebant. Sed in iis Lucii Annæi erat tantum mentio. Ergo quiſnam, inquit, horum libri hujus auctor ſit, Lucius Annæus Seneca, an Lucius Annæus Melas, incertum facit communitas nominum Lucii & Annæi; nam Flori non eſt ibi mentio. Cum in hujuſmodi Codices incidiſſet Lactantius Firmianus, & Lucium tantum Annæum legiſſet, ſtatim Senecam cogitavit, quod notiorem eo Lucium Annæum alium non haberet, & ita imprudens nomen auctoris quem citabat, male concepit vir doctiſſimus & diſertiſſimus. Illi enim mea quidem ſententia non leviter errant, qui non hunc auctorem noſtrum, ſed Senecam primum in iis Scriptis quæ ad nos non pervenerint, hanc Romanæ urbis temporum in ætates diſtributionem inſtituiſſe contendunt, neque alium in Lactantio debere intelligi quam Senecam ipſum philoſophum. Sic ſane ſibi perſuaſum habeant, dum aliis ne perſuadeant, ita enim ipſa pæne verba Flori producit ille ſanctus Scriptor, ut, qui non hujus ſed alterius cujuſdam auctoris ab eo verba produci exiſtimet, meras nugas agat. Sed per nos licet, illi judicio ſuo fruantur. Non hodie autem atque heri hos titulos, in quibus Flori nomen extat, exemplaribus à librariis fuiſſe inditos, vere mihi perſuadeo. Licet aliter ſentire videam viros non mediocriter eruditos, qui recentes eſſe καὶ οὐ παλαιᾶς χειρὸς exiſtimant. Sed unde ineptus illius prologi auctor, qui legitur in quibuſdam vetuſtis exemplaribus, Flori nomen accepiſſet, ſi non ita ut in vetuſtiſſimis qui hodie extent Codicibus, Flori nomen adſcriptum reperiſſet in illius ævi vetuſti libris. Qui cum dicat, Nam Flori non eſt ibi mentio, codicem aliquem antiquum & optimæ notæ ab eo deſignari puto. Nazarianus liber manuſcriptorum omnium quibus uſi ſumus antiquiſſimus, ut quem ante octingentos annos ſcriptum eſſe manifeſta ſit fides, quique bonitate ſuperat agmen illud Codicum quibus adjutus eſt in hujus ἐγχειριδίου recenſione optimus & doctiſſimus Vinetus, Lucii Annæi Flori, in titulo præfert. Non alius poteſt eſſe Florus quam ille qui Trajani & Hadriani temporibus floruit, qui in Epiſtola ad

Ha-

Hadrianum, cujus Epiſtolæ ter aut quater mentionem apud Chariſium reperies, ſcribit ſe poëmatis delectari. Character autem iſtius hiſtorici compendii plane poëticus eſt, & hominis in poëtis non infeliciter verſati, quamvis hoc parum probet, ſi non alia accederent. Et mirum Grammaticis tam inviſum fuiſſe hoc opus, ut nuſquam aliquid ex eo ad teſtimonium citent, cum & Solinum ſæpius, qui longe poſt tempora Annæi Flori vixit, ut alibi pluribus oſtendemus, & alios non vetuſtiores aut meliores Solino ſcriptis ſuis ut locupletes & idoneos teſtes advocent.

Sed quiſquis eſt hic Lucius Annæus Florus, quem non tam ipſe me neſcire profiteor, quam aliis hoc ipſum profitentibus aſſentiri me debere ſentio, ad eum illuſtrandum nos opellam quoque, tenuem licet, haud ingratam tamen, contulimus, neque omnino, niſi fallor, inutilem. Quod ſi quis ingenio noſtro tribuendum cenſet, næ is multum fallitur. Hoc ſi eſſet, quid nobis reliqui facere potuerunt ad novam gloriolam ex hujus auctoris emendatione quærendam, viri ſumma eruditione, ſummo ingenio præditi, qui ante nos in hanc curam feliciter incubuere? Sed illud verum eſt, viros illos, & ingenio nos & eruditione ſuperaſſe, nos item illos fato quodam & felicitate longe anteceſſiſſe, qui eos codices nacti ſumus, ex quibus, quod illi nulla vi ingenii ipſa elicere potuerunt, facile eruimus. Neque ipſi ſane feciſſemus, ſi rem nobis in ſolo ingenio voluiſſemus eſſe poſitam. Sed hæc hactenus. Nunc ad ipſum auctorem accingamur.

L. AN-

L. ANNÆI, SIVE FLORI,

SIVE SENECÆ,

EPITOME

RERVM ROMANARVM.

LIBER PRIMUS.

PROOEMIUM.

POPULUS Romanus à Rege Romulo 1
uſque Cæſarem Auguſtum, ſeptingentos per annos, tantum operum pace belloque geſſit, ut, ſi quis magnitudinem

SALMASII NOTÆ.

1. USQVE *Cæſarem*] Ita vetuſtiſſima editio, quam potuiſſemus hoc quidem in loco non ſequi, nam ſcripti omnes, quos vidimus, habent: *in Cæſarem.* Et hanc loquutionem Annæo familiarem eſſe ſcimus, quod nemo poteſt ignorare, qui totum legerit cap. VI hujus libri. *Subſtitutus in locum regis quaſi in tempus.* Vulgati: *ad tempus.*

VARIORUM NOTÆ.

L*Vcii Annæi, ſive Flori,* &c.] In antiquioribus libris, teſte Salmaſio, varie nomen hoc legitur, ita tamen, ut ſemper Annæus vocetur, niſi quod in aliquibus *Iulium* invenit Lipſius, quibus tamen fidem non habet. Julius etiam Schotto citatur. Nobis ea de re nihil compertum eſt; Nec enim quicquam ſine libris veteribus vel aliorum auctorum teſtimoniis eruere promptum ſit, quibus utriſque deficimur. Illud videtur, cognomen Flori, ſi alienum ſit, adjectum errore, quo multis idem cum epitomatore Livii noſter habetur. *Freinsh.*

1. *Populus Romanus*] Auctor Flori Francici Francis hoc aptat, cothurnum Herculis. *Freinsh.*

In Cæſarem]. Alii *uſque Cæſarem*, quod præferrem, niſi ſcripti, quos Gruterus & Salmaſius videre, repugnarent, quibus etiam ſuffragatur non indiligens editio, quæ decimo ſuperioris ſæculi anno prodiit. Ita loquitur noſter infra, fine præfationis: *in ſæculum noſtrum.* Freinsh.

Septingentos] Novem adjiciunt Eutropius lib. 7. in princ. & Faſti Conſulares,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

nem imperii cum annis conferat, ætatem ultra
2 putet. Ita enim late ubique per orbem terrarum arma circumtulit, ut qui res ejus legunt, non unius populi, ſed generis humani facta diſcant. Nam tot laboribus periculiſque jactatus eſt, ut, ad conſtituendum ejus imperium, contendiſſe Virtus & Fortuna videantur. Quare

ſulares. decem Oroſius, 6.18. Velleius, 2.65.4, DCCIX ab U. C. anno Cos. Auguſtum habet. Tacitus poſt DCCXX urbis annum, ſolum Auguſtum imperaſſe, principio hiſtoriarum ſcribit. Dio princ. lib. 52, poſt DCCXXV, poſt Actiacam nempe victoriam, quam Panuinus ex Faſtis in viceſimum ſecundum ſupra DCC refert, qui numerus duodecim annis, quibus cum Antonio Rempub. tenuit, reciſis, idem cum Oroſiano fuerit. Dionyſius Halicarnaſſeus, 1.71, bellorum civilium finem in mediam Olympiad. 187 refert, cum Roma apud eundem, 1.71, & 74, & 2.2, primo ſeptimæ Olympiad. condita fuiſſet. fuerint ergo anni DCCX. quot etiam ſubinnuere videtur Livius in præfat. num. 5. Etiam Solinus, cap. 1, ad primum Auguſti conſulatum annos DCCX, computat. Sed noſter maluit uti rotundiore numero, quod aliis etiam auctoribus familiare eſt. *Freinſh.*

Ætatem ultra putet] Hoc eſt, putet, tantum operum tam brevi temporis ſpatio geri non potuiſſe. nam quod Stadius *putare* pro computare & numerum inire exponit; id quidem alias probum eſt: ſed huic loco parum convenire videtur: cum hic non de inquirenda vel computanda ætate ſermo ſit, ſed jam inventa & computata cum rebus in ea geſtis comparetur. *Freinſh.*

SALMASII.

2. *Ita enim late ubique per orbem terrarum*] Optimæ & vetuſtiſſimæ S. Nazarii membranæ legunt: *ita late per orbem terrarum.* Nec multum aliter edidit doctiſ. Vinetus, niſi quod legit: *ita enim.* ſed illud, *enim*, nos ſalva ſententia jubemus abeſſe, ut & illud in altero Palatino eſt: *ita enim ubique per orbem terrarum.* Sed ille ut vetuſtate inferior, ita & bonitate.

Virtus & fortuna videantur] Optimi libri legunt hic: *viderentur.* Quod magis probo ex genio Flori: *Ut ad conſtituendum ejus imperium contendiſſe virtus & fortuna viderentur.* Sic infra cap. IX. *ut plane publicus parens in locum liberorum adoptaſſe ſibi populum videretur.*

VARIORUM.

2. *Generis humani*] Ita magnitudine Romana totus prope orbis involvitur, ut ei nihil accidere poſſit, quin univerſos contingat. ſic infra, 4.3.8: *cum Romanæ dominationis, id eſt, humani generis, converſione.* Sic Suetonius, Calig. 13.1: *Pop. Rom. vel, ut ita dicam, hominum genus.* Apud Tacitum, 3.59.5: *ſic imbui rectorem generis humani.* Freinſh.

Nam] Puto legendum eſſe *Iam. Fre.*

Contendiſſe] Simile hoc Plutarchi eſt in Demoſth. cap. 4: εἰ γένοιτο τῇ φύσει καὶ τῇ τύχῃ καθάπερ τεχνίταις ἅμιλλα. *Freinſh.*

Virtus & Fortuna] Tam ergo parum

ſine

Quare quum præcipue hoc quoque, ſicut cetera, operæpretium ſit cognoſcere; tamen quia ipſa ſibi obſtat magnitudo, rerumque diverſitas aciem intentionis obrumpit, faciam quod ſolent, qui terrarum ſitus pingunt: in brevi quaſi tabella totam ejus imaginem amplectar, nonnihil, ut ſpero, ad admirationem principis populi collaturus, ſi pariter atque in ſemet univerſam magnitudinem ejus oſtendero. Si quis ergo populum Romanum quaſi hominem conſideret, totamque ejus ætatem percenſeat, ut cœperit, utque adoleverit, ut quaſi ad quendam juven-

ſine fortuna virtus effecerit, quam ſine virtute fortuna. Senſit hoc Brutus, cum exclamaret, apud noſtrum 4. 7. 11: *non in re, ſed in verbo tantum eſſe virtutem*. & Pauſanias, quum ſcriberet lib. 1. τοὺς ὑπὸ Ἑλλήνων καλουμένους ἀνδρείους τὸ μηδὲν ἄνευ τύχης εἶναι. adeoque verum eſt interdum illud: *Vitam regit fortuna, non ſapientia*. quod firmat Salluſtius, Cat. 8. 1: *Profecto fortuna in omni re dominatur.* Hæc ergo ſæpiſſime Pop. Rom. juvit, erexit, reſtituit, ut paſſim legimus. unicum Taciti locum, H. 3. 46. 6, annotaſſe ſufficiat: *Affuit, ut ſæpe alias, fortuna Pop. Rom.* Freinſh.

SALMASII.

3. *Quare quum præcipuè hoc quoque*] Optimus S. Nazarii liber: *quare quum ſi præcipuè hoc quoque operæpretium ſit cognoſcere.* omiſſis illis, *ſicut cetera.* Forte legendum: *quare quum præcipuè hoc quoque operæ pretium ſit cognoſcere.*

Aciem intentionis obrumpit] Nazarianus cum duobus Palatinis: *abrumpit.* Profecto, *abrumpit*, cum vetera haberent excuſa, Vinetus ex ſuis libris *obrumpit* repoſuit. omnes tamen libri quibus uſi ſumus, *abrumpit*, uno conſenſu legunt.

Pariter atque in ſemet] Quomodo hic *in ſemet* exponi poſſit nullus video. Quid enim *in ſemet?* omnino emendandum; *in ſemel.* Quod in hoc auctore hominum imperitia depravatum ter aut quater repoſuiſſe memini, ex veterum librorum fide. *Inſemel, inſimul, ininſtar*, dixerunt veteres, pro ſimplicibus *ſemel, ſimul*, & *inſtar*. ut nos alibi pluribus docebimus. Poſſet etiam legi, *pariter atque inſimul*, & magis placet quam *inſemel*. *Inſimul* infra dixit. *Pariter atque inſimul.* ut. *ſtatim è veſtigio.* Et *ſtatim ac ſine mora*, quæ ſunt familiares Annæo loquutiones. *Inſemel* in Pandectis Florentinis, pro *ſemel*.

VARIORUM.

4. *Quaſi hominem*] Nam ſicut homines, ita civitates quoque & urbes naſcuntur, creſcunt, decreſcunt, moriuntur: belliſſima igitur hæc comparatio eſt. Eadem ratione Papirius Fronto in l. 40. D. de pec. peculium homini comparat. *Freinſh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ventæ florem pervenerit, ut poſtea velut conſenuerit, quatuor gradus proceſſuſque ejus inveniet. Prima ætas ſub regibus fuit, prope ducentos quinquaginta per annos, quibus circum ipſam matrem ſuam cum finitimis luctatus eſt. Hæc erit ejus Infantia. Sequens à Bruto Collatinoque conſulibus, in Appium Claudium, Quinctum Fulvium conſules, ducentos annos patet:

SALMASII.

5. *Propè ducentos quinquaginta per annos*] Mirum quam diverse hic numerus concipiatur in antiquis libris. S. Nazarii membranæ *CCCC per annos.* Quod & à plurimorum veterum ſententia, & à vero longius abeſt. Alter Pal. *CC.* Alter vero cum Nazariano conſentit. Nullus certe agnoſcit editam lectionem. Vetuſti Jordanis Codices: *CCXLIII.* Quibus ratio nos cogit aſſentiri & ſcriptorum conſenſus. In Anacephalæoſi, de regibus: *Hæc eſt prima ætas populi Romani & quaſi infantia quam habuit ſub regibus ſeptem, per annos, ut diximus, CCCXIII.* Legendum eſt: *CCXLIII.* Hoc eſt quod ait heîc Florus, *prope ducentos quinquaginta.*

Quibus circum ipſam matrem ſuam] Quis hactenus huic lectioni controverſiam movere auſus eſſet, vel ſaltem de ejus fide & ſinceritate dubitare? Nemo ſanè. Nec quiſquam quidquam ex ſuis libris prompſit, quod diverſum eſſet ab edita ſcriptura. At omnium optimæ Nazarianæ ſchedæ legunt: *circum ipſam cum ipſa cum finitimis*, &c. quæ eſt mera balbuties. ex qua tamen expeditius loqui docebimus hunc vulgum. legimus enim, *circum ipſas cunas, cum finitimis luctatus eſt.* omnino eleganter. ab infantibus, qui minus pedibus firmi, longius non audent à ſuis cunis diſcedere, & circum ipſas luſitant. ſic Romani illo tempore circa mœnia hærentes ſua, longius progredi non auſi, cum finitimis hinc inde laceſſentibus luctabantur; cum ipſis nulla patrii ſoli gleba eſſet, ſed ſtatim hoſtile pomœrium, ut infra narrat. Si cui libebit vulgatam amplecti, per me liceat.

6. *Ducentos annos patet*] Unde unde hæc ſcriptura? certe à nullo ſcriptorum exemplarium noſtrorum agnoſcitur, quorum optimum Lauriſſanum habet CL. Cui conſentit alter Palatinus infimæ vetuſtatis. Sed alter de nota meliore, planè exhibet CCL. Nec contradici poteſt, quominus hæc ſit vera & ſincera lectio, cum Livius & Dionyſius Halicarnaſſæus, tempus, quod ſub regibus fuit, ducentis & quadraginta quatuor annis definiant, alii etiam quadraginta tribus. Hic Annæus, ut numerum rotundum efficeret, ducentos quinquaginta poſuit, quos annos imperii Romani infantiæ aſſignavit, mox totidem ejuſdem adoleſcentiæ tribuit. Ut igitur quingenti anni integri exorirentur infantiæ & adoleſcentiæ populi Romani, ſex annos adjicere non eſt veritus præter veterum ſententiam, atque adeo ipſam veritatem. Neque hoc præcisè damnandum eſt. Cum enim primus, & jucundiſſima & ſuaviſſima imagine urbis Romanæ tempora diſtribue-

patet: quibus Italiam ſubegit. Hoc fuit tempus viris armiſque incitatiſſimum: ideo quis Adoleſcentiam dixerit. Dehinc ad Cæſarem Auguſtum ducenti quinquaginta anni, quibus totum orbem pacavit. Hîc jam ipſa Juventa imperii, & quaſi quædam robuſta maturitas. A Cæſare Auguſto in ſæculum noſtrum haud multo minus anni ducenti: quibus inertia Cæſarum quaſi conſenuit, atque decoxit; niſi quod ſub Trajano

rit in ætates, ut Lactantius loquitur, ita illos gradus & ætates partitus eſt, ut penè per omnia faceret æquales. Dat ducentos quinquaginta annos infantiæ, à qua imbecilli ætate tranſitum facit ad adoleſcentiam, cui totidem annos adſcribit. Hæc à Bruto Collatinoque Coss. incipiens, in Appium Claudium, Q. Fulvium Coss. deſinit. Deinde juventam ipſam ab iſtis Conſulibus uſque ad Cæſarem Auguſtum totidem annorum, nempe ducentorum & quinquaginta eſſe fingit. Quam hæc compoſitè & eleganter? Ab Auguſto robuſta illa maturitas, ut ipſe vocat, cœpit conſeneſcere. & hanc imperii quaſi ſenectutem eſſe ſtatuit, quam in Trajani tempora, quibus etiam vixit, ducentos annos patere ſcribit. Ut ceteris ætatibus vel potius ætatum gradibus ducentos quinquaginta annos attribuerat, ita huic extimæ ætati ſeneſcentis imperii tot aſſignare non potuit, nec enim ulterius vixit, & ad ſuam tantum ætatem perducere debuit, id quod ipſe ſcire poterat. Præterea, etiamſi diutius vixiſſet, videbatur ſenium exuere ſub Trajano, & hic erat ponendus veluti terminus ejus ſenectutis. Et hæc quidem hactenus.

VARIORUM.

5. *Circum ipſam matrem*] Forte nihilo ſecius legi poſſet, *circum ipſa mœnia ſua*, quod propius ad Marcellinum accederet, quem, cum ſimilitudine Flori uteretur, nec à verbis longius receſſiſſe credibile eſt: ille enim *circum murana bella.* Freinsh.

6. *Appium Claud.*] Non intelligit Appium Claudium cæcum, de quo infra cap. 18. Sed eum cui cognomen *Caudex*, de quo lib. 2. c. 2. *Camers.*

Q. Fulvium] M. Fulvium Faſti præferunt, quod etiam Stadius notavit. *Freinsh.*

Patet] Patere dicitur ætas, hoc eſt, habere tot annos, per tot annos extendi. *Freinsh.*

SALMASII.

7. *Hic jam ipſa juventa imperii*] Lege: *Hic jam ipſa juventa imperii, & quædam quaſi robuſta maturitas.* Ita Nazarianus concinniùs quam vulgati: *& quaſi quædam.*

8. *Haud multo minus*, &c.] Libri quidam, *aut non multo minus anni ducenti.* male. Nazarianus *aut* habet. *aut* pro *haut*, vel *haud.* nam hæc vera lectio eſt.

Niſi quod ſub Trajano movet lacertos] Lectionem Nazariani Codicis hic revoca-

veret F

ceret F

Trajano principe movet lacertos, & præter ſpem omnium, ſenectus imperii, quaſi reddita juventute, revireſcit.

L I-

vocamus; *movit lacertos*. Ex qua colligimus, Annæum Florum hanc epitomen ſcripſiſſe atque edidiſſe ſub Adriano, non ſub Trajano. Sanè hujus ſcriptoris plurimam ſub Adriano Imperatore mentionem, ſub Trajano nullam invenio. Vide Ælium Spartianum in Adriano, ubi etiam Florus Poëta vocatur. Apud Chariſium, multis in locis, ſcripti cujuſdam, ſive epiſtola ſit, occurrit mentio ad Divum Adrianum. Adriani igitur temporibus hunc floruiſſe pro comperto habeo. Sub Trajano vixiſſe etſi non negem, imo vixiſſe etiam cenſeam, ſub eo tamen admodum notum fuiſſe, aut aliquid ſcripſiſſe non puto. Id maxime evincit, quod hoc loco ſcribit, ducentos annos in ſeculum ſuum ab Auguſto numerari. Qui numerus annorum, tempora Trajani multis annis excedit, & ultra Adriani ultima etiam tempora excurrit. Verum eſt igitur, hoc loco legendum eſſe: *ſub Trajano movit lacertos*.

VARIORUM.

8. *Anni CC.*] Secundum computationem Euſebii, ab initio imperii Auguſti, uſque ad finem Trajani, ſunt fere anni CLXXVIII, & menſes 6. *Camers*. Tacitus G. 37. 4. ab U. C. ad alterum Trajani conſulatum, DCCCL. annos colligit. Voſſ. de Hiſtor. Lat. 1. 30, mavult corrigere, *anni CL*. Freinsh.

Quibus inertia Cæſ.] Cæſares curam imperii abjiciebant, partim ne à voluptatibus ſuis avocarentur; partim quia ſubditos imbelles eſſe malebant. *Zevecot*.

Decoxit] Hoc eſt, decoctum eſt, activo verbo quaſi neutraliter uſurpato, qua loquendi ratione nulla Tacito frequentior, ut merito faceſſat inde corrector ille cum novis ſuis cogitationibus. ſed & alii auctores paſſim ita loquuntur. hoc ipſo verbo Tertullianus ita utitur, adverſus gentes, cap. 42: *templorum vectigalia quotidie decoquunt*, ita Livius verbo *abolevit*. 1. 23. 4. vide quæ congeſſit Barthius in notis ad nonum verſum Cynegetici Gratii: item, ſi lubet, Indicem noſtrum Juſtinianum, in *Convertit*. & Agell. 18. 12. *Freinsh*.

Movet lacertos] *Movit* legendum putat Camers; ſed quoniam *&c.* in præſenti loqui pergit, *revireſcit*, vix dubito quin illud alterum verum ſit. Præſertim, quia nec Hadriani mentionem omiſſurus erat Florus, ſi ipſo jam imperante ſcripſiſſet. *Freinsh*.

Revireſcit] Simili verbo & ſenſu Curtius, 10. 9. 5: *Non revireſcit ſolum, ſed etiam floret imperium*. Freinsh.

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Cap. I.

De Romulo primo Romanorum Rege.

PRimus ille & Urbis & Imperii con- 1
ditor Romulus fuit, à Marte genitus,
& Rhea Silvia. Hoc de ſe ſacerdos 2
gravida confeſſa eſt: nec mox fama
dubitavit, quum Amulii imperio abjectus in
profluentem, cum Remo fratre, non potuit ex-
tingui. ſiquidem & Tiberinus amnem repreſſit: 3
& relictis catulis lupa vagitum ſequuta, ubera
admo-

SALMASII.

1. A *Marte genitus*] Leve hoc quidem eſt, & vix dignum notatu, expungendam eſſe præpoſitionem, *à. Conditor Romulus fuit Marte genitus & Rhea Silvia.* ita lege ex conſenſu veterum omnium Codicum. Nec aliter duo vetuſtiſſimi Jordanis, quorum alter Longobardico charactere ſcriptus eſt.

3. *Et Tiberinus amnem repreſſit*] Ita legendum. Nec quicquam mutamus. Alter tamen Palatinus habet: *agmen repreſſit.* quod ſi cui placet, poëticum erit: *leni fluit agmine Tybris.* Nimis poëticum, nec probum.

Vbera admovit infantibus] Libri quidam & Jordanei veteres: *uberam movit.* fortè: *uber admovit. ammovit,* pro *admovit*, ut *ammoveo*, & ſimilia ſexcenta paſſim in ſcriptis libris.

VARIORUM.

HIſtoriam Romuli præter noſtrum invenies apud Livium, 1. Juſtin. 43. Solin. in princ. Victor. cap. 2. de viris illuſtrib. Sex. Ruffum de vita regia. Eutrop. 1. 4. Oroſ. 2. 5. Plutarch. Dionyſ. Halicarn. 1. & 2. Valer. Max. 3. 2: & 5. 3. Plinium, 8. 17: 14. 12: 15. 18, & 29: 16. 45: 18. 2: 34. 6. Auguſtinum de Civit. Dei 2. 17: 3. 6: 13. 15. Lactant. 1. 20: & 2. 7. *Freinsh.*

1. *Primus ille*] *Illi* legi mavult Pontanus, ut ad P. R. referatur, mihi vulgata verior eſt; ita infra, 3. 10. 20: *ille corpore, armis, ſpirituque terribilis,* &c. *Vercingetorix.* quamvis nec illa ſenſu vel ratione careat. *Freinsh.*

Romulus] A ruma, hoc eſt, mamma ita dictus à quibuſdam, quod refert & damnat Feſtus. Eſt autem à ruma Ruminus Jupiter apud Auguſtin. de C. D. 7. 11. Feſtus à virtute, hoc eſt, robore, appellatum vult, nec immeritò, ſi obſervemus Ῥώμην Latinis *Valentiam* eſſe; nam ἐῤῥῶσθαι eſt *valere:* & ῥῶμος, vir fortis. *S.*

2. *Abjectus in profluentem*] Ita Severus Albini filios *cum matre percuſſit, & in profluentem abjici juſſit.* Capitolin. in Albino, cap. 9. *Freinsh.*

 3. Vagi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

admovit infantibus, matremque ſe geſſit. Sic repertos apud arborem, regis paſtor tulit in ca-
4 ſam, atque educavit. Alba tunc erat Latio caput, Iuli opus. nam Lavinium patris Æneæ contempſerat. Ab his Amulius jam bis ſeptima ſobole regnabat, fratre pulſo Numitore, cujus ex filia

3. *Vagitum ſequuta, uber admovit*] Eſt ex vett. Salmaſii hæc lectio, quam ipſe probat, nec quiſquam improbaverit. Utrum autem vera lupa fuerit Romuli nutrix, diſſentiunt auctores. Affirmant Plutarchus cap. 65. Parall. Virgil. Æn. 1.279. Cic. de Divin. 2.20. Naſo, 3.53. Faſt. ſed & Plinius, 8.17. & 15.18. Juſtinus, 43.2.6. qui ſimilia recenſet de Cyro, 1.4.10. de Hierone, 23.4.7. de Habide, 44.4.5, ad 11. Sic de Ægiſtho Procop. lib. 2. verſu th. pag. 236. de Jamo Pindarus Olymp. hymn. 6. Contra Livius, 1.4.8. diverſam opinionem refert, quam omnino amplectitur Lactantius lib. 1. cap. 20. in pr. Eutropius, 1.3. in fin. Vide Conſtant. Manaſſem rerum 1613. Item Excerpta Nicolai Damaſc. apud Valeſium. *Freinsh.*

SALMASII.

3. *Matremque ſe geſſit*] Nazarii Codex: *ſe ceſſit. Ceſſit* pro *geſſit*. Jordanes more ſuo explicavit: *matriſque geſſit officium*. Potuit & ſimplicius loqui Florus: *matremque geſſit*. Sic Statio *hominem gerere*. Apuleius: *ædilem gerit.* Ita paſſim optimi auctores loquuti.

Regis paſtor tulit in caſam] Quis non damnet ſcripturam optimi Nazariani, *gregis paſtor*? Eamdem tamen etiam retinet non peſſimæ notæ alter Palatinus. Jordanes melius: *Regii gregis paſtor*, & parum abeſt quin ita ſcribendum eſſe exiſtimem, cum propter ſimilitudinem duæ illæ voces facilè in unam potuerint coaleſcere. Addunt quidam libri nomen paſtoris, *Fauſtulus regis paſtor*. quod neſcio an Flori ſit, ſaltem id moris minime habere illum ſcio, ut multos nominatim deſignet. lib. IV. *exſtat vox ejus ad trepidum gubernatorem*. quidam etiam libri loco illo addunt, *ad gubernatorem Amiclatem*. paulo infra, *ſpolia inſuper opima de rege*. Jordanes habet, *de rege Acrone*. Hæc non Flori ſunt, ſed aliorum: qui, cum hæc nomina ex hiſtoria tenerent, illa huc intruſerunt, præter auctoris voluntatem.

4. *Ab his Amulius jam bis ſeptima prole*] Primus advertit Camers, hic *bis* deſiderari, & mirum in re tam clara, in tanta luce hiſtoriæ, ita illud *bis* potuiſſe intercidere. nam ſanè neque duo antiquiſſimi Jordanis Codices Bibliothecæ Palatinæ, nec Flori calamo exarati libri, nullæ veteres editiones, *bis*, repræſentant. quid igitur? putamus olim exaratum fuiſſe: *Ab his Amulius II ſeptima prole regnabat.* Hoc eſt, *bis ſeptima*. quod imperitis librariis impoſuit, qui pro eo *jam* ſubſtituerunt. legendum igitur, ut diximus, expuncto illo, *jam*, quod ad ſententiam nihil facit: *Ab his Amulius bis ſeptima prole regnabat fratre pulſo*.

VARIORUM.

Arborem] Ficum nempe, ſub qua mammas dederat infantibus lupa, quæ Ruminalis eſt appellata ex argumento, nempe à ruma, (*rumen* appellat Plin. 15.18. *Rumis* eſt Varroni de re ruſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

filia Romulus. Igitur ſtatim prima juventæ face, patruum Amulium ab arce deturbat, avum reponit: Ipſe fluminis amator, & montium, apud quos erat educatus, mœnia novæ urbis agitabat. Gemini erant: uter auſpicaretur, & regeret, adhibuere piacula. Remus montem Aventinum, hic Palatium occupat. Prior ille ſex vul-

re ruſt. 2.1.) quod eſt mamma. Feſtus & Plutarch. quæſt. Rom. 57. Livius, 1.4.5. *Romularem vocatam ferunt*, ut ita à Romulo nomen acceperit. meminit ejus Tacitus extremo Annal. 13. *Frein.*

4. *Lavinium*] De quo Livius, 1.3.3. Ælian. hiſtor. anim. 11.16.3. ubi pro ἐνίκησε malim legere ἔκτισε. *Freinsh.*

SALMASII.

6. *Adhibuere piacula*] Aut nos neſcimus quid ſit piaculum, aut vox *piacula*, hoc loco omnino aliena, & vocis hujus τὸ ξένον in hac ſignificatione miramur. Jordanes Epiſcopus etiam in vetuſtiſſimis libris habet: *adhibere placuit deos.* Quod an repererit in libris, an ipſe excogitaverit, divinare non poſſumus. Livius: *ut Dii, in quorum tutela ea loca eſſent, auguriis legerent, qui novæ urbi nomen daret.*

Hic Palatium occupat] Ita præferunt Codices quos contulit acer & diligens Vinetus, quam lectionem ſequuti ſunt doctiſſimi viri. Nec damnamus ſcriptos Jordanis Codices Palatinos & Flori quos inſpeximus, qui *Palatinum* habent, aut *Pallatinum* ſed parum intereſt, utro modo legatur. Livius habet *Pallatinos.*

Prior ille ſex vultures] Non reſpuenda fortè vetus lectio, quam nos docuit antiquiſſimus Jordanis Codex Longobardicis literis ſcriptus: *Prius ille ſex vultures, hic poſtea, ſed duodecim videt.* Habetur etiam *videt* in Nazarii ſchedis. Vide Plutarch. Romulo cap. 13.

VARIORUM.

5. *Fluminis amator*, &c.] Natale ſolum ſumme diligi, omnia auctorum loca clamant; etiam iſte, cui addatur Sueton. Calig. 8.13. Veſpaſ. 2.3. Cicero de ll. 2.1. Ammian. 22.21.f. *Gruterus.*

6. *Piacula*] Ego, cum in Jordanis libris reperiatur: *adhibere placuit deos*, nec ab ea ſententia, nec à noſtræ lectionis veſtigiis longe abiturum puto, ſi hic reſcribatur: *adhibuere oracula. Oracula enim ex eo ipſo appellata ſunt, quod ineſt in his Deorum oratio*, ſecundum Ciceronem in Topicis cap. 20. Eadem igitur loquendi figura fuerit, adhibere deos, & adhibere oracula, hoc eſt, orationem deorum. Cur autem deos adhibuerint, ratio in præcedentibus verbis eſt, *gemini erant*, & ita nulla ætatis prærogativa, quam in tali caſu obſervari gentium juris eſt. Vide Juſtin. 21.1.1. & ibi not. Bernecceri. *Freinsh.*

Aventinum] Ita appellatum ab Aventino Rege Albano, ibi ſepulto. Livius, 1.3.12. Dionyſ. Halicarn. 1.71. Ab Avente fluvio regionis Sabinæ ita vocatum ſcribit Varro in libris de gente P. R. ab hac hiſtoria, loco in ſummo Aventino, ubi res ea geſta eſt, *Remoria* nomen manſit, teſte Feſto in *Remurinus. Remonium* appellat Plutarch. Romulo, cap. 13. & cap. 15. *Remoniam*, quod alteri præfero. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

7 vultures, hic poſtea, ſed duodecim vidit. Sic victor augurio, urbem excitat, plenus ſpei, bellatricem fore. ita illi aſſuetæ ſanguine & præda
8 aves pollicebantur. Ad tutelam novæ urbis ſufficere vallum videbatur: cujus dum irridet anguſtias Remus, idque increpat ſaltu: dubium an juſſu fratris, occiſus eſt. prima certe victima fuit: munitionemque urbis novæ, ſanguine ſuo con-
9 ſecravit. Imaginem urbis magis quàm urbem fecerat. incolæ deerant. Erat in proximo lucus: hunc Aſylum facit: & ſtatim mira vis hominum, Latini Tuſcique paſtores, quidam etiam

SALMASII.

8. *Cujus dum irridet anguſtias Remus, idque increpat ſaltu*] Locus hic nos aliquantum exercuit potius quam vexavit. Suſpectum ſane ſemper habuimus, jure an injuria nondum videre potuimus. Expoſitio Vineti acuta quidem, vera non mihi videtur, qui hunc ſenſum elicit: cum vallum tranſiliſſet Remus occiſum fuiſſe, incertum an juſſu Romuli, an caſu, an acuto vallo, in quem ſe induerit. In vetuſtis Jordanis Codicibus ita ſcriptum reperi: *Cujus dum anguſtias increpat, ſaltu tranſilivit.* In Longobardico, *& ſaltu tranſilivit.* Neutrum probamus, quæ manifeſto ita mutilata ſunt ab ipſo Jordane. Nunc culpa vacare excuſam lectionem cenſemus. Hoc ſenſu, cum vallum ut nimis anguſtum irrideret Remus, ἅμα ἔπος, ἅμα ἔργον, ſaltu etiam tranſilivit, ſimul verbo increpans, & reipſa demonſtrans eas valli anguſtias, ut etiam levi ſaltu tranſiliri poſſent. Hæc mens verborum illorum, *idque increpat ſaltu.*

9. *Latini Tuſcique paſtores*] Alter Palatinus: *Tuſcorumque paſtores.* Quod ne quis ut ſincerum & inculpatum arripiat, quod ita etiam habeatur in excuſis Jordanis, ſciat, optimos & antiquos ejuſdem ſcriptos codices legere, *Latini Tuſcique paſtores*; nec aliter legendum eſſe. Variant etiam in ſequentibus libri. quidam ita concipiunt: *Latini Tuſcique paſtores, etiam tranſmarini Phryges*, &c. alii quidam: *Tranſmarini*, abjecta voce *etiam*. Sed quis finis futurus eſſet, ſi omnia grandia parva, quæcunque variant, vellem miſeris chartis illinere? quod cum interdum facimus, non tam ingenio noſtro obſequimur, quam voluntati quorundam, quibus id gratum eſſe ſcio, morem gerimus.

VARIORUM.

7. *Sanguine & præda*] Ita in edd. Salmaſii & Gruteri. ſic infra, 4.12.17: *ſignis militaribus & diſciplina, armis etiam Romanis adſueverat.* ita Curt. 6. 3. 9: *gentes alterius imperio ac nomine aſſuetas.* Freinsh.

Pollicebantur] Simile loquendi genus infra, 1. 6. 1: *clarum fore viſa*

etiam tranſmarini, Phryges, qui ſub Ænea, Arcades, qui ſub Evandro duce influxerant. Ita ex variis quaſi elementis congregavit corpus unum: populumque Romanum ipſe fecit.
Res erat unius ætatis: populus, virorum. Ita- 10
que matrimonia à finitimis petita: quia non impetrabantur, manu capta ſunt. Simulatis quippe ludis equeſtribus, virgines, quæ ad ſpectaculum venerant, præda fuere: & hæc ſtatim cau- 11
ſa

circa caput flamma promiſerat. Freinsh.

8. *Prima certe victima fuit*] Lucanus, 1. 95.

Fraterno primi maduerunt ſanguine muri. Freinsh.

Conſecravit] Simili figura D. Hieronym. in epiſt. ad Ruſticum: *Roma, ut condita eſt, duos fratres Reges habere non potuit, & parricidio dedicatur.* Freinsh.

9. *Imaginem urbis,* &c.] Ita Themiſtocles ait: *Patriam municipes eſſe, non mœnia.* apud Juſtin. 2. 12. 14. ubi notam Berneçceri vide. *Freinsh.*

Aſylum] De Romuli Aſylo nota res ex Livio, 1. 8. 6. Dionyſio, 2. 15. & aliis. Juvenalis in falſos nobiles fin. Sat. 8.

Et tamen ut longe repetas, longeque revolvas
Nomen, ab infami gentem deducis aſylo.

De abuſu autem aſylorum per urbes Græcas ſub Tiberio vide Tacitum, 3. 60. 2. & deinceps. quæ etiam ad noſtros mores accommodari poſſunt, quando paſſim ſimilis abuſus invaluit. In ſacris literis *urbes perfugii* dicuntur aſyla, quæ Deus ipſe conſtituit certis quibuſdam caſibus. Hæc Ritterſhuſius ad Guntheri Ligurinum, 3. 386. *Ex laribus parvis, & primi regis aſylo.* fateri enim oportet, per quos profecerimus. Meminerunt hujus aſyli locique ubi conditum fuit, præter citatos Victor de vir. illuſtr. cap. 2. Virgilius Æneid. 8. 342. Lactantius, 2. 7. Tacitus H. 3. 71. 6. Suetonius Tiber. 37. 7. Plutarch. Rom. cap. 22. *Freinsh.*

Ipſe fecit] Ut ingenue fatear, ignoro quid faciam hoc loco, nec enim mendo vacare certo perſuaſum habeo, miror que intactum hucuſque manſiſſe. *Freinsh.*

SALMASII.

10. *Præda fuere*] Nazarianus: *prædæ fuere.* Palatini: *præda.* Jordanei veteres: *præda fuere. hæc ſtatim cauſa bellorum.* quæ omnes lectiones tolerari poſſunt, nec habet altera cur alteri invideat aut ſe præferre illi poſtulet. In quibuſdam libris & particula deeſt. in aliis pronomen, *hæc.* ex his variantiis lectionem eruebamus quam veram putamus eſſe, *Præda fuere, & ſtatim cauſa bellorum.* Eleganter.

VARIORUM.

10. *Res erat unius ætatis*] Pulcra huic ſententiæ adſtruas ex Stobæi titulo de nuptiis. viſatur quoque Senecæ Hippolytus verſ. 477. Gruterus. Talis populus fuit Eſſenorum, apud Joſeph. & Plinium, 5. 17. *Freinsh.*

Manu capta ſunt] Objicit hoc etiam Mithri-

ſa bellorum. Pulſi fugatique Veientes. Cæninenſium captum ac dirutum eſt oppidum. Spolia inſuper opima de rege, Feretrio Jovi manibus
12 ſuis rex reportavit. Sabinis proditæ portæ per virginem: nec dolo: ſed puella pretium rei, quæ gerebant in ſiniſtris, petierat. dubium clypeos, an armillas. Illi ut & fidem ſolverent, & ulci-

Mithridates apud Salluſt. in epiſt. ad Arſacem: Romanos nihil *à principio niſi partum* (armis) *habere: domum, conjuges, agros, imperium*. Sic Silonicæ virgines choreas ducentes raptæ ſunt. Judic. 21. 22. *Freinsh.*

Præda fuere] Numerus raptarum apud Dionyſ. 2. 31. eſt DCLXXXIII. apud Plutarch. Rom. cap. 22. totidem raptas Juba ſcribit, Valerius Antias DXXVII. alii XXX tantum. *Freinsh.*

SALMASII.

11. *Cæninenſium*, &c.] Jordanis ſcripti libri, *Genienſium* pro *Ceninenſium*, ut videtur. Sed *Cæninenſes* quam *Cenienſes* dicuntur melius. caput ipſorum *Cænina*, à qua *Cæninenſes*. fruſtra ſunt illi qui apud Solinum reponunt *Cænitenſes* ex Stephano, qui *καινίτας* vocat. Stephanus Καινίνη πόλις Σαβίνων ἡ ἀπὸ Ῥωμύλȣ ἁλȣ̃σα. τὸ ἐθνικὸν Καινίται, legendum Καινινίται. ut à *Cænina* Latini *Cæninenſis* formarunt, ita Græci à Καινίνη Καινινίτης, igitur illi falſi ſunt.

12. *Illi ut & fidem ſolverent*] *Illi ut fidem ſolverent, & ulciſcerentur.* ita vetér.

VARIORUM.

11. *Opima*] Vide infra, ad 2. 17. 11. *Freinsh.*

Feretrio Iovi] De Jove Feretrio lege præter alios Valerium, 3. 2. 3. & ſeqq. Plura Propertius, 4. 11. Camers. Servius ad illud Æn. 6. 859. *Lege Numæ prima opima ſpolia Iovi Feretrio debere ſuſpendi, ſecunda Marti* (belli præſidi, cujus templum extra urbem), *tertia Quirino* (id eſt, Marti, qui præeſt paci). Feretrium autem Plutarch. dictum putat, vel παρὰ τὸ φέρειν, quod ad eum ferantur hæc ſpolia; vel à feriendo, quod fulmine feriat Jupiter, & quod ferire ſit, manu graviter vulnerare & occidere. unde in bello Romani milites clamant: *Feri, feri.* Feſtus in *Feretrius*, *à ferendo, quod pacem ferre putaretur, ex cujus templo ſumebant ſceptrum, per quod jurarent, & lapidem ſilicem, quo fœdus ferirent.* Mihi ea opinio, qua à ferendo deducitur, magis placet, apud Livium, 1. 10. 8. *Hæc tibi Rex, Regia arma fero.* Unde Apuleius de mundo *Trophæophorion* vocat. *Freinsh.*

12. *Per virginem*] Valer. Max. 9. 6. 1: *Romulo regnante, Sp. Tarpeius arci præerat; cujus filiam virginem aquam ſacris petitum extra mœnia egreſſam*, &c. *Freinsh.*

Pretium rei, quam, &c.] Ita magno conſenſu vetuſtiores edd. aliæ *quæ*, ſed illud *quam* pendet adhuc ex præcedente voce *rei*, quæ duplicem hic ſignificationem complectitur, *pretium rei*, hoc eſt, proditionis, & rem, *quam gerebant in ſiniſtris*, nec exemplo caret, ut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ulciſcerentur, clypeis obruêre. Ita admiſſis ad 13
mœnia hoſtibus, atrox in ipſo aditu pugna, adeo ut Romulus Jovem oraret, *ut fœdam ſuorum fugam ſiſteret*. Hinc templum, & Stator Jupiter.
Tandem ſævientibus, intervenere raptæ laceris 14
comis. Sic pax facta cum Tatio, fœduſque percuſſum: ſequutaque res mira dictu, ut relictis ſedibus ſuis novam in Urbem hoſtes demigrarent,

ut una vox duobus ſenſibus ſerviat. Vide notam Bernecceri ad Juſtinum, 11. 9. 14. k. *Freinsh.*

Clypeis obruêre] Simile factum de Brenno narrat Plut. cap. 15 Parallelorum. *Freinsh.*

SALMASII.

13. *Ita admiſſis ad mœnia hoſtibus, atrox in ipſo aditu pugna*] Hæc eſt vera & antiqua lectio, inquit Vinetus. nos ſanè quam vera, poſſimus dicere. quam antiqua, ille viderit. Veram, & antiquam potius illam eſſe quavis ſponſione contenderim, quæ ita habet: *admiſſis intra mœnia hoſtibus, atrox in ipſo foro pugna*. Hujus ſcripturæ antiquitatem facile probamus, qui teſtamur ultro, eam extare in omnium optimo vetuſtiſſimoque codice S. Nazarii. ita etiam legitur in antiquiſſimo Jordanis exemplari Nazariano, & in altero Longobardico ejuſdem Jordanis, non minus vetuſto. Sed quid ad vetuſtatem provocamus? Plane hanc lectionem confirmat Livius, qui arcem occupaſſe dicit hoſtes, & proinde admiſſos intra mœnia intelligit.

Iovem oraret, ut fœdam ſuorum] Auctoribus libris melioribus, *ut*, delendum: *Iovem oraret, fœdam ſuorum fugam ſiſteret*. nec aliter ille Jordanes, quem falſo Jornandem vocant.

Hinc templum, & ſtator Iupiter] Recte docti homines ita repoſitum iverunt, pro *hic*, quod erat in veteribus editis. Nazarii ſchedæ etiam *hic* præferunt. reliqui omnes *hinc*. ut & Jordanis libri. neque ſubintelligendum eſt verbum *prodiit*, aut aliud ſimile, ut putabat doctiſſimus Vinetus.

14. *Tandem ſævientibus*] Lego in Jordane: *tandem funeribus intervenere, raptæ laceris comis*. male hactenus diſtinctum eſt. nos ita: *tandem ſævientibus intervenere raptæ, laceris comis*. cur Jordani placuerit, *ſævientibus*, in *funeribus* mutare, neſcio. niſi ita ſcriptum invenerit in libris. quod non putem.

Novam in urbem hoſtes demigrarent] Uterque ſcriptus Jordanis: *hoſte demigrarent*. quod neſcio quid ſit. ſed legendum: *hoſtes*. quidam etiam: *novam in urbem hoſtium demigrarent*. quod placet magis. ſed quomodo hoſtes pace jam facta & fœdere percuſſo? forte legendum: *ut, relictis ſedibus ſuis, in novam urbem ſponte demigrarent*. Sed nihil mutandum nunc pronuntio.

VARIORUM.

13. *Stator Iupiter*] Præter ea, quæ ſupra dicti ſcribunt de Jove Statore, lege Auguſtinum, cap. 13. 3. Civitat. item Ovid. in fine 6 Faſtor. Seneca autem cap. 7. lib. 4. de benefic. ſic inquit: *Stator, non ut hiſtorici tradiderunt, ex eo, quod poſt votum ſuſceptum acies Rom,*

rent, & cum generis ſuis avitas opes pro dote
15 ſociarent. Auctis brevi viribus, hunc rex ſapientiſſimus ſtatum Reipublicæ impoſuit: juventus diviſa per tribus, in equis, & in armis, ad ſubita belli excubaret: conſilium Reipublicæ penes ſenes eſſet, qui ex auctoritate *Patres*, ob ætatem
16 *Senatus* vocabantur. His ita ordinatis, repente, quum concionem haberet, ante Urbem apud Ca-

Rom. fugientium ſtetit, ſed quod ſtant beneficio ejus omnia, ſtator ſtabilitorque eſt. Ceterum eadem de cauſa templum poſtea vovit Atilius Cos. auctor Livius, 10. 36. 10. *Freinsh.*

14. *Sævientibus*] Exinde mihi in mentem venit ſuſpicari, in noſtro, vel Jordane certe, legendum eſſe *furentibus*, quod ſenſui conveniens, nec ab utraque lectione procul diſtat. *Freinsh.*

Intervenere] Simile quid de Celticis, Plutarchus de Virt. Mul. c. 10. *Freinsh.*

Novam in urbem hoſtes] Claudius apud Tacitum, 11. 24. 8: *Conditor noſter Romulus tantum ſapientia valuit, ut pleroſque populos eodem die hoſtes, dein cives habuerit.* Gruterus: ita Cicero pro Cornelio Balbo cap. 13: *Romulus fœdere Sabino, docuit etiam hoſtibus recipiendis augeri hanc civitatem oportere.* Freinsh.

SALMASII.

15. *Iuventus diviſa per tribus, in equis & in armis*] Et hic quoque agmen producemus variantium lectionum, quas prætermittere non potuimus. Vinetus adnotat ex ſuis, *diſperſa*, pro *diviſa*. Sed melius, *diviſa*, uterque Palatinus. iidem libri: *& in equis & armis ad ſubita bella.* Nazarianæ membranæ: *in equis & armis ut ad ſubita bella excubaret.* Sic in ſcriptis Jordaneis, omnes, *ſubita bella*, non *belli*. legi in quodam loco apud Tacitum, *Subita belli.* Horatius: *& acuta belli.* Rectè igitur ita repoſueris, cum lectione Nazariana: *Iuventus diviſa per tribus in equis & armis, ut ad ſubita belli excubaret.*

16. *His ita ordinatis, repente*] Nazarii liber: *quum repente concionem haberet*, & uterque Palatinus. minus tamen, ſi quid judico, rectè.

Apud Capreæ paludem] Meliores & antiquiores libri: *Capræ*, Græcis etiam αἰγὸς λίμνη dicitur. αἴξ enim Capra eſt, non caprea, ſed utrumque tamen, & *capræ* & *capreæ paludem* apud veteres dici non ignoramus. Jordanis codices ſic habent: *Capræ paludes*, quod non caret ratione. Sic αἰγὸς ποταμοὶ, cum ſit unicus fluvius. Latinè *Capræ fluvius*, aut *Capræ fluvii.*

VARIORUM.

15. *Patres*] Varias hujus appellationis cauſas afferunt Salluſt. Catil. 6. 5. Dionyſ. 2. 8. Plut. Rom. 18. Rutil. itin. 1. 158. mihi potiſſima videtur, quam idem Plutarchus adducit, ita dictos, ut admonerentur ipſi, patria cura & ſollicitudine complectendos inferiores: plebeii vero, amandos & obſervandos eſſe ad inſtar parentum, quo etiam reſpectu principem, *patrem patriæ appellavimus, ut ſciret datam ſibi poteſta-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Capreæ paludem, è conſpectu ablatus eſt. Diſ- 17
cerptum aliqui à ſenatu putant ob aſperius in-
genium: ſed oborta tempeſtas, ſoliſque defe-
ctio, conſecrationis ſpeciem præbuere: cui mox 18
Julius Proculus fidem fecit, viſum à ſe Romu-
lum affirmans, auguſtiore forma, quam fuiſſet:
mandare præterea, ut ſe pro numine accipe-
rent: *Quirinum* in cælo vocari: placitum diis,
ut gentium Roma potiretur.

CAP. II.

poteſtatem patriam, quæ eſt temperatiſſima, liberis conſulens, ſuaque poſt illos ponens. Freinsh.

Senatus] Cicero in Catone cap. 6. Plutarch. an ſeni ſit gerenda Reſpub. ita Lacedæm. Senatum Lycurgus *Gerontes*, Apollo *Presbygeneas* appellavit. Iidem ibidem. *Carthaginenſes Seniores* leguntur apud Livium, 34. 60. 13. Pertinent huc, quæ notantur infra, 1. 16. 10. *Freinsh.*

SALMASII.

18. *Cui mox Iulius Proculus*] Quidam: *cui Iulius mox Proculus.*

Placitum diis ut gentium] Antiqua lectio in Nazariano: *placitum deſiſtat. gentium Roma potiretur.* alter Palatinus: *placitum diis, ita gentium Roma potiretur.* omnino legimus, *placitum diis ita, gentium Roma potiretur.* Sic loquitur noſter paulò ſupra: *Iovem oraret, fœdam ſuorum fugam ſiſteret.* & ita multis in locis, quæ tædii fugiendi gratia adnotare ſuperſedeo, lector autem diligens non omittet. Sed, quod me penè effugerat monere, habetur & alia lectio in poſteriore Palatino: *Quirinum cælo vocari placitum, & ut gentium Roma potiretur*, ut hinc diſcamus nunquam defuiſſe, qui ludum putarent bonos auctores corrumpere. *de hi* pro *dii* vel *dei* fere ſemper in illis optimis ſchedis ſcriptis obſervavimus. quæ eſt ſcribendi antiqua valde conſuetudo, vitioſa tamen, ſic, ut Quintilianus lib. 1 notat, apud antiquos tragœdiarum ſcriptores in veteribus libris inveniebatur *meha* pro *mea.*

VARIORUM.

17. *Diſcerptum*] Romuli interitus varie ſcribitur. Lege Valerium Maximum, 5. 3. 1. Ciceronem, 1. de ll. Auguſtinum, 3. 15 Civit. Ovid. Faſtor. 2. 491. Item ceteros. Modum novum ex Ariſtobuli ſententia ponit Plutarchus in Parall. cap. 32. *Camers.* Vide etiam Dionyſium, 2. 57. *Freinsh.*

Conſecrationis ſpeciem præbuere] Idem dicit Dionyſius dicto loco. Obſervatione dignum, ter ſolis defectum in unius Romuli hiſtoria notatum eſſe. 1. quo die conceptus dicitur. 2. natali urbis die. 3. quum in vivis Romulus eſſe deſiit. *Stadius.*

18. *Iulius Proculus fidem fecit*] Livius, 1. 16. 5. Lactantius, 1. 16. Cicero princ. librorum de ll. Dionyſ. 2. 64. f. Similia legas apud Sueton. Aug. 100. 9. Senec. princ. ἀποκολοκ. Dionem lib. 59, de morte Druſillæ. *Freinsh.*

Auguſtiore forma] Sive mendacium

hoc

CAP. II.

De Numa Pompilio.

1 SUccedit Romulo Numa Pompilius: quem
Curibus Sabinis agentem, ultro petivere,
2 ob inclytam viri religionem. Ille ſacra, & cære-
monias, omnemque cultum deorum immorta-
lium docuit: ille Pontifices, Augures, Salios,
ceteraque ſacerdotia; annum quoque in duo-
decim

hoc hominis fuit, ſive etiam fraus dæ- monis. Quemadmodum *bello Latino, diabolus in ſpecie viri majoris & auguſtio- ris, quam pro humano habitu apparens, victoriam Romanus pollicitus eſt, ſi ſe con- ſul pro exercitu devoveret.* Dreſſerus millen. 4. pag. 449. *Freinsh.*

Quirinum] Rationes appellationis hujus varias affert Ovidius, Faſtor. 2, 477. ſive à genere haſtæ, ſive à Curi- bus, ſive a Quiritibus, quos tamen ab ipſo nomen accepiſſe putat Juſtinia- nus §. 2. Inſt. de J. N. G. & C. *Freinsh.*

Diis, ita] Diſtinctionem hanc men- ti auctoris convenire putamus, *ita*, hoc eſt, ſi hoc fecerint, ſi ſe pro nu- mine acceperint, ſicut apud alios au- ctores paſſim occurrit *ſic.* ut Ovidius libr. 2, amor. eleg. 13, verſ. 12.

Sic tua ſacra pius ſemper Oſiris amet. &c. *Freinsh.*

SALMASII.

1. A*Vgures, Salios, ceteraque ſacerdo- tia*] Reperit in ſuis libris accu- ratiſſimus Vinetus: *ceteroſque per ſa- cerdotia.* & ita in editione ſua legi vo- luit, ex quo cognoſcimus quales fue- runt ejus ſcripti codices, & quam ve- tuſti. Nam ita duo recentiores Palati- ni legebant, vix ante trecentos annos exarati. Sed vir diligentiſſimus & do- ctiſſimus lectionem quam primus in novam editionem intrudebat, de- buit explanare, cujus mentem, qualis ſit, me non aſſequi profiteor. Naza- rianus, omnium facile optimus ac ve- tuſtiſſimus, habet: *ceteraque per ſacer- dotia.* Unde facio: *ceteraque populi Romani ſacerdotia.* Scriptum erat com- pendio notarum: P R. Ex quo fece- runt, *per.* Nihil æque tralaticium.

Annum quoque] Jordanei veteres: *annumque.* iidemque mox legunt: *ſa- ſtos nefaſtoſque.* perperam.

VARIORUM.

NUma dictus ἀπὸ τ͂ νόμων, hoc eſt, à legibus quas inſtituit. Numæ geſta ſcribunt Livius, 1. 18. & ſeqq. Plinius (ſive Victor eſt) de vir. illuſtr. cap. 3. Solin. cap. 2. Ruffus de vita re- gia. Eutrop. 1. 1. Oroſ. in 2. Agell. Va- lerius Maxim. 1. 2. 1. Lactantius, 1. 22. Plinius, 13. 13: 14. 12: 18. 29. Auguſtinus de Civit. Dei, 2. 16: 3. 9: 11. 15: 7. 35: 18. 24. Plura Ovid. Me- tam. 15. fab. 44. Virg. Æn. 6. 808. Plura Plutarch. in vita Numæ, & Dio- nyſ. 2. 59. *Camers.*

1. *Curibus*] Sabinarum urbium hæc tunc opulentiſſima, parvulus victus

Auguſti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

decim menſes, faſtos dies, nefaſtoſque deſcripſit. Ille Ancilia atque Palladium, ſecreta quædam imperii pignora, Ianumque geminum, fidem.

Auguſti Cæſaris temporibus. Strabo lib. 5.

2. *Ille ſacra*] Omnia quæ ad divinum cultum ſpectabant, Numa in octo partes diſtribuit. Primi erant *Curiones*, qui pro curialibus rem divinam faciebant. Secundi *Flamines*, quos à geſtatione pileorum, quæ flammea dicebantur, ita nominabant. Alii à filo derivant, quaſi filamines. Tertio erant *Tribuni Celerum*, qui deſignari ſolebant, ut regum ad bellum euntium ſatellites & cuſtodes. Quarto ordine erant *Augures*, qui non avium tantum, ſed ſigna omnia divinitus miſſa interpretabantur. Quintus ordo habebat *Virgines Veſtales*, quæ ſacri ignis cuſtodes erant. Sexto loco habebantur *Salii*, qui ſaltatione & choreis laudabant deos armorum præſides. Septima in claſſe *Feciales* locabantur. Horum officium erat, 1. ut cura gereretur, ne P. R. ulli fœderatæ civitati bellum injuſtum inferret. 2. Ut cognoſcerent, ſi qui fœderatorum ſe à Romanis injuriam paſſos dicerent, an id jure dicerent. 3. Ut imperatorum delicta contra jusjurandum ac fœdera commiſſa expiarent. Ultimo & octavo numero habebantur *Pontifices*. Hi à ponte ligneo ſeu ſublicio reficiendo dicti, de cæremoniis ac religione cognoſcebant, leges ferebant de ſacris, quæ non erant ſcripta, aut moribus P. R. recepta. Sacerdotes examinabant. ipſi nulli judicio mulctæve erant obnoxii, neque ſenatui, neque populo dictorum factorumque rationes reddebant. Pontanus ex Dionyſio, 2. 65. & ſeqq. *Freinsh.*

Annum quoque] De hac re vide Macrobium, 1. 13: Plutarchum in Numa cap. 32: Cenſor. cap. 20: Solinum cap. 1: Ovid. Faſtor. 1. verſ. 43.

Salmasii.

3. *Ianumque geminum*] In Jordane: *bifrontem.* Non longè: *ad ſimulacrum cæleſtium ſiderum.* Ita habent quantum eſt ſcriptorum librorum. quod & viri docti annotare non omiſerunt, & diu eſt quum recipi debuit. Poſt paulo codices Jordanis habent: *flamma vigilaret*; aut *flamma invigilaret.* Sed, *vigilaret*, retinemus.

Variorum.

3. *Ancilia*] Ancile vocatur ſcutum breve & rotundum: de quo Virg. *læva ancile gerebat.* *Ancylia* per *y* ſcribit Plutarch. Numa, c. 25. & appellata ita adjicit, quoniam ἀγκύλον τὸ σχῆμα ποιοῦσιν, *curvam figuram faciunt.* Ceteras derivationes vide ibid. *Freinsh.*

Palladium] Erat hoc ſimulacrum Palladis, quod Æneas poſt excidium Trojæ à Diomede acceptum aſportaſſe in Italiam dicitur. Quem ideo *penatigerum* vocat Ovidius, Metam. 15. 450. Quamvis alios, bello Mithridatico à Fimbria repertum, auctores eſſe Servius ait, ad Æn. 2. 166. Aliorum denique alia eſt ea de re ſententia. Vide Dionyſ. 2. 77. Hinc ille nummus, Pontano teſte, cum Veſtæ templo, in quo Palladium Romæ ſervabatur. In eodem nummo Æneas fingitur Anchiſen patrem humeris portans, & manu dextra tenens hoc palladium, ſiniſtra filium Iulum: Hoc vero *Palladium, quod occultum Romani neminique videndum colebant, Heliogabalus in cubiculum ſuum tranſtulit.* Herodianus, 5. 15. quamvis Lamprid. in vita ipſius

dem pacis ac belli: in primis focum Veſtæ virginibus colendum dedit, ut, ad ſimilitudinem cæleſtium ſiderum, cuſtos imperii flamma vigila-
4 ret. Hæc omnia quaſi monitu deæ Egeriæ, quo magis barbari acciperent. Eò denique ferocem populum redegit, ut, quod vi & injuria occupaverat

ipſius cap. 6. *non veram imaginem abſtuliſſe, ſed ex pluribus, quæ ad ſimulacrum illud effictæ erant, aliquam*, aſſerat. Vide Pollucem lib. 8. c. 10. *Freinsh.*

Imperii pignora] Fata appellat Plautus Bacchid. 917. quibus nempe manentibus ſalus populi ſalva eſſet. Ejuſmodi ſeptem recenſet Servius ad Æn. 7. 188. & ſunt: *Acus matris deum*, *Quadrigæ fictiles* (de quibus Plinius, 28. 2: & 35. 12.), *Veientorum cineres*, *Oreſtis ſceptrum Priamive*, *Ilione*, *Palladium*, *Ancilia*. Sic Cicero pro Sext. cap. 8. *Supercilium* Piſonis, *Reipub. pignus*, illudens appellat. *Freinsh.*

Ianumque geminum] Cauſas hujus conſuetudinis docui ex ſententia Macrobii, Servii, Silii, Naſonis, in annotationibus noſtris in Claudianum de laud. Stilic. 2. 287. Virgil. Æneid. 7. 609. Idem ſcribit Florus infra, 2. 3. 1: & 4. 12. 64. Auguſtin. Civit. 3. 9. *Camers.*

Fidem pacis & belli] Scilicet, quia belli tempore portæ ejus patent; pacis vero, clauduntur. hinc Janus Cluſius, hinc Patulcius. *S.*

Focum Veſtæ] Vult, ſicut ſidera æternum lucent, ſic debere, virginum aſſidua cura atque opera, hunc ignem. Lipſius de Veſta cap. 8. ubi vide plura, qualia ſolent apud Lipſium. Plutarch. Rom. c. 41. & Dionyſ. 2. 66. à Romulo inſtitutas Veſtales referunt, ut Veſtæ ſacra curarent, & ignem ejus cuſtodirent. Vide & Ovid. Faſt. 6. 248. & ſeqq. *Freinsh.*

Flamma vigilaret] Statius, Silv. 1. 36.

—— *an tacita vigilet face Troïcus ignis*. Freinsh.

4. *Egeriæ*] De Egeria præter alios Ovid. Faſtor. 3. 260. & Metam. 15. 482. Auguſtin. Civit. 7. cap. ult. Lactant. 1. 22. Cicero, 1. de legib. Acron, 2. Epiſt. Horat. *Camers.* Similia recenſent, Valer. Maxim. 1. 2. Dionyſ. 2. 62. Plutarch. Numa, cap. 8. Diodor. 1. 94. Nicolaus Damaſcenus in excerpt. Valeſ. pag. 525. Maxim. Tyrius, diſſertat. 21. p. *Freinsh.*

Barbari] Appellat ita, quod rudes & feroces fuerint, nullis cultioribus inſtitutis mitigati: quod noſter tangit infra, 1. 22. 1. & Dionyſ. 3. 26. ſive quod ex Barbaris, hoc eſt, non Græcis orti. Qua ratione Plautus, *Marcus vertit Barbare*, in Prologis Aſinariæ & Trinummi: item Captivis, 4. 2. 114. *Quid tu per barbaricas urbes juras?* cum Italas nominaſſet: & in ejuſdem Pœnulo, 3. 2. 21: *Barbariam* pro Italia accipiunt: Dionyſius tamen Romanos à Græcis ortos aſſerit, 4. 31. hoc argumento, quod literis Græcis ſcripta columna in Dianæ fano locata fuerit tempore Regis Tullii. Cujus tamen fidem elevat Cæſar de bell. Gallic. 6. 14. qui Græcas literas in uſu fuiſſe ſcribit apud Gallos, quos tamen nemo facile à Græcis deduxerit. *Freinsh.*

Vt quod vi & injuria] Hanc plerorumque, fere dixerim omnium, magnorum imperiorum originem eſſe, facile

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

verat imperium, religione atque juſtitia gubernaret.

CAP. III.

De Tullo Hoſtilio.

EXcipit Pompilium Numam Tullus Hoſtilius: cui in honorem virtutis regnum ultro datum. Hic omnem militarem diſciplinam, 1
artemque bellandi condidit. Itaque mirum in modum exercita juventute, provocare auſus Albanos, gravem, & diu principem populum: ſed 2

facile videbunt res ex vero æſtimantes. ut ridicule facere videantur, qui ab aliis majorum ſuorum acquiſita, ab aliis iterum perdita, longo poſt intervallo, quaſi jure repetunt: ſicut apud Tacitum, 6. 31. 3: Artabanus Parthus *Veteres Perſarum ac Macedonum terminos repoſcit:* & apud Herodian. 6. 6: Artaxerxes Perſa, omnem Aſiam, *ceu veterem Perſarum poſſeſſionem ſibi vindicat.* Sapor etiam apud Marcell. 17. 10. Adde noſtrum infra, 2. 8. 7. *Freinsh.*

SALMASII.

1. C*Vi in honorem virtutis*] Scripti Jordanis mendoſiſſime heîc legunt: *cujus honorem virtutis.* & ſuprà eadem manu correctum: *ob honorem.* Quod non procedit.

VARIORUM.

VItam Tulli Hoſtilii regis ſcribunt Livius, 1. 22. Dionyſ. 3. Eutropius, 1. 6. Oroſius, 2. 4. Victor de vir. illuſtr. cap. 4. Valer. Maxim. 3. 4. 1: 7. 4. 1: 9. 12. 1. Plinius, 2. 35: 28. 2. Auguſtinus Civit. 3. 15. Ruffus. Virgil. Æn. 6. 813. *Camers.*

1. *In honorem virtutis*] Auctor de vir. illuſtr. cap. 4: *quia bonam operam adverſus Sabinos navaverat.* At quomodo potuit, ſi ſub Numa duorum & quadraginta annorum pax fuit? Sed de avo ejus id referunt Livius & Dionyſius, ut ita non tam in honorem ſuum, qui avitæ virtutis regnum accepiſſe videatur: licet adeptum poſtea præclare adminiſtraverit. *Freinsh.*

Hic omnem, &c.] An non ante eum Romulus? haud dubie. quomodo ergo hic *omnem militarem diſciplinam condidiſſe* dicitur? *Condere* igitur Floro eſt perpolire, corrigere, & quaſi ex integro reſtituere, ſicut Ecbatana Seleucus condidiſſe dicitur apud Plin. 6. 14. gentem Tyriorum Alexander, apud Juſtin. 18. 4. 1. imperium Carthaginienſium Mago, apud eundem, 19. 1. 1. ita Auguſtinus *faciendi* verbo utitur, ubi templum Jovis Feretrii feciſſe dicit, in monumento Ancyrano. *Fr.*

2. *Principem populum*] *Princeps populus* eſt, qui reliquis plus poteſt polletque. hoc ante Romanos in Italia Albani erant, *diu*, ϹϹϹϹ nempe per annos.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

3 ſed quum pari robore frequentibus prælijs utrique comminuerentur, miſſo in compendium bello, Horatiis, Curatiiſque, tergeminis hinc atque inde fratribus, utriuſque populi fata
4 commiſſa ſunt. Anceps, & pulcra contentio, exituque ipſo mirabilis. Tribus quippe illinc vulneratis, hinc duobus occiſis, qui ſupererat Horatius, addito ad virtutem dolo, ut diſtraheret hoſtem, ſimulat fugam: ſinguloſque, prout
5 ſequi poterat, adortus, exuperat. Sic (rarum) unius manu parta victoria eſt: quam ille mox parricidio fœdavit. Flentem ſpolia circa ſe ſponſi quidem, ſed hoſtis, ſororem viderat. hunc tam immaturum virginis amorem ultus eſt ferro. Citavere leges nefas: ſed abſtulit virtus parri-

Servius ad Æn. I. 276. Nam quod Virgilius, & Juſtinus, 43. I. 13, CCC duntaxat mentionem faciunt, hoc eſt, uſque urbem conditam. *Freinsh.*

SALMASII.

3. *Horatiis, Curatiiſque*] Nazarianus: *Curiatiiſque.*

Utriuſque populi fata commiſſa ſunt] Nazarianus & Jordanis Codices: *fata permiſſa ſunt*. Haud paulò melius.

4. *Ad virtutem dolo*] Alter Palatinus; *ad virtutes.*

5. *Sic (rarum) unius manu parta victoria*] Ita in vetuſtiſſima editione legi, præſtantiſſimi viri teſtantur, niſi quod *verum* eam habere dicant pro *rarum*. Scripti libri cum reliquis editionibus; *rarum alias decus.* nec temere ullum vidimus ſcriptum codicem, niſi in hac lectione retinenda conſentientem. Vetuſtiſſimi etiam Jordanei; *Sic rarum alius decus. Alius* pro *alias.* in hoc auctore ita emendavimus paulo infra, lib. II. nam in Longobardico caractere *u* & *a* confunduntur. vidimus qui legeret: *Sic (rarum alias) de Curiatiis manu parta victoria eſt.* abſurdè & ineptè. Legendum: *Sic rarum alias decus, unius manu parta victoria eſt.*

Citavere leges nefas] Quis de hac lectione dubitet? pro ea tamen portentum eſt in vetuſtis Jordanis libris: *ultus eſt ferro quod auderet leges nefas.* exerceant ſe, quibus otium ſuum id poteſt concedere. Nobis ut malè otioſis eſſe non licet, ita nec occupationes noſtras male collocare.

VARIORUM.

3. *Permiſſa*] Rem ipſam quod attinet, ſimilia exempla collegit Zwingerus, theatri hiſtor. vol. 8, lib. 4, pag. 2113. Quare apud Pauſaniam quoque legitur lib. 5, in hiſtoria Oxyli: & in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

parricidam: & facinus intra gloriam fuit. Nec diu in fide Albanus. Nam Fidenate bello miſſi in auxilium ex fœdere, medii inter duos expectavere fortunam. Sed rex callidus, ubi inclinare ſocios ad hoſtem videt, tollit animos, quaſi ipſe mandaſſet. ſpes inde noſtris, metus hoſtibus. Sic fraus proditorum irrita fuit. Itaque hoſte victo, ruptorem fœderis Metium Fufetium, religatum inter duos currus, pernicibus equis

in lib. 3. rer. Vienn. Lazii, pag. 91, de Friderico II, Duce Auſtriæ. De talibus quid ſentiant JCti, lege apud Ferdin. Vaſqu. quæſt. illuſtr. lib. 1, cap. 40: Ayalam de Jure & officiis bellicis lib. 1, cap. 3. *Freinsh.*

SALMASII.

6. *Nam Fidenate bello miſſi*] *Miſit in auxilium & fœdere.* ita vetus Nazarianus & Jordanei. mendoſe prorſus.

7. *Vbi inclinare ſocios*] Naz. *ſubinclinare ſocios.* male. alter Palatinus: *ſe ſocios ad hoſtem videt.* in altero: *etiam ſe ſuos.* ſed hæc levicula tædet chartæ mandare.

8. *Metium Fufetium.*] Etſi properamus, ἐν παρόδῳ admonere non pigebit, *Mettum* heic ſcribi, in optimis Nazarianis membranis, non *Metium*; & in antiquis Jordanis. quomodo etiam ſcribendum cenſeo apud Virgilium, illo verſu:

——— *cita Mettum in diverſa quadrigæ*
Abſtulerant ———

& in illo Ovidii, à criticis exagitato:

Sic doluit Mettus, tunc cum in contraria verſus,
Vltores habuit proditionis equos.

Nam viri docti, qui perſuaſum habent, à Virgilio & Ovidio, propter verſum, *Metum* pro *Metium* uſurpatum fuiſſe, egregiè animi falluntur. *Metum* dixere veteres, & *Mettum*, *Metium* & *Mettium* pro eodem. ut, *Atius* cum ſimplici *t*, & cum duplici, *Attius.* *Metum* dixiſſe veteres, nihil melius probet, quam ὑποκοριστικὸν *Metellus.* Nam ut à Marco, Marcellus, ſic à Meto, Metellus. Græcis Μέτιος. ita ſemper apud illos ſcriptum reperies. Latinis Scriptoribus *Metum* aut *Mettum* frequentius, quam *Metium*, reperies. quod ſciunt ſatis, qui in pervolutandis membranaceis libris aliquid temporis contriverunt. Vide indicem luculentum inſcriptionum Gruterianarum.

Religatum inter duos currus.] Vera eſt hæc lectio. alter Palatinus: *inter duos funes.* poſterior: *inter duos currus funes.* cave cenſeas, *currus* heîc eſſe patrii caſus. legendum enim: *Inter duos currus, funes.* Eſt varians lectio, quam juxta adſcripſit librarius, ut, qui vellet, eligendi poteſtatem haberet: inde eſt, quod in quoſdam libros propagatum fuit: *inter duos currus.* in alios, *inter duos funes.* de hoc librariorum & antiquariorum more, parum adhuc obſervato, dicemus infra idoneo magis loco; cujus rei ignorantia fecit, ut in multis auctorum locis reſtituendis multi hactenus impunè peccaverint, cum id non obſervaſſent.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

hit ∂ F
9 equis diſtraxit: Albamque ipſam quamvis, parentem, æmulam tamen, diruit, quum prius omnes opes urbis, ipſumque populum Romanum tranſtuliſſet: prorſus ut conſanguinea civitas non periiſſe, ſed in ſuum corpus rediiſſe rurſus videretur.

Romam ∂ F
lit F
vis / dis ∂ F

CAP.

ſent. Videri fortean poſſet lectum olim fuiſſe aut legiſſe quoſdam: *religatum inter duos currus fune, pernicibus equis diſtraxit.* id eſt, fune religatum inter duos currus. Quam tamen Flori manum fuiſſe vix cenſeam.

Pernicibus equis diſtraxit.] Nazarii Codex: *diſtrahit.* Ita in Jordaneis. Alter Palatinus: *diſtrahitur.*

9. *Ipſumque populum Romanum tranſtuliſſet.* Manifeſto legendum: *Romam tranſtuliſſet.* perperam in Nazariano: *Romanum.*

V A R I O R U M.

6. *Miſſi in auxilium*] Sic apud Tacitum, 3. 41. 3, bello Sacroviriano *quidam Galliarum primores tulere auxilium, quo diſſimularent defectionem, magiſque in tempore efferrent.* Freinsh.

Expectavere fortunam] Callido conſilio ducis, quod tamen ipſi in exitium vertit. Apud Livium, 31. 32. 4: *Democritus, prætor Ætolorum, egregie conſultum genti aiebat; nam utrius partis melior fortuna belli eſſet, ad ejus ſocietatem inclinaturos.* Claudian. Metii hujus perſonam pulcre aptavit Gildoni de bell. Gild. verſ. 247: *Subſedit fluitante fide*, &c. Britannorum ſimilis actus, nec ipſe impunitus, refertur in Chronico Scotiæ Monipennii, ſub rege Fergiſia. *Freinsh.*

7. *Quaſi ipſe mandaſſet*] Hoc ipſum & ſimilia refert Frontin. ſtrategem. 2. 7. & de Datame Polyænus libr. 7. de hoc Sidon. Apollin. Carm. 2. verſ. 288. Vide noſtrum infra, 4. 2. 83. Et Frontin. 6. 16. 4. *Freinsh.*

8. *Diſtrahit*] Præter nominatos lege Agell. 20. 1. Valer. Max. 7. 4. Plutarch. Parall. cap. 7. Claudian. in Gildon. verſ. 254. Virg. Æneid. 8. 642. *Camers.* Varro primo de vita P. R.: *imperioſius, quam humanius*, egiſſe hoc facto Tullum dicit. Livius certe, 1. 28. 15: *ſupplicium exempli parum memoris legum humanarum* vocat. Id ſupplicii Herculem inveniſſe ferunt. Et ab Hermanarico, Gothorum rege, uſurpatum ſcribit Bonfin. dec. 1. lib. 2. Nec abſimile in Beſſum ſtatuit Alex. *Freinsh.*

9. *Quamvis par. æm. tamen*] Ita, ubi de imperio agitur, omnia alia inferiora ſunt, nec parentibus, nec filiis aliiſve ſanguine aut neceſſitudine junctis parcitur, quorum exemplis plenæ omnes hiſtoriæ. Vide Tacit. 12. 47. 7. Nam, ut ait Livius, 1. 42. 2, *invidia regni, etiam inter domeſticos, omnia invida atque infeſta facit.* nimis quippe alte infixum eſt animis hominum illud apud Sueton. Cæſ. 30. 9, Euripidis: *Nam ſi violandum eſt jus, regnandi gratia violandum eſt.* Freinsh.

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. IV.

De Anco Marcio.

ANcus deinde Marcius: nepos Pompilii, 1
pari ingenio. Hic igitur & mœnia muro 2
amplexus eſt, & interfluentem Urbi Tiberinum
ponte commiſit: Oſtiamque in ipſo maris, flu-
miniſ-

SALMASII.

1. NEpos Pompilii, pari ingenio] addit Jordanes: *Nepos Pompilii, ex filia.* Quod quidem verum eſt. Atque ita ſcripſit Florus. Idem Jordanes, pro *pari ingenio*, repoſuit *pravo ingenio.* id quoque prave. Pari ingenio cum Pompilio avunculo fuiſſe intelligit, quoad religiones ac cærimonias, quas inſtitutas per Numam, à proximo rege Hoſtilio bellatore intermiſſas vel abolitas, reſtituit. Vide Livium.

2. *Hic igitur & mœnia muro amplexus eſt*] Libri omnes veteres non agnoſcunt iſtud *hic.* Sed ita hunc locum concipiunt: *Igitur & mœnia muro amplexus eſt.* Quid ſit mœnia muro amplecti, quærere poſſent illi, qui putarent muros urbis, & mœnia, rem eandem eſſe. Non ita eſt. Mœnia heîc quælibet ædificia appellat, ut ſunt, domus, & inſulæ urbis. Sic probatos auctores hanc vocem paſſim uſurpare alibi oſtendemus. Quod ait igitur, mœnia muro amplexum eſſe Ancum Marcium, de Janiculo id accipiendum, quod muro urbi conjunxit Ancus, ponte quoque ſublicio in Tiberi facto. Livius: *Ianiculum quoque adjectum. Id non muro ſolum, ſed etiam ob commoditatem itineris ponte ſublicio, tum primum in Tiberi facto, conjungi urbi placuit.* Utrumque heîc ſimul expreſſit Florus.

Interfluentem urbi] Jordanes in veteribus libris: *Influentem urbi.* Non quidem male, ſed non propterea ſollicitanda Flori germana lectio.

VARIORUM.

Quæ compendioſe hic narrantur, lege ap. Liv. 1. 32. Dionyſ. 3. 49. Eutrop. 1. 7. Oroſ. 2. 4. Victor, de vir. illuſtr. cap. 5. Ruffum. Solin. cap. 2. Auguſtin. Civit. 3. 15. Euſeb. lib. temporum. Plinium, 31. 3. Claudian. in Gild. verſ. 109. Virg. Æn. 6. 815. Dictus autem *Ancus*, ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος, id eſt, à cubito, quem incurvum habuit. Servius eſt auctor, Æn. 6. 815. *Camers.* tales enim *Ancos* appellari Feſtus affirmat. Aliter Conſt. Manaſſes verſ. 1654. τὴν γὰρ ἀγκύλην τοῦ ποδὸς εἶχε πεπηρωμένην. *Freinsh.*

1. *Pari ingenio*] Nimirum ad pacis artes prompto, quali Numa fuerat: quanquam nec belli gloria caruerit, ſed *cuique ſuperiorum regum, belli paciſque & artibus & gloria par* fuerit, teſte Livio, 1. 35. 1. *Freinsh.*

2. *Hic igitur & mœnia,* &c.] *Hic intermœnia* legit Salmaſius. quid autem muro cinctum, oſtendit Livius, 1. 33. 8. Dionyſius, 3. 58. *Pontanus.*

Et interfl. &c.] Pontis hujus veſtigia hodieque Romæ extare, & incolis *ponte marmorato* vocari, teſtatur Paulus Merula, Coſmogr. part. 2. lib. 4. c. 22. ubi vide. *Freinsh.*

miniſque, confinio, coloniam poſuit, jam tum
videlicet præſagiens animo futurum, ut totius
mundi opes, & commeatus, illo veluti mari-
timo Urbis hoſpitio reciperentur.

CAP. V.

De Tarquinio Priſco.

1 TArquinius poſtea Priſcus, quamvis tranſ-
marinæ originis, regnum ultro petens, ac-
cipit, ob induſtriam atque elegantiam; quippe
qui, oriundus Corintho, Græcum ingenium Ita-
2 licis artibus miſcuiſſet. Hic & ſenatus majeſta-
tem numero ampliavit, & centuriis tribus au-
xit: quamvis Attius Navius numerum augeri
3 prohiberet, ſummus augurio. quem rex in ex-
peri-

Oſtiamque] Plurima huc facientia lege apud Merulam, d. lib. 4, cap. 19, & 21. *Freinsh.*

SALMASII.

1. R*Egnum ultrò petens, accipit*] Nazarianus, & Jordanei: *accepit*.

2. *Quamvis Attius Navius*] Repone veterem lectionem, quam hactenus neminem ex ſuis libris deprompſiſſe mirum: *Hic & ſenatus majeſtatem ampliavit, & centuriis tribus auxit, quatenus Attius Navius numerum augeri prohibebat.* ita non ſolùm libri ſcripti Flori, ſed & Jordanis. Quæ veriſſima eſt lectio. Grammatici diſtinguunt inter *quatinus* & *quatenus*. Hoc loco *quatenus* in propria ſignificatione ſumitur, ut enim *hactenus* pro huc uſque: ſic *quatenus*, quo uſque. Tarquinius Priſcus Senatum numero ampliavit; & centuriis tribus auxit. quam ad ſummam numerum augeri prohibebat Attius Navius. Hoc eſt, *quatenus*, quam ad ſummam, quo uſque.

Prohiberet, ſummus augurio] Scribitur in optimo Nazariano; *prohibebatur ſummus augurio*. Unde proclive eſt facere: *prohibebat vir ſummus augurio*. Hic autem Attius Navius augur, *Nevius*, & *Nævius*, cognominatur in antiquis Codicibus Flori ac Jordanis. Quam ſcripturam & alibi in vetuſtis monumentis reperi.

VARIORUM.

HIſtoriam regis hujus ſcribunt Livius, 1. 35: Dionyſius, 3. 59: Eutrop. 1. 7: Oroſ. 2. 4: Victor cap. 6, de vir. illuſtr.: Valer. Maxim. 1.4.1: & 3. 4. 2: Plinius, 33. 1, & 3: 35. 12: Lactant. 2. 1: Auguſtin. Civit. 3. 15. Lege Ruffum, Solinum, Euſebium. *Camers.* Vide etiam Suidam. *Freinsh.*

1. *Quam-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

perimentum rogavit, *fierine poſſet, quod ipſe mente conceperat?* Ille rem expertus augurio, *poſſe*, reſpondit. *Atqui hoc*, inquit, *agitabam*, *an cotem illam ſecare novacula poſſem*? Augur, *Potes ergo*, inquit: & ſecuit. Inde Romanis ſacer Auguratus. 4
Neque pace Tarquinius quàm bello promptior. 5 Duodecim namque Tuſciæ populos frequentibus armis ſubegit. Inde Faſces, Trabeæ, Curules, Anuli, Phaleræ, Paludamenta, Prætexta: inde, quòd aureo curru quatuor equis 6 trium-

1. *Quamvis tranſmarinæ originis*] Patre nimirum Demarato Corinthio natus, cujus præter citatos Strabo libro 5, & lib. 8, meminit. *Freinsh.*

Græcum ingenium] Ita plane Seneca Nat. quæſt. 2. 50. 1: *Attalus noſter, egregius vir, qui Etruſcorum diſciplinam Græca ſubtilitate miſcuerat.* Sic intell. Tacitus de Livia, 5. 1. 5: *cum artibus mariti, ſimulatione filii bene compoſita.* Fr.

2. *Hic & ſen.* &c.] Ita veteres, teſtibus Grutero & Salmaſio, melius quam impreſſi. ſenſus eſt: rex tribus cum numero augere prohiberetur, conjectis in eaſdem centuriis auxit. *Fr.*

3. *Quem rex*, &c.] Referunt hoc Dionyſ. 3. 94: Livius, 1. 36: Cic. de divin. 1, 17: Lactant. 2. 7. *Freinsh.*

SALMASII.

4. *Atqui hoc, inquit, agitabam*] Ita libri omnes Flori. In antiquis Jordanis ſcriptum eſt: *agituram.* Quod charactere Longobardico idem valet, quod *agitaram.* In iiſdem libris mox legitur: *Et augur, potes, inquit; & ſecuit.*

6. *Paludamenta, prætexta*] Veteres quidam: *prætextæ.*

Inde quod] Vetus editio habet: *Indeque aureo curru quatuor equis triumphatur.* Quod non bene probat vir eruditus, etſi adſtipulantes habeat hæc lectio ambo Palatinos. Rectius Nazarianus: *Inde quod.* Paulo poſt ad finem hujus capitis veteres addunt libri: *ſumpta ſunt.* Idque rejiciendum non eſt. *Togæ pictæ, tunicæque palmatæ, omnia denique decora & inſignia, quibus imperii dignitas eminet, ſumpta ſunt.* Nempe inde ſumpta ſunt.

VARIORUM.

4. *Inde Rom.* &c.] *Romani nihil in bello ſine extis agunt, nihil ſine auſpiciis domi habent*, Cicero de divin. 1. 43. Claudius etiam *ad ſenatum retulit, ſuper collegio aruſpicum, ne vetuſtiſſima Italiæ diſciplina per deſidiam exoleſceret*, Tacit. 11. 15. 1. *Freinsh.*

6. *Inde faſces*, &c.] Cum Tarquinius Etruſcos novennali bello fregiſſet, hac conditione pacem petentibus dedit, ut ſe civitatum ſuarum principem agnoſcerent. Illi facile aſſenſi, principatus inſignia, quibus ſuos reges ornare conſueverant, ad eum detulerunt. Dionyſius, 3. 84. etiam Strabo lib. 5, teſtatur, ornatum triumphalem ac conſularem, omniumque adeo magiſtratuum, à Tarquiniis Romam fuiſſe tranſlatum. Alludit huc Silius Ital. 8. 486:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

triumphatur: Togæ pictæ, tunicæque palmatæ: omnia

Biſſenos hæc prima dedit præcedere faſces, &c.

& Salluſt. Catil. 51. 33: *Inſignia Magiſtratuum ab Tuſcis pleraque ſumſimus.* Adde Symmach. epiſt. 3. 5. *Freinsh.*

Faſces] Magiſtratuum majorum inſignia: quæ ipſis à lictoribus præferebantur. His autem Romulum etiam uſum eſſe, Livius, 1. 8. 2, innuit. Euſebius autem in Olymp. 26, Tullum Hoſtilium, primum Rom. regum faſces habuiſſe aſſerit. Vid. Æl. Hiſtor. animal. 10. 22. 2. *Freinsh.*

Trabeæ] Togæ ſpecies ex purpura & cocco, Iſidorus lib. 19, qui Romulo tribuit inventionem ejus; & firmat Plinius, 9. 39. Cedrenus etiam Numam trabea uſum ſcribit, non longe à principio. *Freinsh.*

Curules] Sellas curules ab Etruſcis ſumptas etiam Livius auctor eſt, 1. 8. 4. Macrob. Saturn. 1. 6. Tullum regem accepiſſe ſellam curulem ab Etruſcis memorat. Erat autem ſella, qua ſedebant Coſſ., Prætores, Ædilium etiam qui inde Curules dicebantur. *Senatores enim qui curulem magiſtratum geſſiſſent, Baſſus dicit, curru ſolitos honoris gratia in curiam vehi, in quo curru ſella eſſet, ſupra quam conſiderent, quæ ob eam cauſam curulis appellaretur.* Agell. 3. 18. Erat autem ea ſella eburnea, indeque Horatio *curule ebur* dicitur, in Epiſt. 1. 6. 52:

Cuilibet hic faſces dabit, eripietque curule
Importunus ebur. Freinsh.

Anuli] De anulorum origine, & apud Romanos uſu, prolixe Plinius, 33. 1. ubi vide. Atque ab initio quidem, triumphantes tantum, nec hi quidem omnes, aureis utebantur. mox ad equeſtrem ordinem devenere: vilioribus geſtare non licebat. apud Livium, 23. 12. 2. bello Punico ſecundo, dicit Mago: *neminem niſi equitem, atque eorum ipſorum primores, id gerere inſigne.* Adeoque proprium hoc equitibus ornamentum erat, ut qui à Principe anulo aureo donarentur, in ordinem equeſtrem allecti intelligerentur. ita apud Tacit. H. 1. 13. 2. H. 2. 57. 5. Sueton. Cæſ. 37. 2: & 39. 3. & Vitell. 12. 4. Hinc auctor infra, 2. 6. 31, *dignitatem equeſtrem*, pro anulis poſuit: Inferioribus ſeculis ingenuitatis nota erat; quique jus illud adepti erant, ut ingenui habebantur. l. 4. cum ſeqq. de jur. aureor. anulor. l. 10. §. 3. de in jus voc. *Freinsh.*

Phaleræ] Ornamenta equorum, quibus inter dona militaria, equites ob rem bene geſtam donabantur. exempla apud Livium, 39. 31. 14. Plin. 7. 28. ubi Siccium phaleris viginti quinque donatum ſcribit. *Freinsh.*

Paludamenta] Hæc appellatio ad varias veſtes extenditur; propria tamen eſt imperatoriæ. ita noſter infra, 4. 2. 59. Græci, φοινικίδα ſæpius appellant. Appianus de bell. Parth. de Craſſo, οὐχ, ὥσπερ ἔθος ἐστὶ Ῥωμαίων στρατηγοῖς, ἐν φοινικίδι προελθεῖν. & totidem verbis Plutarch. Craſſo, cap. 42: *Non, ut moris erat Romanis imperatoribus, purpurata proceſſiſſe.* Et de Antonio idem Appianus eodem lib. ἐν τῇ στρατηγίδι φοινικίδι προελθών, *in imperatoria purpura prodiit.* Tali enim colore differebant à ſagis vulgaribus. Inde *Coccum Imperatoris dicatum paludamentis*, ait Plinius, 22. 2. Effigiem Imperatoris paludati exhibet Lipſius de Mil. Roman. fine libri ſecundi. *Fr.*

Prætexta] Hac etiam Hoſtilium uſum ſcribit Plinius, 9. 39. Livius, 1. 8. 4, nihil aliud quam ab Hetruſcis ſumptam. Macrobius originem prætextarum Romæ, etiam ab Hoſtilio arceſſit, Saturn. 1. 6. ita dicta eſt, quod purpura eſſet prætexta, qualem etiam Juſtiniani adhuc tempore in uſu fuiſſe, colligere liceat ex §. 26. Inſtit. de rerum diviſ. Porro prætextis utebantur

tur

omnia denique decora, & inſignia, quibus imperii dignitas eminet.

CAP.

tur *in magiſtratibus, in ſacerdotiis. liberi quoque eorum prætextis purpurâ togis*(unde *prætextati* vocabantur, ut infra, 2.6.10.) *utebantur, magiſtratibus in coloniis, municipiiſque, Romæ infimo genere magiſtris vicorum togæ prætextæ habendæ jus permiſſum erat.* Livius, 34.7.2. *Freinsh.*

Inde quod aureo curru, &c.] Triumphus honor eſt omnium ampliſſimus, qui vel Senatus auctoritate, vel populi juſſu, deferri poterat illi, qui imperium acceptum cum virtute feliciter geſſerat. Hujus vero apparatus, pompaque variata fuit pro Reipublicæ incremento, & rerum geſtarum magnitudine. Quis primum apud Rom. triumphum egerit, inter ſcriptores non convenit. Plutarchus Romul. cap. 27, contendit à Romulo inſtitutum pedeſtrem, ſed à Priſco curulem, hoc eſt, ut *aureo curru, quatuorque equis* triumpharetur, eumque triumphum alii à Poplicola conſule primum eſſe actum opinantur. De jure, ordine, pompa triumphi, per opportunitatem latius dicturi ſumus: cui nunc iſta non ſatisfaciunt, is conſulat Valer. Maxim., Cicer. in Piſonem, Zonaram lib. 2 Annal., Livium, Dionyſ., Plutarch., Agell., Dionem, &, hujus ſeculi ſcriptorem elegantiſſimum diligentiſſimumque, Carolum Sigonium, de jure civium Romanorum. *Stadius.* Ad equos quod attinet, albos fuiſſe patet ex Livio, 5.28.1. Ovidio de Ponto, 2.8.49. Claudiano de bell. Get. verſ. 127. Plinio paneg. 22.1. Propert. 4.1.12. Sidonio carm. 2. verſ. 375. & Apuleio in Apologia, *Peram & baculum Philoſophis exprobrares? igitur & triumphantibus quadrigas albas*, &c. Pompeius Magnus elephantis junctis triumphavit, teſte Plinio, 8.2. *Freinsh.*

Togæ pictæ] Nempe acu, ex invento Phrygum, indice Plin. 8.48. unde etiam *Phrygiæ veſtes* nomen habent. De Sybaritæ cujuſdam Alciſthenis veſte picta vide Ariſtotelem de admirab. audit. cap. 83. *Freinsh.*

Tunicæque palmatæ] Has plerique pro iiſdem habent cum togis pictis: ego autem nuſquam legiſſe memini *togam palmatam*, ſed ſemper *tunicam*, niſi apud Iſidorum lib. 19, quem pro idoneo auctore, hoc in loco, non agnoſco. conſtat autem, quid inter togam & tunicam interſit: imo ſimul geſtari ſolitas indicat Livius, 30.15.8. Præterea ab auctoribus ita curioſe non diſtinguerentur, ſi eædem forent. *Freinsh.*

Quibus imp. dignitas] Vide Valer. Maxim. 2.2.7. Liv. 1.8.2: 5.41.7: 45.29.2. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. VI.

De Servio Tullio.

1 SErvius Tullius deinceps gubernacula Urbis invadit, nec obſcuritas inhibuit, quamvis matre ſerva creatum. Nam eximiam indolem uxor Tarquinii Tanaquil liberaliter educaverat: & clarum fore, viſa circa caput flamma promiſerat. Ergo inter Tarquinii mortem,
2 annitente regina, ſubſtitutus in locum regis quaſi ad tempus, regnum dolo partum ſic egit indu-

SALMASII.

2. Q*Vaſi ad tempus*] Nazarianus Flori: *quaſi tempus.* deeſt *in.* Nam ſupra notavimus, legendum heic eſſe: *quaſi in tempus.* Nazarianus codex Jordanis: *quaſi non tempus.* at Longobard. *quaſi in tempus.* quæ vera eſt lectio.

VARIORUM.

DE Rege iſto ſcribunt, Livius, 1. 41: Dionyſius, 4. 1: & plerique ſupra citati. *Freinsh.*

1. *Nec obſcuritas*] Hæc enim ad altiora nitenti impedimento eſſe ſolet. quo conſilio Aſtyages, cum ſibi à nepote metueret, filiæ ex gente obſcura tum temporis Perſarum, maritum dedit, *ne paterna maternaque nobilitas nepoti animos extolleret*, Juſtin. 1. 4. 4. Quicquid enim virtute, quicquid induſtria profeceris, quia tamen in æquo videre fortunæ modum exigent. *Ægerrime enim*, ait Dio lib. 41, *homines tolerant, ſibi à ſuis æqualibus anteire.* Cicero de orat. 2. 52: *Invident homines maxime paribus aut inferioribus: cum ſe relictos ſentiunt, illos autem dolent evolaſſe.* Freinsh.

Matre ſerva] Et inde *Servio* nomen. Dionyſius dicto loco. conſentit cum noſtro Juvenalis, Sat. 8. 259. Feſtus in voce, *Servorum dies Feſtus erat*; præter alios, quibus accedere non vult Livius, 1. 39. 10. Leviter in hac re corrigendus Seneca, epit. controverſ. 3. 9: *Servo natum regem habuimus.* imo *Serva.* Freinsh.

Viſa circa caput flamma] Hiſtoriam hanc ſcribunt, Plinius, 2. 110: & 36. 27: Cicero de Divin. 1. 53: Valer. Maxim. 1. 6. 1: Livius, 1. 39. 1: Dionyſius, 4. 2: auctor de vir. illuſtr. cap. 7: Servius ad Æn. 2. 682. ubi Virgilius ſimile de Iulo fingit, quod repetit Claudianus in IV conſulatu Honorii, verſ. 192. & Sidonius Apollin. carm. 2, verſ. 115. & ad Maſiniſſam trahit Silius, lib. 16, verſ. 118. Accidit hoc & L. Marcio duci exercituum Cornelianorum, de quo Livius, 25. 39. 17: Valer. Max. 1. 6. 2. Item Salvidieno, de quo Dio lib. 48. pag. 430. Philoſophi notant, ex naturalibus cauſis oriri poſſe hunc ignem; apud Photium certe, Bi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

induſtrie, ut jure adeptus videretur. Ab hoc Populus Romanus relatus in cenſum, digeſtus in claſſes, curiis atque collegiis diſtributus: ſummaque regis ſolertia ita eſt ordinata Reſpublica, ut omnia patrimonii, dignitatis, ætatis, artium, officiorumque diſcrimina in tabulas referrentur, ac ſi maxima civitas minimæ domus diligentia contineretur.

CAP.

te, Bibliothecæ cod. 242, plura recenſet Damaſius, quæ partim prodigiis, partim naturalibus cauſis accenſeas. Adde Wolf. rer. memorabil. pag. 507. Ceterum ſicut ignis clarus eſt & ſplendidus; ita claros etiam futuros, quibus eveniunt, talia prodigia oſtendunt. Eadem ratione apud Dionyſium, 5. 45, Romani, cum pila arſiſſent, λαμπρὰν νίκην, *ſplendidam victoriam*, ſibi portendi interpretantur.

2. *Quaſi ad tempus*] Dum nempe Rex convaleſceret, cujus mors tegebatur, donec Servio confirmaretur poteſtas. ita calliditate Liviæ, *ſimul exceſſiſſe Auguſtum, & rerum potiri Neronem, fama eadem tulit.* Tacit. 1. 5. 9. Simile exemplum Calligenis, qui mortem Philippi celavit, dum Perſeus regnum invaderet, apud Livium, 40. 56. 11: Thuan. Hiſtor. lib. 38. Adde Juſtin. 30. 2. 6: Leuncla. Annal. Turc. 74: Scalig. Canon. Iſagog. pag. 142, & p. 151: Thuan. hiſtor. lib. 114, in morte Amuratis: Deſcript. regni Congi, cap. 2, in fine.

Regnum dolo partum, &c.] Ita de Tarquinio auctor de viris illuſtr. cap. 6: *regnum intercepit, & ita adminiſtravit, quaſi jure adeptus fuiſſet.* Aſſuevit enim alias fieri, ut reſpondeant initiis regnorum reliqua. Vide infrà not. ad 1. 7. 1. *Freinsh.*

SALMASII.

3. *Curiis atque collegiis*] Jordanes: *decuriis atque collegiis.* pravè.

VARIORUM.

3. *Cenſum*] Vide latius Dionyſ. 4. 19. & Livium, 1. 42. 6. *Freinsh.*

Collegiis] Diſſentiunt à noſtro Plutarch. Numa, cap. 31. & Plinius, 34. 1. & 35. 12. qui Numæ inſtitutum hoc tribuunt. *Freinsh.*

In tabulas] Vetuſtiores editiones præferunt, *in tabulis.* non abſurde. eo fere modo loquitur Suetonius, *quemadmodum ſummam rationibus vellet referri.* in Veſpaſian. 22. 5. Quod ſequitur, *at ſic*, ex Nazariano eſt, elegantius utique quam illud Impr. *ac ſi.* *Freinsh.*

Maxima civitas minimæ domus] Cicero ad Attic. 6. 1: *provincia gubernata ut domus.* Quod maximæ eſt prudentiæ. Nec enim qui domum regere poteſt, poſſit etiam civitatem regere. Vide Ariſtot. Polit. in pr. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. VII.

De Tarquinio Superbo.

1 POſtremus omnium fuit regum Tarquinius, cui cognomen *Superbo* ex moribus datum.
2 Hic regnum avitum, quod à Servio tenebatur, rapere maluit, quàm expectare: immiſſiſque in eum percuſſoribus, ſcelere partam poteſtatem
3 non melius egit, quàm acquiſierat. Nec abhor-

SALMASII.

2. N*On melius egit quam acquiſierat*] Vetuſtiſſimus Nazarianus: *adquæſierat*. *Adquærere*, pro *adquirere*. quod ſemel notandum proponimus. Sic enim veteres loquuti, *conquærere* & *adquærere* dicentes.

VARIORUM.

HUjus geſta ſcribunt Livius, 1. 49. & deinceps. Dionyſius, 4. 48. & deinceps. Ruffus. Eutrop. Victor de vir. illuſtr. cap. 8. Accius, Bruto; cujus tamen paucula fragmenta hodie extant. *Freinsh.*

1. *Superbo*] Cognominis hujus rationem reddit Livius, 1. 49. 1, quod inſepultum ſocerum abjecerit: meliorem noſter, Dionyſ. 1. 67: & 4. 48. & Proauctor de viris illuſtr. cap. 8. & Propert. 3. 11. 48: *Nomine quem ſimili vita ſuperba notat.* hoc eſt, cognomen hoc traxit, quoniam ſuperbe vixit & imperavit, ut rectè interpretatur Gebhardus dicto Propertii loco. *Freinsh.*

2. *Regnum avitum*] Indicat igitur Tarquinium hunc nepotem fuiſſe Priſci. quod & Dionyſius, 4. 1, & 48, expreſſe teſtatur. Sicut etiam Conſtantinus Manaſſes verſ. 1664. alii filium ejus faciunt, inter quos Livius, 1. 46. 4: & 1. 47. 2. Onuphrius in Faſtis in Olymp. 67. Agellius, 17. 21. Plutarch. Poplic. cap. 21, filium an nepotem Priſci appellet, ambigit. Vide diſputationem de hac re Laur. Vallæ, præfixam notis in Livium. *Freinsh.*

Rapere maluit] Videtur alludere ad verba Livii, 1. 47. 2: *qui habere regnum, quam ſperare, mallet.* ſicut & Tacitus, 1. 7. 11, de Germanico; *ne habere imperium, quam exſpectare, mallet.* quæ loca ſuſpicionem mihi injiciunt, ita etiam ſcripſiſſe Livium, *expectare* aut *eſpectare*, pro quo, qui minus intellexere, ſubſtituerint, *ſperare*. Freinsh.

Non melius egit, &c.] Ita ſolet fieri. *Nemo enim unquam imperium flagitio quæſitum bonis artibus exercuit*, Tacitus H. 1. 30. 6. nam plerumque *imperium iis artibus retinetur, quibus initio partum eſt*, Salluſt. Cat. 2. 5. Qui enim bonis artibus ad regna pervenere, iiſdem etiam ſubditorum animos retinere gaudent; qui diverſa irrupere via, quoniam caritatem civium promittere ſibi non poſſunt, metu & terrore, ſolitis tyrannidi vinculis, exprimunt obſequia. Ita, quod ait Seneca, de clem. 1. 13: *Scelera ſceleribus tuenda ſunt.* Rariſſimum enim eſt, ut *regnum dolo partum,*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

horrebat moribus uxor Tullia, quæ, ut virum regem ſalutaret, ſuper cruentum patrem, vecta carpento, conſternatos equos egit. Sed ipſe in 4
Senatum cædibus, in omnes ſuperbia, quæ crudelitate gravior eſt bonis, graſſatus, quum ſævitiam jam domi fatigaſſet, tandem in hoſtes converſus eſt. Sic valida oppida in Latio capta 5
ſunt, Ardea, Ocriculum, Gabii, Sueſſa Pometia. Tum

partum, ſic agatur induſtrie, ut jure acceptum videatur. Vide proxime præcedentem notam ad 1. 6. 2. *Freinsh.*

S A L M A S I I.

4. *Ipſe in ſenatum cædibus, in omnes ſuperbia*] Amplius habet Jordanes: *ipſe in ſenatum cædibus, in plebem verberibus, in omnes ſuperbia.* Quod an ſit Flori, dubito. & fortaſſean ita in ſuis codicibus repererit Jordanes. Quod temere non affirmem.

Cum ſævitiam jam domi fatigaſſet] Lege: *cum ſævitiam domi fatigaſſet.* expuncto illo *jam*, quod temere adhæſit ex fine præcedentis vocis, *ſævitiam.*

V A R I O R U M.

3. *Super cruentum patrem*] Immanitas incredibilis; ſed non tamen ſine exemplo. legimus enim & apud Juſtin. 41. 6. 5: *Eucratides à filio, quem ſocium regni fecerat, in itinere interficitur: qui, non diſſimulato parricidio, velut hoſtem, non patrem, interfeciſſet, & per ſanguinem ejus currum egit, & corpus abjici inſepultum juſſit.* Gruterus. Tulliæ facinus præter Dionyſ. & Liv. recenſet etiam Valer. Max. 9. 11. 1. & Ovid. Faſtor. 6. 603. *Freinsh.*

4. *In Senatum cædibus.*] Rationem hujus facti reddit Livius, 1. 49. Nam cum ſenatus ex optimis & ditiſſimis civibus conſtaret, hunc præcipue ſublatum voluit, tam ut eorum præda diteſceret, quam ut metum ſibi ab iis demeret, denique ut facilius orbæ reipublicæ dominaretur. *Regibus enim ſemper boni, quam mali, ſuſpectiores ſunt, ſemperque his aliena virtus formidoloſa eſt*, ait Salluſtius, Cat. 7. 2. Et apud Tacit. Agr. cap. 3: *Multi fortuitis caſibus, promtiſſimus quiſque ſævitia principis interciderunt.* Vide notam Bernec. ad Juſtin. 42. 2. 10. *f.* ita Græcinum Julium *C. Cæſar occidit ob hoc unum, quod melior vir erat, quam eſſe quenquam tyranno expediret.* apud Senecam de beneſ. 2. 21. *Freinsh.*

Superbiâ] Perdiccæ *odium arrogantiæ plus nocuit, quam hoſtium vires*, apud Juſtin. 13. 8. 2. ubi notam Bernecceri vide. Adde Hiſtor. Peruvian. Auguſtini de ç.çarate, libr. 6. c. 5. f. de Gundiſalvo Piçarro. *Freinsh.*

5. *In Latio*] Atqui nulla ſubjectarum urbium Latina præter Gabios? apparet igitur, Florum non ſtricte vocabulo *Latii* uſum fuiſſe, ſed, quomodo poſterioribus temporibus conſuevit, ut vicini etiam populi comprehenderentur, qua ratione *ſocii Latini nominis* appellati creberrime apud auctores, non Priſci tantum Latini, ſed Italorum plerique; ut à Cluverio non merito reprehenſus videri poſſit noſter, quod *Ocriculum*, (pro quo ille *Olliculum* reſcribit) in Latio poſuerit. eadem enim ratione ceterarum quoque urbium nomina mutanda forent. Vide

6 Tum quoque cruentus in ſuos. Neque enim fi-
lium verberare dubitavit, ut ſimulanti transfu-
7 gam, apud hoſtes hinc fides eſſet. Cui Gabiis, ut
voluerat, recepto, atque per nuntios conſulen-
ti *quid fieri vellet*; eminentia forte papaverum
capi-

de etiam infra, 1. 11. 8. f. *Freinsh.*

Ardea] Sed hæc oppugnata tantum ab ipſo, nec capta eſt, teſte Dionyſ. extremo lib. 4. Livio extremo lib. 1. nam in obſidione iſta conſpiratio adverſus ipſum facta eſt. *Freinsh.*

Sueſſa Pometia] Sic legendum ſine commate medio, ne videantur urbes eſſe diverſæ: de hac enim intelligendus Plin. 7. 16. ubi loquitur de iis, qui naſcuntur cum dentibus: *In feminis ea res inauſpicati fuit exempli, regum temporibus. Cum ita nata eſſet Valeria, exitio civitati in quam delata eſſet, futuram, reſponſo aruſpicum vaticinante, Sueſſam Pometiam, illa tempeſtate florentiſſimam, deportata eſt, veridico exitu conſecuto.* Gruterus.

SALMASII.

7. *Cui Gabiis, ut voluerat, recepto*] Membranæ Nazarii: *cui Gabios, ut voluerat, receptos.* lege: *cui Gabios ut voluerat recepto.* Sic infra: *Mundam ſe recepit exercitus.* vulgo perperam: *Munda.*

Eminentia forte papaverum capita virgula decuſſit] Ita Florum loqui voluere viri doctiſſimi. Nam alia eſt in omnibus antiquis ſcriptura: *virgula excutiens.* Non quæram cur ita mutarint adverſus omnium librorum auctoritatem & conſenſum, veterum item excuſorum. Non aliter deſcripſit Jordanes. An verbum *excutere* parum illis idoneum viſum eſt? Saltem debuiſſent *decutiens* reponere. nam *decuſſit*, quod repoſuerunt, cum ſequentibus non cohæret. Quid enim illis fiet, *quæ ſuperbia ſic reſpondit*, ſi ab hac periodo vi avellantur? Totum igitur hunc locum lego & diſtinguo: *Cui Gabiis ut voluerat recepto, & per nuntios conſulenti quid fieri vellet. eminentia forte papaverum capita excutiens, quum per hoc interficiendos eſſe principes intelligi vellet, quæ ſuperbia! ſic reſpondit.* Jam clara & plana ſunt omnia. Nullo alio reſponſo edito, ſed papaverum tantum eminentia capita excutiens, quum per hoc interficiendos eſſe principes intelligi vellet, quæ ſuperbia! ſic reſpondit. Verba illa, *quæ ſuperbia!* per parentheſin legenda ſunt. At quod ſuperbiam Florus interpretatur, prudentiam & calliditatem ſummam fuiſſe, ne conſilium evulgaretur, alii volunt. In Jordanis libris eadem ferme lectio invenitur, niſi quod habent, *qua ſuperbia?* Sic autem alibi loquitur Florus.

VARIORUM.

6. *Neque enim filium*] Hanc hiſtoriam præter citatos ſupra, lege in Ovid. Faſtor. 2. 691. *Camers.* Item apud Valer. Maxim. 7. 4. 2: Plinium, 19. 8: Polyæn. ſtrateg. lib. 8. Front. 1. 1. 4: & 3. 3. 3. Simile ſtrategema Zopyri apud Juſtinum, 1. 10. 15. quod Megabyzo adſcribit Cteſias, & Olthaci Plutarchus, Lucullo, cap. 31. Vide etiam infra, 3. 11. 7.

7. *Eminentia forte pap. cap.* &c.] Conveniunt omnes præter Ovid. qui dicit, liliorum capita excuſſiſſe, loco modo citato. *Cam.* ad rem quod attinet, imitatus eſt hoc facto Tarquinius Thraſybulum Mileſium, ut refert Dionyſius, 4. 63. Simile eſt quod
Aven-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

capita virgula decuſſit, quum per hoc interficiendos eſſe principes intelligi vellet (quæ ſuperbia!), ſic reſpondit. Tamen de manubiis captarum urbium templum erexit. quod quum 8 inaugurararetur, cedentibus ceteris deis (mira res dictu) reſtitêre Juventas, & Terminus. Pla-

Aventinus, propius ab initio libri quarti, de Caroli filio naturali Pipino recenſet. Qui legatis patris, juſſu ejus conſilium poſcentibus, quomodo conjurati puniendi forent, cum forte hortum repurgaret: *Nihil opus eſt verbis*, ait, *herbas inutiles radicitus extirpo, ut fruges bonæ creſcant. ite & renuntiate Regi, quæ facio.* Adde Ælianum, Hiſtor. var. 1. 34. 7.

S A L M A S I I.

8. *Cedentibus ceteris deis*] In veteri Nazar. ſcriptum multis locis, ut heic, *de his* pro *deis*. ſic ſuprà: *placitum de his ita.* De quo, etſi leve ſit, monendum putavi.

V A R I O R U M.

8. *Captarum urbium*] Dionyſ. 4. 57: Livius, 1. 53. 3: Tacitus, H. 3. 72. 6, unius Sueſſæ Pometiæ ſpoliis id factum aſſerunt. Apiolarum manubiis, Plinius, 3. 5, ex Antiate. Ea autem ſpolia cum vix ad fundamenta ſuffecerint (ut Livius quidem computat), Florus autem de erecto templo loquatur, conſulto de pluribus urbibus locutus eſt. Capitolii porro conditionem alii Tarquinio Priſco tribuunt, Euſebius etiam Numæ Pompilio. *Fr.*

Iuventas] Ita hic haberent omnia noſtra exemplaria, niſi ultimam conſonantem eraſiſſet Camers in impreſſis, & quidam alii emendatores, qui *Juventam* eſſe Deam legerant, & *Iuventatem* ætatem, in commentario Acronis in oden 30 lib. 1 carm. Horatii: ubi nos contra legimus, quod *Iuventas* dea eſt, *Iuventa* ætas. *Vinetus.* *Iuventas* etiam infra, 2. 1. 1, in melioribus libris legitur. & apud Auguſtin. ſemper eſt *Iuventas, Iuventatis*, &c. Ovid. ſolum reſtitiſſe *Terminum* meminit, Faſt. 2. 669:

Terminus, ut memorant veteres, inventus in æde
Reſtitit, & magno cum Iove templa tenet.

ſicut & Livius, 1. 55. 5. quamvis, 5. 54. 10, mentionem etiam illius faciat. Cato, 1 orig., apud Feſtum, in *Nequitum: Fana in eo loco compluria fuere, ea exauguravit: præterquam quod Terminum fanum fuit, id nequitum exaugurari.* Juventatis etiam meminit Dionyſius, 3. 92. tertium Martem adjicit Auguſtinus, de Civitate Dei, 4. 23. ubi Vives. *Freinsh.*

Terminus] De hac re perantiquum ænigma extat apud Agell. 12. 6.

Semel minuſne, an bis minus ſit, non ſatis ſcio,
An utrumque eorum, ut quondam audivi dicier,
Iovi ipſi regi noluit concedere.

ubi pro eo, quod in primo verſu legitur, *non ſatis ſcio*, cum tranſcendat leges carminis, forte non inepte ſubſtitueretur, *neſcio*. Ceterum ſimilis ſcirpus eſt in fine vitæ M. Antonini Philoſophi, apud Julium Capitolinum, de Tertullo, Fauſtinæ adultero, *de quo mimus in ſcena, præſente Antonino, dixit, cum ſtupidus nomen adulteri uxoris à ſervo quæreret, & ille diceret ter*, Tullus;

C

9 Placuit vatibus contumacia numinum. Siquidem firma omnia & æterna pollicebantur. Sed illud horrendum, quod molientibus ædem, in fundamentis humanum repertum eſt caput. nec dubitavêre cuncti, monſtrum pulcherrimum, imperii ſedem, caputque terrarum pro-
10 mittere. Tamdiu ſuperbiam regis Populus Romanus perpeſſus eſt, donec aberat libido. hanc ex liberis ejus importunitatem tolerare non
11 potuit. Quorum quum alter ornatiſſimæ feminæ Lucretiæ ſtuprum intuliſſet, matrona decus ferro expiavit. Imperium tum Regibus abrogatum.

CAP.

lus, *& adhuc quæreret, reſpondit ille,* jam dixi, ter Tullus dicitur.

SALMASII.

9. *Sed illud horrendum*] Editiones Jordanis: *horrendius.* ſed ſcripti veteres: *horrentius.* Cave tamen putes, ita Annæum ſcripſiſſe.

VARIORUM.

9. *Humanum repertum eſt caput*] De hac re, & quomodo Olenus Calenus augur fatum illud in ſuam gentem trahere ſit conatus, vide Dionyſium, 4. 66: Plin. 28. 2: Servium, Æn. 8. 345. Caput autem illud *Toli* cujuſdam fuiſſe, & inde *Capitolium* nominatum, ex monumentis vetuſtiorum refert Arnobius contra gentes, lib. 6, p. 243. Ita in fundamentis Carthaginis caput bubulum, mox equinum, inventum, bellicoſam potentemque fore ſignificavit, apud Juſtinum, 18. 5. 15, & 16. Omnia enim ex ſimilitudine rerum interpretabantur veteres. Ita vultures, *aſſuetæ ſanguine & præda aves, bellatricem fore*, quam conderet urbem, Romulo ſpoponderant, ſupra, 1. 1. 7. Ita Servium *clarum fore viſa circa caput flamma promiſerat.* ſupr. 1. 6. 1. Ita Carthaginienſibus bellatoris equi caput, virtutem bellicam, Romanis autem humanum, imperium orbis præſagiit, cum omnia homo regat, hominem autem caput. *Freinsh.*

Caputque terrarum] Invidioſos urbis hujus titulos ex multis auctoribus collectos, vide apud Merulam Coſmogr. part. 2, lib. 4, cap. 22: Sizman. in Rutul. Itin. c. 194. *Freinsh.*

10. *Tolerare non potuit*] Multa ex hac cauſa bella, multas ſeditiones ortas, notat Albert. Gentil. de jur. belli, lib. 1, cap. 20. & ex eadem Decemviratus abolitionem, Liv. 3. 44. 1. Hac de cauſa Gothi Hiſpaniæ imperio excidere: Maximus Valentiniani ſucceſſor Romano: ſicut & ipſe Valentinianus. *Freinsh.*

11. *Lucretiæ*] Hoc ipſum aliaque pluria exempla lege apud D. Hieron. ſub fin. lib. 1, adverſus Jovinianum. *Fr.*

Imperium, &c.] Diem, quo reges Roma pulſi ſunt, qui *Regifugium* dicebatur,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. VIII.

Anacephalæoſis de ſeptem Regibus.

HÆc eſt prima ætas populi Romani, & quaſi infantia, quam habuit ſub regibus ſeptem, quadam fatorum induſtria, tam variis ingenio, ut Reipublicæ ratio & utilitas poſtulabat. Nam quid Romulo ardentius? tali opus fuit, ut invaderet regnum. Quid Numa religioſius? ita res popoſcit, ut ferox populus deorum metu mitigaretur. Quid ille militiæ artifex Tullus? bellatoribus viris quàm neceſſarius! ut acueret ratione virtutem. Quid ædificator Ancus? ut Urbem colonia extenderet, ponte jungeret, muro tueretur. Jam vero Tarquinii ornamenta, & inſignia, quantam principi populo addiderunt ex ipſo habitu dignitatem? Actus à Servio cenſus quid effecit, niſi ut ipſa ſe noſce-

cebatur, quotannis Romæ celebrabant, ſeptimo ſcilicet Cal. Martii, & undecimo Cal. Jul. Auctor Ovidius, 2, & 5, Faſtor. Pulſus autem fuit regno Tarquinius, 7 Cal. Martii, ex 2 Faſtor. Advertendum autem, ſerpentem latraſſe, quum pulſus eſt, apud Plinium, 8. 41. *Camers.*

SALMASII.

6. N*Iſi ut ipſa ſe noſceret reſpublica*] Legendum: *niſi ut ipſa ſe noſſet reſpublica.* ſcripti ſanè omnes ſic habent, ut & Jordanes.

VARIORUM.

A*Nacephalæoſis*] *Conſummationem* vocat Sen. ſuaſ. VI. Alter Seneca, ep. 39: *Oratio hæc, quæ nunc breviarium dicitur: olim, cum Latine loqueremur,* ſummarium *vocabatur.*

2. *Ardentius*] Non damno, forte tamen nihilo abſurdius legi poſſet, *audentius*, ob rationem, quam ſubnectit; ita de Cæſare Sueton. c. 58. 1: *dubium cautior, an audentior.*

3. *Deorum metu mitig.*] Diagoras, Theodor., Leucippus, Democritus, Epicurus, & ex Rom. Lucretius, putant, terroris ac metus gratia religionem à ſapientibus inſtitutam, quo ſe homines imperiti à peccatis abſtinerent. Lactant. cap. 10, de ira Dei. De Numæ religione ſcriptum, Civit. 7, cap. ult. Ex quibus conſtet vera religio, docet D. Auguſtinus, Civit. 10: &

7 noſceret Reſpublica? Poſtremo Superbi illius importuna dominatio, nonnihil, immo vel plurimum profuit. Sic enim effectum eſt, ut agitatus injuriis populus, cupiditate libertatis incenderetur.

CAP. IX.

De mutatione Reipublicæ.

1 IGitur, Bruto, Collatinoque, ducibus, & auctoribus, quibus ultionem ſui moriens matrona mandaverat, populus Romanus ad vindicandum libertatis ac pudicitiæ decus, quodam quaſi inſtinctu deorum concitatus, regem repente deſtituit, bona diripit, agrum Marti ſuo conſecrat, imperium in eoſdem libertatis ſuæ vindices transfert, mutato tamen & indice, &

Lactant. 4. 28. *Camers.* Eorum, qui de diis opinionem continendorum hominum cauſſa repertam tradunt, meminit & Cicero, de natur. Deorum, 1. 42. Ad quorum ſententiam accedit Euripides apud Plutarch. de placitis Philoſoph. 1. 7. *Freinsh.*

4. *Militiæ artifex*] Ita ſupr. 1. 3. 1. totum autem locum ita ſcripſi, cum in prioribus edd. interrogatio poſt vocem *neceſſarius* poneretur; elumbi, ut videbatur, ſenſu. ita etiam ſeqq. numeris, interrogatio ſemper adjicitur fini. *Freinsh.*

5. *Ex ipſo habitu*] Facit huc, quod de Romulo Livius, 1. 8. 2, dicit: & Valer. Max. 2. 2. 7. *Inſtrui*, inquit, *imperia, argenteis vaſis, & annulis aureis publice præbitis, patiebantur, quo talium rerum uſu auctoritas magiſtratuum eſſet ornatior.* Freinsh.

SALMASII.

1. M*Vtato indice, & nomine*] Sic emendarunt viri docti, *Indice* pro *Iudice.* ſed minimè addicentibus libris, qui *Iudice* omnes retinent. & ſi verum licet dicere, *Indice* hic neſcio quomodo non convenit. in iis enim, quæ ſubjicit, nihil ad illud *indice* refertur. ut, cum dixit, *mutato nomine*, ſequitur, *appellavitque conſules pro regibus.* Jordanis lectio omnino vera eſt: *Iure & nomine.* firmant eam ſequentia: *pro perpetuo annuum placuit.* nempe, *jus.* Jus idem quod imperium vel poteſtas. Nihil eſt verius igitur, quam ſcribendum: *mutato jure & nomine.*

VARIORUM.

1. B*Ruto*] Cognomentum hoc traxit à ſimulata ſtultitia, cum verum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

& nomine. quippe ex perpetuo annuum placuit, 2
ex ſingulari duplex: ne poteſtas ſolitudine, vel mo-

rum ei nomen L. Junio eſſet. Cum enim, occiſo patre & fratre, ſibi quoque à Tarquinio metueret, ſub hac perſona latuit, donec capta occaſione prorumperet. Vide Auguſtinum, quæſt. ex utroque teſt. cap. 115. Cum enim ſuſpecta ſit Tyrannis nobilium alacritas, & erectum ingenium, ut ſupra, 1. 7. 3, monuimus, nonnulli, ut loquitur Seneca, *in contemptu remedii cauſſa delituerunt.* ſicut hic noſter; ut & David, 1 Samuelis, 21. 13. Archelaus Cappadox, apud Dion. non longe à fine lib. 57. Dionyſius Corinthi, apud Plutarch. Timoleonte, c. 19: & Juſtin. 21. 5. 3. Solon apud Ciceronem de offic. 1. 30: ut & de ſe teſtatur, forte immerenter, Claudius Cæſar, apud Sueton. cap. 38. 6. Unde apparet, haud abſurde dictum illud eſſe: *Stultitiam ſimulare loco, prudentia ſumma eſt.* Freinsh.

Collatinoque] Tarquinius Egerii filius hic fuit, ita appellatus à Collatia oppido Latino, ubi plurimum morabatur, ut auctor eſt Dionyſ. 4. 72. Hinc Ovid. Faſt. 2. 733:

—— *Cui clarum dederat Collatia nomen.* Freinsh.

Vltionem ſui moriens mandaverat] Ejus generis mandatum eſt Germanici, apud Tacit. 2. 71. & Sueton. Calig. 3. 9. Item Othonis, apud eundem, Veſpaſ. 6. 9. ubi interpretes vide. *Freinsh.*

Bona diripit] Juſſu ſcilicet & inſtinctu Patrum, *ut* nempe, *contacta regia præda, omnem in perpetuum ſpem pacis cum his amitterent*; ita enim obligandi ſunt mobiles animi, & quorum pœnitentia metuitur: ita Jugurtha apud Salluſt. 81. 6: *id modo feſtinabat, Bocchi pacem imminuere, ne moras agitando, aliud quam bellum mallet.* ita Rex Veientium juſſis occidi Romanis legatis, *obſtringi Fidenatium Pop., ne reſpicere ſpem ullam ab Romanis poſſet, conſcientia tanti ſceleris, voluit.* apud Livium, 4. 17. 5: Zonar. Tom. 2. pag. 115. f. Sic apud Tacit. H. 4. 70. 13: *Valentinus ac Tutor in arma Treviros retrahunt, occiſis Herennio ac Numiſio legatis, quo minore ſpe veniæ creſceret vinculum ſceleris.* Freinsh.

Agrum Marti ſuo conſecrat] Unde campus Martius, de quo præter alios Strabo lib. 5, dicit autem, *Marti ſuo*, quia conditor urbis originem ad eum referebat. *Freinhs.*

2. *Solitudine*, &c.] Salluſt. Catil. c. 6. in fin. *annua imperia, binoſque imperatores ſibi fecere, eo modo minime poſſe putabant per licentiam inſoleſcere animum humanum.* Imitatus hoc C. Cæſar, Africam in duas partes diviſit, apud Dion. lib. 59. *Freinsh.*

Mora corrumperetur] Verum enim eſt illud Mamerci, apud Livium, 4. 24. 5: *maximam libertatis cuſtodiam eſſe, ſi magna imperia diuturna non eſſent, & temporis modus imponeretur, quibus juris imponi non poſſet.* & illud Latronis, apud Senecam, 7, controverſ. ult.: *Nihil tam utile, quam brevem poteſtatem eſſe, quæ magna ſit.* Adde Ciceron. pro L. Man., cap. 9. & quæ noto ad epiſt. ejus provincialem, 29. ita, cum *ordo Iudicum Carthagine dominaretur, eo maxime, quod iidem perpetui judices erant*; Annibal *legem promulgavit, ut in ſingulos annos judices legerentur, ne quis biennium continuum judex eſſet.* Idem Livius, 33. 32. Adde Valerium Maximum, 4. 1. 3. & hoc eſt illud Taciti, 6. 48. 5, *vi dominationis convelli & mutari.* Vide tamen Livium, 9. 18. 11: & 32. 28. 2. & noſtrum inf.a, 2. 16. 4. l. item Polyb. in excerpt. Valeſ. pag. 216. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

mora corrumperetur: *conſuleſ*que appellavit pro regibus, ut conſulere ſe civibus ſuis debere
3 meminiſſent. Tantumque libertatis novæ gaudium inceſſerat, ut vix mutati ſtatus fidem caperent: alterumque ex Conſulibus, tantum ob nomen & genus regium, faſcibus abrogatis,
4 Urbe dimitterent. Itaque ſubſtitutus Valerius Publicola, ex ſummo ſtudio annixus eſt ad augendam liberi populi majeſtatem. Nam & faſces ei pro concione ſubmiſit, & jus provocationis

Conſuleſque] De his primis Coſſ. Livius lib. 1, & 2: Dionyſ. lib. 4, & 5: Auctor de V. I. cap. 9. 10, & 15: Eutropius in 1: Oroſius in 2. Advertendum, annum illum primum habuiſſe quinque Coſſ. auctor Auguſtinus, Civit. 3. 16. Macrobius, Saturn. 1. 12, dicit, primos Coſſ. factos Calend. Jun. quem diem, ut ante annotatum eſt, Romani celebrabant. Plutarchus vero aſſerit, eos creatos Calend. Jan. Hinc ſervatum, ut deinceps ſemper Cal. Jan. Coſſ. crearentur. Lege ipſum Problema 18. *Camers*. Ceterum quod ad appellationem hanc, eandem cum noſtro rationem allegant. Varro, apud Nonium, voce *Conſules*, l. 2. §. 16. de O. I. Cicero, de leg. 3. 3. & de Orat. 2. 39. Hieronymus ad Eſaiam, cap. 3, ad vocem *Conſiliarius*. Freinsh.

SALMASII.

3. *Faſcibus abrogatis*] In Nazarian. legitur: *obrogatis*. Aliud tamen, *obrogare*; aliud, *abrogare*. Legibus obrogatur, quibus contraria lex vel rogatio fit. Leges abrogantur, quæ antiquantur.

4. *Itaque ſubſtitutus Valerius Publicola*] Mira eſt conſtantia omnium veterum librorum in falſa ac nihili lectione tuenda, quæ habet: *Horatius Publicola*. ſic non ſolum Flori ſcripti manu codices, ſed etiam Jordanei habent.

Ex ſummo ſtudio] Jordanes habet tantum: *ſummo ſtudio*. Non intellexit veterem elegantiam, & Græcam, ἐκ πολλῆς σπουδῆς. Sic apud Plautum: *ex ſumma ope*, & *ex ſummo ſtudio*. Item, *ex ſumma induſtria*, *ex ſummis viribus*, apud hunc eundem, & antiquarium Agellium.

Et ne ſpecie arcis offenderet] Quis hanc lectionem jure damnet? Maluit tamen Jordanes: *& ne ſpecies arcis offenderet*.

VARIORUM.

3. *Tantumque*, &c.] Nec immerito; *libertas* enim *inæſtimabilis res eſt*. l. 106. de R. J. Curt. 6. 6. 11. Ideo cum Græci liberi pronuntiarentur, *Majus gaudium fuit, quam quod univerſum homines caperent, ut facile appareret, nihil omnino bonorum, multitudini gratius, quam libertatem eſſe*. Liv. 33. 18. 5, & 6. Adde infra, 2. 7. 14. Freinsh.

Alterumque ex conſulibus, &c.] Improbant hoc factum, Auguſtin. Civit. 2. 17.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

tionis adverſus ipſos dedit. Et ne ſpecie arcis offenderet, eminentes ædes ſuas in plana ſubmiſit. Brutus vero favori civium, etiam do- 5
mus ſuæ clade & parricidio, velificatus eſt. Quippe quum ſtudere revocandis in urbem regibus liberos ſuos comperiſſet, protraxit in forum, & concione media virgis cecîdit, & ſecuri percuſſit: ut plane publicus parens in locum liberorum adoptaſſe ſibi populum videretur.

2. 17: Cic. off. 3. 10. Contra quos diſputat Alber. Gentilis de arm. Rom. 2. 4. *Freinsh.*

Ob nomen] Vide Agell. 15. 29, ex Piſone, quem fortaſſis nec recte capit. *Freinsh.*

4. *Valerius Publicola*]De hoc præter citatos, vide Plutarchum in vita: & Auctor. de vir. illuſtr. cap. 15. *Cam. Poplicola* autem ſcribendum eſſe Capit. Tab. teſtantur, idemque convincit nominis ratio, eo quod à *populo colendo* illud cognomen in conſulatu, antea *Voluſus* dictus, invenerit; tum quod δημοκηδὴς, hoc eſt, populum colens, Poplicola, à Plutarch. & Dionyſ. interpretatur. *Stadius.* Videtur tamen ipſum *publicum* deductum à *populo*, quaſi *populicum*: eoque alludit §. 1. Inſt. de publ. judic. Quoniam autem Collatinus magiſtratu, non ita multo poſtquam eum ſuſcepiſſet, abiit, Valerium hunc in ejus locum ſubſtitutum, primum Coſ. fuiſſe dicit Cicero in Orat. pro Flacco, cap. 11: & Plin. 16. 15.

Ius provocationis] Legem hanc Antonius apud Ciceronem de Orat. 2. 48, *patronam civitatis, ac vindicem libertatis vocat*; ea enim effectum eſt, ne Conſul pro arbitrio in quemvis, ex odio forte, aliave injuſta cauſa, animadvertere poſſet, ſed ubi populus comprobaſſet. Vide Livium, 10. 9. 4. Non abſimilem morem Macedonibus, quamvis ſub rege degentibus, olim fuiſſe, indicat Curtius, 6. 8. 25. *Freinsh.*

Eminentes ædes] Ædificaverat enim in ſumma Velia, & propterea ſuſpicionem populi incurrerat, quaſi arcem eam regno pararet. Vide Livium, 2. 7. Auctor de vir. illuſtr. cap. 15. L. Higinium, lib. 1, quem citat Pædianus in Piſonianam. *Freinsh.*

5. *Quum ſtudere*, &c.] De conjuratione filiorum Bruti contra rempublicam præter Liv. & Dionyſ. 5. 7: & 8. 91, lege Valer. Max. 5. 8. 1: item Auguſtin. Civit. 3. 16: Plutarch. Parall. cap. 20. 21. 22: Claud. in Eutrop. 1. 441:

—— *Natos* (ita malim quam *natis*) *hoc dedere pœnæ*
Profuit, & miſero civem præponere patri:

Sic enim hunc locum, ut pleroſque alios ejuſdem poëtæ, caſtigavimus, quum antea non *patri*, ſed *fratri* paſſim legeretur. Virgilius Æneid. 6. 820:

—— *Natoſque pater nova bella moventes*
Ad pœnam pulcra pro libertate vocabit. Camers.

6 tur. Liber jam hinc populus Romanus, prima adverſus exteros arma pro libertate corripuit, mox pro finibus, deinde pro ſociis, tum pro gloria, & imperio, laceſſentibus aſſidue uſque-
7 quaque finitimis: quippe quum patrii ſoli gleba nulla, ſed ſtatim hoſtile pomœrium, mediuſque inter Latium & Tuſcos, quaſi in quodam bivio collocatus, omnibus portis in ho-
8 ſtem incurreret; donec quaſi contagione quadam per ſingulos itum eſt: & proximis quibuſque correptis, totam Italiam ſub ſe redigeret.

CAP.

S A L M A S I I.

6. *Liber jam hinc*] Alio ordine libri: *Hinc jam liber.*

Tum pro gloria] Legunt heic libri; *mox pro finibus, deinde pro ſociis, tum gloria & imperio*, &c. Sequitur abhinc non longè: *quippe quum patrii ſoli gleba nulla, ſed ſtatim hoſtile pomœrium.* ita ex veteri editione repoſueras, optime & doctiſſime Grutere, cum antea excuſi legerent: *gleba nulla eſſet.* uterque Palatinus cum Jordaneis: *quippe cum patrii ſoli gleba nulla ſit, ſed ſtatim hoſtile pomœrium.* quæ lectio, nec tibi, nec ulli, opinor, qui ſapiet, placebit. Nazarianus habet: *quippe cum patrii ſoli nulla gleba ſit, ſtatim hoſtile pomœrium.* Ex cujus veſtigiis eamdem lectionem, quam tu ex veteri editione, elicimus, *ſit* pro *ſet*, utrumque pro *ſed.* quod ita crebro nobis occurrit membranas illas verſantibus, ut dubitare vix poſſimus. Sed & pro *cum*, legimus, *cui*, hoc modo: *quippe cui patrii ſoli gleba nulla, ſet ſtatim hoſtile pomœrium. cui, populo Romano.* quod indubitanter reponimus.

8. *Sub ſe redigeret*] ſcribendum eſt, *redegerunt.* ita Flori ſcripti Codices, ita Jordanis, ita veteres formis cuſi.

V A R I O R U M.

7. *Quippe cui*, &c.] *Roma à principio*, ut docet Servius, Æn. 11. 598, *tantum unam Tiberis ripam tenebat.* Juvenal. Sat. 8. 265:

——— *& quæ*
Imperii finem Tiberinum virgo natavit.

Propert. 4. 1. 8:

Et Tiberis noſtris advena bubus erat.

Camers. Latium urbi ab ortu, ab occaſu Hetruria erat, à meridie Veientes, Sabini à ſeptentrione, hoſtes Romanorum omnes. *Stadius.*

Gleba nulla] Extenuat rem auctor, non tam hiſtorico more, quam oratoria licentia, ut major inde admiratio oriatur. Jam enim ſub tot regibus, & omnibus, præter Numam, bellatoribus, aliquantum agri adquiſiverant Romani. *Freinsh.*

8. *Proximis quibuſque*] Ita Macedones, apud Juſtin. 7. 1. 4. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. X.

Bellum Etruſcum cum rege Porſena.

PUlſis ex Urbe regibus, prima pro libertate 1
arma corripuit. Nam Porſena, rex Etruſco-
rum, ingentibus copiis aderat, & Tarquinios
manu reducebat. Hunc tamen, quamvis & ar- 2
mis, & fame, urgeret, occupatoque Janiculo,
ipſis Urbis faucibus incubaret, ſuſtinuit, repu-
lit. noviſſime etiam tanta admiratione percu-
lit, ut ſuperior, ultro cum pænè victis amicitiæ
fœdera feriret. Tunc illa Romana prodigia at- 3
que miracula, Horatius, Mucius, Clœlia: quæ
niſi in annalibus forent, hodie fabulæ viderentur.

SALMASII.

1. P*Vlſis ex urbe regibus*] Optimæ divi Nazarii membranæ: *pulſis ex urbe regni.* alter Palatinus: *regiu.* forte: *regnis. pulſis ex urbe regnis*, quod eſſet pro *regibus.* ut *ſervitia* pro ſervis, *conjugia* pro conjugibus, ita hic *regna* pro regibus. Hoc dignum eſt elegantia Flori.

3. *Quæ niſi in annalibus forent*] Melius liber Nazarianus: *qui niſi in annalibus forent.* Mucius Scævola, Clœlia; non enim ad prodigia refertur. alter Palatinus: *quæ niſi in annalibus foret.* ut ad ſolam Clœliam referatur. malè.

VARIORUM.

HIſtoriam hanc ſcribunt Livius, 2. 10: Dionyſ. 5. 21: Auctor de vir. illuſtr. c. 11, & 12: Eutrop. 1. 11: Plut. in Parall.: Auguſtin. Civit. 2. 18: Silius, 10. 482: Vir. Æn. 8. 646. *Camers.*

1. *Prima pro libertate*] Exſequitur jam per partes, quod propoſuerat ſupra, 1. 9. 6. *Freinsh.*

2. *Et fame*] Qua tamen invictiſſima quæque facile expugnantur. *Sæpius enim penuria, quam pugna conſumit exercitum, & ferro ſævior fames eſt:* ait Veget. 3. 3. & iterum, 3. 9: *fames (ut dicitur) intrinſecus pugnat, & vincit ſæpius quam ferrum.* Plura dicam infra, ad 2. 18. 13. *Freinsh.*

Amicitiæ fœdera] Non tamen æquis conditionibus, quippe mulctavit eos parte agri, imperavit obſides, cognitionem cauſæ de bonis regiis ſuſcepit. Dionyſius, 5. 30: Plutarch. de mulier. virtut. cap. 20. Tacitus *Vrbis* etiam *deditæ* meminit, H. 3. 72. 2. immo, quod non niſi ſua quoque confeſſione victis imponi poteſt, *in eo fœdere, nominatim comprehenſum invenimus, ne ferro, niſi in agricultura, uterentur.* Plin. 34. 14. *Freinsh.*

3. *Quæ niſi in annal.*] Ita infra, 1.

4 tur. Quippe Horatius Cocles, poſtquam hoſtes undique inſtantes ſolus ſubmovere non poterat, ponte reſciſſo tranſnatat Tiberim, nec
5 arma dimittit. Mucius Scævola regem per inſidias in caſtris ipſius aggreditur: ſed ubi fruſtrato circa purpuratum ejus ictu tenetur, ardentibus focis injicit manum, terroremque geminat

12. 11. de Veiis. In facto Coclitis non abſimili à noſtro figura, Livius, 1. 10. 11: *rem auſus plus famæ habituram ad poſteros, quam fidei.* Freinsh.

SALMASII.

5. *Sed ubi fruſtrato circa purpuratum*] Scripti omnes, quotquot vidimus, aut evolvimus, *fruſtratum*, non *fruſtrato*, habent. non aliter veteres Jodanei. & ſanè non fruſtratus fuit ictus circa purpuratum, quem illo ictu occidit, ſed circa regem. Hærebat animo perſuaſio legi poſſe: *Sed ubi fruſtratum, & circa purpuratum ejus ictu tenetur.* Sed, ut verum fatear, acutè magis quam verè. nam vulgatam poſſumus defendere & exponere, immo & debemus.

Terroremque geminat] Alter Palatinus: *ingeminat.*

VARIORUM.

4. *Cocles*] Simile hujus virtuti facinus de Norvegienſi quodam milite, qui Anglos ad Derventam fl. pontem tranſituros ſolus cohibuit, eſt apud Polydor. lib. 8. Procopius etiam, fine primi Gothicorum de Principio & Tarmuto narrat, eos ſolos Gothorum impetum ſuſtinuiſſe. *Coclites* autem appellati ſunt veteribus, *qui altero lumine orbi naſcerentur*, apud Plinium, 11. 37. Tzetzes, Chil. 3, verſ. 828, tales *Coclios* appellatos eſſe ſcribit. *Freinsh.*

Ponte reciſo] Sublicium intelligit, atque Romanis hoc Coclitis periculò monitis, religioſum fuit poſthac eundem pontem ex alia materia, quam ex ligno conſtruere. *Stadius.* Plinius, 16. 15, unde Stadium hæc deſcripſiſſe puto, dicit de buleuterio Cyziceno, *ædificium amplum, ſine ferreo clavo, ita diſpoſita contignatione, ut eximantur trabes ſine fultura, ac reponantur. Quod item Romæ in ponte ſublicio religioſum eſt, poſteaquam, Coclite Horatio defendente, ægre revulſus eſt.*

Nec *arma*] Seneca epiſt. 120: *non minus ſollicitus, ut armatus, quam ut ſalvus, exiret.* Freinsh.

5. *Mucius*] Simile in Plutarch. Parall. cap. 2. Nec minore animo quidam Romanus Mithridatem aggreſſus eſt. Dio lib. 35. *Freinsh.*

Purpuratum] *Scribam* vocat Livius, 2. 12. 7: & Sidon. carm. 5, verſ. 74. Dionyſ. etiam, 5. 28, vocat, γραμματέα· quos multæ dignitatis fuiſſe elucet inde etiam, quod in pace Ætolis data excipiebatur: *obſes ne eſto prætor, præfectus equitum, ſcriba publicus.* Livius, 38. 11. 6. Adde Curt. 7. 3. 4: & 8. 11. 5: Cornel. Nepot. in Eumene: Arrian. 3. 1. 18. Nec ab his differre putem Hebræorum Regum ſcribas, quorum frequentiſſima in ſacris libris mentio. *Freinsh.*

SAL-

minat dolo. *Vt ſcias*, inquit, *quem virum effuge-
ris, idem trecenti juravimus.* quum interim (im-
mane dictu) hic interritus, ille trepidaret, tan-
quam manus regis arderet. Sic quidem viri: 7
ſed ne quis ſexus à laude ceſſaret, ecce & virgi-
num virtus. Una ex obſidibus regi data, elapſa
cuſtodiam, Clœlia, per patrium flumen equita-
bat.

SALMASII.

7. *Sed ne quis ſexus à laude ceſſaret*] Si plures eſſent ſexus, haberet quo ſe defenderet hæc ſcriptura, ſed cum tantum duo ſint, & de virili jam dixerit, parum aptè, *ne quis ſexus.* varietas facit non immerito, ut dubitem. Jordanis unus codex: *Sed ne ſexus alter à laude ceſſaret.* alter Longobardicus: *ſic quidem in viris, & ne ſexus alter à laude ceſſaret* Nazarianus, qui in omnibus, ἐξαίτη ϗ ἀναγκαία ἄγκυρα, nobis eſt: *Sed ne quid ſexus à laude ceſſaret.* Inde aliquis poſſet augurari excidiſſe vocem *alter*, ac legendum contendere: *Sed ne quid ſexus alter à laude ceſſaret.* Sic enim hic auctor alibi loquutus eſt. Ut capite ſequenti: *Inde in aciem profectus, ne quid à ruſtici operis imitatione ceſſaret.* Ita hoc loco: *ne quid ceſſaret à laude ſexus alter.* Sed potius putem cum Nazariano ſcribendum: *ne quid ſexus à laude ceſſaret.* Optimi quidam auctores *ſexum* abſolutè pro muliebri ſexu dixerunt. Inde in vetuſtiſſimis Gloſſis, *ſexus*, γυναικεία φύσις, exponitur. *Freinsh.*

Elapſa cuſtodiam] Palatinus unus: *elapſa cuſtodia.* Alter, ut vulgati. Jordanis libri: *elapſa cuſtodiæ.* Nazarianus codex: *lapſa cuſtodiam.* Legendum: *elapſa.* Freinsh.

VARIORUM.

6. *Quem virum effugeris*] Quid hoc ad æſtimationem viri, ccc, an plus minuſve habeat ſociorum? putaveram leg. *quam parum.* Sed cum q. I. habeant, *quem vix*, melius emendat Berneccer. *quàm vix*; Explicatque, *quàm vix effugeris*, hoc eſt, quàm vix effugere poteris, ut iſtud, *effugeris*, futurum notet. *Freinsh.*

Quum interim, &c.] Sidon. Carm. 5. verſ. 77:

——— Cum forte ſatelles
Palleret, conſtante reo, tormentaque capti
Is fugeret, qui tortor erat.

Adde Senec. epiſt. 24. *Freinsh.*

7. *Ne quis ſexus*, &c.] Romanis hoc loco quadraret, quod de Scythis prædicat Juſtinus, 2. 1. 2: *Non virorum imperio magis, quam feminarum virtutibus claruere.*

Ceu ſibi certantes, ſexus quid poſſit uterque:

Claudianus de Conſul. Probini & Olybrii, verſu 201. qui tamen mendoſus in ſequenti verſu. nam in omnibus, quæ vidi, exemplaribus legitur:

Hunc legere ad herum.

pro quo aptius ſubſtitueres:

Hunc legere thorum.

quæ ſequuntur, luxata ſunt, aut aliquæ ex naufragio tabulæ. Videtur enim Claudianus matres Romanas Græcaſque comparaſſe iſti matronæ. *Freinsh.*

Vna ex obſidibus] Nota, feminas etiam obſides dari ſolitas antiquis temporibus, ut recte reprehenſus videatur à Lipſio ad Tacit. Germ. 8. 2, Sueto-

8 bat. Et rex quidem, tot tantiſque virtutum territus monſtris, valere, liberoſque eſſe juſſit. Tarquinii tamdiu dimicaverunt, donec Aruntem, filium regis, manu ſua Brutus occidit, ſuperque ipſum mutuo vulnere expiravit; plane quaſi adulterum ad inferos uſque ſequeretur.

Suetonius, Aug. cap. 21. qui *novum genus obſidum* appellat *feminas*. Meminit tamen obſidum feminarum etiam Poliænus, 4. 3. 30: & Dionyſ. 1. 43. 1. *Freinsh.*

SALMASII.

8. *Tot tantiſque virtutum territus monſtris*] Idem Nazarianus: *monitis*. Cujus ſcripturam confirmat & Palatinus alter. In priore quoque eſt, *monitis*. Sed *monſtris* verum eſt. *Prodigia* ſupra vocavit.

VARIORUM.

8. *Liberoſque eſſe juſſit*] Eadem phraſis in Martialis epigram. 89. lib. 9. *Freinsh.*

Plane quaſi adulterum] Iſta verborum circuitione Florus ſubindicare videtur, Aruntem Tarquinium Lucretiæ vim attuliſſe, quem tamen omnes, quos equidem legerim, (præter unum Servium, Æn. 8. 646.) Sextum vocant; etſi Dionyſius, 4. 72, eum natu maximum filiorum Superbi regis nominet; Livius, Ovidius in Faſtis, 2. 691, minimum. Brutum hoc anno in magiſtratu cæſum eſſe, ideo Dio lib. 46, & Obſeq. cap. 139, annotavit, quod omnes qui collegæ imperium abrogaſſent, eodem in magiſtratu periiſſe obſervatum ſit; quod & ipſe exemplis confirmare nititur. *Stadius.*

CAP. XI.

Bellum Latinum.

1 LAtini quoque Tarquinios aſſerebant æmulatione, & invidia: ut populus, qui foris dominabatur, ſaltem domi ſerviret. Igitur omne Latium, Mamilio Tuſculano duce, quaſi in regis

SALMASII.

1. MAmilio Tuſculano duce] Perperam in Palatino priore: *Manlio*. Ceteri omnes, & recte quidem, *Mamilio* legunt. Is Mamilius Octavianus Livio.

VARIORUM.

HIſtoriæ hujus auctores ſunt Livius, 2. 19: Dionyſius, 6. 2: Plutarch. Coriol. cap. 3: Valer. Maxim. 1. 8. 1: Feneſt. tit. 13: Auctor. de vir. illuſtr. cap. 16: Lactantius, 2. 8: Eutropius,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

gis ultionem tollit animos. Apud Regilli lacum dimicatur, diu Marte vario, donec Poſtumius ipſe dictator ſignum in hoſtes jaculatus eſt

tropius, 1. 11: Oroſ. 2. 13. *Camers.*

1. *Latium*] Hodie *Campagna di Roma*, quaſi territorium Romæ dicas: Incolæ *Latini* dicuntur, etiam *Priſci* nominati, teſte Dionyſ. & Feſto. Nam priuſquam Roma conderetur, fuerunt. Dicti etiam *Caſci*, ut putat Scaliger ad Varronem: poſtea *Æneïdæ* & *Romani*, ut Suidas notat. Dividitur *Latium* in *antiquum* & *novum*. *Antiquum* à Tiberi ad Circeios. *novum* hinc ad Lirin flumen. *Pontan.*

Quaſi in regis ultionem] Hanc nempe cauſſam prætexebant, cum invidia eſſet, & metus augeſcentis Romanæ potentiæ. quod & Plutarchus tangit in Coriolano, cap. 3. Notandum igitur, duas plerumque cauſſas bellorum eſſe, aut plures, quarum favorabiliores in vulgus vulgentur; ſecretiores, quæ interdum ſolæ cauſſarum nomen merentur, reticeantur. reſpicit huc Thucyd. 1. 4. 17. Lege pulcherrimum prudentiſſimi Polybii locum, Hiſtoriar. libr. 3, cap. 6, & 7. Vis verbo dicam? nimium parum abeſt à vero illud Platonis Phædone: Διὰ γὰρ τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν, πάντες οἱ πόλεμοι γίγνονται. Exempla plura, quamvis non legere tantum, ſed & propemodum cernere liceat, ſunt apud eundem Thucyd. 3. 14. 3: & Juſtin. 4. 3. 5: (ubi nota Bernecceriana.) & 30. 3. 6. Itemque noſtrum infra, 2. 2. 4. Dion. lib. 40. pag. 136. A. 137. C. 152. A. Sex. Ampelius: *Belli ſpecies magis, quam cauſſa, fuit, negatus à Senatu Cæſari conſulatus.* Adde Leuncla. Annal. Turc. pag. 458: Zonar. tom. 2, pag. 51, & 98: Livium, 36. 6. 1. *Freinsh.*

SALMASII.

2. *Signum in hoſtes jaculatus eſt*] Mirum, unde vitioſa lectio in omnes, etiam optimos, codices irrepſerit: *Dignum in hoſtes.* Non meminit Livius illius ſigni in hac pugna jacti in hoſtes ut repeteretur. Ait tantum, Poſtumium dictatorem cohorti ſuæ ſignum dediſſe, ut, quem ſuorum fugientem viderent, pro hoſte haberent. Hoc tamen de ſigno in mediam hoſtium aciem projecto, ut magna vi repeteretur, ab aliis imperatoribus uſurpatum memini. Quod novum & inſigne commentum, à Poſtumio dictatore primum inſtitutum heic vult Florus: quum à Servio Tullio multis ante annis uſurpatum fuerit.

VARIORUM.

2. *Regilli lacum*] Regillus eſt lacus in agro Tuſculano, ad Algidi nemoris ingreſſum. Hodie *Lago di S. Praſſo* appellatur. *Pontanus.*

Poſtumius] Qui ob hanc victoriam *Regillenſis* eſt appellatus. *Pontanus.*

Dictator] Dictatorem dicendum eſſe in rebus trepidis ex SC. ab altero Coſſ. cautum erat. Coſ. itaque nocte ex Conſularibus viris unum dicebat, qui cum ſumma poteſtate, & ſine provocatione, reipublicæ præeſſet. *Stadius.* vide Livium, 4. 17. 10: & 9. 38. 14. & l. 2. §. 18. de O. I. *Freinsh.*

Signum in hoſtes jaculatus] Signum deſeruiſſe ſummum militiæ flagitium erat. Ovid. Faſt. 3. 113:

Non illi cælo labentia ſigna tenebant,
Sed ſua, quæ, magnum, perdere, crimen erat.

& propterea maximum ad pugnandum incitamentum, ſigna jeciſſe in hoſtes. Quod ſæpius tentatum Romanis, proſpero eventu. Vide Livium, 3. 70. 12: 4. 29. 3: 25. 14. 5: 34.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

eſt (novum & inſigne commentum) uti peteretur curſu. 3 Coſſus equitum magiſter exuere frenos imperavit (& hoc novum) quo acrius incurrerent. 4 Ea demum atrocitas fuit prælii, ut interfuiſſe ſpectaculo deos fama tradiderit; duos in candidis equis, Caſtorem atque Pollucem nemo dubitarit. Itaque & Imperator veneratus eſt, pactuſque victoriam templa promiſit: & reddidit plane quaſi commilitonibus diis ſtipen-

34. 45. 11: 41. 4. 1: Cæſarem, de Bell. Gall. 4. 25: Ammianum, 16. 30: Valerium Maximum, 3. 2. 20: Frontinum, Strateg. 2. 8. *Freinſh.*

Curſu] Neſcio quid hoc ad rem faciat? non enim curſu repetendum erat ſignum (nec enim vacabat currere), ſed manu & armis: forte legi poſſet *rurſus*; quamvis nec mihi ſatisfaciat. Vel potius ita; *peteretur. Rurſus Coſſus*, &c. ſenſu quo ſæpius *iterum* legitur. *Freinſh.*

SALMASII.

4. *Ea demum atrocitas fuit prælii*] Parum convenit hoc loco hæc dictio *demum*. Legitur in priore Palatino: *Eademque*. pronum eſt corrigere: *Ea denique atrocitas fuit prælii*. Sic capite ſequenti: *Ea denique viſa eſt prædæ magnitudo*. & alibi paſſim. Sic etiam meliores libri hoc loco legunt.

Et reddidit planè quaſi commilitonibus diis ſtipendium] Melior etiam hac parte, ut in omnibus, Nazarianus, qui legit: *& reddidit quaſi ſtipendium commilitonibus diis*. Et ſic quoque prior Palatinus. Alter, ut poſterioris ævi, ita etiam deterioris notæ, ſincerum incruſtat, vocibus additis: *& reddidit planè quaſi ſtipendium militibus, commilitonibus diis*. ea licentia fuit, aperta vi graſſandi in bonos auctores.

VARIORUM.

3. *Coſſus*] Ἀνιστορησία eſt in nomine *Coſſus* pro T. Æbutio Elua. Coſſus enim Magiſter equitum fuit, Æmilio Mamercino Dictatore, anno U. C. 327. *Stadius*. Sigonius putat, inhæſiſſe memoriæ Flori facinus illud Coſſi, cum hæc ſcriberet, ideoque huc retuliſſe. Erraſſe denique Florum inter omnes convenit, excepto Franciſco Robortello, qui vocem illam *Coſſus* expungit. *Freinſh.*

Exuere frenos] Simile apud Valer. Maxim. 3. 2. 9: Livium, 40. 40. 5, ubi dicit: *id Romanos equites ſæpe cum magna laude feciſſe ſua, memoriæ proditum eſt*. Freinſh.

4. *Caſtorem atque Pollucem*] Affirmant hoc uno ore Plutarch. Coriol. cap. 5: Dionyſ. 6. 11: Valer. Maxim. 1. 8. 1: Cicero Tuſculan. Quæſt. 1. 12. f: & de Nat. Deor. 2. 2. f: Frontin. ſtrateg. 1. 11. 8. Similia noſter infra, 2. 12. 16: Juſtin. 20. 3. 8: Cedren. p. 617. 30. Plura congeſſit Zwinger. vol. 3. lib. 11. *Freinſh.*

Dubitavit] Ita olim cuſi; ita triga Palatinorum. Vinetus, *dubitarit*. Gruterus.

Pactuſque] Sic Pall. omnes. ſic & V. C., ne cui adhuc placeat Camertis *nactuſque*. Gruterus.

SAL-

pendium. Hactenus pro libertate: mox de finibus cum eiſdem Latinis aſſidue, & ſine intermiſſione, pugnatum eſt. Sora (quis credat?) & Algidum terrori fuerunt: Satricum atque Corniculum provinciæ. De Verulis & Bovillis; pudet,

SALMASII.

6. *Et Algidum*] In Jordaneis, *Alſium*. Ptolomæo, νεὸν κάστρον, πύργοι ἄλσιον. Stephano Ἄλγιδος, quod *Algidum*. Sed aliud *Alſium*.

VARIORUM.

5. *Mox de finibus*] Alterum membrum diviſionis propoſitæ, 1. 9. 6. *Freinsh.*

Sine intermiſſione] Gruterus legit, *ſine miſſione*; quod eſt infra, 3. 20. 14. *Freinsh.*

6. *Sora*] *Soram*, Volſcorum oppidum, in Campania fuiſſe invenio, defeciſſe ad Samnites bello Samnitico, interfectis Romanis colonis, anno U. C. CDXXXVIII; eamque, ob ſitum expugnatu difficilem, Sorani transfugæ indicio captam: Colonorum cædis ac deditionis auctores CCXXXV, Romæ virgis cæſos ac ſecuri percuſſos. Stadius, ex Livio, 9. 23, & deinceps. *Freinsh.*

Algidum] Oppidum eſt Æquorum, non procul à Tuſculo, in alto monte ſitum. eſt & *mons Algidus*, qui diſtat ab Urbe C ſtadiis, & *ſilva Algida*, in cujus ingreſſu eſt Regillus lacus. Circa hunc locum Gracchus Æquorum dux, L. Minucium Coſ. cum exercitu obſederat, quo nuntio cum Romæ trepidatum eſſet, Dictatorem dici placuit, dictus eſt ille Quinctius Cincinnatus, cujus hiſtoriam mox proſequetur. Stadius, ex Livio, 3. 25. & deinceps. *Freinsh.*

Terrori fuerunt] Quidni fuiſſent? vicinæ civitates, magnitudine & viribus nihilo tunc inferiores. *Vinetus.* ſed Florus hoc dicit, ex præſenti habitu rem æſtimantibus, vix credibile fieri, tantam urbem ita debilem olim fuiſſe, ut hæc oppida terrori eſſe potuerint. *Freinsh.*

Satricum] Urbs Antiatum in Latio, incenſa eſt à Latinis, indignitate irritatis, quod Antiates urbem agroſque dediderant. anno U. C. CCCLXXVII. Stadius, ex Livio, 6. 33. 5. *Freinsh.*

Corniculum] Latini nominis oppidum, à Tarquinio Priſco expugnatum, direptum & incenſum invenio. Latinos, iſtam cladem agri Romani populatione ulturos, à Priſco rege coërcitos, & excurſione in ipſorum agrum æquali clade ultum eſſe. Stadius, ex Dionyſ. 3. 73. *Freinsh.*

Verulis] Oppidum eſt Hernicorum, in Latio item, haud procul Roma. Male in libris nonnullis eſt *Veis*. Livio eſt *Verulanum*, 9. 42. 12: & 9. 43. 14. [illud tamen Livii, ad incolas, non urbem, referendum, ut, cum *Verulanum* dicit, pop. intelligere videatur, ſicut iiſdem locis, *Alatrinatem Ferentinatemque*] coloniæ *Verulæ* (ſive *Verularum*) meminit Frontinus. Nunc *Verulo*, teſte Leandro. *Pontanus.*

Bovillis] Bovillæ hodieque notæ. Et extant tenuis iſtius municipii reliquiæ, circiter medium ab urbe lapidem, in via Appia. *Pontanus.* Aliter Cluver. Ital. Antiq. 3. 4. Vet. interpres Perſii ad Satyram, 6. 55, *ad undecimum lapidem Appiæ viæ* collocat, & *quia aliquando in Albano monte ab ara fugiens taurus jam conſecratus, ibi comprehenſus* ſit, inde *Bovillas* dictas aſſerit,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

7 pudet, ſed triumphavimus. Tibur nunc ſuburbanum, & æſtivæ Præneſte deliciæ, nuncupatis
8 in Capitolio votis petebantur. Idem tunc Fæſulæ, quod Carræ nuper. idem nemus Aricinum, quod Hercynius ſaltus: Fregellæ, quod Geſoriacum:

rit. Propertius propter vicinitatem *ſuburbanas* appellat, 4. 1. 13: ſicut & Ovid.

Orta ſuburbanis quadam fuit Anna Bovillis.

quemadmodum & noſter, num. ſeqq. *Tibur nunc ſuburbanum.* Freinsh.

Pudet, ſed triumphavimus] Eadem figura Martialis, Epigram. 2.18.

Capto tuam, pudet heu! ſed capto, Maxime, cœnam. Freinsh.

SALMASII.

8. *Idem tunc Fæſulæ, quod Carræ nuper*] Vetuſta huic loco inoleverat menda, *Capreæ* pro *Carræ*. quæ adeo vetuſta eſt, ut non ſolum uterque Palatinus, ſed & omnium optimus & antiquiſſimus Nazarianus, bona fide, eam agnoſcant. rectè viderunt eruditi legendum eſſe *Carræ*; Jordanei: *Charræ*, cum tamen non Græcis χάῤῥαι, ſed κάῤῥαι· Ineptè verò Jordanes, qui iiſdem verbis hæc refert in ſuis hiſtoriæ centonibus. ſaltem debuiſſet, *nuper*, omittere. Immane quantum intervallum inter Flori tempora, & Jordanis: Trajani, & Juſtiniani. at quis legens illa apud Jordanem, *quod Carræ nuper*, ſuſpicari poſſit eum ſub Juſtiniano vixiſſe? aut ſi ſciat illis temporibus floruiſſe, non quærat, quid magnum aut memorabile geſſerint apud *Carras* tunc temporis Romani?

Fregellæ, quod Geſoriacum] Diverſe ſcriptum hoc nomen reperitur. quidam *Gerſoriacum*. Jordanei: *Cæſoriacum*. Editum vulgò in Ptolomæi libris: γισοῤῥιακόν. Scriptus codex: γηϛοργιακόν. depravatum pro γηϛοῤριακόν. & ita legendum apud Ptolomæum.

VARIORUM.

7. *Tibur*] Ad vigeſimum ab urbe lapidem, Martial. Epigram. 4.57. ubi divites Romani prædia habuere, in quibus æſtivo præcipuè tempore commorabantur, propter aëris ibi temperantiam, ut ex eodem epigrammate patet: itemque Seneca de benefic. 4. 12: Agell. 19. 6. *Freinsh.*

Præneſte] Diſtat ab urbe in ortum ſtadiis ducentis, ejus ſitus à Strab. lib. 5, deſcribitur. Præneſtini, anno U. C. CCCLXXIV, ad portam Collinam ſigna intulerant, cum ingenti urbis, quæ tunc ſeditione laborabat, trepidatione. Dictator itaque dictus T. Quinctius Cincinnatus, fugat ad Alliam flumen Præneſtinos, & Præneſte capto triumphavit. Huic urbi frequenter exitioſa fuiſſe ſua munimenta, idem Strabo teſtatur, propter Romanorum ſeditiones, ob loci enim firmitudinem eo ſeditioſi ab urbe pulſi confugere ſolebant, & munitione urbis ſeſe tueri: quos dum alii repetunt & expugnant, Præneſtini nulla ſua culpa miſere affligebantur. *Stadius.* Vide etiam noſtrum infra, 3.21.49. *Fr.*

Nuncupatis, &c.] Nota res; unum tamen Livii locum adſcribere liceat, 41. 10. 7: *quum is* (de Coſ. loquitur), *more majorum, ſecundum vota in Capitolio nuncupata, lictoribus paludatis profectus ab urbe eſſet.* Cui adde alium apud eund. 42. 41: & præcipue, 22. 1. 7. *Freinsh.*

8. *Fæſulæ*] Cluverius Italiæ antiquæ

riacum: Tiberis, quod Euphrates. Coriolus quoque (prò pudor) victus, adeo gloriæ fuit, ut captum oppidum Caius Marcius Coriolanus, quaſi

quæ lib. 2, pag. 510, ineptiarum arceſſit auctorem noſtrum, quod commemorationi rerum Latinarum, Fæſulas, Hetruſcam urbem, miſceat. Sed quod ſupra, 1. 7. 4, pro defenſione noſtri attulimus, hunc quoque locum tutum præſtet, multoque magis, quod hoc ipſo cap. num. 11, *Æquos & Volſcos pervicaciſſimos Latinorum fuiſſe*, dicat; cum neminem mediocriter in rebus Italicis verſatum, nedum Florum, fallere potuiſſet, diverſas à vetere Latio gentes eſſe Volſcos & Æquos. *Latium enim complectitur multa etiam non Latina: nam Æqui, Volſci, Hernici, & circa ipſam Romam Aborigines, & qui vetuſtam habuerunt Ardeam Rutuli, aliaque majores minoreſque civitates, quondam circa Romam habitaverunt, cum ea primum conderetur.* Strabo lib. 5. *Freinsh.*

Aricinum] Aricia urbs fuit Latii, Appia via, à Roma CLX diſtans ſtadia, auctore Strabone lib. 5, quæ ſunt viginti milliaria, vix quinque leucæ Aquitanicæ. Plura Strabo ibidem de Aricina ſilva. *Vinetus.* Confer hunc locum cum, 1. 17. 3. *Freinsh.*

Hercynius Saltus] Vide multa apud Cluver. Germ. antiq. lib. 3, cap. 47, qui hoc loco ſit inſtar omnium. *Freinsh.*

Fregellæ] Oppidum Latinorum non procul à Liri amne, à Samnitibus captum bello Samnitico, & à Romanis receptum anno U. C. CCCXLII. *Stadius.*

Geſoriacum] Fuit autem portus Morinorum in Gallia Belgica, quod nunc Caletum, ut eſt opinio, dicitur. alii malunt Soiacum eſſe, juxta Audomari fanum. *Stadius.*

SALMASII.

9. *Tiberis, quod Euphrates*] Perperam in omnibus ſcriptis noſtris habetur, *quod Tigris, quod Euphrates*. Niſi cui reſcribendum videtur: *Tiberis, quod Tigris, quod Euphrates.* Cui tamen mutationi non aſſenſum præbeo. Cujus rei certas habeo rationes. præterea nemo non videt, Tigris nomen ob viciniam Euphratis irrepſiſſe pro Tiberi. Nam libri, qui *Tigrim* illum præferunt, non exhibent *Tiberim.*

Coriolus quoque, prò pudor, victus] Ita edi voluit Vinetus, librorum ſuorum fidem ſequutus, quibus nimium hac in parte credulus. Vera quippe eſt veterum excuſorum lectio: *Coriolos, quoque, prò pudor, victos, adeo gloriæ fuiſſe*: & quæ extat etiam in Nazariano, & vetuſtiſſimis Jordaneis. quid ſi *prò pudor* præponas, hoc modo: *prò pudor! Coriolos quoque victos adeo gloriæ fuiſſe?* ſed ſenſus idem, ex ordine vulgato. Nunquam ſane effecerit Vinetus, ut *Coriolus* ſit idem, quod *Corioleſis* aut *Coriolanus. Corioli* nomen oppidi πρωτότυπον, qua forma aliquot Italiæ oppida vocata. Sic *Gabii*, *Carſeoli*, dicti. Unde ἐθνικὸν *Coriolanus.* Nomen urbis hujus Stephano eſt τὰ Κορίολα, non οἱ Κορίολοι. Nam Græcis nulla urbium nomina ſic terminantur.

Caius Marcius Coriolanus] Non *Caius*, ſed *Gneus* appellatur in veteribus libris, & apud Jordanem. Titi etiam Livii Epitome *Cn. Marcium* vocat. Græcis ſemper γναῖος. ſed de hoc pluribus alias.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

quaſi Numantiam, aut Africam, nomen indue-
10 rit. Extant & parta de Antio ſpolia, quæ Mæ-
nius in ſuggeſtu fori, capta hoſtium claſſe, ſuf-
fixit: ſi tamen illa claſſis: nam ſex fuere roſtra-
tæ. Sed hic numerus illis initiis navale bellum
11 fuit. Pervicaciſſimi tamen Latinorum Æqui,
&

SALMASII.

9. *Nomen induerit.*] Lectio hæc veterum editorum, quam ſi retinemus, legendum fuerit: *ut capti oppidi Cn. Marcius Coriolanus quaſi Numantiæ aut Africæ nomen induerit.* ſed nihil neceſſe. Palatinus uterque legunt: *nomini induerit.* nec ſecus Jordanis libri. eleganter dictum, *captum oppidum nomini induere.* non item, *captum oppidum nomen induere.* quod vix ſubſiſtit. Nazarianus habet: *indueret.* ſic quoque placuit Vineto ex ſuis edere. Forte legendum: *ut captum oppidum nomini indueret.* Omnino tamen malim quod in Nazariano eſt, & Vineti libris: *nomini induceret.* Captum oppidum nomini inducere, nihil aliud eſt, quam ex oppido capto cognomen adſciſcere.

10. *Quæ Mænius in ſuggeſtu fori*] Scriptum in Nazariani codicis membranis ac priore Palatino: *Mœnibus.* In altero: *Mænius.* Sed ille *C. Mœnius* conſul. Spolia illa de Antio, quæ in ſuggeſtu fori ſuffixit, roſtra navium fuere. Inde loco nomen. Vide Liv. lib. VIII.

VARIORUM.

9. *Nomini induerit*] Indicat auctor, tam anguſtas tunc temporis res fuiſſe, ut exiguum oppidulum captum in nomen ceſſerit. cum poſterioribus temporibus talia cognomina, niſi magnorum bellorum victoribus non adſumerentur. Coriolani certe gloria magnitudine poſterorum ita obruta eſt, ut ipſum Livium fugere, aut ſiquidem ſuccurrit, non dimovere potuerit, quin Africanum ſuperiorem *nomine victæ ab ſe gentis primum eſſe nobilitatum*, ſcriberet, 30. 45. 8. Idemque Silius, fine operis. Vives, ad Auguſtin. de Civit. Dei, 10. 21. f. Plura exempla ſunt in noſtro infra, 2. 8. 14: 2. 15. 12: 3. 6. 5: 3. 8. 1. vide, ſi libet, quæ dicam, 4. 12. 28. *Freinſh.*

10. *Antio*] Volſcorum erat in Latio metropolis, maritima urbs. *Pontanus.*

Mœnius] Ita Caſſiodorus: *His Coſſ. roſtra navium de Antiatibus in foro fixa ſunt.* Seneca tamen, de brevitate vitæ, cap. 13, *Duillium primum claſſe viciſſe* dicit: Epitome Liviana XVII, *primum navalem triumphum duxiſſe.* ſicut & Plinius, 34. 5, ubi etiam noſtram hiſtoriam firmat. Polyb. 1. 20, *ante primum bellum Punicum Romanos mare ne cogitaſſe quidem* ſcribit. Alii jam tum an. U. C. CCCXXVIII, *Claſſibus ad Fidenas pugnatum cum Veientibus in annales retulere.* quos explodit Livius, 4. 24. 6. *Freinſh.*

In ſuggeſtu fori] Vide Plinium, 16. 4. Excerpta Dionis, apud Valeſ. pag. 645. Inde illud celebre nomen *Roſtra*: Varro lib. 4, de lingu. Latin. Livius, 8. 14. 12: Iſidorus, 15. 2. Mamertinus, fine Genethliaci. Sic Auguſtus fecit poſt victoriam Actiacam. Sueton. 18. 3. Vide Pauſan. in Phocicis, p. 629. *Freinſh.*

11. *Pervicaciſſimi*, &c.] De his lege Livium, lib. 3, & 4: Dionyſ. lib. 6: Auctor,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

& Volſci fuere, & cotidiani, ut ita dixerim, ho-
ſtes. Sed hos præcipue Lucius Quinctius do- 12
muit, ille dictator ab aratro: qui obſeſſa, ac
pænè jam capta, Marci Minucii conſulis caſtra,
egregia virtute ſervavit. Medium erat forte 13
tempus ſementis, quum patricium virum, inni-
xum aratro ſuo, lictor in ipſo opere deprehen-
dit. Inde in aciem profectus, ne quid à ruſtici
operis imitatione ceſſaret, victos more pecu-
dum ſub jugum miſit. Sic expeditione finita, 14
rediit ad boves rurſus, triumphalis agricola.
Fides numinum! qua velocitate? intra quinde- 15
cim

ctor. de vir. illuſtr. cap. 17: Plin. 18. 3: Auguſtin. Civit. 5. 18: Eutrop. 1. 11: Oroſ. 2. 13. *Camers.* Adde Sigonium, de antiquo jure Italiæ, cap. 5. *Freinsh.*

SALMASII.

12. *Sed hos præcipue Lucius Quinctius domuit*] In omnibus libris, etiam antiquiſſimis, mira conſtantia legitur: *Titus Quintius.* Error ergo Flori ipſius fuerit. Sub idem tempus vixere ex eadem gente, Titus Quintius Capitolinus, & Lucius Quintius Cincinnatus.

Marci Minucii] Livio dicitur *Lucius Minucius.* Nazarianus hoc loco *Marcum Mamilium* appellat. Palatini libri, *Manilium.* Jordanes, *Manlium.*

15. *Fides numinum*] In Nazariano ſcriptum: *fide numinum.* Suſpectum id habent viri docti, nec temere. legendum omnino puto: *fidem numinum!* ſic apud Comicos: *hominum fidem! deum fidem!* ita legebam vel priuſquam incidiſſem in ſcriptos Codices perantiquos Jordanis, in quibus eamdem lectionem reperi, cum vulgò ejus editiones habeant, *numinum fide.* ineptiſſimè. noli igitur dubitare quin verum ſit, *numinum fidem!* aut, *fidem numinum!*

VARIORUM.

12. *Dictator*] In rebus creperis dictatores dicebantur, qui abſoluti imperii eſſent, quod ſaluberrimum in adminiſtratione magnarum rerum, ſi ſumma imperii penes unum, ut loquitur Livius, 3. 70. 1. *Freinsh.*

Ab aratro] Præter ceteros Veget. 1. 3. ubi optimos à rure milites hoc exemplo & rationibus probat. Item Maxim. Tyrius, in pr. diſſert. 14. Plinius etiam, 18. 5, *fortiſſimi viri, & milites ſtrenuiſſimi, ex agricolis naſcuntur.* Ad ſimilem hiſtoriam alludit Claudianus in Eutropium, 1. 454.

—— tuque, ô, ſi forte piorum
Iugera, & Elyſios ſcindis, Serrane, novales.

Et Plin. 18. 3. De Quinctio vide Livium, 3. 26, & ſeqq. *Freinsh.*

Marci Minucii] Hoc eidem prænomen eſt apud Zonaram, lib. 2. Auctor de vir. illuſtr. cap. 17, *Quintum* vocat; reliqui paſſim, *Lucium.* Freinsh.

cim dies cœptum, peractumque bellum: prorſus ut feſtinaſſe dictator ad relictum opus videretur.

CAP. XII.

Bellum cum Etruſcis, Faliſcis, & Fidenatibus.

1 ASſidui vero & anniverſarii hoſtes ab Etruria Veientes, adeo ut extraordinariam manum adverſus eos promiſerit, privatumque geſſerit bellum gens una Fabiorum. Satis ſuperque idonea clades. Cæſi apud Cremeram trecenti, patricius exercitus. & ſcelerato ſignatur

13. *Iugum*] *Tribus haſtis jugum fit, humi fixis duabus, ſuperque eas tranſverſa una deligata.* Livius, 3.28.13: Dionyſ. 3.28. *Freinsh.*

15. *Bellum: prorſus*, &c.] Reduxi diſtinctionem Camertis. nam poſtea Vinetus, *bellum prorſus: ut feſtinaſſe.* ſic ſupra, 1.3.9: & 1.10.8, *plane.* Gruter.

SALMASII.

1. A*B Etruria Veientes*] Ita repoſuit Gruterus noſter ex veteri editione, cujus fidem ſæpe nimis magni fecit. Non erat explodendum quod anteriores retinent editiones, quas confirmant hac parte omnes ſcripti qui legunt: *Aſſidui vero & anniverſarii hoſtes ab Etruria fuere Veientes.* Pro titulo hujus capitis habet Nazarianus Codex: *Faliſcum & Fidenate.* nempe, bellum. Hic & hæc *Fidenatis* declinarunt, & hoc *Fidenate.*

VARIORUM.

HIſtoriam 306 Fabiorum ſcribunt, Liv. 2.4.8, &c.: Dionyſ. 9.17: Eutrop. 1.11: Oroſ. 2.6: Auctor de vir. illuſtr. cap. 14: Agell. 17.21: Euſeb.: Ovid. Faſt. 2.195: Silius, 2.3: & 7.40: Servius ad Æn. 6.845. *Camers.* Adde Plutarch. Camillo, cap. 30. Simile eſt quod ſcribit Suetonius Vitell. 1.5: *Vitellios coloniam Vitelliam gentili copia adverſus Æquicolos tutandam olim depoſciſſe.* Freinsh.

2. *Trecenti*] Ita feci, cum antea legeretur, *trecenti & ſex.* quia rotundus iſte numerus in tribus Pall. in v. e. & antiquis Vineti libris; decetque Annæum noſtrum. *Gruterus.* *Sex & trecentos* numerat Livius, 2.49.4: 2.50.12. eundem numerum habent Dionyſ. 17.9: & Eutrop. Seneca de benef. 4.30.3, *trecentos.* Vide etiam notam ad præfat. 1. *Freinsh.*

Scelerato ſignata nomine] Ita egregie Pal. pr. nam ſec. ac tert. *ſignatur.* v. e. *ſignatum.* Gruterus. Videtur autem concinnior futura lectio, ſi prior etiam vox mutetur in *ſcelerata.* Ea autem porta ante *Carmentalis* vocabatur. Ovid. Faſtor. 2.202, ſed nomen mutavit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

tur nomine, quæ proficiſcentes in prælium porta dimiſit. Sed ea clades ingentibus expiata victoriis, poſtquam per alios atque alios duces robuſtiſſima capta ſunt oppida: vario quidem eventu. Faliſci ſe ſponte dediderunt. Cremati ſuo igne Fidenates. Rapti funditus deletique Veientes. Faliſci quum obſiderentur, mira viſa eſt fides Imperatoris, nec immerito: quòd ludimagiſtrum, urbis proditorem, cum iis quos edu-

tavit ob emiſſos Fabios, quaſi ipſa in cædem eorum conſenſiſſet. Ex ſimili argumento *ſceleratus vicus* dictus eſt apud Livium, 1.48.7. *ſceleratus collis*, ubi Phalaridis taurus fuerat, apud Diodor. *Sceleratus campus* apud eundem Livium, 8.15.6. *Freinsh.*

SALMASII.

5. *Cum iis quos eduxerat pueris*] Iſtud etiam, *eduxerat*, eduxit & extudit idem ille amicus noſter ex veteri editione, cum anteriores omnes habuerint, *cum iis quos adduxerat.* Quod non debuit temere rejici. Certe pueros illos ex urbe obſeſſa eduxit magiſter iſte, ſed eoſdem etiam in caſtra Romana ad imperatorem adduxit, ſive, ut loquitur Livius, perduxit. Adde quod meliores libri heic etiam *adduxerat* tuentur. Cum eos ad imperatorem adduxiſſet, vinctus ultro ad urbem remiſſus, cum pueris quos prodiderat. Varus, lib. 11 Excellentium, eam hiſtoriam ſic narrabat his verſiculis;

Tum literator creditos
Ludo Faliſcûm liberos,
Cauſatus in campi patens,
Extraque muros ducere,
Spatiando paulatim trahit
Hoſtilis ad valli latus.

Primum verſum emendavimus. Nam apud Priſcianum male vulgo habetur, *Tum literator creditus.* Eduxit igitur eos primum ex urbe, hoc, ut Varus loquitur, *extra muros duxit*, aut, velut eſt apud Livium, lib. V, *ante urbem produxit*, deinde paulatim trahendo, ad vallum uſque Romanum perduxit vel adduxit.

VARIORUM.

5. *Faliſci*] Forte rectius, *Faliſcis*, Sunt autem ita appellati ab Haleſo. Ovid. Faſtor. 4.73:

Venerat Atridæ fatis agitatus Haleſus,
A quo ſe dictam terra Faliſca putat,

Hi autem, immutato H *in* F, *Faliſci dicti ſunt*: *ſicut* Febris *dicitur*, *quæ ante* hebris *dicebatur*: Formiæ *quæ* Hormiæ *fuerunt*, ἀπὸ τῆς ὁρμῆς. *Nam poſteritas in multis nominibus* F *pro* H *poſuit.* Servius, ad Æn. 7.695. Ita *hariolus*, quaſi *fariolus*, à fando. Turneb. adverſar. 24.17. Sic *Hanula, parva delubra, quaſi fanula*; Feſtus. Apud Hiſpanos uſitata harum literarum invicem mutatio: ut, *Harto*, quaſi *farto*: *Hyo*, Portugall. *Fyo*, &c. *Freinsh.*

Fides Imp.] Extat hiſtoria apud Livium, 5.27: Valer. Max. 6.5.1: Frontin. ſtrateg. 4.4.1: Auctor. de vir. illuſtr. cap. 23: Plutarch. Camill. cap. 17. *Freinsh.*

 Vin-

eduxerat pueris, vinctum ſibi ultro remiſiſſet.
6 Eam namque vir ſanctus, & ſapiens, veram ſciebat victoriam, quæ ſalva fide, & integra
7 dignitate, pararetur. Fidenæ, quia pares non erant ferro, ad terrorem movendum facibus armatæ, & diſcoloribus, ſerpentum in modum, vittis, furiali more proceſſerant: ſed habitus ille
8 feralis, everſionis omen fuit. Veientium quanta res

Vinctum ſibi] Id eſt, Faliſcis. Vide ſimiliter locutos Plautum & Ciceronem, apud Scalig. de cauſ. ling. Latin. lib. 6, cap. 129. quod ideo moneo, ne quis Camertem ſequatur emendantem, *urbi remiſiſſet*, vel, *ſubito remiſiſſet.* Pont. Sic in l. 8. §. 3, *qui ipſe ſibi mandaverit.* Quamquam in hoc Flori loco non poſſum non probare ſententiam Soceri mei p. m. Matthiæ Bernecceri, qui putat, non hæc dici contra naturam reciprocorum. Nam orationem referri adhuc ad periodi principium, hac ſerie: *Faliſcis mira viſa eſt fides Imperatoris, quod ludimagiſtrum* SIBI (Faliſcis) *remiſiſſet.* Freinsh.

SALMASII.

6. *Quæ ſalva fide, & integra dignitate, pararetur*] Melius: *pareretur.* Ita eſt in Nazariano. Ita ſæpe noſter, & ſæpius quidem etiam alii auctores *victoriam parere* dicunt, quam *parare.* Suprà Florus: *Vnius manu parta victoria eſt.* Sic etiam *pacem parere* frequens apud auctores. *Aggenus.*

7. *Facibus armatæ, & diſcoloribus, ſerpentum in modum, vittis, furiali more proceſſerant*] Facium tantum meminit, non etiam ſerpentum, prælatarum à Fidenatibus eo prælio, Livius, lib. IV: *Ignibus armata ingens multitudo, facibuſque ardentibus tota collucens, velut fanatico inſtincta curſu in hoſtem ruit.* At in alio Faliſcorum ac Tarquinienſium bello, quod à Marco Fabio Ambuſto iterum conſule profligatum eſt, ſacerdotes eorum populorum, faces ardentes angueſque prætulerunt, ut idem memorat Livius, lib. VII. cujus hæc verba ſunt: *Inde terror maximus fuit, quod ſacerdotes eorum, facibus ardentibus anguibuſque prælatis, inceſſu furiali militem Romanum inſueta turbaverunt ſpecie.* Veros angues fuiſſe innuere videtur Livius. Florus fictos factoſque è diſcoloribus vittis, qui & res diverſas ac tempora miſcet confunditque toto hoc capite.

8. *Veientium quanta res fuerit*] Recte in Nazariano: *Veientium vel quanta res fuerit, indicat decennis obſidio.* Etſi nihil aliud, vel decennalis obſidio poteſt indicare, quanta res Veientium fuerit.

VARIORUM.

6. *Eam namque*] Tales olim Romani. Vide quæ notabo ad 2. 17. 17. *Freinsh.*

7. *Ad terrorem movendum*] Vide omnino Gruteri ad Tacitum diſcurſum tertiumdecimum. *Freinsh.*

8. *Veientium*] Hiſtoriam hanc lege apud Livium, 5. 19. &c. Eutrop. fin. lib. 1: Plutarch. Camill. cap. 8: Diodor. 14. 94: Val. Max. 5. 6. 8: Auctor. de vir. illuſtr. cap. 23: Plin. 2. 98. 3: 5. 12. 17: Auguſtin. Civit. 2. 17: & 3. 17. Sic etiam Troja decennem obſi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

res fuerit, indicat decennis obſidio. Tunc primum hiematum ſub pellibus. taxata ſtipendio hiberna. adactus miles ſua ſponte jurejurando, *niſi capta urbe non remeare.* Spolia de Larte Tolu-

obſidionem pertulit, ut notum eſt: idem de Lilybæo legimus in Ecloga 3, ex lib. 24 Diodori. *Freinsh.*

SALMASII.

8. *Taxata ſtipendio hiberna*] Non ſolum hiberna militum ſtipendio tum taxata, ſed æra in ſtipendium militi Romano conſtituta, qui antea ſuo ære militabat, nec quidquam de publico accipiebat. Hiemare certe tum etiam in bello cœpit, & hibernacula ad hoc ædificata tandem habere, cum initio illius obſidionis ſub pellibus hibernaſſent.

Niſi capta urbe non remeare] Nazarianus ſcriptum exhibet: *niſi capta urbe remearet.* Conjicio legendum: *Adactus miles ſua ſponte jurejurando, ne niſi capta urbe remearet.* Cum ſcriptum eſſet, *ni niſi*, pro *ne niſi*, ex ſimilitudine ac concurſu vicinarum ſono ſyllabarum, duæ in unam iverunt. Sic infra: *Extat trepidum*, pro *extat ad trepidum.* Similia & aliis locis notavimus.

VARIORUM.

Tunc primum, &c.] Legatur Lipſii de Mil. Rom. lib. 5, dial. 1, & 16. *Freinsh.*

Niſi capta urbe remearet] Dicere auſim, eam ipſam eſſe ſcripturam Flori, quam Naz. exhibet; *Adactus miles jurejurando, niſi c. u. remearet*, hoc eſt, ſi remearet niſi capta urbe, aut ſi remearet urbe non capta, omnes illæ execrationes in caput ejus verterent. Vide ſimiliter locutum, in re non abſimili, Liv. 10. 38. 10: *Iurare cogebatur diro quodam carmine, in execrationem capitis familiaque & ſtirpis compoſito, niſi iſſet in prælium, quo Imperatores duxiſſent: & ſi aut ipſe ex acie fugiſſet, aut ſi, quem fugientem vidiſſet, non extemplo occidiſſet.* Hic, *jurare cogebatur, niſi iſſet in prælium*, quantum diſtat à phraſi Floriana? idem enim valet, ac ſi dixiſſet, ut iret in prælium; aut ſi noſter, ut capta urbe remearet. Poſſet etiam legi, *niſi capta urbe remeare*, ut *niſi* intelligas, pro *non niſi*, ſicut ſcio bonis auctoribus uſurpatum; ita Livius, 34. 16. 1, *ubi niſi in virtute ſpem haberent.* Freinsh.

9. *Spolia*, &c.] Quo in honore opima ſpolia de Tolumnio, Veientium rege, Cornelius Coſſus fixerit, & quo anno, ut æque ambiguum Livius, 4. 20, in controverſiam trahit. Trib. mil. fuiſſe, auctorum ſuffragiis colligit: ſed eam opinionem argumento à legibus ſumpto infirmat, eo quod ſpolia opima referantur ſolum illa, quæ dux duci detraxerit; duxque ille ſit, cujus auſpicio res geritur. Infirmat idem & à titulo, quem ipſius ſpoliis inſcriptum Auguſtus legerit; Coſ. Coſſum opima ſpolia retuliſſe, qui hinc conficit, hoc annos novem ſerius eſſe geſtum, quam ab aliis probatur. Livii argumentis auctoritatem Varronis, noſtri ſeculi ſcriptores opponunt, quem opima ſpolia deſcripſiſſe etiam dicunt illa, quæ manipularis miles detraxerit, dummodo hoſtium duci detraxerit: & tanto probabilius fieri potuiſſe, quod opima ſpolia magiſter equitum Coſſus ſub dictatore Æmilio retulerit præſertim quum triumphum egiſſe legatur. Sed non eſt noſtrum tantas componere lites. Titulum tamen, quem de Coſ. Coſſo Auguſtum legiſſe teſtatur Livius, ceterorum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

lumnio rege ad Feretrium reportata. Denique non ſcalis, nec irruptione, ſed cuniculo, & ſubterraneis dolis, peractum urbis excidium.
10 Ea denique viſa eſt prædæ magnitudo, ut ejus decimæ Apollini Pythio mitterentur; univerſuſque populus Romanus ad direptionem urbis
11 vocaretur. Hoc tunc Veientes fuere, nunc fuiſſe quis meminit? quæ reliquiæ? quodve veſtigium? Laborat annalium fides, ut Veios fuiſſe credamus.

CAP.

rum opinionibus præferendum putatem. Hic *ad Feretrium* conciſe dictum eſt, pro, ad Feretrium Jovem: Jovi enim Feretrio à feretro nomen fecerat Romulus. *Stadius.*

Denique] Cum iterum mox repetatur dictio *denique*, ea hic ſuboffendor. agnoſcunt tamen & noſtri Mſſ. *Gruter.*

Cuniculo] Vide quæ notat Stewechius ad Veget. 4. 24. *Freinsh.*

SALMASII.

10. *Vt ejus decimæ*] Lege, auctoribus libris: *Ea denique viſa eſt prædæ magnitudo, cujus decimæ Apollini Pythio mitterentur.*

VARIORUM.

10. *Cujus*] Gruterus quoque lectionem hanc Nazarianam eſſe aſſerit. *Freinsh.*

Apollini] Quod nempe ejus ope & conſilio vicerunt. ita Carthaginienſes Herculi Tyrio omnium quæ in proventuum rationes cadebant, mittere decimas ſolebant. Diodor. 20. 14. Vid. Plaut. Bacchid. 4. 4. 15: Dionyſ. 1. 18. 4. *Freinsh.*

11. *Hoc tunc Veientes fuere: nunc* &c.] Sic ſolum Pal. tert. nam ſec. *Hoc tunc, nunc fuiſſe.* Nazar. *Hoc tunc vel fuere; nunc fuiſſe*, ut dubium vix relinquatur, ſcripſiſſe auctorem; *Hoc tunc Veii* (vel forte *Vel*) *fuere.* nam illa, *quæ reliquiæ?* &c. oppidanis accommodari minus amant, quam oppido ipſo. *Gruterus.*

Quæ reliquiæ] Propert. 4. 11. 271:

Et Veii veteres, & vos tum regna (ita Pal. prior Comel.) *fuiſtis.*
Et veſtro poſita eſt aurea ſella foro.
Nunc intra muros paſtoris buccina lenti
Cantat, & in veſtris oſſibus arva metunt.

Adde Fabri Semeſtria, 1. 8. *Freinsh.*

Laborat] Ita Ammian. Marcellin. 23. 14: *ut ſuadere nobis laboret monumentorum veterum fides, ut has civitates aliquando valuiſſe credamus.* Sic etiam ferme Aventinus, in princ. Hiſtoria. Boiar. pag. 7. Nempe plurimis exemplis conſtat, quod Rutil. Itiner. 1. 413, ait:

——— *oppida poſſe mori.*

& quod Plin. 14. 6. *Sua quibuſque terris tempora eſſe, ſicut rerum proventus, occaſuſque.* Sic apud Salluſt.: *Omnia orta occidunt.* Senec. ep. 91. 19: *Nihil privatim, nihil publice, ſtabile eſt, tam hominum, quam urbium fata volvuntur.* Vide etiam eundem ep. 71. Hac ratione

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. XIII.

Bellum Gallicum.

HInc ſive invidia deûm, ſive fato, rapidiſſi- 1
mus procurrentis imperii curſus, parum-
per Gallorum Senonum incurſione ſupprimi-
tur. Quod tempus populo Romano, neſcio 2
utrum clade funeſtius fuerit, an virtutum ex-
perimentis ſpecioſius. Ea certe fuit vis calami- 3
tatis, ut in experimentum illatam putem divi-
nitus, ſcire volentibus immortalibus diis, an
Romana virtus imperium orbis mereretur.
Galli Senones, gens natura ferox, moribus in- 4
con-

ne in Inſt. §. 38. de R. D. *demortua vinea* pulcre dicuntur. *Freinsh.*

SALMASII.

1. H*Inc ſive invidia Deûm*] Melius quod iidem libri ſuggerunt; *Hic ſive invidia Deûm, ſive fato, rapidiſſimus procurrentis imperii curſus, parumper Gallorum Senonum incurſione ſupprimitur. Hic*, hoc loco. Quod rectius, quam *hinc*.

3. *Vt in experimentum illatam*] Divi Nazarii optimæ membranæ *inlatumam*, ea fuit ἀκρίβεια & diligentia illius antiquarii, ut ſtudioſiſſimè varietatem lectionum ſemper adnotarit. quod ſexcentis in locis obſervavimus, ut hoc loco, *illatum* & *illatam* lectum fuiſſe oſtendit. quod præterire non debuimus.

VARIORUM.

HIſtorici fere omnes hujus belli meminerunt. Livius, 5. 36: Valer. Maxim. 1. 5. 1: Plutarch. Camillo, cap. 27: & Problem. 24: Auctor de vir. illuſtr. cap. 23: Agell. 5. 17: Auguſtin. Civit. 2. 22: & 3. 17: Veget. 4. 28: Virgil. Æneid. 8. 652: Martial. 13. 74: Ovid. Faſt. 6. 351: Servius in Virg. dict. loc. *Camers.* quibus adde Eutropium lib. 1: & Oroſ. 2. 19. *Freinsh.*

Invidia Deûm] Lege quæ notat Gruterus ad illud Livii, 10. 13. 6: *Fortunam ipſam vereri, ne cui Deorum nimia jam in ſe & conſtantior, quam velint humanæ res, videatur.* Freinsh.

2. *Virtutum*] Sic quidem editio princeps, & Pal. tert. at enim ſec. *virtus*, prim. *virtutis*, ut exinde cuſi. *Gruter.*

3. *Illatam*] Gruterus abjiciendas putat undecim voces ab inde: *Ea certe* &c. illud omnino contendit adulterinum eſſe, *in experimentum*, cum vox eadem proxime præceſſerit. Mihi non viderentur aliena, nec à ſenſu auctoris, nec à phraſi. Adde orat. Ariſtid. pag. 208. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

condita, ad hoc ipſa corporum mole, perinde armis ingentibus, adeo omni genere terribilis fuit, ut plane nata ad hominum interitum, urbium ſtragem, videretur. Hi quondam ab ultimis terrarum oris, & cingente omnia Oceano, ingenti agmine profecti, quum jam media vaſtaſſent, poſitis inter Alpes & Padum ſedibus, ne his quidem contenti, per Italiam vagabantur. Tum Cluſium obſidebant. Pro ſociis ac fœderatis populus Romanus intervênit, miſſis ex more legatis: ſed quod jus apud barbaros? fero-

SALMASII.

5. *Per Italiam vagabantur*] Jordanes ſcripſit: *Bacchabantur.* Ita ſane ſcripſiſſe putavit Annæum, cum in veteribus ejus exemplaribus reperiſſet ſcriptum: *vacabantur.* Quomodo hodieque nonnulli antiqui exaratum habent.

6. *Tum Cluſium obſidebant*] Addit Nazarianus: *Tum Cluſium urbem.* Jordanes: *Tuſciæ urbem.* Lego in continenti: *Pro ſociis ac fœderatis Romanus intervenit. Miſſi ex more legati. Sed quod jus apud barbaros? Ferocius agunt. & inde certamen.* Scio, in editis Jordanis vulgo legi: *exinde certamen.* Sed duo perantiquos hujus auctoris calamo exaratos codices vidimus cum Flori Nazariano conſpirantes. Sic in iiſdem libris, cap. XVIII: *Legationem per obſcœnam contumeliam violant. & hinc bellum.* Ubi vulgo edunt: *ex hinc bellum.*

VARIORUM.

4. *Perinde armis*] Ita legit Gruterus ex libris. ſimilis res & dictio apud Salluſt. Incert. 4. 39: *Mithridates ingenti corpore perinde armatus.* quamvis eam lectionem ſollicitent, & *animatus* ſubſtituant, ſed vulgata videtur nihil habere vitii. *Freinsh.*

Omni genere terribilis] De Gallogræcis Livius, 38. 17. 4: *Procera corpora, promiſſæ & rutilatæ comæ, vaſta ſcuta, prælongi gladii: ad hoc cantus ineuntium prælium, & ululatus, & tripudia, & quatientium ſcuta in patrium quendam morem horrendus armorum ſtrepitus: omnia de induſtria compoſita ad terrorem.* Similiter de Vercingetorige noſter infra, 3. 10. 20. *Freinsh.*

5. *Et cingente omnia Oceano*] Sic Vinetus, ſic quoque v.e.; ſic duo meliores Pal.; ſic Lipſii ſcriptus, quem conſule libr. 2 cap. 19 Electorum: & Sitzmann. in Rutil. Itinerar. 1. 56. Inepte alii: *cum cingerentur omnia Oceano.* Gruterus. ita Livius, 5. 37. 2, de hac ipſa re: *inuſitato atque inaudito hoſte, ab Oceano, terrarumque ultimis oris, bellum ciente.* Freinsh.

6. *Pro ſociis*] Diſſentit tamen Livius, 5. 35. 7. *Freinsh.*

Sed quod jus apud barbaros] Marcellinus, 17. 27: *Barbaris omne jus eſſe in viribus adſuevit.* Vide eleganter de hac re diſſerentem Piccartum, obſervationum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ferocius agunt. exinde certamen. Converſis 7
igitur à Cluſio, Romamque venientibus, ad Alliam flumen cum exercitu Fabius conſul occurrit. Non Cremeræ fœdior clades. Itaque
hunc diem faſtis Roma damnavit. Fuſo exercitu 8

num politicarum dec. 17, cap. 8. Nec tamen ad ſolos Barbaros hoc pertinet. Audi ex principe Græcorum urbe principem Lyſandrum; qui, *Argivis in controverſia de agris adverſus Spartanos juſtiora ſeſe afferre argumenta dicentibus, gladium ſtringens: Qui hunc, inquit, tenet, optime de finibus agrorum diſputat.* Plutarch. in apophthegm. Laconicis, cap. 94. Nec ignotum eſt illud Romanum: *Si vos non dabitis, at hic dabit.* Et illud Parthicum: *Illud in ſumma fortuna æquius, quod validius.* Fr.

Ferocius agunt] Nolim aliquid mutari præter conſenſum librorum; egregie tamen videbatur dictum, ſi *ferocius* reformare liceret in *ferro cauſſas*. Sic apud Tacit. 6. 22. 5. Germanorum *rixæ raro conviciis, ſæpius cæde & vulneribus, tranſiguntur.* Freinsh.

SALMASII.

7. *Non Cremeræ fædior clades*] Cremera hic nullum habet locum. cur enim inſtitueretur comparatio, illius Cremerenſis cladis, & hujus Allienſis? qualis enim illa eſſet? clade ad Cremeram accepta, trecentos tantum homines amiſere Romani, Patricii fuerint omnes licet, quid attinet? Hic quædam hominum millia cæſa. Pluribus non arguam τὸ ἄχρηστον lectionis. legendum: *non temere fœdior clades.* ut ſcripti omnes exhibent tum Flori, tum Jordanis, quos ſtudioſe & diligenter contulimus. Fœditatem & atrocitatem cladis teſtatur ſatis, dies faſtis damnatus, quo accepta eſt.

VARIORUM.

7. *Alliam*]. Umbriæ fluvius in Sabinis, ex Cruſtumenis montibus in Tiberim defluens. *Caminate* vocat Leander: Blondus *Curteſio* hodie vocari ait. Diſtabat ab urbe XI lapide. *Pontanus.*

Hunc diem] Sic Turcæ *dierum ſortibus dediti* ſunt. Pantaleon in geſtis Joannitarum, pag. 301. pr. *Freinsh.*

Damnavit] Lucan. 7. 403:

Et damnata diu Romanis Allia faſtis. Freinsh.

Conſul] Hoc anno urbis CCCLXV. Roma non Coſſ. ſed Trib. mil. pro Coſſ. habebat. vide Liv. 5. 37. 3. *Vinetus.*

Temere] Hactenus editi, *Cremeræ*, quod nec ipſum eleganti ſenſu caret, cum illa clades ante Allienſem atrociſſima fuerit, qua non ſolum florem patriciorum, ſed clientium inſuper quinque millia perdidere. Quam non leviter æſtimatam, teſtimonio eſt Licinius Macer, apud Liv. 9. 38. 16, qui *clade, quæ ad Cremeram accepta eſt, abominandam Fauciam curiam* facit. Præterea innui videtur una die clades has acceptas, eamque propter duplicatam maxime cladem faſtis damnatam. quod Livius etiam, 6. 1. 15: Sueton. Vitell. cap. 11: & Tacitus, H. 2. 91. 1, firmant. Adeoque concinna mihi videtur hæc lectio, ut, niſi illa altera tot libris firmaretur, non admiſſurus fuerim. Vide infra not. 3. 18. 11. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

tu jam mœnibus Urbis appropinquabant.
Erant nulla præſidia. Tum igitur, aut nunquam
9 alias apparuit vera illa Romana virtus. Quamprimum majores natu, ampliſſimis uſi honoribus, in forum coëunt. ibi, devovente pontifice,
10 Diis ſe Manibus conſecrant: ſtatimque in ſuas quiſque ædes regreſſi, ſicut in trabeis erant, & am-

SALMASII.

8. *Erant nulla præſidia*] De ſuo Jordanes addit: *Iam mœnibus urbis adpropinquabant, ubi penè nulla erant præſidia.* fortaſſe credidit imperfectam eſſe orationem. Hoc ſi putavit, fruſtra fuit. quod indicamus, ne quis ambitioſus, quales hodie multi, hinc occaſionem arripiat pingue aliquod, ex hac animadverſione, miſcellaneorum caput conficiendi, & ſimul rectam Flori ſcripturam temere vexandi.

Tum igitur, aut nunquam alias] Nihil mutamus. Videntur tamen Codices, quibus Jordanes uſus eſt in ſua compilatione, habuiſſe: *ut nunquam alias.* Nam ipſe ſcribit: *Sicut nunquam alias.* Sic infra, ubi veteres, *in cauſam belli delecta Saguntbus, ut Hiſpaniæ urbs, & opulenta*, Jordanes maluit ſcribere, *velut Hiſpaniæ urbs.* quidam etiam hoc loco præferunt: *Tunc igitur haud unquam alias.* Sic Palatinus alter, perperam.

9. *Quam primum majores natu*] Iſtud *quam primum* non magis hîc probum eſt, quam quod priſcæ editiones habuere, *Iam pridem.* & mirum, optimum & eruditiſſimum virum Vinetum, qui tam multa in ſua editione mutarat, hoc non mutaſſe; & juſtius potuiſſet, quam alia infinita, quæ loco non erant movenda. Prorſus emendandum eſt: *Iamprimum majores natu.* Nec quemquam eſſe puto, qui expoſitionem hujus vocis, aut emendationis rationem, meritò à nobis exigere poſſit, quam ſciant ex ingenio manaſſe primum, & libris poſtea omnibus ſtabilitam.

Ampliſſimis uſi honoribus] Hoc eſt, qui curules geſſerant magiſtratus. Hi enim honores ampliſſimi Romæ. *Honore uſi* ſimpliciter dicebantur, qui magiſtratum geſſerant, quos & *Honoratos* dixerunt. Inde ſæpe apud veteres & in antiquis ſaxis, *plebs & honore uſi*: de utroque ordine reipublicæ, plebeio, & qui in magiſtratu fuere.

Ibi, devovente pontifice, Diis ſe manibus conſecrant] Pro certo ponit, quam fuiſſe quorumdam opinionem perhibet Livius lib. v: *Sunt qui, M. Fabio*, inquit, *Pontifice maximo præfante carmen, devoviſſe eos ſe pro patria, Quiritibuſque Romanis, tradant.*

10. *Sicut in trabeis erant & ampliſſimo cultu*] Livius: *quæ auguſtiſſima veſtis eſt, thenſas ducentibus, triumphantibuſque, ea veſtiti medio ædium eburneis ſellis ſedere.* Hæ trabeæ ſunt & togæ palmatæ.

VARIORUM.

8. *Tum igitur*, &c.] Infra, 2. 2. 22: *Romanæ urbis magnitudo calamitatibus fere approbatur.* Nempe verum eſt illud Senecæ, de provid. cap. 3: *Magnum exemplum niſi mala fortuna non invenit.* Adde infra, 3. 18. 13., *Freinsh.*

9. *Devovente pontifice*] Carmen & ritum devotionis vide apud Livium, 8. 9. 5: 8. 10. 11, &c. 10. 28. 15. *Freinsh.*

ampliſſimo cultu, in curulibus ſellis ſeſe poſue-
runt: ut, quum veniſſet hoſtis, in ſua dignitate
morerentur. Pontifices, & Flamines, quidquid 11
religioſiſſimum in templis erat, partim in doliis
defoſſa terræ recondunt, partim impoſita plau-
ſtris ſecum auferunt. Virgines ſimul ex ſacer- 12
dotio Veſtæ, nudo pede fugientia ſacra comi-
tantur. Tamen excepiſſe fugientes unus è ple-
be fertur Lucius Albinus, qui, depoſitis uxore
& liberis, virgines in plauſtrum recepit. adeo
tum quoque in ultimis, religio publica privatis
affectibus antecellebat. Juventus vero, quam 13
ſatis conſtat vix mille hominum fuiſſe, duce
Man-

SALMASII.

10. *In ſua dignitate morerentur*] Vult dicere, in ſuæ dignitatis inſignibus.

11. *Quidquid religioſiſſimum erat*] Gruterus noſter ita repoſuit ex ſua veteri editione. At omnes ſcripti cum aliis editionibus: *quidquid religioſiſſimi erat.*

Defoſſa terræ recondunt] Hanc lectionem tuetur optimus & antiquiſſimus codex Nazarianus. Jordanes ſcripſit, *refoſſa terra reconderunt.* In priore Palatino legitur: *defoſſa tecta recondunt.* In altero: *defoſſa terra.* Livius: *condita in doliolis defodere.* Mutavit hic noſter: *defoſſa in doliis terræ recondunt.* Lectionem Jordanis pro vera accipio, quam videntur etiam adſtruere ſcripti, qui habent, *defoſſa tecta recondunt*, aut *defoſſa terra.*

Partim impoſita plauſtris ſecum auferunt] Jordanes: *ſecum plauſtris Veios auferunt.* Multi certe ex Romanis urbe ſua excedentes Veios conceſſere, ſed ſacerdotes cum ſacris, quæ abſtulerunt, Cære petierunt.

12. *Lucius Albinus*] Vetus Nazarianus: *unus è plebe fertur Albinius.* Livio, 5.40.9, quoque dicitur *Albinius*, non *Albinus.* Libri Jordanis vocant eum *Atinium.* Val. Max. 1.1.10.

VARIORUM.

10. *In ſua dignitate*] Velleius, 2.71.5: *Varus, liberti, quem id facere coëgerat, manu, cum ſe inſignibus honorum velaſſet, jugulatus eſt.* Freinsh.

12. *Nudo pede*] Reverentiæ & ταπεινοφροσύνης ergo. ut notat Caſaubonus ad Sueton. Auguſt. 100.10. ubi plura huc pertinentia vide. *Freinsh.*

Adeo tum quoque, &c.] Vere igitur Cicero Romanos ceteris gentibus religione multo ſuperiores fuiſſe pertendit. de nat. Deor. 2.3: & in orat. de haruſp. reſp. cap. 9. in fine. *Freinsh.*

13. *Duce*] Non *conſule*, ut putabat Ælianus, hiſtor. animal. 12.33.3. *Freinsh.*

Arcem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Manlio, arcem Capitolini montis inſedit, obteſtata ipſum, quaſi præſentem Jovem, *ut, quemadmodum ipſi ad defendendum templum ejus concurriſſent, ita ille virtutem eorum numine ſuo tueretur.*
14 Aderant interim Galli, apertamque Urbem primo trepidi, ne quis ſubeſſet dolus, mox ubi ſolitudinem vident, pari clamore & impetu invadunt. Patentes paſſim domos adeunt: ubi ſedentes in curulibus ſellis prætextatos ſenes, velut Deos Genioſque venerati. mox eoſdem, poſtquam eſſe homines liquebat, alioqui nihil reſpondere dignantes, pari vecordia mactant, faceſque tectis injiciunt: & totam Urbem,
15 igne, ferro, manibus, ſolo exæquant. Sex menſibus

Arcem Capitolini montis] Hinc Sidonius, carm. 5. 81.
—— *quodcunque tuum eſt, quodcunque vocaris,*
Iam ſolus Tarpeius erat. Freinsh.
Quaſi præſentem] Cicero, 1 in Verrem, 7. 3: *Homines cum* (ſimulacrum Cereris) *viderent, ipſam videre ſe Cererem arbitrabantur.* Plinius, Panegyr. cap. 1, *eodemque loci, quem deus ille tam manifeſtus*, &c. Livius, 45. 28. 3. Sic Veget. lib. 2, ubi de ſacramento milit. *præſenti & corporali deo.* Freinsh.

SALMASII.

14. *Vbi ſedentes in curulibus ſellis*] Supra dixit, *in curulibus ſellis ſe poſuerunt.* At heic omnes libri legunt, etiam Jordanis: *In curulibus ſuis.* Notum eſt, *curules* etiam abſolute dictas, eburneas illas curulium magiſtratuum ſellas. Gloſſæ: *Curulis*, δίφρος ὑπατικός.
Vrbem igne, ferro, manibus, ſolo exæquant] Mirabilis librorum conſenſus, ac veluti συνωμοσία, in repudianda illa dictione *ſolo*. Flori, Jordanis libri, omnes ſine ulla varietate rejiciunt. Et nos quoque, quoniam hæc eorum factio eſt, eam hinc ejiciamus. Rectum eſt ac Latinum, urbem ferro, igne, manibus exæquari, quæ ad ſolum diruitur. Livius in hac ipſa hiſtoria: *quin etſi hæc omnia flammis ac ruinis æquata vidiſſent.* Diem vaſtationis hujus annotat Tacitus, 15. 41. 4.

VARIORUM.

14. *Trepidi*] Nec injuria. ita apud Livium, 44. 7. Coſ. Marcius Dium urbem à Maced. relictam ingreſſus, *vix ſatis* poterat *credere in tantis rebus ſine cauſa relictis, non aliquem ſubeſſe dolum.* Ita apud Tacit. H. 3. 20, Antonius Primus milites ſuos, Cremonam temere oppugnaturos, dehortatur: *Neque enim ambigua eſſe, quæ occurrant, noctem, & ignotæ ſitum urbis, intus hoſtes & cuncta inſidiis opportuna, non, ſi pateant portæ, niſi explorato, niſi die intrandum.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſibus barbari (quis crederet?) circa montem unum pependerunt, nec diebus modo, ſed noctibus quoque, omnia experti: quum tandem Manlius nocte ſubeuntes, clangore anſeris excitatus, à ſumma rupe dejecit. & ut ſpem ho- 16
ſtibus demeret, quanquam in ſumma fame, tamen ad ſpeciem fiduciæ, panes ab arce jaculatus eſt. Et ſtato quodam die, per medias hoſtium cuſtodias, Fabium Pontificem ab arce demi-

dum. Adde Curt. 9. 1. 27. *Freinsh.*

Pari clamore & impetu] *Pari* refertur ad præcedens *primo*, ut paritas illa ſit trepidationis cum clamore & impetu, non autem horum inter ſe, ita ſeq. verſ. *pari vecordia*, ſcilicet, ut ante veneratione. Similis locutio in Tacit. H. 4. 57. 2: *Sabinus feſtinatum temere prælium pari formidine deſeruit.* Freinsh.

Totam urbem] Vet. ed. verbo auctior, *totam deinde urbem*; oppido bene, ſi adſentirentur Mſſ. *Gruterus.*

Igne, ferro] Rutil. Itin. 1. 40:

Perpeſſus Geticas enſe vel igne manus. Freinsh.

SALMASII.

15. *Quum tandem Manlius nocte ſubeuntes*] Scripti omnes noſtri: *cum tamen Manlius.*

16. *Fabium Pontificem ab arce demiſit*] Iidem: *dimiſit*, cum Jordaneis. Sed quo jure dimiſit Manlius Fabium Pontificem ab arce? Quia ſcilicet in arce imperabat. Nempe ut ſolenne ſacrum in Quirinali monte hic Pontifex conficeret. Atqui ſciendum eſt non ſolenne illud ſacrum populi Romani fuiſſe, ſed peculiare genti Fabiæ. Nec Fabius idem ille Pontifex, quo devovente Diis manibus ſe tum conſecrarant Romani, cui Marco prænomen fuit teſte Livio, ſed C. Fabius Borſuo hic vocabatur, qui hoc ſacrificium ſuæ gentis in colle Quirinali tum ſuſcepit conficiendum.

VARIORUM.

15. *Sex menſibus*] Septem legi vult Stadius ex auctoribus. Sex tamen etiam habet Varro, lib. 2, de vita P. R. *ut Galli Romæ Capitolii ſint potiti, neque inde ante ſex menſes ceſſerint.* ita enim legendum, cum in aliquibus exemplaribus legatur, *geſſerint.* Præterea expungenda videtur vox *Capitolii.* Ceterum Stadium juvat computatio temporum ex auctoribus deſumpta. quoniam Agell. 5. 17: & Macrob. 1. 16. 16. pugna ad Alliam commiſſa eſt poſtridie Id. Quint. Galli vero depulſi ſunt Id. Febr. Plutarch. Camill. cap. 48. *Freinsh.*

Anſeris] Ideo nutriendos in turribus anſeres præcipit Veget. 4. 26: & Columella, lib. 8, cap. 13. Canes enim fefellerant Galli; *& eadem de cauſa ſupplicia annua canes pendunt inter ædem Iuventutis & Summani, vivi in furca ſambucea arbore fixi.* Plin. 29. 4. *Freinsh.*

Excitatus] Eſt qui *excitus* corrigit, ſed vulgata lectio bene ſe habet. *Freinsh.*

16. *Panes*] Inde Jupiter Piſtor. lege Ovid. Faſt. 6. 350. Quemadmodum autem

demiſit. qui ſolenne ſacrum in Quirinali mon-
te conficeret. Atque ille per media hoſtium
tela incolumis religionis auxilio rediit: *propi-*
17 *tioſque deos* renuntiavit. Noviſſime quum jam
obſidio ſua barbaros fatigaſſet, mille pondo
auri receſſum ſuum venditantes, idque ipſum
per inſolentiam, quum ad iniqua pondera ad-
dito adhuc gladio, ſuperbe victis increparent,
ſubito aggreſſus à tergo Camillus adeo cecidit,
ut

autem efficiatur, *ut quæ deſunt, abundare videantur*, tractat Frontin. toto cap. 15, lib. 3 ſtrat. cui adde Polyæn. lib. 7, de Mygdonio: Cæſar. de Bell. Civil. 3. 48. *Freinsh.*

Solenne ſacrum] *Solenne gentis Fabiæ*, Livius, 5. 52. 4. alludit ad hunc morem Barclaius, lib. 3, ubi Seleniſſa ad Radirobanem: *inſtabat ſacrificium meæ familiæ anniverſarium.* Adde Livium, 42. 32. 3. Cic. pro domo, cap. 13. Excerpta Valeſii, pag. 556: 2 Sam. 20. *Freinsh.*

Incolumis religionis auxilio] Livius, 5. 46. 3. Æſtyi, apud Tacitum, German. 45. 4: *Matrem Deûm venerantur, inſigne ſuperſtitionis formas aprorum geſtant, id pro armis omniumque tutela, ſecurum Deæ cultorem etiam inter hoſtes præſtat.* ſed forte *ſecurum magis, quam tutum*, ut loquitur Morus lib. 1 Utopiæ ſuæ. aliter evenit apud Virgil. Æneid. 2. 429:

——*Nec te tua plurima, Pantheu,*
Labentem pietas, nec Apollinis infula
texit. Freinsh.

SALMASII.

17. *Receſſum venditantes*] Quidam habent: *reditum*. Sed illi degeneres ac vilioris notæ. Sequitur: *Quum ad iniqua pondera addito adhuc gladio ſuperbe victis increparent.* Ita teſtantur extare in ſuis libris viri docti, & nos in noſtris invenimus. Adhuc tamen cum vitio. Nec enim unquam verbum *increpare* cum dandi caſu conſtructum legi. Conſumptam igitur ſyllabam propter ſimilitudinem & affinitatem puto. Omnino certe legendum: *cum ad iniqua pondera addito adhuc gladio, ſuperbè væ victis increparent.* Scriptum erat: *ſupervè ve victis.* Sic infra, *circa Merinenſium ſaltum* exaratum offendimus in membranis pro *circa Camerinenſium.* Item paulo ante notavimus ſcriptum, niſi capta urbe remearet, pro *ne niſi.* Neceſſarium ſane ut illud *væ victis* integrum heic legatur. Livius: *Additus ab inſolente Gallo ponderi gladius, auditaque intoleranda Romanis vox, væ victis.*

VARIORUM.

17. *Obſidio ſua*] Ita v.e. & Mſſ. Pall. & Vineti. *Gruterus.*

Mille pondo] Plinius, 33. 1: *Cum à Gallis capta urbe pax emeretur, non plus quam mille pondo effici potuere. Nec ignoro, duo millia pondo auri periſſe, Pompeii tertio Conſulatu, è Capitolini Iovis ſolio, à Camillo ibi condita, & ideo à pleriſque exiſtimari, duo millia pondo collata: Sed quod acceſſit, Gallorum præda fuit, detractumque ab his in parte captæ urbis delubris.* Sic igitur capiendus etiam
Varro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ut omnia incendiorum veſtigia, Gallici ſangui-
nis inundatione deleret. Agere gratias diis im- 18
mortalibus, ipſo tantæ cladis nomine, libet.
Paſtorum caſas ignis ille, & flamma pauperta-
tem Romuli abſcondit. Incendium illud quid
egit aliud, niſi ut deſtinata hominum ac deo-
rum domicilio civitas, non deleta, nec obruta,
ſed expiata potius, ſed luſtrata videatur? Ideo 19
poſt aſſertam à Manlio, reſtitutam à Camillo
Urbem, acrius etiam vehementiuſque in finiti-
mos reſurrexit. Ac primum omnium illam
ipſam Gallicam gentem non contentus mœni-
bus expuliſſe, quum per Italiam naufragia ſua
latius traheret, ſic perſequutus eſt, duce Camil-
lo, ut hodie nulla Senonum veſtigia ſuperſint.
Se-

Varro citatus à Nonio in voce *Torquem. Auri pondo duo millia acceperunt ex ædibus ſacris & matronarum ornamentis.* Freinsh.

Vt omnia incendiorum, &c.] De hoc Sidonius, carm. 7, verſ. 565:

Texit fumantes hoſtili ſtrage favillas. Freinsh.

SALMASII.

18. *Sed expiata potius, ſed luſtrata*] Acutiſſimus Gruterus repoſuit hanc veterum cuſorum lectionem. nec ſcripti diſſentiunt, niſi quod habent: *expiata & luſtrata.* peſſimè aliæ editiones: *illuſtrata.* Sequitur in libris: *igitur poſt aſſertam.* item in Jordanę, non ut vulgò, *ideo.* Sic ſupra: *Ancus deinde Marcius, nepos Pompilii ex filia, pari ingenio. Igitur & mœnia muro amplexus eſt.*

19. *Ac primum omnium*] Hic novum caput ordiuntur divi Nazarii membranæ, cum hoc lemmate rubricato: GALLICA BELLA. ſed, mea ſententia, ſatius eſt aſſentiri ceteris libris, qui una ſerie connectunt & continuant hoc caput.

VARIORUM.

18. *Caſas.*] Varro ταφῇ μενίππου: *Antiqui noſtri in domibus lateritiis, paululum modo lapidibus ſuffundatis, ut humorem effugerent, habitabant.* Freinsh.

Incendium, &c.] Cicero, in Verr. 4. 31, de incendio Capitolii: *ut illa flamma divinitus extitiſſe videatur, non quæ deleret Iovis Opt. Max. templum, ſed quæ præclarius magnificentiuſque depoſceret.* Ita *Timagenes, felicitati urbis inimicus, aiebat, Romæ ſibi incendia ob hoc unum dolori eſſe, quod ſciret meliora reſurrectura, quam arſiſſent.* Seneca epiſt. 91. *Freinsh.*

19. *Igitur*] Antea legebatur, *Ideo.* ſed alterum erat in tribus Pall. *Grut.*

20 Semel apud Anienem trucidati, quum ſingulari certamine Manlius aureum torquem Barbaro inter ſpolia detraxit. inde Torquati. Iterum Pontino agro, quum in ſimili pugna Lucius Valerius, inſequente Gallo, ſacra alite adjutus, re-

tulit

Nulla Senonum veſtigia] Diſtinguendi igitur hi à *Semnonibus*, qui, ut Tacitus in Germania ſua, cap. 39, ait, *vetuſtiſſimos ſe nobiliſſimoſque Suevorum memorant.* Eorum fines, ut recte notavit Velleius, 2. 106, Albis præterfluit, niſi quod perperam apud eum pro *Semnonum* expreſſum eſt *Senonum*. Ita enim legend. *A Rheno uſque ad flumen Albim, qui Semnonum Hermundorumque fines præterfluit.* Perperam, inquam, expreſſum ibi *Senonum*. Pontanus. Velleii locum ita correxit etiam Aldus Manutius. Senonum tamen mentio apud Cæſarem, de Bell. Gall. 2. 2. *Freinsh.*

SALMASII.

20. *Lucius Valerius inſequente Gallo*] *Inſequente Gallo* antiqua lectio, inquit Vinetus. Antiqua ſanè, vel etiam antiquiſſima ſit, haud prohibet, quominus ſit falſa, atque etiam falſiſſima. & planè eſt. ſed illi antiquam eſſe haud concedam. Nazarianus, de cujus vetuſtate ſupra diximus: *inſidente galeæ.* Sic unus Palatinus, ſic vetuſtiſſimi Jordanei. Alter, fateor, Palatinus, qui eſt, ut ita dicam, inter ſenem & juvenem, hanc ſpuriam obtrudit: *inſequente Gallo.* ſi Gallus inſequebatur, manifeſto fugiebat Valerius, qui tamen vicit, & ſpolia retulit. Livium vide, & ejus Epitomen, in qua hæc eadem verba leguntur: *Inſidente galea corvo, & unguibus roſtroque hoſtem infeſtante, interemit.*

Sacra alite adjutus] Non corvum nominat, ſed alitis ſacræ nomine intelligit. Sacram alitem vocat ob augurium, cujus gratia multum obſervabatur hæc avis. Præpetem appellat Livius in hac hiſtoria, ubi ſic loqui facit Valerium in ſua precatione: *Si divus, ſi diva eſſet, qui ſibi præpetem miſiſſet.* Et paulo ante, cum in galea ejus conſediſſet corvus, *ut augurium cælo miſſum latus accepit tribunus.* Ex avibus augurio facientibus, aliæ oſcines, quæ ore; aliæ præpetes, quæ penna auſpicabantur. Fuere & quæ ad utrumque valerent. Ut corvus, quem in hoc Valeriani certaminis miraculo præpetem indigitat Livius, quod volatu feciſſet augurium, non cantu. Ceterum inter oſcines etiam celebratus corvus. Auſonio dicitur *Phœbeius oſcen.* Poëtæ, *ſacer ales*, de aquila. Græci accipitrem ἱέρακα abſolute vocant, quaſi *ſacram volucrem.* unde quidam volunt nomen *Sacri* ad nos manaſſe. Sic vulgo nuncupamus alitem de accipitrum genere. Quæ vox plane origine Arabica eſt. Ut & illa, qua aliam prædatricem avem, ſed degenerem, *buzam* appellamus. Verum de his alibi.

VARIORUM.

20. *Manlius*] Præter citatos initio capitis lege Cl. Quadrigarium apud Agell., 9. 13: Nonium, in voce *Torquem*: Cic. de Off. 3. 31: Appian. in Excerpt. Valeſ. p. 549. *Freinsh.*

Iterum Pomptino agro, &c.] Totum locum edidimus, quemadmodum in Pal. ſuis legi teſtatur Gruterus. Pighius, Annalium Romanor. lib. 4, in Ms. Codice antiquo Flori, quem ex bibliotheca S. Amandi habuerit,

ita

ulit ſpolia. & inde Corvini. Tandem poſt ali- 21
quot annos, omnes reliquias eorum in Etruria
d lacum Vadimonis Dolabella delevit: ne quis
xtaret in ea gente, qui incenſam à ſe Romanam
rbem gloriaretur.

CAP.

a ſe teſtatur reperiſſe: *Iterum Pontino agro, cum in ſimili pugna Valerius, incidente galea ſacra alite adjutus, retulit ſpolia: dictuſque eſt ipſe Corvus, & inde Corvini.* Certe Valerium hunc, in ſaxis Capitolinis, & priſcorum monumentis, non *Corvinum*, ſed *Corvum*, ſcribi, Stadius notat. Apud Livium etiam, 3. 16. 4, *Valerius Corvus* eſt. *Freinsh.*

SALMASII.

20. *Et inde Corvini*] Nazarianus codex: *Corvinii.* Non tamen *Corvinius*, ſed *Corvinus*, auctoribus Latinis Græciſque dictus, qui primus hoc nomen adoptavit. Et ſic ceteri deinceps. Paulo poſt melius legas: *Ne quis extaret in ea gente, quæ incenſam à ſe Romanam urbem gloriaretur.* Perperam in vulgatis *qui.* Tempore Dolabellæ, tametſi ille nullus deleſſet reliquias omnes Senonum, non tamen in ea gente extare potuit aliquis, qui hanc gloriam ſibi vindicaret incenſæ à ſe Romanæ urbis. Sed eorum nomen extinxit omne, ne quis ſupereſſet ex ea gente, quæ gloriabatur Romam à ſe incenſam.

VARIORUM.

21. *Tandem*] Eſt à libris Vineti Mſſ. nam Pal. ſec. ac tert. *Tamen.* quomodo & v. e.; quippe poſteriores, verbis duobus præmiſſis; *Nec non tandem.* uti & expreſſit Jordanes. quod item viſitur in Pal. pr. niſi quod ibi, *tamen.* Gruterus.

Poſt aliquot annos] Circiter ſeptuaginta; Anno namque urbis CDLXXII, hæc geſſiſſe P. Cornelius Dolabella putatur, Coſ. cum Cn. Domitio Galvino. *Vinetus.*

Omnes reliquias eorum] Plinius, 3. 15, ubi de octava Italiæ regione: *In hoc tractu interierunt Boii, quorum tribus CXII fuiſſe auctor eſt Cato: Item Senones, qui ceperant Romam.* Diſſentire tamen videtur Appianus, in bellis Annibalis, ubi de Apennino: *A ſiniſtro ad Ionium mare nunc quidem Italia eſt (nam & Hetruria Italia eſt). ſed tamen partem ejus circa litus Ionium incolunt Græci, partem Galli, qui quondam Romam bello adorti incenderunt.* Freinsh.

Lacum Vadimonis] Apud Livium, 9. 29. 6, leges, ad eundem lacum à Romanis cæſos fuiſſe Etruſcos, ad annum Urbis CDXLV. Plinius Vadimonis ejuſdem meminit, 2. 95: & Seneca Nat. Quæſt. 3. 25: & Cato in Originibus. Deſcribit alter Plinius, in epiſt. ad Gallum, lib. 8, epiſt. 20: Polybius, 2. 20, Ὀάδμονα, penultima brevi appellat, aut Polybii librarius. Obliqui caſus ubique, rectus nunquam, quod meminerim. Leander Albertus, Italiæ deſcriptor, vix agnoſcit hodie lacum hunc: & de illo diſſentit à Blondo. *Vinetus.* Fabricio eſt lacus, qui hodie *di Viterbo* appellatur. *Pontanus.*

Quæ incenſam] Sic Pal. pr. melius quam publicati, in quibus *qui.* quamquam id rectius videbatur Bernecceró. Sed iſtud melius reſpondet præcedentibus, *ex ea gente.* Freinsh.

Romam urbem] Abundare conjeci *Romam*, & probat opinionem Berneccerus. Qua enim ratione Urbs pro Roma ponatur, adeo non ignotum eſt, ut etiam Azo JCtus, in illis humaniorum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. XIV.

Bellum Latinum.

1 CONverſus à Gallis in Latinos, Manlio Torquato, Decio Mure, conſulibus, ſemper quidem æmulatione imperii infeſtos, tum vero contemptu Urbis incenſæ; quum *jus civitatis, par-*

niorum (ut vocant) literarum tenebris, adverterit, pr. ſummæ in Cod. Vide & Stephanum in Ἀλεξάνδρεια. Potuit illa vox è margine, quo forte interpretandi cauſa adpicta fuit, tranſiiſſe in textum. Ita apud Livium, 2. 43. 8, legitur: *Fabio aliquanto plus negotii cum civibus, quam cum hoſtibus, fuit; unus ille vir ipſe Coſ. Rempublicam ſuſtinuit, quam exercitus,* &c. *prodebat.* Et apud eundem, 4. 28. 9: *Vni viro Meſſio fortuna hoſtium innititur.* Quis, locis his paulo attentius conſideratis, non ſuſpicetur, voces illas, *ipſe Coſ.*, & *Meſſio,* ab aliena manu irrepſiſſe? *Freinsh.*

SALMASII.

1. C*Vm jus civitatis, partem imperii*] De jure civitatis poſtulando, nullum verbum Legati Latinorum in ſenatu tum, cum de participando imperio egerunt. Duas res tantum petebant, ut alter conſul ex Latio crearetur, & ſenatus pars æqua ex utraque gente eſſet. Hoc eſt, quod heic ait Florus, *cum partem imperii ac magiſtratuum poſcerent.* Certe jus civitatis non pro magno petiſſent, quod etiam ſubactis à ſe populis in Italia paſſim dederunt Romani, interim cum ſuffragii latione, interim ſine hoc jure. Ut, cccc Hernicis, à conſule Marcio paulo poſt triumphatis, leges ſuas redditas tradit, Livius lib. IX, quia hoc maluerunt, quam jus civitatis. Adde quod Latini, qui hæc poſcebant, ex coloniis Romanis plerique erant. Quin ille ipſe Annius, prætor Latinorum, qui pro omnibus verba fecit in his poſtulatis exequendis, ex colonia fuit Romana. Atqui certum eſt, colonias Romanas jus civitatis habuiſſe. Legebam igitur aliquando: *cum in jus civitatis partem imperii ac magiſtratuum poſcerent.* Id eſt, ad jus civitatis, vel præter jus civitatis. Præter colonias Romanas nonnulli etiam ex populis Latinorum civitatem jam habebant, ut Tuſculani. Veliterni jam cives erant veteres Romani. Non tamen omnes eo jure gaudebant. Id ex eo liquet, quod poſt varia prælia Romanorum cum Latinis ſæpius rebellantibus, utpote qui neque bellum, neque pacem pati poſſent, Romanis tandem placuit, quo Latinos ſibi populos conſervarent, ne ad extremum delendi eſſent, in civitatem eos accipere, alios alio jure, prout meriti eſſent ſinguli. Hoc narrat Livius, lib. VIII. Quo reſpexiſſe Florum hoc loco dubium non eſt, cum dicit, Latinos jus civitatis petiiſſe. Quod tamen nec eo tempore nec unquam ab illis factum. Ex æquo ſe cum Romanis gerebant tunc temporis, nec pluris faciebant Romanam civitatem quam ſuam quiſque. Participare tantum imperia & magiſtratus volebant, & unam ex utraque rempublicam fieri, ex nomine Latino ac Romano; hoc tamen Romæ, ut patriæ potiori, concedentes, ut Romani omnes ab ea vocarentur. Nihil igitur hoc loco mutandum cenſemus: Sed Flori error, quales alios multos hoc toto opere notavi.

Atque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

partem imperii ac magiſtratuum poſcerent, atque jam amplius quàm congredi auderent: quo tempore quis ceſſiſſe hoſtem mirabitur? quum alter conſulum, filium ſuum, quia contra imperium pugnaverat, quamvis victorem, occiderit; quaſi plus in imperio eſſet, quam in victoria: alter

Atque jam amplius quam congredi auderent] Non hæc mihi prorſus ſana aut integra videntur. Suſpecta etiam faciunt, quæ in libris eſt varietas, & maxime quam præfert Nazarianus liber, qui ſic habet: *aput quam amplius quam congredi auderent.* Nihili facio ceterorum variationes. Nam magis etiam turbat prior Palatinus hac lectione: *pari imperio atque etiam amplius.* In altero ſcribitur: *pari atque etiam amplius.* Si quid veri mens auguratur, totus hic locus ex veſtigiis Nazariani ſic concipiendus fuerit: *Cum jus civitatis, partem imperii ac magiſtratuum poſcere, at id quam amplius quam congredi? auderent.* Plenus noſter hujuſmodi interjectionum admirantium vel interrogantium. Cum, inquit, auderent poſcere partem imperii magiſtratuumque cum jure civitatis. At id quam amplius quam congredi? Nimirum longè majus fuiſſe ſignificat, quod auſi ſunt poſtulare partem imperii & magiſtratuum, quam ſi Marte tantum congreſſi eſſent. Multi quippe populi ex reliqua Italia bello cum populo Romano contenderunt, at nullus auſus fuerat hactenus petere quod Latini tum poposcerunt. Nihil mutavimus ex antiqua ſcriptura Nazariani Codicis, niſi quod ex *aput*, fecimus, *at id.* Notum eſt criticis, quibus veteres libri noti ſunt, ſæpe in his *p* pro *t* ſcriptum reperiri, & *t* pro *d.*

VARIORUM.

DE hoc bello lege Livium, 8: Val. Max. 6. 9. 1: & 9. 3. 4: Agell. 9. 13: Plutarch. cap. 22, Parall.: Eutrop. 3. 1: Oroſ. 3. 9: Auctor. de vir. illuſtr. cap. 26, & 28. *Camers.* Adde Diodor. 16. 91: Plin. 22. 5: Zonaram, tom. 2.: Cicer. de offic. 3. 31. *Freinsh.*

1. *Partem imperii*] Nempe ut alter Conſul Latinus eſſet. Idem poſtea petiere Campani apud Livium, 23. 6. 5: & Silium, 11. 55. *Freinsh.*

Atque jam amplius] Hoc omnem audaciam videtur excedere Floro, rem ex Romanis animis æſtimanti. Et re ipſa amplius hoc eſt, quam congredi. Juſtin. 38. 4. 1, illud, imperare nimirum, ut in conſortium imperii recipiatur, non eſt niſi ejus qui ſe pro pari vel ſuperiore gerit. *Freinsh.*

2. *Alter Coſ.*] Manlium intelligit. Nam aliorum de Poſthumio opinionem, in qua etiam Diodorus, 12. 64, eſſe videtur; & eſt Agellius, 17. 21; refellit Livius, 4. 29. 8. inde cognomen *Imperioſo* hæſit. Livius ibid. & Plinius, 22. 5. Vide etiam Agell. 9. 13: & Plutarch. parall. cap. 21: Salluſt. Cat. 52. 27: Porcium Latron. declam. in Catil.: Dionyſ. 8. 91: Ælian. Hiſt. anim. 12. 33. 3. ubi tamen Capitolino hoc tribuit, falſo. *Freinsh.*

Quaſi plus in imperio, &c.] Hoc eſt, quaſi aliquid præter victoriam ex imperio & diſciplina expectandum ſit. ſed amplius eſſe in eo docet iſte Manlius apud Livium, 8. 7. 16: & apud

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

3 alter quaſi monitu deorum, capite velato, pri-
4 mam ante aciem Diis manibus ſe devoverit, ut in confertiſſima ſe hoſtium tela jaculatus, novum ad victoriam iter, ſanguinis ſui ſemita, aperiret.

CAP.

eundem, 8. 34. 2. L. Papyrius. Etiam Alex. Imp. apud Lamprid. cap. 53. *Diſciplina majorum imperium tenet, quæ ſi dilabatur, & nomen Romanum & imperium amittemus.* Freinsh.

SALMASII.

3. *Alter quaſi monitu deorum*] Immo deorum monitu id factum Livius teſtatur, cum utrique conſuli viſa in ſomnis ſpecies viri ſupra humanum habitum, denuntiantis, ex una acie exercitum, ex altera imperatorem, diis manibus terræque matri deberi. Notabis in ſequentibus cacozeliam & poëticam licentiam ſive laſciviam: *Vt novum ad victoriam iter ſanguinis ſui ſemita aperiret.* Satis erat dixiſſe: *ut iter ad victoriam ſanguine ſuo aperiret.* Quid enim eſt: *ſanguinis ſui ſemita?* Nec melius aut ſanius quod in eadem habetur periodo: *in confertiſſima ſe hoſtium tela jaculatus.* Quod idem eſt ac ſi Græcus diceret, ἑαυτὸν ἠκόντισεν εἰς τὸ μέσον. Manilius de petauriſtis & parabolanis ſaltatoribus dixit: *ſeſe jaculantur in auras.* Quod in Poëta & de illo hominum genere tolerabile. At inſanum ac nimis κακόζηλον de imperatore, qui in confertiſſimos hoſtes ſe immittit.

VARIORUM.

3. *Alter*, &c.] Vide ſupra, 1. 13. 9. Alludit huc, fabulæque ſuæ aptiſſime inſerit, nunquam ſine laude nominandus Barclaius, ubi Sitalcen quendam Sardum, pro Radirobane & Sardorum exercitu ſe devoventem facit. Vide etiam Statium, Thebaïdos 10. 757. Porro auctores, qui noſtræ hiſtoriæ mentionem faciant, annotat Camers, Plutarch. c. 33 Parall.: Valer. Max. 5. 6. 6: Plin. 22. 5: & 28. 2: Auctor. de vir. illuſtr. cap. 26: Juven. 8. 254: (& 14. 239.) Virgil. Æneid. 6. 824: & Claud. de quarto conſul. Honorii, verſ. 404. Idem multis poſt ſæculis fecit Claudius Imp. apud Victorem, de Cæſ. cap. 34. De Deciorum devotionibus vide Cicer. Philipp. 11. 6. 3; & ejuſdem egregium, &, judicio Bernecceri, veriſſimum, judicium, de nat. Deor. 3. 6. 4. *Freinsh.*

Vt in confertiſſima] Sic Pal. ſec. ac tert. nam pr. non agnoſcit *ut.* male tamen. ſane ut eidem Pal. pr. aliquis ita attendat, tanquam ſi ſolus errare non poſſet, nimium fuerit ſuperſtitioſi. Hoc enim ipſo capite invenias ibi ſphalmata ſcribæ; *quia*, pro *quaſi*, item *devolverit*, pro *devoverit*, &c. quæ exempli tantum cauſa produco, infinitis enim locis aliis turpiſſime errat; quod ei cum optimis quibuſque membranis commune. *Gruter.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. XV.

Bellum Sabinum.

A Latinis aggreſſus gentem Sabinorum, 1
qui, immemores factæ ſub Tito Tatio affinitatis, quodam contagio belli ſe Latinis adjunxerant. Sed, Curio Dentato conſule, o- 2
mnem eum tractum, qua Nar ambit, fonteſque

SALMASII.

1. *A Latinis aggreſſus eſt gentem Sabinorum*] Nuſquam legi, Sabinos in hoc bello ſe Latinis adjunxiſſe, aut, ſtatim poſt Latinos, gentem eorum à Romanis arreptam ac debellatam. Nuſquam hoc factum. Multo etiam magis à ſpecie veri abhorret, quod addit, à Curio Dentato Conſule ſubactos & omnem eorum agrum igne ferroque vaſtatum. Verum quidem eſt, Curium Dentatum de Sabinis triumphaſſe, ſed nec illi Sabini ſe Latinis iſtis adjunxerant, & bellum Latinorum, de quo hic loquitur, à bello iſto Sabinorum, quo devicti ſunt à Curio Dentato, magno intervallo temporum diſſidet. Latinis debellatis & victos ſe fatentibus, cum ſervari eos placuiſſet, & beneficio, ne amplius rebellarent, demereri, civitas data eſt ex ſententia Furii Camilli, qui conſul fuit anno urbis.... At Sabinorum bellum profligatum eſt per Curium Dentatum conſulem Anno urbis .... Anni ſunt .... Inter illud ſpatium multa alia bella geſſit populus Romanus, Bellum Auſonium, Bellum Privernas, Neapolitanum, Samniticum, Etruſcum, & alia, de quibus nullam hic mentionem habet Florus, qui duo tempore & cauſa disjunctiſſima bella ſimul conjunxit. Sic, magno diſpendio rerum ac hiſtoriæ, fiunt hæc hiſtorica compendia.

2. *Qua Nar ambit, fonteſque Velini*] Mihi ſemper de mendo ſuſpecta viſa hæc lectio. Legeram ex conjectura primo: *Qua Nar amnis fonteſque Velini.* Quam mihi poſtea veram adprobavit conſultus codex bonus & antiquus Nazarianus. In antiquis Jordanis exemplaribus hanc ſcripturam inveni: *eorumque loca à Varanio fonte Adriatico tenus mari igne ferroque vaſtavit.* Quærendum, num aliquis fons Varanius in illis locis. Puto illum hanc lectionem exſculpſiſſe ex antiqua Flori & intricata ſcriptura, dum eam non ſatis aſſequitur: *Qua Naranio fonte Velini.* Inde ipſe fecit: *A Varanio fonte.* Quaſi aliquis ibi locorum fuerit fons Varanius.

VARIORUM.

HUjus belli, tanquam parvi momenti, pauci meminerunt. Lege Auctor. de vir. illuſtr. cap. 33: & Oroſ. 3. 22: de Sabinis pop. Plin. 3. 12: & Silium, 8.423. de Sabino enim nomine non idem omnes ſentiunt. *Camers.* Vide etiam Frontin. Strateg. 1. 8. 4: & Euſebium: item Livium, Epit. 11. 6. *Freinsh.*

2. *Dentato*] Rationem & originem talium

que Velini, Adriatico tenus mari, igne, ferroque vaſtavit. 3 Qua victoria tantum hominum, tantum agrorum redactum in poteſtatem, ut, in utro plus eſſet, nec ipſe poſſet æſtimare, qui vicerat.

CAP. XVI.

Bellum Samniticum.

1 PRecibus deinde Campaniæ motus, non pro ſe, ſed, quod eſt ſpecioſius, pro ſociis, Samnites

talium cognomentorum lege apud Plutarch. Coriol. cap. 14. & 15. *Freinsh.*

Qua Nar ambit] Nazar. ſatis clare expreſſit, *qua Nar, Anio, fonteſque Velini, Adriatico*, &c. ut aliquid ſubintelligatur; quæ lectio minime profecto contemnenda. *Gruter.*

3. *Nec ipſe poſſet æſtim.* &c.] Vide Oroſ. 3. 22. refert Auctor de vir. illuſt. c. 33. Curium hunc de Samnitica victoria ita ad Senatum retuliſſe: *Tantum agri ſe cepiſſe, ut ſolitudo futura fuerit, niſi tantum hominum cepiſſet: tantum porro hominum cepiſſe, ut fame perituri fuerint, niſi tantum agri cepiſſet.* Freinsh.

SALMASII.

1. P*Recibus deinde Campaniæ motus*] Et heic ὑστεροπρότερον χρονικὸν ingens à Floro commiſſum, dum Samniticum bellum, quod precibus Campanorum motus ſuſcepit populus Romanus, tempore poſterius facit Latino ac Sabino bello, de quibus tractat præcedenti capite. Ac de Sabino quidem nullum eſt dubium, cum tot annorum interſtitio præcedatur ab iſto Samnitico, quod ſuſceptum eſt in gratiam Campanorum. Profecto ne Latinum quidem, etſi tanto antiquius Sabino, temporis primas ferre debeat contra Samniticum, quod prius eſt. Ecce enim Campani auxilium adverſus Samnitem petiere, Coſſ. M. Valerio Corvino tertium, & Aulo Cornelio Coſſo, quibus cura hujus belli demandata, qui & ambo de Samnitibus triumpharunt. Hoc initium belli Samnitici, & primus de hoc Romanorum triumphus. At Latini cum Campanis defecerunt, tribus ferme annis poſt conſulatum M. Valerii, & initium belli Samnitici, in conſulatu Manlii Torquati & Decii Muris. Prius certe finem accepit bellum Latinorum, quam Samniticum, quod quinquaginta ferme per annos duravit, cum vix debellati ſtatim rebellarent, utpote de quibus quater & vigeſies triumphatum ſit.

Samnites invadit] Nazarianus cum Jordaneis: *Samnitas.* Ἀρχαϊκῶς. Sic *Paanas, Acarnanas*, pro *Paanes, Acarnanes.* Vide Chariſium lib. 1.

VARIORUM.

1. P*Recibus*, &c.] Prima pars capitis hujus, de precibus ſcilicet & deditione Campanorum, habetur à Livio, 7. 30. &c. reliquum lib. 9. *Camers.*

Pro ſociis] Tertium membrum diviſionis propoſitæ ſupr. 1. 9. 6. De re ipſa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

es invadit. Erat fœdus cum utriſque percuſ-
um: ſed hoc Campani ſanctius, & prius, o-
mnium

ſa vide Lipſ. polit. 5.4.7: Diodor.
2.1. *Freinsh.*

SALMASII.

2. *Erat fœdus cum utriſque percuſ-
um*] Immo cum ſolis Samnitibus. Ea
auſa repulſi primo Campani, auxi-
ium contra Samnitem implorantes,
uod negaret Senatus opem dare ſe
oſſe, fide fœderis illæſa, externis, ad-
erſus ſocios atque amicos. Ita enim
is reſpondit conſul apud Livium ex
uctoritate Senatus: *Auxilio vos, Cam-
pani, dignos cenſet Senatus, ſed ita vobiſ-
cum amicitiam inſtitui par eſt, ne qua
vetuſtior amicitia ac ſocietas violetur.
Samnites nobis fœdere juncti ſunt.* Vide
reliqua apud Livium lib. VII. Coacti
itaque Campani ſe ac ſua Romanis
dedere, ut ſic illis liberet dediticios
ſuos tueri. Falſum igitur quod ſtatim
ſubjicit Florus: *Sed hoc Campani ſan-
ctius, & prius, omnium ſuorum deditione
fecerunt.* Dicit fœdus Romano percuſ-
ſum cum utriſque populis, Samniti-
bus & Campanis. Sed Campanorum
fœdus prius ac ſanctius fuiſſe, quod
omnium ſuorum deditione factum
ſit. Hæc inter ſe planè pugnant, fœ-
dus cum aliquo facere, ac deditionem.
Si deditionem fecere Campani, fœdus
illud non fuiſſe conſtat. Nam per fœ-
dus æquatio juris fit inter fœderatos.
Per deditionem omnia unius tradun-
tur in poteſtatem alterius. Ne ipſi
quidem dediticii ſuæ ſunt poteſtatis
& arbitrii, ſed illius eſſe cenſentur, cui
ſe dediderunt. Demus fuiſſe fœdus,
quod fecerunt Campani, dedentes ſe
Romanis, non tamen prius fuerit
quam Samnitium. Fœderati quippe
jam tum Samnites erant Romano-
rum, cum ab his petitum auxilium
venere Campani. Nec enim ante id
tempus fœdere ullo aut ſocietate jun-
cti cum Romanis memorantur. Im-
mo ſi fœdus illud fuit tunc, ideo fa-
ctum eſt, ut defenſores haberent Ro-
manos adverſus Samnites, antiquos
amicos & ſocios populi Romani. Sed
deditionem ſui & omnium ſuorum
facere adacti ſunt, nec aliter auxilium
obtinuiſſent. Tunc igitur opem illis
pollicitus eſt ſenatus, quia jam inde
pro ſuis rebus & hominibus illud au-
xilium dabatur. Nam dediticii in po-
teſtate ſunt ac dominio eorum, qui-
bus dediti ſunt. Et recte mox Florus:
*Sic ergo Romanus bellum Samniticum,
tanquam ſibi, geſſit.* Quia ſcilicet pro
ſuis rebus ac ſuis dediticiis illud ge-
ſtum eſt. Hinc illa in oratione Cam-
panorum ad Senatum, cum ſe ac ſua
dederent ad auxilium impetrandum:
*Quandoquidem noſtra tueri adverſus
vim atque injuriam juſta vi non vultis,
veſtra certe defendetis. Itaque populum
Campanum, urbemque Capuam, agros,
delubra Deûm, divina humanaque omnia
in veſtram, Patres conſcripti, populique
Romani ditionem dedimus.* Hæccine
verba ſunt ac formula æqui fœderis
ac ſancti? Immo deditionis, qua alte-
rius poteſtatis fiunt, quæ olim ſua
erant. Sed ipſe ſibi contradicit Florus.
Nam qui mox dixerat, bellum illud
ſibi geſſiſſe Romanos, quia pro ſuis
nimirum dediticiis, idem initio capi-
tis ſcribit, populum Romanum, *preci-
bus Campaniæ motum non pro ſe, ſed quod
eſt ſpecioſius, pro ſociis, Samnites invaſiſſe.*
Hæc non poſſunt inter ſe conciliari,
ut ſocii ſimul ac dediticii fuerint
Campani Romanorum, utque Ro-
mani bellum illud, pro ſociis pariter,
ac tanquam ſibi, rem ſuam ſcilicet
geſturi, ſuſceperint. Varie quidem
fœdera; alia æquis, alia iniquis le-
gibus. Sed deditio nunquam fuit fœ-
dus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

mnium ſuorum deditione fecerant. Sic ergo Romanus bellum Samniticum tanquam ſibi
3 geſſit. Omnium non modo Italia, ſed toto orbe terrarum, pulcherrima Campaniæ plaga eſt. Nihil mollius cælo. denique bis floribus vernat.

Sic ergo Romanus.] Quidam, *pop. Romanus.* Non ita rectè. Nam alibi ſic loquitur, *Romanus, Germanus, Tarentinus*, non addens, *populus*. Exempla paſſim obvia.

3. *Nihil mollius cælo. denique bis floribus*] Qui corruptum hunc locum cenſent, ipſi ſunt corrupti potius judicii: quod prius emendent licet, quam quidquam hic attentare audeant. Nazarianus diſtinguit: *nihil mollius, cælo denique bis floribus vernat.* Vitioſe. Elegans porro vocis notio *denique*, quæ ex abrupto, & ante expectatum, mira brevitate, venit. Nec adeo rara eſt apud antiquos ac probos auctores, ut videri volunt docti criticorum. Hic noſter ea ſæpe utitur. Supra de Veiis captis: *Denique, non ſcalis nec irruptione, ſed cuniculo & ſubterraneis, peractum urbis excidium. Ea denique viſa eſt prædæ magnitudo, cujus decimæ Apollini Pythio mitterentur.* Silinus de fonte Hammoniaco. Ad quem locum nos plura. Fruſtra igitur ille vir doctus, qui corrigebat: *Nihil mollius cælo dieque: bis floribus vernat.* Nec melius illi alteri ſucceſſit, apud Velleium ſic mutanti: *Nihil mollius cælo, nihil uberius ſolo, denique bis floribus vernat.* Elegantiam ſuam ac venuſtatem huic loco plane ſurripueris, ſi aliam lectionem admittas. Id ut melius conſtet, integrum eum, ut legendum eſt ac diſtinguendum, ponam: *Nihil mollius cælo. Denique bis floribus vernat. Nihil uberius ſolo. Ideo Liberi Cererisque certamen dicitur. Nihil hoſpitalius mari. Hic illi nobiles portus, Caieta, Miſenus, & tepentes fontibus Baiæ.* Ut cæli mollitiem ac temperiem probet, bis flores ibi dicit emicare. Ut ſoli ubertatem ac fertilitatem oſtendat, Liberum Cereremque de eo certaſſe proditum ait. Ut maris denique hoſpitalitatem teſtetur, portus aliquot nobiles in ejus ora recenſet. Frequentior porro hujus vocis uſus eſt in rebus narrandis, aut cauſis aſſignandis, ubi plures eduntur, ut ultimo loco ponatur ad orationis clauſulam. Ut cum præponitur, *primo*, deinde ſubjungitur, *præterea*, & poſtremo additur, ad rem finiendam, *denique*. Sæpe tamen ubi res una memoratur, aut cauſa una allegatur, ſtatim per ſe ſolet inferri, ut heic: *Nihil cælo mollius. denique bis floribus vernat.* Quaſi diceret, adeo verum eſt, nihil eſſe cælo mollius, ut bis ver in anno habeat.

Nihil mollius cælo] Temperatius, clementius. Sic infra lib. III, cap. III: *Sed in Venetia, quo fere tractu Italia molliſſima eſt, ipſa cæli ſoliqne clementia robur elanguit.* Sic Græci μαλακὸν uſurpant, quod & mari, cum tranquillum eſt, tribuunt, ut & Latini, cum, voce inde mutuata, *malaciam maris* appellant.

VARIORUM.

3. *Omnium*, &c.] Campaniæ laus ſumpta eſt ex Plin. 3. 5: Solin. cap. 8: Strab. lib. 5: Eutropio, 2. 1. Eleganter Silius Campaniæ laudes cecinit, 8. 526. De his populis plura Plinius, 3.

5, &

ernat. Nihil uberius ſolo. Ideo Liberi Cere-
iſque certamen dicitur. Nihil hoſpitalius ma-
ri.

, & 12. *Camers.* Adde Polyb. 3. 91: ionyſ. 1. 37: Plin. 18. 11.: Cicer. pro .. Agrar.: Strab. lib. 5. Inde eſt quod eneca, epiſt. 51, ait: *Hannibalem in-omitum nivibus & Alpibus virum, nervaverunt fomenta Campaniæ.* Fr.

SALMASII.

3. *Bis floribus vernat*] Floribus gignendis bis habet ver. Ut *hibernum* pro hieme, ita & *vernum* pro vere abſolutè, dum ſubintelligitur tempus. Sed ut *hibernare* & *hiemare* annus dicitur Latine, cum *hiems* eſt anni; ita & *vernare*, cum eſt *ver*. At cælum bis vernat, cum bis ver facit. Poſſumus tamen heic intelligere, Campaniam bis vernare, bis ver habere. *Cælo nihil mollius.* Inde eſt, quod bis vernat Campania. Alia eſt ſignificatio verbi *vernare*, de avibus cantillantibus, apud Poëtas. Ovidius:

——— docili gutture vernat avis.

Εὐςομεῖ. Quia vere magis garriunt aves. An à vernis pueris, quorum garrulitas placuit veteribus. Unde & vernalis urbanitas, vernaculorum dicta.

Nihil hoſpitalius mari] Ob frequentiam commodorum portuum. Non enim homines tantum hoſpitales, ſed etiam loca. Unde inhoſpita teſqua, deſerta & cultu vacua, ac proinde accipiendis hominibus parum idonea. Ita & *inhoſpita maria* dici queant, quorum littus importuoſum & acceſſu difficile. Sic etiam εὔξεινος πόντος, qui olim ἄξεινος, inhoſpitalis:

Dictus ab antiquis Axenus ille fuit.

Sed propter incolarum barbariem, non ob portuum penuriam, ita appellatum volunt. Eo tamen reſpexiſſe puto hunc Florum, cum nihil hoſpitalius mari, quod Campaniam alluit, eſſe dixit. Οὐδὲν εὐξεινότερον. Quaſi melius id nominis mereretur, quam cui Græci hoc inſigne dederunt cognomen. Hoſpitium, pro diverſorio ac καταγώγιον, etiam media Latinitas dixit. Et Firmico *Hoſpites* vocantur, qui tabernarum inſtitores & caupones. Quod hodieque in noſtro idiomate retinemus. Portus, hoſpitia quodammodo maris ſunt. Sic & hoſpitale mare, cui frequentia talia hoſpitia. Virgilius *hoſpitium arenæ*, appellat plagas vel ſtationes in littore, vel etiam portus, quibus naves excipiuntur. Æneas ſecunda Æneïde apud Didonem conquerens, quod naves ſuæ prohiberentur ad littus Africanum appellere:

——— hoſpitio prohibemur arenæ.
Bella cient, primaque vetant conſiſtere terra.

VARIORUM.

3. *Bis floribus vernat*] Adde Chron. Altiſſiod. pag. 5. b. & Ariſtot. mirab. cap. 67. *Freinsh.*

Nihil uberius ſolo] Varro, ubi Italiam extollit, præcipue Campaniam laudat. lib. 1, de re Ruſt. cap. 2. *Quod far conferam Campano? quod vinum Falerno? quod oleum Venafro?* nam & iſta ſunt Campana. Iterum, 11 Rerum Humanarum: *Ad victum optima fert, ager Campanus frumentum, Falernus vinum.* Livius, 7. 38. 7: *agrum Italiæ uberrimum, dignam agro urbem.* Freinsh.

Hoſpitalius] Contra, *Pontus Euxinus, antea ab inhoſpitali feritate Axenus appellatus.* apud Plin. 6. 1. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

4 ri. Hic illi nobiles portus, Caieta, Miſenus, & tepentes fontibus Baiæ: Lucrinus & Avernus, quæ-

SALMASII.

4. *Lucrinus & Avernus, quadam maris otia*] Inter portus maris Campani, Lucrinum & Avernum recenſet. Atqui lacus ſunt, ſed ex eo genere, quas Græci λιμνοθαλάττας appellant, lacus nempe, quibus mare affunditur, æſtuaria, quæ & στομολίμναι dictæ, quod oſtia ad mare habeant, quibus aquam ex mari recipiunt. Hoc videns Jordanes, lectionem antiquam Flori mutaverat, quia vix eam caperet. Igitur pro *quadam maris otia*, ſicut habent antiqua Flori omnia exemplaria, in omnibus Jordaneis legitur, *quadam maris hoſtia*. Verum quidem eſt, oſtia maris eſſe lacus illos, qui in mare aperti ſunt, & inde marino æſtu implentur; ſed aliud voluit Florus. Eleganter *quadam maris otia* eſſe dicit hæc æſtuaria, quibus infuſum mare veluti quieſcit & otiatur. Non movetur quippe mare, nec procellis obnoxium, quod intra illos receſſus conceptum tenetur. De bonis etiam portubus hoc poſſis dicere, quædam videri maris otia. Quales ſunt in quibus naves haberi poſſunt ab omni ventorum flatu tectæ ac tutæ, ſic ut vinculis alligari aut anchora fundari ibi opus non habeant. Talem deſcribit Ithacæ portum Homerus Odyſſ. XVII.

—— δύο δὲ προβλῆτες ἐν αὐτῷ
Ἀκταὶ ἀπορρῶγες, λιμένος ποτιπεπληγυῖαι,
Αἵτ' ἀνέμων σκεπόωσι δυσαήων μέγα κῦμα,
Ἔκτοθεν· ἔντοσθεν δὲ ἄνευ δεσμοῖο μένουσι
Νῆες ἐϋσσελμοι, ὅταν ὅρμου μέτρον ἵκωνται.

In ejuſmodi portu *æquora tuta ſilere* canit Virgilius, ut in Africano, quem ad inſtar illius Homerici:

—— *geminique minantur*
In cælum ſcopuli, quorum ſub vertice latè
Æquora tuta ſilent.

Silent igitur & quieſcunt in ejuſmodi portubus maria, ac proinde otia quædam maris dici poſſint. Quin oſtia ſint, nemo ambigit. Verius tamen eſt, ut de Lucrino & Averno tantum intellexerit Florus, non etiam ad præcedentia retulerit. Nam in ejuſmodi ſtagnis, æſtu marino irriguis, mare reſtagnans, plane quietum manet, & quaſi otiatur.

VARIORUM.

4. *Caieta*] Caietam Latio novo, quia citra Lirim ſita eſt, multi adſcribunt: urbs eſt & portus in ora Formiani ſinus occidentali; nomen habet à Caieta Æneæ nutrice, ſive à littoris curvitate, teſte Strabone, & hodie nomen retinet, diſtatque ab Urbe, in ortum æſtivum, ad ſexageſimum lapidem ab Aquilone. Formias habet adverſas, ad quintum lapidem, Formiano ſinu intermedio. *Stadius.* Vide Servium ad Æn. 7. 1. *Freinsh.*

Miſenus] Portus & promontorium eſt, olim urbs quoque ſatis celebris, quæ nunc diruta eſt. Ultra Caietam in ortum vergit, ad quadrageſimum fere lapidem; dictus à Miſeno Æneæ tubicine, teſte Virgil. 6. 234. Cumæ eodem tractu ſitæ erant, ſed in occaſum æſtivum XVI ſtadiis. *Stadius.*

Baiæ] Promontorium, & urbs, & portus, ob tepentes aquas ſaluberrima; ab urbe ad centeſimum lapidem in ortum brumalem diſtabat; cingebatur à Septentrione; Averno; à meridie, Auguſti portu; ab occaſu Lucrinum lacum habebat; ab ortu, Puteolanum ſinum. ita ut nihil eo ſitu amœnius, neque

quædam maris otia. Hic amicti vitibus montes, 5
Gaurus, Falernus, Maſſicus, & pulcherrimus
omnium Veſuvius, Ætnæi ignis imitator. Ur- 6
bes ad mare, Formiæ, Cumæ, Puteoli, Neapolis,
Herculaneum, Pompeii, & ipſa caput urbium
Capua,

neque ſalubrius eſſe poſſet. Quare à Romanis frequentiſſime otii cauſa & deliciarum habitabatur: nunc fere ſuis ruderibus obruta jacet, etiamſi ob fontium & aquarum ſalubritatem etiam hodie commendetur. *Stadius.* Lege etiam Sidonii Apollinaris carmen XVIII: Chron. Altiſſiodor. pag. 3: & Caſſiodor. lib. 9, variar. epiſt. 6. *Freinsh.*

Lucrinus & Avernus] Ex præcedenti Baiarum deſcriptione noti ſunt: & Strabo lib. 5: & Plinius, 3. 5: & 30. 2: & 36. 15, &c. *Stadius.*

SALMASII.

5. *Hic amicti vitibus montes, Gaurus, Falernus*] Vetus Jordanis: *Hic amici vitibus montes*, eleganter, modo ita ſcripſerit Annæus. Sic Horatius *amicum vitibus Caulonem* dixit. de Gauro Symmachus, de Campania loquens:

Vbi Corniger Lyæus
Operit ſuperna Gauri.

Hos verſus poſuimus, ut ſcribendos putamus. *Guttur* vulgo, mendoſiſſimè. Schedæ Palatinæ: *Gutturi.* nos, *Gauri.*

Pulcherrimus omnium] Jordanes: *cunctorum.* Idem mox: *quondam inter tres maximas, Romam, Carthaginemque, numeranda.* Flori omnes libri: vulgo, *numerata.* Quod melius.

VARIORUM.

5. *Gaurus*] Gaurus mons initium habet à ripa Liris orientali, atque oſtio ejuſdem fluminis, quod à Gauri vicinitate Gaurianus, unde vulgo *Gargiliano* dicitur. Hujus montis pars occidentalis, *Gaurus*; orientalis, & juga ejuſdem, *Maſſicus*; ſeptentrionalis, *Falernus* dicebatur. Falernus ager ejus montis ad ſeptentrionem declivitate porrigebatur. Vinum quod ſummis collibus naſcebatur, *Gauranum*; quod mediis, *Fauſtianum*; quod imis, *Falernum* vocari ſolitum eſt, teſte Plinio, 14. 6. *Stadius.*

Veſuvius] Nunc *Sumanus* dictus (*Monte di Soma*), diſtat à Neapoli in ortum ad quartum ferme lapidem, clauditque ripam Sarni fluminis; ipſe nobilis generoſiſſimo vino, quod nunc Græcum vocant, & frequenti etiam incendio celebris eſt, eructat enim ſubinde flammas, & cinere quoque læto pinguique vicina reſpergit, verticem vero habet toſtis & aduſtis ſaxis ſterilem. *Freinsh.*

6. *Formiæ*] Urbs Campaniæ, prius *Hormiæ* dicta. Strabo lib. 5: Plin. 3. 5. quadraginta ſtadiis à Caieta. Cluverius illud ipſum oppidum eſſe autumat, quod hodie *Mola* dicitur. *Freinsh.*

Cumæ] Vetuſtiſſima & nobiliſſima civitas, à Chalcidenſibus condita, teſte Velleio, 1. 4. 2: & Strab. lib. 5. *Freinsh.*

Puteoli] Urbs Campaniæ; Averno ab occaſu abluitur, ab ortu ſinu, cui *Puteolano* nomen dedit, ipſa olim *Dicæarchia* dicta fuit, à juſtitia magiſtratuum, teſte Strabone; condita à Samiis, teſte Euſebio, primis Romæ Coſſ. Bruto & Collatino. Inde à putore ſulphureo, quem aquæ tepentes exhalant, *Puteoli* dici cœpit, teſte Strabone, lib. 5, & Feſto. *Stadius.* Hujus urbis hiſtoriam deſcripſit Julius Cæſar Capacius. *Freinsh.*

Her-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Capua, quondam inter tres maximas, Romam,
7 Carthaginemque, numerata. Pro hac urbe, iis regionibus populus Romanus Samnites invaſit, gentem, ſi opulentiam quæris, aureis &

Herculaneum] Sic ſcribitur hoc & apud Livium, extremo libro decimo: quod eſt *Herculanium*, *i* pro *e* penultima ſyllaba, apud Plinium, 3. 5. ἡράκλειον vocat Strabo, libro 5. quod nomen idem ſignificat cum *Herculaneo.* Nam ab Hercule, qui Græcis ἡρακλῆς dicitur, facta. *Herculeus*, & *Herculaneus*, idem ſunt, quod ἡρακλεῖος· nomen ab illo ἡρακλῆς derivatum: & quæ Græcis ἡράκλειαι, id eſt, *Heraclea*, ſive *Heracliæ*, civitates appellantur, eas recte *Herculeas*, & *Herculaneas*, dicere poſſis. Fuerunt autem hæ multæ. Viginti tres numerat Stephanus, quarum una Campaniæ hic celebrata. *Vinetus.* Fuit autem urbs hæc Veſuvio monti vicina, ad occaſum non longe à Leucopetra promontorio, Veſuvii montis cineribus ſepulta jacet. *Stadius.*

Pompeii] Veſuvio vicina ab ortu ad Sarnum, pari cum Herculaneo fato deleta. *Stadius.*

Capua] De nomine hujus urbis variæ ſcriptorum ſententiæ. *A campeſtri agro appellatam*, credit Livius, 37. 2: & Plinius, 3. 5. Plerique à Capy, apud Livium, d.loc. Sueton. Cæſare, 81. 2: Dionyſ. 1. 74: Strabo, lib. 5: Silius, 11. 298:

Tum Capys ut primus dederit ſua nomina muris.

Hæc fere Schegkius ad Velleium, 1. 7. 5: Strabo, lib. 5, ait, *Tyrrhenos, cum duodecim urbes habitarent, quæ earum quaſi caput eſſet, ea de cauſa Capuam nuncupaſſe.* Freinsh.

Quondam inter tres maximas] Vide Auſonium libello de urbibus. Alteram etiam ſuis temporibus Romam dixit Cicero, Philippica duodecima, cap. 3. Adde Diodor. 17. 52. *Freinsh.*

SALMASII.

7. *Gentem, ſi opulentiam quæris, aureis & argenteis armis, diſcolori veſte*] Paulo aliter hic locus deſcriptus in Nazariano antiquo Codice, ad hunc nempe modum: *Gentem, ſi opulentiam quæras, aureis atque argenteis armatam miſit diſcolori veſte uſque ad ambitum.* Ex quibus veſtigiis non dubito legendum colligere: *aureis atque argenteis armatam armis, & diſcolori veſte uſque ad ambitum.* Fortaſſean & melius etiam ſcriberetur: *aureis atque argenteis ornatam armis & diſcolori veſte uſque ad ambitum.* Nam verbum *ornari*, tam ad arma, quam ad veſtem, trahi poteſt. Certe & *ornamenta* dicebantur arma. Ut de gladiatore apud Senecam, *qui per ornamenta percuſſus eſt.* Vide porro, quid ſit compendia ſcribere. Nunquam totum dicitur. Vix res, ut ſunt, explicantur. Opulentiam Samnitium ex eo arguere vult Florus, quod aureis & argenteis armis ornarentur, ac diſcolori veſte uſque ad ambitum, hoc eſt, raris ac pretioſis fucorum pigmentis verſicolori. Quis non putet iſto argumento Flori, ita ſolitos ſemper, cum armari, tum indui, Samnites? Atqui ſemel tantum, aut bis, ſic armatos conſtat, ac veſtitos, in eo prælio quod pugnatum eſt ex parte Romanorum, ductu & auſpiciis Papyrii Curſoris dictatoris. Ita rem narrat Livius, lib. IX, his verbis: *Pari ſubinde periculo gloriaque eventu bellum in Samnitibus erat, qui præter ceteros belli apparatus, ut acies ſua fulgeret novis armorum inſignibus, fecerunt. Duo exercitus erant. Scuta alterius auro, alterius argento, cælaverunt.* Hæc ſunt aurea

…c argenteis armis, diſcolori veſte, uſque ad …mbitum, armatam: ſi inſidiarum fallaciam, ſal-

…a & argentea arma, quibus armari …litos hoc loco Samnites ſcribit Flo…s. At bene monet Livius, nova ar…iorum inſignia hæc tum quæſiviſſe. …uod ab illis nunquam antea, tot pu…nis adverſus Romanos pugnatis, nec …oſtea niſi ſemel factum. Quod ad …iſcolorem veſtem attinet, noli etiam …utare talem in quotidiano ac promi…cuo uſu apud Samnitas fuiſſe. Immo, …um primum eam uſurparunt, cum …llis armis aureis & argenteis, nec de…nceps, uſi ſunt. Quin & diſcolor illa …eſtis ei tantum generi militum eo …rælio data eſt, qui armis erant ornati …ureis. Nam qui argentea habebant, …inteas indutui ſumpſere candidas. Quod non debuit omittere Florus. At Livius ibidem non omiſit: *Tunicæ auratis militibus verſicolores, argentatis linteæ candidæ.* Cur non dixit hic An…næus, Samnites etiam indutui habuiſ…ſe tunicas linteas candidas? Nec ta…cendum heic, ab illa armatura, quam …tum induêre Samnites, nomen & or…natum gladiatorum Samnitium apud Romanos proceſſiſſe. Quod à Cam…panis acceptum eſt. Hi enim, cum ſummo odio proſequerentur Samni…tes, ad eorum deriſum gladiatores, quod ſpectaculum inter cœnam ex…hibebant ſuis convivis, eo ornatu ar…marunt. Hinc Tritannus *gladiator ornatura Samnis* apud Solinum. Ad quem locum nos olim plura. Hoc eo…dem porro apparatu & opulentia inſi…gnium armorum, bellum iterum ad…ornaviſſe Samnites memorat Livius lib. x. Quod bellum profligatum eſt auſpicio ac ductu Papyrii Curſoris conſulis, filii illius dictatoris, qui prius eoſdem Samnites ſimiliter armatos & indutos debellaverat.

Diſcolori veſte, uſque ad ambitum] Non ſimpliciter diſcolorem fuiſſe vult intelligi, ſed ambitioſo & exqui…ſito luxu. Neceſſitas veſti excogitan…dæ cauſam & originem dedit, ut cor…pus tegeret. Ornatus deinde acceſſit, ut aptum decenſque eſſet hoc tegu…mentum. Poſtea modum exceſſit hæc ornandi cura, & in luxum ambitum…que, ex ampliore artis ac materiæ pre…tio, quærendis veſtibus degeneravit. Scite Tertullianus in libro de Pallio.

Si inſidiarum fallaciam] Faceſſat hinc vox *inſidiarum*, quam nulli ha…bent libri. Cum hac lectione, ſi atten…das, quid aliud dicat auctor, quam, *ſi inſidiarum fallaciam quæras inſidiis graſ…ſantem?* Atqui generatim fallaces eſſe pronuntiat, deinde, quo genere falla…ciæ præſtant, indicat. Gentis igitur ex eo fallaciam adſtruit quod ſtruenda…rum inſidiarum ſint callentiſſimi. *Si fallaciam*, inquit, *quæras, ſaltibus & montium fraude graſſantem.* Sed una hirundo non facit ver. Et male Florus in argumentum perpetuæ fallaciæ tra…hit, quod ſemel atque iterum callide ab illa gente pugnatum eſt. Tot præ…liis certarunt Samnites cum Roma…nis, & tamen, ſi furcas Caudinas ex…cipias, vix reperias, quando ſaltuum fraude aut montium victoriam furati ſint. Semel quidem aut iterum in valle inſtructi latere voluerunt, ſed non fefellerunt. Quod ſpectat furcas Caudinas, quis neſcit, non arte aut fraude Samnitum eo delapſos Roma…nos, ſed ſuamet ipſorum impruden…tia. Occaſione ſi uſi ſunt Samnites, officium ſuum certe fecerunt. Non incallide quidem egerunt, ſed fortu…nam tam bonam ſi amiſiſſent de ma…nibus, ſtupidiſſimi ac inertiſſimi o…mnium eſſent habiti.

VARIORUM.

7. *Aureis atque argenteis armis*] Livius, 7.29.2; 9.40; 10.39.11. Commune

ſaltibus fere & montium fraude graſſantem: ſi rabiem ac furorem, ſacratis legibus, humaniſque hoſtiis, in exitium Urbis agitatam: ſi

tum F.

mune hoc fuit pleriſque gentibus, 2 Reg. 8, verſ. 7. *Tulit David arma aurea, quæ habebant ſervi Adarezen.* ita Perſæ armati erant, Curtius, 3. 10. 15: Juſtin. 11. 13. 11. ita Parthi, Juſtinus, 41. 2. 10. Galli, Polyb. 2. Sic Alexander Argyraſpidas inſtituit, Juſtinus, 12. 7. 5. quod in ſucceſſores ejus manſit. ita in Antiochi exercitu fuere Argyraſpides, Appianus Syriac: Livius, 37. 40. 7: Agell. 5. 5: Macrobius, 2. 2. & ejus æmulatione Alexander Imp. etiam chryſoaſpidas, apud Lamprid. cap. 50. Plutarchus in Bruto, cap. 55: *acuere nonnihil putabat gloriæ cupidis pectora, avaros vero reddere etiam fortiores, quod arma ſicut poſſeſſiones retinerent.* Vide & Curtium, 8. 8. 16. *Freinsh.*

SALMASII.

7. *Si rabiem ac furorem, ſacratis legibus*] Quidam ſcripti: *ſacris legibus*. Semel quoque his legibus uſi Samnites. Nec recte Florus, ſed ſuo more facit, dum unum id facinus arripit ad rabiem hujus populi arguendam, cum tot alia bella iſtius furoris expertia cum Romanis diſpunxerint. Quaſi compluries hoc genere deteſtationis & ſacratæ legis bellum ſumpſerint, ſacratis legibus in exitium urbis agitatos non dubitat heic dicere Noſter. Legem ſacratam hanc in uſu etiam fuiſſe Etruſcis, Livius notat, & ab his uſurpatam adverſus Romanos in ea pugna qua pugnatum eſt ad Vadimonis lacum. Sic enim ſcribit lib. 1 x, & ſimul explicat vim hujus ſacratæ legis, qua vir virum legebat: *Et ad Vadimonis lacum Etruſci lege ſacrata coacto exercitu, cum vir virum legiſſet, quantis nunquam alias ante ſimul copiis, ſimul animis dimicarunt.* Hoc eodem more ſacrata lege Samnites exercitum ſemel coëgerunt, diriſque & exſecrationibus eum obſtrinxerunt, & bello quo depugnarunt cum L. Papirio Curſore conſule. Quod clare teſtantur hæc ejuſdem Livii verba, lib. x: *Primoribus Samnitium ea deteſtatione obſtrictis, decem nominatis ab imperatore eis dictum, ut vir virum legeret, donec ſexdecim millium numerum confeciſſent.* Hæc vis & interpretatio ſacratæ legis, qua vir virum legebat. Qui inter primos nominabatur, ut hac ſe lege alligaret, jurabat in verba diri carminis, quo caput ſuum devovebat, niſi iſſet in prælium quo imperator duxiſſet, aut ſi ipſe ex acie fugiſſet, aut ſi quem fugientem vidiſſet, non extemplo occidiſſet. Poſt hæc, qui ſic juraverat, hiſque diris ſe defixerat, jubebatur virum legere, mox ſimili execrationi obnoxium, deinde ſecundus tertium, atque ita deinceps uſque ad ingentem exercitus numerum.

VARIORUM.

7. *Saltibus*, &c.] Ita circumventum & cinctum ſilvarum montiumque indagine Coſ. Cornelii Coſſi exercitum, Decius trib. mil. ſua virtute expedivit. Junius Coſ. exercitui ſpe prædæ degreſſo, inſidiiſque ad Bovianum perturbato, armis ſanguineque hoſtium viam aperuit. *Stadius.*

Sacratis legibus] Vide Livium, 10. 38. Adigebantur autem jurejurando, niſi victo hoſte non redire, quod etiam Romani prius uſurpavere, Coſſ. M. Fabio, Cn. Manlio, apud Livium, 2. 45. ita etiam Ligures lege ſacrata exercitum coëgerunt, apud eundem, 36. 38. *Freinsh.*

Humaniſque hoſtiis] Has multis quidem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

pertinaciam, ſexies rupto fœdere, cladibuſque ipſis animoſiorem. Hos tamen quinquaginta

em gentibus in uſu fuiſſe, ut ne Romani quidem abſtinuerint, non nego; e Samnitibus autem nuſpiam me legere memini: propius igitur vero ſit, ntelligere Florum eos, qui propter alia cæſi jacebant, eo quod jusjurandum abnuerant. *Freinsh.*

SALMASII.

7. *Si pertinaciam, ſexies rupto fœdere*] Toties rupiſſe fœdus Samnites, ex Livio, 10. 31. 12, colligo. Auctor Epitomes Livii, lib. XI, in conſulatu Fabii Gurgitis, qui de his triumphavit, ſcribit, *cum Samnitibus pacem petentibus fœdus quarto renovatum eſſe.* Notatur ibidem, ſequentis anni conſulem Curium Dentatum bis triumphaſſe in eodem magiſtratu, *Samnitibus cæſis, & Sabinis, qui rebellaverant.* Sic tum quinquies fœdifragi Samnites. Et videtur tum quoque fœdus cum his inſtauratum, quod tamen mox infregerunt. Nam in ſequenti Epitome traditur, Samnites defeciſſe, & adverſus eos ac Lucanos, Bruttios, Etruſcoſque, aliquot prœliis à compluribus ducibus bene pugnatum. Hæc defectio Samnitium pro ſexto fœdere ab his rupto numeranda venit. Duæ etiam ſequentes Epitomæ meminere rerum proſpere geſtarum contra Samnites.

8. *Hos tamen quinquaginta annis*] Quinquaginta annos duraſſe Samnitium bella cum Romanis vult. Ego plus invenio, & ſic colligo. Scribit Livius lib. x, in hæc verba: *Superſunt etiamnum Samnitium bella, quæ continua per quartum jam volumen, annumque ſextum & quadrageſimum, M. Valerio, A. Cornelio, Conſulibus, qui primi Samnio arma intulerunt, agimus.* Hæc ſcripta in conſulatu Q. Fabii, & P. Decii, anno urbis ..... Jam tum ſextus & quadrageſimus ibat annus belli perpetis Samnitium ac Romanorum. Oporteret inde uſque ad ejus finem non amplius quam annos quatuor proceſſiſſe, ut ſic fierent anni quinquaginta Annæi, quibus domitos ac ſubactos dicit Samnites. Atqui ab his conſulibus uſque ad Curium Dentatum, qui de his rebellantibus triumphavit conſulatu ſuo, quatuor anni, explendo Flori numero, interſunt. Tribus tamen poſtea voluminibus adverſus eos bellatum, reſque feliciter geſtas memorabat, ut auctor Epitomes ſignificat, qui ea bella uſque ad Pyrrhi regis mortem deducit. Sic enim in decima quarta epitome ſcribit: *Res præterea contra Lucanos, Samnites & Bruttios feliciter geſtas, & Pyrrhi regis mortem continet.* Et ſanè veriſimile eſt, quamdiu Pyrrhus in Italia adverſus Romanos belligeravit, fuiſſe in partibus Samnites, nec occaſionem tam bonam amiſiſſe rebellandi. Ceterum à conſulatu M. Valerii & A. Cornelii, quo primum arma Romana Samnitibus illata ſunt, uſque ad Pyrrhi mortem, anni interſunt ferme .....

VARIORUM.

7. *Sexies*] Vide Epit. Liv. 11. 5.

Cladibuſque ipſis animoſiorem] Ita infra, 3. 21. 10: *redit ab Africa Marius clade major.* Et apud Juſtinum, 27. 2. 4, Seleucus *lætus malis ſuis, & damnis ditior redditus*: & ejuſdem Mithridates ita victus eſt, *ut major clariorque in reſtaurando bello reſurgeret, damniſque ſuis terribilior redderetur*, 38. 1. 8. Adde infra, 3. 5. 20. *Freinsh.*

8. *Quinquaginta annis*] Quadraginta novem pro quinquaginta, Eutropius, 2. 12: & Oroſius, 3. 22. Camers legeret octoginta, pro quinquaginta, quot invenit annos in procœmio Appiani,

ginta annis per Fabios, & Papirios patres, eorumque liberos, ita ſubegit, ac domuit, ita ruinas ipſas urbium diruit, ut hodie Samnium in ipſo Samnio requiratur: nec facile appareat
9 materia quatuor & viginti triumphorum. Maxime tamen nota & illuſtris ex hac gente clades apud Caudinas furcas, Veturio Poſtumio-
10 que Conſulibus, accepta eſt. Clauſo enim per inſidias intra eum ſaltum exercitu, unde non poſſet evadere, ſtupens occaſione tanta dux hoſtium Pontius, Herennium patrem conſuluit,

piani, propter illos viginti quatuor triumphos: ſed vel vicies quater uno anno iſtis, puto, licebat, ſi lubebat, de eadem gente ſemel victa, triumphare. Coſ. Varro apud Livium, 23. 5. 5, dicit, Romanos cum Samnitibus per centum prope annos belligeraſſe. Scaliger ad numerum Euſebianum MDCXCVII, & Stadius, colligunt annos LXXI: quæ computatio propius ad Appiani & Livianam accederet; proxime autem conſentiret cum ea, quam idem Livius, 31. 31. 10, proponit. *Freinsh.*

SALMASII.

8. *Ita ruinas ipſas urbium diruit*] Mirum quam diverſa ab hac unius Palatini ſcriptura, qui habet: *Ita ruinas ipſas montium diruit.* Forte, pro *mœnium* aut *mœniorum*. Aliter non video quis ſit illius lectionis ſenſus. Quin ea ipſa potius falſa ac rejicienda. Sequitur in Nazariano: *Vt hodie Samnium in ipſa Samnio requiratur.* Non ut habent hactenus editi: *In ipſo Samnio.* Figura eſt πρὸς τὸ σημαινόμενον. Ut, *Eunuchum ſuam.* Et apud Poëtam:

——— *defenſa eſt Ilion armis.*

9. *Clades apud Caudinas furcas*] Vetus editio cum omnibus ſcriptis, qua Flori, qua Jordanis, habet: *apud Caudinas furculas.* Jordanei codices etiam *forculas.* Ita etiam ſemel apud Livium vocantur ὑποκορισικῶς, lib. IX: *Interclusum Romanum exercitum obſideri, cladiſque imaginem Furculas Caudinas, memorabant.*

10. *Clauſo enim per inſidias*] Vox *enim* abeſt à Nazariano, in quo & legitur: *ſtupens tanta occaſione dux hoſtium.*

Herennium patrem] Unus Jordanis *Herineum* vocat. *Herinus* vel *Herineus*, in veterum Inſcriptionum indice. In altero ejuſdem *Hireneum*. Nomen ignotum eſt, niſi ſit Εἰρηναῖος, quod vix puto. Sed, *Herennium*, retinendum arbitror. Et ſic Livio vocatur.

VARIORUM.

8. *Vt hodie*, &c.] De ſuo ſeculo loquitur, ſed illa vaſtitas non à Fabiis & Papiriis, verum à Sylla. Dicit hoc Strabo, lib. 5, ſub finem, pag. 172. Sic Seneca, epiſt. 91. 3: *Lugdunum, quod oſtendebatur in Gallia, quæritur.* Adde *du Bellay, ês antiq. de Rome, Sonnet* 3. Freinsh.

Ipſa Samnio] Ita tres Pall. & ſubintelli-

uit, & ille, *mitteret omnes, vel occideret*, ſapien-
er, ut ſenior, ſuaſerat. Hic armis exutos mit- 11
ere ſub jugum maluit; ut nec amici forent be-
eficio, & poſt flagitium hoſtes magis. Itaque 12
& Conſules ſtatim magnifice voluntaria dedi-
ione turpitudinem fœderis dirimunt, & ultio-
em flagitans miles Papirio duce (horribile di-
ctu) ſtrictis enſibus per ipſam viam ante pugnam
furit:

elligitur, *regione.* ante cuſi, *ipſo Sa-
mnio.* Gruterus.

9. *Apud Caudinas furculas*] Hiſtoria habetur à Livio, 9.2,&c. Val.Max. 5. 1. 5, ext. 7. 2. 14, ext. Plutarch. cap.6. Parall. Auctor de vir. illuſtr. cap. 30: Auguſtin. Civit. 3. 17: Lucan. 2. 137. Nota ſunt quæ Eutropius & Oroſius de hac ipſa clade ſcribunt. Lege quæ ſcribit Cicero, Off. 3. 30. Geſta ſunt autem hæc anno CCCCXXVI ab U. C. auctore Oroſio. *Camers.*

10. *Sapienter ut ſenior*] Plutarch. An ſeni ſit gerenda Reſp.? c. 19: *Maxime ſalva eſt civitas, ubi conſilia ſenum & juvenum arma obtinent.* Et Eurip. in Menalipp. apud Stobæum:

Παλαιὸς αἶνος ἔργα μὲν νεωτέρων,
Βουλαὶ δ' ἔχουσι τῶν γεραιτέρων κρά-
τος.

Vetus hoc dictum eſt, faciendo juvenes,
Conſultando autem ſeniores præſtare.

Alludit huc etiam adag. *Eraſm. Senum conſilia, juvenum lanceæ.* Freinsh.

11. *Ut nec,*&c.] Simile quid Pyrrho accidit, quamvis captos Romanos abſque pretio dimiſerit, apud Val. Max. 2. 7. 15. *Freinsh.*

SALMASII.

12. *Strictis enſibus miles per ipſam viam ante pugnam furit*] Imperiti librarii, perverſa licentia, multis modis hæc contemerarunt. Palatinus unus: *ante pugnam agit.* Alter: *adiit.* Peſſime uterque. Nec melius, aut prudentius gens docta, ſed infelix, correctorum, qui pro *fuit*, quod erat vera lectio, *furit* ſuppoſuerunt, nec cogitabant id verbi ſibi convenire, quod repoſitum ibant. Nazarianus, & uterque Jordaneus: *fuit.* Optime. Scribendum itaque, *ſtrictis enſibus miles per ipſam viam ante pugnam fuit, & in congreſſu arſiſſe omnium oculos hoſtis auctor fuit.* Dicit, milites, antequam manus confererent, in ipſa procurſione atque impetu, quo in hoſtem vadunt, ſtrictis enſibus fuiſſe, hoc eſt, ſtrictos enſes habuiſſe. In congreſſu vero ipſo arſiſſe omnium oculos, hoſtis teſtatus eſt. Sic apud Ciceronem in ea pro Roſcio: *Quæ ut ne ferretur, ſenatus fuerat veſte mutata.* Id eſt, Senatus veſtem mutaverat. Falſa igitur Lipſii emendatio, qui *ſubrectis gladiis* correxit ex Camertis editione, in qua legitur, *ſubjectis.* Mos prælii fuit hic militi Romano, ut in concurſu auſpicando, pila prius emitteret, deinde gladiis ſtrictis rem gereret. At in pugna adeo avidus manus ſtatim conferendæ & pedis conferendi cum Samnitibus fuit, ut pila, velut ſigno dato, abjiceret, ſtrictoſque gladios in ipſo concurſu præferret, ne qua mora daretur ardori pugnando. Livius lib. IX: *Vadunt igitur in prælium urgentes ſigniferos, & ne mora in concurſu pilis emittendis, ſtringendiſque inde gladiis, eſſet, pila, velut dato ad*

furit: & *in congreſſu arſiſſe omnium oculos*, hoſtis auctor fuit. nec prius finis cædibus datus, quam jugum & hoſtibus, & duci capto, repoſuerunt.

CAP.

id ſigno, abjiciunt, ſtrictiſque gladiis curſu feruntur in hoſtem. Hoc eſt igitur, quod heic vult Annæus, milites in eo prælio ſtrictis gladiis ante pugnam fuiſſe per ipſam viam, id eſt, in eo procurſionis ſpatio, quod pilis emittendis ſumitur. Nam pilis ex certo intervallo conjectis, ubi ad manus ventum erat, ſtrictis gladiis res gerebatur.

Quam jugum & hoſtibus, & duci capto, repoſuerunt] Non pro certo id narrat Livius, nec de eo inter omnes conſtitit Annalium ſcriptores, ut idem ille his verbis teſtatur, lib. IX: *ceterum id minus miror, obſcurum eſſe de hoſtium duce, dedito miſſoque ſub jugum.*

VARIORUM.

12. *Voluntaria deditione*] Obſervavi, tales dedititios nunquam receptos ab hoſtibus, quod ea ratione eludi ſe crederent, cum ei, qui belli gerendi poteſtatem haberet, etiam fœderis ſanciendi jus competere naturalis ratio dictitet. reſpicit eo l. 5. in fin. de pact. ubi quod duces belli inter ſe paciſcuntur, *publica conventio* eſſe dicitur. Ita M. Clodium non recepere Corſi, apud Val. Max. 6. 3. 3; nec Mancinum Numantini: Appianus, Hiſpanicis, pag. 301: Zonar. Annal. tom. 2. *Freinsh.*

Strictis enſibus, &c. *fuit*] Pro vulgata lectione videtur facere Marcellin. lib. 27: *Protinuſque inde luctantibus itinerum callidus, exploratis acceſſibus, per regiones longo itu* (an *ſitu*) *perrectas, ſenſim gradiens miles irritatior ad pugnandum, velut repertis Barbaris, minaciter infrendebat.* Ubi, pro *ſenſim gradiens*, videtur legendum, *enſem quatiens*: & eſſe imitatiuncula Flori, retinendumque in Floro, *furit*, quod Marcellinus, per illud ſuum *infrendebat*, expreſſerit. *Freinsh.*

Arſiſſe omnium oculos] Ita cum Aquileiam obſidens Attila, ſpeculatum ad muros accederet, ab hoſtibus circumventus, duobus interfectis, reliquos audacia & virtute ſua in fugam vertit, qui ſacroſancte affirmarunt, ex illius oculis ignitos radios, fulguris inſtar, emicuiſſe. Nicolaus Olahus in ejus vita. Turno ſuo tribuit hoc Virgil. Æneid. 12. 101:

——— *Totoque ardentis ab ore*
Scintillæ abſiſtunt, oculis micat acribus ignis.

Et ſuis militibus Julianus, apud Marcellinum, 21. 27. f. *oculorum veſtrorum vibratæ lucis ardorem.* Lege etiam quæ notavit Gruterus ad Livium, 7. 33: & diſcurſu 13, ad Tacit. Item Virdungus in Taciti Agricolam, 41. 5. *Freinsh.*

Iugum & h. e. d. c. repoſuerunt] Ambiguitatem, quam Livius, 9.15.9, proponit, fueritne res ad Luceriam geſta, & ignominia Caudinæ deditionis repoſita, Papirio tertium Coſ., an ipſo equitum magiſtro, dictatore Lentulo? eam Capitolini triumphi dirimunt: qui Papirium de Samnitibus ſecundum triumphaſſe, cum Coſ. tertium eſſet, conſtanter recenſent, anno U.C. CCCCXXXIV. *Stadius.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. XVII.

Bellum Etruſcum, & Samniticum.

HActenus populus Romanus cum ſingulis gentium: mox acervatim. tamen ſic quoque par omnibus fuit. Etruſcorum duodecim populi, Umbri in id tempus intacti, antiquiſſimus Italiæ populus, Samnitium reliqui, in excidium Romani nominis repente conjurant. Erat terror ingens tot ſimul, tantorumque populo-

SALMASII.

1. HActenus populus Romanus] Legitur in Nazariano codice: *Hactenus populo Romano.* Sed ſubintelligendum eſſet, res aut bellum. Et ſic planè præfert Palatinus alter: *Hactenus populo Romano bellum cum ſingulis gentium.* Jordanes, pro *acervatim*, mox legit *catervatim.* Minus rectè. Ab ipſo Jordane eſt, non à libris, hæc varietas. Inter hos populos, qui acervatim populo Romano ſuſtinendi fuere, perperam omiſit Gallos. Nam Etruſci, Umbri, Samnites & Galli, hi quattuor ſimul populi, ſimul conjurarunt adverſus Romanos. Vide Livium lib. x, & ejuſdem libri epitomen, in qua hæc verba leges: *Cum adverſus Etruſcos, Vmbros, Samnites, Gallos, P. Decio & Q. Fabio pugnaretur.* Et mirus ſane noſter, cum tres tantum populos heic recenſeat, qui in excidium Romani nominis conſpirarint, mox tamen quatuor agminum ſigna per Etruriam infeſtam volitaſſe dicit.

VARIORUM.

QUæ hoc capite continentur, ſcribit Livius, 9, & 10: Oroſius, 3. 20: Eutrop. 2. 1. Geſtum autem eſt bellum anno hoc CCCCL, ab U. C. Oroſ. Euſebius autem dicit geſtum Olymp. CXVII. Meminit Auguſtinus, civit. 3. 17. De duodecim Etruriæ populis, ſupra cap. 5. De Calidonio & Hercynio ſaltu infra, 3. 10. 14, 18: & 4. 12. 27. *Camers.*

1. *Vmbri in id tempus intacti*, &c.] Secutus ſum editionem Gruterianam, quam etiam Lipſius, Elect. 2. 19, ex libro ſuo confirmat. Umbros enim, antiquiſſimum Italiæ populum, etiam Dionyſ. 1. 19; & Plin. 3. 14, appellat. Ceterum ne ſic quidem perſanatum eſſe locum ſuſpicor. Primum quod admodum languere videatur oratio; tum quod de Gallis, præcipuo Romanorum terrore, nulla mentio; præterea quod mox ſubjicitur: *infeſta quatuor agminum ſigna*, videbatur etiam Gallorum mentionem requirere. Itaque ſic tentabam: *Vmbri in id tempus intacti, antiquiſſimus Italiæ populus, Samnium,*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

pulorum. A latere Etruria infeſta quatuor
3 agminum ſigna volitabant. Ciminius interim
ſaltus in medio, ante invius, plane quaſi Calidonius, vel Hercynius, adeo tunc terrori erat,
ut ſenatus Conſuli denuntiaret, ne tantum
4 periculi ingredi auderet. Sed nihil horum terruit ducem, quin fratre præmiſſo exploraret acceſſus. Ille per noctem paſtorio habitu ſpe-

mnium, Gallique. Vel ita: *Vmbri i. i. t. i. a. l. populus Samnitum, Gallique.* ſed nihil affirmo. *Freinsh.*

S A L M A S I I.

2. *A latere Etruria infeſta*] Quid opus hac repetitione, Etruriam à latere infeſtam eſſe, cum jam dixerit, duodecim Etruſcorum populos conjuraſſe? Nazarianus: *latere Etruriam infeſtam.* Scribo: *latè per Etruriam infeſtam,* &c. Jampridem ex Jordane ita reſtituiſſe optimum Vinetum memini. Vitioſam prorſus eſſe vulgatam, nobis ſatis conſtat.

3. *Ciminius interea ſaltus*] *Geminius* optimi lib. & vetus editio, pro *Ceminius* aut *Ciminius*, ſolenni errore. *Ciminus* in membranis Jordanis. *Ciminum* & *Ciminium* dictum eſſe conſtat, de quo quidam fruſtra dubitant. Sic *Titus* fluvius & *Titius* pro eodem, ut infra notabimus. Alter Palatinus *Geminus*, pro *Ceminus* vel *Ciminus.* Virgilius Cimini montem & lacum memorat Æneide octava: *Et Cimini cum monte lacum.* Mentio apud Livium, in hac eadem hiſtoria, *Ciminiæ ſilvæ* & *Ciminiorum ſaltuum*, idemque etiam *Ciminii montis* meminit.

Ciminius interim ſaltus, ante invius, plane quaſi Calidonius aut Hercynius] Livium, 9. 36. 1, imitatur, à quo fermè hæc expreſſa: *Silva erat Ciminia magis tum invia atque horrenda, quam nuper fuere Germanici ſaltus.*

Vt ſenatus conſuli denuntiaret, ne tantum periculi ingredi auderet] Hoc eſt, ne ſaltum Ciminium tranſiret. Quod debuit ipſis verbis retineri & exprimi, ſicut denuntiatum eſſe diſerte teſtatur Livius: *Eo forte quinque legati cum duobus tribunis plebis venerant denuntiatum Fabio ſenatus verbis, ne ſaltum Ciminium tranſiret.*

4. *Quin fratre præmiſſo exploraret acceſſus*] In optimo Nazariano ſcribitur: *explorat.* puto ſcribendum: *Sed nihil horum terruit ducem. Quin fratre præmiſſo explorat acceſſus.* Mutavit Jordanes & aliter diſtinxit in ſuis, hoc nempe modo: *Sed nihil horum terruit ducem, quin fratre præmiſſo exploraret acceſſus.* Quomodo hactenus editi retinuere. Non tam bene. Videatur autem his verbis ſentire Florus, Fabium nihil territum denuntiatione ſenatus, exploraſſe tamen acceſſus Ciminiæ ſilvæ, eamque penetraſſe. Atqui non ita eſt. Jam illa penetrata erat, & victi Etruſci, cum verbis ſenatus hæc illi facta denuntiatio eſt. Livius de legatis ac tribunis plebis, qui hæc denuntiatum venerant: *Lætati ſerius ſe, quam ut impedire bellum poſſent, veniſſe, nuntii victoriæ Romam revertuntur.*

Ille per noctem paſtorio habitu] Falſum, & contra hiſtoriam, quam ſequitur, hoc ab illo additum, *per noctem.* Immo interdiu & palam Etruſcis ſe immi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

peculatus omnia: refert totum iter. Sic Fabius Maximus periculoſiſſimum bellum ſine periculo explicavit. Nam ſubito inconditos atque palantes aggreſſus eſt: captiſque ſuperioribus jugis, in ſubjectos ſuo more detonuit. Ea namque

nmiſcuit, hoc ſolo tectus ac diſſimu-latus, quod paſtorem præferret, linguæ etiam errore adjutus, qua ſe hoſtibus pro indigena inſinuavit. Livius Etruſcis litteris eruditum fuiſſe hunc Fabii fratrem, qui Ciminiam ſilvam exploravit, & commercio linguæ fefelliſſe, non obſcurè indicat, qui tamen hæc poſtremo adjicit: *Sed neque commercium linguæ, nec veſtis armorumque habitus ſic eos texit, quam quod abhorrebat à fide quemquam externum Ciminios ſaltus intraturum.* Quin & audaci ſimulatione eum ſe hoſtibus immiſcuiſſe, & principum ejus gentis colloquia petiſſe, clare tradit. Tantum abeſt, ut per noctem hoc iter fecerit aut tenebris explorationem ſuam occultam eſſe voluerit.

Speculatus omnia: refert totum iter] Ita Vinetus ex Jordane reſtituit. Sed Jordanis libri duo vetuſtiſſimi & Longobardico charactere exarati legunt: *refert tutum iter.* Ubi acceſſus exploraſſet, & omnia ſpeculatus eſſet, refert, tuto accedi & tranſiri poſſe. Sed vetuſtiſſimus omnium atque optimus Nazarianus Flori Codex ſcriptum clare exhibet: *refert tum iter.* Atque ita etiam habet vetus editio. Alii Flori Codices omittunt illud, *iter*, ac legunt: *Tunc ſic Fabius Maximus.* Quod etiam ſervant ceteræ Annæi editiones. Totum ego hunc locum ſic lego ac diſtinguo: *Ille paſtorio habitu ſpeculatus omnia refert. Tum iter. Sic Fabius Maximus periculoſiſſimum bellum ſine periculo explicavit.* Frater ducis, qui ſpeculatum iverat ad explorandos ſilvæ aditus, ubi omnia certa attulit, tum conſul Fabius eam ingreſſus, iter verſus hoſtes facere cœpit. Nihil verius. Et confirmat planè Livius his verbis, quæ noſter hic adumbravit. *Hac cum relata conſuli eſſent, impedimenta prima nocte præmiſſa, legionibus poſt impedimenta ire juſſis, ipſe ſubſtitit cum equitatu.* Jordanes, more ſuo, cum brevitatem & argutiam Flori non caperet, ſic mutavit, ut in ejus hiſtoria habetur.

5. *In ſubjectos ſuo more detonuit*] Apage lectionem hanc, *ſuo more.* An fulminator hic erat conſul, aut aliquis tonans Tarpeius, & Jupiter βροντῶν; Flori Nazarianus & Jordanis Codices habent, *ſuo jure.* Quæ veriſſima eſt lectio. Licet hinc colligamus, quam non vetuſta nec optimæ notæ fuerint Vineti exemplaria, quæ mendam hanc cum vulgatis conſtanter retinebant. *Suo jure*, id eſt, ſuo arbitrio. Sic ſæpe loquitur noſter. Ita infra, lib. III, cap. XVII: *Interceptis vectigalibus ſuo jure peculabantur rempublicam.* Lipſ. *lovis more.*

VARIORUM.

4. *Fratre*] Quem Cæſonem appellat Frontinus, 1.2.2. alii, quos Livius, 9.36.3, citat, C. Claudium. *Freinſh.*

5. *Periculo explicavit*] Recte quidem hoc, ſicut enim non temere ſubeunda ſunt pericula: ita, ubi periculorum non niſi per periculum effugium eſt, δράσαντάς τι κινδυνεῦσαι (ut in hoc periculoſiſſimo bello) melius certe eſt, verbis Thucyd. 1.4.5: accidit enim ut

Audaces fortuna juvet.

adeo-

que ſpecies fuit illius belli, quaſi in terrigenas è
7 cælo, ac nubibus, tela mitterentur. Nec incruen-

adeoque ſæpius valeat illud Taciti, 15. 59. 4: *Multa experiendo confieri, quæ ſegnibus ardua videantur.* Freinsh.

Suo more] Dorleans legendum cenſet: *ſummo timore.* Alii, *ſuo jure*: Lipſius, *Jovis more*. S.

SALMASII.

6. *Quaſi in terrigenas è cælo, ac nubibus, tela mitterentur.*] In Nazariano eſt: *tela jacerentur.* Nimis poëticè hæc paratragœdiat Annæus, & præter veri fidem. Fabius captis ſuperioribus jugis in ſubjectos ſuo jure detonuit, eaque ſpecies & imago certaminis fuit, quaſi in terrigenas ac gigantes è cælo ac nubibus tela Dii jacularentur. Atqui nihil in re, ut eam geſtam narrat Livius, à quo tamen hic accepit, & parum cepit ejus mentem. Fabius, explorato aditu Ciminii ſaltus, prima vigilia copias ſuas traduxit per eum ſaltum, præmiſſis impedimentis, & legionibus poſt impedimenta ire juſſis, ipſe cum equitatu ſubſtitit, & luce orta poſtero die obequitavit ſtationibus hoſtium, quæ extra ſaltum erant ordinatæ. Mox in caſtra ſe recepit, cum diu morando hoſtem fatigaſſet, caſtris deinde egreſſus porta altera ante noctem agmen, quod præmiſerat, aſſequutus eſt. *Poſtero*, inquit, *die, luce prima, juga Ciminii montis tenebat. Inde contemplatus opulenta Etruriæ arva milites emittit. Ingenti jam abacta præda, tumultuariæ agreſtium Etruſcorum cohortes, repente à principibus ejus regionis concitatæ, Romanis occurrunt, adeo incompoſitæ, ut vindices prædarum, prope ipſi prædæ fuerint. Cæſis fugatiſque iis, latè depopulato agro, victor Romanus, opulentuſque rerum omni copia, in ea caſtra rediit.* Locum integrum retuli, ut conſtet, cum Floro noſtro lectum & male intellectum, pravamque imaginem prælii inde concepiſſe. Cum enim legeret, Fabium juga montis Ciminii tenuiſſe, & inde milites emiſiſſe, ſic interpretatus eſt, quaſi ex ſuperioribus montis jugis cum toto exercitu in hoſtes, qui in plano erant, impetum fecerit, eoſque deleverit. Non ita ſe res habuit, ut attentius verba Livii conſideranti patebit. Quod dicitur Fabius juga montis Ciminii tenuiſſe, id feciſſe eum apparet, ut conſpectum ex ſuperiori loco caperet, ad contemplandum ſitum & arva Etruriæ. Hoc cum feciſſet, milites emiſit extra ſaltum, nempe in agrum eos hoſtium emiſit. Ex quo, ingenti jam abacta præda, in occurſu habuerunt tumultuarias aliquot cohortes agreſtium Etruſcorum, quas principes ejus regionis ad hoc concitaverant, ut prædas abactas recuperarent. Eas adeo incompoſitas fuiſſe & inconditas dicit Livius, ut vindices prædarum ipſi prædæ fuerint. Hinc noſter ſumpſit quod heic etiam habet: *Nam ſubito inconditos atque palantes aggreſſus eſt*: At falſum quod ſequitur: *Iam captis ſuperioribus jugis in ſubjectos ſuo jure detonuit.* In planum jam deſcenderat miles Romanus, & extra ſaltum emiſſus, in agro Etruſci ingentem jam abegerat prædam, cum eis occurrerunt illæ inconditæ ac palantes agreſtium Etruſcorum cohortes, quas fuderunt fugaveruntque.

7. *Nec incruenta tamen illa victoria. Nam oppreſſus in ſinu vallis alter conſulum Decius*] Res diverſas ac diverſiſſima tempora temere hic confundit noſter Annæus. Nec enim victoria illa, quam tum reportavit Fabius de Etruſcis, penetrato primum ac tranſito ſaltu Ciminio, Decii conſulis morte ac conſecratione fœdata eſt. Nec conſul tunc cum Fabio fuit Decius, ſed C. Mar-

cuenta tamen illa victoria. nam oppreſſus in ſinu vallis alter Conſulum Decius, more paio devotum diis manibus obtulit caput: ſolenemque familiæ ſuæ conſecrationem in victoæ pretium redegit.

Sic F

CAP.

Marcius Rutilus, qui annus urbis at.... Aliquot annis poſt, cum una nſules eſſent Q. Fabius quintum, & Decius quartum, hæc acciderunt in pugna, quam hoc par conſulum verſus Etruſcos, Umbros, Samnites Gallos ſimul coactos pugnavit. De ua conſulendus Livius lib. x. Certe oc caput Florus auſpicatus eſt ab illa uatuor populorum in Romanos onſpiratione, & hunc titulum mateamque capitis præcipuam eſſe vouit. Sed male, in ea re memoranda, nulto ante geſta immiſcuit, cum Q. Fabius primum ſilvam Ciminiam peruit, viamque per eos ſaltus, ante nvios, Romano bello fecit. Quam jus victoriam perperam eamdem fait cum altera, quæ multis poſt annis ontigit in eadem Etruria; quo temore alter conſul Decius, cum ab hote premeretur, exemplum ſequutus atris, Diis ſe manibus devovit, ut vitoriam exercitui lucraretur capitis ſui damno.

Nam oppreſſus in ſinu vallis alter conſulum Decius] Hoc nunquam factum, nec ulli memoratum. Poëtica hæc fictio Flori & vanum commentum. Pugna illa, qua ſe devovit Decius, hoc in agro Sentinate commiſſa eſt, non intra Ciminios ſaltus. Vide Livium lib. x. Mirum, in tanta eruditionis luce, talia in hiſtoria Romana peccare potuiſſe Florum.

VARIORUM.

7. *Nec incruenta tamen illa victoria, nam,* &c.] Referenda hæc ſunt non ad illam expeditionem, qua Ciminii luci clauſtra perrupta ſunt, ſed ad totum bellum: *victoria* enim, ſicut *victor*, & *vincere*, tam ad bellum, quam prælium, referuntur. Abſque explicatione confuſio oriretur hiſtoriæ, non enim idem in tempus incidit illa victoria cum morte Decii, ſed XIII annis diſtant. *Freinsh.*

More patrio] Vide ſupra, 1. 14. 3: Auctorem de vir. illuſt. c. 27: Plutarch. c. 33 Parall.: Val. Max. 5. 6. 6: Auguſtin. Civit. 3. 18: lege quæ ſcribit Cicero, de divin. 1. 34. *Camers.*

CAP. XVIII.

Bellum Tarentinum, & cum Pyrrho rege.

1 SEquitur bellum Tarentinum, unum quidem titulo & nomine: ſed victoria multiplex. Hoc enim Campanos, Apulos, atque Lucanos, &, caput belli, Tarentinos, id eſt, totam Italiam, & cum iſtis omnibus Pyrrhum, clariſſimum Græciæ regem, una veluti ruina pariter involvit: ut eodem tempore & Italiam conſummaret, & tranſmarinos triumphos au-
2 ſpicaretur. Tarentus, Lacedæmoniorum opus, Calabriæ quondam, & Apuliæ, totiuſque Lucaniæ caput, tum magnitudine, & muris, portuque

SALMASII.

2. T*Arentus Lacedæmoniorum opus*] Optimus Nazarianus habet, *Tarentos*, Græca forma. Sic infra in eodem libro ſcriptum erat *Saguntos* pro *Saguntus*.

VARIORUM.

DE hoc bello ſcribit Epit. Liv. lib. 12. 13. 14: Valer. Max. 2. 2. 5: Auctor de vir. illuſtr. cap. 35: Plut. in vita Pyrrhi. Auguſtin. Civit. 3. 17: Oroſ. 4. 1: Eutrop. 2. 1. Quo tempore hoc bellum geſtum ſit, docet Agell. lib. 17, cap. ult.: & Plin. 8. 6. [& 14. 10.] *Camers.* Adde Juſtin. 18. 1. *Fr.*

1. *Pyrrhum*] Pauſanias, libr. 1, non ita longe ab initio: *Græcum neminem ante Pyrrhum, bellum Romano imperio intuliſſe, ſatis conſtat.* Nempe ex vera illa & veteri Græcia, nam antea cum multis Italiæ Græcis populis, ut & ipſis Tarentinis, conflixere Romani. *Freinsh.*

2. *Tarentus*] Tarenti originem, ſitum, potentiam, &c. lege apud Strab. lib. 6: & Plin. 3. 10: Sil. 12. 432. Quando & à quibus conditum, Euſeb. lib. temp. *Camers.* Adde Juſtin. 3. 4. 11: Servium ad Æn. 3. 550. Præcipue vero Philippum Cluverium, Italiæ lib. 4: Merulam, 2. 4. 28. *Freinsh.*

Magnitudine] Alludit huc Seneca, de tranquil. animi, cap. 2: *tecta, vel antiquæ ſatis opulenta turbæ.* Freinsh.

Portuque nobili] De quo Polyb. excerpto primo lib. 10, ubi, quanta ſit portuum utilitas, luculenter demonſtrat. Adde Cenſorini orat. apud Appian. in Punicis. In al. edd. eſt, *nobilis.* ſed iſtud prætuli. Sic infra cap. XX, Brundiſium incluto portu. *Freinsh.*

SAL-

-uque nobilis, tum mirabilis ſitu: quippe in 3 ipſis Adriatici maris faucibus poſita, in omnes terras, Hiſtriam, Illyricum, Epirum, Achaiam, Africam, Siciliam, vela dimittit. Imminet portui, ad proſpectum maris poſitum, majus theatrum: quod quidem cauſa miſeræ civitati fuit omnium calamitatum. Ludos forte celebra- 4 bant, quum adremigantem littori Romanam claſſem inde vident: atque hoſtem rati, emicant,

SALMASII.

3. *In ipſis Adriatici maris faucibus*] Raro in membranis hujus auctoris vetuſtiſſimis *Adriaticum mare* ſcriptum occurrit: *Adrianum* quippe ſemper nominat, aut *Adriam*. Ut hoc loco etiam in vetuſtiſſimis Jordanis Codicibus legitur: *In ipſis faucibus Adriæ maris*. Horatius quoque *Adriam* vocat. Græcis Ἀδρίας, & Ἀδρίας κόλπος. Noſter *Adrianum ſinum* infra vocat.

Siciliam, vela dimittit] In Nazariano eſt: *vela admittit*. Quam ſcripturam firmant & Jordanis codices vetuſti, qui ſcriptum habent: *vel admittit*. Duo Palatini: *vela mittit*. Et ſic prima editio.

Ad proſpectum maris poſitum, majus theatrum] Haud ſcio an & minus theatrum habuerunt Tarentini. Sic recte hic locum teneat iſtud *majus*. Putavi aliquando *majus* & *maris* varias fuiſſe lectiones ab antiquario notatas. Profecto & Jordanes, ſi quid illi fidimus, non agnoſcit iſtud majus theatrum, ac ſic legit: *Imminet portui ad proſpectum maris poſitum theatrum*. Credam, fuiſſe Tarentinis duplex theatrum, majus & minus. Sed brevitati, quam affectat noſter, non ſatis hæc diſtinctio convenit majoris ac minoris theatri.

4. *Adremigantem littori Romanam claſſem vident*] Legitur in Nazariano, numero multitudinis: *adremigantes littori Romanas claſſes vident*. Sic ille mutavit, dum putat, Tarentinos ipſos adremigantes littori, Romanam claſſem vidiſſe. Alia multa non minoris hallucinationis in Flori hiſtoria deſcribenda peccavit.

VARIORUM.

3. *Hadriatici maris*] Ita diſerte Pal. pr. ut & ſupra, cap. 15; ubi & alii duo Pall. *Adriatico* expreſſere: ſed & hoc loco eſt in tertio *Adriatici*, in ſec. *Adriaci*. Gruterus.

Poſitum majus theatrum] Cum ita eſſe in Mſſ. ſuis prodidiſſet Vinetus, id fidenter recepi in contextum, quandoquidem reſtaret quoque in v. e. nec non Pall. o. hactenus excuditur, *urbis theatrum*. Gruterus. Salmaſius illud *urbis* eliminandum putat, cum nullius hic uſus ſit. forte non incommode mutari poſſit in *amphi*, ut ſit, *amphitheatrum*. Non enim novum eſt, ita corrumpi & exteri literulas, ut in alienum verbum degenerent. ſicut hoc ipſum ſibi exemplo eſt, quod in aliis ex *majus*, in aliis *urbis* legitur. nihil tamen adfirmaverim. *Freinsh*.

4. *Quum*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

cant, ſine diſcrimine inſultant. *qui autem, aut un-*
5 *de, Romani*, nec ſatis norant. Aderat ſine mora
querelam ferens legatio. hanc quoque fœde
per obſcœnam turpemque dictu contumeliam
6 violant. ex hinc bellum. ſed apparatus horribilis, quum tot ſimul populi pro Tarentinis conſurgerent, omnibuſque vehementior Pyrrhus: qui ſemigræcam ex Lacedæmoniis conditoribus civitatem vindicaturus, cum totius viribus Epiri, Theſſaliæ, Macedoniæ, incognitiſque in id tempus elephantis, mari, terra, viris,

4. *Quum adremigantem lit.* &c.] Gruterus cenſet adſuta nonnulla à librariis, & purius ita legi: *quum, adremigante litore Romana claſſe, hoſtem* &c. puto veram cenſuram. *Freinsh.*

SALMASII.

4. *Qui autem, aut unde, Romani*] Correctores, ſi quid unquam & ſtultè atque impunè fecerunt, ſtultiſſimè & feliciſſimè in hoc loco contemerando verſati ſunt. Scripti omnes, & veteres editiones, vocem, *norant*, non norunt, & pro *qui autem*, habent *qui enim*. His notatis, facile nobis, quid verum fuerit, perſpicere. Indubitanter corrigimus: *quum adremigantem litori Romanam claſſem inde vident, atque hoſtem rati, emicant: ſine diſcrimine inſultant. Qui enim aut unde Romani? Nec ſatis. Aderat ſine mora querelam ferens legatio. Hanc quoque fœde per obſcœnam turpemque dictu contumeliam violant.* Integrum locum adpoſui, ne de noſtra emendatione dubitaretur, quod neminem paulò humaniorem facturum putamus.

5. *Ex hinc bellum*] Supra legendum hic docuimus: *& hinc bellum.* Nec ſententiam mutamus. Hoc eodem libro: *ferocius agunt. & inde certamen.*

6. *Incognitiſque ad id tempus elephantis*] Epitomes Livianæ auctor lib. XIII: *Valerius Lævinus conſul parum proſpere adverſus Pyrrhum pugnavit, elephantorum maximè inviſitata facie territis militibus.* Ita ibi legendum, pro *inuſitata.* Quæ vox infinitis variorum Latinitatis auctorum locis pro illa *inviſitata* vitio correctorum viſitur.

VARIORUM.

5. *Hanc quoque*] Legationis jus ut ex gentium moribus originem traxit; ita violatores ejus ſemper infames inviſique fuere, maximiſque pœnis affecti. De qua re tractare profeſſos lege Paſchalium, cap. 26: Gentilem, lib. 2, c. 14: Freder. de Marſelaer, ediſſ. 13. &c. exempla præter hoc ſunt in Noſtro, 2. 5. 3: & 2. 16. 3. Adde Tacit. H. 3. 80. 5, & 6: Zonar. tom. 3, pag. 69. *Freinsh.*

Obſcœnam turpemque dictu contumeliam] Vide hiſtoriam ex Dionyſio excerpt. legat. IV. Facit cum Dionyſ. Val. Max. 2. 2. 5. Polyb. 1. 7, non exprimit genus contumeliæ, ſed ἀσέλγειαν vocat. Quanta vero ea injuria fuerit, & quam juſto pioque bello Romani

s, equis, armis, addito inſuper ferarum terro-
:, veniebat. Apud Heracleam, & Campaniæ 7
uvium Lirim, Levino conſule, prima pugna:
uæ tam atrox fuit, ut Ferentanæ turmæ præ-
fectus

omani propterea Tarentinos perſe-
iti ſint, exinde apparet, quod etiam
privatis hominibus, apud quos re-
ectus iſte juris gentium ceſſat, pro
roci contumelia acceperint, fimo
orrupto perfundi. l. 1. §. 1. extraor-
in. crimin. juncta l. 9. de injur. Li-
ius, epit. 12, pulſatos ſcribit. *Freinsh.*

6. *Semigræcam*] Ita apud Livium,
. 19. 9: *Caritem pop. miſericordiæ con-
anguinitatis Tarquinienſibus adjunctum,
ama ferebat.* Pyrrhi verba leguntur
pud Diodor. 22. 1, qui etiam, lib. 16,
ap. 66, ſimilia refert de Timoleonte.
Adde infra, 3. 1. 15. *Freinsh.*

Incognitiſque in id tempus elephantis]
Adde Plinium, 8. 6: Veget. 3. 24: Var-
ron. lib. 6, de ling. Latin.: Solin. cap.
25: Frontin. Strategem. 7. 4. 13: Ju-
ſtin. 18. 1. 6. Maximum autem hoc
fuit belli momentum. Ita, cum Fide-
nates facibus armati erumperent; *for-
ma inuſitata pugnæ Romanos milites ter-
ruit*, Livius, 4. 33. 2: & à Britannis
novo genere pugnæ perterriti ſunt Cæſa-
reani, Cæſ. de bell. Gall. 5. 15. *Subita
enim conterrent hoſtes, uſitata vileſcunt*,
Veget. 3. 26: Livius, 10. 28. 9. Inde
*vanis & inanibus militem magis, quam
juſtis formidinis cauſis moveri*, dicit
Curt. 4. 13. 5. *Freinsh.*

SALMASII.

7. *Apud Heracleam, & Campaniæ
fluvium Lirim*] Inſignis allucinatio
Annæi noſtri. Ἡράκλεια in Campania
nulla, aut, ſi ulla, indicta ſanè veteri-
bus omnibus fuit. *Herculaneum*, vel,
ut in ſcriptis pluribus habetur, *Hercu-
lanium*, in Campania collocatur, quod
Græcis Ἡρακλεῖον. At longè aliud
Ἡρακλεῖον & Ἡράκλεια. Vir doctiſſi-
mus, & ſummus antiquitatis vindex,
annotat, viginti tres numerari Stepha-
no Heracleas, quarum una Campa-
niæ. Stephanum ante annum recen-
ſuimus, & caſtigavimus; Heracleæ
in Campania nuſquam meminit, ſed
inter viginti tres Ἡρακλείας, unam
Italiæ recenſet: nec ideo magis poſſu-
mus intelligere, illam eſſe Campaniæ,
quam Tuſciæ aut Calabriæ. Procul
dubio Stephanus Heracleam intelli-
git, quæ prope Metapontum eſt. Non
enim alia fuit in Italia Heraclea, juxta
Sirim fluvium. Liris in Campania
fluvius, Siris ἐν τῇ Βρεττιανίᾳ, ut Græ-
ci loquuntur. Florum igitur decepit
error, *Liris* & *Siris*, & *Lirim* pro *Siri* ac-
cepit, &, cum Liris ſit fluvius Campa-
niæ, etiam Heracleam in Campaniam
traducere, ſine architectis, & ſine mœ-
nibus, debuit. Auctores omnes con-
ſentiunt, pugnam primam adverſus
Pyrrhum habitam fuiſſe juxta Hera-
cleam & Sirim. Plutarchus, ἐν πεδίῳ
τῷ μεταξὺ Πανδοσίας πόλεως καὶ Ἡρα-
κλείας. At Πανδοσία non eſt Cam-
paniæ. Qui ad veterum errores con-
nivere conſueverunt, etiam hic Flo-
rum defendant, & illis duobus locis,
de quibus infra diſputamus; ut omit-
tam quos jam ſupra notavimus.

Ferentanæ turmæ præfectus Obſidius]
Ferentaneæ & Opſidius veteres. Vetus
inſcriptio, *Obſidius.*

VARIORUM.

7. *Frentanæ turmæ præfectus*] Fren-
tanum natione, turmæque præfe-
ctum, nomine Oplacum, Plutarchus,
Pyrrho, cap. 36, vocat: ut dubium eſ-
ſet, an de Frentanorum auxiliariorum
præfecto loqueretur, niſi teſtaretur
Fran-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

fectus Obſidius, invectus in regem, turbaverit, coëgeritque, projectis inſignibus, prælio exce-
8 dere. Actum erat, niſi elephanti, converſi in ſpectaculum belli, procurriſſent: quorum cum magnitudine, tum deformitate, & novo odore ſimul ac ſtridore conſternati equi, quum incognitas ſibi belluas amplius quam erant, ſuſpi-
9 carentur, fugam ſtragemque late dederunt. In Apulia deinde apud Aſculum melius dimicatum eſt, Curio, Fabricioque, conſulibus. jam quippe belluarum terror exoleverat, & Caius Minucius, quartæ legionis haſtatus, unius proboſcide

Franciſcus Fabricius, vir doctiſſimus, habere ſe Mſſ. librum, in quo nomen huic præfecto *Obſidium* ſit adſcriptum, quod Plutarchi ſententiam in Pyrrho quoque confirmaret. *Stadius.*

Projectis inſignibus] Nempe ne, per ea monſtratus hoſtibus, periculoſius fugeret. Similia Plutarch. Lucullo, cap. 55; Cæſare, cap. 67: Curt. 3. 11. 21: Frontin. 2. 1. 24: Zonaras, lib. 3, de Magnentio. Adde notam Caſauboni & Bernecceri ad Suetonium Auguſto, 10. 9. a. Sic Antonius conſularem veſtem abjecit inter cædem Cæſaris. Dio, lib. 44, pag. 283. Ita Nicanor deſcribitur *depoſita veſte gloriæ per mediterranea fugiens*, Maccab. 2. 8. Aſinius Pollio, apud Dionem, lib. 45. Trajanus, apud Xiphilinum, pag. 254. Adde Tacitum, Hiſtor. 1. 81. 4: Hiſtor. Miſcellan. 6. 8: Cæſar. de bell. civil. 3. 96. *Freinsh.*

SALMASII.

9. *Unius proboſcide abſciſſa*] Græcum quidem eſt, προβοσκὶς. Sed Latini veteres, ſolenni mutatione B in M, pro eo magis dixerunt *promoſcidem* vel *promuſcidem*. Et ſic veteres legunt. Hanc tamen eos mutationem ab Æolibus ſuis potius mutuatos crediderim, quibus frequens fuit aliorum Græcorum βῆτα in μῦ vertere & contra. Sic igitur illis προμοσκὶς dicta, quæ aliis προβοσκίς. Inde Latinorum *promuſcis.*

VARIORUM.

8. *Novo odore*] Livius, 30. 18. 6: *Ad quorum ſtridorem odoremque & aſpectum territi equi, vanum equeſtre prælium fecerunt.* Idem de elephantis, locis aliis multis idem Livius. *Vinetus.* Livium imitatur Ammianus, 25. 3: *ad quorum ſtridorem odoremque & inſuetum aſpectum magis equi terrebantur.* Adde Plutarch. Pyrrho, c. 37. *Freinsh.*

9. *Aſculum*] Oppidum hoc in Picentibus locat Plin. 3. 13: & Noſter, proximo cap. Ea propter Camers proxime præcedentia verba, *In Apulia*, delenda cenſuit. Vinetus ita ſubvenire tentat; *In Apulia, deinde apud Aſculum:* ut innuat, duobus iſtis locis pugnatum eſſe. Vegetius, 3. 24, quæ hic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

oſcide abſciſſa, mori poſſe belluas oſtenderat. taque & in ipſas pila congeſta ſunt, & in turres ibratæ faces, tota hoſtium agmina ardentibus uinis operuere: nec ante cladi finis fuit, quàm ıox dirimeret: poſtremuſque fugientium ipſe ex, à ſatellitibus, humero ſaucius, in armis ſuis refer-

ic narrantur, in Lucania accidiſſe ribit. *Freinsh.*

Curio Fabricioque] Manifeſtus hic ſt error. Curio enim nunquam in onſulatu collegam fuiſſe Fabricium, nnales Coſſ. teſtantur. Scribendum aque, *Fabricio & Æmilio Coſſ.* quibus d Aſculum cum Lucanis, Bruttiis, 'arentinis, & Samnitibus, pugnatum ſſe, Triumphorum tabulæ recenſent.)bſervo namque, Pyrrhum tunc ſpe ccupandæ Siciliæ evocatum fuiſſe, ictum tamen paulo ante Fabricii virute, utpote qui medicum Timochaem, contra regis ſui caput ſpe præmii enenum deferentem, ad dominum uum reduci curaverit. ita fere Europ. 2. 18: Epit. 13 Livii. Valerius Maximus. Tabulæ Capitolinæ. Conra Florus, & ſcriptor de viris illuſtriıus, Frontinus, Plutarchus, recenſent, um Pyrrho bis ad Aſculum eſſe pugnatum, priore die prælium ob noctem fuiſſe diremtum, altero die Pyrhum, circa humeros pilo læſum, ex cie deceſſiſſe, victoriam penes Fabriium fuiſſe. Pyrrhum deinde à Syracuſanis in Siciliam, qui à Carthaginenſibus obſidebantur, evocatum, Plutarchus & Pauſanias, lib. 1, auctores ſunt. Nonnulli ſcribunt, dubio Marte, Sulpitio & Decio Coſſ., cum Pyrrho pugnatum eſſe, ſed anno ſuperiore Pyrrhum fuiſſe vulneratum, ſed Decium Coſ. hoc in prælio cecidiſſe, Cicero, in Tuſculan. 1. 37, auctor eſt. *Stadius.* Forte diverſos annos intelligit auctor, ut ſupra, 1. 16. 8: *Per Fabios & Papirios patres, eorumque liberos.* Freinsh.

Haſtatus] Centurionem facit Veget. 3. 24: Lipſius, de Mil. Rom. lib. 2, cap. 8, de primo haſtato exponit. *Freinsh.*

Proboſcide] Quod jam ante uſurpaverant Macedones bello Pori Indico. Vide Curtium, 8. 14. Aliam unius militis adverſus elephantem pugnam deſcribit Hirtius de bello Africano, cap. 84; & aliam Plinius, 8. 7; aliam Joſeph. antiq. 12. 14. *Freinsh.*

Mori poſſe] Eoque magis Aſdrubal apud Livium, 27. 51. 2. *Freinsh.*

SALMASII.

10. *Nec ante cladi finis fuit*] Vetus editio, ut ſummi viri annotarunt: *nec alius cladi finis fuit.* Quod cohærere cum ſequentibus non poſſe teſtantur. Scripti omnes id retinent. Sed verum eſt, legendum eſſe: *nec alias cladi finis fuit, quam nox dirimeret.* Omnia jam cohærent. Sic ſupra iidem veteres habebant: *rarum alius decus*, pro *rarum alias decus.*

Saucius, in armis ſuis referretur.] Neſcio an verum dicat Nazarianus, qui legit: *ſine armis ſuis referretur.* Aliquid ſimile factum ex Plutarcho colligas, cujus, eamdem hanc pugnam deſcribentis, hæc verba ſunt: ἅπαξ δὲ μέχρι δυσμῶν ἡλίου μαχησαμένων μόλις ἀπαλλαγῆναι, τοῦ Πύῤῥου τρωθέντος τὸν βραχίονα, καὶ τὴν ἀποσκευὴν, ἅμα σαυνιτῶν διαρπασάντων. Sed ἀποσκευὴ impedimenta & ſarcinas ſignificant potius,

11 referretur. Lucaniæ ſuprema pugna ſub Aruſinis, quos vocant, campis, ducibus iiſdem, qui

tius quam arma. Deinde, cui veriſimile fiat de magno duce ac tanto bellatore, armis eum exutum fuiſſe? Vera igitur ſine dubio lectio: *humero ſaucius in armis referretur.* Hoc eſt, ſuper armis ſuis, ut moris erat ſaucios plerumque è prælio referri. *Arma* autem hic ſcutum proprie notant vel clypeum. Sic *arma ancilia* ſcuta erant. Sic ſupra, de Samnitibus quos aureis & argenteis armis ornatos fuiſſe dicit, de ſcutis accipiendum. Nam Livius eamdem rem narrans, ſcuta habuiſſe perhibet auro & argento cælata. Notum porro illud ἀπόφθεγμα Lacænæ mulieris ad filium, cui arma tradebat in bellum ituro, ἢ τὰν ἢ ἐπὶ τὰν, ſubaudiendum ἀσπίδα. Aut hanc referas ſalvus ad penates, aut ſuper hanc ſaucius mortuuſve referaris. Sed lectionem ne ſollicitemus quæ eſt in editis, nam proba & vera eſt. In altero etiam Palatino legi: *in caſtris ſuis referretur.* An pro, *in caſtra ſua referretur*? Sed uni ſtemus vulgatæ cenſeo. Nam & alter Palatinus perperam: *inermis ſuis referretur.*

11. *Sub Aruſinis, quos vocant, campis*] Fruſtra ſunt viri docti, qui *Taurasinos campos* hic comminiſcuntur. En teſtem locupletem Julium Frontinum, qui Aruſinos campos nominat, Lib. IV, Stratagematum cap. I. *Romani deinde, victo eo* (Pyrrhum intelligit) *in Aruſinis campis circa Statuentum, caſtris ejus potiti, & ordinatione notata, paulatim ad hanc uſque metationem, quæ nunc effecta eſt, pervenerunt.* Pro *Statuentum*, vel *Fatuentum*, reponunt *Beneventum*: ſed cum noſter, Lucaniæ eſſe campos ſcribat, quomodo iidem potuerint eſſe circa Beneventum, non video. Stephanus neſcio quam Beneventum in Campania ponit, quam ſcribi per δ perhibet βενεβενδὸν, cujus ἐθνικὸν βενεβενδοὺς, & aliud eſſe à βενέβεντον. Ridiculè. Nam, βενεβεντὸς & βενεβενδὸς planè idem. Ut βρεντήσιον, & βρενδήσιον, dupliciter ſcribebant, & in veteri inſcriptione *Badaus* pro *Bataus*, aut *Batavus*. καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα. *Subarri* mendoſiſſimè appellantur hi campi apud Jordanem in editionibus; nec dubium, quin ſit ex auctore noſtro emendandus, cum ſcripti habeant: *Subaros in his, quos vocant, campis.* Vel puer videat legendum eſſe: *ſub Aroſinis, quos vocant, campis. Aroſini*, & *Aruſini*, idem. Eamdem mendi indolem nobis exhibuerat optimus Codicum Nazarianus, paulo ſuperius, ad hunc modum: *cum tot populi portarent in his conſurgerent*, pro *Tarentinis.* Sic, *de his*, pro *deis*, aut *diis.* Beneventum autem Samnii fuit, non Lucaniæ.

Ducibus iiſdem, qui ſuperius] Rectius: *quibus ſuperius.*

VARIORUM.

10. *Nec ante clad.*] Ita Pal. tert. Nazar. autem & v. e. *nec alius*, unde Salmaſ. *nec alias.* Verum impreſſorum lectio ſatis conſtat; ſi vero ſollicitanda ſit, ita forte legi poſſet; *nec alius cladi finis fuit, quam ut nox*, &c. *Freinsh.*

11. *Lucaniæ*] Philippus Cluverius, Italiæ antiquæ lib. 4, erroris arceſſit auctorem, quod *Lucaniæ* ſcripſerit, cum *Samnii* debuiſſet; Verum ab hac nota facile tueatur eum Strabo, qui, cum ex profeſſo hoc agat, fatetur, gentium harum ſitum vix certis finibus diſtingui poſſe. *Freinsh.*

SAL-

ui ſuperius : ſed tunc ad totam victoriam ex-
um, quem datura virtus fuit, caſus dedit. Nam 12
roductis in primam aciem rurſus elephantis,
num ex his pullum adacti in caput teli gravis
tus avertit : qui quum per ſtragem ſuorum
ercurrens, ſtridore quereretur, mater agno-
it, & quaſi vindicatura exiluit : tum omnia
irca quaſi hoſtilia gravi timore permiſcuit.

ac

SALMASII.

11. *Sed tunc ad totam victoriam ex-um*] Piget aliquando iſtas λεπτολογίας erſequi, nec immerito levem hanc pellam multi carpunt; ſed quorundam voto ſatisfacimus, & nihil tam enue eſt & ſordidum in his literis, quod indignum labore noſtro putare lebeamus, modo bonum auctorem aciat meliorem. Quod etiam hæc minuta præſtant. Ut hoc loco pro *ad otam victoriam* optimus Nazarianus iber cum altero pariter antiquiſſimo Jordaneo habet: *Sed tunc tota victoria.* Diſtinguendum igitur: *Sed tunc tota victoria. Exitum, quem datura virtus fuit, caſus dedit.* Stilum hæc omnino ſapiunt brevem & argutum Flori. Sic enim ſupra loquutus eſt: *Speculatus omnia refert. Tum iter.* Nihil verius. Nec diſſimulavero tamen, in altero Jordaneo ſcribi: *Sed tum totam victoriam.* Ex cujus ſcripturæ veſtigiis legendum foret: *Sed tum in totam victoriam exitum, quem datura virtus fuit, caſus dedit.* Quomodo plane exhibet & Palatinus alter. Sed verior antiqui Nazariani lectio.

12. *Per ſtragem ſuorum percurrens*] Reponendum: *recurrens. Qui cum per ſtragem ſuorum recurrens.*

Et quaſi vindicatura exiluit] Ita maluerunt correctores. Nam hanc lectionem ab illis eſſe, poſſit fidem facere vetus editio, quæ, ut eruditiſſimorum virorum teſtimonio ſcimus, habet, *vindicaret.* Scripti omnes, cum ea faciunt, quos vidimus. Hanc tu, ſine ullo correctorum odio, reſtituas licet: *mater agnovit, & quaſi vindicaret, exiluit.* Cujus argutiam non percepere. Jordanis libri: *&, quaſi vindicare, exiluit. Vindicare* malè ſcriptum pro *vindicaret.* In editionibus Jordanis, operam ſuam ceſſare non paſſi ſunt iidem optimi correctores, & pro illis, *& quaſi vindicare exiluit*, ſubſtituerunt, *ſeque quaſi vindicare vellet.* Homines egregios, qui tam δυστίχως καὶ δυστυχῶς ludunt!

Gravi timore permiſcuit] Occupavit hunc locum menda plane ſimilis illi, quæ alium locum lib. II, cap. II, contaminarat: *ut quatenus nec more jungi, nec pontibus poſſet: more* pro *mole.* Hic quoque Nazarianus: *gravi more*, pro *gravi mole.* Cave aliter legi debere cenſeas. & confirmat Jordanes.

VARIORUM.

11. *Qui ſuperius*] Videntur hæ duæ voces à mala manu: certe ſupervacaneas res ipſa clamat. *Gruterus.*

12. *Gravi timore permiſcuit*] Salmaſius ex Nazariano legendum cenſet: *gravi mole*, pro *gravi more.* haud tamen me expedio ex Nazar. niſi ſi forte reſtituendum, *cæca amore, permiſcuit,*

 ſcuit,

13 ac ſic eædem feræ, quæ primam victoriam abſtulerant, ſecundam parem fecerant, tertiam
14 ſine controverſia tradidere. Nec vero tantum armis, & in campis, ſed conſiliis quoque & domi intra Urbem cum rege Pyrrho dimicatum eſt. Quippe poſt primam victoriam rex callidus, intellecta virtute Romana, ſtatim deſpera-
15 vit armis: ſeque ad dolos contulit. Nam interemptos cremavit: captivoſque indulgenter habuit, & ſine pretio reſtituit. Miſſiſque deinde

cuit. quod lepidum fuerit: proximos enim hominibus ſapientia elephantos, omnibus obvium eſt: itaque ſi homines excæcat amor, quid mirum, ſi belluam alioquin prudentiſſimam? Hæc Gruterus, acute, & fortean vere. poſſet tamen etiam non abſurde ita legi, *cæco timore.* Freinsh.

SALMASII.

15. *Miſſiſque deinde legatis*] Nazarianus Codex: *dein.* Idem paulo poſt duabus vocibus auctior eſt, quam editus: *omni modo anniſus eſt, ut facto fœdere in amicitiam reciperetur.* Quæ ſupervacaneæ, & otioſæ non ſunt. Has, ne quis non ſatis genuinas putet, retinet Jordanes, & reliqui libri aſſerunt.

VARIORUM.

13. *Ac ſic*, &c.] Similes eventus in hiſtoriis paſſim (vide Polyb. in excerpt. Valeſ. pag. 78.); ex quibus Hirtius de African. cap. 27, hanc extruxit regulam: *Elephanti multorum annorum doctrina uſuque vetuſto vix edocti, tamen communi periculo in aciem producuntur.* Alexander quin etiam, apud Curt. 9. 2. 21: *Plus ſuis*, ait, *quam hoſtibus periculi inferre.* Quod multo magis neceſſe fuit fieri, cum alias feras quæ nunquam bona fide manſueſcunt, leones, apros, &c. in aciem producerent, de qua re Lucret. rer. natural. lib. 5: & exemplum extat in Plutarch. Bruto, cap. 13. *Freinsh.*

14. *Poſt primam victoriam*] Ideoque dixit, *altera ſibi pari victoria haud eſſe opus:* nimirum optumum quemque ſuo exercitu occubuiſſe cernebat. Hoc ipſum etiam Annibal, cæſis ad Cannas Romanis, uſurpaſſe fertur, apud Appian. de bell. Annibal. pag. 228. Ludovicus XII, Hiſtoire de France. *Cadmea victoria* vocatur hæc à Diodoro, 22. 4. *Freinsh.*

Deſperavit armis] Eadem conſtructione Cicero ad Attic. 5. 18, *ſperamus manu.* Freinsh.

Seque ad dolos contulit] Nempe; *ubi non ſufficit leonina pellis, adſuenda eſt vulpina.* Plutarch. in Lacon. cap. 94. *Freinsh.*

15. *Captivoſque*, &c.] Sicut prius Alexander (cujus dicta factaque æmulatus hic erat) Scythis hoſtibus *captivos omnes ſine pretio remiſerat, ut fidem faceret, ſibi eum ferociſſimis gentium de fortitudine, non de ira, fuiſſe certamen.* auctor Curtius, 7. 9. 18. Sic Sultanus Liparitem, apud Zonar. in Conſtantino Monomacho. Aſtutus ille Annibal ſocios

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

e legatis in Urbem, omni modo annixus eſt,
t in amicitiam reciperetur. Sed bello & pa- 16
e, foris & domi, omnem in partem Romana
irtus tum ſe probavit: nec alia magis, quam
Tarentina victoria, oſtendit populi Romani for-
itudinem, ſenatus ſapientiam, ducum magna-
nimitatem. Quinam illi fuerunt viri, quos ab 17
elephantis primo prælio obtritos accepimus?
omnium vulnera in pectore: quidam hoſtibus
uis immortui: omnium in manibus enſes, &
relictæ in vultibus minæ, & in ipſa morte ira
vivebat. Quod adeo Pyrrhus miratus eſt, ut 18
diceret: *O quam facile erat orbis imperium occupa-
re, aut mihi Romanis militibus, aut me rege Romanis!*

Quæ

ocios tantum Romanos dimiſit, ſed alio fine. *Freinſh.*

Miſſiſque deinde legatis] Hujus legationis præter ceteros meminerunt Plinius, 7. 24: Solinus cap. 7: Cicero Tuſculan. quæſt. 1. *Camers.*

Annixus eſt, ut in amicitiam reciperetur] Sic omnino Pal. ſec. nam pr. *adniſus eſt, ut facto fœdere in amic. r.* &c. quod genuinum videri poſſet, niſi & alia adnecteret Pal. tert. in quo, *amiſſus eſt, ut facto fœdere in amic. populi Rom. recip.* Gruter.

SALMASII.

16. *Romana virtus tum ſe probavit*] *Se adprobavit.* N.

17. *Quinam illi fuerunt*] Ex conjectura emendo: *qui enim illi fuerunt?* Quod ſequentia oſtendunt: *qui autem ille ſenatus fuit?* &, *qui porro ipſi duces vel in caſtris.* Quæ quàm recte cohæreant, & ſibi invicem reſpondeant, vides. *Quinam* ſurrepſit pro *qui enim*, ex conſuetudine ſcribendi, *qui .n.* quod eſt, *qui enim.*

18. *O quam facile*] Lege: *quam facilè*, & dele τὸ *O*, auctoribus libris melioribus.

VARIORUM.

17. *Omnium vulnera in pectore,* &c.] Quæ *honeſta* ſunt *vulnera.* Vide Tacitum, Hiſt. 3. 84. 7: Ovidium, Faſtor. 2. 211. Confer cum his, quæ notant Gruterus ad Ammianum, 31. 36: & Berneccerus ad Juſtin. 9. 3. 10. Non abſimile eſt illud Sidonii, Carm. 5. verſ. 252:

—— mors obruit illos,
Non timor, invicti perſtant, animoque ſuperſunt
Jam prope poſt animam. Freinsh.

Relictæ in vultibus minæ] Silius, 13. 732:

—— cui frons nec morte remiſſa
Irarum ſervat rabiem —— Fr.

18. *Me Rege Romanis*] Camers addit *dato*, ſed rejicit Vinetus, nec ſane ullus ejus uſus eſt. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

19 Quæ autem eorum, qui ſuperfuerunt, in
reparando exercitu feſtinatio? quum Pyr-
rhus, *Video me*, inquit, *plane Herculis ſidere*
procreatum, cui, quaſi ab angue Lernæo, tot cæſa
20 *hoſtium capita de ſanguine ſuo renaſcuntur.* Quis
autem ille ſenatus fuit? quum, perorante Ap-
pio Cæco, pulſi cum muneribus ſuis ab Ur-
be legati, interroganti regi ſuo, quid de ho-
ſtium

SALMASII.

19. *Quum Pyrrhus, video me, inquit*] Lectionem non damnamus, & quis meritò damnaret? ſed cum in Nazariano legerim, *Cum Pyrrhus idem omne inquit*, optimè emendo, & veriſſimè: *Cum Pyrrhus idem*, O me, *inquit*, planè Herculis ſidere procreatum. Ideo dixit, *Cum Pyrrhus idem*, quod tribus lineis ante ſcripſerat, *Quod adeo Pyrrhus miratus eſt*. Recte hic ergo: *Cum Pyrrhus idem*.

20. *Quis autem*] *Qui autem*. Ita Nazarianus.

VARIORUM.

19. *Quæ autem eorum*, &c.] Frequentia talis conſtantiæ exempla, etiam Annibali confeſſionem hanc extorſerunt, ut diceret: *cum eo nimirum hoſte res eſt, qui nec bonam nec malam fortunam ferre poteſt: ſeu vicit, ferociter inſtat victis; ſeu victus eſt, inſtaurat cum victoribus certamen*: Livius, 27. 16. Et iterum in oratione ad Antiochum, apud Juſtin. 31. 5. 5: *Cum Romano, ſeu occupaveris prior aliqua, ſeu viceris, tum etiam cum victo & jacente luctandum.* Simile Pontii teſtimonium apud Liv. 9. 3. 13: *Ea eſt gens Romana, quæ victa quieſcere neſciat*, &c. Adde Horat., lib. 4, Od. 4. *Freinsh.*

Herculis ſidere] De quarta Luna ſingulare hoc legitur, quod, ex Genethliacorum doctrina & præceptis, illa nati laborioſam acturi ſint vitam, quemadmodum de Hercule prodit Euſtathius. Tales apud Suidam τετραδισταὶ vocantur, qui, quarta Luna editi, laboribus periculiſque adſiduis, ut alteri Hercules, involvuntur. *Herculis ſidus* apud Florum, nihil aliud quam quarta Luna. Adagium, ἐν τετράδι γεγενῆσθαι, ab aliis explicatur. Hæc excellentiſſimus in compluribus diſciplinis Paulus Merula, Coſmogr. 1. 22. 7. Adde Eraſmum, Adag. 1. 1. 74: & Gilbertum Cognatum, adagio 49. Alio ſenſu eſt *ſidus Herculis* apud Plinium, 2. 8: & Apuleium de mundo. *Freinsh.*

20. *Quum, perorante Appio Cæco*] Ad hæc & ſeqq. inprimis faciunt, quæ notant Bongarſius & Berneccer. ad Juſtin. lib. 18, cap. 2. Sententiæ Claudii non abſimilis eſt, quam de Cleomene recenſet Plutarch. apophthegm. Laconic. 76. *Freinsh.*

Quid] Al. ni fallor, *qui*; quod rectum eſt, pro *quomodo*. Freinsh.

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

tium ſede ſentirent : *Vrbem templum ſibi vi-* 21
im , ſenatum regum eſſe confiterentur. Qui
orro ipſi duces , vel in caſtris ? quum me-
licum , venale regis Pyrrhi caput afferen-
em , Curius remiſit : Fabricius oblatam ſibi à
ege imperii partem repudiavit. vel in pace ? 22
quum

SALMASII.

21. *Senatum regum eſſe confiterentur*] uſpicionem meam non fruſtra ceciliſſe gaudeo, qua ſemper ſuſpicatus um, aliquid huic loco deeſſe. Cum enim hoc legatorum reſponſum ita Plutarchus expreſſerit, ὡς ἡ σύγκλητος αὐτῶν βασιλέων πολλῶν συνέδριον, verè mihi perſuadebam deſiderari hic vocem aliquam ἰσόῤῥοπον illi συνέδριον. Nec ſecus fuit. Nam in Nazariano exemplari fideliſſimo lego: *Senatum regnum Deum eſſe*. Unde ſtatim faciebam: *Senatum regum ſedem eſſe*. Nec aliter ferme Livius, quamvis pars ejus hiſtoriæ, qua geſta Pyrrhi cum Romanis deſcripſit, vulgo deperdita ſit. Libro tamen IX, ad illud dictum legatorum Pyrrhi alludens, ita ſcribit: *Ne ſingulos nominem, Senatus ille, quem qui ex regibus conſtare dixit, unus veram ſpeciem Romani ſenatus cepit.* Qui ſenatum igitur Romanum, regum eſſe conſeſſum dixit, ex regibus eum conſtare intellexit. Ita enim Plutarchus expreſſit, βασιλέων εἶναι συνέδριον. Floro ſenatus, *regum ſedes* dicitur, ſi ſcripturam Nazarianam emendamus, quæ diſertè & clarè exhibet: *Senatum regnum Deum eſſe*. Quod cur ſollicitemus, fortaſſe cauſæ non eſt. Aliud certe ſequutus videtur noſter Annæus. Cum enim hoc dictum referens, urbem templum viſam eſſe legatis memoret, nihil minus de ſenatu pronuntiare debuit, quam ejuſdem templi veluti deos eſſe. Dixerit ergo, urbem Romæ templum eſſe, *ſenatum regnum Deûm*. Senatores nempe quaſi deos in illo templo regnare. Sic Galli, cum urbem intrarunt à ſe captam, ſenatores in curulibus ſedentes, quaſi genios quoſdam venerati ſunt.

Quum medicum] Placet vetus lectio: *quod medicum*. Mox lege: *venale caput regis offerentem*, non, *afferentem*.

VARIORUM.

21. *Medicum*] Hanc Hiſtoriam præter ceteros lege apud Valer. Max. 6. 5. 2: & latius apud Agellium, 3. 8. Dictus autem eſt medicus hic Timochares. Multa Cic. offic. 3. 22. *Freinsh*.

Curius remiſit] De re non ambigitur, circumſtantiæ variant, ab utroque Coſ. remiſſum Cl. Quadrigarius apud Agell. 3. 9, auctor eſt; à toto ſenatu Valerius Antias, quem alter Valerius ſequitur. Alii Fabricio tribuunt: Cicero citato loco: Plutarchus, in apophth. ejus: Frontinus, 4. 4. 2: Claudianus, de bell. Gild. verſ. 270: Livius, 39. 51. 11. indiſtincte, *horum patres Pyrrho regi, hoſti armato, exercitum in Italia habenti, ut à veneno caveret, prædixerunt.* Æmulatus autem eſt factum hoc Tiberius Cæſar, referente Tacito, 88. 3. Vide Piccarti obſervat. Hiſtoricopoliticas, Dec. 10, cap. 2: adde infra, 2. 17. 17. *Freinsh*.

quum Curius fictilia ſua Samnitico præferret auro: Fabricius decem pondo argenti circa Ruſinum conſularem virum, quaſi luxuriam, cen-
23 ſoria gravitate damnaret. Quis ergo miretur his moribus, virtute, militia, victorem populum Romanum fuiſſe? unoque bello Tarentino intra quadriennium, maximam partem Italiæ, fortiſſimas gentes, opulentiſſimas urbes, uberrimaſque regiones in ditionem redegiſſe?
24 Aut quid adeò fidem ſuperet, quàm ſi principia belli cum exitu conferantur? Victor primo prælio Pyrrhus, totam trementem Campaniam,

SALMASII.

23. *Virtute, militia*] Hic ſine dubio corrigendum: *Quis ergo miretur his moribus, virtute militum, victorem populum Romanum fuiſſe.* Ex omnibus libris.

24. *Totam trementem Campaniam, Lirim, Fregellaſque populatus*] Si totam Campaniam populatus erat, ergo & Fregellas, & Lirim abſque dubio. Satis itaque dictum eſſet: *totam Campaniam populatus.* Sed omnino legendum: *Victor primo prælio Pyrrhus, tota tremente Campania, Lirim Fregellaſque populatus.*

VARIORUM.

22. *Fictilia ſua*] Hanc hiſtoriam ſcribunt paſſim omnes. Lege Valer. Maxim. 4. 3. 5: Agellium, 1. 14: Plinium, 33. 12: Auguſtin. Civitat. 5. 18. Plura in annotationibus Claudiani, ex Juvenale, Virgilio, ceteris. *Camers.* Samniticum aurum à Curio contemptum fuiſſe, Ciceronis quoque Cato adfirmat, & Scriptor de vir. illuſtrib. maximaque pars ſcriptorum. Alii eam continentiæ laudem Fabricio adſcribunt: ſed iterum in eo diſſident, quod nonnulli munera Pyrrhi regis à Fabricio contempta fuiſſe; alii Samnitium liberalitatem à Curio non fuiſſe receptam referunt. *Stadius.*

Ruſinum] Hiſtoria habetur Epit. Liv. 14: Valer. Max. 2. 4: Agell. 4. 8. Dicit autem idem Agellius, cap. ult. lib. 17, hunc Rufinum fuiſſe bis conſulem, atque antea Dictatorem. *Camers.* Ab hoc Rufino ortum Syllæ deducit Plutarch. princ. vitæ. Cujus avaritiam idem Fabricius eleganti dicto taxavit, apud Ciceronem de Orat. 2. 66: & Agell. 4. 8. fin. Loquitur de hac cenſoria nota etiam Ovidius, Faſtor. 1. 208.

Et levis argenti lamina, crimen erat.

itemque Seneca, de vita beata, cap. 21. *ſeculum illud, in quo cenſorium crimen erat, pauca argenti lamellæ.* in citato Agellii loco vulgo legitur, *quod decem pondo argenti factitaret*, cum legendum ſit, *facti haberet. Facti*, inquam, hoc eſt, elaborati & in vaſa converſi, quale infecto opponitur, l. 19. de aur. argent. &c. hoc eſt, rudi materiæ, l. 87. §. 4. de

iam, Lirim, Fregellaſque populatus, prope ca-
tam Urbem à Præneſtina arce proſpexit: & à
iceſimo lapide, oculos trepidæ civitatis, fumo
c pulvere implevit. Eodem poſtea bis exuto 25
aſtris, bis ſaucio, & in Græciam ſuam trans
nare ac terras fugato, pax & quies; & tanta
ideò de opulentiſſimis tot gentibus ſpolia, ut
victoriam ſuam Roma non caperet. Nec enim 26
temere ullus pulcrior in Urbem aut ſpecio-
ſior triumphus intravit. Ante hunc diem nihil 27
niſi pecora Volſcorum, greges Sabinorum, car-
penta Gallorum, fracta Samnitum arma, vidiſ-
ſes: tum ſi captivos aſpiceres; Moloſſi, Theſ-
ſali, Macedones, Bruttius, Apulus, atque Lu-
canus: ſi pompas, aurum, purpura, ſigna, tabu-
læ,

de leg. 3. Alia cenſoriæ gravitatis exempla lege apud Plinium, 18. 3, & 6: Agellium, 4. 20: Livium, 41. 27. 2: Velleium, 1. 10. 6: & 2. 10. 1. *Freinsh.*

23. *In ditionem redegiſſe*] Alii partim *deditionem*, partim *dedicationem*: noſtra lectio reſtat in Nazar.; ſecunda in Pal. ſec. ac tert. *Gruterus.*

24. *Aut*] Melius, mea ſententia, *At.* Freinsh.

Principia belli] Sic apud Tacit. 2. 3. 1, Artabanus *primo congreſſu fuſus*, *reparat vires, regnoque potitur.* Freinsh.

S A L M A S I I.

25. *Et tanta adeo*] Omnes ſcripti cum priſca editione, quam in conſilium adhibuit Gruterus noſter, legunt: *Et tanta de opulentiſſimis tot gentibus ſpolia.* Abſque illa dictione, *adeo.* Quam per me tollas licet.

26. *Nec enim temere ullus pulcrior*] Sed nec temere rejiciendum quod in iiſdem ſcriptis habetur: *Nec enim temere alius pulcrior in urbem aut ſpecioſior triumphus intravit.*

27. *Nihil niſi pecora Volſcorum*] Vocula una auctior Nazarianus Codex: *Nihil niſi quaſi pecora Volſcorum.* Sed illa nihil habet heic quod agat, ſi quid recte judico. Jordanes habet: *Nihil præter pecora Volſcorum.* Sic ille pro *niſi* maluit *præter.*

Si pompas, aurum, purpura, ſigna,] Melior fortaſſe lectio librorum: *Si pompam.* Una ſiquidem triumphi pompa fuit, qua illa omnia traducta.

V A R I O R U M.

26. *Nihil niſi pecora*] Nazar. *nihil niſi quaſi pecora.* Et ſane non videtur incommodi ſenſus, ſi tantum leviter trajiciatur: ita: *nihil quaſi, niſi pecora:* ita *quaſi* valeat *fere, propemodum*, ut in Suet. Cal. 58. 1, *hora quaſi ſeptima*: & Tacit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

28 læ, Tarentinæque deliciæ. Sed nihil libentius populus Romanus aſpexit, quàm illas, quas timuerat, cum turribus ſuis belluas: quæ non ſine ſenſu captivitatis, ſummiſſis cervicibus, victores equos ſequebantur.

CAP. XIX.

Bellum Picenum.

OMnis mox Italia pacem habuit. Qui enim poſt Tarentum auderent? niſi quod ultro per-

Tacit. 14. 52. 2, *magnificentia quaſi Principem ſupergrederetur.* Freinsh.

28. *Quas timuerat*] Lepidius Naz. *quas ita timuerat.* Gruter.

Cum turribus ſuis] Vide God. Stewechii notam ad Veget. 3. 24. Hoc autem anno nimirum CDLXXIX, primum ducti ſunt in triumpho elephanti, ut notant Plinius, 8. 6; & Seneca, de brevit. vitæ, cap. 13. *Freinsh.*

Non ſine ſenſu captivitatis] *Senſus* hic non ita ut ſolet accipitur, ſed pro intellectu; ſicut in illis Plinii, 9. 42: *miror, quoſdam exiſtimaſſe aquatilibus nullum ineſſe ſenſum.* Et apud Senecam, de brevit. vitæ, cap. 13: *Ille otioſus eſt, cui otii ſui ſenſus eſt: hic vero ſemivivus, cui ad intelligendos corporis ſui habitus indice opus eſt.* Hac notione dicuntur animalia ſenſu carere, in §. 2. Inſt. ſi quadr. paup. fec. Sic Curt. 6. 2. 25, de Bucephalo: & Agell. 5. 2. Apulei. lib. 3, *pro Lucio jumentum, ſenſum tamen retinebam humanum.* Ovid. Faſt. 3. 221:

Et quaſi ſentirent, blando clamore nepotes
Tendebant ad avos brachia parva ſuos.

Sentiunt autem etiam animalia, κατὰ τὴν ψυχὴν, Ariſtoteles, Top. 1. 15. 9. *Freinsh.*

SALMASII.

B*Ellum Picenum.*] Hic titulus hujus capitis in vulgatis. Sed Picenum non alias temere legi, niſi pro nomine ipſius Provinciæ. Nam Picenum Annonarium, & Picenum Suburbicarium dici cœpit, ubi in duas provincias ea regio diviſa eſt ſub ultimis imperatoribus. *Picenum* igitur eſt provinciæ nomen. Ἐθνικὸν inde eſſet *Picenicus.* Sed *Picens*, pro eo, ac *Picentinus*, dicitur veteribus. Et recte heic optimus Nazarianus ſcribit: *Bellum Picens.* Sic Plauto *Campans genus*, pro Campano. Sic vetuſtiſſimis *Lucans*, pro Lucano. Atque inde *Lucas*, pro eodem, & *Luca.* Hinc *bos Lucans*, vel *Lucas*, Elephantus dictus priſcis Romanis, quod in Lucania primum viſus eſſet. Ex eo per corruptionem appellari cœpit *bos Luca*, qui prius appellaretur *Bos Lucans*, vel *Lucas.*

1. *Qui enim poſt Tarentum auderent*] Et alia lectio eſt: *Quid enim poſt Tarentum auderent.* Sed excuſa melior.

V A-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

erſequi ſocios hoſtium placuit. Domiti ergo Picentes, & caput gentis Aſculum, Sempronio duce: qui, tremente inter prælium campo, Tellurem deam, promiſſa æde, placavit.

CAP.

VARIORUM.

QUæ hoc capite ſcribit Florus, habentur Epit. Liv. 15: Eutrop. 2. 2: ſignanter Oroſius, 4. 5. Vide Front. 1. 12. 3. *Camers.*

1. *Qui enim poſt Tarentum audebent.*] Nempe ubi fortior & potentior victus eſt, alii debiliores victorem laceſſere metuunt. Ex eodem fonte eſt, quod infra, 2. 7. 1, dicit; *Poſt Carthaginem vinci neminem puduit.* Et illud alterum, 3. 4. 1, ubi quaſi mirabundus; *Poſt Macedonas, ſi Diis placet, Thraces rebellabant, ipſi quondam tributarii Macedonum.* Sic infra, 4. 2. 29. *Freinsh.*

Socios hoſtium] Nam duobus potiſſimum modis ex obliquo pax læditur; cum aut noſtri ſocii infeſtantur, aut hoſtes adjuvantur. Quod alicubi apud Livium, 34. 32. 13, Nabidi Quintius objicit. Ipſeque Senatus legatis Philippi, apud eundem auctorem, 30. 42. 7. Ita, apud Thucyd. 1. 6. 7, Corcyrenſes Cyllenen, ubi erant navalia Eleenſium, incenderunt, quod naves pecuniaſque Corinthiis præbuiſſent. *Freinsh.*

2. *Picentes*] Hi populi quintam Italiæ regionem occupabant: quondam uberrimæ multitudinis. 360000 Picentium in P. R. poteſtatem aliquando venerint, ſi verus eſt Plinius: habitantque inter Rubiconem & Aufidum fluvios ad littora maris Adriatici. Sunt & *Picentini* Italiæ populi, qui ab ortu Lucanos & Sibarim fluvios, à tergo Auſones & Sarnum habent, à latere mare Tyrrhenum. Suntque Picentium coloni, teſte Strabone, quorum iſti *Picentes*, illi *Picentini*, frequentius dicuntur. De Picentibus triumphatum eſſe ab utroque Conſule, Sempronio Sopho, & Appio Claudio, Triumphorum ſeries prodit, anno U. C. CDXXCV. *Stadius.*

Aſculum] Oppidum Picentium Apulorum, ſitum erat loco natura muniſſimo, muro etiam & montibus vix ulli exercitui penetrabilibus incluſum, teſte Strabone, lib. 6. hodie *Aſcoli* dicitur. *Stadius.*

Tremente inter prælium campo] Si credimus Obſequenti, cap. 26, legendum hic eſt *ante prælium*. apud eundem fine dicti capitis, *Romani, quorum pauci evaſerunt, vicerunt*, videtur excidiſſe vox *Picentes*, aut *hoſtes*, aut ſimilis aliqua: ita, *Romani Picentes quorum*, &c. Vide Oroſium, 4. 4, quem eodem modo corrigendum putabam. *Freinsh.*

Tellurem deam] Vetuſtiſſimus Græcorum Meliſſeus, Jovis nutritor, Tellurem, Urani uxorem, colere inſtituit. Lege Lactant. 1. 22. De ejus in urbe Rom. æde, Plin. 34. 6: Val. Max. 6. 3. 1: Multa Auguſtin. Civit. 4: & Ovid. Faſtor. 4: Plura Macrobius, Saturn. 1. *Camers.* Terram matrem etiam Perſæ coluere, Herodot. in Clio. & Scythæ, Idem in Melpomene. & ſub nomine *Herthi* etiam Germani, teſte Tacito, Germ. 40. 3. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. XX.

Bellum Sallentinum.

1 SAllentini Picentibus additi, caputque regionis Brunduſium cum inclyto portu, Marco Atilio duce. Et in hoc certamine, victoriæ pretium templum ſibi paſtoria Pales ultro popoſcit.

SALMASII.

1. B*Runduſium cum inclyto portu*] Lege: *Brunduſium inclyto portu.* Nam illud *cum* à ſciolis inſertum eſt, cum veteres eo careant. Infra: *Pyræus portus, ſex & amplius muris.*

Marco Atilio] Nazarianus: *Maſilio.* Corruptè pro *M. Aſilio*; *Aſilio* pro *Atilio*, ut *Biſuiſus* pro *Bituitus.* Multùm variant reliqui libri. Alii *Artilio*, alii *Attilio*, Jordanis denique, *Vatilio.* Mendosè omnes.

VARIORUM.

HOc bellum ſcribunt, Epit. Liv. 15: Auctor de vir. illuſtr. cap. 4: Eutrop. 2. 2. *Camers.* Meminit ejus etiam Zonaras. *Freinsh.*

1. *Brundiſium inclyto portu*] Ennius lib. 6 Annal.

Brundiſium polcro præcinctum præpete portu

Porro tam de urbe hac, quam tota regione remitto te ad exactiſſimam, ſæpius nominati nominandique, Merulæ Coſmographiam, 2. 4. 32. *Freinsh.*

2. *Pales*] De *Pale* Dea abunde omnes. Lege tamen Ovid. Faſt. 4. 719. Plura Servius, Georg. 3. in pr.: & Solinus circa princ. *Camers.*

CAP. XXI.

Bellum Volſinenſe.

1 POſtremo Italicorum in fide manſere Volſini, opulentiſſimi Etruſcorum, implorantes opem

VARIORUM.

QUod hic ſcribit Florus, lege apud Val. Max. 9. 1: Auctor. de vir. illuſtr. cap. 36: Oroſ. 4. 5. *Camers.* Adde Plin. 34. 7. 2. *Freinsh.*

1. *In fide manſere*] At quando victi, aut adeo amici Romanis? nihil certius eſt, quam ſequendum Jordanem. Bibliothecæ, *in fidem venere*, pro quo hactenus vulgatæ, *in fide munere.* corrupte quidem, ſed propius à vero, quam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

pem adverſus ſervos quondam ſuos: qui li- 2
ertatem à dominis datam, in ipſos erexerant:
ranſlataque in ſe republica dominabantur. Sed 3
i quoque, duce Fabio Gurgite, pœnas dede-
unt.

CAP.

uam Annæana. *Gruterus.* Livius ta-
nen, lib. 5, & 10: & Zonaras, Annal.
om. 2. (ubi tamen Οὐλσινίυς legitur,
ro Οὐολσινίυς) bellorum cum iis &
œderis meminerunt. Quo tamen
ıon obſtante, Gruteri judicium ſe-
uor: ideo, quod *in fidem venire*, idem
ſt, quod *in ditionem, poteſtatem*, nec de
is, qui fœdere tantum juncti ſunt,
pte dicitur, ſicut *in fidem accipere*. Præ-
erea putida foret oratio, *poſtremi in
ide manſere*, ſignificaret enim, omnes
talos deſciviſſe à Romanis ante Vol-
ſinios. *Freinsh.*

2. *Libertatem à dominis datam*, &c. *rexerant*] Forte non abſurde legere-
tur, *exercuerunt*. Exercere iram, victo-
riam, &c. Latinè dicitur. Infra, 2.16.3: *Critolaus libertate à Romanis data, ad-
verſus ipſos uſus eſt*. Freinsh.

Tranſlataque in ſe Rep.] Quod fere accidere ſolet, ubi diverſi ordinis aut nationis, aut religionis adeo, viri, ma-
giſtratus irrepunt. Senſim enim alios aliosque ſuæ factionis adlegendo, cum vires adquiſivere, oppreſſis diverſa ſentientibus, ſuæ poteſtatis Remp. fa-
ciunt. *Freinsh.*

3. *Duce Fabio Gurgite*] Ducem bel-
li Vulſinienſis Fabium Gurgitem fuiſ-
ſe, præterquam apud Florum, nuſ-
quam me legere memini, nam Fa-
bium etiam, quem ſine cognomine Zonaras prodit, in oppugnatione urbis Vulſiniorum occiſum eſſe refert. Conſulem deinde, qui Vulſinienſium mancipia expugnata in poteſtatem re-
degit, non nominat; eum veriſimile eſt fuiſſe M. Fulvium, qui conſul de Vulſinienſibus triumphum egit, anno U.C. CDXXCIX, Scriptor de vir. illuſtr. cap. 36, imperatorem hujus belli De-
cium Murem vocat. prælio victos, inde obſeſſos, expugnatos, & ſummo cru-
ciatu enecatos eſſe, urbemque ever-
ſam, idem Zonaras prodidit. *Stadius.* *Fabium Gurgitem* vocat etiam Obſe-
quens, cap. 27, qui tamen mendoſus in voce *Volſinienſium*, pro qua male ibi *Volſcienſium*. Freinsh.

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. XXII.

De ſeditionibus.

1 HÆc eſt ſecunda ætas populi Romani, & quaſi Adoleſcentia: qua maxime viruit, & quodam flore virtutis exarſit ac ferbuit. Itaque inerat quædam adhuc ex paſtoribus feritas, quiddam ſpirabat indomitum. Inde eſt, quòd exercitus Poſtumium Imperatorem, inficiantem, quas promiſerat prædas, facta in caſtris ſeditione, lapidavit: quòd ſub Appio Claudio noluit vincere hoſtem, quum poſſet:

S A L M A S I I.

1. E*Xarſit ac ferbuit*] Editi à Vineto, *fervuit*. Quod idem eſt. Nazarianus: *exarſit & acferbuit. acferbuit* pro *adferbuit*. Legendum igitur: *exarſit & adferbuit. adferbeſcere* contrarium τοῦ *deferbeſcere*, quod eſt apud Comicum, *deferveſcere adoleſcentiam*. Baſileæ editi, quorum editioni præfuit ventoſus atque ampulloſus corrector, præferunt *ac fremuit*, ineptiſſimè. Videri tamen non nemini poſſet, Nazariani Codicis ſcripturam eo inclinare, ut potius legatur: *Exarſit ac ferbuit*. Sane antiquarium illius exemplaris ſæpe obſervavimus duas lectiones ponere ſolitum, cum variantiam in libro unde deſcribebat, reperiſſet. Sic hoc loco, cum quidam libri haberent, *& ferbuit*, alii *ac ferbuit*, utramque adpoſuit γεγράφω, *& ac ferbuit*. Profecto fervorem hunc adoleſcentiæ idem Florus *fretum* appellavit in fine hujus libri: *Talis pace belloque populus Romanus, fretum illud adoleſcentiæ, id eſt, ſecundam imperii ætatem habuit*. Palam eſt, *fretum* heic ab eo novâ notione uſurpari pro fervore. At *fretum*, etiam cum pro mari accipitur, Grammatici quoque à fervendo deducunt.

V A R I O R U M.

1. A*c ferbuit*] Maluiſſem *ecferbuit*, ut notaret *efferbuit*. Gruterus.

Ita quæ inerat, &c.] Pertinet huc Licinius, tit. de ſtupratoribus; ex emendatione Bongarſii ad Juſtin. 1. 10. 1, *agreſte illud à priſcis conditoribus robur*. Ceterum, quod auctor ſeditionum harum cauſam facit, agreſtes populi novi mores, nec ſatis adhuc ſubactos & mites; refutant illæ, quæ florentiſſimis temporibus accidere, nec pauciores iſtis, & aſperiores multo: quarum ipſe Florus infra, 3. 14, &c. meminit: & Val. Max. lib. 9, toto cap. 7. *Freinsh*.

S A L-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſſet: quòd, duce Volerone, detrectantibus
eriſque militiam, fracti conſulis faſces: inde, 3
uòd clariſſimos principes, quum adverſaren-
ur voluntati ſuæ, exulatione multavit: ut, Co-
iolanum, colere agros jubentem; nec minus
ille

SALMASII.

2. *Quòd, duce Volerone*] Libri omnes
iptum habent: *Valerio Nerone.*
aud ſcio utrum ab antiquario, an ab
ctore, hic error. Potuit ſane in hoc
mine aliter concipiendo memoria
bi auctor, ut ſæpe in aliis lapſum de-
ehendi. Volero autem Publilius hic
ibunus plebis vocabatur. Sed Flo-
m abſolvit, & culpam in librarium
anſmovet, quod moris ei non eſt,
uribus aliquem appellare nomini-
us. Aliquando ſolo nomine utitur,
nterdum vel prænomine, ut in hoc
olerone, & infra, cum *Spurium* tan-
um nominat, ex ſolo prænomine,
ui Spurius Mælius erat.

3. *Vt, Coriolanum, colere agros juben-
em*] Neſcio unde alterius Palatini Co-
icis orta lectio, quæ habet: *colere or-
s jubentem.* Niſi quod manifeſto fal-
um pronuntiare licet. Opinor, hoc
llum velle. Per ſeceſſionem plebis,
gri inculti manſeiant. Inde annonæ
aritas. Cujus levandæ gratia frumen-
um primo ex Etruria venit, quo plebs
uſtentata eſt. Deinde & ex Sicilia
magna vis frumenti advecta. Quo
empore agitatum in ſenatu dicitur,
quantum plebi daretur frumenti.
Hoc faciebant ad plebem premen-
dam, ut, hac injuria coacta, jus priſti-
num patribus redderet, quod ſeceſſio-
ne extorſerant, conditione oblata la-
xandi annonam. Tum plebis inimi-
cus Coriolanus, in oratione, quam ha-
buit in ſenatu, inter alia, hæc verba fe-
cit: *Audeo dicere, hoc malo domitos ipſos
potius cultores agrorum fore, quam ut ar-
mati per ſeceſſionem coli prohibeant.* In-
de noſter hoc loco poſuit: *Coriolanum,
colere agros jubentem.*

VARIORUM.

2. *Poſtumium,* &c.] Vide Livium, 4. 50. Idem poſtea accidit Q. Pompeio, teſtes Valer. Max. citato loco: Velleius, 2. 20. 2: Liv. epit. 77. 4, & fere t. Catoni, apud Dionem, in excerpt. Valeſ. pag. 641. *Freinsh.*

Noluit vincere] Immo *non vincere tantum noluit, ut Fabianus exercitus,* [Liv. 2. 43. 9.] *ſed vinci voluit.* Livius, 59. 2. Adde Dionyſium, 9. 60: & Val. Max. 9. 3. 5. *Freinsh.*

Volerone] Reſtituit locum, teſte Camerte, Cuſpinianus, cum antea mendoſus eſſet. Hiſtoriam habet Livius, 2. 55. 5, & ſeqq. Dionyſ. 9. 47. Sed hoc etiam poſtea accidit, cum jam longe abeſſent à paſtoribus; nam & Piſonis Cos. faſces fracti ſunt, Dio lib. 36. & Bibuli, Appian. de bell. Civil. 2. *Freinsh.*

3. *Coriolanum*] Quem Themiſtocli comparat Cicero, Bruto, cap. 10. Plutarch., in parallelis, Alcibiadi. *Freinsh.*

Colere agros jubentem] Quod per ſeditiones primo, [Liv. 2. 29. 2.] mox frumentarias largitiones, omittebatur. Cui poſteriori cauſam neglectæ agriculturæ Tacitus etiam, 12. 43, imputat: & Auguſtus apud Sueton. in vita, cap. 42. *Freinsh.*

Nec minus, &c.] Male feciſſe Coriolanum judicat Cic. de jurisp. reſp. cap. 21. Nam, *ut parentum ſævitia, ſic patria, ferendo ac patiendo lenienda eſt.* Hiſtoriam lege apud Liv. 2. 31, &c. Dionyſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ille ferociter injuriam armis vindicaſſet, niſi quod jam inferentem ſigna filium, mater Veturia lacrymis ſuis exarmavit: ut ipſum Camil-
4 lum, quod inique, inter plebem, & exercitum, diviſiſſe Veientem prædam videretur. Sed hic melior, obſeſſis in capta Urbe conſuluit: & mox

nyſ. 8. 12, &c. Val. Max. 5. 4. 1. Ad hujus forte exemplum, *Populus Mutiam, Sex. Pompeii matrem, minis adegit, ut legationem ad eum ſuſciperet.* Appian. de bell. Civil. lib. 5. *Freinsh.*

SALMASII.

4. *Sed hic melior, obſeſſis in capta urbe conſuluit*] Correctores ſapit hæc lectio. Nec aliud ſane datur augurari, quam ab eorum commento eſſe. Aliter quippe ſcriptum exhibent omnia exemplaria, in quibus, ut in veteri editione, legere eſt: *Hic melior in capta urbe conſenuit.* Quid illis in mentem fuerit, qui ſic mutaverunt, non video. Nam nihil abſurdius aut ineptius. Non conſuluit obſeſſis Camillus, ſed cum jam auro receſſum ſuum vendidiſſent Barbari, jamque Romani obſidione liberati eſſent ex pacto, quod cum Gallis pepigerant, ſupervenit Camillus aurum adpendentibus, & ſtatim occaſione data in Barbaros irruit, eoſque urbe expulit. Sed demus, eum obſeſſos aliquatenus adjuviſſe, quid illis fiet aut quo referentur, quæ ſequuntur: *Et mox ſupplices de hoſte Gallo vindicavit?* Quomodo hæc exponemus? Quid igitur vult ſcripta lectione auctor? Hoc, niſi fallor. Dixit, principes clariſſimos aliquot, qui adverſati erant voluntati plebis, exilio multatos eſſe. Duos recenſet nominatim, Coriolanum, & Camillum, qui id paſſi ſint. Et Coriolanum quidem, ut injuriam vindicaret, arma patriæ intuliſſe, quem vix mater lacrymis ſuis exarmaverit. At Camillum meliorem, conſenuiſſe in capta à ſe urbe, Veiis nempe, quo exulatum conceſſerat, & unde poſtea tamen ultor ſuis civibus advenit, quos de hoſte Gallo vindicavit. Ceterum quod ait, Camillum in capta urbe conſenuiſſe, non ad moram aut longum tempus exulationis referendum eſt, ſed mœſtitiam, tædium, languoremque & iners otium, quæ ſenio afficiebant hunc virum. Homines amantes, ut ait ille, *καὶ ἐν ἤματι γηράσκουσι.* Præterea hoc ſumptum è Livio, qui libro v, de Camillo exule, cum audiſſet, Romanos intra Capitolium à Gallis compulſos, ita ſcribit: *Qui mœſtior ibi fortuna publica quam ſua, cum Diis hominibuſque accuſandis ſeneſceret, indignando mirandoque ubi illi viri eſſent, qui ſecum Veios Falerioſque cepiſſent.* Inde igitur ſumpſit Annæus, quod hîc ait, Camillum in urbe capta conſenuiſſe, mœrore nempe ac tædio & indignatione, non ætatis exactæ vitio. Hinc *ſenium* ſæpe Latini pro re ingrata & odioſa dicunt. Fatendum tamen eſt, non idem dicere Florum, etſi idem fortaſſe dicere voluit. Nam cum dicat, Camillum in capta urbe conſenuiſſe, quis non intelligat, ibi extremum ætatis tempus conſumpſiſſe ac ſenectutem exegiſſe? Atqui falſum eſt, tantum temporis in exilii loco contriviſſe Camillum, ut dici queat ibidem conſenuiſſe. At recte Livius, cum inquit: Ibi Camillus mœrore ac tædio, Diis hominibuſque accuſandis ob

ıox ſupplices de hoſte Gallo vindicavit. Cum 5
enatu quoque vehementius æquo bonoque ertatum eſt; adeò, ut, relictis ſedibus, ſolitu-inem & interitum patriæ ſuæ minaretur.

ı res patriæ afflictas, ſeneſceret. Sene-ːbat, inquam, ibi Camillus, cum illa teretur, quæ homines ante diem ſe-o mature afficiunt, aut, ut Græci ɔëtæ loquuntur, ὠμῷ γήραϊ διδόασι. t non conſenuit.

VARIORUM.

4. *In capta urbe conſenuit*] Lectio ec trium Pall. itemque v. e.; quam iam Salmaſius probat; quapropter cipiendam non dubitavi. *Freinsh.*

5. *Cum Senatu quoque*, &c.] Hanc ſtoriam ſcribunt Livius, in fine uinti: & Auctor de vir. illuſtr. cap. 3. Trita ſunt, quæ ſcribunt Eutropius & Oroſ. *Camers.*

Vehementius æquo bonoque] Sic editio Vineti, nec aliter v. e. aut Pall. tres. quomodo etiam invenerat in Ms. ſuo amicus noſter Lipſius, uti videre eſt libro ejus II, cap. 19 Elect. *Gruterus.* Nec tamen abſurda videtur impreſſ. lectio, *vehementius de æquo. Siquidem* (inquit auctor infr. cap. 26, num. 5,) *nunc libertatem, nunc pudicitiam, tum natalium dignitatem, honorum decora, & inſignia, vindicavit* plebs Romana. eaque omnia, poſtrema certe, certamina de æquo & bono erant. Quo reſpectu Florus infra, 3. 14. 3, de Graccho: *Sive æquo & bono motus, ne* &c. *Freinsh.*

CAP. XXIII.

PRima diſcordia ob impotentiam fœnerato- 1
rum: quibus in terga quoque ſerviliter ſævientibus, in Sacrum montem plebs armata ſeceſſit: ægreque, nec niſi Tribunos impetraſſet, Menenii Agrippæ, facundi & ſapientis viri, auctori-

SALMASII.

MEnenii Agrippæ] Nazarianus Codex ſcribit, *Mænenii.* Sed ɔrimam in *Menenius* breviant Poëtæ atini.

VARIORUM.

HÆc diſcordia accidit Olymp. 71: Auctor Euſebius, lib. temp. De qua Livius, 2. 32: &c. Dionyſ. 6. 37: &c. Val. Max. 8. 9. 1: Auctor de vir. llluſtr. cap. 18; Eutrop. 1. 11: Oroſ. 2. 6: Auguſtin. Civit. 2. 18: & 3. 17: Appian. de bell. Civil. lib. 1. Plura Pomponius l. 2. de O.I. Feneſtella, tit. 25. Lege Ovid. Faſt. 3. 663. *Camers.* Cicero apud Priſcianum, lib. 6, *decimo ſexto* poſt Reges exactos anno hæc accidiſſe auctor eſt. Iſidorus, 9. 4, *ſexto.* Freinsh.

1. *Sacrum montem*] Quoniam Jovi fuerat conſecratus. Auctores Feſtus, Appianus, Auguſtinus, Civit. 2. 18. ubi plur. *Camers.* Adde l. 2. §. 20. de O.I. Alterius ſacri montis meminit Juſti-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

2 ctoritate, revocata eſt. Extat orationis anti-
quæ ſatis efficax ad concordiam fabula, *qua diſ-
ſediſſe inter ſe quondam humanos* dixit *artus, quod,
omnibus opere fungentibus, ſolus venter immunis age-
ret: deinde moribundos à ſejunctione rediiſſe in gra-
tiam, quando ſenſiſſent, quod ejus opera redactis in
ſanguinem cibis irrigarentur.*

Juſtinus, 12.7.7: & alterius iterum, 44.3.6: alterius item Antigonus, Hiſtor. Mirab. 144. Sed iſti nihil ad hunc noſtrum. *Freinsh.*

Tribunos] De his vide Polletum Hiſtoria Fori, lib. 3, cap. 5. *Freinsh.*

SALMASII.

2. *Opere fungentibus*] Perperam alter Palatinus: *opera fugientibus.*

A ſejunctione rediiſſe] Idem optimum exemplar legit; *ſevinctione.* Quam vocem & alibi hoc ſenſu offendi, pro ſeparatione ac ſegregatione, cui contrarium vinctio & vinculum.

VARIORUM.

2. *Fabula*] Hanc narrant Val. Max. 8.9.1: & Auctor de vir. illuſtr. cap. 18. Livius ubi ſupra. Val. autem Max. vocat hunc *Valerium*, non *Menenium, Agrippam.* Meminit Agell. 17.21. *Camers.* Huc etiam reſpexiſſe videtur Antoninus Imp., de vita ſua, lib. 1, *ut unus alterum juvaret in ſuo opere, eo nati ſumus, ut manus, ut pedes,* &c. *Freinsh.*

Opere fungentibus] Alter Pal. *opera fugientibus*, poſſit fieri; *opera fungentibus*, quomodo dicitur; *fungi munera,* apud Tacit. 3.2.1: & Sueton. Aug. 35. 4. item *fungi officia*, apud eundem Tacit. 4.38.1, &c. *Freinsh.*

CAP. XXIV.

1 SEcundam in Urbe media decemviratus libido conflavit. Allatas à Græcia leges, decem principes lecti, jubente populo, conſcripſerant: ordinataque erat in duodecim tabulis tota

VARIORUM.

SEcunda diſcordia accidit Anno CCCII, ab U. C. Lege Solinum, cap. 2: Euſebium, lib. temp.: Eutrop. 1.12. Dionyſ. dicit, Olymp. 82, hoc eſt, annis ab U. C. CCC expletis. Lege ipſum, 11.31, &c. Livium, 3.44: &c. Val. Max. 6.1.3: Auct. de vir. illuſtr. cap. 21: Oroſ. 7.13: Auguſtin. Civit. 3.17. *Camers.*

1. *Duodecim tab.*] De duod. tab. quando, & à quo editæ, Dionyſ. ubi ſupr. Agell. lib. 17, cap. ult. & lib. 20, cap. 1. Sæpiſſime habetur earum mentio in libris Digeſtorum, ſignanter tit. de O. I. Plura Feneſtella, tit. 29. Scriptæ autem fuerunt ab Hermodoro Epheſio, cujus ſtatua fuit Romæ in comitio. Auctor Plinius, 34.5. *Camers.*

2. *Ju-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ta juſtitia: quum tamen traditos faſces regio odam furore retinebant. Ante ceteros Apus eò inſolentiæ elatus eſt, ut ingenuam virnem ſtupro deſtinaret, oblitus & Lucretiæ, regum, & juris, quod ipſe compoſuerat. Itaue quum oppreſſam judicio filiam, trahi in rvitutem videret Virginius pater; nihil cunatus, in medio foro manu ſua interfecit: adotiſque ſignis commilitonum, totam eam doinationem obſeſſam armis, in carcerem & caenas ab Aventino monte detraxit.

2. *Iuris, quod ipſe compoſuerat*] Ita mpeius apud Tacit. 3. 28. 1, *ſuarum um auctor idem ac ſubverſor*. vid. Liv. 5. 5; *leve eſt ſua conſulta ac decreta llere*, &c. inſpice totum locum. Cona conſilium Lævini apud Livium, 6. 36. 2: *Si quid injungere inferiori ve, id prius in te ac tuos ſi ipſe juris ſtaeris, facilius omnes obedientes habeas.* & onitum Claudiani.

In commune jubes ſi quid, cenſeſve tenendum,
Primus juſſa ſubi, &c.

Verum oppido pauci ſunt, quibus vel aliorum conſenſus, (ut Lycurgo, apud Juſtin. 3. 2. 8.) vel ipſorum conſcientia teſtimonio ſit, (ut Cæcinnæ, apud Tacit. 3. 33. 2.) *ſe, quæ in publicum ſtatuerent, domi ſervaviſſe.* Adde Val. Max. 6. 18: Tac. 3. 55. 8: 3. 33. 2: item Agric. 19. 2. *Freinsh.*

CAP. XXV.

TErtiam ſeditionem incitavit matrimoniorum dignitas; ut plebeii cum patriciis jungerentur: qui tumultus in monte Janiculo, duce Canuleio Tribuno plebis, exarſit.

CAP.

SALMASII.

1. VT *plebeii cum patriciis*] Repone veterem lectionem: *ut plebes cum patriciis jungerentur.* Ita Nazarianus. Recentiores: *plebs*. Idem Nazar. *Tertiam ſeditionem excitavit*; pro *incitavit*. Sequenti cap. *ut plebes queque magiſtratus crearentur*, legitur in eodem Nazariano; & verum eſt.

VARIORUM.

DE hac tertia diſcordia late Livius libro quarto. Meminit Auguſtinus, Civit. 3. 17, ubi plura annotavimus. *Camers.*

In monte Ianiculo] In Janiculo connubio-

CAP. XXVI.

1 QUartam honorum cupido, ut plebeii quo-
2 que magiſtratus crearentur. Fabius Am-
buſtus, duarum pater, alteram Sulpicio patricii
ſanguinis dederat, alteram plebeio Stoloni.
3 Hæc quodam tempore, quòd lictoriæ virgæ ſo-
num ignotum penatibus ſuis expaverat, à ſo-
rore ſatis inſolenter irriſa, injuriam non tulit.
4 Itaque nactus tribunatum, honorum & magi-
ſtratuum conſortium, quamvis invito, ſenatui
5 extorſit. Verum in his ipſis ſeditionibus prin-
cipem populum non immerito ſuſpexeris. Si-
quidem

nubiorum promiſcuorum cauſſa, tumultum fuiſſe Canuleio duce, auctorem, præter Florum, haud facile invenias. Certatum quidem eam ob cauſam ſeditioſe inter patricios & Trib. pl. contentionibus variis ex Livio conſtat: ſeceſſiſſe autem plebem in Janiculum propter æs alienum, poſt graves & longas ſeditiones, anno U.C. CDLXVII, invenio, atque à Q. Hortenſio dictatore inde deductam, eumque legem tuliſſe in Eſculeto, ut quod plebs juſſiſſet, omnes Quirites teneret, nec aliam tertiæ ſeceſſionis cauſam auctores recenſent. *Stadius.* Janiculum montem in hac hiſtoria nominat etiam L. Ampeiius. *Freinsh.*

SALMASII.

2. A*lteram plebeio Stoloni. Hæc quodam tempore*] In Nazariano eſt: *alteram plebeio Stolo. Quodam tempore quod lictoriæ virgæ ſonum,* &c. In altero etiam Palatino habetur: *alteram plebeio Stoloni quodam tempore.* Nec agnoſcunt pronomen *hæc.* Non dubito reponere: *Alteram plebeio Stoloni, quæ quodam tempore, quod lictoriæ virgæ ſonum.*

VARIORUM.

HAnc quartam diſcordiam lege apud Livium verſus finem ſexti: & Val. Max. 8.6.3: & Auct. de vir. illuſtr. cap. 20. *Camers.* Queritur etiam de ea, aliiſque Tribunorum facinoribus, Q. Tullius apud fratrem, de leg. 3.8. *Freinsh.*

1. *Plebeii*] V. c. *plebis*, ut forte ſcribendum ſit, *plebes*, pro *plebs*, mutaverintque, qui nolebant conjungi ſingularem numerum cum voce *crearentur.* & vero *plebes* clare extat in Pal. pr. ac ſec. *Gruterus.* idemque monuit Salmaſius. *Freinsh.*

3. *Lictoriæ virgæ ſonum*] Tangit morem hunc Plinius, 7.30. *Freinsh.*

4. *In his ipſis ſeditionibus*] M. Antonius in cauſa Norbani oſtendit, ſæpe populum fuiſſe concitatum juſtis de cauſis. Cic. vide, de orat. 2.48. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

uidem nunc libertatem, nunc pudicitiam, um natalium dignitatem, honorum decora & ıſignia vindicavit: interque hæc omnia nullius crior cuſtos, quàm libertatis, fuit, nullaque in retium ejus potuit largitione corrumpi; quum t in magno, & in dies majore populo, interim ernicioſi cives exiſterent. Spurium Caſſium, graria lege; Mælium, largitione, ſuſpectum regiæ

SALMASII.

7. *Spurium Caſſium, Agraria lege; Ælium largitione*] Ita ſcripſit non Flos ipſe, ſed reſcripſere correctores. ıdicium facit primum vetus omnis ctio, quæ aliter habet. Deinde mos erpetuus Flori, homines unico noıine appellantis. Sic igitur ex libris ptimus habet Nazarianus: *Largitio. Caſſium, agraria lege ſuſpectum regiæ ominationis, præſenti morte multavit.* Iec aliter exhibet poſterior Palatinus. t in priore ſcribitur: *Sp. Caſſium graria lege ſuſpectum regiæ dominatiois.* Quam ſcripturam corruptiſſimam ſſe liquet ac mancam. Altera illa ninus vitioſa. Non tamen in ea comaret Mælii nomen, quod heic locum abere debet. Jam illud certum eſt, lorum heic diſtinguere Caſſium à purio. Sic enim paulo poſt infert: *Ac de Spurio quidem ſupplicium pater pſius ſumpſit.* Ergo Spurius illi proprie icitur, qui Spurius Mælius prænomine ac nomine dictus. Atqui non le hoc ſupplicium pater ſuus ſumpſit, ſed de Caſſio, cui Spurio etiam prænomen fuit. Male itaque Florus noſter, cum uterque Spurii prænomen habuerit, alterum tantum hac nota ſignificat. Quod ad lectionem quidem ejus integrandam attinet, ordo quo uſus eſt, & priſcæ lectionis veſtigium, ita eum ſcripſiſſe oſtendunt: *Spurium largitione, Caſſium agraria lege, ſuſpectum regiæ dominationis, præſenti morte multavit. Ac de Spurio quidem ſupplicium pater ipſius ſumpſit. Hunc, Quintii dictatoris imperio, in medio foro magiſter equitum Servilius Ahala confodit.* Nihil verius hac lectione. In qua tamen duplex hallucinatio Flori notanda eſt. Prima, quod unum ex his Spurii prænomine inſignem proprie appellat, cum uterque ſic vocatus ſit. Altera, quod Mælio tribuit, quod Caſſio competebat. Non enim de Mælio, ſed de Caſſio ſupplicium patrem ſumpſiſſe memoratum eſt.

VARIORUM.

5. *Nunc pudicitiam*] Vera eſt altera Camertis explicatio, de Virginia hoc accipiendum. Nam ad pœnam Veſtalium quod attinet, eam propter nulla unquam ſeditio fuit. *Freinsh.*

6. *Vt in magno*] Livius, 45. 24. 8: *Nulla eſt civitas, quæ non & improbos cives aliquando, & imperitam multitudinem ſemper habeat.* Salluſt. Cat. 51. 30: *In magna civitate multa & varia ingenia ſunt*, &c. Porro recte ſe habet hujus loci lectio; nec adſentio Camerti, qui corrigebat; *jam in magno.* Vide, ſi lubet, Indicem voce *Vt.* Freinsh.

7. *Sp. Caſſium*, &c.] Loci hujus emendatiorem ſcripturam à ſe eſſe, ait Camers. *Freinsh.*

Agraria lege] Livius, 32. 38. 6, legem

regiæ dominationis, præſenti morte multavit. ac de Spurio quidem ſupplicium pater ipſius ſumpſit: hunc Quinctii dictatoris imperio in medio foro magiſter equitum Servilius Ahala
8 confôdit. Manlium vero, Capitolii vindicem, quia pleroſque debitorum liberaverat, altius ſe & incivilius efferentem, ab illa, quam de-
9 fenderat, arce dejecit. Talis domi ac foris; talis

gem hanc numerat inter *faces novantibus res, ad plebem in optimates accendendam.* Freinsh.

SALMASII.

7. *Ac de Spurio quidem ſupplicium pater ipſius ſumpſit*] Pro vero adfirmat, de quo adeo dubitatum eſt, ut alteram opinionem certiorem adſtruat Livius. Poſtquam enim meminit, auctorem ejus ſupplicii fuiſſe patrem, ſtatim addit, inveniſſe apud quoſdam, idque propius fidem eſſe, à quæſtoribus Fabio & Valerio diem illi dictam perduellionis, & judicio potius publico populi, quam patris privato, damnatum.

VARIORUM.

7. *Largitione*] L. Ampelius: *frumentaria largitione cum videretur* (leg. *uteretur*) quo loco duos Mælios agnoſcit. *Freinsh.*

Supplicium pater ipſius ſumpſit] Variant tamen auctores. Vide Livium, 2. 41. 10: & Dionyſ. 8. 91. Florum autem verum dicere, aut veri certe ſimile, credam, nota patriæ poteſtatis ſeveritate, quam etiam Brutus, ſupr. 1. 9. 8, 10: Torquatus, 1. 14. 2: Aulus Fulvius, apud Salluſt. Cat. 39. 5: aliique, de quibus Val. Max. toto cap. 8 lib. 5, in filios exercuere. Sed & alias tali ex cauſa, *ſi filius patrem, aut pater filium occidiſſet, ſine ſcelere, etiam præmio adficiendum omnes conſtituerunt.* ait JCtus in l. 35. de religioſ. Nimirum altiſſime inſederat animis eorum, quod Juſtinus, 41. 5. 10, ait; *Patriæ potius, quam liberis* (aut parentibus), *conſulendum.* Freinsh.

Quinctii dictatoris imperio] Vide Liv. 4. 14. Valerius Max. 6. 3. 1: & Cicero pro domo, cap. 38, addunt; etiam domum ejus dirutam, areamque *Æquimelii* appellationem traxiſſe. *Freinsh.*

Servilius Ahala] Quem pro præmio liberatæ Reip. exilium ab ingratis civibus tuliſſe ſcribit Val. Max. 5. 3. *Freinsh.*

8. *Ab illa, quam def. arce dejecit*] Damnati enim de Tarpeio monte præcipitabantur. Acron, 6. 1, ſerm. Horatii. *Camers.* Agellius tamen, 17. 21, Nepotem laudat, qui Manlium verberando necatum ſcripſerit. Adjectas mortuo notas, Livius, 6. 20. 12. Sex. Pomp. Herodes Atticus apud Agell., auctores ſunt; *alteram publicam, quod, cum domus ejus ex populi juſſu ob defenſum Capitolium in arce fuiſſet, ubi poſtea ædes atque officina Monetæ, latum ad populum eſt, ne quis patricius in arce aut Capitolio habitaret*, domuſque ejus diruta eſt, bona publicata. *Gentilitiam alteram, ne quis ex ea gente Marci prænomine vocaretur*, ita ut vocabulum quoque illud cum ipſo deformatum atque ſepultum videretur. *Freinsh.*

lis pace belloque Populus Romanus, fretum lud Adoleſcentiæ, id eſt, ſecundam imperii tatem habuit: in qua totam, inter Alpes, fremque, Italiam armis ſubegit.

LI-

SALMASII.

9. *Fretum illud Adoleſcentiæ*] Nova ic notione *fretum* pro fervore poit. Sic enim ſupra dixit: *Hæc eſt ſenda ætas populi Romani, & quaſi adſcentia, qua maximè viruit, & quom flore virtutis exarſit, ac ferbuit.* em hoc loco repetens, *fretum adolentiæ* vocat, & ſecundam imperii atem. Fretum itaque à fervendo.

VARIORUM.

9. *Fretum*] Adoleſcentes concito ari comparat, *quorum*, ut ait Lactanus, *cum ſit ætas lubrica, frenari ac regi bet. Tempus* enim à Bruto Collatioque Coſſ. in Appium Claudium .Fulvium Coſſ., *viris armisque incitaſſimum*, in libri exordio adoleſcenæ comparavit. Et iſta quidem *Caers.* Mihi vero ſemper ſuſpecta fuit ta lectio. nec enim quî cohæreat pte, video, nec qui bonus exinde ſenis enaſci poſſit. Si liceret mutare; *Tale domi ac foris, tale pace belloque, P. R. fatum illud Adoleſcentiæ habuit.* Jam commodior ſenſus eſt, *tali fortuna, dum adoleſcit, P.R. domi militiæque uſus eſt.* Vitatur præterea duriuſcula illa repetitio τοῦ *fretum*; & illa, non nimis apta huic loco comparatio, quam Camers affert. Cur enim fretum Adoleſcentiæ Romanæ conferre libeat, quæ non ita ut ſingulorum hominum, vitiis obnoxia fuit? nec eo reſpexit auctor, cum iſtam comparationem inſtitueret; ſed ad illud tantum, quod iſta ætate hominis robur, & corporis firmitas, convaleſcit, & animus inſuper rerum gerendarum cupientiſſimus eſt. *Fretum* autem ſi comparare potuiſſet voluiſſetve Florus, rectius Infantiæ Pop. Rom. tribuiſſet. Sic M. Philoſophus apud Herodian. 1. 8: *Videtis filium, &c. primas nunc adoleſcentiæ metas ingredientem*, καὶ δεόμενον ὥσπερ ἐν χειμῶνι καὶ ζάλῃ τῶν κυβερνησόντων. *Freinsh.*

LIBER SECUNDUS.

CAP. I.

PROOEMIUM.

1 DOMITA ſubactaque Italia, Populus
Romanus prope quingenteſimum an-
num agens, quum bona fide adoleviſ-
ſet: ſi quod eſt robur, ſi qua juventa;
tum ille verè robuſtus & juvenis, & par orbi
2 terrarum eſſe cœpit. Itaque (mirum, & incre-
dibile

SALMASII.

1 SI *qua juventa*] In vetuſtiſſimo & optimo Nazariano lego, *Iuventas*. Quomodo ſcripſiſſe Florum non dubitem. Veteres Gloſſæ: *Iuventas*, ἥβη. *Freinsh.*

2. *Itaque (mirum & incredibile dictu)*] Omnes libri, Nazarianus, & duo Palatini: *Ita, mirum & incredibile dictu, qui prope quingentis annis domi luctatus eſt.*

VARIORUM.

PRo notitia hujus primi capitis, quod locum procemii obtinet, lege Appianum in operis prologo, qui, poſt enumerationem terrarum, quas Romani ſubegerunt, ſic inquit: *Harum tantarum innumerarumque nationum, quum tanta ſit magnitudo; Italiam tamen magno labore, ac vix quingentis annis ſtabilem ſibi reddidere*, &c. Ibidem præterea enumerat fere nationes omnes quæ Rom. paruerunt. Lege Dionyſ. in princ. prim. antiq. Rom. *Camers.*

2. *Mirum & incredibile*] Nec mirum nec incredibile. *ſemper enim facilius creſcit dignitas* (aut potentia) *quam incipit*, &c. Seneca, epiſt. 10, ex P. Syro. *Prima enim dominandi ſpes in arduo: ubi ingreſſus fueris, adſunt ſtudia & miniſtri*; Tacit. 4. 7. 4. Hoc etiam, ubi privatis artibus imperia moliuntur; multo magis cum manu agi cœptum eſt.

bile dictu) qui prope quingentis annis domi [lu]ctatus eſt (adeò difficile fuerat dare Italiæ caput) his ducentis annis, qui ſequuntur, Africam, [E]uropam, Aſiam, totum denique orbem terrarum, bellis victoriiſque peragravit.

CAP.

, ubi *prima victoria* ſolet *inſtrumen*[tu]*m* eſſe *ſequentis*, ut bene Juſtinus, 1. 8. Ita Catilina, in orat. ad ſuos ſa[tel]lites, apud Salluſt. 20. 7: *Tantum*[m]*odo incepto opus eſt; cetera res expediet.* [P]ertinet huc, quod apud Plut. An ſeni [sit] ger. Reſp. cap. 13, *Lampis navicu*[la]*rius interrogatus, quomodo divitias* [co]*nſecutus eſſet? reſpondit, Magnas non* [di]*fficulter, parvas cum ærumna & tarde,* [e]t quæ ibi ſequuntur. Verbis iſtis, *mi*[ru]*m atque incredibile*, utitur etiam Sul[p]itius Severus Hiſt. ſacr. lib. 2, pag. 161, [f]ortaſſis hinc mutuo ſumptis, ut ſolet. [F]*reinsh.*

SALMASII.

2. *Qui prope quingentis annis*] Legi[t]ur in eodem Nazariano: *Qui prope quingentis annis qui ſequuntur, Africam, Europam, totum denique orbem terrarum bellis victoriiſque peragravit.* Quæ mutila ſunt. Nam integra & vera aliorum Codicum editionumque ſcriptura: *qui prope quingentis annis domi luctatus eſt, adeo difficile fuerat dare Italiæ caput, his ducentis annis, qui ſequuntur.* Hanc juventam & robuſtam populi Romani ætatem hoc loco ducentis annis determinat, ad Cæſarem uſque Auguſtum. At in prologo operis huic robuſtæ imperii maturitati ducentos quinquaginta annos aſſignat: *Hinc ad Cæſarem*, inquit, *Auguſtum ducenti quinquaginta anni, quibus totum orbem pacavit.* Et certe à Romulo ad Cæſarem Auguſtum ſeptingentos annos numerat. Ex his ducentos quinquaginta annos ætati dat, quæ ſub regibus, quam infantiam imperii ponit. Deinde à primis conſulibus, uſque ad Appium Claudium, & Quintum Fulvium, conſules, ejuſdem adoleſcentiam per ducentos annos patere facit. Sic anni quadringenti & quinquaginta exeunt. Reſtant ducenti quinquaginta uſque ad Auguſtum, quibus totum orbem pacaſſe dicit, ut ſeptingenti fiant. Nec ſcio cur heic ducentos tantum aſſignet. Quod tamen etiam infra repetit in Anacephalæoſi libri tertii, ubi tertiam hanc ætatem populi Romani tranſmarinam, qua Italia progreſſus, arma toto orbe circumtulit, ducentis annis rotundis definit. Horum quippe ſuperiores centum, ſanctos, pios & aureos, ſine ſcelere & flagitio fuiſſe dicit. Poſtremos alteros centum in Cæſarem & Pompeium, ſequutumque hos Auguſtum, ut claritate rerum bellicarum magnificos, ita domeſticis cladibus miſeros & erubeſcendos. Ita parum ſibi conſtat noſter. Certe idem utrobique dicere debuit. Simile porro eſt quod heic perhibet, quingentis prope annis domi luctatum eſſe populum Romanum. At in prologo dixerat, prope ducentos quinquaginta per annos circa ipſam matrem cum finitimis luctatum fuiſſe. Hoc eſt, domi. Nam tota Italia, quam intra illos quingentos annos ſubegerunt Romani, non ipſorum proprie domus fuit. Non mirabitur lector, ſi ἀκρίβειαν aliquando majorem in hoc auctore nos requirere fateamur.

VARIORUM.

2. *His ducentis annis*] Immo annis LIII, & ne iis quidem totis. *Freinsh.*

 SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. II.

Primum bellum Punicum.

1 IGitur victor Italiæ Populus, quum à terra fretum uſque veniſſet, more ignis, qui obvias populatus incendio ſilvas, interveniente
2 flumine abrumpitur, pauliſper ſubſtitit. Mox quum videret opulentiſſimam in proximo prædam, quodammodo Italiæ ſuæ abſciſam, & quaſi revulſam; adeò cupiditate ejus exarſit, ut quatenus nec mole jungi, nec pontibus poſſet,

SALMASII.

2. O*Pulentiſſimam in proximo prædam, quodammodo Italiæ ſuæ abſciſam ac revulſam*] Hæc præda Sicilia eſt, quam Italiæ abſciſam mari ac revulſam, cum olim continens illi terra eſſet, inter omnes convenit. Neſcio quomodo tamen haud ſatis concoquo, prædam eam dici abſciſam ac revulſam Italiæ, cum aut Siciliam nominari, aut terram, magis conveniret, quæ revulſa & abrupta diceretur Italiæ ſuæ. Sed talium cacozeliarum plenus iſte, qui, dum elegantias affectat, ſæpe in hoc vitium incidit.

Vt quatenus nec mole jungi] Ita doctiſſimi viri correxerunt. Omnino recte. *More* pro *mole* vitioſe ſcriptum erat. Inde illud *more* in *mare* mutarunt imperiti ſcribæ. Sic infra libro tertio, *gravi mole*, pro *gravi more*, repoſuimus, quo loco habebant editi *gravi timore*. In vita Probi ubi legitur: *dejectis in altum navibus*, *naribus* aut *maribus* habent membranæ. Ex quo etiam fecimus, *molibus*. Vereor tamen ne adhuc aliquid requirendum ſit ad ſanitatem loci plenius reducendam. Certe Nazarianus codex aliud quid tentandum ſuadet, dum ſic legit: *Vt quatenus nec mare, & nec mole jungi nec pontibus poſſit, armis belloque jungendum & ad continentem ſuam revocandum bello videretur.* Fallor utique aut ſcripſit auctor: *Vt, quatenus mare nec mole jungi, nec pontibus poſſet, armis belloque jungendum, & ad continentem ſuam bello revocandum videretur.* Mare diſcidium fecit ac divortium inter Siciliam ac Italiam, continentemque terram interrupit. Quatenus ergo nec mole jungi nec pontibus poterat illud mare, bello armiſque jungendum, & ad continentem ſuam revocandum, Romano viſum eſt. Melius etiam fortaſſe legeretur: *Vt, quatenus mare nec mole jungi, nec pontibus poſſet, armis belloque jungenda & ad continentem ſuam revocanda bello videretur.* Non enim rectè dicatur mare ad continentem ſuam revocari. At belle hoc dicas de ipſa Sicilia, quæ olim mari abrupta & continenti ſuæ revulſa, mox in continentem ſuam, unde abſciſa olim fuit, revocanda bello & armis, quatenus mare, quod

oſſet, armis belloque jungenda, & ad continentem ſuum revocanda bello videretur. Sed 3
ecce, ultro ipſis viam pandentibus fatis, nec occaſio defuit, quum, de Pœnorum impotentia, fœderata Siciliæ civitas Meſſana quereretur.
Affe-

uod intervenerat, ponte aut mole ngi nequiret. Certe alii Codices nc correctionem firmare videntur, ui habent: *jungendam* & *revocandam*.

Ad continentem ſuum] Hanc lectionem magis probavit Gruterus noſter. liud mihi videtur, & magis placet uod habent noſtri: *continentem ſuam*. am, continens cum dicitur, ſemper telligitur terra. Mela & Plinius ingre expreſſere, & *continentem terram* xere. De quo nos alibi.

3. *Sed ecce, ultro ipſis viam pandentius fatis*] Libri noſtri meliores: *Et ecſe ultro viam pandentibus fatis*. Probo uidem illud *&*, pro *ſed*. At ſyllabæ, locum non invenio. Niſi forte leendum *eccere*, quod pro *ecce* uſurpaſquoſdam notat vetus Gloſſarium. *ccere, ἰδȣ́.*

VARIORUM.

) Unicum bellum primum inceptum eſt anno tertio CXXVIII)lymp. Dionyſ. 1. 8. Manifeſtus eror in omnibus Solini codicibus impreſſis hucuſque, quibus aſſeritur, Puicum bellum primum fuiſſe anno CCXXCIX ab U. C. Melius Agell. ap. ult. lib. 17. *Anno*, inquit, *poſt Romam conditam CD ferme & XC, Coſſ. Appio Claudio, cui cognomentum Caudex, Appii illius Cæci fratre, & M. Fulvio Flacco, bellum adverſus Pœnos primum eptum*. Oroſius, 4. 8. Livius in princ. ricefimi primi, dicit, primum bellum nceptum anno CDLXXXIIX ab U. C. Plin. 33. 3. *Argentum* inquit, *ſignaum eſt an. Vrbis CCCXXCV*, &c. *Q. Fabio Coſ. quinque annis ante primum bellum Punicum*. De hoc primo bello Punico Epit. Livii, 16, & ſeqq. Eutrop. 2. 3: Oroſ. 4. 8: Auguſtin. Civit. 3. 18. Auctor de vir. illuſtr. cap. 37, & ſeqq. Appianus in Libyco. Meminit ſæpe Val. Max., ut ſuis locis citabitur. *Camers*. Præcipue legendus Polybius, lib. 1: & ex Poëtis Silius, lib. 6. *Freinsh*.

2. *Abſciſam*] Q. I. *abſciſſam*, quod aptius videtur, violentius enim quid loquitur Florus, ut ex ſeqq., *& quaſi revulſam*, apparet. *Freinsh*.

Armis belloque jungenda] Similis cupido Alexandrum ſtimulabat, apud Curt. 7. 7. 14, *quæ tam longo intervallo natura videtur diremiſſe, una victoria ſubito committere*. Freinsh.

Iungenda] Naz. habet, *jungendum*: & mox, *revocandum*; alter Pal. *jungendam*, & *revocandam*; quam veram lectionem puto, ut referatur ad *prædam*, præſertim cum præceſſerit, *adeo cupiditate ejus* (prædæ) *exarſit*, neceſſario igitur ſequentia de eadem re interpretanda. *Freinsh*.

Bello] Non dubito quin ex ſuperiori linea hoc verbi hæſerit, præſertim cum nec in Naz. quem Salmaſ. citat, compareat. Expungas igitur, per me licet. *Freinsh*.

3. *Sed ecce ultro*, &c.] Pal. ſec. ac tert., nec non rejectitiæ edd.: *Sed ecce ſe ultro ipſis viam*, &c. Naz. vero exemplar: *Et ecce ſe ultro*, &c. ut putem reſtaurandum: *Et ecce, ceu ultro ipſis viam pandentibus fatis, nec occaſio defuit*. nihil enim vulgatius, quam unam literam ſemel exprimi, bis tamen legi. *Gruterus*. Nec dubito de correctione; nam ſolet ita Florus, quamvis frequentius

Affectabat enim ut Romanus, ita Pœnus, Siciliam; & eodem tempore, paribus uterque votis, 4 ac viribus, imperium orbis agitabat. Igitur ſpecie quidem ſocios juvandi, re autem ſollicitante præda; quanquam territaret novitas rei (tanta tamen in virtute fiducia eſt) ille rudis, ille paſtorius populus, vereque terreſter, oſtendit nihil intereſſe virtutis; equis an navibus; 5 terra an mari dimicaretur. Appio Claudio conſule, primùm fretum ingreſſus eſt, fabulo-
ſis

tius voce *quaſi* utatur. vide indicem in *Quaſi*. Freinsh.

SALMASII.

3. *Affectabat enim*] Melius ex iiſdem libris: *Affectabat autem ut Romanus, ita Pœnus, Siciliam.*

4. *Vereque terreſter*] Τῷ ὄντι ἠπειρώτῃ, & ex illis populis Homericis, οἳ οὐκ ἴσασι θάλασσαν. Sic terreſtrem heic maritimo opponit. Ita *terreſtre iter* dicitur, quod terra fit, non mari. Ille rudis, ille paſtorius populus, ac verè terreſter. Alias terreſter etiam γηγενῆ notat & terra natum, quales ſe haberi volebant rudes & caſci populi illi, quorum ignorabatur origo. *Freinsh.*

5. *Primùm fretum ingreſſus eſt*] Nazarianus cum veteri editione: *Primùm fretum tum ingreſſus eſt*. Illud *tum* παρέλκειν non eſt dubium, ſi diſtinguimus, ut eſt in editis: *Appio Claudio conſule primùm fretum tum ingreſſus eſt.* Sed mutanda omnino cum hac lectione diſtinctio, ac legendum: *Ille rudis, ille paſtorius populus vereque terreſter, oſtendit nihil intereſſe virtutis, equis an navibus, terra an mari dimicaretur, Appio Claudio conſule. Primum fretum tum ingreſſus eſt.* Appio, inquit, Claudio conſule oſtendit ille, antea terreſter tantum populus, nihil intereſſe virtutis, terra an mari dimicaretur. Tum primum fretum quippe ingreſſus eſt. Appii Claudii conſulatum, quaſi principium firmatæ ætatis ac robuſtæ maturitatis in populo Romano, notavit, quo Italia progredi auſus, & è terra ſua exire, maritimus repente factus, tranſmarinis provinciis domandis toto orbe arma circumferre cœpit.

VARIORUM.

3. *Et eodem tempore*, &c.] *In libris veteribus memoria extat, quod par fuit quondam vigor & acritudo amplitudoque Pop. Romani atque Pœni. neque immerito exiſtimatum. Nam cum aliis quidem populis de unius cujuſque Republica: cum Pœnis autem, de omnium terrarum imperio decertatum eſt.* Agellius, 10. 27. *Freinsh.*

4. *Specie quidem*, &c.] Vide ſupra, 1. 11. 1. *Freinsh.*

Sollicitante præda] Diodor. 23. 2. *Freinsh.*

Tanta tamen in virtute fiducia eſt] Camertis ed. (*quanquam territaret novitas rei, tanta t. i. v. f. eſt*) vetuſtiores totam periodum nulla parentheſi ſecant, unde certius apparet, voculam iſtam *tamen* ab inepti gloſſatoris manu acceſſiſſe, qui, cum vox *quanquam* præceſſiſſet, neceſſario hanc ſubjiciendam

s infame monſtris, æſtuque violentum: ſed deò non eſt exterritus, ut illam ipſam ruentis ſtus violentiam pro munere amplecteretur: atimque ac ſine mora Hieronem, Syracuſa-um regem, tanta celeritate vicit, ut ille ipſe prius victum, quàm hoſtem videret, fatere-ur. Duillio Cornelioque conſulibus, etiam nari congredi auſus eſt. Tum quidem ipſa ve-ocitas claſſis comparatæ, victoriæ auſpicium uit. Intra enim ſexageſimum diem, quàm cæſa ſilva

am putaverit. Similia gloſſemata in-a etiam, 2. 14. 4: & 4. 3. 4, extrivi-nus. Si quidem igitur me audis, ita cribe; (*tanta in virtute fiducia eſt!*) & imio elegantior erit ſententia. Ta-em autem fiduciam ſe quoque in nilitum ſuorum virtute habere Ale-ander teſtatur, apud Curt. 9. 2. 25, *eſtram virtutem, rerum quas geſturus ium, vadem prædemque habeo. Quamdiu obiſcum in acie ſtabo, nec meos nec ho-ium exercitus numeravero.* Freinsh.

SALMASII.

5. *Fabuloſis infame monſtris*] Veteres Jordanei libri: *fabuloſis famæ monſtris æſtuque violentum.* Τὰ πάλαι μυθολογέμενα καὶ φημιζόμενα intelligeret. Sed omnino recta eſt librorum Flori ſcriptura. Scyllam porro & Charybdim deſignat, Siculi maris fabuloſa monſtra.

Pro munere amplecteretur] Explicat, & addit Jordanes: *Quod velocitas navium mari juvaretur.* Quæ Flori ſi quis verba eſſe credit, profecto fallitur.

7. *Tum quidem ipſa velocitas*] Non negabit, verius eſſe, *cum quidem velocitas*, qui Flori imbiberit genium, & ejus loquelæ aſſueverit. Ab omnibus Flori libris vox abeſt *victoriæ*. Jordanis ſcripti Codices, *& victoriæ*, ſcriptum habent. Et ſanè vocem *victoriæ* rectè abeſſe nullus negem. Nec præter ſolitum levis Jordanes, qui illam adtexuit. Pro *auſpicium*, etiam *auſpicio* legerim: *Cum quidem ipſa velocitas claſſis comparatæ, auſpicio fuit.* Etſi *auſpicium* rectum eſſe non neſciam. Ait Florus rem auſpicatam illam fuiſſe Romanis, & benè ominatam, quod tam velociter claſſem comparaverint; ipſi antea τῶν ναυτικῶν ἄπειροι. Qui mihi igitur aſſentiendum putabit, *victoriæ* ſtatim deleverit.

VARIORUM.

5. *Appio Claudio*] Qui *Caudex* inde appellatus. Vide Senec. de brevit. vitæ, cap. 13, & ibi Lipſium. Meminit ejus Sueton. Tib. 2. 3: Diod. 23. 2. *Freinsh.*

Monſtris] Vide Juſtinum, lib. 4, cap. 1: Liv. Ep. 16. *Freinsh.*

6. *Hieronem*] Polyb. 1. 11. *Freinsh.*

7. *Auſpicium fuit*] Auctoribus Gruteri libris, & Salmaſio, vocem *victoriæ*, quam q. l. habent, omiſi. *Freinsh.*

Sexageſimum diem] Non minus admirabilis Scipionis celeritas, in eadem

re,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſilva fuerat, centum ſexaginta navium claſſis in
anchoris ſtetit; ut non arte factæ, ſed quodam
munere deorum converſæ in naves, atque mu-
8 tatæ arbores viderentur. Prælii vero forma
mirabilis; quum illas celeres, volucreſque
hoſtium naves, hæ graves tardæque compre-
henderent. Longe illis nauticæ artes, detor-
9 quere remos, & ludificari fuga roſtra. Inje-
ctæ enim ferreæ manus, machinæque aliæ,
ante

re, qui *ita inſtitit operi, ut die quadrageſimo quinto, quam ex ſilvis detracta materia erat, naves inſtructæ ornataque in aquam deductæ* ſint. Livius, 28. 45. 19. *Freinsh.*

S A L M A S I I.

8. *Prælii forma mirabilis*] Libri Flori: *fama*. Jordanei: *forma*. & melius. Nec aliter ſcriptum reliquit Florus, & ita rectè jam obtinere voluerunt viri docti.

Detorquere remos] Audio doctiſſimum virum reſcribentem *detergere*. Sed cum renitantur omnes libri, cum veteres excuſi, tum calamo exarati, fortaſſe nihil mutandum. Jordanis ſcripti: *Remos detorqueri*. Nec aliter videtur ſcriptum reperiſſe in Flori exemplaribus, quibus uſus eſt. Græci in eadem re verbo παρασύρειν utuntur, quod convenit cum verbo *detorquere*. Poſſet tamen vitium videri vetus, *detorguere* pro *deterguere*. Ut *voſter*, *revolſus*, & ſimilia. inde literulæ mutatione *detorquere* factum. & hoc verius puto.

9. *Machinæque aliæ*] Jordanis libri veteres: *machinæque validæ*. Quod minus rectum eſt.

V A R I O R U M.

8. *Forma*] Secutus ſum Lipſii conjecturam, quam prodit lib. 2 Elect. cap. 18, ante editi, *fama*, à qua ſcriptura non abeunt tres Pal. *Gruterus*. Lipſianam quoque Jordanes exhibet; Et, nî fallor, Livius, 9. 11. 4, ita loquitur, quamvis apud eum vulgo: *ea vero fortuna, iis locis, quæ ante pacis mentionem habuimus, geramus bellum.* Nam ſenſus inibi aptior: *ea vero forma.* Sic idem, 4. 33. 2: *forma inſolita pugna Rom. parumper exterruit.* Freinsh.

Longe illis nauticæ artes] Sic Pall. o., ſic Vineti mſſ.: & miror, cur eis ipſemet non auſcultaverit. Lipſius certe id arripuit, d. capite 19, indicio ms. ſui. nec aliter ed. v. Aliæ: *Longe illis plus nauticæ artis*, male. ſic Virgil. Æn. 12. 52: *Longe illi Dea mater erit*, &c. Imo ſic noſter infra, 2. 6. 34. *Gruterus.* vide, ſi lubet, Indicem. *Freinsh.*

9. *Ferreæ manus*] *Ii manus ferreas atque harpagones paraverant*: Cæſar de bell. civ. 1. 57. *Aſſeres ferreo unco præfixi, harpagones vocant milites*: Livius, 30. 10. 13. *Ferreæ manus, harpagonas vocant*: Curt. 4. 2. 12. Manifeſta autem eſt utriuſque appellationis ratio, *manus* à prehendendo, *harpagones* à rapiendo, attrahendo; quo nomine etiam appellatur uncus, quo è puteo quid extrahitur. qua de re loqui autumo l. 12. §. 21. de inſtr. leg. ubi tamen *arpagones* & *amas* legitur, male, pro,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ıte certamen multum ab hoſte deriſæ: coıtique hoſtes quaſi in ſolido decernere. Vitor ergo apud Liparas, merſa & fugata/hoıum claſſe, primum illum maritimum egit iumphum. Cujus quod gaudium fuit? quum uillius Imperator, non contentus unius diei iumpho, per vitam omnem, ubi à cœna ediret, prælucere funalia, præcinere ſibi bias juſſit, quaſi quotidie triumpharet.

Præ

ɔ, *harpagones* & *hamos*. Græcis ἀρίγη, Heſychius. *Freinsh.*

SALMASII.

9. *Merſa & fugata*] *Merſa aut fuga-*, iidem libri: & magis probem.

10. *Vnius diei triumpho*] Optimæ ıembranæ: *unius die triumpho.* ἀρϊκῶς.

Libra die ſomnique pares. ——
'ide Gellium, 9. 14.

VARIORUM.

9. *Machinaque alia*] His verbis cirumſcribit corvos, quos depingit Poyb. 1. 22. Non enim ferreæ manus corvi idem ſunt, quod vel ex Curio intelligere liceret, citato modo loo, 4. 2. 12, *ferrea manus, corvique, & lia tuendis urbibus excogitata.* iterum, . 3. 24: *Corvos & ferreas manus.* Et . 3. 26: *Corvi vero & ferreæ manus.* Machinarum autem talium inventioıem Tyriis videtur tribuere Curtius itatis locis. Plinius tamen harpagoıas Periclis inventum eſſe ſcribit, 7. 56. f. Inconſideranter Appianus, de bell. civ. lib. 5, pag. 739, Agrippam nventorem facit. *Freinsh.*

Ante certamen multum ab hoſte deriſæ] Ita, cum Annibal omne ſerpentium genus in fictiles lagenas conjici, eaſque in hoſtiles Eumenis naves mitti juſſiſſet, ridicula ea res hoſtibus viſa, fictilibus dimicari: ſed mox ſenſerunt, quam ſine cauſa riſerint. Vide Juſtin. 32. 4. Eo modo perhibentur etiam Americani riſiſſe armaturam Hiſpanorum, cum ſclopeta non niſi cominus uſui eſſe crederent. *Freinsh.*

10. *Per vitam omnem*, &c.] Cato apud Cicer. de Seneſt. cap. 13. *C. Duillium M. F. qui Pœnos primus claſſe devicerat, redeuntem à cœna ſenem ſæpe vidi puer; delectabatur crebro* (ſive, ut Lipſius mallet, *cereo*) *funali, & tibicine, quæ ſibi, nullo exemplo, privatus ſumpſerat*, &c. vide etiam Ammian. 26. 8: Val. Max. 6. 3. 4: Plin. 34. 5: Tacit. 2. 49. 4: Hieron. lib. 1, adverſus Jovinianum. Porro de vocabulo *juſſit*, quo Florus hoc loco utitur, eſt, qui dubitat, vir non obſcurus, putatque legendum, *ſenſit*: Sed vulgata lectio ſatis firmatur citato Ciceronis loco. Præterea novum non eſt, ut qui præclare quid geſſerat, aliquem honorem ſuo arbitrio ſibi ſumeret; ita *Cornificius tantum ſibi ob ſervatos à ſe milites tribuit: ut Romæ, quoties foris deinde cœnaret, elephanto domum revectus ſit.* Auctor Dio, lib. 49, paullo poſt princ. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

11 Præ tanta victoria leve hujus prælii damnum
fuit. Alter conſulum interceptus Cornelius
Aſina: qui ſimulato colloquio evocatus, at-
que ita oppreſſus fuit; perfidiæ Punicæ docu-
12 mentum. Calatino dictatore, fere omnia præ-
ſidia Pœnorum Agrigento, Drepanis, Panor-
13 mo, Eryce, Lilybæo detraxit. Trepidatum eſt
ſemel

SALMASII.

11. *Præ tanta victoria leve hujus*] Leviter trajecta vox *hujus*, quam ita reſtituimus: *præ tanta hujus victoria leve prælii damnum fuit.* Præ victoria hujus Duillii, leve damnum fuit prælii, altero Conſule intercepto. Hoc omnino verum eſt. Puto etiam diſtinctione mutata ſcribendum: *Præ tanta hujus victoria leve prælii damnum fuit, alter conſulum interceptus Cornelius Aſina.*

Cornelius Aſina] Nazarii liber: *Aſina Cornelius.* uterque Palatinus cum vetuſtis Jordanis libris, *Sagina Cornelius*, habet. Sed verum hujus Conſulis cognomen *Aſina.*

12. *Panormo, Eryce*] In Nazariano *Eryco:* In altero Palatino: *Eryca.* & fortaſſe verum eſt. Ἐρύκη, urbs Siciliæ. Latinè *Eryca.* Nos *Eryco* tamen retinemus. *Erycus* pro *Eryx.*

VARIORUM.

11. *Fuit. Alter*] Malim ita diſtingui: *fuit, alter*, ut intelligatur: ipſe Cos. fuit damnum; elegantiore ſenſu. Vide infra, 4. 2. 80. *Freinsh.*

Aſina Cornelius] Sic bene Pal. tres, non ut editi, *Corn. Aſ.*; amant enim ſcriptores cognomen præponere; nihil frequentius Tacito, nihil Velleio, nihil aliis. *Gruterus.* Unde autem cognomentum iſtud Corneliæ genti hæſerit, vide apud Macrob. Saturn. 1. 6. *Freinsh.*

Qui, &c. fuit] Gruterus mallet abjici voces iſtas, tanquam à gloſſa. optimum judicium. *Freinsh.*

Simulato colloquio] Qua ratione plures etiam decepti. Ariarathes Cappadox, apud Juſtin. 38. 1. 9. Artavaſdes Armenus, apud Plutarch. Anton. 67. Tyranni Athenienſes, apud eundem Juſtin. 5. 10. 9. Kanutus, quem inter ſanctos poſtea retulerunt, apud Krantzium, Sueciæ lib. 5, cap. 17, quod propemodum etiam Manlio uſuveniſſet, apud Livium, 38.25: & Cæſari, apud ipſum de bell. Gall. 1.46: & Hadingo Danorum regi, apud Saxonem Sialandum, Hiſt. Dan. lib. 1, pag. 16. m. Adde infra, 3. 11. 11: & Liv. 32. 32. 10. Cornelium quod attinet, Polybius, 1.21, aliter rem narrat, quamvis alii cum noſtro conſentiant, ut Appianus in Libycis. Val. Max. 6. 6. 2. &c. *Freinsh.*

Perfidiæ Punicæ] Quæ in proverbium abiit; quod recenſet Eraſmus, 1. 8. 28: & Gilbertus Cognatus in append. adagio, 35. ſimile ei eſt *Græca fides*, de quo Eraſmus, 1. 8. 27. *Freinsh.*

12. *Dictatore*] Temere hic à Floro adſcribitur dictaturæ A. Atilii Calatini, quod conſulatui ipſius tribuendum erat, anno U.C. CDXCIV. Dictator enim ipſe Calatinus ſuffectus eſt in locum M. Claudii Gliciæ, [ſive potius Ilyciæ, ut hodie apud Sueton. Tib. 2. 8, legitur] qui ſcriba fuerat, coactuſque abdicaverat, anno U. C. D V. atque in ipſius dictatura nihil memo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſmel circa Camerinenſium ſaltum, ſed eximia irtute Calpurnii Flammæ, tribuni militum, vaſimus, qui lecta trecentorum manu, inſe-ſum & inſeſſum ab hoſtibus tumulum occu-avit, adeoque moratus hoſtem, dum exerci-us omnis evaderet: ac ſic, pulcerrimo exitu, 14

Ther-

emorabile geſtum invenio, etſi pri-us dictator fuerit, qui extra Italiam perium habuerit. *Stadius.*

Agrigento, &c.] De locis his omni-s ceteriſque Siciliæ, vide deſcriptio-m Siciliæ, quam Phil. Cluverius idit. *Freinsh.*

SALMASII.

13. *Camerinenſium*] In vetuſtiſſimis oris legitur *Camerinienſium*: ſic *Car-aginienſis*, & alia hujuſmodi, de ibus vide Priſcianum.

Infeſtum & inſeſſum ab hoſtibus mulum] In mentem aliquando ve-erat, *infeſtum* hoc loco ex variante le-ione natum. Hujus mentis mihi au-or Jordanes, qui ita hunc locum ex oro retulit: *Qui lecta trecentorum anu inſeſſum hoſtibus tumulum occu-vit.* Nunc agnoſco nihil ex Flori rbis eſſe tollendum. Non tantum ſeſſus ab hoſtibus ille tumulus, ſed iam infeſtus & iniquus fuit Roma-o. Epitomes Livianæ auctor lib. vii, eamdem hanc rem narrans: *ttilius Calatinus conſul, cum in locum iquum à Pœnis circumſeſſum temere uxiſſet exercitum, M. Calpurnii tribuni ilitum virtute & opera evaſit.* Notan-um porro, non inſeſſum ab hoſtibus icere illum tumulum, ſed circum-eſſum. in medio quippe hoſtium ſi-s, ad quem, eruptione per medios oſtes facta, capiendum contendit alpurnius, ut Pœnos in ſe converte-ret, & ſpatium daret cetero exercitui evadendi. Quod non ſolum ex illo Epitomes loco noſcimus, ſed etiam ex altero Livii, lib. xxii, ex oratione Manlii Torquati, ubi hæc verba: *Sicut nobis adoleſcentibus priore Punico bello Calpurnius Flamma trecentis voluntariis, cum ad tumulum eos capiendum, ſitum inter medios hoſtes, duceret, dixit, moriamur milites, & morte noſtra eripiamus ex obſidione circumventas legiones.* Non igitur inſeſſus ab hoſtibus ille tumulus, ut heîc vult Florus, ſed circumſeſſus, nec deturbandi hoſtes ex eo loco fuere, quem non occupaverunt, ſed his perruptis vacuus fuit capiendus. Ideo infeſtum & iniquum dixit illum tumulum, quia eum hoſtes circumſedebant.

VARIORUM.

13. *Calpurnii Flammæ*] De hoc Plin. 22. 6: Livius, 22. 60. 10: & ejus Epit. 17: L. Ampelius: *Trecenti ſub Calpurnio Flamma contra Pœnos: qui in Sicilienſi ſaltu mortuo exercitu*, &c. legerim, *moritur*. M. Cato, apud Agell. 3. 7, *Q. Cæditium* vocat; C.L. Quadrigarius *Laberium*. Caute igitur Frontin. Strateg. 4. 5. 10. *Is, cujus varie tradidere nomen.* Diſſentiunt etiam in militum numero. Ceterum ante hunc, ſalvis etiam militibus ſuis, exercitum Rom. Decius liberavit, Liv. 7. 34. &c. Plin. 22. 5. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Thermopylarum, & Leonidæ famam adæquavit: hoc illuſtrior noſter, quod expeditioni tantæ ſuperfuit, & ſupervixit, licet nihil ſcripſerit ſanguine. Lucio Cornelio Scipione, quum jam Sicilia, ſuburbana eſſet populi Romani provincia; ſerpente latius bello, in Sardiniam

SALMASII.

14. *Licet nihil ſcripſerit ſanguine*] Hallucinatio Flori, qui Leonidæ imprudens attribuit quod erat Othryadis. Nihil enim ſanguine ſcripſit Leonides, cujus ſaltem reſtet memoria in veterum ſcriptis. Sed ab omnibus id de Othryade proditum, Poëtis & πεζογράφοις. Anthologiæ tertio:

Ἄρσενι δ' Ὀθρυάδαο φόνῳ κεκαλυμμένον ὅπλον
Καρύσσει, θυρέα Ζεῦ Λακεδαιμονίων.

Idem in aliis epigrammatis legimus. *Licet nihil inſcripſerit ſanguine*, ſcriptura eſt Jordaneorum Codicum. Vulgò *ſcripſerit* in Floro legitur, ut Florus ſcripſit.

15. *Serpente latius bello, in Sardiniam*] *In* abeſt omnibus libris. Jordanes etiam legit: *Sardiniam eique annexam Corſicam tranſit.* Quidam libri: *Coſſuram.* Sed *Corſicam* verum eſt. Sequitur: *ubi & ſic Caralæ urbis excidio incolas terruit.* Infruniti correctores *Caralam* hîc, & urbem quam neſcio ſibi ſomniarunt. Sed illos homines miſſos faciamus, quorum nobis οὐ λόγος οὔτ' ἀριθμός. Optimæ & vetuſtiſſimæ Divi Nazarii membranæ, hac etiam in parte corruptæ leviter ſunt, ſed ita, ut non arduum ſit ex illis conjicere veram lectionem. Habent autem: *Olbiæ hic Baleriæ urbis.* Unde veriſſimam conjecturam eruo: *Olbiæ hic, ibi Aleriæ urbis excidio incolas terruit.* Hic in Sardinia nimirum, Olbiam urbem expugnavit. Ibi, nempe in Corſica, Aleriam excidit. Ait, Romanos, ſerpente latius bello, ex ſuburbana tum provincia in Sardiniam, eique adnexam Corſicam, tranſiſſe, & in hac inſula Olbiam, in illa Aleriam cepiſſe. Olbia Sardiniæ urbs. Stephanus varias urbes hoc nomine recenſens, ἕκτη, inquit, Σαρδοῖς. At Aleria Corſicæ. In Corſica à Ptolemæo recenſetur Ἀλερία κολωνία. Apparet, colonos in eam urbem à Romanis deductos, poſtquam à Lucio Cornelio expugnata fuit. Notat Epitomes Livianæ auctor, *L. Cornelium Conſulem contra Sardos & Corſos & Hannonem Pœnorum ducem feliciter pugnaſſe.* Quod de hac victoria, & urbium in Sardinia Corſicaque ſupraſcriptarum excidio intelligendum. Vide quanti ſit momenti bonos & fideles libros inſpexiſſe. Abſque illo Nazariano forte æternum hic locus in mendo jacuiſſet. Nam ceteri omnes libri, hac parte profligatiſſimi, nihil fere opis dabant ad extricandam veritatem. In priore Palatino legitur: *Vbi & hic Halen & urbis.* Poſterior ita ſcriptum præfert: *Vbi & hic Baleriæ urbis.* Vetus editio: *ubi & hic Halenæ.* Correctores porro ex his fecerunt: *Vbi & ſic Caralæ urbis.* Proclivius erat facere: *Vbi & ſic Valeriæ urbis.* Nam Valeria urbs in Sardinia. Ptolemæo Οὐαλερία πόλις in ea inſula ponitur. Sed omnino vera lectio, quam ſupra repoſuimus. Flori codices etiam corrupti fuiſſe videntur ætate Jordanis, in cujus libris ita deſcriptum oſtendi: *Olbiam ibi Aleriæ urbis.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

hiam annexamque Corſicam tranſit: ubi & 16
ſi Caralæ urbis excidio incolas terruit, adeo-
ſe omneis terra, mari, Pœnos expugnavit, ut
jan victoriæ nihil niſi Africa ipſa reſtaret.
Marco

. Verius puto, cum ſanam in his onem reperiſſet, nec intellexiſſet, nutaſſe.

6. *Mari Pœnos expugnavit*] Diu um ſuſpectum habui hoc verbum, *gnavit.* Quid enim eſt, *mari Pœ- xpugnare*? Nec Latina eſt, nec a loquutio. Nazarianus non pla- ia veritatem oſtendit, ſed digitum am prorſus intendit, ſcribendo, *gnavit.* Quod ego ſtatim arripui cripſi: *repurgavit.* Elegans porro protritum loquendi genus, *Pœnos i & terra repurgare*, cum tamen us dicendum videretur, *mare ac am Pœnis repurgavit.* Sic libro quar- etſi in re diſſimili ac diverſa, *au- venis repurgare* dixit. Hæc ſcripſe- , cum & veteres Jordanis Codices ſulendos duxi, in quibus planè re- : *adeoque omni terra & mari Pynos avit.* Quæ ſcriptura vehementer tentiam meam ſtabilivit. Sed *pur- it* in Jordane falſum eſt. Nam *re- gavit* omnino ſcribendum, id eſt, quam purgamenta rejecit.

VARIORUM.

14. *Ac ſic*] Videntur eſſe à gloſſa duæ voces. *Freinsh.*

Superfuit] Agell. 3. 7, ex Catone; *m inter mortuos defatigatum vulneri- atque ſpirantem, quod ſanguen deflu- at, cognovere; eum ſuſtulere, isque valuit, ſæpeque poſt illam operam Reip. tem atque ſtrenuam perhibuit.* Ubi nen, pro *poſt illam*, reſcribendum pu- n, *poſt illa*, hoc eſt, poſtea; niſi quis malit; *ſæpeque poſt illam operam*, &c. ſit ſenſus: exhibuiſſe ſæpe Reip. uti- n operam, poſt illam, nempe de qua ſermo erat. *Freinsh.*

Licet nihil ſcripſerit ſanguine] Me quod attinet, nunquam adduci poſ- ſum, ut credam, ab auctore potius eſſe quatuor illa verba, quam ab inſulſo gloſſatore. Demus enim, potuiſſe er- rare in hiſtoria Florum, demus etiam, voluiſſe, ut ſupra, 1. 10. 8, ubi Arun- tem Tarquinium videtur adulterum facere, ut melius quadret iſtud: *quaſi adulterum ad inferos uſque ſequeretur*; at largiri nunquam potero, adeo in- ſulſam ſententiam fuiſſe ſubjecturum. egregium enim acumen illud, & di- gnum, propter quod mutetur in hiſto- ria aliquid, *licet nihil ſcripſerit ſangui- ne!* quaſi hoc novum eſſet aut inſo- lens, ſupervivere expeditioni homi- nem, qui ſanguine nihil ſcripſerit. *Freinsh.*

15. *L. Corn. Scipione*] Effoſſa Romæ ad portum Capenam eſt inſcriptio, A. Ch. 1616, huc pertinens: *Hons. oino ploi- rume*, conſentiont. R. duonoro, optu- mo. fuiſſe. Viro. Lucium Scipione. Filios Barbati. Conſol. Cenſor. Aidilis. hic fuet. A. hoc cepit. Corſica. Aleria- que urbe. dedet, tempeſtatebus. aide. mereta. Quæ explicantur in vita Pei- resk. quam ſcripſit Gaſſendus. *Freinsh.*

16. *Ubi & ſic*, &c.] Veriſſimam opinor eſſe lectionem Lipſii, quam ad Senecæ conſol. ad Helviam, nota 84, profert; *Ibi Olbia & hic Valeria*, (vel *Aleria*) à qua nec Salmaſius ad Solin. pag. 29. A, longius abit, niſi quod ma- vult; *Olbia hic, ibi Aleria.* ſed eodem ſenſu exponit. *Freinsh.*

Expugnavit] Naz. *repugnavit.* Jor- danes, *purgavit*: ſed lectio vulgata, optima eſt. *Gruterus.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

17 Marco Attilio Regulo duce jam in Africam na-
vigabat bellum. Nec deerant, qui ipſo Punico
maris nomine ac terrore deficerent, augente
inſuper Tribuno Mannio metum: in quem, niſi
paruiſſet, ſecuri diſtricta, Imperator metu mor-
18 tis navigandi fecit audaciam. Mox ventis, re-
miſque properatum eſt: tantuſque terror hoſti-
ci adventus Pœnis fuit, ut apertis pæne portis
19 Carthago caperetur. Prima belli præmium
fuit civitas Clypea: prima enim à Punico litto-
re, quaſi arx & ſpecula, procurrit. Et hæc, &
20 trecenta amplius Caſtella vaſtata ſunt. Nec
cum hominibus, ſed cum monſtris quoque di-
micatum eſt; quum quaſi in vindictam Africæ,
nata miræ magnitudinis ſerpens, poſita apud
21 Bragadam caſtra vexaret. Sed omnium victor
Regu-

SALMASII.

17. *Qui ipſo Punico maris nomine*] Reſtituenda lectio vetus: *Punici maris nomine.* Nam malè in veteri editione *Punico* legebatur. Meliores libri conſtanter *Punici* retinent. Jordanes: *qui in ipſo Punici maris nomine.*

Tribuno Mannio] Nomen hujus Tribuni ita variè conceptum in ſcriptis libris, ut arduum ſit aliquid certi ex illa varietate ſtatuere, libris præſertim Livii deperditis, unde hæc ſumpta. Nazarianus: *Nautrio.* Palatini duo: *Naurio.* Jordanis libri: *Natio.* Fortè *Nautio.* Nautiorum familia notiſſima. Sed otii penuria prohibet pluribus hæc diſcutere, quod alias, ſi Deus faverit, facere ſtatui.

VARIORUM.

17. *M. Attilio*] Ultra ea quæ ſupradicti ſcribunt, lege Agell. 6. 3, & 4: Auctor. de vir. illuſtr. cap. 40: Auguſt. Civit. 1. 15: Val. Max. 1. 1. 14: & 9. 2. 1. ext. Frontinum, 2. 3. 10: Lege Silium, 6. 301: & Horat. carm. 3. 5: Cicer. offic. 1. 13: & in Paradoxis. Plura congeſſimus, Civitatis 1. 15, & 24. *Camers.* Hunc Regulum ſæpius eximie prædicat Seneca. *Freinsh.*

20. *Miræ magnitudinis ſerpens*] De qua Agell. 6. 3: Val. Max. 1. 8. 19, ext. Plin. 8. 14, CXX pedum longitudinis fuiſſe; pellemque ejus & maxillas uſque ad bellum Numantinum, hoc eſt, CXV annis Romæ in templo duraſſe teſtatur, eamque baliſtis tormentiſque, ut oppidum aliquod, expugnatam. *Stadius.* Vide Livium epit. 18: Obſequent. cap. 29: Adonis Chronic. ſub anno 4446. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Iegulus, quum terrorem nominis ſui late cir-
umtuliſſet; quumque magnam vim juventu-
t;, duceſque ipſos, aut cecidiſſet, aut haberet
i vinculis; claſſemque ingenti præda onuſtam,
: triumpho gravem, in Urbem præmiſiſſet;
m ipſam, belli caput, Carthaginem urgebat
oſidio, ipſiſque portis inhærebat. Hic paulu- 22
m circumacta fortuna eſt; tantum, ut plura
ſent Romanæ virtutis inſignia: cujus fere
nagnitudo calamitatibus approbatur. Nam 23
onverſis ad externa auxilia hoſtibus; quum
Kanthippum illis ducem Lacedæmon miſiſ-
et, à viro militiæ peritiſſimo vincimur. Tum
æda clades, Romaniſque uſu incognita, vi-
us in manus hoſtium venit fortiſſimus Im-
pera-

SALMASII.

21. *Quum terrorem nominis ſui*] Ve-
s quidam liber: *terrorem in omnes*
i circumtuliſſet. Quæ minime mihi
ridet lectio, nec mutatam velim, aut
jectam, quæ edita eſt, cum & melior
t, & plures habeat fautores libros ve-
iſtiſſimos.

Aut cecidiſſet, aut haberet in vincu-
l] Jordanes legit: *aut cepiſſet.* Cui
onſentiunt omnes Flori calamo ſcri-
ti libri. Quam, qui volet, etiam le-
tionem aſſerat. Mihi ut non reſpuen-
a videtur, ita nec vulgata mutanda.
Iam credibile eſt, non alios habuiſſe
n vinculis Regulum, quàm quos ce-
erat. Niſi dicimus, multos, quos ce-
erat, dimiſiſſe, & ita locum haberet
lla Jordanis & librorum veterum
γραφή. Sane conſenſum hunc libro-
rum parvi pendere non poſſum, nec
dubito quin verior ſit lectio, *cepiſſet.*
Sic enim hæc procedunt: *Cum magnam*
vim juventutis, duceſque ipſos, aut cepiſſet,
aut haberet in vinculis. Prius ad prius
refertur, ſecundum ſecundo conve-
nit. Ita enim accipiendum, ac ſi ſcri-
pſiſſet: Cum magnam vim juventu-
tis cepiſſet, duceſque ipſos haberet in
vinculis. Multos ex juventute capti-
vos abduxerat, duceſque habebat in
vinculis. Solos duces in vinculis ha-
bitos ſignificat.

VARIORUM.

21. *Aut cecidiſſet*] Hiſt. de bell. fr.
cap. 26, *principes civitatum aut interfici,*
aut in catenis teneri. Freinsh.

22. *Cujus fere magnitudo,* &c.] Vi-
de ſupra, 1. 13. 8. infra, 3. 18. 13.
Freinsh.

perator. Sed ille quidem par tantæ calamitatis fuit. Nam nec Punico carcere infractus
24 eſt, nec legatione ſuſcepta. Quippe diverſa, quàm hoſtes mandaverant, cenſuit; ne pax fieret, ne commutatione captivorum recipe-
25 retur. Sed nec illo voluntario ad hoſtes ſuos reditu, nec ultimo ſive carceris, ſive crucis, ſupplicio deformata majeſtas; imo his omnibus admirabilior, quid aliud quam victus de victoribus, atque etiam, quia Carthago non ceſſe-
26 rat, de fortuna triumphavit? Populus autem Romanus multo acrior, infeſtiorque pro ultione

SALMASII.

23. *Par tantæ calamitatis*] Ita Jordanis & Nazarii libri. Uterque autem Palatinus: *calamitati.* Nec aliter legendum, quamvis aliter viſum ſit Grutero noſtro. Ridiculum enim cenſeo, componi Regulum cum calamitate quaſi gladiatorem. Par fuit illi calamitati, quem non infregit illa calamitas.

24. *Ne pax fieret, ne commutatione captivorum reciperetur*] Melius quod eſt in Nazariano & Jordaneis: *Ne pax fieret, nec commutatione captivorum reciperetur.* Lege etiam: *commutatio.*

VARIORUM.

23. *Xanthippum*] Oroſius, 4. 9: Xanthippum hunc, regem Laced., cum auxiliis accitum ſcribit: quod verum eſſe, præterquam quod auctores non adſentiunt; ideo etiam non puto, quod non ita ſolebant Spartani, apud Juſtinum, 4. 4. 6: *Syracuſani auxilium à Lacedæmoniis petiverunt. Mittitur ab his Gylippus, ſolus quidem.* Sic Archidamus Tarentinis miſſus; ſic aliis alii. Qua verò ratione Regulum Xanthippus vicerit, memorat Frontinus, 2. 2. 11. ubi vide. Item Diod. 22. 12. *Freinsh.*

24. *Ne pax fieret*] Liv. 22. 23. 5. *Freinsh.*

25. *Voluntario a. h. ſ. reditu*] Stupenda ſane conſtantia, & prope ſine exemplo, tradere ſe libidini eorum quos læſeris, cum poſſis domi ſecurus & honoratus agere! Sed nimirum ſenſit Regulus, quod Socratem dixiſſe Epictetus fine enchiridii ſignificat; *Occidere me poſſunt, lædere non poſſunt.* Quam vocem cum factis imitatus eſt Thraſea apud Xiphilinum; *Nero me occidere poteſt, perdere non poteſt.* in hac doctrina totus eſt Seneca de conſtantia ſapientis; & de tranquillitate animi. *Freinsh.*

Crucis ſupplicio] Vide Appian. de bell. Punic. in orat. P. Lentul. Item Livii Epit. 18. Simile quiddam huic hiſtoriæ legas in Elmacino, pag. 148. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ione Reguli, quam pro victoria, fuit. Metello 27
ritur conſule ſpirantibus altius Pœnis, & re-
erſo in Siciliam bello, apud Panormum ſic
oſtes cecîdit, ut nec amplius eam inſulam
oncitarent. Argumentum ingentis victoriæ, 28
ientum circiter elephantorum captivitas; ſic
uoque magna præda, ſi gregem illum, non bel-
o, ſed venatione, cepiſſet. Publio Claudio 29
onſule, non ab hoſtibus, ſed à diis ipſis ſupera-
us eſt, quorum auſpicia contempſerat: ibi ſtatim
claſſe

SALMASII.

27. *Vt nec amplius eam inſulam con-tarent*] Lege primum: *Vt ne amplius.* ic enim legunt optimi libri. Pro *con-tarent* divinarat doctiſſimus Lipſius, *gitarent*, optima ſane cogitatione. ic enim etiam ſupra legerim: *Affe-tabat autem ut Romanus, ita Pœnus, Si-liam, & eodem tempore paribus uterque otis ac viribus imperium orbis cogitabat.* Conjecturæ Lipſii plane ſuffragatur ptimus ille Divi Nazarii liber, qui lanè *cocitarent* exhibet. *c* pro *g.* ut in odem, *ceſſit* pro *geſſit*, *recirare* pro *re-irare*, & ſimilia eodem modo ſcri-ta, ut multis locis obſervavimus. Nec aliter olim lectum fuiſſe in Flori ibris ex Jordane colligi poteſt, apud quem ſcribitur: *adgredi cogitarent.* Quis non videt illud *adgredi*, additum b ipſo Jordane, qui non capiebat ſitatum veteribus hoc loquendi ge-nus?

28. *Sic quoque magna præda, ſi gre-gem illum, non bello*] Scribendum ex ve-teri editione, & libris chirographis: *ſic quoque magna præda, ac ſi gregem il-lum*, &c. Id firmat Jordanes, qui, more ſuo, ſubtile & breve loquendi genus adtextis ſuis pannis amplians, ſcribit: *ſic quoque magnas prædas agit, ut ſi gregem illum*, &c.

29. *Publio Claudio*] Jordanes, & omnes libri: *Appio Claudio.* Ita in ſuis legerat Vinetus. Aliis tamen ſcripto-ribus dicitur *Publius.*

VARIORUM.

28. *Centum circiter elephantorum*] Præter citatos de hac re lege Frontin. 1. 7. 1: Plin. 7. 43. De numero varie ſcribunt. Plin. 8. 6. dicit fuiſſe CXLII. Oroſ. 4. 8. [& Adonis Chronic. ſub anno 4446.] CIV. Hoc autem factum eſt anno DII, ab U. C. Plin. 8. 6. *Ca-mers.* Epit. Liv. 19. item Seneca, de brevit. vitæ, cap. 14; & Zonaras, tomo ſecundo, CXX captos ſcribunt: Eutrop. CXXX: Dionyſius, CXXXVIII. Egre-giam multitudinem fuiſſe, quamvis non indicato numero, ſignificat Sido-nius, carm. 2. 374. *Freinsh.*

Si gregem] V. c. præponit, *ac ſi gre-gem*: quod idem in Pal. ſec. ac tert. item à manu ſecunda in prim. ſed ea ſcriptura recepta, perit omnis vis, omnis gratia ſententiæ. *Gruterus.*

29. *Ibi ſtatim claſſe demerſa, ubi* &c.] Liv. 19. 2: Plin. 2. 21. 5. De au-ſpiciis contemptis vide etiam Tacit. H. 1. 89. 4. Inter cetera, quæ de vin-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

claſſe demerſa, ubi ille præcipitari pullos juſ-
30 ſerat, quod pugnare ab his vetaretur. Marco
Fabio Buteone conſule, claſſem hoſtium in A-
frico mari apud Ægimurum, jam in Italiam ul-
31 tro navigantem, cecidit. Quantus ô tunc trium-
phus tempeſtate intercidit, quum opulenta
præda, claſſis adverſis acta ventis, naufragio ſuo
Africam & Syrtes, omnium imperia gentium,
32 inſularum littora, implevit! Magna clades, ſed
non ſine aliqua principis populi dignitate; in-
terceptam tempeſtate victoriam, & trium-
phum, periiſſe naufragio. Et tamen, quum Pu-
nicæ prædæ omnibus promontoriis inſuliſque
fruſtrarentur & fluitarent, populus Romanus
trium-

dicta Deorum obſervarunt veteres, annotarunt etiam, locum ſceleris & pœnæ eundem ſæpe fuiſſe, ut certius appareat, non caſu tales eveniſſe clades, ſed in ultionem delictorum. Exempla ſunt compluria, quæ tamen omnia intelligas ex uno iſto apud Joſephum, 13. 19, ubi ſanguis Ariſtobuli fortuito effunditur loco eodem, qui fraterno cruore rubebat. Etiam nobile eſt Achabi & Nabothi. Plura vide apud Lactant. 2. 8: Leunclav. annal. Turc. pag. 74: Val. Max. 1.1.19: Dion. lib. 51, pag. 513. Pauſan. pag. 102. pr. *Freinsh.*

SALMASII.

32. *Inſuliſque fruſtrarentur*] Leve eſt, ſed tamen monitu dignum, ſcribi debere, *fruſtarentur*, non *fruſtrarentur*. Aliud eſt *fruſtrari*, aliud *fruſtari*. Hoc à *fruſtum*, illud à *fruſtra*. *Fruſtarentur* autem eſt, fruſtatim diſcerperentur, & lacerarentur. *Fruſtratim* perperam in Nonio legitur, pro *fruſtatim*; eodem errore, quem hoc loco caſtigamus.

Populus Romanus triumphavit] Vetus excuſum, ut ſcimus indicio magni viri, nam illam editionem non vidimus, voculas adjicit: *& ſic triumphavit.* Scripſerim: *at ſic triumphavit*, ita in Jordane legitur, qui Florum verbatim deſcripſit. Nec aliter optimus Nazarianus habet.

VARIORUM.

30. *Apud Ægimurum*] Vide Diodor. 22.12: Liv. Ep. 118: Polyb. 1.37. 39. *Freinsh.*

31. *Opulenta præda, claſſis*] Ut Virg. dixit, Æn. 1. 451, templum Junonis,
——— *Donis opulentum & numine divæ.* Vinetus.

32. *Interceptam temp. victoriam*] Sic Vinetus, ſic v.e. & recte. vult enim eo tolerabilius damnum, quod à vi majore proveniſſet, non ab hoſtibus. ante cuſi, *intercepta temp. victorias.* quod ſolum hæret in Naz. *Gruterus.*

P. R. & ſic triumphavit] Quæ
mea

triumphavit. Lutatio Catulo conſule tandem 33
bello finis impoſitus apud inſulas, quibus no-
men Ægates: nec major alias in mari pugna, 34
quippe commeatibus, exercitu, propugnaculis,
armis, gravis hoſtium claſſis, & in ea quaſi tota
Carthago: quod ipſum exitio fuit. Romana 35
claſſis prompta, levis, expedita, & quodam
genere caſtrenſis; ad ſimilitudinem pugnæ
equeſtris, ſic remis, quaſi habenis, agebatur; &
in hos, vel in illos, mobilia roſtra, ſpeciem vi-
ventium præferebant. Itaque momento tem- 36
poris laceratæ hoſtium rates, totum inter Si-
ciliam Sardiniamque pelagus naufragio ſuo
operuerunt. Tanta denique fuit illa victoria, 37
ut de excindendis hoſtium mœnibus non quæ-
rere-

mea de toto hoc loco ſit ſententia, non verebor ſubjungere, nam ita ſcribendus videtur: *Magna clades, ſed non ſine aliqua principis populi dignitate, intercepta tempeſtate victoria, & triumphum periiſſe naufragio, & tamen cum Punica præda omnibus promontoriis inſulisque fruſtarentur & fluitarent, Populum Romanum & ſic triumphaſſe.* Freinsh.

35. *Quod ipſum exitio fuit*] Adde Livium, 22. 14. 15: Polyb. 1. 60. Ceterum claſſem expeditam, levem, promptam, utiliorem eſſe, quam quæ armis, commeatu, exercitu, propugnaculiſve nimis onuſta eſt; notat Stewechius ad Vegetium, 5. 7. Sic infra, 2. 8. 25, Antiochi apparatus præpeditus magnitudine ſua. & 4. 11. 5, Antonianis navibus *ipſa moles exitio fuit.* Adde Berneccerum ad Suetonium, Aug. 17. 7. t. *Freinsh.*

Ad ſimilitudinem equeſtris pugnæ] Homerus naves vocat *equos marinos*, ἁλὸς ἵππους, Odyſſ. δ. verſ. 708. In pugna ad Actium *erant Cæſareani equitibus ſimiles, modo inruentibus, modo ſe recipientibus*, &c. Dio, lib. 50. in fin. Hoc autem eſt *ad ſimilitudinem equeſtris pugnæ*, ut noſter loquitur, nempe *ſumptis tergis & redditis*, quod eſt in Salluſtianis fragment. quibus adde Arrian. pag. 62. d. Euſtath. apud Rader. in Curt. pag. 112. f. Nautam *aurigam* vocat auctor veteris verſus apud Chariſium:

Typhin aurigam celeris fecere carinæ.

Sic Varro Marcipore: *Hic in ambivio navem conſcendimus paluſtrem, quam nautici equiſones per viam conducerent loco.* Ovid. Triſt. 1. 3. 117:

Aurigam video vela dediſſe rati.

Freinsh.

reretur. Supervacuum viſum eſt in arcem, muroſque ſævire, quum jam in mari eſſet deleta Carthago.

37. *Carthago*] Vide ſupra, 1. 1. 9. *Freinsh.*

CAP. III.

Bellum Liguſticum.

1 PEracto Punico bello, ſequuta eſt brevis ſane, & quaſi ad recipiendum ſpiritum, requies. argumentumque pacis, & bona fide ceſſantium armorum, tunc primum poſt Numam clauſa fuit porta Jani: ſed ſtatim ac ſine
2 mora patuit. Quippe jam Ligures, jam Inſubres Galli, necnon & Illyrii laceſſebant. ſic de ſub Alpibus, id eſt, de ſub ipſis Italiæ faucibus gen-

SALMASII.

1. BEllum Liguſticum] Optimæ Nazarii membranæ habent: *Bellum Ligurium.* Sic ſane & *Ligurius* lapis à Liguribus dictus, apud quos inveniebatur, Theophraſto teſte. Λιγύριον Græci vocant, quod aliis λυγκούριον, quaſi ſit Lyncis urina. Joſepho & aliis vetuſtiſſimis auctoribus vocatur Λιγύριον à Liguribus populis. Poteſt & legi: *Bellum Ligurum.* Nam & *Liguros* infra dixit pro Liguribus.

2. *Sic de ſub Alpibus*] Legendum unica voce: *Deſub Alpibus, id eſt, deſub ipſis Italiæ faucibus gentes.* Non alium memini antiquiorem hoc Floro auctorem, in quo *deſub* reperiatur compoſitum pro ſimplici *ſub.* Frequens hujus præpoſitionis ſic compoſitæ mentio occurrit in fragmentis Agrimenſorum veterum. *Deſub monte, deſub lapide,* & ſimilia. Sic *deſuper* dixerunt pro *ſuper.*

VARIORUM.

QUæ hoc capite continentur, ſcribunt Epit. Liv. 20: Eutrop. 3. 1: Oroſ. 4. 11, & 12: Auguſt. Civit. 3. 9. *Camers.*

1. *Porta Iani*] T. Manlium Torquatum, C. Atilium, Coſſ. nominat Caſſiodorus; Torquatum & Bulbum, tabulæ Græcæ. Qui poſterior in Oroſio perperam *Bubulcus*, ut in Eutropio *Balbus*, appellatur. Ambo enim adducunt hos Coſſ. veluti etiam Plutarchus, Numa, cap. 35; & libro de fortuna pop. Romani, cap. 16: ſcribunt enim, his Coſſ. templum Jani Romæ clauſum fuiſſe; id quod poſt Numæ tempora non contigerat. Adſtipulantur Livius, 1. 19. 3: Velleius, 2. 38. 4: & D. Auguſtinus, Civit. 3. 9, annotantes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ntes, deo quodam aſſidue incitante, ne rubi-
nem ac ſitum ſcilicet arma ſentirent: deni- 3
ue ita cotidiani & quaſi domeſtici hoſtes ti-
ocinia militum imbuebant, nec aliter utraque
ente, quam quaſi cote quadam, populus Ro-
anus ferrum ſuæ acuebat virtutis. Ligures 4
nis Alpium jugis adhærentes inter Varum &
acram flumen, implicitoſque dumis ſilveſtri-
us, major aliquanto labor erat invenire, quàm
incere. Tutum locis, & fuga, durum atque
velox

s etiam, quam brevis illa à bello
ies & pauſa malorum fuerit. Hæc
Annalibus Vinandi Pighii ſub An-
Urbis DXVIII. Vide infra, 4. 12.
. *Freinsh.*

2. *Ne rubiginem*, &c.] Livius, 39.
1, de Liguribus: *Is hoſtis velut natus*
continendam inter magnorum inter-
llo bellorum Romanis militarem diſci-
inam erat: nec alia provincia militem
agis ad virtutem acuebat, &c. Adde
ſtinum, 7. 2. 6. *Freinsh.*

S A L M A S I I.

3. *Denique ita quotidiani hoſtes*] cripſimus reſpondendum eſſe, in no-s, *denique utrique quotidiani hoſtes:* dque recte ſcripſimus. ſed cum tres ic gentes enumeret Alpium incolas, igures, Inſubres Gallos, & Illyrios, tria ſeorſim bella tribus capitibus x illis conſtituat, Liguſticum nempe, allicum, & Illyricum, miror quare icat, *utrique hoſtes*. ſcio, nos olim, Li-ures & Inſubres Gallos conjunxiſſe, per *utroſque*, Ligures ſive Inſubres allos, & Illyrios, intellexiſſe. nunc liter cenſemus. *utrique* igitur ſunt igures & Inſubres, qui quotidiani oſtes erant Romanorum, & quaſi πὶ θύρῶν adſtabant Romanis. Illy-ii, ut paulo remotiores, non ita aſ-ſidui & quotidiani. Stephanus noſter, ut alii nonnulli, Gallos Inſubres, modo κελτικὸν ἔθνος appellat, modò ἰταλικόν. idem de Liguribus. Hoc nobis olim impoſuerat.

Nec aliter utraque gente, quam quaſi cote quadam] Optimi libri, omiſſa voce *quam*, habent tantum: *quaſi cote quadam*. Unde legerim: *Nec aliter utraque gente quam ſi cote quadam*. Atque ita in Palatinis.

4. *Tutum locis*] *Tuti locis* eſt vetus & vera lectio. Ita etiam diſtinguimus: *tuti locis & fuga, durum atque velox genus, ex occaſione latrocinia magis quam bella faciebat.* In Jordane legas: *tuti ſiquidem locis*. Illud *ſiquidem* eſt ipſius Jordanis.

V A R I O R U M.

3. *Quaſi cote quadam*] Scilicet *ne per otium torpeſceret manus aut animus.* Freinsh.

4. *Ligures*] Hos trans Alpes ad Rhodanum uſque occupaſſe olim Galliam Narbonenſem, itidem ut à Varo, qui Galliæ & Italiæ terminus erat, ad Arnum Italiam conſtat: quare impedite admodum noſter & obſcure de bello Liguſtino tradidit, dum ſcribit, bellatum cum Liguribus, qui in Italia inter Varum & Macram flumen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

velox genus, ex occaſione magis latrocinia, quàm bella faciebat. Itaque quum diu multum-

habitant, quo loco Ingauni & Intemelii ab aliis cenſentur; utpote qui maritima à Nicæa ad vada Sabatia habitarunt; quando paullo poſt, dum enumerat Liguſtinos bello ſubactos, eos quoque cum iſtis confundit, qui trans Alpes ultra Varum partim mediterranea, partim maritima, in Gallia Narbonenſi habebant; *Deceates* enim ad Vari oſtia, *Oxybii* iſtis orientales, ad oram Gallici maris habitabant, eſtque ibidem portus *Oxybius*, à vicina ejuſdem nominis gente dictus Straboni, lib. 4. *Euburiates* autem Plinius citra Alpes in Liguria numerat. nam quod *Salyes*, ſive *Salvios*, hic etiam aliquot exemplaria recenſent, mendum eſſe credibile eſt: Salvios, enim bello Allobrogico, & primos trans Alpes arma Romanorum expertos, & tunc primum in ditionem à C. Sextio Calvino redactos, Florus, 3. 2. 3: Strabo, libro 4, pag. 140, teſtantur. Epitoma Livii, 61, addit, victa Salviorum gente C. Sextium coloniam *Aquas Sextias* condidiſſe; triumphaſſe autem conſtat de Salviis, anno DCXXXI. *Stadius.*

Invenire] Infra, 3. 8. 6, de Balearibus: *dilapſi in proximos tumulos, quærendi erant ut vincerentur.* Adde, 3. 10. 14, & 15: & Tac. Agric. 34. 3. *Freinsh.*

Tuti] Sic Pall. tres, editioque vetus, non *tutum*, ut poſtea editi. *Gruterus.* Vellei. de Rhætis & Vindelicis: *gentes locis tutiſſimas,* &c. *Freinsh.*

SALMASII.

5. *Itaque cum diu multumque eluderent*] Reperio *eluderet*, in omnibus veteribus. Iidem, *ſaltus* non *ſalyi*. Facilis mutatio τοῦ *ſalyus* in *ſaltus*. Mihi conſtat numero ſingulorum hanc periodum concepiſſe Florum. Itaque ſcripſerim: *itaque cum diu multumque eluderet Salyus, Deciates, Oxybius, Euburiates, Ingaunus, tandem Fulvius latebras eorum,* &c. In optimo libro, *Euburiatas* pro *Euburiates* legitur; & *Incognitas* pro *Ingaunus*. *A* pro *u* perpetuum in illis membranis, ut in aliis quas vidimus. ſcripſerat Florus, *Ingaunitas* vel *Ingonitas*, hoc eſt, ἰγγαυνίτης. ut *Euburiatas*, εὐβουριάτης. aliis dicuntur *Ingauni*, non *Ingaunitæ*. *Deciates* eſt Δεκιάτης. Alias *Deciatæ* ſcribendum fuiſſet. Ita de ceteris. Stephanus noſter: Δεκίητον πόλις ἰταλίας, τὸ ἐθνικὸν Δεκιῆται, ὡς ἀρτεμίδωρος ἐν ἀγεωγραφουμένων. Galliam vocarunt veteres, & Græci præcipuè, totum illum Ligurum tractum, ut & ipſi Ligures, Inſubres Galli dicti. Italiam tamen etiam appellarunt Ciſalpinam illam Galliam Romanorum. Qui Σάλυες Græcis, hi ſunt *Salyi* vel *Salui* Latinis. Jordani in vetuſtis membranis, *Saluvii*, ut *Saus*, *Savus*, *Draus*, *Dravus*, ſic *Saluus*, *Saluvus*, & *Saluvius*. Jordanes corruptiſſimus eſt, in vulgatis editionibus hoc loco, quem liceat emendare ex iis quæ heîc diximus. Stephanus in voce Σάλυες. Σάλυες, inquit, ἔθνος δυτικὸν πολεμῆσαν ῥωμαίοις ὡς χάραξ ἐν δεκάτῳ χρονικῶν. Potuit ita ſcribere Stephanus. Nam illæ nationes, ut & tota Italia planè δυτικὴ eſt. Sed omnino corrigendum λιγυστικόν. Nos de iſtis alibi pluribus. Scripti Jordanis Codices nulla littera minus hunc locum ſic præferunt: *Cum diu multumque eluderent Saluvii, Decilates, Oxunii, Buriates, Ingauni.* Numero multitudinis horum nomina populorum extulit, quos Florus ſingulariter expreſſit. Ingaunorum Ligurum non rara mentio apud Livium occurrit; qui & Apuanorum Ligurum & Intemeliorum inſuper meminit, qui heîc non nominantur.

SAL-

mque eluderent Salyi, Deceates, Oxybii, uburiates, Ingauni, tandem Fulvius latebras orum, ignibus ſepſit: Bæbius in plana deduxit: oſthumius ita exarmavit, ut vix reliquerit ferm, quo terra coleretur.

CAP.

SALMASII.

Ignibus ſepſit] Jordanes: *igni ſepſit*.

VARIORUM.

5. *Diu multumque*] Strabo lib. 4, 3. 140. *Romani, bello per XXC annos icto, vix obtinuerunt, ut XII ſtadion amplitudine publica via pateret*, &c. einsh.

Fulvius] Æque impeditum hoc eſt Fulvio, atque præcedentia, nec im ſatis liquet, quiſnam Fulviorum, quo loquitur, fuerit; Varii enim lvii cum Liguribus bella geſſerunt. opior eſt conjectura (eſt enim divindum, quia rerum cum Liguſtinis ſtarum hiſtoria apud noſtrum Flom impeditiſſima eſt, & ab aliis ſcrioribus diverſa) Q. Fulvium Flaccum iſſe de quo loquitur, qui anno LXXIV, Coſ. de Liguribus triumaverit, etiamſi magis gratiæ, quam rum geſtarum magnitudini datum iſſe Livius, 40. 58. 1, teſtetur: taen ipſum per devios ſaltus, per inos montes, impeditas valles, cum ercitu tranſgreſſum; acie hoſtem viſſe, caſtris exuiſſe, ex collibus in cameſtrem agrum deduxiſſe, præſidiaque ontibus impoſuiſſe, Livius, lib. 44, ſtatur. Apuanos etiam Ligures, qui l Macran. flumen habitabant, in deitionem acceptos ad 7000 homium in naves impoſita præter oram truſci maris Neapolim tranſmiſit. ideque agrum ipſis inter populares Samnio dedit. Victos etiam fuiſſe Fulvio Nobiliore Ligures Alpinos & 'eliates in Capitolinis triumphis exſtat. Veliates autem inter Ciſalpinos Ligures numerat Plinius, 3. 5, & 15. *Stadius*.

Latebras eorum ignibus ſepſit] Vide infra, 3. 10. 6. 1. *Freinsh.*

Bæbius] Cn. & M. Bæbios Tamphilos [aut Pamphilos] fratres cum Liguribus rem geſſiſſe in Conſulatu, quorum iſte collegam Corn. Cethegum anno DLXXIII, ille anno ſuperiore Æmilium Paullum habuerit, ex priſcorum monumentis colligo; & M. de Liguribus triumphaſſe. Apuanos autem Ligures Cornelius & M. Bæbius victos & in deditionem acceptos, è montibus in campeſtres agros cogunt; traductique ſunt ex Liguria in Samnium (eo conſilio ne latebras & invios ſaltus repeterent ad rebellionem) 40000 liberorum capitum cum feminis pueriſque publico ſumptu, in agrum Tauraſinorum, quem de Samnitibus Romani ceperant, vocatique ſunt à ducibus iſti Ligures Bæbiani & Corneliani, qui in hoc Samnitium tractu à Plinio recenſentur; quare de hoc Bæbio loqui Florum veriſimile eſt. Cn. namque Bæbium ad comitia Romam reverſum, cum L. Æmilius interea cum Liguribus Ingaunis proſpere dimicaverit, teſtatur Livius, 40. 17. 8: & 40. 28: & Æmilium de iiſdem triumphaſſe Capitolinæ tabulæ produnt, anno DLXXII. *Stadius*.

In plana deduxit] Adde infra, 3. 5. 28. *Freinsh.*

Poſthumius] Collegam intelligit Calpurnii Piſonis, qui vitricus fuit Fulvio Flacco: quique Piſoni in magiſtratu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. IV.

Bellum Gallicum.

I GAllis Inſubribus, & his accolis Alpium, animi ferarum, corpora plus quam humana erant: ſed experimento deprehenſum eſt, quippe

me F.

giſtratu mortuo ſucceſſit, anno DLXXIII, etſi tres fuerunt Coſſ. L. A. Sp. Poſthumii qui bellum Liguſtinum ſortiti fuerint; tamen Livius, 40. 41. 3, de iſto diſerte refert, quæ ad Flori relationem conveniunt, cum ita inquit; *Ab A. Poſthumio Montanorum Ligurum vineæ cæſæ ſunt, frumenta deuſta; donec cladibus omnibus belli coacti ad deditionem venerunt, armaque tradiderunt.* Stadius.

Vt vix reliquerit ferrum, &c.] Inter cetera continendis gentibus inventa, hoc etiam fuit: ut ferro privarentur, niſi quantum agrorum cultus poſceret. Ita Philiſtiim cura effectum eſt, *ut non inveniretur enſis & lancea in manu totius populi, qui erat cum Saüle & Ionatha, excepto Saüle & Ionatha*, 1 Samuel. 13. 22. Etiam inter conditiones pacis cum Porſena hanc fuiſſe ex Plin. 34. 14, ſupra, 1. 10. 2, notatum eſt. Vide etiam infra, 2. 18. 6. *Freinsh.*

SALMASII.

1. S*Ed experimento deprehenſum eſt, quippe ſicut primus eis impetus*] Hæc invicem non cohærent. Et turbant hoc loco verba iſta, *Sed experimento deprehenſum eſt.* Quæ nec cum præcedentibus, nec cum ſequentibus, conveniente ſenſu necti poſſunt. Gallis, inquit, Inſubribus & his Alpium accolis, animi ferarum, corpora plus quam humana erant, hoc eſt, ultra ſtaturam hominum enormia. Addit ſtatim: *Sed experimento deprehenſum eſt, quippe ſicut primus impetus eis major quam virorum eſt, ita ſequens minor quam feminarum.* Hoc nempe experimento deprehenſum eſt, eos primum impetum habere majorem virili, ſecundum minorem muliebri. Sic ſanè intelligendum. Sed ipſa conſtructio ſatis ſana non eſt. Hac re motus vir eruditus, quatuor illa verba turbantia tollebat: *Sed experimento deprehenſum eſt.* Quod ſi feceris, verba tum cohærebunt, ſententia ipſa diſcrepabit. Gallis, inquit, corpora plus quam humana, animi vero ferarum. Cauſam deinde ſubjunget: *Quippe primus impetus eis major quam virorum, ſequens minor quam feminarum.* Hoc nihil jam ad beſtias, cum ejuſmodi feris non ſolum primi impetus ferociſſimi ſint, ſed etiam ſequentes, ſed etiam ultimi. Immo multæ ex his in ferrum ſponte ſua ruunt, nec ante ferociam animorum deponunt aut impetus ardorem, quam exſpiraverint. Non propterea igitur hoc illis accidit, ut poſt primos impetus elangueſcant, quod animos ferarum habeant. Nam pleræque feræ tales non ſunt. Ceterum placebat etiam eidem viro docto, verba hæc quatuor retinenti, ſcribere: *Id experimento deprehenſum eſt.* Sed res eodem recideret. Hic nempe ſenſus eſſet: Gallis animos ferarum eſſe. Idque experientia comprobatum. Quippe primum impetum eis eſſe majorem virili, ſequentem minorem femineo. Inde ſemper

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

quippe ſicut primus impetus eis major, quam virorum eſt, ita ſequens minor, quam feminarum. Alpina corpora, humenti cælo educata, 2
habent quiddam ſimile cum nivibus ſuis: quæ mox ut caluere pugna, ſtatim in ſudorem eunt; &

per concluderetur, tales feris animos eſſe. Quod non de omnibus vē est, immo falſum in plurimis. tem ego potius una ſyllaba addita, qui exolevit ob ſimilitudinem præcedentis, ſcribendum: *Sed id experimento deprehenſum eſt: quippe ſicut primus impetus eis major quam virorum eſt, ita ſequens minor quam feminarum.* Sequens periodus non reddit cauſam rei, quæ in præcedente continetur, ſed eam potius corrigit ab experientiæ documento. Gallis dixerat animos ferarum eſſe ac corpora majora humanis. Mox ſe corrigens, experimento deprehenſum eſſe dicit, ex bellis plurimis, quæ cum eis Romani geſſere, primos quidem impetus habere belluarum, & majores quam virorum, ſequentes vero minores quam feminarum. Hic igitur non habuere ferarum, quæ ad extremum ſpiritum eumdem ſervant ferociæ & immanitatis tenorem, haud minus concitatæ ſecundo impetu quam primo.

Primus impetus eis major, quam virorum eſt] Hoc habet ex Livio, lib. x, qui non de Gallis Inſubribus id dictum memorat, ſed de Senonibus. De his enim ibi loquitur: *prima eorum prælia pluſquam virorum, poſtrema minus quam feminarum eſſe.* Item ibidem: *Gallos primo impetu feroces eſſe, quos ſuſtineri ſatis ſit.* In eamdem ſententiam libro v, de Gallis in univerſum pronuntiat, *naturam eis animos & corpora magna magis dediſſe quam firma.*

2. *Quiddam ſimile cum nivibus ſuis*] Melius, ut opinor, in Nazariano legitur ac vetuſtiſſimis Jordaneis; *quiddam ſimile nivibus ſuis.*

Vt caluere pugna, ſtatim in ſudorem eunt] Sic Livius, lib. XXXIV, *mollia & fluida Gallorum corpora eſſe* dicit, eoque æſtus ac laboris intolerantiſſima. Idem lib. x: *Gallorum corpora, intolerantiſſima laboris atque æſtus, fluere.* Quod Florus heic interpretatur, *in ſudorem ire*, hoc eſt, ſudore diffluere. Nam fluida & mollia corpora levi labore atque æſtu facile in ſudorem eunt. *In ſudorem ire*, ut apud Melam, *in maciem ire*, hoc eſt, maceſcere: *priuſquam in maciem eant.* Appuleius de Deo Socratis: *Ibit in ſenectutem.* Id eſt, ſeneſcet. Sic ibi legendum nos alio loco docemus.

VARIORUM.

DE hoc bello ſcribunt Epit. Liv. 20: Eutrop. 3. 1: Oroſ. 4. 13: Auctor de vir. illuſtr. cap. 45: Euſeb. lib. temp. Plura Plut. Marcello, cap. 7, &c. Sane in hoc bello P.R. ſociorum Latinique nominis 300000 armatorum habuiſſe dicitur. Epit. Liv. 20: Plin. 3. 20, dicit, equitum 80000, peditum 700000, ſine externis ullis auxiliis, atque etiam ſine Tranſpadanis. *Camers.* Lege Polyb. 2. 24. *Freinsh.*

2. *Alpina corpora*, &c.] Docent Philoſophi locatum conſequi locorum conditiones. Hinc ait Porphyrius, locum eſſe generationis principium, quemadmodum & patrem. Lege Cicer. lib. de fato, cap. 4: Plin. 8. 58: Serv. Æn. 6. 724: Propert. 2. 3: Virg. Georg. 1. 57. *Camers.* Multa hoc genus congeſſit Creſollius, vacat. Autum. lib. 1. cap. 3, ubi vide. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

3 & levi motu, quaſi ſole, laxantur. Hi ſæpe & alias, ſed Britomaro duce, *non prius ſoluturos ſe baltea, quam Capitolium aſcendiſſent*, juraverant. Factum eſt. Victos enim Æmilius in Capito-
4 lio diſcinxit. Mox, Aſtrionico duce, vovêre *de noſtrorum militum præda Marti ſuo torquem*. Intercepit Juppiter votum. Nam de torquibus eorum

VARIORUM.

3. *Britomaro duce*] *Britamaro* quidam antiqui codd. Hoc ego nomen apud Polybium legere non memini, ſed alios iſtorum Gallorum Reges *Concolitanum*, & *Aneroeſtum*, à L. Æmilio victos. *Vinetus.*

Non prius ſoluturos ſe baltea] Uſitatum veteribus, ubi quid efficiendum ſuſcepiſſent, obſtringere ſe tali voto, quo tanquam aſſiduo monitore urgerentur ad maturandam rem, quam propoſuerant. Germani veteres *crinem barbamque ſubmittebant*, ut ex Tacito, H. 4. 61. 1; & G. 31. 1, liquet. contrarium Argivorum votum, comam non alere, apud Herodot. 1. 82. Similia ſunt, *induſium non mutare*, &c. Tale quidpiam eſt in Actis Apoſt. 23. 12, &c. Claudian. de bell. Get. verſ. 81:

—— *patrii nomen juraverat Iſtri,*
Non niſi calcatis loricam ponere Roſtris.

Freinsh.

Factum eſt] Simile quiddam accidit Amilcari Pœno, Syracuſas obſidenti, apud Diod. 20. 29: Cicer. de divin. 1. 24: & Val. Max. 1. 7. 8. *Freinsh.*

In Capitolio diſcinxit] Lege hiſtoriæ veritatem apud Polyb. 2. 34. Multa namque poëtica hic homo interſerit & miſcet. *Vinetus.* Stat tamen à noſtro Zonaras, tomo 2, pag. 68: *Æmilius, Boiis ſuperatis triumphans, captivorum principes armatos in Capitolium perduxit: inſolentiam eorum irridens, quod ſe thoraces non prius exuturos juraſſent, quam in capitolium veniſſent.* Freinsh.

4. *Arioviſto*] Recepi nomen in quod plurima exemplaria conſentiunt. nam alias *Ariobiſto* ſcriptum eſt, indicante Grutero. v. e. habet *Ariojuſto* quod & in Pal. ter. Naz. *Ariovito.* Pal. ſec. *Arnovito.* Vineti Mſſ. *Ariovicum.* Jordanes, *Artobiſtum.* hactenus impreſſi, *Aſtrionico*. *Aneroeſtum* quidem Polyb. 2. 22, habet. Utrumque certe Celticum eſt nomen; immo unum idemque, ſi Cluverio credimus, Germ. Antiq. lib. 1, cap. 6. in fin. *Freinsh.*

Marti ſuo] Docet Cæſar de bell. Gall. 6. 17, Gallos quinque potiſſimum deos coluiſſe, *Mercurium, Apollinem, Iovem, Martem*, atque *Minervam*. Cauſam lege ibidem. *Camers.*

Torquibus] *Gallos cum auro* [quod in torquibus habebant] *pugnare ſolitos, Torquatus indicio eſt.* Plin. 33. 1. Idque tangit Varro, citatus à Nonio in *Torques*. Ita prælio, quo Marcellus, qui A. U. DLIV. Coſ. fuit, Gallos cecîdit, inter alia etiam *aureos torques multos* captos Valerius Antias ſcribit, apud Livium, 33. 22. 9: & apud eundem, 36. 40. 9. Cornelius Coſ. in triumpho de Boiis, *aureos torques tranſtulit mille quadringentos ſeptuaginta.* Nam, auctore Polybio, 2. 17, *opes ſingulorum erant in pecore, vel auro.* Ut nemini mirum videri debeat, *aureum trophæum* ex torquibus eorum ſtatui potuiſſe. *Freinsh.*

Tro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

um aureum trophæum Jovi Flaminius erexit. iridomaro rege *Romana arma Vulcano* promi- rant: aliorſum vota ceciderunt. Occiſo enim ege Marcellus, tertia poſt Romulum patrem, eretrio arma Jovi ſuſpendit.

CAP.

Trophæum] Cujus quidem imagi- :m ac memoriam expreſſam pulcre demus in argenteis nummis,ab uno ære repræſentantibus in corona lau- a caput Jovis Triumphatoris, laurea em obvinctum: & ab altero Victo- am alatam cum palmæ ramo in ſini- a, quæ coronam extendit ſupra tro- æum, arboris trunco ſuſpenſum, uod galea pinnata, clipeo rotundo, adio & ſago Gallico veſtitum & dornatum eſt, cui adſcriptus eſt titu- s: C. FLAMINI. C.F. ROMA. ummi picturam habes in Faſtis oltzianis. Pighius in Annalibus ad . U. DXXX. Simile trophæum, devi- is itidem Gallis, erexiſſe poſtea Ma- um, ex Plutarchi Cæſare, cap. 9, Ric- uius commentario de Capitolio Ro- ano notat. *Freinsh.*

Flaminius] Temerarius ille, quem d Traſimenum cecidit Annibal. Et ui ſicut ὁ στρατηγὸς τ̃ δόκησιν ἄρνυται, dque ſæpe immerito, triumphum onſecutus eſt induſtria tribunorum, um imperitia ſua victoriam pene rodidiſſet. Auctor Polyb. 2. 31. *reinsh.*

5. *Viridomaro*] De hoc nomine eltico, vide Cluver. Germ. Antiq. lib. 1, cap. 6. Ubi tamen iterum noſtrum perſtringit, ſed nullo jure. *Freinsh.*

Rom. arma Vulcano promiſerant] Romanis id uſitatum ex Livio, 8. 30. 9: 38. 23. 11: 41. 12. 4: 45. 33. 1: itemque noſtro, 4. 12. 9, patet. De Barbaris tale votum mihi nunquam lectum. ſævius apud Tacitum, 13. 57. 3, ubi *victores diverſam aciem Marti ac Mercurio ſacravere, quo voto, equi, viri, cuncta viva occidioni dantur.* Scripſi locum, uti volebant Daneſius & Lipſius, alias enim non dubito ſcribendum; *cuncta victa.* nam & veſtes, & arma, quin aurum etiam argentumque perdebatur. Vide Hiſtor. Miſcell. 5. 1. *Freinsh.*

Tertia poſt Rom. &c.] Ita Virg. Æn. 6. 869:

Tertiaque arma patri ſuſpendet capta Quirino.

Nam prima Romulus, ſecunda Coſſus ſuſpenderant; de quibus exacte Livius, 1. 10. 4, 20: & Epit. 20. Vide etiam ſupra, 1. 1. 10. Apparet hinc Obſequentem, cap. 30, falſum in hac hiſtoria, aut corruptum eſſe; legitur enim apud eum, *capto Viridomaro rege*, cum ſcribendum fuiſſet, *caſo*. Freinsh.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. V.

Bellum Illyricum.

1 ILlyrii, ſeu Liburni, ſub extremis Alpium radicibus agunt inter Arſiam, Titiumque flumen, longiſſime per totum Adriani maris littus
2 effuſi. Hi, regnante Teuta muliere, populationibus non contenti, licentiæ ſcelus addiderunt.
3 Legatos quippe noſtros, ob ea quæ deliquerant, jure

VARIORUM.

DE hoc bello, & aliis cum Illyriis geſtis, extat liber Appiani, qui *Illyrius* inſcribitur. Lege Livii Epit. 20: Eutrop. 3. 1: Oroſ. 4. 13. *Camers.* Vide etiam Polyb. 2. 8, &c. & Zonaram tom. 2, pag. 67. Quod autem hoc bellum, poſt illud Gallicum Arioviſti deſcribat auctor, cum tamen prius geſtum ſit; facit, ne rerum Gallicarum ſeriem interrumpat, ſicut perpetuo ſolet. Vide infra, 2. 19. 5. *Freinsh.*

1. *Titium*] Antiqui libri *Ticinum* appellabant, ut Galliæ fluvium, apud quem cæſi primum ab Annibale Romani. Ptolemæi Græca Τίτον vocant, id eſt, *Titum*. Plinius in extremo libro tertio: *Arſia, gens Liburnorum, jungitur uſque ad flumen Titium.* Vinetus.

Adriani] Ita vetuſtiſſima exemplaria, quomodo id mare etiam M. Cicero legitur alicubi appellaſſe. *Vinetus.* Locus Ciceronis eſt epiſt. ad Atticum, 10. 7. *Freinsh.*

2. *Teutana*] Scriptura hæc eſt Pall. o. veteriſque editionis, itemque Bongarſii Mſſ. & Jordanis. *Freinsh.*

Muliere] Videtur abundare vox iſta, præſertim cum ſtatim repetatur, *idque mulier imperabat.* Niſi forte ideo expreſſit auctor, ut innueret *in tantum non modo à libertate, ſed etiam à ſervitute degeneraſſe*, quod de populis femineo dominatui ſubjectis Tacitus, G. 45. 11, ait. Quamvis & olim & hodie potentiſſimi fortiſſimique populi muliebrem in imperiis ſucceſſionem admittant. *Freinsh.*

3. *Legatos*, &c.] Quam ſanctum conſenſu gentium jus legationis ſit, quæque violatores ejus pœnæ conſequantur, vide apud auctores, quos ſupra, ad 1. 18. 5, citavimus. & Salluſt. Jug. 35. 6. Porro legatorum iſtorum nomina variant apud ſcriptores. *Caium & Lucium Coruncanos* Polyb., 2. 8, vocat. *Publicum Iunium* & *Titum Coruncanium* Plinius, 34. 6. Appianus, Illyrico, unius *Coruncanii* meminit. Porro & de numero interfectorum controverſia eſt; Plinio duos illos, quorum nomen adnotavimus, occiſos adſerente, aliis autem abſolute legatos interfectos dicentibus, numero non addito, quos inter Livius, epit. 20: Oroſius, 4. 13: Eutropius, 3. 1. Polybius minorem natu Coruncanium occiſum ait, quod liberius locutus eſſet. Appianus Coruncanio cæſo, ceteros ſibi manus intuliſſe, idque vivo etiamnum Agrone Teutanæ marito factum. *Freinsh.*

Nec

jre agentes, nec gladio quidem, ſed ut victi-
mas, ſecuri percutiunt. præfectos navium, igne
emburunt, idque, quò indignius foret, mulier
mperabat. Itaque, Cnæo Fulvio Centimalo
dice, late domantur. Strictæ in principum
colla ſecures, legatorum manibus litavere.

CAP.

Nec gladio quidem] Pal. pr. ac ſec. *ne*
gl. quid. [quam lectionem Salma-
ſis præfert] tertius cum vulgatis ſen-
t. *Gruterus.*
Sed ut victimas, ſecuri percutiunt]
Ignominioſo mortis genere Tangit id
Livius, 7. 15. 10: *CCCVII milites Ro-*
manos captos Tarquinienſes immolarunt:
qua fœditate ſupplicii aliquanto ignomi-
nia populi Rom. inſignitior fuit. Plura
Caſaub. ad Sueton. Aug. 15. 2, *hoſtia-*
rum more mactatos. quo tamen non
pertinet illud ex Livio, 25. 16. 15, ci-
tum. Victimas porro, ſecuri percuti
ſolitas, multis exemplis demonſtrat
Briſſonius, formularum libro primo,
& poſt eum Taubmannus, ad Virg.
Æn. 2. 224. Fœditatem autem hujus
ſupplicii in cauſa fuiſſe, ut in militem,
qui Papinianum mori juſſum, non gla-
dio ſed ſecuri percuſſerat, animadverti
juſſerit Caracallus, apud Spartianum
cap. 4; & Xiphilinum. conſentiunt
Briſſonius in Lexico. Gothofred. ad
l. 8. §. 1. de pœn. Caſaub. d. loc. &
Lipſius ad Tac. 15. 67. 7. *Freinsh.*

Idque, quo indignius foret, mulier imperabat] Xiphilinus, in Nerone, de clade Roman. in Britannia: *Quæ clades à muliere illata eſt pop. Rom. ut majore ignominia afficeretur.* feminarum enim juſſa pati, ignominioſum eſt. vide Tacitum, 12. 40. 7. Ne quis autem miretur aſperitatem imperii, audiat eundem Tac. 3. 33. 8, notantem, mulierum juſſa, *pervicacia magis & impotentia* eſſe. *Freinsh.*

4. *Cn. Fulvio Centimalo duce*] Et collega ejus Poſthumio Albino, ſecundum citatos auctores. *Freinsh.*

5. *Manibus*] Gentiles credebant dolere manes interfectorum, niſi vindicta levarentur; [Vide, ſi lubet, quæ dicemus infra, 4. 6. 2.] Ideoque hac quoque in cauſa principes Illyrios eadem ignominioſa morte confecerunt. Liv. 3. 58. 12: *Manes Virgineæ mortuæ quam vivæ felicioris* (apparet ſic legendum, non *feliciores*) *per tot domos ad petendas pœnas vagati, nullo relicto ſonte, tandem quieverunt.* Freinsh.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. VI.

Bellum Punicum ſecundum.

1 POſt primum Punicum bellum; vix quadriennii requies, ecce alterum bellum: minus

SALMASII.

1. *POſt primum Punicum bellum; vix quadriennii requies*] Vult quattuor tantum annorum ſpatium interceſſiſſe inter Punicum bellum primum & ſecundum. Hoc falſiſſimum. Unde hunc errorem hauſerit noſter, neſcio, in hiſtoria tam clara certaque. Fortean ex his Livii verbis: *His anxius curis, ita ſe Africo bello, quod fuit ſub recentem Romanorum pacem, per quinque annos, ita deinde novem annis in Hiſpania augendo Punico imperio, geſſit, ut appareret, majus eum, quam quod gereret, agitare in animo bellum.* De Amilcare hæc dicuntur, Annibalis patre, non de Annibale, qui, ſub recentem pacem cum Romanis factam, per quinque annos bellum Africum geſſit, deinde Hiſpanicum per alios annos novem. Hi ſunt anni quattuordecim. Mortuo Amilcare Aſdrubal, Amilcaris gener, octo annos imperium obtinuit, quod puer eſſet Annibal. Annos jam habemus viginti tres à fine Punici primi belli, quo pax facta eſt, uſque ad initium imperii Annibalis. Quin & cum hoc Aſdrubale, dum in imperio fuit, fœdus renovarunt Romani. At ubi dux declaratus eſt Annibal, quaſi ſi mandatum ſibi eſſet bellum cum Romanis, ſtatim ad id ſe comparavit, ac Saguntum in cauſam belli arripuit. Fortaſſe noſter quinque illos annos Africi belli ſomniabundus accepit pro intervallo, quod fuit inter primum ac ſecundum Punicum bellum. Quid enim hæc aliud ſibi volunt? *Poſt primum Punicum bellum vix quadriennii requies, ecce alterum bellum.* Certe poſt Africum bellum, quod ſub recentem pacem Romanorum ab illo ſuſceptum eſt, & quinque annos geſtum eſt, Hiſpanienſe bellum adgreſſus eſt. Sed non cum Romanis iſtud, verum in ea Hiſpaniæ parte geſtum, quæ ſub ditione Romanorum non erat.

VARIORUM.

BEllum ſecundum Punicum ſcribunt fere omnes, tam Latini, quam Græci. Livius tota decade tertia. Plutarchus in vitis Fabii, Scipionis, Marcelli, Hannibalis, Flaminii. Appianus in Libyco. [Probus in Hannibale]. Auctor de vir. illuſt. cap. 42. 43. 45. 48. 49. 50. Polybius. Eutropius in tertio. Oroſius in quarto. Auguſtinus ſæpe, maxime tamen 3. 19 Civit. Silius Italicus per totum. Quæ ſparſim ſcribuntur ab aliis, ſuis locis adducentur. *Camers.*

1. *Vix quadriennii requies*] Recte ſatis putat, quatuor fere annos quieviſſe Romanum, à tempore ſcilicet quo Jani porta ſecundum clauſa eſt, Manlio Torquato, & Atilio Bulbo, coſſ., anno DXVIIII, etſi interea cum Sardis & Corſis ſit bellatum; alioqui, ſi ſupputemus à primo uſque ad ſecundum Punicum bellum, erunt anni intermedii viginti tres. *Stadius.* Sive potius *duodeviginti*, ut Cato computat, Orig. 4, hoc eſt, viginti duo. Nonius in duodeviceſimo. Nam antiqui hoc ſenſu uſurpabant; poſtea duodeviginti dice-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

us quidem ſpatio (nec enim amplius quàm decem & octo annos habet) ſed adeò cladium atrocitate terribilius, ut, ſi quis conferat damna utriuſque populi, ſimilior victo ſit populus, qui vicit. Pudebat nobilem populum (ablatum 2
mare,

ebantur viginti detractis duobus, c eſt, octodecim. quomodo ſæpe rius, Tacitus, alii. Hinc corrigenm puto Frontinum de limitibus in nc., & ſcribendum: *Quare Decunus non à decem potius, quam à duobus, atur; cum omnis ager eo fine in duas vidatur partes? ſed ut Duopondium & uodeviginti, quod dicebant antiqui, nc dicitur Dupondium & Deviginti; & Duodecumanus factus eſt Decunus.* Freinsh.

SALMASII.

1. *Similior victo ſit populus, qui vicit*] vii ſimia hoc etiam ab illo mutuas & imitatus eſt. Sic enim ille, ini lib. XXI, de hoc ipſo bello Punico: *adeo varia belli fortuna, ancepſque ars fuit, ut propius periculo fuerint qui cere.*

2. *Pudebat nobilem populum*] Si ita quatur Florus, ut loquentem eum cere correctores, vix Latino cælo nam putem. An, quæſo, hoc eſt Latine qui, *pudebat nobilem populum ablam mare?* Dicerem ego, *pudefaciebat, pudorem dabat, nobilem populum abtum mare.* Aut, *pudebat nobilem populum, ablati maris, captarum inſulam*, &c. Veram lectionem dabimus ſcriptura Nazariana, quæ habet: *berat.* Legimus, & diſtinguimus: *rebat nobilem populum ablatum mare, ptæ inſulæ, dare tributa, quæ jubere conteverat.* Omnia jam recta ſunt, quæ rius claudebant. Si hoc non verum ſt quod poſuimus, quid verum ſit, eſcio. *Vrebat nobilem populum, ablam mare, captæ inſulæ, dare tributa*] Et heic Livium imitatur, ſed ad populum Carthaginienſem tranſtulit, quod ille de Annibalis patre Amilcare dixit: *Angebant ingentis ſpiritus virum Sicilia Sardiniaque amiſſæ. Nam Sicilia nimis celeri deſperatione rerum conceſſa, & Sardinia inter motum Africæ fraude Romanorum, ſtipendio etiam ſuperimpoſito intercepto.* Hic habes omnia quæ expreſſit Florus, ablatum mare, inſulas captas, tributum impoſitum. Scripti autem libri Flori & Jordanis hoc loco legunt, *raptæ inſulæ*, non ut eſt in vulgatis, *captæ*. De Sicilia & Sardinia intelligit, quarum alteram conceſſam dicit ab ipſis Carthaginienſibus, alteram interceptam fraude Romanorum. Utraque certè erepta Carthaginienſibus.

VARIORUM.

1. *Alterum bellum*] Quod initum eſt anno DXXXV. Solin. cap. 2. Idem fere ſentit Oroſius, 4. 14. *Camers.*

Decem & octo annos] Infra, 3. 5. 2: & Oroſius, 4. 20, dicit XVII, Eutropius in fine tertii ait, hoc bellum finem accepiſſe, poſt annum XVIIII, quam ceperat. Appianus dicit XVI fere. *Camers.*

Similior victo ſit populus, qui vicit] Idem dicit Livius, 21. 1. 3: Silius, 1. 77, &c.

—— *Propiuſque fuere periclo,*
Queis ſuperare datum.

Auguſtin. 3. 19 Civitatis. *Camers.*

2. *Ablatum mare*] Hoc ad leges pacis à Romanis primo bello Punico datas, referendum eſt: quas ita fere Polyb., 1. 62, refert: *Pœni Sicilia & omni-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

mare, captæ inſulæ, dare tributa, quæ jubere conſueverat. Hinc ultionem puer Annibal ad aram patri juraverat: nec remorabatur. Igitur

bus inſulis, quæ inter Italiam & Africam ſunt, excedunto: MCC talenta in annos XX pendunto: &c. Livius itidem, lib. 21: Pœni, navali ad Ægates clade accepta, Sicilia & Sardinia ceſſere, & ſe vectigales ac ſtipendiarios fieri paſſi ſunt. *Stadius.*

SALMASII.

2. *Hinc ultionem puer Annibal*] Iſtud *hinc* hic tantundem facit, quantum aurum in ſacris, quod liquido jurem extuſum eſſe cerebro correctorum. Vetus liber Nazarii unica voce legit: *inultionem.* Nos duas facimus, & ſcribimus: *In ultionem puer Hannibal ad aram patri juraverat. In ultionem jurare* non ſatis Latinè dici putarunt egregii ſufflatores. *Vltionem* quidem *jurare* ſcio Latinum eſſe, nec minus ideo Latinum eſt, *in ultionem jurare*, ut *in verba jurare*, & hujuſmodi. Ita igitur hoc loco ſcribendum, nec quod ſibi perſuaſerunt inſani correctores, hoc ſtatim, ut benè ſanum, recipiendum eſt.

Ad aram patri juraverat] Jordanis Codices: *Ad aram patris.* Falſum eſt. Patri enim juravit, non ad aram patris. Vivebat enim adhuc pater, & annorum erat ferme novem ipſe Annibal.

Nec remorabatur] Melius noſtri libri, & in his optimus Nazarianus: *Nec morabatur.* Puer Annibal novennis adhuc patri blandiens, altaribus admotus, tactis ſacris juraverat, ſe, cum primum poſſet, hoſtem fore populo Romano. *Nec morabatur.* Nec in mora erat Annibal. Obſcura tamen hæc brevitas, qualis ferme compendiorum eſſe ſolet. Puer Annibal, novem annos natus, juraverat ultionem patriæ ſuæ & bellum in Romanos. *Nec morabatur*, inquit. Atqui ab illo jurejurando Annibalis, ad illum diem, quo imperium accepit, & dux declaratus eſt, anni fermè cucurrerant ſeptemdecim. Dicere ſanè debuit Florus, ex quo die imperium & ducatum exercitus obtinuit Annibal, nullam moram interpoſuiſſe, quin bellum Saguntinis inferret, & per hujus cauſam Romanis. Sic enim recte Livius, quem & heic adumbrare voluit Annæus noſter, ſed vitio brevitatis male expreſſit: *Ceterum ex quo die dux eſt declaratus, velut Italia ei provincia decreta, bellumque Romanum mandatum eſſet, nihil prolatandum ratus, ne ſe quoque, ut patrem Amilcarem, deinde Aſdrubalem, cunctantem caſus aliquis opprimeret, Saguntinis inferre bellum ſtatuit, quibus oppugnandis haud dubie Romana arma movebantur.* Non dubium eſt quin hæc inſpexerit Florus, cum ita hoc loco ſcripſit: *In ultionem puer Annibal juraverat. nec morabatur. Igitur in cauſam belli Saguntus delecta eſt.* Sic hiſtoriæ luci plerumque caliginem offundunt iſta compendia, quibus nimia brevitas captatur.

VARIORUM.

2. *Dare tributa, quæ jubere conſueverat*] Eo pertinet illud Diviconis reſponſum, apud Cæſ. de bell. Gall. 1. 14: *Ita Helvetios à majoribus ſuis inſtitutos eſſe, uti obſides accipere, non dare conſueverint.* Freinsh.

Annibal ad aram patri juraverat] Narrat hoc juramentum Silius, 1. 77, &c. *Camers.* De hujus geſtis brevem ſynopſin, & verum judicium lege apud Juvenal. ſat. 10, ubi tamen verſu 150, pro *Rurſus*, ſcribendum aio; *Prorſus.* Freinsh.

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

I[illegible]tur in cauſa belli Saguntus deleta eſt, vetus 3
[illegible]ſpaniæ civitas, & opulenta, fideique erga
[illegible]omanos magnum quidem, ſed triſte, monu-
[illegible]entum; quam in libertatem, communi fœde- 4
[illegible] exceptam, Annibal cauſas novorum mo-
tuum

SALMASII.

[illegible]. *In cauſa belli Saguntus deleta eſt*] [illegible]um eſt, *delecta*, non *deleta*: &, *in* [illegible]*am*, non *in cauſa*. Delegit Sagun[illegible] Annibal, cujus everſio cauſam [illegible]i præberet inter ſe & Romanos. [illegible]il verius hac lectione. Libro ter[illegible] de Tribunis: *Scaurum & Philip*[illegible] *reos delegit.* Sequitur: *vetus Hi*[illegible]*iæ civitas.* Apud Jordanem legitur: [illegible]*t Hiſpaniæ civitas.* Tale quid pro[illegible]dubio in Flori libris legerat. Vetu[illegible]imus omnium, quos nunc extare [illegible]ſeamus, Nazarianus ita habet: *Sa*[illegible]*tus delecta eſt us Hiſpaniæ civitas.* [illegible]o *t* in illo optimo libro crebro ex[illegible]um notavimus. Igitur ex eo le[illegible]dum: *Saguntus delecta eſt, ut Hiſpa*[illegible] *civitas & opulenta.* *Vt* in *velut* mu[illegible]t Jordanes more ſuo, ut planius [illegible]t. Quantum illa habeant momen[illegible] *ut Hiſpaniæ civitas*, non ignorabunt, [illegible] aliquid in libris aliquando lege[illegible]t, quique hanc hiſtoriam tenent. [illegible]ia tamen id obſcurum eſt ex narra[illegible]ne Flori, dilucidius explanandum. [illegible]imo fœdere cautum fuerat, ut Ibe[illegible] diſterminaret ditionem Romano[illegible]n & Carthaginienſium. Saguntus [illegible]a Iberum quidem, fœdere tamen [illegible]n Romanis juncta, & ideo excepta, [illegible]quid in eam liceret Carthaginien[illegible]m armis, utque libera maneret in[illegible] utriuſque populi imperia. Anni[illegible], cui propoſitum erat bellum mo[illegible]e Romanis, ne fœdifragus palam [illegible]eretur, non Saguntinis arma apertè [illegible] ſtatim intulit, ſed in Olcadum fines, quæ gens ultra Iberum amnem, in ea parte quam Romani non exceperant, exercitum induxit, ut non recta petiſſe Saguntinos, ſed rerum ſerie ducente, finitimis perdomitis, continentia jungendo, ad oppidum ejuſdem regionis ultra Iberum ſitæ oppugnandum quaſi tractus videri poſſet. Ut Hiſpaniæ ergo urbem Saguntum in belli cauſam delegit, id eſt, ejus Hiſpaniæ, quæ ultra finem eſſet imperii Romani, hoc eſt, ultra Iberum amnem. Quod non tacere debuit Florus, rem ſanè tanti momenti, ut ſine ea vix intelligi queat, quare dixerit *Saguntum Annibale delectam in cauſam belli, ut Hiſpaniæ urbem.* Non admodum autem veterem fuiſſe urbem Saguntum, ex Livio colligere eſt, qui ſcribit lib. XXI, oriundos quidem à Zacyntho inſula ejus incolas, miſtis ab Ardea Rutulis, brevique in eas opes creviſſe, quantæ tum fuerunt, cum eos expugnare adortus eſt Annibal.

VARIORUM.

3. *Saguntus*] Urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, à Zacynthiis condita, diſtabat à mari Balearico ſeptem ſtadiis, ut Polybius, 3. 17; & Livius, 21. 7. 2, numerant. *Stadius.* Hodie putatur oppidum, quod *Moruedre* vocatur. *Freinsh.*

Vetus Hiſpaniæ civitas] Quippe CC ante excidium Troiæ annis condita. auctor Plinius, 16. 40. alii *vetus* illud in *velut* mutant: de qua re dictum proxime præcedente nota. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

tuum quærens, & ſuis, & ipſorum manibus evertit, ut Italiam ſibi rupto fœdere aperiret.
5 Summa fœderum Romanis religio eſt: itaque ad auditum ſociæ civitatis obſidium, memores icti cum Pœnis quoque fœderis, non ſtatim ad arma procurrunt, dum prius more legitimo
6 queri malunt. Interim jam novem menſibus feſſi fame, machinis, ferro & igne, verſa denique in rabiem fide, immanem in foro excitant rogum: tum deſuper ſe ſuoſque, cum omnibus
7 opibus ſuis, ferro & igni corrumpunt. Hujus tantæ cladis auctor Annibal poſcitur. Tergiverſantibus Pœnis, dux legationis, *Quæ*, inquit, *mora*

SALMASII.

4. *Et ſuis & ipſorum manibus evertit*] Hæc non intelligebat Jordanes cum reſcriberet: *ſuis & ſuorum manibus.* Tam enim ſuis, quàm Hannibalis manibus everſi ſunt Saguntini, qui ſe ſuaque omnia in pyram conjecerunt, nec arbitrium victoris expectarunt. Hoc voluit Florus, nec intellexit Jordanes.

6. *Ferro & igne*] Si abſque damno chartæ poſſem, has duas voces, *& igne*, ſtatim ignibus darem. Has igitur, quantum poſſunt, abeſſe jubemus, conſentientibus omnibus libris. Nec enim ignem Hannibal illum admovit, quo cremata eſt Saguntus, ſed ipſi ſuis manibus rogum exſtruxerunt, ut ſtatim ſequitur: *& deſuper ſeque ſuoſque impoſuerunt.* Illæ voces, *& igne*, ex ſequentibus repetitæ: *ſe ſuoſque, cum omnibus opibus ſuis, ferro & igni corrumpunt.* Hinc igitur ſunt tollendæ.

VARIORUM.

5. *Summa fœderum Romanis religio eſt*] Sextus Cæcilius JCtus apud Agell. 20. 1. *Populus Romanus è parva origine ad tantæ amplitudinis inſtar emicuit: ſed maxime atque præcipue fidem coluit, ſanctamque habuit, tam privatim quam publice.* Freinsh.

More legitimo] Hunc morem lege apud Feneſtellam, titulo decimo, ubi plures citavimus. *Camers.*

6. *Novem menſibus*] *Octavo menſe quam cœptum oppugnari, captum Saguntum,* ait Livius, 21. 15. 2: Polybius, 3. 17. *Stadius.*

Tum deſuper ſe, &c.] Saguntinorum cladem præter citatos ſcribit Auguſtinus, 3. 20 Civit. Val. Max. 6. 6. 1, ext. Signanter Silius, libro primo. *Camers.* Exempla ſimilia complura congeſſimus infra, 2. 18. 15. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

...lacet sumit, cumq; subclamatum esset utrum vellet dare bellum.

...*ra eſt?* Fabius. *In hoc ego ſinu bellum pacemque* ...*to; utrum eligitis?* Succlamantibus: *Bellum.* ...*lum igitur*, inquit, *accipite*: & excuſſo in me...m curiam togæ gremio, non ſine horrore, quaſi

SALMASII.

. *In hoc ego ſinu bellum pacemque* ...] Sic omnes noſtri. Et ſic Livius, ...le hæc ſumpta: *Tum Romanus, ſinu* ...*oga facto, Hic, inquit, vobis bellum* ...*mque portamus.* Notandum in his ...ii verbis, quod ait, *ſinu ex toga fa*... Antiquæ & illorum temporum ...æ ſinus non habebant, qui poſtea ...lices facti. Qui igitur ſinum tunc ...toga facere vellet, aut lacinia ejus ...humerum rejicienda, aut brachio ...jicienda fuit, aut quoquo alio mo... replicanda. Diſerte profecto Quin...anus obſervat, antiquiorum Roma...rum togas ſinus non habuiſſe. Ideo ...vius de toga illorum temporum di...t, *ſinu ex toga facto.* Quod non opus ...buiſſet dicere de ſuæ ætatis togis, ut ...c Florus quidquam tale innuit. ...am ſinum illæ duplicem habuerunt, ... quibus nos affatim in Notis ad Ter...lliani librum de Pallio. Quod ait ...ox Livius, *&, cum is, iterum effuſo ſinu,* ...*llum dare dixiſſet*, per ſinum effuſum ...imiſſam ac laxatam togæ laciniam ...telligit, quam in ſinum contraxerat. ...t Florus, temporum ſuorum togas ...ſpiciens, pro eo *excuſſum in media* ...*uria togæ gremium* dixit. Id eſt, excuſ...o ſinu, qui togis tunc temporis adhæ...ens & artificio factus, quomodo pera ...ut marſupium excutitur, cum evol...itur quod intus eſt repoſitum. Ali...ui tamen placere poſſet, ut per *effuſum* ...*inum* accipiamus, quaſi excuſſam il...am ſinus, quem ex toga formaverat, capacitatem, ut effunderet bellum, quod in eo Fabius ſe attuliſſe ſimulaverat. Ita ſane accepit & interpretatus eſt hoc loco Florus his verbis: *excuſſo in media curia togæ gremio, non ſine horrore, quaſi plane ſinu bellum ferret, effudit.* Melius quod prius.

Succlamantibus bellum] Diverſus hic abit à Livio ſuo. Non enim, ut bellum daret, ſuccclamaſſe Carthaginenſes dicit, ſed utrum vellet: *Sub hanc vocem haud minus ferociter, daret utrum vellet, ſucclamatum eſt. Et, cum is, iterum ſinu effuſo, bellum dare dixiſſet, accipere ſe omnes reſponderunt.* Nihil tamen in Floro mutandum, ut putavit Lipſius. Nam omnes ſcripti ejus codices ſtant pro vulgata.

Excuſſo in mediam curiam gremio] Jordanes ac ceteri libri Flori meliores: *In media curia.*

VARIORUM.

7. *Dux legationis*] Hi autem legati fuerunt Fabius Pamphilus, & Valerius Publicola. Lege Livium, 21. 18. Eleganter hanc legationem canit Silius, in principio ſecundi. *Camers.*

Bellum pacemque porto, &c.] Ita reſtituo hunc locum, ſuadente & perſuadente, non tam mea vet. ed., etſi & ea quoque, quam ipſo Jordane, & ms. Vineti, & Membranis Palatinis. pluribus eum confirmavi in Suſpicionibus. *Gruterus.* Ejuſdem autem ſententiæ eſt epiſtola Q. Fabii, apud Agell. 10. 27: ſimiles quoque Q. Mucii teſſeræ, apud Pompon. in l. 2. §. 37. verſ. *deinde.* de O. I. quem quidam *Fabium* pro *Mucio* appellant, & eundem ducem hujus legationis Romanæ eſſe putant: ſed nihil temere mutandum cenſet Andreas Alciatus, parergon 4. 17. Simile quid refert Herbertus, Hiſt. Pol. 4. 4. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

8 quaſi plane ſinu bellum ferret, effudit. Similis
exitus belli initio fuit. nam, quaſi has inferias
ſibi Saguntinorum ultimæ diræ in illo publico
parricidio incendioque mandaſſent, ita Ma-
nibus eorum, vaſtatione Italiæ, captivitate
Africæ, ducum & regum, qui id geſſere bel-
9 lum, exitio parentatum eſt. Igitur, ubi ſemel
ſe in Hiſpania movit illa gravis & luctuoſa Pu-
nici belli vis atque tempeſtas: deſtinatumque
Romanis jam diu fulmen, Saguntino igne con-
flavit: ſtatim quodam impetu rapta, medias
perfregit Alpes; & in Italiam ab illis fabuloſæ
altitudinis nivibus, velut cælo miſſa, deſcen-
10 dit. Ac primi quidem impetus turbo inter Pa-
dum, & Ticinum, valido ſtatim fragore deto-
nuit.

Et &c. *effudit*] Duas iſtas voces ſpurias pronuntio. *Freinsh.*

8. *Nam quaſi has inferias*, &c.] Non leve momentum habere putabantur pereuntium imprecationes, adverſus eos, qui ſalutem eorum, aut impugnaverant injuſte, aut, cum poſſent deberentque, opem ferre neglexerant. Ita & Saguntinis, cum à Pœnis quidem everſi, à Romanis autem deſtituti eſſent; hinc Italiæ vaſtatione, illinc Africæ captivitate, ſatisfactum eſt. Similia exempla, Druſi, apud Tacit. 6. 24. 5, & 6. Peraïtæ Nigri, apud Joſeph. de bello Judaïco, 5. 1. Epimenidis Cretenſis, apud Jamblichum, lib. 1, cap. 32, pag. 188. Sic Eumenes ab exercitu proditus infit, apud Juſtinum, 14. 4. 12: *Vltima nunc ego perſidorum victima, has vobis diras atque inferias dico; ut inopes extorreſque omne ævum in hoc caſtrenſi exilio agatis*, &c. *Freinsh.*

9. *Tempeſtas*] Eadem ſimilitudo ſupra, 1. 17. 5. *Freinsh.*

Medias perfregit Alpes] Tranſitum Annibalis per Alpes deſcribit Silius, lib. tert. Virg. Æn. 10. 13. Juven. Sat. 10. 147. Lege Auguſtin. Serv. Livium, Plut. in vita Annibalis. *Camers.* Sic, poſt natum Servatorem anno MCDLXXVII, *Turci per abrupta & invia Alpium non ſine admiratione eorum, qui poſtea illius itineris veſtigia obſervarunt, in Germaniam irrupere.* Sabellicus, Ennead. 10. lib. 7. Eleganter autem utitur auctor voce *perfregit*; nam aceto maceratas rupes, & igni domitas, demum ferramentis amolitus eſt. priore modo (aceto) quidam proditores Eleutheram, Cretæ urbem, Metello expugnabilem reddiderunt, apud Dionem, libro 36, pag. 9. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

nit. Tunc Scipione duce fuſus exercitus. ſau-
cius & ipſe veniſſet in manus hoſtium Impera-
tor, niſi protectum patrem prætextatus admo-
dum filius ab ipſa morte rapuiſſet. Hic erit 11
Scipio, qui in exitium Africæ creſcit, nomen
ex

SALMASII.

o. *Prætextatus admodum filius à te rapuiſſet*] Quaſi prætextatus non ſit ætatis, ita dicit, *admodum præ- atum*, ſicut aliquis dicitur, admo- n puer, admodum adoleſcens. c ſenſu *admodum prætextatus* idem ificaret, quod *admodum puer*. Præ- tatior quippe is intelligitur, qui ab : habitu deponendo per ætatem gius diſtat. Ut *puer admodum* is ca- ndus eſt, qui longius abeſt ab egreſ- pueritiæ. At Livius hunc Scipio- n, qui patrem à morte ſervavit, n primum pubertatis annos atti- è oſtendit, quo tempore toga viri- ſumebatur, depoſita prætexta. Ver- Livii: *Auxitque pavorem, conſulis nus; periculumque intercurſu tum mum pubeſcentis filii propulſatum.* Si n primum pubeſcebat, in exitu que erat prætextatæ ætatis, ac pro- le non tam prætextatus videri po- t, quam ſi ingreſſus tum eſſet æta- n, qua prætexta ſumitur. Nec illud e nota prætereundum eſt, quod ic auctori in hiſtoria ita familiare , ut ſit perpetuum. Ubi duæ inci- nt diverſæ opiniones, alterius fere nper meminit tantum, eamque ſe- uitur, quæ minus certa eſt. Ut hoc co de ſervato conſule duplex fama ebatur. Una à filio ereptum neci ebat; altera, à ſervo. Quæ decus in vum tranſtulit, eam magis vulga- m fuiſſe Livius teſtatur his verbis, æ ſic ex vetuſtiſſimo codice legen- ſunt: *Malim equidem de ſervo ve- m eſſe, quod & plures tradidere aucto- res, ſed fama obtinuit ſervum.*

Prætextatus admodum] Hoc eſt, admodum puer. Livius *juvenem* vocat. & certe tum primum pubeſcebat, qui finis eſt prætextatæ ætatis. Nec admodum prætextatum fuiſſe oportet, qui tum militabat in contubernio patris.

11. *Hic erit Scipio, qui in exitium Africæ creſcit*] Livium imitatur, ne quis cenſeat ab alio auctore hæc accepiſſe, aut, dum in his ſcribendis erat, alium conſuluiſſe. Sic enim ille, eadem re memorata: *Hic erit juvenis, penes quem perfecti hujuſce belli laus eſt, Africanus ob egregiam victoriam de Annibale & de Pœnis appellatus.* Ita enim ibi ſcribendum ex auctoritate vetuſtiſſimi codicis. Nam vulgo eſt: *Hic erat juvenis.*

VARIORUM.

10. *Niſi protectum patrem*, &c.] Egregio huic facto verſum iſtum Virgilius, Æn. 10. 800, compoſuiſſe videri poſſit:

> *Dum genitor nati parma protectus*
> *abiret.*

Porro fallitur forſan memoria Plinius, 16. 4, qui *apud Trebiam* hoc accidiſſe ſcribit. nam pro noſtro auctore eſt & Livius, 21. 39. 10, & ſeqq. capp. Polyb. 3. 64. &c. Silius, 17. 318. Variat tamen idem Polyb. 10. 3, ubi *ad Padum* ait hæc eſſe geſta. L. Ampelius *apud Liſternum*: an eſt reponendum *Ticinum*? Freinſh.

Quum ſe ignibus] Heinſium vide in dedicat. Clementis Alexandrini, ubi de Moſco. *Freinſh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ex malis ejus habiturus. Ticino Trebia ſucce-
12 dit. Hic ſecunda belli Punici procella deſævit,
Sempronio conſule. Tunc callidiſſimi hoſtes,
frigidum & nivalem nacti diem, quum ſe igni-
bus prius, oleoque foviſſent (horribile dictu)
homines à meridie, & ſole venientes, noſtra
13 nos hieme vicerunt. Traſimenus lacus, ter-
tium fulmen Annibalis, Imperatore Flaminio.
Ibi quoque ars nova Punicæ fraudis. quippe
nebula lacus paluſtribuſque virgultis tectus
14 eques, terga ſubito pugnantium invaſit. Nec
de diis poſſumus queri. imminentem quippe
te-

SALMASII.

13. *Traſimenus lacus*] Veteres ſcribunt, *Traſumenius*, aut *Traſymenius*. ita apud Quintilianum legendum alibi docebimus, lib. 1, cap. v. & *Tarſumenium pro Traſumenio multi auctores, etiamſi in eo eſt tranſmutatio, vindicaverunt*. Vel *Tarſumenum* pro *Traſumeno*. Hunc locum intelligit. Perperam vulgo legitur *Thraſomenum* pro *Thraſumeno*.

Paluſtribuſque virgultis tectus eques] Hæc ars Punicæ fraudis, qua paluſtribus virgultis tectus eques terga ſubito pugnantium invaſit, non eſt adhibita ab Annibale in hoc prælio ad Thraſumenium lacum, ſed in altero ad Trebiam flumen. In ea quippe pugna, quæ ad Thraſumenum pugnata eſt, nihil aliud fraudis commentus eſt Pœnus, nec aliud curavit, quam ut clauſum lacu & montibus, copiiſque ſuis circumfuſum haberet hoſtem. Eumque ſic circumcluſum militi ſuo ad ſatietatem præbuit cædendum. Vide Livium, cujus hiſtoriam qui cognovit, vix huic ignoverit. At ad Trebiam Magonem fratrem cum equitibus in inſidiis locavit, inter vepres ac virgulta, qui in ardore medio pugnæ ſubito exorti terga præliantium ceciderunt. *Erat*, inquit, *in medio rivus peraltis utrimque clauſus ripis, & circa obſitus paluſtribus herbis, &, quibus inculta ferme veſtiuntur, virgultis vepribuſque*. Hæ paluſtres fortaſſe herbæ fecerunt, ut ad lacum Thraſumenium pugnam transferret noſter. Idem Livius paulo poſt: *Et Mago Numidæque, ſimul latebras eorum improvida prælata acies eſt, exorti à tergo ingentem tumultum ac terrorem fecere*. Nihil tale tentatum ad Thraſumenum memorat.

VARIORUM.

13. *Traſimenus lacus*] Lege præter citatos ſupra Cicer. de divin. 1. 35, Val. Max. 1. 6. 6. Advertendum quidem, Flaminium ab Annibale ſuperatum IX Cal. Jul. Ovid. Faſt. 6. 761. *Camers*.

SAL-

temerario duci cladem prædixerant inſiden-
a ſignis examina, & aquilæ prodire nolen-
s, & commiſſam aciem ſequutus ingens
terræ

SALMASII.

14. *Inſidentia ſignis examina, & ·uilæ prodire nolentes*] Duplex prodi- ım cladem eam, quæ conſule Fla- nio accepta eſt, præceſſiſſe ac præ- ntiaſſe vult, examen apum ſignis idens, & aquilas prodire nolentes. plici quoque prodigio prædictam n cladem temerario duci prodit vius, ſed pro examine apum aliud bet, conſulis nempe caſum, ſupra pitantis equi caput evoluti, cum in m inſiluiſſet. At examen apum pro alo omine fuit Scipioni in eo prælio od commiſſum eſt inter Padum & cinum. Livius lib. XXI: *Nam & ous intraverat caſtra, laniatiſque obviis e intactus evaſerat, & examen apum arbore prætorio imminente conſederat.* d hæc magni momenti non ſunt, & bere potuit auctorem noſter, qui ſic odiderit. Et examen iſtud apum ſi- ıis ipſis inſediſſe hoc loco dicit. uod aliud eſt.

Et aquilæ prodire nolentes] Qui Ro- ani ac militaris moris rudis eſſet, hoſpes in lectione auctorum, præci- ıe hiſtoricorum, quamlibet alias ſa- x & acutus, vix divinando aſſequi ſſet, quomodo hoc prodigium fa- um ſit, ut aquilæ prodire noluerint, leo impropriis, & alio rem ducenti- ıs, verbis hoc expreſſit Florus. Con- quibus aquilæ ſuſtinebantur, & alia ilitaria ſigna, in imo ferrati, acumi- ıtam habebant cuſpidem, Græci in lis οὐραχὸν & σαυρωτῆρα appellant. a cuſpide in terram defigebantur eo co caſtrorum, ubi ſigna reponi ſole- ant. Cum caſtra movebantur, aut ias è caſtris educebantur in aciem ſigna, convelli ea neceſſe erat, ut refi- gerentur. Inter evellendum ab humo, ſi ſponte ſequerentur, & facile extra- herentur, bonum omen habebatur. Si tenacius hærerent, & vis major eſ- ſet adhibenda, ut evelli poſſent, pro triſti omine res accipi ſolita. Flaminio pugnam ad Thraſymenum capeſſere paranti hoc prodigium objectum. Li- vius rem ſic narrat: *Territis omnibus, qui circa erant, velut fœdo omine inci- piendæ rei, inſuper nuntiatur ſignum omni vi moliente ſignifero convelli nequire.* At conſul, non turbatus nec territus hoc prodigio, ſignum juſſit effodi, ſi con- velli nequiret. Quæ convelluntur, ſolo niſu vehementius agitata & con- cuſſa extrahuntur, ut pali validius in terram impacti aut defixi. Arbores ve- ro & virgulta, quæ radice viva humo tenentur, convelli non poſſunt, ideo effodi oportet. Quod mirum non eſt, ſi prodigii inſtar obtineat in conti cu- ſpide in terram defixa, quæ effodienda eſt ut evellatur. Sic prodire nolentes aquilæ Flori noſtri explicandæ fue- runt, non ut fecit Gallicus interpres, qui etiam pictas in tela aquilas illas imaginatus eſt.

VARIORUM.

14. *Nec de diis poſſumus queri*] Sic infra, 3, 11. 1: *Nec de fortuna poſſumus queri; caret ſolatio clades.* Tac. 2. 71. 3: *juſtus mihi dolor, etiam adverſus deos, eſſet.* Freinsh.

Examina] Adde infra, 4. 2. 45. *Freinsh.*

Aquilæ prodire nolentes] Mali res ominis, quaſi diis expeditionem aſpernantibus. Vide Suet. Claud. 13. 5. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

terræ tremor: niſi illum horrorem ſoli, equitum virorumque diſcurſus, & mota vehementius arma fecerunt. Quartum, id eſt, pæne ultimum

timum

SALMASII.

14. *Niſi illum horrorem ſoli, equitum virorumque diſcurſus*] Terræ tremorem, qui contigit cum acies Romana & Punica ad Thraſumenum pugnaret, ex equitum virorumque diſcurſu & motis vehementius armis factum ſibi videri oſtendit his verbis Annæus. Quam ineptiſſimam auſim dicere animo ejus incidiſſe ſuſpicionem. Nullus enim tam horribilis motus ac diſcurſus in ſuperficie terræ fieri poteſt, qui ipſam à fundamentis concutiat ac tremefaciat. Præterea tremor ille terræ non in eo tantum loco factus ubi pugnatum eſt, ſed multas etiam Italiæ urbes magna parte diruit, & curſum fluviorum pluribus locis retro abegit. Livius, lib. XXII, de hac pugna: *Tantuſque fuit ardor animorum, adeo intentus pugnæ animus, ut eum terræ motum, qui multarum Italiæ urbium magnas partes proſtravit, avertitque curſu rapido amnes, mare fluminibus invexit, montes lapſu ingenti proruit, nemo pugnantium ſenſerit.* An veriſimile eſt, tantum terræ motum, & qui tanta terrarum ſpatia concuſſit, ex diſcurſu militum ad Thraſymenum pugnantium, & armorum vibratione validiore, cauſam & ortum habuiſſe? Nonne multo credibilius, mentis emotæ fuiſſe tum Florum, cum hæc ſcripſit? Ne in verbis quidem ſatis ſanus. *Horror* medicis in febri recte vocatur, quo totum corpus fere concutitur, frigore ſub cutem ac per omnes venas didito, unde horror ille gignitur, qui proprie in pilis corporis erigentibus ſe ac capillis horrentibus perſpicitur. φρίκην Græci appellant. Sed & *horrent comæ* poëtis, quas magnus pavor & ſubitus erigit, ne ſolum cenſeas febrile frigus, aut brumale, id facere. Quod & φρίσσειν Græci appellant. unde & φρίκη pro frigore, & antiquum φρῖγος, unde Latinum *frigus*. Quin & *horrere ſeges* eleganter Poëtis dicitur, cum vento impulſa nutantibus tremit cacuminibus. φρίττειν λήϊον Græci Poëtæ ſimiliter dicunt. At *horrorem ſoli* pro tremore terræ, aut *horrere terram* cum movetur, qui dixerit, neminem adhuc opinor inventum, qui idoneus haberi poſſit Latinitatis auctor.

15. *Quartum, id eſt, pæne ultimum vulnus imperii*] Quatuor has populi Romani, bello Annibalis acceptas, clades variis nominibus inſignit. Quin & totum illud Punicum bellum gravem ac luctuoſam tempeſtatem fuiſſe dicit. Hujus primi impetus turbinem inter Padum ac Ticinum valido fragore detonuiſſe ſcribit. Inde ſecundam belli Punici procellam ad Trebiam deſæviiſſe. Mox Thraſymenum lacum tertium fuiſſe Annibalis fulmen. Non habuit quartum nomen, quo in eadem metaphora perſtans cladem exaggerare poſſet, ideo cœptam omiſit tralationem, & ad aliam tranſiit, quæ, cum rem augere deberet, plane diminuit. *Quartum*, inquit, *imperii vulnus Cannæ*. Voluit tamen jacentem figuram extollere addendo, *id eſt, pæne ultimum*. Atqui Cannenſis hæc clades, ſi cum præcedentibus comparetur, nullam relinquit hyperbolen. Hic enim quadraginta hominum millia cæſa. Cui parem ſtragem ne tria quidem reliqua prælia, quæ præceſſerunt, dedere. Quæ ſingula tamen turbinibus, procellis ac fulminibus comparavit; hoc poſtremum, quod omnium fuit graviſſimum, vulneris

nomine

num vulnus imperii, Cannæ; ignobilis Apuli: vicus, ſed magnitudine cladis emerſit: & adraginta millium cæde parta nobilitas. Ibi in

nine ſatis habuit amplificare. Nec eſt quod *pæne ultimum* dixit. n majora omnia verba ſunt, quæ ollendis aliis ante conſumpſit. Poſet ſane dicere, reliqua imperii nera non ad mortem fuiſſe, hoc mum, ad Cannas acceptum, pæne rtiferum.

anna; ignobilis Apuliæ vicus] Vi hic juxta Aufidum amnem. *Can-* etiam ibi amnem fuiſſe ex carmi Marcii vatis, quod Livius recitat xxv, colligitur, idemque ex ver ipſius Livii diſcitur. In carmine ſic etur: *Amnem Trojugena Cannam nane fuge, ne te alienigenæ cogant in po Diomedis conſerere manum.* Sub t poſt totum carmen recitatum Li s: *Et Diomedis Argivi campos & nam flumen, qui militaverant in iis juxta atque ipſam cladem agnoſce it.* Ubi tamen Cannenſem pugnam m auctor deſcribit, Cannæ flumi nullus meminit. Forte ab illo ne nomen vico poſitum. Nec du res eſt. Cannas quaſdam prope rthaginem collocat Stephanus: ὶ ϗ Κάνναι δὲ δύο πλησίον Καρχη- ος, τὸ ἐθνικὸν ϗ Καννεύς. Neſcio has Cannas deſignare voluerit, & r errorem ex Apulia in Africam nſtulerit.

Et quadraginta millium cæde] Haud ulo elegantius, mea quidem ſenten, quod in optimo habetur Nazaria Codice: *& quadraginta millium de facta nobilitas.* Nobilis ille factus cus quadraginta millium cæde. Sic quitur & Livius, lib. xxv: *Sed ad Caam oppugnandam nobilem ſe conſulam tam opulentæ urbis excidio rati faros.* Profecto, niſi vetus illam lecionem prodidiſſet, controverſiam vulgatæ non moviſſem. Livius: *Majoris partis ſententia ad nobilitandas clade Romana Cannas profecti ſunt. Quadraginta millium cæde.* Peditum tantum, eorumque Romani nominis. Nam equitum præterea duo millia cæſa, & ſeptingenti. Sociorum vero æquata cædes. Livius: *Quadraginta millia peditum, duo millia ſeptingenti equites, & tanta prope civium ſociorumque pars cæſi dicuntur.* Significat, ex ſociis & civibus æquam partem cecidiſſe. Romani tum exercitus ex civibus ac ſociis conſtabant. Auxilia ex ſociis propriè dicebantur Legiones Romanorum civium. Exercitus ſociorum plerumque numero æquabat Legiones Romanas. Livius, lib. xxv: *Data pro quinque octo millia militum, pars dimidia cives, pars ſocii.* Utrum igitur verbis illis, quæ ſupra poſuimus, quadraginta millia civium cæſa, & totidem ſociorum, ſignificat Livius, an ex quadraginta millibus, quæ feruntur occiſa, æquam partem civium & ſociorum interemptam innuit? Hoc verius.

VARIORUM.

14. *Ingens terræ tremor*] Quippe *qui multarum urbium Italiæ magnas partes proſtravit, avertitque curſu rapido amnes, mare fluminibus invexit, montes lapſu ingenti proruit*: Liv. 22. 5. 10. Eum tamen neminem pugnantium ſenſiſſe, teſtatur idem citato loco, & Plinius, 2. 84. *Freinsh.*

15. *Quartum*, &c.] Cannenſem cladem ſcribunt late Livius, 22. 45, &c. Polyb. 5. 114, &c. Val. Max. 1. 1. 16: 3. 4. 4: 4. 5. 2: 7. 4. 2, ext. 7. 6. 1: Plin. 15. 18: Lactant. 2. 17. Plura Auguſtinus, ubi ſupra. Silius in toto nono. Frontin. 2. 2. 7. *Camers.*

Igno-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

in exitium infelicis exercitus, dux, terra, cælum, dies, tota denique rerum natura, conſenſit.
16 Siquidem non contentus ſimulatis transfugis Annibal, qui mox terga pugnantium ceciderunt: inſuper calliditſſimus imperator, patentibus in campis, obſervato loci ingenio, quòd & ſol ibi acerrimus, & plurimus pulvis, & Eurus ab Oriente ſemper, quaſi ad conſtitutum,

Ignobilis vicus, &c.] Sic infra, 3. 19. 8, de Euno, *magnitudo cladium facit ut meminerimus.* Freinsh.

SALMASII.

15. *Denique*] Vox iſta non legitur in optimis libris calamo exaratis, neque in vet. ed. nec Jordanes illud agnoſcit. Scimus tamen, eſſe Floro frequentem hujus vocis uſum, ut pluribus alias docuimus.

16. *Et Eurus ab Oriente ſemper, quaſi ad conſtitutum*] Is Volturnus Livio dicitur, qui ab incolis ejus regionis, ubi tum pugnatum eſt, ita vocari prodit. Ab amne Volturno qui veniebat ventus, quod ab Oriente his flaret, ſic appellarunt indigenæ. Hoc quoque nomine notus ſcriptoribus Romanis fuit. De ſole quod ait noſter, contrarium Romanis fuiſſe, id negat Livius, qui utrique parti æquum fuiſſe tradit, ex obliquo ambobus accidentem. *Sol*, inquit, *ſeu de induſtria ita locatis, ſeu forte ita ſtando peropportune, utrique parti obliquus erat, Romanis in meridiem, Pœnis in ſeptentrionem verſis.* Luce prima acies inſtructas utrimque idem affirmat. Ita igitur verſis Romanis in meridiem, Pœnis in ſeptentrionem, ſol ab oriente accidens utriſque obliquus erat, & è tranſverſo ingruebat. Atqui indidem quoque Eurus ſpirans, neutri parti poterat contrarius eſſe, utpote ab eadem parte, qua ſol ipſis illatus, ex æquo favebat aut nocebat his & illis. Livius tamen, qui ſolem ambobus æquum dicit, Romanis iniquum Volturnum fuiſſe ibidem refert: *Ventus, quem Volturnum incolæ regionis vocant, adverſus Romanos coortus multo pulvere in ipſa ora volvendo proſpectum ademit.* At Romanis in meridiem ſpectantibus, ita enim locatos in acie pugnaſſe teſtatur, haud alius ex adverſo ventus flare potuit, & in ora pulverem ferre, quam qui ab ipſo meridie incideret, aut certe ab ea parte quæ inter meridiem & orientem, quem Græci Euronotum nominant. Qui tamen ventus non recta pulverem in oculos Romanorum importaſſet, ſed ex obliquo. Aut igitur de Volturno falſa veterum Grammaticorum notatio, qui Eurum Græcorum eſſe affirmarunt, aut ipſe Livius falſus in notanda locatione utriuſque aciei.

VARIORUM.

15. *Quadraginta millium clade*] De numero Rom. interfectorum non omnes idem ſentiunt. Lege Plutarch. in Annibale. *Camers. Sexaginta millia* ſunt apud Jordanem. ſed de incertis iſtis numeris monuimus in Eutropium. *Vinetus.*

16. *Simulatis transfugis*] Simile Stratagema reperies apud Leunclavium, annal. Turcic. 148. *Freinsh.*

Obſervato loci ingenio] *Bonum ducem conve-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

um, ita inſtruxit aciem, ut, Romanis adverſus hæc omnia obverſis, quaſi ſecundum cælum tenens,

*enit noſſe, magnam partem victoriæ, in locum, in quo dimicandum eſt, poſſ*e. Vegetius, 3. 13. Idque multis exemplis comprobat Frontinus, toto ca ſec. lib. ſec. Inde eſt quod Darius ai *Quod mearum fuit partium*, &c. *n, in quo acies explicari poſſet, elegi.* apud Curt. 4. 14. 12: & apud Tacit. H 5. 17. 3, Civilis: *Quæ provideri ducis oportuerit, providiſſe: campos entes, & ipſis gnaros, paludes hoſtibus as.* Freinsh.

SALMASII.

6. *Vt, Romanis adverſus hæc omnia obverſis*] In Nazariano & Palatinis dibus conſtanter & planè habetur: *erſis.* Atque ita legendum. Indica, Romanos ſoli & vento adverſos iſſe, Pœnos averſos. De vento vera eſt, dum Volturnus non ſit Euri, & ab Oriente flans. De ſole falſi eſſe oſtendimus. Livius: *Prope vicum,* Cannas intelligit, *Annibal ra poſuerat averſa Volturno vento, q, campis torridis ſiccitate, nubes pulverehit. Id cum ipſis caſtris percommodi fuit, tum ſalutare præcipuè futurum , cum aciem dirigerent, ipſi averſi, ter tantum afflante vento, in occæcatum vere effuſo hoſtem pugnaturi.* Idem s caſtrorum Annibalis, eademque atio militum ab eo in acie inſtrurum. Ut illa averſa à Volturno nto, ita ab anteriore caſtrorum parprodeuntes, ſic ordinati ſunt ac loci ad pugnandum, ut ventus Volturis his terga afflaret. Atqui frontem s aciei directam in Septentrionem m Livius paulo poſt aſſerit, cum nos pugnantes in Septentrionem ſos ait. Neceſſe eſt itaque, ſic Septentrioni adverſis, & à vento Volturita averſis, ut terga eorum afflaret, ora vero Romanis ingrueret, ab ipſa Meridiei plaga ventum illum eis adſpiraſſe. Inde pronuntiandum fidenter ſuccurrit, Volturnum non eumdem cum Euro fuiſſe ventum, ſed ipſiſſimum Notum, aut ab latere proximo Noti flantem. Legebam porro hic aliquando: *Vt, Romanis adverſis, ac Pœnis averſis, quaſi ſecundum cælum tenens, vento, pulvere, ſole pugnaret.* Nunc non ſollicito ſcriptam fideliorum Codicum lectionem: *Romanis adverſus hæc omnia adverſis.* Id eſt, adverſus ſolem, ventum & pulverem.

Quaſi ſecundum cælum tenens] Hæc ſcriptura eſt omnium noſtrorum codicum longe optima, præ illa quam Vinetus prætulit: *Quaſi ſecum cælum tenens.* Eam etiam adſtruit vetus editio. Non protrita autem nec vulgaris notæ hæc loquutio. Quaſi ſecundum cælum tenebat Annibal, qui ſecundo ſole, juxta hunc noſtrum, ac ſecundo vento, pugnabat. Secundus porro ventus, qui à tergo ſpirat euntis navis; ut adverſus, qui contrarius. Ita ſecundo amne navigat, qui ſequitur amnis curſum, nec contra, quam rapit ille ac defluit. Sic ſecundo ſole ventum flare Nigidius olim dixit, qui non contra ſolem flat, ſed ab ea regione unde ſol. Quod non intellexit Agellius, ut pluribus ad Solinum dixi.

VARIORUM.

16. *Quod & ſol ibi acerrimus*, &c.] Imitatus hoc poſtea Marius, inſignem ex Cimbris victoriam retulit. infra, 3. 3. 27: & apud Plut. in vita, cap. 43. Hinc eſt Vegetii, 3. 14, præceptum, *Ordinaturus aciem tria debet ante proſpicere, Solem, pulverem, ventum.* Venti adminiculo etiam Bactrianos vicit Artaxerxes, in excerpt. Perſ. Cteſiæ, cap. 31: & Saraceni Banem & Baſiliſcum, Conſtantinopolitanos duces, in Sara-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

17 tenens, vento, pulvere, ſole pugnaret. Itaque duo maximi exercitus cæſi ad hoſtium ſatietatem, donec Annibal diceret militi ſuo, *Parce ferro.* Ducum effugit alter, alter occiſus eſt: dubium uter majore animo. Paulum puduit,
18 Varro non deſperavit. Documenta cladis, cruentus aliquandiu Aufidus; pons de cadaveribus,

Saracenicis, quæ Sylburgius edidit, pag. 72. *Freinsh.*

SALMASII.

17. *Donec Annibal diceret militi ſuo, Parce ferro*] Nihil tale Livius. Nec vero de Annibale veriſimile eſt. Quinimo, ut res fuit, & ridiculum eſt. Tempeſtive ſane Annibal militem ſuum parcere ferro juſſiſſet, internecione deleto jam exercitu Romano, poſt quadraginta millium cædem, ad ſatietatem non magis, quam ad laſſitudinem uſque, cæſorum, cum alterum conſulem, qui ſuperfuit, quinquaginta fere milites fugientem ſequuti ſint! Ubi igitur aut quando in illa pugna locum habuit illud Annibalis ad militem ſuum, *Parce ferro*? Strages ipſa ſatis illuſtre documentum dedit, an pepercerint ferro.

Paulum puduit, Varro non deſperavit] Diſputat, ac dubitandum proponit, uter ducum majore animo fecerit, qui ſupereſſe militibus ſuis noluit, an qui fugit ex acie. Animi, hujus qui fugit, magnitudinem ex eo probare nititur, quod de Republica non deſperavit. Certe gratiæ illi hoc nomine à civitate actæ, quod de Republica non deſperaſſet. Et magno animo hoc feciſſe civitatem Livius interpretatur. *Quo quidem*, inquit, *in tempore ipſo adeo magno animo civitas fuit, ut conſuli ex tanta clade, cujus ipſe magna cauſa fuiſſet, redeunti & obviam itum frequenter ab omnibus ordinibus ſit, & gratiæ actæ, quod de Republica non deſperaſſet. Cui, ſi Carthaginienſium ductor fuiſſet, nihil recuſandum ſupplicii foret.* Magni certi animi hoc factum fuiſſe civitatis lubens aſſentior. At ipſum Varronem, eo ipſo, quod fugerit, magni animi ſpecimen dediſſe, nunquam mihi perſuadebit Florus. Nemo fugacium in bello non ſic laudari poterit, teſte Græco proverbio: *qui fugit, iterum pugnabit.* Immo, qui ſemel fugit, iterum fugiet atque iterum. Quaſi Paulus, cum vitam ſuam ſervare ſategit ex ea clade, qua tot civium ſuorum fortiter pugnantes cæſi ſunt, hoc cogitarit, idque eo animo fecerit, quod de Republica deſperandum non eſſet.

18. *Pons de cadaveribus, juſſu ducis, factus in torrente Vergelli*] Nihil de hoc quoque apud Livium. Et profecto ineptum eſt, documentum magnæ cladis ex ea re arceſſere, quod vel minima ſtrages poteſt implere. Quadraginta millia peditum cæſa ſunt Cannenſi acie. Fac octavam tantum partem, fac adhuc minorem cecidiſſe, non erit difficile ex cadaveribus pontem in torrente vel exiguo aliquo amne facere. Vel centum, aut ad ſummum ducenta, cadavera id præſtabunt. Pone, mille opus eſſe. At ex quadraginta millibus cadaverum non pontem feceris, ſed acervum, ſed cumulum pæne præ altitudine inſuperabilem. *Documenta*, inquit, *cladis, cruentus aliquandiu Aufidus; pons de cadaveribus, juſſu ducis, factus in torrente Vergelli;*

ribus, juſſu ducis, factus in torrente Vergelli; modii duo anulorum Carthaginem miſſi, dignitaſque equeſtris taxata menſura. Du-

Vergelli; *modii duo anulorum Carthaginem miſſi*. Nequaquam par documentum ad indicandam cladis magnitudinem pons de cadaveribus in aliquo torrente factus, cum duobus modiis anulorum Carthaginem miſſis, & cum eo quod dicit, aliquamdiu cruentum duxiſſe Aufidum.

In torrente Vergelli] Hujus torrentis in ea pugna deſcribenda nulla in Livio mentio. Ab alio igitur hanc habet hiſtoriam de ponte facto in torrente Vergelli, ingeſtis & accumulatis cadaveribus. Extat porro apud Valerium Maximum, lib. IX, cap. XI.

Torrente Vergelli] Libri omnes noſtri hic habent, *torrente Vergelli*. Pro quo Jordanes maluit, communiore & uſitatiore phraſi, *in torrente Vergello*. Nec cauſa erat, cur Pighio magis placeret lectio Jordanis, quam librorum Flori. *Torrens Vergelli*, ut *urbs Romæ*, *herba lapathi*, & Græcis Poëtis, *πόλις Ὀλύμβροιο*. Nec probo etiam viri docti ſententiam pro *Vercello* reponentis *Cervello* apud utrumque, quod amnis Aliæ nomen Plinio. Ego Plinium potius, ſi res eſſet mei arbitrii, ex his duobus auctoribus corrigerem. Nec difficilis tranſpoſitio, ut pro *Vercello* degeneraret in ſcribarum manu, *Cervellus* ut *Cerballus* amnis.

Modii duo anulorum] Abit heic diverſus à ſuo Livio. Tantum acervum anulorum fuiſſe dicit, ut metientibus dimidium ſupra tres modios expleſſe quidam auctores fuerint. Addit tamen ibidem, famam tenuiſſe, quæ propior vero eſt, haud plus fuiſſe modio. Inter utrumque viam ſecat ea fama, quæ duos modios poſuit. Quam hic Florus ſequitur, nec hujus meminit Livius.

VARIORUM.

17. *Parce ferro*] Idem recitat Auguſtinus, ubi ſupra. *Camers.* Lucan. 7. 723, *parcendum ferro*. Freinsh.

Dubium uter maj. animo] Confer Frontin. 4. 5. 5, 6: & diſputat. Cleomenis apud Plutarch. *Freinsh.*

18. *Pons de cadaveribus factus*] Vide Val. Max. 9. 2. 2. Hinc idem apud Lucian. in dial. mort. dial. 12, inquit, *ſe uno die tot Roman. occidiſſe, ut ex cadaveribus eorum pontes fluviis fecerit.* Cornelius etiam Lentulus, apud Appianum Carthaginienſibus objicit; quod captivos Romanos in foſſas fluvioſque conjeciſſent, ut uſum pontium præberent. *Stadius.* Sic in Mundæ urbis obſidio, *congeſtis undique cadaveribus agger effectus eſt, quæ pilis jaculiſque confixa inter ſe tenebantur, fœdum etiam inter barbaros*; infra, 4. 2. 84. De Annibale, Liv. 23. 5. 9: *pontibus ac molibus ex Mundanorum corporum ſtrue faciendis.* Freinsh.

Modii duo anulorum] Val. Max. 7. 2. 13, extern. Auguſt. 3. 19 Civit. Plin. 33. 1, [& Oroſ. 4. 16,] aſſerunt, fuiſſe modios tres. Livius, 23. 12. 1, recenſet varias ſcriptorum ſententias. *Camers.* Ideoque apud Lucianum in dial. mort. dial. 12, idem jactat, *ſe uno die tot Romanos interfeciſſe, ut eorum anulos modiis metitus ſit.* Freinsh.

Dignitas equeſtris] Figurate, pro anulis quibus equites utebantur. vide ſupra, 1. 5. 6. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

19 Dubium deinde non erat, quin ultimum illum diem habitura fuerit Roma, quintumque intra diem epulari Annibal in Capitolio potuerit, ſi (quod Pœnum illum dixiſſe Adherbalem

SALMASII.

19. *Dubium deinde non erat*] Lege: *non erit*. Ita in Jordane legimus, ita in veteribus Flori libris. Lib. III: *& quum ille non evaſerit, certum erit, eam non eſſe perituram.* Supra: *Hic erit, qui creſcit in excidium Carthaginis.* Poſtulat hic locus idem plane tempus.

Si (quod Pœnum illum dixiſſe Adherbalem Bomilcaris ferunt)] Duplex *ſi* in hac eadem periodo agnoſcit vetus Nazarianus, qui ad hunc modum legit: *Si, quod Pœnum illum dixiſſe Adarbalem Bomilcaris ferunt, Annibal ſi, quemadmodum ſciret vincere, ſic uti victoria ſciret.* Nec putandum, alterum *ſi* ex vitioſa librariorum irrepſiſſe manu. Sic antiqui auctores plurimi loquuti, à recentioribus criticis ſemper male correcti. Ex Juriſconſultis noſtris aliquot exempla, quæ ad manum ſunt, proferam. L. XVI. D. Qui teſtamentum facere poſſunt. In Pandectis Florentinis ita ſcribitur: *Nam etiam compotibus mentis perſonales actiones, etiam ignorantibus acquiruntur.* Ubi alterum *etiam* abundat. Sic apud Ulpianum de Peculio, particula *an* otioſe repetitur, in his verbis: *Quæſitum eſt, ait Ulpianus, an, licet quis paternæ hereditatis nihil attingat, aliquid tamen propter voluntatem patris aut faciat, aut habeat, an creditoribus paternis cogatur reſpondere.* Similiter & apud Pomponium, *de verborum obligatione*, eadem particula bis ponitur, quæ ſemel ſatis eſſet: *An etiam ſi me non prohibeas, uxorem autem meam prohiberes, vel contra uxore mea ſtipulata, me prohibeas, an committatur ſtipulatio.* Sic apud Ulpianum, *de extraordinariis cognitionibus*, iteratur iſtud idem *ſi*, &, quod magis mirum eſt in brevi periodo: *Si imprecatus eſt, ſi, ut vulgari verbo impoſtorum utar, ſi exorcizavit.* Idem etiam obſervavi ſæpe apud alios auctores, quos aliquando cum ſcriptis codicibus contuli, qui frequentius hoc faciunt in longioris ſpiritus periodis, aut hyperbato aliquo implexioribus. Quid mirum autem, particulam *ſi* in hac periodo præter neceſſitatem iterari, cum & nomen Annibalis bis in ea poſitum ſit, ubi ſemel ad ſententiam ſufficeret? *Dubium deinde non erit, quin ultimum diem habitura fuerit Roma, quintumque intra diem epulari Annibal in Capitolio potuerit, ſi, quod Pœnum illum dixiſſe Adherbalem Bomilcaris ferunt, Annibal ſi quemadmodum ſciret vincere, ſic uti victoria ſciſſet.* Non opus erat repetito illo *Annibal*, quod ſecundo loco poſitum eſt.

Dixiſſe Adherbalem Bomilcaris ferunt] Quantum eſt librorum Flori, qui modo melioris ſint notæ, habent *Adarbalem*. Nec aliter exhibuere ſcriptum ſui Vineto. Jordanes, cum hæc è Floro tranſcriberet, *Maharbalem* reſcripſit ex Livio, qui ita vocat. Non propterea tamen Floro reddendus fuit Maharbal pro Adarbale. De Maharbale noluiſſe intelligi Florum, quinimo Adarbali attribuiſſe, quod Livius Maharbali dictum dat, vel illud indicio eſt, quod hunc Adarbalem Bomilcaris filium facit. At ille Maharbal Livii, quem hæc de Annibale in os ipſius Annibalis dixiſſe refert, Himilconis erat filius. Hoc cum videret Jordanes, Maharbalem, quem in Floro reponebat, non poſſe dici Bomilcaris filium, lectionem etiam hac parte mu-

...m Bomilcaris ferunt,) *Annibal quemadmodum* *...ret vincere, ſic uti victoria ſciſſet.* Tum quidem 20
illum,

...utavit ac correxit: *Quod Pœnum ... dixiſſe Maharbalem Bomilcari fe...* Quaſi id Maharbal iſte Bomil... dixerit quod ſequitur, non Bo...caris filius fuerit. Fortaſſe etiam ...us iſtud loquendi non intellexit, ...*rbal Bomilcaris*, ubi ſubintelligi... ...ilius. At ſic Livius paſſim in no...ibus Punicis uſurpat. Ut, lib. XXVI: *...drubal Amilcaris ad lapides atros ...a habebat in Auſetanis.* & libro ...em: *Aſdrubal Giſconis uſque ad ...inum & Gades.* Apud eumdem ...um, libro XXVIII, mentio fit A...rbalis hoc ſecundo bello Punico, q... prætor fuit Carthaginenſium, qui a... Gades cum Lælio claſſe certavit. N... meminit Livius, cujus patris fi... eſſet hic Aderbal, quod alias face... ...olitum non puto, niſi ubi eadem ...peſtate duo ejuſdem nominis cla...ri extarent. Eos, ut diſcernat in...em, à patribus cognominare fere ...t. Sic cum *Aſdrubalem Amilcaris* ...avit, appoſito hoc ſigno diſtingue...oluit ab altero Aſdrubale, qui fi... fuit Giſconis, quem & propterea ...drubalem Giſconis appellat. Sic ...m, lib. XXI, cum *Maharbalem Hi...conis filium* nominavit, eo ipſo in...avit, alium per ea tempora extitiſſe ...harbalem, qui forte hic eſt Mahar... Bomilcaris, quem *Aderbalem* vo... ...e Floro noſtro libuit, neſcio quem ...um auctorem ſequuto. Sane, quæ ...c de illo afferuntur, à Maharbale ...ta ad Annibalem teſtatur Livius, ... XXIII, pæne iiſdem verbis, cum ...annenſi pugna conſilium ei daret, ... ſtatim Romam pergeret: *Immo ut, ...id hac pugna ſit actum, ſcias, die quin... inquit, victor in Capitolio epulaberis.* ..., cum hoc conſilium reſpuiſſet An...bal, *non omnia nimirum eidem Dii ...lerunt, vincere ſcis Annibal, victoria uti neſcis.* Libri porro omnes *Adarbal* heic legunt. Quod eſt אדיר-בעל ut Maharbal מהר-בעל.

20. *Tum quidem illum, ut dici vulgo ſolet*] Quid eſt, quod vulgo dici ſolitum ait? Nempe Annibalem à Roma, ſtatim poſt pugnam Cannenſem adoriunda, avertiſſe vel fatum urbis, vel ipſius malam mentem. Invertit quod ab ipſo Annibale dictum Livius adfirmat, non quidem tunc, cum deviciſſet pugna Cannenſi Romanos; ſed aliquamdiu poſt, cum, Capua à Romanis obſeſſa, ut eam liberaret obſidione, contendit & ipſe ad Romam obſidio premendam. Quo quidem tempore, cum, caſtris ad tertium lapidem poſitis, bis inſtructa acie decertare paraſſet, tempeſtate immani deſubito exorta, ſemper diremptum eſt prælium. *Quæ res*, inquit Livius, *in religionem apud Pœnos verſa eſt, auditaque vox Annibalis fertur; potiundæ ſibi urbis Romæ modo mentem non dari, modo fortunam.* Mentem tum ſibi non datam fuiſſe ſignificat, cum, poſt Cannenſem pugnam, conſilium danti Maharbali recta Romam adire & adoriri, non auſcultavit, & in alia ipſe mente fuit. fortunam vero tunc ejus rei ſibi denegatam innuit, cum Romam expugnare aggreſſo non reſpondit eventus, tempeſtate quaſi cælitus miſſa ſemper eadem prælium cœptum dirimente. Quæ diverſorum fuere temporum Florus hic junxit, & utrumque ad illud tempus, quod proximè fuit poſt Cannenſem cladem, tranſtulit. Atqui tunc ſola mens defuit Annibali. Nam fortuna in ipſius erat manu. Fortunam tamen aliter interpretatus eſt, pro fato ejus urbis quæ imperare debebat, quod fatum Annibalem tum dementavit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

illum, ut dici vulgo ſolet, aut fatum Urbis im-
peraturæ, aut ipſius mens mala, & averſi à Car-
21 thagine dii, in diverſum abſtulerunt. Quum
victoria poſſet uti, frui maluit; relictaque Ro-
ma,

SALMASII.

20. *Aut ipſius mens mala*] Alio ſenſu heic dicitur *mala mens*; alio apud Comicum, cum dixit, *mala mens, malus animus*. Ibi enim *mala mens* pro improba, heic apud Florum *mala mens* opponitur bonæ menti, quæ in illo eſſe dicitur, qui ſuæ mentis eſt compos. Ut apud Propertium:

Mens bona, ſi qua Dea es, tua me in ſacraria dono.

Qui mentem hanc bonam habet, utique & ſuæ mentis eſt. Qui ea caret, is demens vel dementatus. At qui malæ mentis eſt, is quidem mentis ſuæ potens, ſed malæ & improbæ. Atqui defectus potius mentis, quam malus ejus affectus, prohibuit Annibalem à Roma potiunda. Mala mens adverſus Romam illi non deerat, immo etiam ſupererat, ſed mentem ad hoc verſam non habuit, cum occaſio in manu fuit. Mens, inquam, defuit illi tunc, cum fortuna adfuit: at fortuna defuit, cum mens adfuit. Hic ſenſus illius dicti, Annibalis, & Livii, fuit, quem alio detorſit & male etiam expreſſit Florus.

21. *Quum victoria poſſet uti, frui maluit*] Nec acumen hujus Flori ſententiæ capio. Acutius ſane dictum, quàm verius. Quo enim tendit hæc argutia? Dixerat de Annibale Maharbal, vincere quidem illum ſcire, ſed victoria uti neſcire. Nempe quod occaſionem & fortunam majoris rei, Romæ nimirum potiundæ, quam illi hæc victoria obtulerat, de manibus amitteret, nec ea uti vellet. At quid ſibi vult iſte, dum ait, Annibalem victoria cum poſſet uti, frui maluiſſe? Immo vel fructum hujus victoriæ ampliſſimum tuliſſet, ſi Romam cepiſſet, quod illi fortuna tum videbatur quaſi in manum dare, ſi ea uſus eſſet. Scio quidem aliarum rerum uſum eſſe, aliarum, immo & in eadem re potiunda & uſurpanda, uſum à fructu plerumque diſtingui. Ceterum nihil heic tale fingi aut accommodari poteſt. Aliquid eſſet, ſi Annibal, poſt hanc victoriam Cannenſem, ab armis ac bello in totum ceſſaſſet, atque otio deſidiæque, ut victoriæ bonis frueretur, ſeſe dediſſet. Tum ſane dici poſſet, victoria illum frui maluiſſe, quam uti. Quod enim relicta Roma in Campaniam flexit, non eo id fecit animo ac propoſito, ut deliciis Campanis frueretur, ſed voto ac ſpe nobiliſſimæ urbis capiundæ Capuæ, quæ duarum tum toto orbe maximarum, Romæ & Carthaginis erat æmula. Sed robur ejus exercitus luxuria Capuana enervatum eſt. Quid tum? Hoc noluerat Annibal, & magno redemptum vellet, non accidiſſe. Certe cum à victoria Cannenſi Romam capere poſſet, rem tantam ſtatim animo concipere non potuit. Sic victoria uti neſciit. *Mora ejus diei*, ut Livius tradit, *ſatis creditur ſaluti fuiſſe urbi atque imperio.*

VARIORUM.

19. *Deinde*] An *denique*? Freinsh.

Erat] *Erit* legit Salmaſius ex Jordane & vett. Flori. *Freinsh.*

Vti victoria] Simile dictum Cæſaris de Pompeio apud Sueton. in vita, 36. 3. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

m., Campaniam Tarentumque peragrare: ubi mox & ipſe, & exercitus ardor, elanguit: adeò, ut verum dictum ſit, *Capuam Annibali Cannas fuiſſe.* Siquidem invictum Alpibus, indomitum armis, 22 Campa-

SALMASII.

1. *Vbi mox & ipſe, & exercitus ardor languit*] De Annibale ipſo hoc nemo prodidit, ardorem ejus elanguiſſe Capuanis hibernis. Exercitum ejus eas plane perdidit. In Annibale autem duo præcipue notata ac reprehenſa ducis magni peccata à peritis artium militarium. Quod ex Cannenſi acie non recta Romam duxiſſet. Et quod in hiberna Capuam militem miſiſſet. At poſterius quidem hoc peccatum minus illis viſum priore. Nam mora, & cunctatione, tum peccaſſe tantum videri potuit, quæ ſolam victoriæ dilationem attulerit. Hic ſecundus error inhabilem ad vincendum prorſus reddidit, vireſque ademit.

Adeo, ut verum dictum ſit] Ita Flori libri. At in optimis Jordanis ſcriptis: *Adeo, ut verè dictum ſit.* Sequitur in antiquiſſimo Nazariano: *Capuam Annibali Cannam fuiſſe.* Supra notabamus, *Cannam* etiam de fluvio dici, ad quem pugna Cannenſi victi ſunt Romani. Livius, lib. XXV: *Et Diomedis Argivi campos, & Cannam flumen, qui illis militaverant, agnoſcebant.* Præterea ſcimus, quam frequens ſit enallage numerorum apud auctores in urbium nominibus ſignificandis. Hoc dictum porro, cui veritas fidem adſtruxit, *Capuam Annibali Cannas fuiſſe,* ſumptum ex oratione Marcelli ad milites, quæ apud Livium eſt, lib. XXIII: *Reliquias illorum virorum, vix arma membraque ſuſtinentes, pugnare. Capuam Annibali Cannas fuiſſe. Ibi virtutem bellicam, ibi militarem diſciplinam, ibi præteriti temporis famam, ibi ſpem futuri extinctam.* Vide reliqua.

22. *Campania (quis crederet?) ſoles, & tepentes fontibus Baiæ, ſubegerunt*] Hæc Poëtica potius elegantia, quam hiſtorica fide dicuntur. Intra muros ac tecta Capuæ urbis hibernavit exercitus Annibalis. Ibi maximam hiemis partem in vino, epulis, balneis, ſcortis, tranſegerunt. Hæ res eum perdiderunt, non Campaniæ ſoles, aut tepentes fontibus Baiæ, quæ in Campania quidem, ſed ſatis longe à Capua. Livius, lib. XXIII: *In hiberna Capuam conceſſit. Ibi partem majorem hiemis exercitum in tectis habuit.* Et paulo poſt: *Somnus enim, & vinum, & epulæ, & ſcorta, balneaque, & otium conſuetudine in dies blandius, ita ea enervarunt corpora animoſque, ut magis deinde præteritæ eos victoriæ, quam præſentes tutarentur vires.* Eadem ferme habentur in oratione Marcelli, cum militi ſuo ad Nolam, degenerem prioribus factis & animis Pœnum militem inculcaret: *Non omnes eſſe in acie, prædantes vagari in agro, ſed, qui pugnant, marcere Campana luxuria, vino, ſcortis, omnibuſque luſtris per totam hiemem confectos.* Soles Campaniæ Floro & tepentes Baiæ pro luſtris illis ſunt, & ſcortis, & vinis, & balneis, ſomnoque, quibus totam hiemem intra tecta Capuana traduxere milites Annibalis. Sic ſola naturalia cæli ſolique bona corrumpendo Pœno militi reliquit, ſoles amœnos ac molles Campaniæ, tepidoſque ſoli fontes. Quam bene, aliorum eſto judicium.

VARIORUM.

21. *Vbi mox & ipſe, & exercitus ardor, elanguit*] Vide Strabonem, lib. 5, pag. 173: & quæ notamus ſupra, 1. 16.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Campaniæ (quis crederet?) ſoles, & tepentes
23 fontibus Baiæ, ſubegerunt. Interim reſpirare Romanus, & quaſi ab inferis emergere. Arma non erant; detracta ſunt templis. deerat juventus; in ſacramentum militiæ liberata ſervitia. egebat

4. Sic apud Curt. 5. 1. 39, de Babylone: *Inter hæc flagitia exercitus ille domitor Aſiæ per 34 dies ſaginatus, ad ea quæ ſequebantur diſcrimina haud dubie debilior futurus fuit, ſi hoſtem habuiſſet.* licet etiam Cimbros ex Italiæ fuiſſe delitiis domitos Dio refert in Excerpt. Valeſ. Adde Diod. Sic. 26. 8: & apud Valeſ. pag. 297: Liv. 7. 38. 4. *Freinsh.*

21. *Capuam Annibali Cumanas fuiſſe*] Verba ſunt Marcelli apud Liv. 23. 45. 5. *Freinsh.*

SALMASII.

23. *Arma non erant; detracta ſunt templis*] Exequitur heic quædam ultimæ neceſſitatis tela, ad quæ confugerunt Romani, Cannenſis cladis vi ſubacti. Sed nonnulla ex his refert, quæ longe poſt Cannenſem cladem uſurpata ſint. Arma ut templis detraherentur, & ſervitia ad delectum empta publicè armarentur, neceſſitas & inopia armorum ac liberorum capitum ex Cannenſi coorta ſtrage fecit. Reliqua, quæ poſt enumerantur, aliorum ſunt temporum. Livius, lib. XXII: *Et vetera hoſtium ſpolia detrahunt templis porticibuſque. Et aliam formam novi delectus inopia liberorum capitum ac neceſſitas dedit. Octo millia juvenum validorum ex ſervitiis, prius ſciſcitantes ſingulos, vellentne militare, empta publice armaverunt.* Quod non alii autem ſumpti, quam qui militare ſe velle reſpondiſſent, inde *volones* appellati. ἐθελουσίους Græci dicerent. Sic eos perpetuo deinde vocat idem Livius. Ita autem *volones* à volo, ut *colones* à colo Salluſtio, pro clientibus, qui magnates colunt. Ut *accendones* Tertulliano laniſtæ, qui pugnæ ardorem accendunt inter gladiatores. Diverſi autem hi *volones* à *voluntariis* militibus, quorum etiam frequens apud Livium mentio. Ita vocati qui emeritis ſtipendiis erant, quive per ætatem militare cogi non poterant, hi, ſi voluntate ſua militiæ nomen dederant, *voluntarii* dicebantur. Præter ſervorum delectum non debuit etiam omittere Florus ultimum deſperatæ reipublicæ auxilium, ad quod tum deſcendere coacti ſunt Romani, cum dictator ita pronuntiavit & edixit: *Qui capitalem fraudem auſi, quique pecuniæ judicati in vinculis eſſent, qui eorum apud ſe milites fierent, eos noxa pecuniaque ſe exſolvi juſſurum.* Vide Livium libro XXIII.

In ſacramentum militiæ liberata ſervitia] Non vero liberata ad delectum, ſed publice empta, diuque in ea conditione retenta, donec, poſt fortem fidelemque in bello navatam operam, meruere libertatem. Qua de re videndus Livius, lib. XXIV.

VARIORUM.

23. *Detracta ſunt templis*] Sic Animorum feminas Cleomenem rejeciſſe, τὰ ἀπὸ τῶν ἱερῶν καθελοῦσαι ὅπλα, legimus apud Plutarch. in apophth. Lac. cap. 73. *Freinsh.*

In ſacramentum militiæ liberata ſervitia] Liv. 22. 57. 11. Exemplum infra, num. 30. Nam meliori rerum ſtatu ne libertinos quidem militare ſinebant; ſed, ubi neceſſitas ingruit, ſpecioſa cedunt utilibus. Ita poſt Traſimeni quidem cladem libertinos ſacramento

ebat ærarium; opes ſuas libens ſenatus in me- 24
um protulit: nec præter quod in bullis ſingu-
que anulis erat, quicquam ſibi auri reliquere.
ques ſequutus exemplum, imitatæque equi- 25
tem

mento adegerunt, ut Macrob. 1. Saturn. auctor eſt; poſt Cannenn autem cladem etiam ſervis uti cti ſunt, niſi perire maluiſſent. Feant hoc idem antea Lacedæmonii: poſt ipſos Agathocles apud Juſtin. 5. 6: & 22. 4. 5. Item Miltiades te pugnam Marathoniam: & ejus emplo Diæus, apud Pauſan. in chaicis, ſunt etiam hujus generis expla apud Diodor. item apud Natal. omitem in Hiſtor. pag. 557: Adde fra, 2. 6. 30. *Freinsh.*

SALMASII.

24. *Egebat ærarium; opes ſuas libens natus in medium protulit*] Non hoc os facere adegit Cannenſis calamitas neceſſitas, nec ſtatim poſt eam ad l venerunt, ſed diu poſt, cum jam Capua recepta eſſet, ac Sicilia tota, catis Syracuſis, in poteſtatem veniſſet, Marcello & Lævino conſulibus. In orum, inquam, conſulatu, cum ornanda claſſis eſſet, ac de remigum ſupplemento in ſenatu ageretur, nec ad am rem pecunia in ærario foret, unde homines pararentur, & ſtipendium is conſtitueretur, decreverunt conules, ut privati ex cenſu & ordinibus emiges darent, cum ſtipendio cibariiſque dierum triginta. Cum ex eo edicto tanta indignatio plebis inſequuta eſſet, ut ad ſeditionem haud dubiam tenderet animus, utpote oneri tanto injuncto ferendo impar, in ea difficultate hærentes patres explicuit Lævinus conſul, qui ſenatui auctor fuit, ut ipſi exemplum plebi monſtrarent, & aurum, argentum, æſque ſignatum omnes ſenatores in medium proferrent. Sic edictum, ſic factum. Quo de negotio Livius conſulendus, lib. XXVI.

VARIORUM.

24. *Opes ſuas libens ſenatus in medium protulit*] Optimo exemplo, eoque tam privatim quam publice utiliſſimo. Quod imitati ſæpius, Romanorum qua licet æmuli, Veneti, apud Egnatium, 4. 8. 8, 10. Bembum, hiſtor. Venet. lib. 7, & 10. Juſtinian. hiſt. Ven. lib. 6: Zwing. theatr. pag. 1799. p. 2. *Freinsh.*

In bullis ſingulisque anulis] Emendatio eſt à tribus Pall. ut & à veterrima edit.; ſequentes enim falſo, *quod in bullis, cingulis atque anulis erat*: unde conjecerat Lipſius d. cap. XIX, *ſingulis atque anulis*; ut fuerit loco corrumpendo copulæ tranſpoſitio. ſed noſtra lectio, ut eſt ſimplicior, ita & melior; quaſi nihil ſibi reliquerint Patres præter anulum ſignatorium. *Gruterus.* Salmaſius mallet; *nec præter quod in bullis, ſingulis, atque anulis erat*, pro; *nec præter quod ſingulis, in bullis atque anulis erat.* Lipſius tamen de Mil. Rom. in analect. ad Dial. tertium, eo quo ſcripſimus modo locum hunc citat. pro *ſingulis*, conjiciebat *ſigillis* Krapfius Vangio. *Freinsh.*

25. *Eques ſecutus exemplum, imitatæque equitem tribus*] Hoc quippe proficit dominantium exemplum, ut ſubjecti non gravate ſubſequantur. Ita cum ad ſtipendium militare conferenda eſſet pecunia, *quum ſenatus ſumma fide ex cenſu contuliſſet, certamen conferendi eſt ortum*, apud Livium, 4. 60. 9. Contra ubi ſuperiores publicas

tem tribus. denique vix ſuffecere tabulæ, vix ſcribarum manus, Lævino Marcelloque conſulibus, quum privatæ opes in publicum deferrentur.
26 Quid autem in eligendis magiſtratibus, quæ centuriarum ſapientia, quum juniores à ſenioribus conſilium de creandis Conſulibus petivere? Quippe adverſus hoſtem totiens victorem,

neceſſitates ſubditorum tantum opibus propellunt, ſuas inde eximunt, aut quod iniquius eſt, fieri tamen alibi ſolet, augent: quo putemus animo tolerari aut conferri ſumptus iſtos? Tac. H. 2. 84. 5, de Muciano, vide. *Freinſh.*

SALMASII.

26. *Adverſus hoſtem totiens victorem, tam callidum*] Vide rationes auctoris, tum etiam, quam conveniant, videbis. Poſt pugnam Cannenſem dicit eam fuiſſe centuriarum in eligendis magiſtratibus prudentiam, ut juniores conſilium à ſenioribus petierint, cuinam potiſſimum mandandus eſſet tum ſummus honos. Rationem addit: *quippe adverſus hoſtem totiens victorem, tam callidum; non virtute tantum, ſed ſuis etiam pugnare conſiliis oportebat.* Eos igitur tum electos ac creatos conſules oportuit, qui non ſolum bellicoſi eſſent, & virtute militari pollerent, ſed etiam qui aſtutia & conſiliorum calliditate prævalerent, ut ſuiſmet ipſius artibus Annibalem premerent. Hoc ſane voluit. Atque illis ipſis comitiis, quibus ſeniores à junioribus conſulti ſunt, conſules creatos eſſe conſtat Marcellum & Lævinum. Cujus electionis ipſam propemodum plebem paulo poſt pœnituit, non ob aliam cauſam, niſi quod nimium acres & feroces eſſent viri creati, ut memorat Livius, lib. XXVI, cap. XXVI. Ad Lævinum quidem quod attinet, ei ſtatim decreta Sicilia provincia, nihilque callide calideque cum Annibale egit. Marcellus aliquot præliis, imperii, quod ei prorogatum eſt, tempore, cum Annibale commiſſis, partim male pugnavit, partim proſpere quidem, non tamen ulla inſidiarum fallacia aut fraude, quibus artibus ſummus erat Annibal. Quin & accuſatus à Tribuno plebis eodem tempore Marcellus, quòd bis cæſus exercitus ejus foret, & quod æſtiva Venuſiæ ſub tectis egiſſet. Ad quam deprecandam ignominiam cum Romam venire coactus eſſet, ita ſe purgavit, ut ſummo conſenſu conſul crearetur. Quo in conſulatu adeo nulla aſtutiæ aut calliditatis laude claruit, ut etiam inſidiis ab Annibale circumventus, in quas improvide præcipitaverat, & occiſus ſit. De Fabio quidem, quem primam imperii reviviſcentis ſpem fuiſſe mox dicit, certum eſt, Annibalem aliquando dixiſſe, ab eo duce ſuis ſe artibus premi. Sed ille Fabius in imperio fuit, & hæc omnia prudentiæ & calliditatis exempla edidit, ante Cannenſem pugnam.

VARIORUM.

25. *Tabulæ, vix ſcribarum manus*] Referebatur enim in tabulas quantum quiſque contuliſſet, ut meliori Reip. ſtatu redderetur. quod etiam finito hoc bello tribus æquis portionibus

…orem, tam callidum; non virtute tantum, ſed
ſuis

…b factum eſt, Stadius, ex Livio, 24. … 14. Similis in Cicerone locutio …lipp. 2. 7, *quis nomen non dedit? …mquam nec ſcribæ ſufficere, nec tabu… nomina illorum capere, potuerunt.* …insh.

SALMASII.

26. *Non virtute tantum, ſed ſuis …um pugnare conſiliis oportebat*] Non …: tunc allegatum eſt, creandos eſſe …ſules, qui Annibalem ſuis artibus … conſiliis petere ac premere poſſent, … cum conſulem declaraſſet Veturia …iorum, quæ ſorte prærogativa erat, …nlium Torquatum, cui ab oculis …le erat, & is, valetudinem excuſans, …lire in ſuffragium eam centuriam …eret, cogitandum ipſis eſſe dixit, …llum Punicum in Italia, & hoſtium …cem Annibalem eſſe. Impruden…n enim & gubernatorem, & impe…orem eſſe, poſtulantem ſibi credi …pita & fortunas omnium, cui alie… oculis omnia agenda ſint. Aucto…ate tanti viri mota Veturi… Junio…m, velle ſe colloqui cum ſenioribus …xit, & ab his conſilium petere, quos …nſules facere deberent. Citata ſe…orum Veturia reſpondit, de tribus …nſulendum eſſe, duobus jam ma…ſtratu perfunctis, Q. Fabio & M. …arcello, & tertio M. Valerio Lævi…, qui adverſus Philippum Regem …ra marique res egregie geſſerat, ſi …vum aliquem vellent adverſus An…balem creari conſulem. Tum Ju…orum Veturia, ex conſilio Veturiæ …niorum, Marcellum honorum vete…m, & novum Lævinum, conſules …onuntiavit. Auctoritatem prærroga…væ ceteræ centuriæ ſequutæ ſunt. …eterum adeo certum eſt, Lævinum & …arcellum hac ſeniorum conſulta…one ita conſulatum adeptos, non ad …c creatos fuiſſe, ut dolis cum Anni…le certarent, & fraudes ejus paribus fraudibus repellerent, ut poſt mortem Marcelli conſulis, per dolum Annibalis interempti, ea prima cura patres populumque inceſſerit, eos potiſſimum conſules deligendi, quorum virtus tuta eſſe poſſet à fraude Punica. Verba eorum ita refert Livius: *Cum toto eo bello damnoſa, præpropera ac fervida ingenia imperatorum fuiſſe, tum eo ipſo anno conſules nimia cupiditate conſerendi cum hoſte manum in nec opinatam fraudem lapſos eſſe.* De Marcello intelligit, & collega ejus Criſpino. Hæc fuere enucleatius explicanda; ut conſtet, veritatem hiſtoriæ ab hujuſmodi compendiorum ſcriptoribus non eſſe ſemper exigendam, concinnitatis magis ſtudioſis, quam fidei, quæ requiritur in cauſis rerum exponendis, & ordine, quo quæque geſta ſunt, memorando.

VARIORUM.

26. *In deligendis magiſtratibus*] Tribus prærogativa, Veturia juniorum, Coſ. T. Manlium Torquatum, anno DXLIIII, declarabat; qui vitio oculorum ſeſe excuſavit, & ut meminiſſent, bellum Punicum in Italia, hoſtiumque ducem Annibalem eſſe. Tanti viri auctoritate mota juniorum centuria, petiit, Veturiam ſeniorum à Coſ. citari; quos poſtquam in Ovili, (erat is locus ſeptus in comitiis, in quem tranſibant per pontem, qui ſuffragii ſui tabellam in ciſtas demiſiſſent) conſuluiſſent: M. Claudium Marcellum, & M. Valerium Lævinum, ut bello clariſſimos, neque petentes tamen, Coſſ. renuntiarunt; auctoritatemque prærogativæ omnes centuriæ ſecutæ ſunt. Ante etiam, anno DXXXIX, prærogativa juniorum Coſſ. rei gerendæ imperitos deſignaverat, ſed revocata Fabii Max. auctoritate, mutavit ſententiam; creavitque Coſſ. M. Marcellum, III, Q. Fab. Max. IV. Stadius,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

27 ſuis etiam pugnare conſiliis oportebat. Prima
redeuntis, &, ut ſic dixerim, reviviſcentis imperii ſpes Fabius fuit: qui novam de Annibale victoriam commentus eſt, non pugnare. Hinc illi cognomen novum, & Reipublicæ ſalutare, *Cunctator*. Hinc illud ex populo, ut *Imperii ſcu-*
28 *tum* vocaretur. Itaque per Samnium totum, per Falernos, Gauranoſque ſaltus ſic maceravit Annibalem, ut, qui frangi virtute non pote-
29 rat, mora comminueretur. Inde, Claudio Marcello

ex Livio, 24. 10: & 26. 22. *Freinsh.*

Quippe, &c.] Breviter, opus erat, ut *& Romani ſuum Annibalem haberent*, quod poſtea in Fabio Max. aſſecuti ſunt, ipſo Annibale confitente, ut Livius ſcribit, 27. 18. 9.

SALMASII.

27. *Reviviſcentis imperii ſpes fuit*] Præpoſterè res Fabii geſtas, cunctationiſque ejus artem, qua Annibalis fervorem ludificatus eſt, & impetus ejus tardavit, in id tempus confert, quod ſequutum eſt Cannenſem cladem, cum nihil eorum ille geſſerit, niſi ante Cannenſe prælium, nec poſt id omnino. Quæ ſequuntur, poſt Cannenſem pugnam omnia acta ſunt. Pæne ultimùm vulnus fuiſſe imperii Cannas, ſupra dixerat. Quid fecerint Romani poſtea, ut inde emergerent, narrare inſtituit, quibuſque ducibus præcipue ad res perditas reſtituendas uſi ſint. Arma detracta templis, liberata ſervitia ad militiæ delectum poſt illam pugnam narrat. Ducem autem Fabium primam imperii reviviſcentis, & quaſi ab inferis redeuntis, ſpem fuiſſe, cunctando ac ludificando. Marcellum etiam primum cominus congredi auſum. Auſum etiam Sempronium Gracchum per Lucaniam ſequi & premere terga cedentis.

VARIORUM.

27. *Prima ſpes Fab.*] Claudian. de bell. Get. verſ. 138:

Primus fulmineum lento luctamine Pœnum
Compreſſit Fabius. —— Freinsh.

Nolle pugnare] Eadem illi ratio, quæ Pompeio infra, 4. 2. 61: *ſimul ut hoſtem interclusum undique inopia commeatuum tereret, utque ardentiſſimi ducis conſeneſceret impetus.* Adde infra, 3. 3. 7. Iſtud *nolle pugn.* eſt ex vet. noſtra editione: aliæ ſervant; *non pugnare.* De Fabii conſilio vide etiam Polyb. fragmentum apud Suidam in ἠλίκον. *Freinsh.*

Cognomen novum] Fabio huic quatuor fuere cognomina; *Maximus*, *Ovicula*, *Verrucoſus*, *Cunctator*. Auctor de vir. illuſtr. cap. 43. Plut. in vita cap. 1. *Camers.*

Imperii ſcutum] Sicut contra Marcellus, *enſis*, quod ex Poſidonio recenſet Plut. in vita Fabii, cap. 36. Alia de cauſa (ob crudelitatem nempe) *gladium* appellatum fuiſſe Ochum, idem auctor ſcribit de Iſide, cap. 13. *Freinsh.*

28. *Mora comminueretur*] Tac. H. 2. 32. 4.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ello duce etiam congredi auſus eſt. Cominus
venit, & pepulit è Campania ſua, & ab obſidio-
ne

4. *Multa bella impetu valida, per*
a & moras evanuiſſe. Freinsh.

SALMASII.

19. *Cominus venit, & pepulit è Cam-*
pia ſua] Mirum, non animadver-
a hujus vitium lectionis à tot ante
rectoribus. Ut Marcellus Anniba-
n è Campania ſua pepulerit? At-
Capuam, Campaniæ caput, non eo
no amiſit Annibal, nec opera Mar-
li Campania poſſeſſione ceſſit, ſed
idione tantum Nolæ urbis excuſ-
eſt. Solus ex noſtris veteribus li-
s Nazarianus Codex ſinceram reti-
t lectionem, qui habet: *Cominus*
nit, & pepulit in Campania ſua. Suam
n pæne totam fecerat Campaniam
nibal. Nam & Capuam ſedem, &
mum, & patriam alteram Anniba-
fuiſſe, noſter Annæus paulo poſt di-
. Quo magis mirum eſt, in ea pro-
icia, in qua tantum poterat, pulſum
Marcello eſſe. Sic proverbii vicem
caſtris ſuis aliquis *cædi* dicitur. Nola
tem Campaniæ urbs. Eamque Li-
us, ut & Neapolim, inter Campaniæ
bes recenſet. Scripſiſſe olim Virgil.
lunt Grammatici: *vicina Veſevo No-*
jugo. Mox iratum Nolanis id mu-
iſſe, & reſcripſiſſe *Ora* pro *Nola.*
ſevus porro Campaniæ mons. Alii
eno Nolam vindicant. Si ex illis
it noſter, ſcripſerit: *Repulit in Cam-*
niam ſuam, & ab obſidione Nolæ urbis
cuſſit. Sic infra, lib. III, cap. IV.
idius vagos, & libera populatione diffu-
, *intra ſuam repulit Thraciam.* Sed
iorem cum lectionem, tum expoſi-
nem, magis amplector. Et Nola
nnino Campaniæ. Bis autem ad
olam cum Annibale congreſſus eſt
arcellus, ſemel tamen tantum ab
nnibale Nola obſeſſa. Nam prima
ce ſpes illi hujus urbis potiundæ affulſerat proditione plebis. Ad eam ſpem votumque propius urbem caſtra appulerat, à qua repulſus eſt eruptione Marcelli ex urbe. Anno ſequente eamdem urbem legitima obſidione cinxit & corona circumdedit, acieque juſta etiam cum eodem Marcello pugnavit, ac victus eſt, quod hibernis Capuanis militum ejus ardor & robur omne elanguiſſet. De hoc ſecundo prælio hic Florus accipiendus, cum ait, Marcellum cominus auſum congredi cum Annibale, & ab obſidione Nolæ urbis eum excuſſiſſe. Tertio quoque eam rem tentaſſe Annibalem ſcribit Livius, lib. XXIV, cap. XVII, & cum eodem Marcello acie pugnaſſe, victumque eſſe: & exinde ſpem in poſterum omiſiſſe Nolæ potiundæ.

Pepulit è Campania ſua] *In Campania ſua*; ita præfert Nazarianus: nec ſcio tamen, quid velit alter Palatinus *à Campania.* optimum factu cenſeo nihil mutare. verum poſſet illius optimi Codicis γραφὴ ſic defendi: *pepulit in Campania ſua*; eodem modo quo dicimus, *in caſtris ſuis aliquem cædere.* Sic Marcellus in Campania ſua cecidit Annibalem pepulitque, quem ab obſidio Nolæ urbis excuſſit. ſed hac lectione legeretur melius, *percuſit in Campania ſua.* nos eò tandem redimus, ut NIHIL MUTANDUM pronuntiemus.

VARIORUM.

29. *Ab obſidione Nolæ urbis*] Nam Annibal, ſicut apud Liv. 30.20.7, ipſe queritur, cum *cruentum ab Cannenſi victoria militem Romam ducere* debuiſſet, *circa Caſilinum, Cumas, Nolamque conſenuit*; & interea Romanis ex tanta clade reſpirandi tempus conceſſit; ſuorum autem ardorem popinis & comet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

30 ne Nolæ urbis excuſſit. Auſus &, Sempronio Graccho duce, per Lucaniam ſequi, & premere terga cedentis: quamvis tunc (ô pudor!) manu

comeſſationibus & Campana luxuria deteri paſſus eſt: Itaque cum Nolam obſideret, pulſus eſt à Marcello, &, quamvis obſtinate propoſitum urgeret, infecta re diſceſſit. Vide Liv. 23. 14, & deinceps. *Freinsh.*

SALMASII.

30. *Auſus &, Sempronio Graccho duce, per Lucaniam ſequi*] Nuſquam id legi, Sempronium Gracchum per Lucaniam inſtitiſſe fugienti Annibali, & cedentis terga preſſiſſe, præſertim cum id dicat eum feciſſe cum ſervili manu. Volones Livii intelligit, hoc eſt, ſervos publice redemptos, qui voluntate ſua ſacramento dixerant, octo millium numero. His militibus Gracchus ad Beneventum prælio decertavit cum Hannone, eumque devicit, ut narrat Livius, lib. XXIV. At, cum Annibale ipſo eum pugnaſſe, non leges. Multo minus, ut veſtigiis ejus fugientis inſtiterit, aut terga cedentis preſſerit. De Marcello id memorat idem Livius, lib. XXVII. Is per Lucaniam cedentem Annibalem inſequutus eſt, & aliquoties cum eo conflixit, interim vincentis fato, interim victi fortuna. Epitome illius libri, de Numiſtrone Lucaniæ oppido, ad quam incerta victoria pugnatum eſt ab Annibale & Marcello: *Inde Annibal noctu receſſit, & ſubinde cedentem preſſit, donec effugeret.* Sempronio igitur Graccho dat noſter, quod Marcellus fecit. Cui porro veriſimile fiat, Sempronium cum ſervili ac parva manu cogiſſe ad fugam Annibalem, ac cedentem ſubinde preſſiſſe?

Quamvis tunc (ô pudor!) manu ſervili pugnaret] De his ipſis ſupra dixerat, in ſacramentum militiæ liberata ſervitia. Si liberati priuſquam militarent, ergo liberi tum fuere, cum pugnaverunt duce Sempronio Graccho. Verum quidem, etiam tum ſervos fuiſſe, cum eorum opera uſus eſt Gracchus in debellando Hannone. Ita falſum, quod ſupra ſcripſit Annæus, liberatos illos ſervos ad militiæ ſacramentum. Addit ſtatim: *Sed libertate donati fecerant de ſervitute Romanos.* Obſcura omnimodo hæc verba. Genus ipſum loquendi non ſatis aſſequor: *Libertate donati fecerant de ſervitute Romanos.* Quis hæc intelligit? Servi illi nempe, donati libertate, Romanos fecerunt de ſervitute. Quid eſt, *Romanos de ſervitute facere*? Mitto elegantiam, ſolam quæro Latinitatem. Sed fac Latina eſſe, jam ego de hiſtoria inquiſierim. Quid vult ſibi? Si ſervi tum pugnarunt, quando aut quomodo libertate donati ſunt? Hoc debuit dicere. In re ita eſt. Gracchus, cum Pœnis & eorum duce Hannone pugnaturus, iſtis ſervorum copiis, qui, jam alterum ſervi militantes, libertatem taciti ſuſpirabant, & arbitrio ejus reliquiſſet ſenatus quid de illis faceret, priuſquam cum Pœnis manum conſereret, pronuntiavit, eum ſe extemplo liberum eſſe juſſurum, qui caput hoſtis retuliſſet. Cum ſtrenue pugnaſſent, virtutem eorum libertate remuneratus eſt. Sic ergo virtute de ſervis liberi facti. Hoc opinor dicere voluiſſe Florum, atque etiam dixiſſe, ſi verba ejus integra haberemus, quæ ad hanc faciem, ut ab auctore concepta ſunt, reſtituenda cenſeo: *Sed libertate donati. Fecerat de ſervis virtus Romanos.* Vel, quomodo fortaſſe mallet aliquis: *Fecerunt ſe de ſervis virtute Romanos.* Libertatem virtute meruerunt. Ita fecerunt

m ſervili pugnaret. Nam hucuſque tot mala
compulerant: ſed libertate donati fecerant de
ſervitute Romanos. O horribilem in tot ad- 31
verſis fiduciam! ô ſingularem animum ac ſpiri-
tum populi Romani! tam arctis afflictiſque re-
bus, quum de Italia ſua dubitaret, auſus eſt ta-
men in diverſa reſpicere, quumque hoſtes in ju- 32
gulo per Campaniam Apuliamque volitarent,
mediam-

t ſe de ſervis Romanos ac liberos pria virtute. Perperam coaluerant duæ voces in unam, ob ſoni affi- tatem. *De ſervitute*, pro, *de ſervis vir-* . Priorem tamen malo lectionem, genio Flori convenientiorem. *Fe- t de ſervis virtus Romanos.* Cum vi- librariorum ſcriptum eſſet *de ſer- us*, pro *de ſervis virtus*, correctores ſto fuerunt, ac *de ſervitute* fecerunt, ſolœciſmum tollerent. Nihil cer- s noſtra correctione.

VARIORUM.

30. *O pudor!*] Fuerint enim tum *eſſaria glorioſis præpoſita*, ut apud llei., 2. 110. 3: &, 2. 113. 3, *utilia ioſis præferens*. Freinsh.

Manu ſervili] Livius, 22. 57. 11: *liam formam novi dilectus inopia libe- um capitum, ac neceſſitas, dedit; octo llia juvenum validorum ex ſervitiis, us ſciſcitantes ſingulos, vellentne mili- e, empta publice, armaverunt.* Quos men *dominis ultro donantibus* colle- os, Appianus in Annibalico ſcribit. hujuſmodi delectibus vide apud uſan. pag. 425. Polyb. apud Valeſ. g. 181: & notata ſupra, 2. 6. 23. *einsh.*

Nam hucuſque tot mala compulerant: l libertate donati, fecerant de ſervitute manos] Duodecim iſtas voces adulterinum quid & barbarum ſapere, diximus in Suſpicionibus; neque nunc aliter ſapit palatum. ſane horum omnium, nec volam nec veſtigium extare in Pal. ſec. jam teſtor. *Gruterus.* Si tamen retinere libeat, ita commodius ſonent; *ſed libertate donata fecerant de ſervitute Romanos.* Quomodo Juſtinus, 7. 2. 11: *Captivum de Rege facturi.* & noſter mox: *mediamque de Italia Africam facerent.* Freinsh.

31. *O horribilem*, &c.] De Agathocle Juſtinus, 22. 4. 2: *Mira prorſus audacia, ut quibus in ſolo urbis ſuæ par non erat, eorum urbi bellum inferret; & qui ſua tueri non poterat, impugnaret aliena; victuſque victoribus inſultaret.* Conſule etiam notam Bernecceri ad Juſtinum. Similis locus eſt Eutropii, 3. 12. Huic autem animo Romanorum prioris etiam belli Punici victoriam acceptam refert Polyb. 1. 59. *Freinsh.*

Auſus eſt tamen in diverſa reſpicere] Claudianus de laud. Stilicon. 3. 145:

——— *Poſt Cannas major* (Pop. Rom.) *Trebiamque fremebat,*
Et cum jam premerent flammæ, murumque feriret
Hoſtis, in extremos aciem mittebat Iberos.

Adde Frontinum, 3. 18. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

mediamque jam de Italia Africam facerent, eodem tempore & hunc ſuſtinebat, & in Siciliam, Sardiniam, Hiſpaniam, diviſa per terrarum orbem arma mittebat. Sicilia man-
33 data Marcello, nec diu reſtitit. Tota enim inſula in una urbe ſuperata eſt. Grande illud, &, ante id tempus, invictum caput, Syracuſæ, quamvis Archimedis ingenio defenderentur,
34 aliquando ceſſerunt. Longe illi triplex murus,

SALMASII.

32. *Mediamque jam de Italia Africam facerent*] *Iam*, non habetur in Nazariano, & poteſt vel haberi, vel abeſſe, ſine magno, ut quidem puto, ſententiæ detrimento.

Nec diu reſtitit] Immo diu. Nec aliter dicat qui hiſtoriam oppugnationis Syracuſanæ apud Livium legerit. Quot labores, quot pericula circa mœnia Syracuſana Marcellus exhauſerit, non uno libro pertexuit. Sed nec in una urbe ſuperata Sicilia eſt. Nam ſucceſſori ſuo Lævino conſuli, quod in ea ageret, reliquit. Agrigentum adhuc tenebatur valido Carthaginienſium præſidio, quod ille expulit; & ſic quod reliquum erat belli in Sicilia perfecit.

33. *Quamvis Archimedis ingenio defenderentur*] Archimedis ingenium nihil contra proditionem valuit, qua captæ ſunt Syracuſæ. Eo ſane uſque proceſſerat ingenio ſuo & machinis Archimedes, ut non ſolum navalem oppugnationis maritimæ apparatum Marcelli eluſerit, ſed etiam terreſtrem iiſdem artibus impedierit, & ab oppugnatione eum in totum abſiſtere coëgerit. Nec hic debuit tacere, proditione potiſſimum captas fuiſſe Syracuſas.

VARIORUM.

32. *Hoſtes*] Cum ſtatim ſequatur; *eodem tempore, & hunc ſuſtinuit*, maluerim cum Jordaneis: *cumque hoſtis*, &c. *Gruterus*.

Diviſa per terrarum orbem] Ita v. c. & confirmavi eam loquutionem in Suſpicionum libellis. vulgatur paſſim *diverſa*, quod nec malum tamen. immo malum; cum alteri ſcripturæ adhæreant Pall. o. & Jordanes. *Gruterus*.

33. *Sicilia mandata Marcello*] Scribuntur hæc à Livio, 25. 23, &c. Sil. lib. 14, in princip. *Camers*.

Syracuſæ] De nobiliſſima hac urbe ſcitu digniſſima collegit è monumentis veterum doctiſſimus Cluverius, Siciliæ antiquæ 1. 12. Vide etiam Cicer. in Verr. 4. 53. *Freinsh*.

Archimedis ingenio] De quo Claudianus in epigram. ibique Camers. Item Livius, 24. 34. 1. Plut. in vita Marcelli, cap. 20. &c. Silius, 14. 343. *Freinsh*.

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ru, totidemque arces, portus ille marmoreus, &

SALMASII.

4. *Longe illi triplex murus, totidemque arces*] Nuſquam reperio, triplici fuiſſe muro cinctam Syracuſarum urbem. Interpretatione itaque ſublevalus vanus ac nugax ſcriptor. Amplimam quidem civitatem fuiſſe Syracuſas conſtat, ac lato ambitu diffuſam, ſed vaſtam ac ſpatiis diſſipatam, & plures diviſam partes, quæ ſingulæ fere inſtar urbium fuere. Eæ partes muro etiam invicem diſcluſæ & interſeptæ. Tres præcipuas videtur facere noſter, qui & totidem arces quaſi ſingularum urbium agnoſcit. Hoc modo & triplicem murum habuiſſe intellexerit. Cum enim unaquæque harum arcium ac partium urbis Syracuſanæ proprio muro ab altera fuerit ſeparata, trinus murus illi fuit ſuperandus, qui totis Syracuſis potiri in animum induxerit. Livius urbem & partem eam, quæ proprie *Inſula* vocabatur, diſtinctam fuiſſe docet. Νᾶσον incolæ vocabant. Atque ita legendum apud Livium, ubi editiones ejus atque *Naſſon* cum duplici *ſſ* ſcribunt: Lib. XXIV, *Epicydes ab inſula, quam ipſi Naſon vocant, citato profectus agmine.* Ea inſula muro peculiari ab cetera urbe, quaſi interſepimento, diſjuncta. Idem Livius: *murique ea pars, quæ ab cetera urbe nimus firmo munimento interſepiebat inſulam.* Jam ceteræ urbis, quæ ab inſula, ſive Naſo proprie dicta, ſeparabatur, variæ quoque partes, & ipſæ urbium inſtar. Neapolim, & Tycham, inter has nominat Livius his verbis: *Marcellus, ut Euryalum neque tradi, neque capi, vidit poſſe, inter Neapolim & Tycham, nomina partium urbis, & inſtar urbium ſunt, poſuit caſtra.* Meminit & Hexapyli, urbis partis non modicæ, à numero portarum ſic dictæ. Ex Livio tamen colligo, nomen portæ prius fuiſſe. Sic enim ſcribit, lib. XXIV, cap. XXI: *Hexapylo Theodotus ac Soſis poſt ſolis occaſum, jam obſcura luce, invecti, tranſvecti per Tycham.* Item cap. XXIV: *Prope Hexapylon eſt portula. Ea magna vi refringi cœpta.* Et paulo poſt: *Sub luce Hexapylo effracto, Marcellus omnibus copiis urbem ingreſſus.* Apparet igitur ex his, portam fuiſſe, à numero portarum, vel portularum, ſic appellatam. At Acradina, portio urbis longe maxima ac munitiſſima, ad mare poſita, cujus frequens in oppugnatione Syracuſarum apud eundem Livium mentio. Sic quattuor urbis partes, quas inſtar urbium idem fuiſſe dicit, Naſos, Acradina, Neapolis, & Thyca. Arces trinas fuiſſe hic Annæus vult. At Livius duas tantum commemorat. Unius arcis primum habet mentionem, quæ in inſula erat. Horrea ibi fuere publica. *In inſula,* inquit, *inter cetera Andronodorus præſidiis firmat horrea publica. Locus ſaxo quadrato ſeptus, atque arcis in modum emunitus, capitur à juventute quæ præſidio ejus loci attributa erat.* Ea eſt arx de qua ibidem paulo ante loquutus eſt: *Itaque Andronodorus & inſulam, & arcem, & alia quæ poterat, quæque opportuna erant, præſidiis firmat.* Hæc arx inſulæ fuit. Altera porro arx, in extrema parte urbis, à mari verſa, & viæ imminens quæ in agros ferebat & mediterranea loca, Euryalus vocabatur. *Ad Euryalum ſigna referri juſſit. Tumulus eſt in extrema parte urbis verſus à mari, viæque imminens ferenti in agros, mediterraneæque inſulæ, percommodus ad commeatus excipiendos.* Præter has duas arces alterius non meminit auctor ille, cum diligentiſſime exequatur obſidionem Syracuſarum. Noſter vero triplicem murum, totidemque arces, Syracuſis tribuit, non ſolum obſcurè, ſed etiam parum ſcienter loquutus.

Portus ille marmoreus, & fons celebratus Arethuſa] Non video quam magni

& fons celebratus Arcthuſæ, niſi quod hactenus pro-

magni momenti inſtar efficere potuerit ad defenſionem Syracuſarum, portus, marmoreus potius, quam ex alio lapide factus, & fons Arethuſæ Poëtis decantatus. Facile quidem patiar dici, nihil profuiſſe urbi quæ capta ſit, triplicem murum, totidemque arces. Sed quid urbi prodeſſe tali in tempore quibat, magnifica portus ſubſtructio, & celebris fontis amœnitas? Portus majoris meminit ad Syracuſas Livius. Ergo & minorem alterum habuerit. Is portus in Acradina. Ibidem & Arethuſæ fons. Hic portum cum Arethuſa jungit. Similiter & Livius, ubi memorat, Acradinam ſub tribus præfectis fuiſſe, quorum unus Mœrichus Hiſpanus, qui Acradinam tradidit Romanis. Cum Acradinæ partes inter tres præfectos diviſæ eſſent, & ſuam quiſque tuendam partem ſuſcepit, Mœricho obtigiſſe regionem dicit Livius ab Arethuſa fonte ad oſtium magni portus: *Ipſi regio evenit ab Arethuſa fonte uſque ad oſtium magni portus. Id ut ſcirent Romani, fecit.* Hæc cum apud Livium legiſſet noſter, fortaſſe inde arripuit, ut diceret, nihil illi profuiſſe, quominus caperetur, portum marmoreum, & fontem Arethuſam. Nempe eam partem obtinuit præfectus ille, qui Acradinam prodidit Marcello, & milites ejus recepti per eam portam, quæ prope Arethuſam erat. Qua proditione non ſolum capta Acradina, ſed etiam eadem opera & Naſos ſive inſula. Urbs ipſa ante in ditionem venerat Marcelli cum arce Euryalo. Magnum autem portum fortaſſe pro magnifico vel magnifice extructo accepit Florus. Nuſquam enim prodidit Livius, ex marmore fuiſſe. Utut ſit, ineptum eſt, quod Florus portum heic marmoreum, fontemque Arethuſam, cum triplicis muri & trinæ arcis munimentis jungit, quaſi & in illis ſatis præſidii eſſe debuerit, ne urbs caperetur; quod tamen parum valuerit: *Longe illi triplex murus, totidemque arces, portus ille marmoreus, & fons celebratus Arethuſæ.* Sic ſupra, cum vellet dicere, parum valuiſſe artes nauticas Carthaginienſibus: *Longe illis nauticæ artes, detergere remos, & ludificari fuga roſtra.* Ceterum, ut *adeſſe* alicui dicitur, qui eum defendit ac protegit, ita *abeſſe*, & *longe eſſe*, à quo non poteſt præſens auxilium ſperari. Virgilius in duodecima Æneide:

Longe illi Dea mater erit. ——

Longinquum auxilium ei, cui præſens periculum, pro nullo putandum eſt. Ideo vicinos auxiliatores præferebat Heſiodus longe habitantibus, ſi forte cognatis:

Γείτονες ἄζωστοι ἔκιον, ζώσαντο δὲ πηοί.

Vicinus, in qualicunque habitu deprehenſus, etiam ſeminudus, etiam diſcinctus, ex proximo poteſt accurrere. Cognatus, qui longe incolat, præter moram itineris, id etiam temporis moratur, quod in veſtiendo ſe, ac cingendo, ſumere cogitur. Quia nudus ex longinquo per mediam urbem diſcinctus venire non poſſit. Ut ſerum igitur auxilium idem fere quod nullum, ita, qui longe alicui ſunt vel abſunt, in præſenti periculo conſtitutis parum idonei defenſores. Inde illa loquutio, è medio vulgi ſermone ſumpta, *Longe eſſe aliquid* vel *aliquem*, qui parum prodeſt, vel non defendit. Cæſar de bello Gallico, *Longe illis abfuturum nomen populi Romani.* Ubi etiam emendari poteſt: *longe illis futurum.* Etſi nec improbem *abfuturum.* Sic *adſiſtere*, quod adeſſe ac præſentem eſſe ſignificat, recens Latinitas pro *adjuvare* poſuit. Et ita nos quoque nunc Francoceltæ in idiomate noſtro Romanenſi uſurpamus.

Niſi quod hactenus profuere] Ita recte Gruterus noſter reſtituit ex veteri ſua editio-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

profuere, ut pulcritudini victæ urbis parceretur. Sardiniam Gracchus arripuit. nihil illi gentium feritas, Inſanorumque (nam ſic vocantur)

…one, cum reliquæ recentiores ha…nt: *Quid niſi hactenus profuere?* … interrogatione. Veteribus editis …i codices ſcripti ſuffragantur. …um marmoreum, & fontem Are…æ, hactenus Syracuſis profuiſſe, ut …urbi parceretur, Flori ſomnium … Pulcritudo urbis ac vetuſta gloria, …ium ferme illa tempeſtate clariſ…: ac pulcerrimæ, memoria præ…n beneficiorum Hieronis, ſocii re… potius effecerunt ut ne deleretur.

5. *Sardiniam Gracchus arripuit*] In Sardinia tum quidquam egiſſe G…chum, non reperio. Sardiniam à G…cho perdomitam poſt captas Sy…ſas, ordo rerum, prout hic narran… poſtulat. Atqui nihil in Sardinia …um eo anno, quo expugnatæ Syra….. Tribus aut quattuor annis ante …ita fuit Sardinia per T. Manlium …orem, qui triginta millia Sardo…n uno prælio cecidit, duce Hioſto … Hamſicoris. Qui etiam altera … Sardos cum Pœnis devicit, qui… præerat imperator Aſdrubal, Cor…nque urbem totius gentis primam …t. His perpetratis, ac debellata in…, Manlius Romam navigavit, per…nitamque Sardiniam patribus …ntiavit. Vide Livium, lib. XXIII. …n poteſt de alia ſubactione Sardi… Florus intelligi, nec ipſe potuit …elligere. Sed perperam Gracccho …uit, quod à Manlio geſtum eſt. …npronius Gracchus, tum Conſul, …mpanos cecidit: Epitome Liviana: *…pronius Gracchus Conſul Campanos …dit. Præterea in Sardinia feliciter, T. …nlio pratore, adverſus Pœnos Sardoſ… res geſtas continet, à quo Aſdrubal …, & Mago, & Hanno, capti.* Multa …ur heic à Floro peccata. Primum, quod ſubactam Sardiniam à Graccho facit, quam Manlius ſubegit. Deinde, quod poſt captas Syracuſas id actum memorat, quo tempore conſtat nondum obſeſſas fuiſſe. At tres annos integros in obſidione Syracuſarum contrivit Marcellus. Poſtremo, quod in Caralim urbem ſævitum ait, quæ Romanorum tunc fuit, & ſedes erat belli Romano imperatori. Ducem Sardorum Livius in editis *Harſicoram* vocat. Sed vetuſtiſſimus liber Bibliothecæ Puteanorum modo *Hamſicoram* appellat, modo *Hapſicoram*. Græcis Ἀψικόρας. *Pellidos Sardos* ibidem commemorat, qui debent eſſe *pelliti*, à pellibus quas gerebant pro veſte. Sic *pelliti Scytha*. Livius: *Hapſicora tum forte profectus erat in pellitos Sardos.* Ita ſcribendum. Pellitos fuiſſe Sardos aliquos vel *maſtruga* veſtis indicio eſt, quam à Sardis acceptam auctores ſcribunt, & pelliceam eſſe volunt.

Nihil illi gentium feritas, inſanorumque immanitas montium profuere] De Syracuſis idem dixerat alio modo: *Longe illi triplex murus, totidemque arces.* Hoc eſt, nihil illi triplex murus profuit, totidemque arces. Frigida porro & abſurda Flori hæc conceptio de Inſanis montibus, qui nihil Sardiniæ profuere quo minus ſubigeretur. Quaſi Inſani illi montes tam ardui, atque aſcenſu difficiles fuerint, ut prohibere potuerint inſulam adiri, vel domari. Ad mare illi montes, ac cognomine horrendi magis, quam re ipſa. Meminit eorum Livius, lib. XXX. ea inde accepit noſter, quamvis ibi de alia re mentio fiat, quam de Sardinia à Manlio ſubacta: *Ilvam inſulam, & ab Ilva Corſicam, à Corſica in Sardiniam trajecit. Ibi ſuperantem Inſanos montes*

tur) immanitas montium profuere. Sævitum
in urbes, urbemque urbium Caralim, ut gens
contumax, viliſque mortis, ſaltem deſiderio pa-
36 trii ſoli domaretur. In Hiſpaniam miſſi Cnæus
& Publius Scipiones, pæne totam Pœnis eri-
puerant, ſed inſidiis Punicæ fraudis oppreſſi
rurſus amiſerunt, magnis quidem illi præliis,
quum Punicas opes cecidiſſent: ſed Punicæ in-
ſidiæ alterum ferro caſtra metantem, alterum,
quum evaſiſſet in turrim, cinctum facibus op-
37 preſſerunt. Igitur in ultionem patris, ac patrui,
miſſus cum exercitu Scipio, cui tam grande de
38 Africa nomen fata decreverant, bellatricem
illam, viris armiſque nobilem Hiſpaniam,
illam ſeminarium hoſtilis exercitus, illam
An-

multo & ſævior, & infeſtioribus locis, tempeſtas adorta disjecit claſſem. Ex eo loco arripuit Inſanos iſtos montes, quorum immanitatem heic nihil profuiſſe dicit Sardiniæ, cum à Graccho perdomaretur. Qua de re nihil ibi Livius, cum Sardiniam redactam in ditionem memorat. Et ſane ineptum eſt. Nullum enim impedimentum aut moram objeciſſe armis Romanis montes illos hiſtoria ipſa perhibet, haud ſane magis, quam fons Arethuſæ.

Gens contumax, viliſque mortis] Verius legerim, *viliſque morti*: *vilem morti*, eleganter vocat facilem ad mortem excipiendam, & mortem nihili facientem.

36. *Rurſus amiſerunt*] *Amiſerant*, Jordanes. *amiſerunt* probamus.

VARIORUM.

34. *Niſi quod hactenus*] Ita tres Pall. & e. y. *Gruterus.*

35. *Sardiniam*] De hac inſula quoad ejus fieri potuit, accuratiſſime ſcribit modo laudatus Cluverius, in Sardinia ſua antiqua. quo lectorem remiſſum volumus. *Freinsh.*

36. *Cn. & P. Scipiones*] Hiſtoriam hanc ſcribunt Livius, libris 23. 24. 25. Appianus, Libyco. Plut. in vita Scipionis. Valer. Max. 1. 6. 2: 3. 7. 1: Silius, 13. 381: & 15. 3. Servius, Æneidos 6. 843: Eutropius: Oroſ. 4. 17. *Camers.* Adde infra, 2. 17. 6. *Freinsh.*

In turrim] Dubitat tamen Livius, 25. 36. 11. *Freinsh.*

37. *Scipio*] Quæ hic ſcribuntur de Scipione ſuperiori, habentur late à Livio, lib. 26, & ſeqq. Plut. in vita Scipionis. Val. Max. 3. 7. 4: 3. 9. 8: & ſæpe alibi. Plura Gell. 4. 18. 6: 8. 12. 8: (Nam reliqua quæ ex hoc auctore citat Camers, ad Æmilianum attinent) Plin. 7. 9. 7: 30. 16. 4: Auguſt. 3. 21 Civit. Silius, lib. 13, uſque ad finem operis. Virgil. Æn. 6. 842. Claudianus. *Camers.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Annibalis eruditricem (incredibile dictu!) totam, à Pyrenæis montibus in Herculis columnas, & Oceanum, recuperavit, neſcias citius, 39
an facilius. quam velociter, quatuor anni fatentur: quam facile, vel una civitas probat. eodem quippe, quo obſeſſa eſt die, capta eſt: omenque Africanæ victoriæ fuit, quod tam facile victa eſt Hiſpana Carthago. Certum eſt 40
tamen ad profligandam provinciam maxime profeciſſe ſingularem ducis ſanctitatem: quippe qui captivos pueros puellaſque præcipuæ pulcritudinis barbaris reſtituerit, ne in conſpectum quidem ſuum paſſus adduci; ne quid de virginitatis integritate delibaſſe ſaltem/oculis vide-

SALMASII.

. *Neſcias citius, an facilius*] Quod ...it, etiam fieri facile puto. Scri... um igitur *felicius*, ex veteri edi... & optimo Nazariano, utroque ...ino, & Jordane ipſo denique. Sic ... tertio, capite ſexto, *quid prius in ...irere victoria, velocitatem, quod ...rageſimo die parta eſt; an felicita... quod ne una quidem navis amiſſa* ...ic infra lege, *feliciter* pro *facile*.

). *Saltem oculis videretur*] Legeba...rius, *ſaltem vel oculis*. Ineptè. alter...m enim tantum probum eſt, al...m ejiciendum. in Flori libris certe ...ibus, *vel oculis videretur*, ſcriptum ...t.

VARIORUM.

8. *Bellatricem*] De bellica veterum ...anorum gloria, pleni ſcriptorum ..., quos hic coacervare faſtidio ſit. ...urrent aliqua infra, cap. 17, & 18, ...us libri. *Freinsh.*

Seminarium] Ita recte per appoſitionem, q. l. *ſeminariam*, quod vix probo. Sic Appuleius, in Apologia, Herennium Rufinum vocat *omnium malorum ſeminarium*. Freinsh.

Totam à Pyren. montibus, &c.] Nam hi ſunt utrinque ejus termini. Juſtinus, 44. 1. 3: *Hiſpania, inter Africam & Galliam poſita, Oceani freto, & Pyrenæis montibus, clauditur*. Freinsh.

39. *Eodem quippe die*] Vide Livium, 26. 42, &c. Eutrop. 3. 15: Oroſ. 4. 18: Polyb. 10. 9: Sil. 15. 220: Auctor. de vir. illuſtr. cap. 49: Plut. Scipione (ſi modo is auctor): Plin. 26. 4: Appian. Hiſpan.: & noſtrum, infra, 2. 17. 7. *Freinsh.*

40. *Captivos pueros puellasque*, &c.] Hiſtoriam hanc habet Livius, 26. 49, & 50: Eutrop. 3. 5: Plut. in vita: Auctor de vir. illuſtr. cap. 49: Notanter Silius, 15. 268: Val. Max. 4. 3. 1. *Camers.* Quantæ autem ad conciliandos hoſtium animos efficaciæ ſit iſta continentia & humanitas, patet exemplo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

41 videretur. Hæc inter diverſa terrarum popu-
lus Romanus: nec ideo tamen Italiæ viſceribus
inhærentem ſummovere poterat Annibalem.
Pleraque ad hoſtem defecerant; & dux acerri-
mus, contra Romanos, Italicis quoque viribus
42 utebatur. Jam tamen eum pleriſque oppidis,
& regionibus excuſſeramus. Tarentus ad nos
redierat: jam & Capua, ſedes, & domus, & pa-
tria altera Annibalis, tenebatur: cujus amiſſio
tantum Pœno duci dolorem dedit, ut inde totis
43 viribus Romam converteretur. O populum
dignum orbis imperio! dignum omnium favo-
re,

Alexandri & Darii apud Curt. 4. 10. 34: & Plut. Orat. de virtute Alex. cap. 14. Itemque Val. Max. 5. 1, toto capite. *Freinsh.*

SALMASII.

42. *Tarentus ad nos redierat*] In veteribus Nazarii membranis ſcribitur: *Idem Tarentius.* Facilis emendatio: *pridem Tarentinus ad nos redierat.* Sic fere ſemper loquitur Florus. *Tarentinus* pro *Tarentini*, *Romanus* pro *Romani*, *Germanus* pro *Germani*, & talia paſſim obvia ſunt multa hunc auctorem pervolventibus.

43. *Dignum omnium favore*] Dele *omnium*, & lege: *dignum favore & admiratione hominum ac deorum.*

VARIORUM.

41. *Contra Romanos Italicis quoque viribus utebatur*] Nimirum hoc etiam inter cetera habet commodi bellum in hoſtili ſolo. *Quippe* (verbis Agathoclis apud Juſtin. 22. 5. 4.) verum eſt, *aliter domi, aliter foris, bella tractari: domi ea ſola auxilia eſſe, quæ patriæ vires ſubminiſtrent; foris hoſtem etiam ſuis viribus vinci, deficientibus ſociis, & odio diuturni imperii externa auxilia circumſpicientibus*, &c. Suadet hoc idem Antiocho expertus Annibal, apud Livium, 34. 59. Vide Ariſtidem, orat. 13. pag. 263. *Freinsh.*

42. *Ad nos redierat*] Qua arte Tarentum à Fabio recuperatum, docet Livius, 27. 17: Auguſt. 1. 6 Civit. Eleganter Silius, 15. 320. *Camers.* De hac re extat pulcer jocus Fabii apud Plut. apophth. cap. 5: *Cum M. Livius, qui Tarentinam arcem præſidio tutabatur, ſua opera eum Tarento potitum diceret: aliis ridentibus, vera, inquit Fabius, dicis. niſi enim tu urbem amiſiſſes, nunquam ego recepiſſem.* Freinsh.

Patria altera Annibalis] Silius, 11. 425:

Altera jam patria, atque æquo ſub honore vocatur,
Altera Carthago Capua. ——

Cicero, in Verr. 4. 8: *Tua te altera patria, quemadmodum dicere ſolebas, Meſſaria circumvenit.* Freinsh.

43. *Populum dignum orbis imperio*] Ob virtutem & conſtantiam. Pertinet huc, quod ſupra, 1. 13. 3, dixit: *Ea certe fuit vis calamitatis, ut in experimen-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ce, & admiratione hominum, ac deorum! Compulſus ad ultimos metus, ab incepto non deſtitit: & de ſua Urbe ſollicitus, Capuam tamen non omiſit; ſed parte exercitus ſub Appio conſule relicta, parte Flaccum in urbem ſequuta, abſens ſimul, præſenſque pugnabat. Quid 44
ergo miramur; moventi caſtra à tertio lapide Annibali, iterum ipſos deos, deos, inquam, (nec fateri pudebit) reſtitiſſe? Tanta enim ad 45
ſingulos illius motus vis imbrium effuſa, tanta ventorum violentia coorta eſt, ut divinitus hoſtem ſummoveri, non à cælo, ſed ab Urbis ipſius

...rum *illatam putem divinitus, ſcire ...tibus immortalibus diis, an Romana ...us imperium orbis mereretur.* Freinsh.

SALMASII.

...3. *Compulſus ad ultimos metus*] Quid ...bitur, ſi legamus *ad ultimas metas?* ...ane elegantius multo cenſeam le... ...xta ſcripturam Nazariani libri. *Ad ...mas metas compelli*, parœmiæ vi... ...n obtinet, & ſimile eſt illi, *ad inci... ...edigi.* Cyrus Prodromus, libro v ...orum Rhodanthes & Doſiclis, ἔ... ...τον πέταυρον eleganter dicit pro eo... ...n. Senecæ *extrema tegula.* Notum ...d Poëtæ:

His ego nec metas rerum.

...5. *Non à cælo, ſed ab urbis ipſius mœ...nus*] Non dubitem ita concinnatam ...leproperatam hanc eſſe lectionem ...nibus & ingenio correctorum, re...tis quæ volebant, quæ nolebant ...ctis. Vetus editio, ut nos docuit ...doctiſſimus, qui ea uſus eſt, habet: ...*cælo, ſed ab urbis ipſius mœnibus in ...itolio ferri videretur.* Vide facinus ...rectorum. *Ferri* ſuſtulerunt, in quo ...do erat ſententiæ. *Nec* in *non* perverterunt, & alia, quæ omitto, commiſerunt. Totum hunc locum ita ex veteri editione & libris ſcriptis emendamus: *Tanta enim ad ſingulos illius motus vis imbrium effuſa eſt: tanta ventorum violentia coorta, ut divinitus hoſtem ſummoveri, nec cælo, ſed ab urbis ipſius mœnibus & Capitolio, ferri videretur.* Hoc ſenſu: tanta imbrium & ventorum vis coorta, ut divinitus hoſtem ſummoveri putares, nec illam vim imbrium cælo ferri, ſed ab ipſis mœnibus urbis & Capitolio, diceres. Quid planius? An hæc pervertenda erant, ut intelligi poſſent? Iſne autem erat Hannibal, quem mœnia urbis Romæ fugarent & ſummoverent? Quod illa lectio omnino innuit. Satis & nobis & illis hæc diximus.

VARIORUM.

43. *Vltimos metus*] Naz. à manu correctrice habet, *ultimas metas*, metaphorâ non ineptâ. Sed vulgatum propugnant ceteræ membranæ, item Jordanei codices Mſſ. *Gruterus.*

44. *Nec fateri pudebit*] Adjicit hoc ideo, quod probroſum videretur viris fortibus, deorum potius favore, quam ſua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

46 ipſius mœnibus, & Capitolio videretur. Itaque fugit, & ceſſit, & in ultimum ſe Italiæ recepit ſinum, quum Urbem tantum non adoratam
47 reliquiſſet. Parva res dictu, ſed ad magnanimitatem populi Romani probandam ſatis efficax: quod illis ipſis, quibus obſidebatur diebus, ager, quem Annibal caſtris inſederat, venalis Romæ fuit: haſtæque ſubjectus, invenit emptorem.
48 Voluit Annibal contra fiduciam imitari: ſubjecitque argentarias Urbis tabernas. nec ſector inventus eſt, ut ſcias, etiam præſagia fatis fuiſſe.

Nihil

ſua virtute victoriam conſequi. Quo reſpicit Aiax Sophocleus, v. 775, qui patri monenti:

——— τέκνον, δορὶ
Βούλου κρατεῖν μὲν, σὺν θεῷ δ' ἀεὶ κρατεῖν.

Satis ferociter reſpondet:

Πάτερ, θεοῖς μὲν κἂν ὁ μηδὲν ὢν ὁμοῦ
Κράτος κατακτήσαιτ' ἐγὼ δὲ καὶ δίχα
Κείνων, πέποιθα τοῦτ' ἐπισπάσειν κλέος.

Sic ille *contemptor ſuperum Mezentius* apud Poëtam, 10. 773:

Dextra mihi deus, & telum quod miſſile libro,
Nunc adſint. ———

Eadem mens erat Auguſto, cum claſſibus tempeſtate perditis, exclamaret; *Etiam invito Neptuno victoriam ſe adepturum.* Suet. in vit. 16. 5. *Freinsh.*

SALMASII.

48. *Etiam præſagia fatis fuiſſe*] In duobus Palatinis, *& præſagia ſatis fuiſſe.* editam retinemus.

VARIORUM.

45. *Neque cælo*, &c.] Reduxi lectionem Pall. utcumque firmatam ab editione primaria. *Gruterus.* Reſpexit huc Claudianus, de bello Getico, verſu 508, cum caneret:

Hanc urbem inſano nullus qui Marte petivit,
Lætatus violaſſe redit: nec numina ſedem
Deſtituunt. jactata procul dicuntur in hoſtem
Fulmina, divinique volant pro mœnibus ignes,
Seu cælum, ſeu Roma tonat.

46. *Adoratam*] Cum fateretur Vinetus, ita lectionem concipi in omnib. mss., eam quoque auſus ſum revocare; rationibus iis motus, quas poſui in Suſpicionum libellis. Vulgo erat *adortam*; quod & in Pal. tert.; nam reliqui, ut & membranæ Jord. ſtabiliunt ſcripturam primam. *Gruterus.* Idem in paneg. 587. p. *Freinsh.*

47. *Ager quem Annibal caſtris inſederat*] Refert hoc præter ceteros Frontinus, 3. 18. 2: & Plut. in vita Annibalis. *Camers.* Item Val. Max. 3. 7. 10: & Zonaras. *Freinsh.*

48. *Etiam præſagia fatis fuiſſe*] Interpretor, fata, quæ manſura erant utrumque (pop. Romanum, & Annibalem), his velut ominibus eſſe ſignificata. *Freinsh.*

SAL-

Nihil actum erat, tanta virtute, tanto favore 49
etiam deorum. ſiquidem Aſdrubal, frater Anni-
balis, cum exercitu novo, novis viribus, nova
belli mole veniebat. Actum erat proculdubio, 50
ſi vir ille ſe cum fratre junxiſſet. ſed hunc quo-
que caſtrametantem Claudius Nero cum Livio
Salinatore debellat. Nero in ultimos Italiæ 51
angulos ſummoverat Annibalem. Livius in di-
verſiſſimam partem, & in ipſas naſcentis Italiæ
fauces ſigna converterat. Tanto, id eſt, omni, 52
qua longiſſima Italia, ſolo interjacente, quo
conſilio, qua celeritate, conſules caſtra conjun-
xerint,

SALMASII.

51. *Nero in ultimos Italiæ angulos*] Optimus Nazarianus, *ultimo Italiæ angulo.* corrupte ſane: nam, *ultimos Italiæ angulos*, rectum eſt. ſic ſupra, *pepulit in Campania ſua*, pro *in Campaniam ſuam*: ad quem locum annotationem noſtram delere debes, & nulla putare: nam vera lectio illius loci, *pepulit in Campaniam ſuam, & ab obſidione urbis Nolæ excuſſit*, quod tunc non videramus. tantum enim abeſt, ut Hannibalem à Campania pepulerit Marcellus, ut vel ad ultimas metas redactus, Capuam tamen, quæ caput eſt Campaniæ, non omiſerit. Nola urbs eſt Piceni, cujus obſidionem relinquere coactus eſt Hannibal, & in Campaniam ſuam refugere. vides ut perpetuo nobis cor non recte ſaliat.

In diverſiſſimam partem & in ipſas naſcentis Italiæ fauces] Lege ex libris: *id eſt, in ipſas naſcentis Italia fauces.* Paulo ante dixerat, *ultimos Italiæ angulos*. Nunc diverſiſſimam partem opponit, id eſt, *naſcentis Italiæ fauces*. Nec dubium quin hæc ſit vera ſcriptura, cujus niſi auctores eſſent fidei non culpandæ libri, nec eam proponerem, nedum tueri vellem. Sic infra memini correxiſſe: *Senatus, id eſt, Pompeius.* Ubi vulgo: *Senatus, & Pompeius.*

52. *Conjunxerint*] Uterque Palatinus: *conjunxerant.* Sequitur: *inopinantemque hoſtem.* Optimæ membranæ: *inopinanterque.* Si verum licet dicere, *inopinantem* vix Latinum cenſeo. Jordanis veteres libri: *inopinatumque.* Gloſſæ *inopinanter*: ἀπροσδοκήτως. Certe aut *inopinatum* ſcribendum, aut *inopinanter*.

VARIORUM.

49. *Aſdrubal, frater Annibalis*] Auctores hiſtoriæ ſunt Livius, 27.38,&c. Valer. Maxim. 3.7.4: 7.4.4: Frontinus, 2.3.8: Eleganter Silius, 15.494. Idem ſcribunt citati ſuperius. *Camers.*

50. *Si vir ille ſe cum fratre junxiſſet*] Sex. Ampelius: *qui ſeſe cum Annibali junxiſſet, dubitari non poteſt, paria eis præſtaturum non fuiſſe.* Quæ corrupta ſunt; & leg. *qui, ſi ſe cum Annibale junxiſſet, dubitari non poteſt, parem eis P. R.*

xerint, inopinantemque hoſtem collatis ſignis compreſſerint, neque id fieri Annibal ſenſerit,
53 difficile dictu eſt. Certe Annibal, re cognita, quum projectum fratris caput ad ſua caſtra vidiſſet, *Agnoſco*, inquit, *infelicitatem Carthaginis.* Hæc fuit illius viri, non ſine præſagio quodam
54 fati imminentis, prima confeſſio. Jam certum erat, Annibalem, etiam ipſius confeſſione, poſſe vinci: ſed tot rerum proſperarum fiducia plenus populus Romanus, magni æſtimabat aſper-
55 rimum hoſtem in ſua Africa debellare. Duce igitur Scipione, in ipſam Africam tota mole converſus, imitari cœpit Annibalem, & Italiæ
56 ſuæ clades in Africam vindicare. Quas ille (dii boni!) Aſdrubalis copias, quos Syphacis exercitus fudit? quæ, quantaque utriuſque caſtra facibus illatis una nocte delevit? denique jam non à tertio lapide, ſed ipſas Carthaginis por-
57 tas obſidione quatiebat. ſic factum eſt, ut inhærentem, atque incubantem Italiæ, extorqueret
58 Annibalem. Non fuit major ſub imperio Romano

(i. e. *populum Romanum*) *futurum non fuiſſe.* Freinsh.

52. *Caſtra conjunxerint*] Vide præter modo citatos egregie reſtitutum à Stewechio Frontinum, 1. 2, exemplo ultimo. *Freinsh.*

56. *Non à tertio lapide*] Comparat Annibalis factum, idque longe poſtponit huic Corneliano. Ille enim Romam non propius, quam à tertio lapide, vidit (quamvis Plinius, 34. 6, *intra muros* urbis *haſtam emiſiſſe* dicat): hic autem *ipſis* Carthaginis *portis inhærebat*, ut de Regulo dixit auctor, 2. 2. 21. qui locus me movet, ut præ illo quod ſequitur, *portas obſidione quatiebat*; mihi placeat, *portas obſidio quatiebat.* quamvis nihil interſit quoad ſenſum. *Freinsh.*

57. *Sic factum eſt*] Adde Frontin. 1. 3. 8. de Langaro, ſupplem. Curt. 1. 12. 14. de Agathocle, Juſtin. 22. 6. Vide Scipionis orationem apud Liv. 28. 43. *Freinsh.*

V A-

ano dies, quam ille, quum duo omnium &
tea & poſtea ducum maximi, ille Italiæ, hic
iſpaniæ victor, collatis cominus ſignis direxe-
aciem. Sed & colloquium fuit inter ipſos de
gibus pacis. Steterunt diu mutua admiratio- 59
: defixi. ubi de pace non convenit, ſigna ce-
nere. Conſtat utriuſque confeſſione, *nec me-* 60
us inſtrui aciem, nec acrius poſſe pugnari. Hoc Sci-
o de Annibalis, Annibal de Scipionis, exer-
tu prædicaverunt. Sed tamen Annibal ceſſit, 61
æmiumque victoriæ Africa fuit, & ſequutus
fricam ſtatim terrarum orbis.

VARIORUM.

59. *Steterunt diu*, &c.] Quæ hic buntur, lege apud Livium, 30. 30. t. Scipione. Silium, libro 17. *Camers.*

60. *Nec melius inſtrui aciem*, &c.] gnam hanc, & aciei ultro citroque tructionem, præter Livium, Plu- ch., Silium, lege apud Frontin. 2.3. 16. Latius Appian. in libro, qui Libycus inſcribitur. *Camers.*

Hoc Scipio de Annibalis, &c.] Si licet à viro magno diſſentire, dicam equidem, nec iſta, nec ultima hujus capitis verba, ſuppoſititia videri. Nam (hæc poſtrema præſertim) optime cohærent ſeqq.: *Poſt Carthaginem vinci neminem puduit*. Freinsh.

CAP. VII.

Bellum Macedonicum primum.

1 POſt Carthaginem vinci neminem puduit.
Sequutæ ſunt ſtatim Africam gentes, Macedonia, Græcia, Syria, ceteraque omnia, quoam quaſi æſtu & torrente fortunæ: ſed primi 2
omnium

SALMASII.

SEd primi omnium Macedones] Num ex *ſed* ſit faciendum *ſic*, videamus. ita mihi videtur, adſtipulante veteri ſcriptura, & poſtulante ſententia. duabus enim ante lineis ſcribit, Africam ſtatim Macedones ſequutos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

omnium Macedones, affectator quondam im-
perii populus. Itaque quamvis tunc Philippus
regno præſideret, Romani tamen dimicare ſi-
3 bi cum rege Alexandro videbantur. Macedo-
nicum bellum nomine amplius, quam exſpe-
4 ctatione gentis fuit. Cauſa cœpit à fœdere Phi-
lippi, quo rex jam pridem dominantem in Ita-
lia Annibalem ſibi ſociaverat: poſtea crevit,
implorantibus Athenis auxilium contra regis
injurias, quum ille ultra jus victoriæ, in tem-
pla, aras, & ſepulcra ipſa ſæviret. Placuit ſena-
5 tui opem tantis ferre ſupplicibus. Quippe jam
gen-

quutos eſſe. Recte igitur nunc, quaſi repetens, ait, *ſic primi omnium Macedones*, ſcilicet, cum quibus bellum, Africa devicta, aut pacata, Romani geſſerint. Sequitur, *affectator quondam imperii populus. quondam*, retineo, nec otioſum arbitror, imo maxime ἐνεργεῖ hoc loco. reſpicit ad tempora Philippi & Alexandri Macedonis, poſt quos, reges nulla imperia inveniuntur affectaſſe, ut qui multum à viribus & virtute majorum excidiſſent.

3. *Nomine amplius, quam exſpectatione*] Hanc pridem vocem explodendam judicaveram, ſubſtituta meliore, quam extare in veteri editione, indicante magno viro, cognoveram: nempe, *ſpectatione. exſpectatione*, ut vulgo legitur, quid heic ſonat? *ſpectatio* eſt conſideratio, & reſpectus, ut dicat, amplius illud bellum nomine fuiſſe, propter nomen & memoriam olim virtutis Macedonum, quam conſideratione, & reſpectu ipſius gentis, quæ illo tempore non multum laudata erat. *Exſpectare*, pro *ſpectare*, ſcriptum, millies in veteribus libris animadverti.

VARIORUM.

EA quæ hoc capite continentur, ſcribunt Livius, libris 31, 32, 33, 34: Val. Max. 4. 8. 5: & 5. 2. 6: Juſtin. lib. 29, & 30: Eutrop. 4. 1: Oroſ. 4. 20: Plut. Flaminino, cap. 3, &c. Silius, 15. 286. Geſtum autem eſt bellum hoc, anno DLI, ab urbe condita, ſecundum Eutropium. Oroſius dicit anno DLV. *Camers.*

2. *Itaque quamvis*, &c.] Explicationem hujus loci pete ex Grutero, diſcurſuum in Tacitum ſeptimo. §. 4. *Freinsh.*

4. *Ultra jus victoriæ, in templa*, &c.] Conſule ſcriptores juris bellici, Grotium, 3. 12. 6, & 7: & Gentilem, 2. 24. *Freinsh.*

5. *Quippe jam gentium reges*, &c.] Clare teſtantur hoc Rhodii apud Livium, 37. 54. 11: *omne genus humanum veſtrum nomen* (an *numen?*) *imperiumque, juxta ac Deos immortales, jam pridem intuetur.* Freinsh.

SAL-

gntium reges, duces, populi, nationes, præſi-
di ſibi ab hac urbe petebant. Primo igitur, Læ- 6
vno conſule, populus Romanus Ionium mare
igreſſus, tota Græciæ littora veluti trium-
panti claſſe peragravit. Spolia quippe Siciliæ, 7
Srdiniæ, Hiſpaniæ, Africæ præferebat, & ma-
nfeſtam victoriam, nata in prætoria puppe lau-
rs pollicebatur. Aderat ſponte in auxilium 8
Attalus, rex Pergamenorum. aderant Rhodii,
nuticus populus: quibus à mari Conſul, à ter-
ris

SALMASII.

. *Quibus à mari Conſul, à terris* [o]*ia equis*] Praviſſima hujus loci diſtictio, quam jam pridem non meiem factam miror. omnino diſtingndum, *aderant Rhodii, nauticus popus, quibus à mari, conſul à terris omnia es viriſque quatiebat*. aliquid tamen intelligendum, quibus à mari, onia infeſtantibus & quatientibus, cſul à terris, equis & viris omnia qtiebat & infeſtabat. qui Florum lt, videbit illum ſæpe ita loqui.

VARIORUM.

. *Lævino conſule*] Legendum videt, *Læv. prætore*, ex Livio, 31. 3. 2: [24. 40.] Juſtino, 29. 4. 4. Item e Floro hoc ipſo cap. *manifeſtam*, inct, *victoriam nata in prætoria puppe rus pollicebatur*. Hujus hiſtoriæ menit Claudian. bello Getico, v. 386. *ners*. Claudianus tamen eo loco nſulem vocat Lævinum. *Freinsh.*

7. *Africæ*] Annibal tamen adhuc Italia erat, Africa nondum ſpolia- & debellata, quum Lævinus illa ebat. *Vinetus.*

In prætoria puppe laurus] T. Livius illo aliter refert, 32. 1. 7. Prætom puppem non intellige cum Carte, præced. nota f., qua prætor vehitur, ſed eam quam Græci ναυαρχίδα, hodie vocant *Admiralem*, hoc eſt, qua dux vehitur, quiſquis ille ſit, & quemcunque magiſtratum gerat. ut *prætorium* dicitur tabernaculum ducis, quod de regum etiam tabernaculis dicunt Curt. 5. 2. 7: & Juſtin. 2. 11. 15. Sic poſtea ſub imperatoribus *prætoriani milites*, & *præfecti prætorio*, dicti. ſed hoc ſatis liquet. De ſinceritate ſcripturæ paullulum addubito, magiſque propendeo, ut pronuntiem ſcribendum, *prætoriæ* (ſcilicet navis) *puppe*. ut non modo navis, ſed & locus ejus annotetur: & vero in puppi navis enatam laurum etiam Livius prodit. Laurum autem victoriæ gloriæque ómen fuiſſe, quis ignorat? quale etiam Cæſari obtigit: *Trallibus in templo victoriæ ſub Cæſaris ſtatua palma enata*, ut referunt, Cæſar ipſe de B.C. 3. 105: Dio, lib. 41, pag. 205: & Obſequens, cap. 24: & quidem, ut hic addit (penes ipſum fides ſit), *magnitudine matura*. Sic enim ibi legendum puto, non *mature*, ut editur; nam & ſic Val. Max. 1. 6. 12, *juſtæ magnitudinis*. Adde Sueton. Aug. 92. 3. Narrat etiam Plutarch. in Sympoſ. 5. 3, in prætoriæ Antigoni navis puppi ſponte enatum eſſe apium, quo victores Iſthmiorum ſolebant coronari. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

9 ris omnia equis, viriſque, quatiebat. Bis victus rex, bis fugatus, bis exutus caſtris: quum tamen nihil terribilius Macedonibus fuit ipſo vulnerum aſpectu: quæ non ſpiculis, non ſagittis, nec ullo Græculo ferro, ſed ingentibus pilis, nec minoribus adacta gladiis, ultra mortem pate-
10 bant. Enimvero Flaminino duce invios antea Chaonum montes, Aoumque amnem per abrupta

SALMASII.

9. *Nec ullo Græculo ferro*] Ita in omnibus ferme libris: & haud dubie rectum eſt. verum in quodam Jordanis antiquiſſimo Codice, *gracili* legitur pro *Græculo:* ſed perperam, ut arbitror. Græci levioribus & brevioribus utebantur armis & telis: contra Macedones vaſtis clipeis & longis ſariſſis. Inde *Græculum ferrum* dicit, per contumeliam. nam & *Græcos Græculos* ignominioſe vocabant.

10. *Chaonum montes, Aoumque amnem*] Egregie nomen hujus amnis reſtitutum ab optimo & doctiſſimo Vineto, cum prius in omnibus editis corruptum haberetur. *Aum* vetus lectio in optimo Nazariano, poſtea facili mutatione *a* in *d* mutavit: ex eo alter Palatinus *dum amnem* exhibet. ex quo poſtea *indum*, & *pindum*, & alia quæ neſcio, fecere correctores. Jordanes *ſavum* in editis; in ſcriptis *ſaum:* ſed male ſ adhæſit ex præcedentis vocis ultima ſyllaba. Ἀῷος etiam fluvius Cypri, & mons Aous apud Iſidorum. perperam, ſi recte memini, ſcriptum eſt *Alous*, aut alio modo etiam corruptius.

VARIORUM.

8. *Rhodii, nauticus populus*] Scribit Euſebius, lib. temporum, Rhodios ſæpe maris imperium obtinuiſſe. Faciunt ad hoc, quæ ſcribit Gellius, 7. 3. *Camers.*

Qui navibus à mari] Puto licere ſubvenire bonis auctoribus, etiam ſine libris; quapropter hanc lectionem auſus ſum reſtituere: naves enim viris equiſque opponit, ut conſulem Rhodiis, terram mari. ſimilis antitheſis ſupra, 2. 2. 4. Nec rarum eſt, duas voces in unam coaleſcere, extritis mediis literis. Et ſunt eadem verba apud Livium, 38. 32. 2: Adde eundem, 29. 35. 6. *Freinsh.*

9. *Ingentibus pilis*] Vide omnino Lipſium de Mil. Romana, libr. 3, dialogo 4. *Freinsh.*

Ultra mortem] Ita malui, quàm ut edidit Vinetus, Jordanis libros ſequutus, *morem*; tum quod illud *mortem* & defendant aliæ edd. (quæ tamen perperam *potebat*) & Pall. membranæ omnes, & inprimis ratio. de ea loquutionis elegantia, nos alibi in Opinionibus noſtris. *Gruterus.* Lege quæ notavit iſte doctorum, etiam doctiſſimorum confeſſione, princeps Caſaubonus, ad Perſ. 6. 41. Confer cum hoc loco Livium, 31. 34. 4. *Freinsh.*

10. *Aoum*] T. Livius, 32. 5. 10: & 32. 10. 1. unde hæc fuerunt excerpta, ita fluvium appellat, non procul Apollonia in mare Ionium exeuntem, ad quem Flaminino res primum cum Macedone fuit, non *Pindum*, nec *Indum*. Quod autem Plutarchus in Flaminino,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

…ta vadentem, & ipſa Macedoniæ clauſtra
…etravimus. Introiſſe, victoria fuit. Nam 11
…quam poſtea auſus congredi rex, ad tumu-
…quos Cynocephalas vocant, uno, ac ne hoc
…dem juſto, prælio opprimitur. Et illi qui- 12
…n Conſul pacem dedit, regnumque conceſ-
ſit:

…o, cap.4, & 5, *Apſum* nuncupare …ur, quem Livius *Aoum* (*Apſi* …n meminit idem Livius, 31.27.1, … rebus Sulpicii Galbæ, prioris … conſulis); Utriuſque fluminis …ionem facit Strabo, lib. 7. pag. … facit & Ptolemæus, lib. 3. Geo-…. ſed apud quem, ſicut & in Stra-…s epitome, Λῷος ſit, pro Ἀῷος, … o A. *Vinetus*. Sic igitur etiam …ndum apud Livium, lib. 33, nu-…perto, ubi; *accepta ad Aovum flu-… in anguſtiis cladi*, pro *ad Aoum …um*. Nominat etiam Polyb. apud …ſ. τὸν λῳὸν ποταμὸν in rebus Per-… bi in ms. Λωτόν. ubi forſan etiam …uvius intelligitur. *Freinsh.*

SALMASII.

… *Quos Cynocephalas vocant*] Scri-…lum contendo, *Cynoſcephalas*: …ce enim, κυνὸς κεφαλαὶ illi tumuli …ntur. Stephanus meus, κυνὸς κε-…αὶ λόφος τῆς Θεσσαλίας. erat & lo-… Thebis hoc nomine, unde qui-… illum Lyrices Principem ortum …nt. Stephanus, ἦν δὲ καὶ χωρίον …ὸν ἀφ᾽ οὗ Πίνδαρος Δαϊφάντου παῖς …τος ἐκ κυνὸς κεφαλῶν μετῴ-…της. quem locum vir doctiſſimus …iligentiſſimus, Lilius Giraldus, in … Pindari vertens, malè ſcribit, *vi-… Cynocephalorum*. non enim κυνο-…λοι, ſed κυνὸς κεφαλαὶ, vicus ille ap-…abatur. debuit igitur dicere, *vico …ſcephalis*. quinam populi ſint, qui …ntur κυνοκέφαλοι, notiſſimum eſt.

quos ita deſcribit Apollonius his verſibus, qui, quia corruptiſſimi vulgò leguntur, ut emendari debent, obiter ponam.

Ἡμικύνων τ᾽ ἐνόησα γένος περιώσιον ἀνδρῶν
Τοῖς ὤμων καθύπερθεν ἐϋστρεφέων κυνὸς κάρη
Τέτραφε γαμφηλῇσι πελωρίῃσι ἐρυμνός,
Τῶν μὲν θ᾽ ὥστε κυνῶν ὑλακὴ πέλει, οὐδέ τι τοίγε
Ἄλλων ἀγνώσσουσι βροτῶν ὀνομάκλυτον αὐδήν.

Elegantiſſimi hi verſus, nec ſatis ſcio, ex quo Apollonii opere ſumpti ſint. nunc ad ordinem redeo.

VARIORUM.

10. *Id eſt, ipſa*] Sic auſus ſum reponere, ex ingenio quidem, ſed juvantibus aliis locis doctorum virorum Mſſ. quæ pares corruptiones eadem medicina ſanant. Vide ſupra, 2. 6. 51: & infra, 4. 2. 15. ſed nemo, puto, dubitabit; nam planiſſima eſt ſententia. Similis locus infra, 3. 3. 6. *Freinsh.*

Introiſſe, victoria fuit] Confer, quæ notamus infra, 4. 2. 63. vet. ed. noſtra, *victoriæ*. non ita bene, nec male tamen. *Freinsh.*

11. *Cynocephalas*] Vide Liv. 33.1.7. *Freinsh.*

Uno, ac ne hoc quidem juſto, prælio] Eleganter in hunc ſenſum infra, 4. 2. 63. *uno (& ut ſic dixerim) non toto prælio.* Freinsh.

SAL-

ſit: mox, ne quid eſſet hoſtile, Thebas, & Eubœam, & graſſantem ſub Nabide ſuo Lacedæ-
13 moniam, compeſcuit. Græciæ vero veterem ſtatum reddidit, ut legibus viveret ſuis, & avi-
14 tâ libertate frueretur. Quæ gaudia, quæ vociferationes fuerunt, quum hoc forte, Nemeæ in theatro, quinquennalibus ludis, à præcone caneretur? quo certavere plauſu? quid florum in
15 Conſulem profuderunt? Et iterum, iterumque præconem repetere illam vocem jubebant, qua libertas Achaiæ pronuntiabatur: nec

SALMASII.

12. *Lacedæmoniam compeſcuit*] Non damno *Lacedæmoniam*, ſed Florum ſcripſiſſe dico *Lacedæmona*, præeuntibus libris. Sic ſuperiori capite: *cum Xanthippum illis ducem Lacedæmon miſiſſet*. Freinsh.

VARIORUM.

12. *Lacedæmona*] Hiſtoriam habes ex Livio, 34. 26, &c. Juſtino, 31.3.1: Eutropio, & Oroſio, ubi ſupra. *Camers.*

13. *Græciæ veterem ſtatum reddidit, &c.*] Quantum profit iſta victoribus clementia, prolixe oſtendit Gruterus diſc. ad Tacitum, 27. Grotius de jure pacis & belli, 3. 15. *Freinsh.*

14. *Quæ gaudia?*] Nec immerito. vide ſupra, 1. 9. 3. *Freinsh.*

Nemeæ] *Nemea* ſilva, locus, urbs, ludi. Quatuor Græciæ certamina ſacra fuerunt, quos illi ἀγῶνας dictitabant: *Nemea, Pythia, Iſthmia, Olympia.* Quod ergo auctor hic dicit factum in Nemeis, Livius, 33. 18: & 34. 40: & Plut. Flaminino, cap. 17, id dicunt factum in Iſthmiis primum, deinde in Nemeis, & magis etiam in Iſthmiis. *Vinetus.*

Quid florum in conſulem profuderunt] Vide omnino Polyb. excerpt. leg. 9. 5: & Appian. Hoc autem fieri ſolitum honoris atque benevolentiæ cauſa, *diis, hominibusque* bene meritis. *Diis*, ut apud Capitolinum, M. Antonino, cap. 4, *coronas omnibus in pulvinar ex more jacientibus. hominibus*, aut *vivis & videntibus*, ut hoc loco: & apud Pauſan. Meſſen. *Ariſtomenem Andaniam reverſum, acceperunt matronæ, tænias in eum quacunque incederet, &, ut anni ferebat tempeſtivitas, flores & fructus jacientes.* Adde Arrian. 3. 2. 28: & eundem de reb. Ind. 6. 15. 7, 12: Sic apud Herodian. 4. 15. Alexandrini *florum ſparſionibus imperatorem* (Caracallam) *honorabant.* Aut *mortuis*, idque *in feretro*, dum efferrentur, ut apud Plinium, 21. 3; vel *in ſepulcris.* quem ritum indicant plurimi omnium fere Poëtarum loci. quomodo & Auguſtus *corpus Alexandri floribus aſperſis veneratus eſt.* Sueton. Aug. 18. 1. Sed iſta luculenter explicat Kirchmannus, de funeribus Romanorum. Denique etiam *imagines* floribus ſparſas legimus apud Tacitum, 14. 61. 1: & H. 2. 55. 3. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ne aliter illa conſulari ſententia, quàm modulatiſſimo aliquo tibiarum, aut fidium cantu, ferebantur.

CAP. VIII.

Bellum Syriacum regis Antiochi.

MAcedoniam ſtatim, & regem Philippum, 1
Antiochus excepit, quodam caſu, quaſi induſtria, ſic adgubernante fortuna, ut quemadmodum ab Africa in Europam, ſic ab Europa in Aſiam, ultro ſe ſuggerentibus cauſis, imperium procederet; & cum terrarum orbis ſitu, ipſe ordo victoriarum navigaret. Non 2
aliud formidoloſius fama bellum fuit; quippe quum Perſas, & orientem, Xerxem, atque Darium cogitarent; quando perfoſſi invii montes, quando velis opertum mare nuntiaretur. ad 3
hoc cæleſtes minæ territabant, quum humore con-

SALMASII.

AD *hoc cæleſtes minæ*] *Vt hoc* ex Nazarii libro. *ut* pro *in*, ut multis locis ſcriptum in illo Codice deprehendi. libro quarto, *totus ut monſtrum illud deſciſcebat*, pro, *in monſtrum illud.* ſic hoc loco, *in hoc cæleſtes minæ.* nihil moverim tamen. *at* pro deinde *a* in *u.* ita corruptum *ut* pro *ad*.

VARIORUM.

Bellum adverſus Antiochum Regem à Romanis geſtum, ſcribunt Livius, lib. 34, & ſeqq.: Juſtinus, lib. 31: Appianus, Syriaco; Val. Max. 2. 5. 1: 3. 5. 1: 4. 1. 9: ext. 7. 3. 4: 8. 1. 1: in damnat. 9. 1. 4, ext. Gellius, 5. 5: Plutarchus, Scipione [& Cat. maj. cap. 22.]: Auctor de vir. illuſtr. cap. 34: Eutrop. 4. 1: Oroſ. 4. 20: Frontinus, 4. 7. 30. Quo geſtum ſit tempore, docet Euſebius, lib. temporum. *Camers.*

1. *Macedoniam ſtatim*, &c.] Videtur inſerenda vox, *Mac. ſtatim Syria*, &c. nam regnum regno, regem opponit regi. *Freinsh.*

Philippum Antiochus] L. Ampelius: *per Paulum Conſulem, Perſen in Syria vicit regem Antiochum. Per Scipionem Æmil.* Legas *per Paul. Conſulem, Perſen; in Syria vicit regem Antiochum per Sci-*

continuo Cumanus Apollo ſudaret. Sed hic faventis Aſiæ ſuæ numinis timor erat. Nec ſane
4 viris, opibus, armis, quicquam copioſius Syria: ſed in manus tam ignavi regis inciderat; ut nihil fuerit

Scipionem. Per Scip. Æmil. &c. Freinsh.

Quodam caſu, quaſi induſtria] Neſcio quomodo minus placet, an aliunde quid acceſſit, & Florus tantum ſcripſit, *quadam quaſi induſtria:* ſupra, 1. 8. 1, *quadam fatorum induſtria.* infra, 4. 2. 61, *Plane quaſi de induſtria captante fortuna, &c.* Similis obſervatio in Juſtino, 11. 15. 2: Curt. 6. 1. 10: 8.10.42: Tac. H. 2. 1. 1: Adde Acidal. ad Curt. 9. 7. 2. *Freinsh.*

Ultro ſe ſuggerentibus cauſſis] Hoc etiam felicitatis magnæ eſt, acquirere regna aliena juſto titulo, & abſque noſtra invidia. Eadem ſententia ſupra, 2. 2. 3: *Sed ecce, ceu ultro ipſis viam pandentibus fatis, nec occaſio defuit.* Senſerunt hoc Romani, quantum intereſſet famæ, & per hanc potentiæ, iniqua bella non gerere. Quapropter etiam, quos inviſiſſimos habebant, bello non petebant, niſi cauſſa oblata. Claret hoc, loco Juſtini, 30. 3. 1: *Grata legatio* (Alexandrinorum de Philippo querentium) *Romanis fuit, cauſam belli adverſus Philippum quærentibus.* Freinsh.

2. *Non aliud formidoloſius fama bellum fuit, &c.*] Confer hæc cum ſuperiori cap. num. 3. &c. *Freinsh.*

Xerxem] De terribili hujus apparatu lege Juſtinum, 2. 10, & ſeqq. Ceterum tria iſta verba, *Xerxem atque Darium*, non injuria ſuſpecta habeas gloſſæ. *Freinsh.*

3. *Quum humore continuo Cumanus Apollo ſudaret*] Quod hic ſcribit Florus, lege apud Divum Auguſt. Civit. 3. 11. Cicero autem, de divin. lib. 2, docet hujus rei cauſam: ſed locum aſſignaſſe ſufficiat. Advertendum, ſimile prodigium ſæpe viſum, ut ibidem Auguſt. annotat. Lege Euſebium in præparat. Evangelica. *Camers.* Meminit hujus prodigii Cicero de divin. 1.43.f. Aliis etiam temporibus ſudaſſe ſimulacra annotatum eſt, ut ejuſdem *Apollinis* bello ſociali. Obſequens, cap. 114, apud eum enim pro *Cujus in arce*, non dubitem legere; *Cumis in arce. Antonii* Albæ ante bellum Actiacum, permultos dies, nec, cum abſtergeretur, ſudore ceſſante. Plut. Anton. cap. 78: *Calypſus, ſive alterius cujuſdam heroinæ.* Cumis bello Auguſti cum Sex. Pompeio. Dio lib. 48, prope à fine. qui naturali cauſſæ videtur id tribuere; quod etiam facit Plutarch. Coriolano, cap. 57. Sic etiam ante mortem Africani minoris flevit Apollo per triduum continuum: ſi fides Dioni in Excerpt. Valeſ. pag. 625. Sic apud noſtratia ſimulacra ante duo tria ſecula adeo hæc omnia in conſuetudinem verterant, ut prope ſæpius quam homines flerent, riderent, loquerentur etiam & ambularent, aliaque peragerent opera, quæ noſtri homines vix credere poſſunt. Idem Apollo Cumanus etiam lacrumaſſe legitur apud Livium, 43. 13. 4: idque triduum ac tres noctes. *Freinsh.*

Aſiæ ſuæ] Quid ſibi velit hic Florus, intelligas ex Obſequente, cap. 87: *Apollinis ſimulacrum lacrumavit per quatriduum. vates portenderunt, Græciæ fore exitium, unde deductum eſſet.* Freinsh.

4. *Sed in manus tam ignavi regis*] Quantum momenti ſit in bono duce, teſtatur noſter infra, 2. 18. 11. ubi vide. De Antiochi vero moribus & indole vide judicium Polybii in Excerpt. Valeſ. pag. 66. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

fuerit in Antiocho ſpecioſius, quam quod à Romanis victus eſt. Impulere regem in id bellum, 5
hinc Thoas Ætoliæ princeps, inhonoratam apud Romanos querens adverſus Macedones militiæ ſuæ ſocietatem: hinc Annibal, qui in Africa victus, profugus, & pacis impatiens, hoſtem populo Romano toto orbe quærebat. Et 6
quod illud fuiſſet periculum, ſi ſe conſiliis ejus rex tradidiſſet, id eſt, ſi Aſiæ viribus uſus fuiſſet miſer Annibal? Sed rex ſuis opibus, & nomine regio fretus, ſatis habuit bellum movere. Eu- 7
ropa jam, dubio procul, jure ad Romanos pertinebat. hic Lyſimachiam urbem, in littore Thracio poſitam à majoribus ſuis, Antiochus ut hereditario jure repoſcebat. hoc velut ſide- 8
re, Aſiatici belli mota tempeſtas. Et maximus regum, contentus fortiter indixiſſe bellum, quum

SALMASII.

7. *Hereditario jure repoſcebat*] *Repetebat*, in aliis.

VARIORUM.

4. *Nihil ſpecioſius, quam quod à Romanis victus eſt*] Nam (quod alibi vetus Comicus Accius ait, *trophæum ferre me à forti viro pulcrum eſt. Sin autem & vincar, vinci à tali, nullum eſt probrum.* Eodem redit iſtud Livii, præf. 4: *Si in tanta ſcriptorum turba mea fama in obſcuro ſit; nobilitate ac magnitudine eorum, qui nomini officient meo, me conſoler.* Hinc apud Virg. 10. 829.

Hoc tamen, infelix, miſeram ſolabere mortem,
Æneæ magni dextra cadis.

Adde Juſtin. 5. 12. 8. *Freinsh.*

6. *Satis habuit bellum movere*] Tac. H. 4. 69. 1: *ſumi bellum etiam ab ignavis, ſtrenuiſſimi cujuſque periculo geri.* Freinsh.

7. *Poſitam à majoribus ſuis*, &c. *repetebat*] Quam ineptus hic ſit belli titulus, tetigimus ſupra, 1. 2. 4. & latius exſequitur Gentilis, de jure belli, 1. 22. *Freinsh.*

8. *Et maximus*] Malim, *Sed maximus.* Freinsh.

Contentus fortiter indixiſſe bellum] Reduxi ſcripturam v. e., quomodo pridem etiam legendum conjecerat Lipſius, d. c. XIX, cum offendiſſet in ms. ſuo, *conventus fortiter indixiſſe*, &c. *Gruterus.* Confer cum hoc loco Tacit. H. 4. 69. 1. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

quum ingenti ſtrepitu ac tumultu moviſſet ex Aſia, occupatis ſtatim inſulis, Græciæque littoribus, otia & luxus tanquam victor agitabat.

9 Eubœam inſulam, continenti adhærentem tenui freto, reciprocantibus aquis Euripus abſcidit. Hic ille poſitis aureis ſericiſque tentoriis, ſub ipſo freti murmure, quum inter fluenta tibiis, fidibuſque concineret, collatis undique, quamvis per hiemem, roſis, ne non aliquo ducem genere agere videretur, virginum puero-

10 rumque delectus habebat. Talem ergo regem jam ſua luxuria debellatum, populus Romanus, Acilio Glabrione conſule, in inſula aggreſſus, ipſo ſtatim adventus ſui nuntio coëgit ab inſula

11 fugere. Tam præcipitem apud Thermopylas aſſequutus locum, trecentorum Laconum ſpecioſa

SALMASII.

11. *Tam præcipitem*] Non dubito ſcribere, *tum præcipitem.* ipſa poſtulante ratione & ſententia.

VARIORUM.

9. *Continenti adhærentem,* &c. *Euripus abſcidit*] Inde Plinius, 4. 12. *Eubœa & ipſa avulſa Bœotiæ, tam modico interfluente Euripo, ut ponte jungatur.* Talis Sicilia, de qua multa Juſtinus, lib. 4. *Freinsh.*

Reciprocantibus aquis] *Quorundam* æſtuum *privata natura eſt, velut Tauromenitani Euripi ſæpius, & in Eubœa ſepties die ac nocte reciprocantis.* Plinius, 2. 97. *Freinsh.*

Per hiemem roſis] Lucian. Niquino, pag. 42: τοὺς μέσου χειμῶνος ἐμπιπλαμένους ῥόδων καὶ τὸ σπάνιον αὐτῶν καὶ παρὰ καιρὸν ἀγαπῶντας. *Freinsh.*

Ne *non aliquo ducem genere agere videretur.*] Simile dicterium huic eſt illud in Auguſtum, apud Sueton. cap. 70. 7:

Poſtquam bis claſſe victus naves perdidit,
Ut aliquando vincat, ludit aſſidue aleam. Freinsh.

11. *Apud Thermopylas*] In hac narratione mendoſus eſt Eutrop. 4. 3: *Habuiſſe fertur armatorum ſexaginta millia, è quibus quadraginta millia cæſa, pluſquam quinque millia fugiſſe referuntur.* Non dubito excidiſſe vocem, & aliam mutatam eſſe, reſtituendumque; *pluſquam quinque millia capta fuiſſe referuntur.* quis enim non videt, excerpta hæc ex Livio, 36. 19. 13; & quam abſurda ſit recepta lectio? *Freinsh.*

SAL-

ciſa cæde memorandum, ne ibi quidem fidu-
ci loci reſiſtentem, mari ac terra cedere co-
égit. Statim & eveſtigio itur in Syriam. Claſ- 12
ſis regia Polyxenidæ Annibalique commiſſa.
n rex prælium nec ſpectare poterat. Igitur,
duce Æmilio Regillo, à remigantibus Rhodiis
tota laceratur. Ne ſibi placeant Athenæ; in 13
Antiocho vicimus Xerxem; in Æmilio The-
miſtoclem æquavimus; Epheſiis Salamina pen-
ſavimus. Tum conſule Scipione, cui frater ille, 14
modo victor Carthaginis, Africanus, voluntaria
legatione aderat, debellari regem placet: &
jam toto ceſſerat mari: ſed nos imus ulterius.
Mæandrum ad amnem, montemque Sipylum, 15
castra ponuntur. Hic rex, incredibile dictu,
quibus

SALMASII.

2. *Polyxenidæ*] *Polyxenidas* hic di-cit, ut *Leonidas*, *Palladas*. ita recte r *Polyxenidæ*, dandi caſu. Nazaria-tamen *Polyxenidi*. cujus rectus ca-ſſet Græcis, πολυξενίδης, ut λεω-; σιμωνίδης. Vide Priſcian. lib. 3. ωνίδα fere ſemper ſcribitur pro ωνίδȣ. Sic Maro dixerat *Belida Pa-dis*, pro *Belidæ*: ut annotat Cari-. *Freinsh.*

4 *remigantibus Rhodiis*] Ex dua-vocibus unam faciendam cen-, *adremigantibus*. & diſtinguen-n: *igitur, duce Æmilio Regillo, adre-antibus Rhodiis, tota laceratur.* Li-tertio: *adremigantem littori Roma-m vident claſſem.* Sic, *adgubernare* i dixit. *Freinsh.*

5. *Montemque Sipylum*] Divi Na-i liber: *montemque Sipylum & Spi-*. In quo fruſtra quis ſe torqueret. *Spilum* enim varia lectio eſt, ſed men-doſa, quam adpoſuit antiquarius mo-re ſuo, ut nos aliis locis notavimus.

VARIORUM.

11. *Ne ibi quidem fiducia loci*] Sic de Critolao Pauſanias in Achaïcis, pag. 424. 40. *Freinsh.*

13. *Themiſtoclem*] V. e., immo & Pall. tres, *Alcibiadem.* non valet ani-mus perpendere, utra melior lectio; niſi quod cæco appareat, *Themiſtoclem* magis proprie opponi Perſarum regi *Xerxi*, quam Alcibiadem. *Gruterus.*

14. *Voluntaria legatione*] Amore fratris, utque ei provincia iſta extra ſortem daretur, ut refert Livius, 37. 1. 10, imitatus hac in re Fabium Ma-ximum, Gurgitis patrem, qui eodem modo obtinuit, ne filius, qui male adverſus Samnites pugnaverat, ab ex-ercitu removeretur. apud Epitomato-rem Livii, libro 11. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

16 quibus auxiliis, quibus copiis, conſederat. Tre-
centa millia peditum : equitum, falcatorum
curruum, non minor numerus. Elephantis ad
hoc immenſæ magnitudinis, auro, purpura,
argento, & ſuo ebore fulgentibus, aciem utrin-
17 que vallaverat. Sed hæc omnia præpedita ma-
gnitudine ſua; ad hoc imbre, qui ſubito ſuperfu-
ſus, mira facilitate Perſicos arcus corruperat:
primum trepidatio, mox fuga, dehinc trium-
18 phus fuerunt. Victo, & ſupplici, pacem atque
par-

SALMASII.

17. *Mira facilitate Perſicos arcus*] Lego: *felicitate*. Non enim mirum, ſi imber ſubito ſuperfuſus arcum facile potuit corrumpere. Magis mirum deberet videri, ſi arcus ab imbre & madore vitiati non eſſent. Sed mira profecto felicitas illa Romanorum, pro quorum partibus cælum ſtare videbatur, cum effuſus imber hoſtium arcus inutiles reddidit. Libri ſane veteres, Nazarianus, & Palatinus, *felicitate* retinent.

VARIORUM.

16. *Equitum, falcatorumque curruum, non minor numerus*] Cave intelligas iſta verba, *non minor numerus*, juxta proportionem, ut loquuntur, Arithmeticam; quæ enim hæc abſurditas? ſed ut ita capias, non minorem equitum curruumque vim adfuiſſe, quam multitudo pedeſtrium copiarum requireret. *Freinsh.*

17. *Sed hæc omnia præpedita magnitudine ſua*] Scilicet omnibus in rebus ſuus eſſe debet modus. Et bene Tiberius exercitum ſuum, *cum eum majorem, quam ut temperari poſſet, neque habilem gubernaculis cerneret, dimittere ſtatuit*, ut loquitur Vellei. 2. 113. 4. Sed & legimus, Panegyrico dicto Conſtantino, Conſtantii filio, cap. 5: *Magnus Alexander, cum præter Macedonas ſuos, cunctæ Græciæ, univerſo Illyrico, innumerabilem dilectum poſſet indicere; nunquam majores quadraginta millium copias duxit: inhabile regenti ratus, quicquid excederet, & turbam potius, quam exercitum.* Verum de hiſce talibus, plura diſſeruimus ad illa Taciti, 14. 36. 3: *Etiam in multis legionibus, paucos eſſe, qui prælia profligarent.* Gruterus. Adde ſupra, 2. 2. 34. *Freinsh.*

Felicitate] Similia exempla, ubi humor arcus fundaſque & jaculorum amenta emolliit, victoriamque tradidit adverſariis, poſuimus libro Livii 36, cap. 41. *Gruterus.* Vide etiam Frontinum, 4. 7. 30: & Eutrop. 4. 32. Item Leonis Tactica, c. 18. 125: & c. 20. 115. *Freinsh.*

V A-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

partem regni dari placuit, eo libentius, quod tam facile ceſſiſſet.

VARIORUM.

3. *Eo libentius, quod tam facile ceſ-ſiſſet*] Apud Juſtinum etiam, 1. 7. 6: *quanto bellum minoris periculi, tanto & major victoria fuit.* Livius, 28. 20. 10: *Major ea victoria fuit; nec tantundem noxæ admiſſum erat, & aliquantum iræ lenierat voluntaria deditio.* Adde Polyb. apud Valeſium pag. 189: Liv. 45. 27. 2. Suppl. Curt. 1. 3. 14. Item Sueton. in vita Tiberii, ubi de Batone. *Freinsh.*

CAP. IX.

Bellum Ætolicum.

SYriaco bello ſucceſſit, ut debebat, Ætolicum. Victo quippe Antiocho, Romanus faces Aſiatici belli perſequebatur. Ergo Fulvio Nobiliori mandata ultio eſt. Hic protinus caput gentis Ambraciam, regiam Pyrrhi, machinis 1 2

SALMASII.

1 *SYriaco bello*] Non temere reperi ullum veterem codicem, in quo ... frequentius *Syriaticum*, quam *Syriacum* ſcriptum occurreret. Ita ſcribi ... Solini vetuſtis exemplaribus, ita in ... Flori, ita denique in Flori libris ſem... viſus ſum animadvertere. Ut hoc ...o, *Syriatico bello*, non *Syriaco*, lege...ur. Ἐθνικὰ τοῦ σύρος, σύριος, συριά-... Inde συριατικός. Nec horum ta...n mentio in ἐθνικῶν Scriptore, apud ...em θεοῦ διδόντος, περὶ τοῦ τῶν ἐθνικῶν ...ὶ τοπικῶν τύπου multis diſputabi...us. Sic *Aſiaticus* dicitur, ut *Syria...us*.

Vt debebat] *Et debebat*, veteres qui...m, non male.

VARIORUM.

HOc bellum deſcribunt, Livius, libro 38: Juſtinus, lib. 32: Appianus, Syriaco: Eutropius, 4. 1: Auctor de vir. illuſtr. cap. 52. De Ætolia Plinius, 4. 2: Strabo, lib. 10. *Camers.*

Faces] Hoc eſt, auctores, de quibus ſupra, 2. 8. 5. Adde ſupra, 1. 19. 1. *Freinsh.*

2. *Fulvio*] Cujus victoriam Q. Ennius, amicus ejus, inſigni laude celebravit. *Camers.*

Caput gentis] Quanti momenti ſit, initio belli, ſi fieri poſſit, occupare caput hoſtium, abunde docet Gruterus, ad Tacit., diſcurſ. 8. §. 1. *Freinsh.*

Regiam Pyrrhi] Sic etiam vocatur à Polyb. in Excerpt. Legat. 28. 2. f. διὰ τὸ γεγονέναι βασίλειον Πύῤῥου τὴν Ἀμβρακίαν. *Freinsh.*

3 chinis quatit. Sequuta deditio eſt. Aderant Ætolorum precibus Attici Rhodii: & memi-
4 neramus auxilii. ſic placuit ignoſcere. Serpſit tamen latius in proximos bellum, omnemque late Cephaleniam, Zacynthon, & quicquid inſularum in eo mari inter Ceraunios montes jugumque Maleum, Ætolici belli acceſſio fuerunt.

VARIORUM.

3. *Memineramus*] Quod rarum. Tacitum vide, H. 4. 3. 3. *Freinsh.*

Auxilii] Contra Philippum præſtiti, cui tantum tribuit Annibal, apud Livium, 36. 7. 7: & ipſe Livius, lib. 33, recens invenio, ut ei victoriam Romanorum imputet. Sed & Julianus, de Cæſaribus, extollit Ætolos, eoſque *non ſine ingenti diſcrimine* victos à Romanis aſſerit. *Freinsh.*

4. *Omnemque late Cephaleniam, Zacynthon, & quicquid*] Contendo ſcribendum: *Serpſit tamen latius in proximos bellum: omniſque late Cephalenia, Zacynthos, & quicquid*, &c. Mentio horum locorum eſt, en el viaie de la tierra Santa, del Ceverio, cap. 5. *Paſſamos poi la Isla de Chefalonia, y fuimos a dar fondo à la Isla del Zante, que fue la antigua Zazinto del ſagaz Vliſſes, muy fertil de azeyte, y vino, y eſterie de pan y carne.* Freinsh.

CAP. X.

Bellum Hiſtricum.

1 HIſtri ſequuntur Ætolos: quippe bellantes
2 eos nuper adjuverant. initia pugnæ proſpera

SALMASII.

2. I*Nitia pugnæ proſpera*] Addit particulam *&* Nazarianus, *& initia pugnæ.* quod etiam aliæ editiones retinebant. malim, *ſed initia pugnæ proſpera hoſti fuerunt.* errori cauſam præbuit, *ſet* veteri conſuetudine ſcriptum, pro *ſed.*

VARIORUM.

IStris, quia maritimos populi Romani agros latrociniis infeſtaſſent, bellum indictum eſt anno DLXXV, quo A. Manlius Vulſo ſine SCto profectus, ad lacum Timavi fontis caſtris, incurſu Iſtrorum, magna cum militum trepidatione, exutus eſt. Iſtri, cum in Quæſtorio omnium rerum apparatum viderent expoſitum, ſeſe magna ſecuritate

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſpra hoſti fuerunt , eademque exitii cauſa. Nam quum Cnæi Manlii caſtra cepiſſent, opimeque prædæ incubarent, epulantes, ac ludibundos pleroſque, ac ubi eſſent, præ poculis neſcientes, Appius Pulcer invadit. Sic cum ſanguine & ſpiritu male partam revomuere victoriam. Ipſe rex Apulo equo impoſitus, quum

ri:te ad epulandum convertunt. in-
:rm Romanus miles ex fuga colle-
:s, vino epuliſque ſopitos invadit;
:VIII M Iſtrorum in caſtris ſunt cæ-
: Æpulo rex raptim à ſuis in equum
:poſitus, Neſactium fuga elapſus eſt,
:em inſecuti Manlius & Junius
:ss. oppidum vi capiunt: Rex, ne vi-
: in hoſtium poteſtatem veniret,
:e gladio trajecit. Iſtria inde duorum
:nuc oppidorum excidio pacata eſt.
: fere Livius, libro 41, ita ut, ante-
:am C. Claudius Pulcer Cos. in pro-
:nciam cum imperio legitimo veniſ-
:, bellum ab iſtis Coss. confectum
:erit. Capitolini tamen triumphi
:m Floro conſentiunt, utpote qui
: Claudium Pulcrum de Iſtris trium-
:aſſe teſtentur, anno DLXXVI. Iſtria
:Carnis, ſive Occidente, oppido Ter-
:ſte; ab Ortu, Arſia amne; à Septem-
:ione, Alpibus, & Iapidibus populis;
:leridiem claudit Adriaticus ſinus.
:tam provinciam fuiſſe factam, anno
:CXXV, C. Sempronio Tuditano Coſ.,
:c cum Illyrico conjunctam, quouſ-
:ue Auguſtus illam, in decima regio-
:e relatam, Italiæ cum Carnis & Ve-
:etis, teſtibus Strabone, lib. 5, pag.
:49; & lib. 7, pag. 217; & Plinio, 3. 1,
:onjunxerit. *Stadius.*

SALMASII.

2. *Cnæi Manlii*] *Mallii*, an aliis? Græci Romanorum *Manlium*, Μάλλιον fere ſolent ſcribere.

3. *Ipſe rex Apulo equo impoſitus*] Dubitant docti, regis ſit iſtud nomen, an mutari in aliud quid debeat. Lipſius *ab epulo* emendabat. Fuit quando putarem, Apulum equum dici, ex Apulia. De quibus Lucillius apud Feſtum: *Apulidæ pedibus ſtlembi.* Nunc vix auſim dubitare, quin *Apulo* ſit Reguli illius nomen. Apulonis mentio in veteri inſcriptione : CAMURIUS APULONI FECIT. *Apulo* igitur nomen proprium reguli hujus. & ſic malim ſcribere, quam *Æpulo*, ut apud Livium legitur, ubi ſic vocatur, lib. XLI.

VARIORUM.

2. *Initia pugnæ proſpera, eademque exitii cauſa*] Nam, verbis Livii, 21. 61. 2: *ferme fit, ut ſecundæ res negligentiam creent.* Ideoque ſæpius accidit aliis, quod hic Iſtris, ut apud Tacit. H. 2. 15. Inde conſilium Neoptolemi, apud Juſtinum, 13. 8. 5: *læto ex victoria, & ſecuro fuga ſua, Eumeni ſuperveniant.* Quapropter non imprudenter diſputat Appianus, Civil. 2: *Clade Dyrrachina nihil accidiſſe rebus Cæſaris opportunius: propter eam enim*, inquit, *inflati Pompeiani, contra ſuum imperatorem pervicaces ſunt redditi, & ſine arte ad certamen ferebantur.* Sic Plut. in Craſſo, cap. 21. *Hæc victoria, quod nimios ſpiritus feciſſet fugitivis, perdidit Spartacum.* Freinsh.

Prædæ] Vide Homer. Iliad. 15. 346. *Freinsh.*

Ubi eſſent, præ poculis neſcientes] Hoc modo

quum ſubinde crapula, & capitis errore, lapſaret, captum ſeſe vix, & ægre, poſtquam experrectus eſt, didicit.

modo Scythæ etiam perierunt, apud Juſtinum, 1. 8. 7: & temporibus Longobardicis Franci, qui Pertharitum, à Grimoaldo pulſum, reſtituere ſatagebant, apud Sigon. lib. 2, regni Italici. Nempe, quod Juvenalis, Sat. 15. 47, ait:

—— *Facilis victoria de madidis & Blæſis, atque mero titubantibus.* Fr.

SALMASII.

3. *Quum ſubinde crapula, & capitis errore, lapſaret*] Κραιπαλῶν, καὶ ἀλύων, καὶ γυῖα σαλδυόμενος. Liber Nazarii verbum *jactaret*, interſerit, in hunc modum; *quum ſubinde crapula, & capitis jactaret errore lapſaret.* Nec, quî poſſit retineri aut emendari, video, niſi legimus: *quum ſubinde crapula caput jactaret, & errore lapſaret:* vel, *& capitis jactatus errore lapſaret.* Proprium eorum qui crapula laborant, caput jactare & motare. Cui convenienter Grammatici veteres, κραιπάλην dictam aiunt, ἀπὸ τὸ κάρα πάλλειν τοὺς μεθύοντας. Illa conjectura non leviter mihi placet.

VARIORUM.

3. *Vix, & ægre*] Similia legas in Hiſt. Scot. Buchanani, pag. 211. f. edit. in 8°. *Freinsh.*

CAP. XI.

Bellum Gallogræcum.

1 GAllogræciam quoque Syriaci belli ruina convolvit. fuerant inter Auxilia regis Antiochi.

SALMASII.

1. *Syriaci belli ruina*] Et hoc loco *Syriatici* veteres agnoſcunt. Vide quæ ſupra notamus.

VARIORUM.

HOc bellum late ſcribit Livius, lib. 38: meminit Juſtinus, lib. 23: Auctor de vir. illuſtr. cap. 55: Val. Max. 6. 1. 2, ext.: Oroſ. 4. 20. Pauca Euſeb. lib. temp. De origine, moribus, &c. Gallogræcorum, lege Dionyſ. in 6. Faciunt huc quæ ſcribit Juſtinus, lib. 24, & 25. *Camers.*

1. *Fuerant inter auxilia*] Lipſius, d. cap. XIX, alia diſtinctione & correctione ſententiam ait expedire: *fuerint inter auxilia regis Antiochi, an fuiſſe, cupidus triumphi Manlius, ac eos viſos, ſimulaverit, dubium.* Gruterus, Lipſii emendatio valde probabilis mihi videtur. De ejuſmodi vincendi cupiditate vide infra, 3. 7. 1. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ti chi. An fuiſſent, an cupidus triumphi Manlis, eos viſos ſimulaverit, dubium eſt. Certe ngatus eſt victori triumphus: quia cauſam bellon approbavit. Ceterum, gens Gallogræcorm, ſicut ipſum nomen indicio eſt, mixta, & ulteratæ reliquiæ Gallorum, qui Brenno dce vaſtaverant Græciam; mox Orientem ſequuti,

SALMASII.

An fuiſſent, an viſos eos ſimulaverit De ſinceritate hujus lectionis noli dubitare, quia tamen ab ea paulo in verſum abeunt veteris ſcripturæ veſtigia, dubium excitabimus in re ſatis dubia. Hæc eſt lectio veterum, & r eos Nazariani vetuſtiſſimi : *an fuit cupidus Triumphi Manlius, an eos ſimularit, dubium eſt :* quæ ſtare ne poteſt, ſi ſententiam ſpectes. Nihil onſultius mihi viſum eſt, quam ſi as, pro *an eos viſos*, *ac eos viſos*; & legas, *an fuiſſet cupidus triumphi nlius, ac eos viſos ſimulaverit.* optinunc ſententiæ ratio eſt. præcedit, *int inter auxilia regis.* Hoc in dum revocat, iis quæ ſequuntur : an, uit, triumphi cupiditas eo Mann impulerit, ut iis attribueret quod lent in auxiliis Regis Antiochi, ac viſos ſimulaverit, dubium. video d poſſit opponi. nos veterem ſcriram, qua licet, & quam poſſumus, ri, ſatis tutum putamus. alter Pa- *an fuiſſet cupidior triumphi Manlius.*

. *Mixta, & adulteratæ reliquiæ*] :et ut ita ſcribamus : *ceterum, gens logræcorum, ſicut nomen indicio eſt, ta & adulterata eſt : reliquiæ Græco-, qui Brenno duce vaſtaverant Græ-n.* mixtam & adulteratam gentem llogræcorum, & reliquias eſſe Galum, qui Brenno duce in Græciam erant, dicit, plana ſententia & lectione; nec neminem mihi aſſenſurum ſpero.

Mox Orientem ſequuti] In altero Palatino, *in Orientem ſequuti.* perperam.

VARIORUM.

2. *Manlius*] Adſcribere libet optimi & clariſſimi viri Jacobi Bongarſii notam ad Juſtini Prol. 32. Miror, inquit, in hiſtoria miſcella Pauli Diaconi, 4. 5, Fulvio hoc tribui, cum Fulvius, qui collega erat Manlii, pæne iiſdem diebus cum Ætolis bellum geſſerit, quibus Manlius cum Gallis. Plutarchus, de virtut. mul., cap. 43, Γναῖον vocat, quod Manlii prænomen eſt: Interpres noſtras, de Cnæo Scipione Plutarchum loqui arbitratus eſt. Hactenus Bongarſius. *Freinsh.*

Negatus eſt victori triumphus] Immo decretus, non tamen ſine controverſia, Livius, 38. 50. Negatus igitur eſt; non pernegatus. Quanquam ſane Florum hoc ſenſiſſe, ſequentia ſunt indicio. *Freinsh.*

Non approbavit] Ita rurſus v. e., ſine dictione ſequenti, *non approbavit Senatus.* approbat enim & is, qui cauſam ſuam ita aliis probat, ut eidem acquieſcant, & ratam habeant : & vero illud *Senatus* in nullo viſitur Palatinorum. *Gruterus.*

3. *Qui Brenno*] Non aliter v. e. Sequentes, *quibus Brenno, &c.* quomodo & Pal. ſec. Sed tert. ſtat à noſtra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

4 quuti, in media Aſiæ parte ſederunt. Itaque, ut frugum ſemina mutato ſolo degenerant, ſic illa genuina feritas eorum, Aſiatica amœnitate
5 mollita eſt. Duobus itaque præliis fuſi fugatique ſunt: quamvis ſub adventu hoſtis relictis ſedibus, in altiſſimos ſe montes recepiſſent, quos Toloſtobogi, Tectoſagique, jam inſederant. Utrique fundis ſagittiſque acti, in per-
6 petuam ſe pacem dediderunt. Sed alligati miraculo quodam fuere, quum catenas morſibus &

ſcriptura. Naz. heic deficit, & annectit alia ex cap. 18: ſcribit, inquam, *reliquiæ Gallorum. Non temere, ſi fateri, &c.* quæ jactura ſane dolenda eſt. *Gruterus.* De Brenno vero quod hic legitur, contra Juſtinum eſt, qui ſcribit, omnes Gallos, qui cum eo fuiſſent, internecione cæſos eſſe. Vide etiam Athenæum, 6. 6, in fine. *Freinsh.*

SALMASII.

5. *Quos Toloſtobogi, Tectoſagique, jam inſederant*] Multa habentur in editionibus, de quibus alias dubitare ineptum eſſet, niſi diſcrepantiam oſtenderent antiqui libri. Ut hoc loco ſcripti omnes cum veteri editione concorditer ſcribunt: *Toloſtobogiorum Tectoſagi jam inſederant.* Tres ſane partes, ſive μοίρας, τοῦ γαλατικοῦ ἔθνους facere auctores ſcio, & unam partem, qui τολοστοβώγιοι dicuntur, alteram τεκτοσάγας, tertiam τρόκμους, obtinere. At ex hac lectione videretur Florus τεκτοσάγας inter τολοστοβώγους reponere, ita ut in his comprehenderentur. An ita auctor ſcripſerit, & hoc, ut alia nonnulla, peccarit, neſcio. Sed juvat potius inclinare in favorem antiqui auctoris, eumque menda ſimul & culpa abſolvere, ſcriptam lectionem ad hunc modum, quem ipſa præmonſtrat, reformando: *Toliſtobogi, Trocmi, Tectoſagæ, jam inſederant.* Pro *Toliſtobogi, Trocmi*, imperiti librarii fecerunt, *Toliſtobogiorum.*

VARIORUM.

4. *Itaque, ut frugum ſemina*] De generatione ſeminum mutato ſolo notanter Livius, 38. 17. 11. Lege dictum Cyri, Perſarum regis, apud Plut. in Apophth. cap. 3. [itemque Herod. in Calliope, & Xenophontem] lege quæ poſui ſupra, 2. 4. 3. *Camers.* plura in hunc ſenſum ne adjiciamus, vetat clariſſ. Gruteri diſcurſ. 45, in Tacitum, ubi pulcerrime more ſuo docet, *Tales eſſe hominum mores, qualis eſt locorum ſitus, ubi degunt.* Adde ſupra, 2. 4. 2. *Freinsh.*

5. *Quos Toloſtobogi, Tectoſagique, jam inſederant*] Totum locum ita conſtituo: *recepiſſent. Toloſtobogii Olympum, Tectoſagi Magaba inſederant utrimque:* *Magaba* enim, ſive *Magava*, quod idem eſt, literis iſtis ſæpiſſime invicem mutantibus, nomen montis quem inſederunt Tectoſagi. Vide Livium, 38. 19. 1, ubi male recentius impreſſi, *Magana.* Freinsh.

6. *Quum catenas morſibus & ore tentaſſent*] De feritate Gallorum, plenæ omnes hiſtoriæ, quæ res originem dedit

&ore tentaſſent, quum offocandas invicem
aces præbuiſſent. Nam Orgiagontis regis
uxor à Centurione ſtuprum paſſa, memorabili
exemplo cuſtodiam evaſit, revulſumque militis
caput ad maritum ſuum retulit.

overbio, quo Plutarchus de Stoï-
cor. repugn. cap. 52, utitur, ut *facta*
ica dicantur pro ſævis & barba-
ris. *Freinsh.*

S A L M A S I I.

Orgiagontis uxor] Male ſcriptum, pro *Ortiagontis*. & hoc ex priſca ſcri-
ptu, *Orciagontis*, *c* pro *t*. deinde etiam
, ut alias, degenerante.

V A R I O R U M.

Orgiagontis regis uxor] Hiſtoriæ
meminerunt Val. Max. 6. 1. 2, ext.
Auctor de vir. illuſtr. cap. 55: Livius
autem, 38. 24, dicit, non evaſiſſe cu-
ſtodiam, ſed à centurione eductam ad
duos neceſſarios mulieris, qui ad flu-
men eam ſpectabant: à quibus duo-
bus centurio, aurum penſans, interfe-
ctus eſt. Idem ſentit Valerius. [Ego
autem eos auctores à noſtro diſcrepare
non puto, nam iſtis verbis, *cuſtodiam
evaſit*, non dicit, eam evaſiſſe inſcio
cuſtode, ſed hanc ipſam technam,
quam, tanquam notam, longius re-
cenſere noluit, præſupponit. *Freinsh.*]
Hæc ex Galatia oriunda fuit, Chio-
mara nomine; auctor Plutarchus de
virtut. mul. cap. 43. *Camers.*

C A P. XII.

Bellum Macedonicum ſecundum.

DUm aliæ aliæque gentes, Syriaci belli 1
ſequuntur ruinam, Macedonia ſe rurſus
erexit. Fortiſſimum populum memoria & re- 2
cordatio ſuæ nobilitatis agitabat: & ſucceſſe-
rat

S A L M A S I I.

Syriaci belli] *Syriatici belli*. ſupra
de hoc diximus.

V A R I O R U M.

Bellum Macedonicum ſecundum
ſcribunt paſſim omnes. Livius,
lib. 30, & ſeqq. Juſtinus, lib. 33. Plut.
Paulo Æmilio. Auctor de vir. illuſtr.
cap. 36. Appianus, Mithridatico. Eu-
ſeb. lib. tempor. Valer. Max. 2. 1:
2. 2. 1: 4. 3. 8: 5. 1. 8: Eutrop. 4. 1:
Oroſ. 4. 20: Meminit Plinius, 33. 3:
& Gell. 7. 3. *Camers.*

2. *Suæ nobilitatis*] De vetuſtate &
nobilitate Macedonum Solinus, cap.
14: Juſtin. lib. 7: Euſeb. lib. temp.:
Dionyſ. lib. 1, ab init. *Camers.* Quos
autem ſpiritus faciat populis avita no-
bilitas,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

rat Philippo filius Perſes : qui ſemel in perpetuum victam eſſe Macedoniam, non putabat
3 ex gentis dignitate. Multo vehementius ſub hoc Macedones, quam ſub patre, conſurgunt. quippe Thracas in vires ſuas traxerant : atque ita induſtriam Macedonum, viribus Thracum: ferociam Thracum, diſciplina Macedonum,
4 temperaverunt. Acceſſit his conſilium ducis, qui ſitum regionum ſuarum ſummo ſpeculatus Hæmo, poſitis per abrupta caſtris, ita Macedoniam ſuam armis ferroque vallaverat, ut non reliquiſſe aditum, niſi à cælo, venturis hoſtibus

bilitas, diſce à Grutero, quem citavimus ſupra, 2. 7. 14: & à noſtro ſupra, 2. 6. 3. *Freinſh.*

SALMASII.

3. *Diſciplina Macedonum temperaverunt*] Nazarianus liber, *diſciplinam Macedonicam.* lege, *diſciplina Macedonica temperarunt.*

VARIORUM.

3. *Induſtriam Macedonum*, &c.] Ita & Vineti editio, & noſtra, quomodo & monuerat ex ms. ſuo Lipſius, d. cap. XIX. Inepte recentiores: *induſtria Macedonum, viribus Thracum, diſciplinam Macedonum temperavere.* neque multo melius Pal. tert.; retinet tamen lectionem meliorem Pal. ſec. De ſimili re dixerat auctor & ſupra, 1. 8. 4: *Quid ille militiæ artifex Tullus, bellatoribus viris quam-neceſſarius, ut acueret ratione virtutem.* de hac mixtura artis ac virtutis, multa diximus in libris Livii. *Gruterus.*

Ferociam Thracum] *Illud in confeſſo eſt*, (Verba ſunt Juſtiniani, in pr. Novellæ XXVI.) *quod ſi quis Thracum regionem nominet, ſtatim una cum dicto virilitas quædam animum, & militarium copiarum, bellorum ac pugnæ cogitatio ſubeat. Sunt enim iſta ingenita, & quaſi patrio quodam jure huic regioni attributa.* Freinſh.

4. *Summo ſpeculatus Hæmo*] Hæmus mons, qui Thraciam à Myſia dividit, tantæ altitudinis eſſe putatur, ut ex ejus ſummo vertice Adria verſus Occaſum, Euxinus verſus Ortum, cernatur: ita enim Pomp. Mela, lib. 2: & apud Strabonem, lib. 7, Polybius teſtatur. quod ideo non poſſe fieri Strabo contendit, quia ingens terræ tractus & montoſus viſum abrumpit. &, quod Livius, lib. 40. 22, narrat, non potuit longus eſſe proſpectus: obſtant enim verſus Adriam Rhodope, Orbelus, Scardus, montes altiſſimi & perpetui. *Stadius.*

Niſi à cælo venturis] In eadem opinione erat Arimazes, qui altitudine petræ, quam occupaverat, fretus, interrogavit, *an Alexander volare poſſit?* Curt. 7. 11. 5. *Freinſh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

s videretur. Nam Marcio Philippo conſule
n provinciam ingreſſus populus Romanus,
loratis diligenter acceſſibus, per Aſtrudem
udem, per acerbos dubioſque tumulos, illa,
æ volucribus quoque videbantur invia, acceſ-
: regemque ſecurum, & nihil tale metuen-
n, ſubita belli irruptione terruit. Cujus tan-
trepidatio fuit, ut pecuniam omnem in ma-
juſſerit mergi, ne periret: claſſem cremari,
ne

SALMASII.

. *Per Aſtrudem paludem*] Hæc A-
dis palus, ſive Aſtruda ſit, ut alii
nt, mihi inaudita eſt, & omni-
Scriptoribus, ſi bene ſcio, indicta.
imidam, Aſtiundam, Aſtomdam:
tot modis variatum habent libri.
rum ſcripturarum varietate bene
enſa, corrigendum putavi, *Biſtoni-*
s paludem, vel *Biſtonidem*, quod
n eſt. Hac lectione non longo in-
allo relinquimus antiquæ veſtigia.
onis palus in illis tractibus notiſſima
Scriptoribus. *Biſtonidam* autem,
Elidam, Perſidam, Leucadam, Chal-
m, & alia, quæ ſupra notavimus.
Subita belli irruptione] Quidam, *eru-*
ne. irruptione retinendum.

VARIORUM.

5. *Marcio*] Male apud L. Ampe-
m, *Marco*. Freinsh.
Aſtrudem] Livius, 44.2, & 3, *Aſcu-*
em. quam Ortelius putat fuiſſe
hnitum lacum. hodie *Lago di Lo-*
ida. A qua ſententia non abhorret
Coſ., ſicut à Livio deſcribitur,
m tabulis Geographicis collatum.
insh.
Volucribus invia] Similem de altis
præruptis locis loquendi modum
æcis fuiſſe, teſtimonio eſt Ἄορνος
tra, quam Alexander cepit, apud
Arrian. fin. lib. 4: Curt. 8.11. Nice-
phori dictum apud Cedrenum, pag.
396: *Nemo noſtrum perniciem evitabit, ne ſi volucres quidem ſiamus.* Julian.
epiſt. ad Maximum philoſ. pag. 277. f.
Vicentia eſt ut in mari rupes excelſa, propemodum ipſis avibus inacceſſa. Freinsh.

6. *Cujus tanta trepidatio fuit*, &c.]
Livius, 44.10. *Perſeus tandem, &c. incautior Nicias Pellæ, projiciendo pecuniæ partem, quod fuerat nactus.* Ubi tamen malim, *quod fugerat, nactus*; indignationem nempe regis, quem jam pœnitebat conſilii. Quamquam etiam iſta lectio poſſit ferri, præſertim, ſi expuncta voce *partem*; ita legas: *projiciendo pecuniæ quod fuerat nactus.* Atque ſic mihi ſcripſiſſe videtur ipſe Livius. De trepidatione vero Regis confer etiam Excerpta Diodori, apud Valeſ., pag. 310: & Appiani, ibid. pag. 561. *Freinsh.*

Pecuniam mergi, ne periret; claſſem cremari, ne incenderetur.] Videtur alluſum ad illa Martialis, 2.80:

Hoſtem cum fugeret, ſe Fannius ipſe peremit:
Dic, rogo, non furor eſt, ne moriare, mori?

Seneca, epiſt. 24: *Tantam hominum imprudentiam eſſe, imo dementiam, ut quidam timore mortis, cogantur ad mortem.* Vide eundem, ep. 70: & ibi Lipſ. not. 4. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

7 ne incenderetur. Paulo conſule quum majora
& crebra eſſent impoſita præſidia, per alias
vias Macedonia deprenſa eſt, ſumma quidem
arte, & induſtria ducis, quum alia minatus, alia
8 irrepſiſſet. Cujus adventus ipſe adeo terribilis
regi fuit, ut intereſſe non auderet, ſed geren-
9 da ducibus bella mandaverit. Abſens ergo vi-
ctus, fugit in maria, inſulamque Samothracen,
fretus celebri religione, quaſi templa & aræ
poſſent defendere, quem nec montes ſui, nec
10 arma potuiſſent. Nemo regum diutius amiſſæ
fortunæ conſcientiam retinuit. Supplex quum
ſcriberet ad imperatorem ab illo, quo confu-
gerat, templo, nomenque epiſtolæ notaret
11 ſuum, *regem* addidit. Sed nec reverentior ca-
ptæ

SALMASII.

7. *Macedonia deprenſa eſt*] Alter Palatinus, *depreſſa*. perperam, & recte *deprenſa* ſubſtituit vir ſummus J. Gruterus, cum editiones aliæ *depreſſa* legerent.

Quum alia minatus, alia irrepſiſſet] Scribe: *alias eminatus, alias irrepſiſſet*. Libri etiam, *eminatus* legunt, quibus compar eſt editio vetus. Plautus utitur hoc verbo *eminari*. In ſimili autem re deſignanda paulo aliter loquitur Frontinus, lib. 1 ſtratagematum: *reliquit ſuos paucos, qui ſpeciem remanentis exercitus præberent, & ipſe cum cetera manu, qua non expectabatur aditus, intravit*. Hæc poſtrema varie emendant docti. Ego vocem *aditus* delendam cenſeo omnibus modis, & legendum: *qua non exſpectabatur, intravit*. Sic ſupra de Scipione: *qua non exſpectabatur, irrupit. Pontes jungunt, inſtrumentaque moliuntur*. nihil cohæret.

10. *Ab illo confugerat templo*] Idem liber, *a illo*, forte, *de illo*.

VARIORUM.

7. *Crebra*] Malim *crebriora*. Freinsh.

9. *Samothracen*] De cerimoniis, & religione hujus inſulæ, vide latius Diodor. 5.47, & deinceps. Colligas etiam quædam ex Livio, 45. 5. Sex. Ampelius: *Gemini, qui Samothraces nominantur, eſſe, quorum argumentum nefas eſt pronuntiare, præter eos qui in his præſto ſunt*. Freinsh.

10. *Supplex cum ſcriberet*, &c.] Ita Maroboduus *ſcripſit Tiberio, non ut profugus aut ſupplex, ſed ex memoria prioris fortunæ*. Tacitus, 2. 63. 2. Quomodo autem exceptæ fuerint eæ literæ à Coſ. lege apud Livium, 45. 4. 3. *Freinsh*.

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

pt: majeſtatis alius Paullo fuit. Quum in conſp ctum veniſſet hoſtis, in templum recepit, & nviviis adhibuit, liberoſque admonuit ſuos, fortunam, cui tantum liceret, revererentur. er pulcerrimos hunc quoque populus Ro- 12
nus de Macedonia duxit, atque vidit, triumphum:

SALMASII.

. *In templum recepit, & conviviis buit*] Unius voculæ depravatio, n qua tota ſententia, ut in cardine verteretur, ſatis exercuit hujus is doctiſſimos viros. Viderunt nes, mendum tegere vocem hanc *plum*, ſed potuit adhuc nemo id gere. Si de templo illo Samothra- ad quod confugerat Rex Perſes, x quo ad Paulum deductus fuit, uis intelligit, is, ut verbo dicam, atur; longe enim Samothracia di- ab eo loco, in quo tunc conſtite- Paulus. ſed verum videamus; ſu- or vitioſa illa & veteri ſcribendi na ſcriptum fuiſſe, *in temptum rece-*, pro *tentum*, ut *tempto* pro *tento*, *ontemptus* pro *contentus*, non ſemel ntiquis libris repperi: ex illo *tem- m*, imperiti γραφεῖς *templum* poſue- t, errore facili. *Tentum*, ut dixi- s, vera & ſana lectio. ſi quis igno- , quid ſit *tentum*, docemus illum, tabernaculum vel tentorium. *dere* eſt σκήνην πῆξαι, *tentum* σκηνὴν. Recentiores Latini genus tarunt, & pro eo *tenta* dixerunt, corruptius *tenda*. ſic veteribus *ſtra- viarum* dicebantur, at recentibus *ta*. apud Suidam, in voce σκηνὴ· κήνην ἐπήξατο, τοῦτεστι τένδαν, καὶ ῶσαν. alibi idem: τένδα, παρ' ἡμῖν ία ἐκ λίνου. Gloſſæ Latinæ, quæ pe- s me ſunt, *tentum*, *tabernaculum*. nc vocem, ut videtur, vetuſtam uſurpat Florus, quæ neſcio an apud alium temere occurrat. ſed & alias voces, quæ alibi leguntur nuſquam, in hoc auctore ſuſcitavimus, ope præ- ſtantiſſimorum codicum: ut ſunt, *in modum* pro *admodum*, *inſemel*, *impes*, *inſimul*, *intermœnia*, & alia, quæ non ſuccurrunt, & hoc loco *tentum*. Ten- tum aliud eſt in illo verſu Tibulli.

Hunc tu ſed tento. ſcis, puto, quod ſe- quitur.

Obſcœnum enim eſt. narrat igitur Florus, tanta humanitate ſeſe prædi- tum oſtendiſſe circa regem captivum, ut tabernaculo ſuo receperit, & convi- viis adhibuerit. non multo aliter apud Plutarchum: ſed aliter tamen. quem vide, & diſſenſum inter ſcriptores ſo- lennem agnoſce. nemo certe negarit, niſi iniquus aut imperitus, quin nos ita recte repoſuerimus.

VARIORUM.

11. *Liberoſque admonuit ſuos, ut for- tunam*, &c.] Elegantem in hanc ſen- tentiam locum vide apud Polyb. 2. 4. *Freinsh.*

12. *Inter pulcerrimos hunc quoque, &c. triumphum*] *Triumphus Paulli tantum priores exceſſit, vel magnitudine regis Perſei, vel ſpecie ſimulacrorum, vel modo pecuniæ, ut bis millies centies HS ærario contulerit, & omnium anteactorum comparationem amplitudine vicerit*. Vel- leius, 1. 9. 4. Effigiem iſtius trium- phi exhibet nobis Onuphrius Panui- nus. *Freinsh.*

VA-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

phum : quippe cujus ſpectaculo triduum im-
13 pleverit. Primus dies ſigna, tabulaſque : ſe-
quens arma, pecuniaſque, tranſvexit : tertius
captivos, ipſumque regem attonitum adhuc,
14 tanquam ſubito malo ſtupentem. Sed multo
prius gaudium victoriæ populus Romanus,
quam epiſtolis victoris, perceperat. quippe co-
dem die, quo victus Perſes in Macedonia, Ro-
15 mæ cognitum eſt. Duo juvenes candidis equis
apud Juturnæ lacum pulverem & cruorem ab-
16 luebant. hi nuntiavere. Caſtorem & Pollu-
cem fuiſſe creditum vulgo, quod gemini fuiſ-
ſent: interfuiſſe bello, quod ſanguine maderent:
à Macedonia venire, quod adhuc anhelarent.

C A P.

VARIORUM.

14. *Perceperat*] Ita Pall. tert. Nam
ſec., & ed. Vineti, *præceperat*. male, ut
opinor; primo, quod illud, *prius præci-
pere*, pleonaſmum ſapiat; inde etiam,
quia comparatio inſtituitur, verbum
adhibendum fuerit, quod utrique ſer-
viret, & famæ, & epiſtolis Paulli. quo
tamen *præcipere* non quadrat. *Freinsh.*

Eodem die] Vide Livium, 45. 5: Ci-
cer. de natura deorum, 2. 2: Plutar-
chum, Æmilio. Plura ejuſmodi exem-
pla collegit Zwingerus, theatri volum.
5, lib. 6. pag. 1380. quibus adde præ-
lium ad Sagram. Strab. lib. 6, pag. 180:
Plinium, 7. 22. Victoria Chriſtiano-
rum in Africa, eodem die in Italia
nuntiata, circa annum Chriſti
M. XXCVIII. Chronic. Caſinenſe, 3.
70. Hi ſunt, qui *præcipites nuntii* vo-
cantur, Tac. H. 2. 6. 1. *Freinsh.*

15. *Duo juvenes*, &c.] Hujus dæ-
moniaci miraculi meminerunt La-
ctantius, 2. 8: Val. Max. 1. 8. 2: Plu-
tarchus, Æmilio. Lege quæ notavi, 1.
11. 4. n. *Camers.* Adde Plin. 7. 20.
Suetonius, Ner. in pr.: *L. Domitio rure
quondam revertenti, juvenes gemini au-
guſtiore forma ex occurſu imperaſſe tra-
duntur, nuntiaret ſenatui ac populo victo-
riam, de qua incertum adhuc erat: atque,
in fidem majeſtatis, adeo permulſiſſe ma-
las, ut e nigro rutilum ærique aſſimilem
capillum redderent*, &c. Vide etiam in-
fra, 3. 3. 20. *Freinsh.*

Candidis equis] Habitum Caſtorum
diſce ex Pauſaniæ lib. 4, ubi de Pa-
normo & Gonippo, Dioſcuros men-
titis. *Freinsh.*

Iuturnæ lacum] De hoc Merula, Co-
ſmograh. 2. 4. 12. *Freinsh.*

16. *Interfuiſſe bello*] Supra, 1. 11. 4.
*Ea denique atrocitas fuit prælii, ut inter-
fuiſſe ſpectaculo deos fama tradiderit, duos
in candidis equis; Caſtorem atque Pollu-
cem nemo dubitavit. Itaque & impera-
tor veneratus eſt, pactuſque victoriam
templa promiſit, & reddidit ſane quaſi
commilitonibus diis ſtipendium.* Freinsh.

S A L-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. XIII.

Bellum Illyricum.

MAcedonici belli contagio traxit Illyrios. Ipſi quidem, ut Romanum à tergo diſtringerent, à Perſe rege conducti pecunia militavere. Sine mora ab Anicio prætore ſubiguntur. Scordam caput gentis deleſſe ſuffecit. ſtatim ſequuta deditio eſt. Denique hoc bellum ante finitum eſt, quam geri Romæ nuntiaretur.

CAP.

SALMASII.

r Llyrios] Optimæ ſchedæ, *Illyrros.* Ἴλλυρες Græcis, & Ἴλλυροι ſic etiam inis *Illyres* & *Illyri.* Plauto . . . *ibus, & Megaribus.* ſic *Ligures*, & *uri. Baleares*, & *Baleari.* Salluſtius, urth. cap. 105, *funditorum Balearo-*. *Balearorum* pro *Baliarium*. vulgo tur *Beleariorum.* ſcripti codices, nnotant viri docti, ſcribunt, *Ba- orum.* nos *Balearorum* fecimus.

2. *Scordam caput gentis*] Forte, *Sco- m* melius ſcriberetur. Σκόδραν Pto- næus inter Liburniæ μεσογείοις nit. alia eſt Σκύδρα apud Stepha- m meum, qui ſcribit, Σκύδραν eſſe κεδονικὴν πόλιν. poſſet tamen ea- m eſſe, Σκύδρα, & Σκόδρα· ut em ſunt Σόλκοι & Σύλκοι, Σκοποὶ Σκυποὶ. ſed alias hac de re plura.

VARIORUM.

BEllum hoc, & ejus cauſam, deſcribit Appianus, Illyrio. Item Plutarchus, Æmilio. Meminit Epit. Liv. 43, & 44: & [& ipſe Livius.] Eutrop. 4. 1: Val. Max. 3. 3. 2, Advertentium Gentium, Illyricorum regem, contra quem hoc bellum geſtum eſt, Gentianam herbam inveniſſe, & ex ſuo nomine *Gentianam* dixiſſe. Auctor Plin. 25. 7. *Camers.* An de eo Ælian. Hiſt. Var. 2. 41. 17, ut pro Γενναῖος legatur Γέντιος; *Freinsh.*

2. *Sine mora*] Intra XXX nimirum dies. Livius, 44. 32. 3. *Freinsh.*

Hoc bellum ante finitum eſt, &c.] Livius, 44. 32. 4: *Hoc unum bellum prius perpetratum, quam cœptum, Romæ auditum eſt.* Freinsh.

CAP. XIV.

Bellum Macedonicum tertium.

1 QUodam fato, quaſi ita conveniſſet inter Pœnos & Macedonas, ut tertio quoque
vincerentur, eodem tempore utrique arma
2 moverunt: ſed prior jugum excutit Macedo,
aliquanto, quam ante, gravior, dum contemni-
3 tur. Cauſa belli prope erubeſcenda. quippe regnum pariter & bellum vir ultimæ ſortis Andriſcus invaſerat, dubium liber an ſervus, mercenarius certe: ſed quia vulgo ex ſimilitudine Philippi, *Pſeudophilippus* vocabatur, regiam for-

VARIORUM.

DE hoc bello ſcribunt Epit. Liv. 50: Val. Max. 7. 5. 4: Auctor de vir. illuſtr. cap. 61: Eutrop. 4. 3: Euſeb. lib. temp. *Camers*. Adde Velleium Paterculum, 1. 11. *Freinsh*.

2. *Gravior, dum contemnitur.*] Scribit de Marſorum vipera Solinus, cap. 8. *Brevior hæc ceteris: ac propterea, dum deſpicitur, facilius nocet.* quod & privatim publiceque quis ſibi quoque haud temere accommodaverit: quippe *citius venit periculum quod contemnitur*. Monitumque Alexandri Magni apud Curtium, 6. 3. 11: *Parva ſæpe ſcintilla magnum excitavit incendium. Nil tuto in hoſte deſpicitur: quem ſpreveris, valentiorem negligentia facies.* Sed & effatur Annibal apud Livium, 21. 43. 13: *Sæpe contemptus hoſtis cruentum certamen edidit, & incliti populi regeſque perlevi momento victi ſunt*, &c. *Gruterus*.

3. *Dubium liber an ſervus, mercenarius certe*] Legerim: *dubiam an ſervus.* Confer Porphyrii locum apud Euſeb. pag. 229. *Freinsh*.

Pſeudophilippus] Tacitus, 12. 62. 2: *Cui, ut degeneri* [h. e. ſuppoſititio] *Pſeudophilippi nomen impoſitum.* Marcellin. fin. lib. 14, vocat *Adramitenum Andriſcum, in fullonio natum*. Hujuſmodi ſubjectitiorum principum exempla aliquammulta lege apud Lipſium, monit. & exempl. Polit. 2. 5: Zwing. theatr. hiſtor. Vol. 7: Berneccerum, in Juſtinum, 31. 5. 6: Quales fuerunt Pſeudo-Agrippa, Tac. 2. 39: Pſeudo-Nero, Tac. H. 2. 8. 2: Pſeudo-Balduinus, Zwingeri theatr. 517. in 1. Adde Chronicon Hirſaug. Trithemii in Anno MCXL. Hujus *Pſeudophilippi* meminit & Appianus, fine Punicorum; & alterius cujuſdam, Epit. Liv. 53. *Freinsh*.

VA-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

formam, regium nomen, animo quoque regio implevit. Igitur dum hæc ipſa contemnit po- 4
pulus Romanus, Juventio prætore contentus, virum non Macedonicis modo, ſed Thraciæ quoque auxiliis ingentibus, validum, temere tentavit: invictuſque, non à veris regibus, ſed ab illo imaginario & ſcenico rege, ſuperatur. ſed, conſule Metello, amiſſum cum legione 5
prætorem, pleniſſime ultus eſt. Nam & Macedoniam ſervitute multavit: & ducem belli deditum ab eo, ad quem confugerat, Thraciæ regulo, in Urbem in catenis reduxit; hoc quoque illi in malis indulgente fortuna, ut de eo populus Romanus, quaſi de vero rege, triumpharet.

CAP.

VARIORUM.

Animo] Certa & clara lectio. ..nquam Vir quidam Eruditus ſub..eret *mimo*, h. e. habitu, ſermone, ..i. *Freinsh.*

Iuventio prætore]Eutrop.4.3, no..at prætorem non *Iuventium*, ſed ..*anetium*. Camers.

..*victuſque à veris reg., ab illo*, &c.] ..inem tam iniquum fore confido ..tori tam terſo & florido, ut ægro ..no ferat,attextas operi gloſſas ejici. ..que confidenter ita repoſitum ..ius. fuerat: *invictuſque, non à veris* ..*us, ſed ab illo, &c. non* & *ſed* ſcio.. aliquis inſeruit textui; abſunt ..mode; immo incommodiſſime ..int. Certe enim invictus non vin..r; aut qui vinci poteſt, invictus non eſt. ergo etiam apud Rutil. Itin. 1. 64, male cum Vet.

Profuit injuſtiste dominante capi.

quam cum Caſtal. & Sizmanno *invictu*. Freinsh.

5. *Conſule Metello*] Aut prætore, ſi Velleio, 1. 11. 2, credimus. Conſulem facit & Pauſan. pag. 421. *Freinsh.*

Servitute multavit] Victo enim Perſe, libera relicta fuerat, legibuſque optimis, quas Paullus præſcripſerat, utebatur. vide Livium, 45. 29, &c. *Freinsh.*

Vt de eo pop. Rom., &c. triumpharet.] Egregium vero ſolatium, quale Antiocho etiam contigit, ſupra, 2. 8. 4, *quod à Rom. victus eſt*. Iis porro, *quaſi de vero rege*, ſimile exemplum, infra, 3. 20. 14, de Spartaco; *quaſi imperator occiſus eſt*. Freinsh.

CAP. XV.

Bellum Punicum tertium.

1 TErtium cum Africa bellum, & tempore
exiguum (nam quadriennio patratum eſt),
& in comparatione priorum, minimum labore:
non enim tam cum viris, quam cum ipſa urbe,
pugnatum eſt): ſed plane maximum eventu.
2 quippe eo tandem Carthago finita eſt. Atque
ſi quis trium temporum momenta conſideret,
primo commiſſum bellum, profligatum ſecun-
3 do, tertio vero confectum eſt. Sed hujus cauſa
belli, quod contra fœderis legem adverſus Nu-
midas quidem ſemel paraſſet claſſem, & exer-
citum, frequens autem Maſiniſſæ fines territa-
ret.

SALMASII.

1. IN *comparatione priorum*] Lege, *in comparationem priorum.* ſic alibi loquitur, ut lib. IV, cap. 10: *nihil acciderat in comparationem cladis, quæ in poſterum diem imminebat.*

2. *Atque ſi quis*] Quidam, *at ſi quis.* nihil muto.

VARIORUM.

BEllum Punicum tertium ſcribunt fere omnes. Epit. Liv. 48, & 49: Appianus, Libyco. Aug. Civit. 3. 21: Plut. Catone: Eutropius, 4. 3: Oroſ. 4. 22, & 23: Auctor de viris illuſtr. cap. 58. *Camers.* Vide omnino Strabonem, lib. 17, pag. 573. Meminit & Themiſtius, orat. 10, de pace ad Valentem: & Zonaras, Annal. tom. 2. *Freinsh.*

1. *Exiguum*] Ita v. e. ſine verbo *fuit:* quod ſequebatur in poſtea vulgatis: neque alioqui comparet in Pal. *Gruterus.*

Labore: non enim] Ita diſtinxi, ſuadente ſententia, & volentibus chirographis Palat. *Gruterus.* confer infra, 4. 2. 6. *Freinsh.*

Maximum eventu] Hauſi è v. e., id etiam adprobantibus iiſdem Palat., ſententia prorſus volente, ut fuerit ſcilicet bellum tempore quidem exiguum laboreque; ſed tamen maximum eventu. editi, *maximo eventu.* Gruterus.

3. *Territabat*] Sic Pall., & editio vetus: nam alii, *territarent*; ex quo quidam, *tentarent.* quod certe non probo. De re vide Appianum, & Epit. Livii. Cauſam autem belli quod attinet, veriorem eam, meo quidem animo, fatetur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

re. Sed huic bono ſocioque regi favebatur. 4
Quum bellum ſederet, de belli fine tractatum
eſt Cato inexpiabili odio delendam eſſe Carthaginem, & quum de alio conſuleretur, pronuntiabat: Scipio Naſica ſervandam, ne, metu 5
ablato æmulæ urbis, luxuriari felicitas Urbis inciperet. Medium ſenatus elegit, ut urbs tan-

ter Velleius, 2. 12. 5, *invidiam* ni- ... m *imperii*. Freinsh.

SALMASII.

Quum bellum ſederet] Eleganter ... nuite *bellum ſedere* diceret, quod pl... depoſitum & finitum non erat, ſed intermiſſum & pro tempore ceſſatum. quidam tamen heic legunt, *cum bellum ſedaret*, quos minime ſecundos puto. contra enim accipiendum eſt, ac illi putant. *cum bellum ſederet*, exponendum, cum bellum decretum eſſet. ut dicimus, *ſententiam* ... ; ſic *bellum ſedere*, eadem imagi... & ita accipi poſtulat ſententia. ... enim bellum decretum fuiſſet, quam ineptum erat dicere, de fine be... tractatum eſt? Acumen eſt An..., fiduciam virium Romanarum ...cientis: cum, inquit, vix bellum ...piendum eſſe decreviſſent, jam de fine belli tractabant. tota igitur erra... nt via, qui, *ſedaret*, heic legebant, ... mentem horum verborum attenderunt. Nazarianus, *bello ſederet*. per... m.

VARIORUM.

... *Cato*, &c.] Appianus, Libyco, ... 38: *Fertur, Catonem nunquam non ſententia dixiſſe, delendam Carthaginem ... ei Scipionem Naſicam contra dixiſſe, ... ſinendam Carthaginem, ut ejus metu diſciplina à majoribus tradita, jam labaſ..., retineatur*. Vide Cicer. de ſenect. 6. 8. Qua autem maxime ratione patres moverit Cato, narrat Plinius, 15. 18: & Plutarch. in vita. Eadem hæc pulcre referuntur à Diodoro, in Excerpt. Valeſ. pag. 382. Confer etiam L. Ampelium. Perſpexit hoc Lucanus, 6. 788:

—— *Major Carthaginis hoſtis*
Non ſerviturі mœret Cato fata nepotis. Freinsh.

Et quum de alio conſuleretur] *Erat quippe frequens ſenatoribus, ſi quid è rep. crederent, loco ſententiæ promere*. Tacitus, 2. 33. 3: & 13. 49. 3. Obſervavit hoc etiam, ut alia pleraque, celeberrimus merito ſuo Briſſonius, lib. 2, formul. pag. 185: & poſt eum Roſinus, antiquitatum 7. 7. *Freinsh*.

5. *Ne, metu ablato æmulæ urbis*, &c.] Hoc *urbis*, quia mox repetitur, hic omitti poterat. In re ipſa remittimus lectorem ad eos, qui prius hac de re egerunt. videatur Amiratus, diſſert. polit. 14. 1: & Gruterus ad Livium, 2. 21. 6. Quibus addatur Cleomenis dictum, apud Plut., apophth. Lacon. 76, qui, *dicenti, cur Argivos devictos, qui ſæpe bellum contra vos ſuſceperunt, non delevistis? Nequaquam delendi nobis ſunt, reſpondit; ne deſint, qui juvenes noſtros exerceant*. Adde Ælian. Hiſt. var. 14. 25. 2. Sic Epaminondæ *morte etiam Athenienſium virtus intercidit. Siquidem amiſſo, cui æmulari conſueverant, in ſegnitiam torporemque reſoluti, &c.* Juſtinus, 6. 9. 1. *Freinsh*.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

6 tantum loco moveretur. Nihil enim ſpecioſius
videbatur, quam eſſe Carthaginem, quæ non
7 timeretur. Igitur Manilio, Cenſorinoque, con-
ſulibus, populus Romanus aggreſſus Carthagi-
nem, ſpe pacis injecta, traditam à volentibus
8 claſſem, ſub ipſo ore urbis, incendit. Tum evo-
catis principibus, *ſi ſalvi eſſe vellent, ut migrarent
finibus*, imperatum. Quod pro rei atrocitate
adeo movit iras, ut extrema mallent. Com-
ploratum igitur publice ſtatim, & pari voce
9 clamatum eſt, ad arma; ſeditque ſententia,
quoquo modo rebellandum: non quia ſpes ulla
jam ſupereſſet, ſed quia patriam ſuam mallent
10 hoſtium, quam ſuis, manibus everti. Qui re-
bellantium fuerit furor, vel hinc intelligi poteſt,
quod in uſum novæ claſſis tecta domuſque re-
ſcide-

VARIORUM.

5. *Loco moveretur*] Situ enim maxime opportuno erat Carthago. unde præcipua illi opum initia & incrementa; quod etiam tangit Cenſorinus, in orat. ad Carthaginienſes, apud Appianum, in Punicis. Hac de cauſſa Corinthum, alterum oræ maritimæ ocellum, ſuſtulerunt Romani, *opportunitatem loci maxime ſequuti, ne poſſet aliquando ad bellum faciendum locus ipſe adhortari*. Cicero de officiis, 1. 11. 4. *Freinsh.*

7. *Manilio, Cenſorinoque, Coſſ.*] De nominibus horum Coſſ. non omnes conveniunt, Eutrop. habet, *L. Mallio Cenſorino, M. Mallio, Coſſ.* Oroſ., *L. Cenſorino, M. Manlio, Coſſ.* Livius, 49, *L. Martio, M. Manlio, Coſſ.* Camers. Utcunque ſe res habeat, in nomine vel prænomine vitium ſit oportet, hoc argumento, quod Manlio Capitolino poſt necem illatam hæc quoque *gentilitia nota* addita eſt; *gentis enim Manliæ, decreto cautum eſt, ne quis deinde M. Manlius vocaretur.* apud Liv. 6. 20. 12. Vinetus, in ſomnium Scipionis, oſtendit, horum Coſſ. nomina fuiſſe, *L. Marcius Cenſorinus*, & *Manius Manilius*. Freinsh.

8. *Ut migrarent finibus*] Eandem conditionem Saguntinis etiam obtulit Annibal, quam ipſi non magis acceperunt, quam hoc loco Carthaginienſes. Vide Livium, 21. 13. 6. De Carthagine confer Excerptum Polybii apud Valeſ. pag. 177. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ci erunt: in armorum officinis aurum & ar-
ge tum pro ære ferroque conflatum eſt: in tor-
m ntorum vincula matronæ crines ſuos contu-
le unt. Mancino deinde Conſule, terra, mari- 11
q :, fervebat obſidio. Operis portus nudatus;
& primus, & ſequens, jam & tertius murus;
q um tamen Byrſa, quod nomen arci fuit, quaſi
a era civitas, reſiſtebat. Quamvis profligato 12
u bis excidio, tamen fatale Africæ nomen Sci-
pi num videbatur. Igitur in alium Scipionem
c nverſa Reſpublica, finem belli repoſcebat.
H nc Paullo Macedonico procreatum, Afri-
cani

VARIORUM.

. *Aurum & argentum*] Idem re- Adonis, Chronic. anno 4614. *nsh.*

Matronæ crines ſuos contulerunt] : omnia latius videre eſt apud Ap- ium. Crinium hac in re uſum q d attinet, ſæpius experti ſunt ve- s. Vide Veget. 4. 9; & quos ibi t Stewechius, ut Capitolin. in Ma- inis [ſive Maximo & Balbino, . 11, & 16,]: Vitru. 10. 17: Dion. evero: Cæſar. Bell. Civil. 3.9: Ap- ium, de bell. Punic. quibus adde ntinum, 1.7.3, & 4: & Polyænum, Thraſiis, lib. 8. *Freinsh.*

11. *Mancino deinde Coſ.*] L. Hoſti- m Mancinum hoc bello non fuiſſe ſ. ſatis certum eſt, ſed proximo an- poſt devictam Carthaginem, An- es Coſſ., & Plinius, 35. 4, teſtan- ; quia L. Mancinus primum cum rcitu Carthaginem irrupit, & pi- m Carthaginem, præliaque facta, foro propoſuit: proximis comitiis ſ. creatus eſt. quare hic, aut *legato* t *claſſis præfecto*, ſcribendum eſt: legatus enim pro collega Sp. Poſtumio Albino datus eſt Calpurnio Piſoni Coſ.; & claſſis præfectus fuit, quouſque eum Scipio Aimilianus Romam remiſit. *Stadius.* Hic eſt ille Mancinus, qui, ſicut Africanus prior, utero matris exciſus eſt: ita enim videtur legendum apud Plinium, 7. 9; non, ut vulgatur, *Manlius.* & ibidem, *Auſpicatius enecta parente gignuntur.* malim legi *exacta*, eadem forma, qua *exciſo utero edere* dixit Ulpianus, l. 141. de V. S. *Freinsh.*

Byrſa, quod nomen arci fuit] Carthaginis ſitum Appianus, Lybicis; & Strabo, lib. 17 (nam apud Liv. lib. 26 deſideratur), deſcribit: ſitam eſſe in peninſula, cujus cervix in meridiem continenti Africæ trium fere millium latitudine adhæreat, in qua Byrſa & murus ille triplex. *Stadius.* Vide & Juſtinum, 18. 5. *Freinsh.*

12. *Fatale Africæ nomen Scipionum*] Idque ſecutis etiam temporibus creditum: Suetonius, Cæſ. 15. 4: Cicer. de haruſp. reſp., cap. 4, pr. Videtur huc alludere Virg., Æn. 1. 401. *Freinsh.*

Hunc Paullo Macedonico procreatum] Paullus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

cani illius magni filius, in decus gentis aſſumpſerat, hoc ſcilicet fato, ut, quam urbem con-
13 cuſſerat avus, nepos ejus everteret. Sed, ut quammaxime mortiferi eſſe morſus ſolent morientium beſtiarum; ſic plus negotii fuit cum
14 ſemiruta Carthagine, quam integra. Compulſis in unam arcem hoſtibus, portum quoque maris Romanus obſederat. Illi alterum ibi portum ab alia urbis parte foderunt: nec ut fugerent, ſed quia nemo illos hac evadere poſ-

ſe

Paullus Æmilius, ex quatuor filiis formæ inſignis, egregiæ indolis, duos jure adoptionis in Corneliam Fabiamque gentem translatos, ſibi ipſe denegavit, &c. Val. Max. 5. 10. 2. Lege Plut. in Æmilio, cap. 7. [& Livium, 45. 41. 10.] In fœdum errorem Appianus, Syriac. pag. 105, c, prolapſus eſt, qui hunc Scipionem Æmilianum eum fuiſſe opinatus eſt, qui ab Antiocho puer captus fuit, & P. Scipioni patri reſtitutus. Sed ejus oppoſitum Latini omnes aſſerunt. Lege Val. 3. 5. *Camers.* Appiani errorem obſervavit etiam Bongarſius, ad Juſtin. 31. 7. 4. *Freinsh.*

SALMASII.

13. *Cum ſemiruta Carthagine*] Voce, *ſemirutum*, Annæum hunc ſolum uſum eſſe volunt, nec præterea uſpiam reperiri. ſed falluntur. bis enim aut ter legiſſe apud alios certo memini. Schedæ meæ mihi non jam ad manum, ex quibus exempla profer, extare in Velleio puto, niſi me deficit memoria. optimæ gloſſæ apud me, *ſemiruta, leviter emendata*, quam diverſa ſignificatione: cenſeo legendum, *ſemierrata, leviter emendata*. at de illarum gloſſarum bonitate alias dicemus. aliæ gloſſæ, *ſemirutum*, ἡμίχωστον.

14. *Portum quoque maris Romanus obſidebat*] Quis iſte portus maris? An Portum maris αὐτόκτιτον καὶ αὐτοφυῆ ὅρμον, ut Græci dicunt, vocat? ut opponatur foſſitio portui. ſequitur enim, *illi alterum ibi portum ab alia urbis parte foderunt*. legebam aliquando, *portum quoque Mars Romanus obſederat*. Sed adhuc hæreo, cur non ita loquutus eſt, *portum quoque Romanus obſederat*, ut ſexcentis aliis in locis loquitur? nihil tamen video melius illa lectione, quam etiam confirmant veteres libri.

Sed quia nemo illos hac evadere poſſe credebat] Scripti omnes *nec* pro *hac* retinent. ita igitur hunc locum emendamus: *illi alterum ibi portum ab alia urbis parte foderunt, nec ut fugerent, ſed qua nemo illos, nec evadere poſſe credebat*. manifeſta ſententia.

VARIORUM.

13. *Quammaxime mortiferi*] *In gladiatoribus quoque conditio dura victoris eſt, cum moriente pugnantis. Nullum magis adverſarium timeas, quam qui vivere non poteſt, occidere poteſt. Concitatiſſima*

eſt

ſcredebat. Inde quaſi enata ſubito claſſis eru-
pt: quum interim jam diebus, jam noctibus, 15
ova aliqua moles, nova machina, nova per-
torum hominum manus, quaſi ex obruto in-
endio ſubita de cineribus flamma, prodibat.
eploratis noviſſime rebus, quadraginta ſe 16
illia virorum dediderunt: quod minus cre-
as, duce Aſdrubale. Quanto fortius femina, 17
: uxor ducis? quæ, comprehenſis duobus li-
eris, à culmine ſe domus in medium miſit in-
endium, imitata reginam, quæ Carthaginem
ondidit. Quanta urbs deleta ſit, ut de cete- 18
s taceam, vel ignium mora probari poteſt.
uippe per continuos decem & ſeptem dies
vix

rabies in deſperatione, & morte ultima furorem animus impellitur. Seneca, ntrov. epit. 9. 6, *Freinsh.*

SALMASII.

17. *Quanto fortius femina*] Alter latinus, *quanto fortior femina. fortius* agis placet, & retinent melioris no- libri.

VARIORUM.

14. *Quaſi enata ſubito claſſis*] Non bſimilis Curtii, 9. 8. 13, locus: Ale- ander *validiſſimam* Sabi *regis urbem unicuio cepit. Barbaris ſimile monſtri iſum eſt, rudibus militarium operum: uippe in media ferme urbe è terra exiſte- ant, nullo ſuffoſſi ſpecus ante veſtigio fa- to.* Cui loco particulam *id*, poſt ver- um *cepit*, excidiſſe, monendum duxi. liter enim oratio eſſet ſine calce are- a. *Freinsh.*

16. *Quod minus credas*] Acidalius d Velleium, 2. 117. 1, mallet *quoque.* oſſet etiam legi *quodque*, ſed puto re- tineri poſſe vulgatam. *Freinsh.*

17. *Quanto fortius femina?*] Hanc hiſtoriam, ut alios ſileam, lege apud Valer. Maxim. 3. 2. 8, extern. Appia- nus, circa fin. Libyci, recitat hujus mulieris ad Scipionem & Haſdruba- lem verba. *Camers.*

Et uxor ducis] Illa verba videntur irreptitia. qualis enim antitheſis? quæ ſublatis illis belliſſima eſt. præter- quam quod Flori genium non ſapit hæc verboſa narratio, *femina & uxor ducis.* videtur adſcriptum fuiſſe, *id eſt, uxor ducis*, à ſtudioſo quodam. *Freinsh.*

18. *Ignium mora*] Nam Carthago incenſa eſt. Horat. Carm. 4. 8. 17:

—— *Incendia Carthaginis impiæ.*

Et, Epodon 7. 5.

Non ut ſuperbas invidæ Carthaginis
Romanus arces ureret.

Velleius, 1. 12. 6, *dirutam* ait. Mode- ſtinus, in lib. 21, quib. modis uſusfr. amitt. *aratrum paſſam.* Freinsh.

Per continuos decem & ſeptem dies] Quamdiu Romæ incendium durave- rit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

vix potuit incendium extingui, quod domibus ac templis ſuis ſponte hoſtes immiſerant: ut, quatenus urbs eripi Romanis non poterat, triumphus arderet.

rit ſub Nerone, vid. Tac. 15. 40. 1. *Freinsh.*

Sponte hoſtes immiſerant] Alia ſimilis deſperationis exempla notavimus infra, 2. 18. 15. *Freinsh.*

Triumphus] Ita Vineti editio, nec aliter vetus; quomodo & fuiſſe in Ms. ſuo prodidit lectiſſimi ingenii Lipſius, Elect. 2. 19: in Pall. duobus Gruterus; & in vetere Florentino Acidalius, ad Velleium, 2. 68. 4; cui tamen in voce *quatenus* nondum omnino adſentior. Vide noſtrum indicem. Similis locutio ſupra, 2. 2. 32, *triumphum periiſſe naufragio.* Freinsh.

CAP. XVI.

Bellum Achaïcum.

1 QUaſi ſeculum illud everſionis urbium curreret, ita Carthaginis ruïnam ſtatim Corinthus excepit, Achaiæ caput, Græciæ decus, inter duo maria, Ionium, & Ægæum, quaſi ſpectaculo expoſita. Hæc (facinus indignum!) ante

SALMASII.

1. E*Verſionis urbium curreret*] Forte, *quaſi ſeculum illud everſionibus urbium curreret.*

Facinus indignum!] *ô facinus indignum!*

VARIORUM.

HOc bellum ſcribunt Epit. Liv. 51, & 52: Juſtinus, 34. 1, & 2: Val. Max. 7. 5. 4: Auctor de vir. illuſtr. cap. 60: Eutrop. 4. 3: Oroſ. 5. 2: Cicer. pro M. Manil. cap. 5; & offic. 1. 11: Plin. 35. 12. Capta autem Corinthus eſt, Olympiadis 156 anno 3, anno U.C. 608: Plin. 34. 2. *Camers.* Vide etiam Strab. lib. 8: Vellei. 1. 13: Zonar. tom. 2: Pauſan., princ. Corinth.; latius in Achaïcis. Item Polyb. apud Valeſ. pag. 181. *Freinsh.*

1. *Everſionibus urbium*] Recte, ad eam formam, ſicut Claudianus, epigr. de ſene Veronenſi:

Frugibus alternis, non conſule, computat annum.

Simile eſt quod dicit infra, 3. 9. 1: *Aderat fatum inſularum.* Freinsh.

Corinthus] De hac urbe vide Strabonem, lib. 8, pag. 260, &c. *Freinsh.*

Inter duo maria] Inde *Bimaris*, ἀμφιθάλασσος, dicta Poëtis: Horatio, 1. Carm. 8: Ovidio, epiſt. 12. 27: Prudent. contra Symmach. 2. 352: Sidonio,

ate ſpreſſa eſt, quam in numerum certorum
ſtium referretur. Critolaus cauſa belli: qui 2
ertate à Romanis data adverſus ipſos uſus
: Legatoſque Romanos, dubium an & ma-
, certe oratione, violavit. Igitur Metello or- 3
nanti, tum maxime Macedoniæ mandata eſt
tio: & hinc Achaïcum bellum. ac primam
ritolai manum Metellus Conſul per paten-
s Elidis campos toto cecidit Alpheo. Et uno 4
ælio peractum erat bellum: jam & urbem
ipſam

n, Carm. 2. 476; &. epiſt. 9. 13. nsh.

SALMASII.

. *Igitur Metello ordinanti, tum ma- e Macedoniæ mandata eſt ultio*] Hæc modo poſſint conſiſtere, ignoro; inctione non minus, quam lectio- falſa. Corinthii ſuperbius appella- nt Legatos Romanos: mandata o Metello, qui tunc Macedoniam prætore regebat. non autem Ma- oniæ ultio illi mandata eſt, quæ il peccaverat, quod verum eſſet, orinthus in media Macedonia ſit. :, *Igitur Metello, ordinanti tum ma- e Macedoniam, mandata eſt ultio*. *er patentes Elidis campos*] Vetus, *le.* eſt *Elidæ*. ſic alibi *Leucadam* it, ut pluribus ibi diſputamus.

VARIORUM.

. *Critolaus cauſſa belli*] Cicero, de ura deor. 3. 38: *Critolaus evertit nthum: Carthaginem Aſdrubal. Hi s illos oculos oræ maritimæ effoderunt.* insh.

Libertate à Rom. data, &c.] Supra, 1. 2: *Volſinienſium ſervi libertatem minis datam in ipſos erexerant.* Cicer. fam. 11. 12: *Omnino eſt hoc populi, maximeque noſtri, in eo potiſſimum abuti libertate, per quem eam conſecutus ſit.* Freinsh.

Legatos, &c. violavit] De eorum, qui legatos violant, pœna, vide ſcriptores, quos ſupra, 1. 18. 5, citavimus. *Freinsh.*

3. *Ordinanti tum maxime Macedoniam*] Ita Pal. tert. & o. e. ante Vinetum. *Freinsh.*

Coſ.] Aut *prætor.* vide ſupra, 2. 14. 5. *Freinsh.*

Elidis] Cur Elidem & Alpheum conjungat, intelligas ex Pauſan. pr. tit. 8. Τῆς δὲ γῆς τ̃ Ἠλείας κατὰ μὲν ὀλυμπίαν καὶ τ̃ Ἀλφειοῦ τὰς ἐκβολὰς πρὸς τ̃ Μεσσηνίαν εἰσὶν ὅροι· τὰ δὲ πρὸς Ἀχαΐαν Δυμαίων εἰσὶν ὅροι. Meminit Eleorum hoc in negotio etiam Polyb. apud Valeſium. *Freinsh.*

4. *Uno prælio*] Metellum cum Achæis Bœotiſque duobus præliis congreſſum, primo ad Thermopylas, altero in Phocæis, viciſſe auctores habeo Pauſaniam in Achaïcis; & Oroſium, 5. 3. *Stadius.* Flori locus ſimilis eſt hic apud Tacitum, H. 2. 38. 5: *ſingulis velut ictibus transacta ſunt bella.* Freinsh.

VA-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ipſam terrebat obſidio: ſed (fato rerum!) quum
Metellus dimicaſſet, ad victoriam Mummius
5 venit. Hic alterius ducis dignitate exercitum
ſub ipſis Iſthmi faucibus fudit, geminoſque
portus ſanguine infecit. Tandem ab incolis
deſerta civitas, direpta primum, deinde, tuba
6 præcinente, deleta eſt. Quid ſignorum, quid
veſtium, quidve tabularum raptum, incenſum
atque

VARIORUM.

4. *Quum Met. dimicaſſet, ad victoriam Mumm. venit.*] Minime novum eſſe, ut intervertantur præmia, alterius conſilio periculoque parta; victoriaque jam parata e manibus eripiatur ſucceſſoris novi ſuperventu; non exili ſuggeſtu exemplorum probatum nobis ad Tacit. H. 4. 85. 5. *Gruterus.* Unde ſæpius invidia decedentium, & rerum gerendarum impedimenta. Vide ſupra, ad 1. 9. 2: item Polyb. apud Valeſ. pag. 178: Salluſtium, Jug. cap. 38: & Val. Max. 9. 3. 7. De Mummio vide etiam Plin. 35. 12. 1: & Pauſan. lib. 5, pag. 336. pr. *Freinsh.*

5. *Dixi late*] Hactenus omnes, *dignitate.* abſurde. Emendatio eſt eruditiſſimi Pighii, quam ob evidentiam ſuam textui inſeruimus. Hoc enim nomen Achaïci imperatoris. etiam apud Polyb., in Excerpt. Valeſianis. Vide latiùs ipſum Pighium, in annalibus Romanis, anno U. C. DCVII. *Freinsh.*

Civitas, &c. deleta eſt] Juſtinus, 34. 2. 6: *Urbs ipſa Corinthus diruitur: populus omnis ſub corona venditur; ut hoc exemplo ceteris civitatibus metus novarum rerum imponeretur.* Cui conſentit Zonaras, tomo ſecundò. *Freinsh.*

Tuba præcinente] Neſcio quid antiqui moris hoc verbo Florus tangit, quod forte (dum certiorem hujus loci explicationem comminiſci, aut velint alii, aut nos poſſimus) non inepte referretur ad veterem illum in cives animadvertendi ritum, quem ad Tac. 2. 32. 8, Lipſius explanat: ut quemadmodum illo caſu, ſic hoc noſtro, tuba cecinerit, quo omnibus innoteſceret, auctoritate juſſuque publico negotium iſtud peragi. Sive potius ec factum, ut eodem modo deſtrueretur quo condi ſolebant urbes; niſi quod ibi tibiæ adhibitæ. Vide Pauſan. Meſſen. pag. 268. quemadmodum etiam Athenienſium muros diruit Lyſander, Plut. in vita, cap. 28; & Xenoph. Adde Tzetzen, Chil. 7. 7. 139. Serv. ad iſta Virgil. in lib. 2:

Exoritur clamorque virum, clangorque tubarum.

Liv. lib. 1, ubi de Alba diruta: Suppl. Curt. 1. 14. 7. *Freinsh.*

6. *Incenſum atque projectum*] A militibus nempe, pretium eorum non æſtimantibus, ſub duce nihilo rerum iſtarum prudentiore. *Mummius enim ut traditur, magnanimitatis, quam artificiorum, ſtudioſior.* Strabo, lib. 8, pag. 263: *& tam rudis fuit, ut cum maximorum artificum perfectas manibus tabulas ac ſtatuas, in Italiam portandas locaret juberet prædici conducentibus, ſi eas perdidiſſent, novas eos reddituros.* Velleius 1. 13. 6. *Freinsh.*

V

que projectum eſt! Quantas opes & abſtu-
rit & cremaverit, hinc ſcias; quod, quicquid
orinthii æris toto orbe laudatur, incendio
perfuiſſe comperimus. Nam & æris notam
etioſiorem ipſa opulentiſſimæ urbis fecit in-
ria: quia incendio permiſtis plurimis ſtatuis
que ſimulacris, æris, auri argentique venæ in
ommune fluxere.

CAP.

VARIORUM.

6. *Quantas opes*] Corinthus antiqui-
s opulentiſſima, qua de cauſa Ho-
erus, Il. 2. 570.
——ἀφνειόντε Κόρινθον.
Corinthii æris] Toto orbe celeberri-
i. Cujus memoria pleni ſcripto-
ım libri. Vide præcipue Plin. 34. 2:
Muretum, var. lect. 3. 5. Hinc Ro-
anis primum ſigna & tabulæ pictæ
pretio & admiratione; vide Plin.
3. 11. quamvis Salluſt. Cat. 11. 8,
deatur iſtud Sullæ temporibus tri-
ıere. Hujuſmodi *Corinthia vaſa* cu-
de corraſit etiam Verres. vide Cic.
err. 2. 19: & quoniam mentio Ver-
s admonuit, inſignem Plinii locum
ne prætereamus. Sic autem ille, 34.
8. 1: *Signis, quæ vocant Corinthia, ple-
rique in tantum capiuntur, ut ſecum cir-
cumferant; ſicut Hortenſius Orator Sphin-
gem Verri reo ablatam. Propter quam
Cicero illo judicio in altercatione neganti
ei, ſe ænigmata intelligere, reſpondit, debe-
re, quoniam Sphingem domi haberet.*
Æs tamen Corinthium (ſed non hac
mixtura) multis antea ætatibus cele-
bre fuiſſe, certum habemus ex Athe-
næo, 4. 1. Adde Philandri Vitruvium,
pag. 338. *Freinsh.*

7. *Permiſtis*] Aliæ fere, *peruſtis*
[veſtigio veræ lectionis *permiſtis*]. poſt-
ea Vineti ed. omiſerat vocem *venæ*,
quam revocavi, ſuaſu ceterorum
Impr. item Pall. *Gruterus.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. XVII.

Res in Hiſpania geſtæ.

1 VT Carthaginem Corinthus, ita Corin-
thum Numantia ſequuta eſt. Nec deinde
2 toto orbe quicquam intactum armis fuit. Poſt
illa duo clariſſima urbium incendia, late, atque
paſſim, nec per vices, ſed ſimul pariter, quaſi
unum, undique bellum fuit; prorſus ut illæ ur-
bes, quaſi agitantibus ventis, diffudiſſe quædam
3 belli incendia toto orbe viderentur. Hiſpaniæ
nunquam animus fuit adverſus nos univerſæ
conſurgere: nunquam conferre vires ſuas li-
buit, neque aut imperium experiri, aut liber-
tatem tueri ſuam publice. Alioquin ita undi-
que mari, Pyrenæoque, vallata eſt, ut ingenio
4 ſitus nec adiri quidem potuerit. Sed ante à Ro-
manis obſeſſa eſt, quam ſe ipſa cognoſceret. Sola
omnium provinciarum vires ſuas, poſtquam vi-
cta

SALMASII.

4. S*Ola omnium, poſtquam victa eſt*] *Et ſola omnium, poſtquam victa eſt.* ita libri.

VARIORUM.

BElla quæ poſt deletam Corinthum orta ſunt, lege in Epit. Liv. 51, & 52: Juſtin. lib. 34, & inde: Eutrop. 4. 3: Oroſ. 5. 3. Ceteri locis ſuis citabuntur. *Camers.*

2. *Clariſſima*] Nullus dubito, auctorem ſcripſiſſe, *clariſſimarum*; nec eſſe puto, ut rem tam claram rationibus aut exemplis firmem. *Freinsh.*

3. *Nunquam conferre vires ſuas libuit*] Lege Strabonem, lib. 3, pag. 109. Ea peſtis & olim & hodie fortiſſimos florentiſſimoſque populos perdidit. Tacit. Agr. cap. 12: Britanni *in commune non conſulunt: rarus duabus tribuſve civitatibus ad propulſandum commune periculum conventus. ita dum ſinguli pugnant, univerſi vincuntur.* Freinsh.

Mari Pyrenæoque vallata eſt] Hiſpaniæ ſitus, laus, &c. habetur ab omnibus. Lege Strab. lib. 3: Plin. 3. 1. 2, & 3: Juſtin. lib. 44: Solin. c. 36. plura

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

...t eſt, intellexit. In hac prope ducentos per 5
annos dimicatum eſt, à primis Scipionibus in Cæſarem Auguſtum, non continue, nec cohærenter, ſed prout cauſæ laceſſierant: nec cum Hiſpanis initio, ſed cum Pœnis in Hiſpania. Inde contagio & ſeries cauſaque bellorum. Pri- 6
ma per Pyrenæum jugum ſigna Romana Publius & Cnæus Scipiones intulerunt: prælijſque ingentibus Annonem, & Aſdrubalem, fratrem Annibalis, ceciderunt: raptaque erat impetu Hiſpania, niſi fortiſſimi viri, in ipſa ſua victoria oppreſſi Punica fraude, cecidiſſent, terra marique victores. Igitur quaſi novam inte- 7
gramque provinciam ultor patris & patrui Scipio ille, mox Africanus, invaſit: iſque, ſtatim capta Carthagine, & aliis urbibus, non contentus Pœnos expuliſſe, ſtipendiariam nobis provinciam

...a Silius, 3. 325, &c.: Claudian. ...laude Serenæ: Avienus ibi:

——— *Hic Hiſpanus ager*, &c.

...rum infra, locum depravatum ſic ...gavimus,

...*ens agitat* [an *habitat?*] *rupis veſtigia Pyrenaæ.* Camers.

...: præcipue Ludovici Nonii Hiſpa...n, opus accuratum, & multæ eru...tionis. Hæc autem ſolida populo... munimenta ſunt, mare & mons. ...uibus utriſque, infinita bonorum ...orum dicta coacervavimus, ad Ta...1. 9. 12: item, 14. 23. *Gruterus.*

. *Nec adiri quidem*] Tantum abeſt, ...ppugnari. dictum enim eſt, ſicut ... Livii, 44. 6. 7: *Sunt enim Tempe* ...*s, etiamſi bello non ſiat infeſtus, tranſ*...*difficilis.* Similia paſſim apud au...es. *Freinsh.*

4. *Quam ſe ipſa cognoſceret*] Bene igitur noſter, ſupra, 1. 8. 6, cenſum Servii commendat eo, quod effecerit, *ut ipſa ſe noſſet reſp.* Pertinet huc adagium noſtratium, quo dicunt, equum, ſi vires ſuas noſſet, homini, quippe debiliori, non ita patienter pariturum. Eaque de cauſa, *ſententia in ſenatu dicta, ut ſervos à liberis cultus diſtingueret*, improbata eſt, cum appareret periculum, *ſi ſervi dominos numerare*, & inde ſuam multitudinem vireſque æſtimare, *cœpiſſent*. Senec., de clement. 1. 24. *Freinsh.*

5. *Prope ducentos per annos*] Conſentiunt Livius, 28. 12. 10: Vellei. 2. 90. 3: Strabo, lib. 3, pag. 109. *Freinsh.*

6. *Scipiones*] Vide ſupra, 2. 6. 36. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ciam fecit: omnem citra ultraque Iberum ſub-
jecit imperio: primuſque Romanorum ducum,
8 victor ad Gades & Oceani ora pervenit. *Plus
eſt provinciam retinere, quam facere*: itaque per
partes jam huc, jam illuc miſſi duces, qui fero-
ciſſimas, & ad id temporis liberas gentes, ideo
impatientes jugi, multo labore, nec incruen-
9 tis certaminibus ſervire docuerunt. Cato ille
Cen-

SALMASII.

7. *Omnem citra ultraque Iberum ſubjecit imperio*] An *omnem provinciam?* durum eſt. legendum, *omne citra ultraque Iberum ſubjecit imperio*. Id eſt, quidquid ultra citraque Iberum eſſet. Sic infra, *quatuordecim annos omnia citra ultraque liberum Tagum ferro & igne populatus*.

VARIORUM.

7. *Scipio*] Pro his, quæ hic de Scipione ſuperiore narrantur, lege quæ ſupra, 2.6.37, ſunt annotata. quibus adde quæ ſcribit Plut. in apophth. *Camers.*

Statim capta Carthag.] Ita conjungo; innuit enim, eodem die oppugnatam captamque. Vide ſupra, 2.6.39. *Freinsh.*

Provinciam fecit; omnem] V.e. *urbem*. neque ſecus Pal.tert.; ut ſuſpicer, locum hunc coinquinatum gloſſis librariorum. nam ſtatim ſequentia, *omnem citra ultraque Iberum ſubjecit imperio*, non ſatis cohærent prædictis. poterat quidem fingi, *& omnia citra ultraque*, &c. ſed quis adſtruet ei fidem? *Gruterus.*

8. *PLUS eſt provinciam retinere, quam facere*] Eadem ſententia, 4.12.29. Similis apud Livium, 37.35.5: *Parari ſingula adquirendo facilius poſſunt, quam univerſa teneri.* Curtium, 2.11.9: *Facilius eſt quædam vincere, quam tueri.* Quod ipſum quam difficilem, aut debilem, faciat univerſalis monarchiæ conſtitutionem, feliciter oſtendit ille, breviter dicam, literis & armis egregius, Marcus à Rechlingen, in diſſertatione ſua, de Monarchia Univerſali. Cauſſam hujus difficultatis tangit etiam Ovid. de Arte, 2.21, noto carmine:

Non minor eſt virtus, quam quærere, parta tueri:
Caſus ineſt illis; hic, erit artis opus.

Pertinet huc conſilium Auguſti apud Tac. & Dionem, *de coërcendis intra terminos imperii finibus*. Adrianus, apud Spartianum, cap. 5, *omnia trans Euphratem ac Tigrim reliquit, exemplo, ut dicebat, Catonis, qui Macedonas liberos pronuntiavit, quia teneri non poterant.* Freinsh.

Ideo impatientes jugi] Tac.H.4.17.8: *Servirent Syria, Aſiaque, & ſuetus regibus Oriens: multos adhuc in Gallia vivere, ante tributa genitos.* Freinsh.

Servire docuerunt] Claudianus, de bello Get. verſ. 140:

——— *campo poſt auſus aperto*
Marcellus vinci docuit. Freinsh.

9. *Cato*] Geſta hujus Catonis contra Celtiberos, ſcribit Plut. in vita, & in apophth. Val. Max. 4.3.11: Auctor de vir. illuſtr. cap. 47: Frontin. 1.1.1: & 4.7.31. Multa Cicero, in Catone majore. Plin. 14.13: *Cato*, inquit, *quum in Hiſpaniam navigaret*, unde

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Cenſorius Celtiberos, id eſt, robur Hiſpaniæ, aliquot præliis fregit. Gracchus, pater ille Gracchorum, eoſdem centum & quinquaginta urbium everſione multavit. Metellus ille, qui ex Macedonia cognomen meruit, quum & Con-

um triumpho rediit, non aliud, in- vinum bibi, quam remiges. Idem n. 4. 3. 1. Lege quæ ſcribit Gellius 3. 18. *Camers.*

S A L M A S I I.

Metellus ille, qui ex Macedonia *cognomen*] Locus hic non ſatis planus, ndo, niſi fallor, non vacat. ita dam, facit ſcripturarum varietas, ere mendoſi non dubium eſt argu ntum. in altero Palatino, *Metel- , qui ex Macedonia cognomen me- , & Celtiberius fieri.* & ita olim cerat præſtantiſſimus Gruterus. ſic quidem omnia erunt ſana: c loquutio, *Celtiberius fieri*, neſcio nodo minus placet, & genium non reſipit. Locum hunc ſic le- & diſtinguere non dubitem: *lus ille, qui ex Macedonia cogno- meruerat & ex Celtiberia ferre, qui ntrebiam & Nertobriges memora- piſſet exemplo, majori gloria peper-* vel hcc modo: *Metellus ille, qui ex donia cognomen meruerat & ex Cel- a ferre: quum Contrebiam & Ner- es memorabili cepiſſet exemplo, ma- oria pepercit.* Metellus, inquit, qui tulerat ex Macedonia cogno- , meruerat & ex Celtiberia ferre, duas urbes in Celtiberia cepiſſet, pepercit, nec eorum urbes ever- & ita abſtinuit Celtiberici cogno- , quod ad æternam gentis macu- & opprobrium retinuiſſet. Sed rem laudem adeptus eſt ob hu- itatem & clementiam, qua erga s uſus eſt, quam ſi ex victoria cognomen tuliſſet. *pro Contrebiam & Nertobriges*, unus de Palatinis habet, *cum Celtiberiam memorabili cepiſſet exemplo.* nec longe abit veteris editionis ſcriptura, *Cetebriam*; Hæc Contrebia neſcio an illa ſit, quæ apud Ptolomæum Contrebita, qui juxta eam *Nertobrigam* ponit. ſed de his alibi erit videndum.

V A R I O R U M.

9. *Gracchus*] Quod hic dicitur de Graccho patre, habetur c. 57 Auctoris de vir. illuſtr. De iſto Graccho Val. Maxim. 4. 6. 1: Plinius, 7. 13: Cicero, de divin. 1. 18: & alibi. *Camers.* Adde Livium, 41. 6. 3. Diod. apud Valeſ. 305. *Freinsh.*

CL Urbium everſione] Livius, 40. 49. 1, *CIII oppida intra paucos dies in deditionem accepit.* Polybius auctor eſt, evertiſſe Gracchum CCC urbes Celtibericas: quod tamen comice exagitat Poſidonius, apud Strab. lib. 3, pag. 111, in Gracchi gratiam inquiens, ab eo turribus urbium nomen inditum. quod noſtro quidem ſeculo non ſemel vidimus, cum effigies ducum paſſim circumferrentur, adjunctis imaginibus locorum quæ cepiſſent, inter quæ ſæpius ignobiles vici, aut modica oppidula, ſub ingenti titulo conſpiciebantur. *Freinsh.*

10. *Metellus*] Metelli geſta in Hiſpania lege in Epit. Liv. 53: Val. Max. 7. 4. 5: & Auct. de vir. illuſtr. cap. 61: Frontin. 1. 1. 12. *Camers.* Adde Appian. de bello Numant. & Vellei. 2. 5. 2. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Contrebiam memorabili cepiſſet exemplo, &
11 Nertobriges, majori gloria pepercit. Lucullus
Turdulos, atque Vaccæos. de quibus Scipio il-
le poſterior, ſingulari certamine quum à rege
12 fuiſſet provocatus, opima retulerat. Decimus
Brutus aliquanto latius, Celticos, Luſitanoſ-
que, & omneis Gallæciæ populos, formida-
tum-

SALMASII.

11. *Cum à rege fuiſſet provocatus*] Ita viri docti emendarunt, cum in o- mnibus libris conſtans ſcriptura eſſet, *cum rex fuiſſet provocatus*. Sed hac ſu- perſedere poterant: vera eſt enim & proba hæc lectio, *cum rex provocatus fuiſſet*: hoc eſt, cum rex provocaſſet. *provocari*, pro *provocare*. hoc loco acti- vam habet ſignificationem. vide Pri- ſcianum, lib. 8, qui plura ejuſdem mo- di ex optimis & vetuſtis auctoribus recenſet. apud Solinum ſimiliter *ho- noratus eſt*, pro *honoravit*. vulgo locus ille corruptiſſimus, ubi de Dionyſio loquitur, Siciliæ Tyranno, cum Plato- nem accitum ad ſe exciperet. Sed in noſtris lectionibus plura dicturi ſu- mus.

VARIORUM.

11. *Lucullus*] Luculli geſta in Hi- ſpania ſcribit Val. Maxim. 3. 2: Epit. Liv. 48: Auctor de vir. illuſtr. cap. 58. Ab his eiſdem habetur, quod hic de Scipione Æmiliano. *Camers*. Erat enim Scipio corpore valido. Dio apud Valeſ. pag. 614. Similia de Marcello refert in ejus vita Plutarchus, cap. 2. Scipionis autem pugnæ meminit etiam Plutarch. in præcept. reip. ge- rendæ, cap. 21: Item Plinius, 37. 1. 8, adverſarium ejus Intercatienſem fuiſ- ſe ſcribens: & accedit L. Ampelius. *Freinsh*.

Rex fuiſſet provocatus] Ne quid diſ- ſimulem, videtur mihi Florus ali- ter ſcripſiſſe. quis enim iſte rex, cujus nec Livii epit.; nec Velleius, 1. 12. 4; nec Appian. 284, e, meminerunt? non omiſſuri puto, ſi quid ejus rei fuiſſet. quid ergo ſi literas iſtas *Rex* ita ſcriberem, *cum R. ex. fuiſſet provo- catus*, h. e. *Rom. exercitus*, quod aper- te Appianus. nec obſtat illud *opima*, quo abuſum opinor auctorem, & hoc nomine decoraſſe inſignia, celebria ſpolia: quod & hoc evincit, quod Scipio tum non Imp. erat, ſed Trib. tantum militum. *Freinsh*.

12. *Decimus Brutus*] Quæ de Deci- mo Bruto dicit Florus, ſumpta ſunt ex epit. Liv. 55, & 56: meminit Val. Max. 8. 15: ſi tamen non eſt alius. *Camers*. *Decimus* autem ſcribendum, non *De- cius*; hoc enim proprium nomen eſt, alterum gentilitium. Appian. *Sextum* appellat. Vellei. 2. 5. 1, *Aulum*. *De- cimum* autem, præter noſtrum, Livii epit. 59. 11: Plutarchus, quæſt. Rom. cap. 34; Tabulæ Capitolinæ conſula- res & triumphales; Caſſiodorus; ac Pa- nuinus; quin & nummus quidam argenteus, denarius, qui D. CALLAIC. habet; quem penes ſe eſſe dicit Fran- ciſcus Fernandius de Cordoua, in di- daſcalia ſua multiplici, cap. 45. Apud Plinium, 36. 5. 21, ſine prænomine eſt, *Brutus Callaïcus*. L. Ampelius ſem- per *Decimum*; ſemel atque iterum, *Ca- læcium*, pro *Callaïco*, vocat. *Freinsh*.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

que militibus flumen Oblivionis : peragra- ue victor Oceani litore , non prius ſigna vertit , quam cadentem in maria ſolem , itumque aquis ignem, non ſine quodam ſa- gii metu & horrore, deprehendit. Sed to- 13 ertaminum moles cum Luſitanis fuit , & nantinis. nec immerito. quippe ſolis gen- Hiſpaniæ duces contigerunt. Fuiſſet & omnibus Celtiberis, niſi dux illius motus, o belli, oppreſſus eſſet, ſummus vir aſtu & acia , ſi re ceſſiſſet , Salondicus. qui haſtam 14 argen-

SALMASII.

Si re ceſſiſſet] Sequimur lectio- ptimi & doctiſſimi Vineti , *ſi res* .

VARIORUM.

ormidatum militibus] Chronicon um Floriani, de Ocanpo, 3.37, iſſenſum Celticorum & Tur- m narraſſet, addit , exinde per- em fuiſſe apud gentes, eos qui ent aquas iſtas , ſui ſuorumque odorum obliviſci. quod equi- x parte confirmat Epit. Liv. 55. .

nen oblivionis] *Ferunt, inter Celti- Turdulos , cum feciſſent expeditio- , Limæo flumine tranſito , ortam em : ad quam cum acceſſiſſet du- us , manſiſſe illos ibi diſperſos, inde- livioni fluvio factum nomen*. Stra- . 3, pag. 106. Florianus neſcio Julianum Lucam diaconum qui prælium inter eas gentes iſſum , & Celticum ducem oc- ſe , narret. Alium fluvium Le- onſtituit idem Chronicon, 2.34, refellitur à Cordoua, dicto loco. item eſt hoc nomine , qui circa Syrtes delabitur. ſed de eo non eſt ſer- mo hoc loco. *Freinsh.*

Cadentem in maria ſolem, &c.] Poëti- co more , ſed & ex opinione commu- ni. vide quæ notat Lipſius ad Tacit. de mor. Germ. 45. 2, *ſonum emergentis* (ſolis) *audiri*. & Paneg. Vet. 2. 2. Stra- bon. pag. 95. *Freinsh.*

Non ſine quodam ſacrilegii metu] Di- vinus ille Scaliger, ad Euſebium , pag. 134, putida hæc cenſet & κακόζηλα. & videntur ſane , niſi forte Florum tueatur Tacitus, de mor. Germ. 34. 7, ubi dicit, *Sanctius ac reverentius viſum, de actis deorum credere , quam ſcire*. ideo ſacrilegium pæne fuiſſe ait Florus , prægrande illud myſterium coram de- prehendere. Quo etiam alluſiſſe vi- detur exquiſitiſſimus adulator L. Vi- tellius, qui Caio percontanti , *vidiſſet- ne ſe cum Luna congredi? oculis in terram demiſſis, tremens, velut attonitus , exigua voce : ſolis, reſpondit , Domine , vobis diis licet invicem videre*. Dio , lib. 59, fin. *Freinsh.*

Horrore] Suet. Aug. cap. 6, de loco ubi natus fuit Aug. *concepta opinione veteri, quaſi temere adeuntibus horror qui- dam & metus objiciatur*. Freinsh.

13. *Duces*] *Tanti eſſe exercitum, quanti*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

argenteam quatiens, velut cælo miſſam, vaticinanti ſimilis, omnium in ſe mentes converterat. Sed quum pari temeritate ſub nocte caſtra conſulis adiiſſet, juxta tentorium ipſum
15 pilo vigilis exceptus eſt. Ceterum Luſitanos Viriatus erexit, vir calliditatis acerrimæ: qui ex venatore latro, ex latrone ſubito dux atque imperator, &, ſi fortuna ceſſiſſet, Hiſpaniæ Romulus, non contentus libertatem ſuorum defendere, per quatuordecim annos omnia citra ultraque Iberum & Tagum, igni ferro-
16 que populatus; caſtra etiam Prætorum & Præſidum

quanti imperatorem, vere proditum eſt. noſter infra, 2. 18. 15. ubi vide. *Freinsh.*

SALMASII.

16. *Caſtra etiam Prætorum & Præſidum aggreſſus*] *Prætorum præſidium*, in altero Palatino. alter vero, *prætoriorum præſidium.* uterque male.

VARIORUM.

14. *Velut cælo miſſum, vaticinanti ſimilis*] Ejuſmodi ſuperſtitio quantum roboris habeat in animis imperitæ plebis, præter hoc exemplum, etiam teſtimonio ſunt, Eunus apud noſtr. infra, 3. 19. 4, ubi plura dicemus. Sertorius, qui cervam, quam manſuefecerat, Dianæ mandata ad ſe perferre ſimulabat, apud Plut. in vita, cap. 16. Maribus Boius, apud Tacit. H. 2. 61. Müncus Mozerus, bello ruſtico. Anabaptiſtæ Monaſterienſes. &c. *Freinsh.*

15. *Viriatus*] Hiſtoriæ hujus auctores ſunt, Epit. Liv. 52, & 54: Cicer. de Offic. 2. 11: Val. Max. 6. 4. 4: Auctor de vir. illuſtr. cap. 71: Oroſ. 5. 4: Eutrop. 4. 15: Silius, 3. 354. Victi autem ſunt à Viriato M. Vetilius prætor, C. Plancius prætor, Claudius Unimanus. Auctores qui ſupra. *Camers.* Frontinus, 2. 5. 7, *Celtiberorum ducem* facit; falſo, ut credo. Adde Conſtantin. Porphyrogen. 55. *Freinsh.*

Ex venatore latro] Sic Antonius Ciceroni, Philipp. 3. 22, dicitur *ex mirmillone dux, ex gladiatore imperator.* Simile infra, de Spartaco, 3. 20. 8: adde Ammian. 23. 16: Dio. apud Valeſ. 614: Tac. 2. 52. 1. *Freinsh.*

Hiſpaniæ Romulus] Hoc eſt, fundator & conditor imperii Hiſpani, ſicut Romani fuerat Romulus. Σωτῆρα vocat Diod. apud Valeſ. pag. 346. *Freinsh.*

Per XIV annos] Qui plurimum numerarunt, annos fecerunt XIV belli Viriatini: ut Livii epitoma, 54, & Florus. At Appianus, pag. 297, *annis* duntaxat *octo id bellum geſtum*, aperte ſcribit. Aperte, inquam, atque etiam exacte. Nam ille numerat ab anno DCVI, quo proprie id cœpit: Livius, & Florus, ab anno DCI, quo Luſitani rebellarunt, non tamen Viriato duce: ſed quia connexa bella fuerunt, confundunt. Vide & Juſtinum,

ſ..um aggreſſus, Claudium Unimanum pæne a..internecionem exercitus cecidiſſet, inſignia tr..beis, & faſcibus noſtris, quæ ceperat, in m..ntibus ſuis trophæa fixiſſet: tandem etiam 17
F..bius Maximus conſul oppreſſerat: ſed à ſuc-ce..ſore Pompilio violata victoria eſt. quippe q.. conficiendæ rei cupidus, fractum ducem, &..extrema deditionis agitantem, per fraudem, &..inſidias, & domeſticos percuſſores, aggreſſus, hanc

..., 44. 2. 7, auctorem habeto. .. Lipſius ad Vellei. 2.90.4. *Freinsh.*

. *Claudium Unimanum*] De hoc .. is nullam facit mentionem, ſed A..or de vir. illuſtr., Oroſius, Eutro-p.. idem cum Floro dicunt. *Camers.* ..*lium* nominat Diodor. lib. 32. Cl..diorum alias cognomen fuit *Con-*..*nus*, l.2. §. 36. de O.I. *Freinsh.*

..*æne ad internec. cecidit*, *&* &c. ..] Hactenus omnes, *cecidiſſet*, *&* .. *fixiſſet*. nullo ſenſu: quod etiam V..tus animadvertit, & propterea ..culam *quum* inſerendam putavit. ..hac noſtra emendatione, quam & ..eccerus pro veriſſima habet, res ..dita eſt. Cecidit enim prætorem, ..ophæa illa fixit, ſine dubio. ſic Au-.. de vir. illuſtr., Oroſ., & Eutrop. ſu-..itati. Item Adonis Chronic. ſub ..)4631. *Freinsh.*

..*cidit*, *&*] Duæ voces in unam ..uerant, librariorumque opera fa-..n erat; *cecidiſſet*. male. Simile ..dum in Juſtino, 10. 3. 3, annota-..us, in voce *proceſſiſſet*, pro qua re-..endum; *proceſſit*, *&*. Item in l.2, ..eriis. ubi legitur, *ceſſantes*, *excuſa-*..*s allegentur*, pro *ceſſ. exc. allegent*, ..&c. Freinsh.

..*ſignia*] Sic Pal. & I. Vetus tamen ..io, *inſignita*: ſed illud alterum præ-..et. dictum enim eſt ſicut illud Virg., Æn. 7. 612.

—— *Quirinali trabea, cultuque*
Gabino
Inſignis. Freinsh.

In montibus ſuis trophæa fixit] Servius, ad Æn. 11. 6: *Trophæa non figebantur, niſi in eminentioribus locis*, *Salluſt. de Pompeio* [*Incert.* 5. 7.] *De victis Hiſpanis, trophæa in Pyren. jugis conſtituit. Ex quo more trophæa arcubus exædificatis in urbibus figuntur.* Scilicet ut magis ſint conſpicua. Sic infra, 3. 2. 9. De trophæis Pompeii etiam Dio, lib. 41, pag. 185: Et Plin. 37. 2. 3, *imago, quam Pyraneis montibus impoſuiſti*. Freinsh.

17. *Etiam*] Ita v. e. & codd. quidam ſcripti Vineti. ut & Pall. alii editi, *eum*. Freinsh.

Pompilio] Diodoro, lib. 32, eſt Σκηπίων. Forte leg. Κηπίων, & apud Florum, *Servilio*, pro *Pompilio*. Freinsh.

Violata victoria] Infra, 2. 20, appellat: *violare arma Romana*. Freinsh.

Domeſticos percuſſores] Amicos Viriati, quos pro pace conſequenda miſerat. vide Appian. pag. 296. m. quod item Metellus imitatus eſt, apud Salluſt. Jug. 46. 4: & 61. 3. Vergentibus jam populi Romani moribus. Prius enim minime Romana ars putabatur, fraus ac dolus. Inſidias hujuſmodi, *degeneres* vocat Tacitus, 11. 19. 4. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

hanc hoſti gloriam dedit, ut videretur aliter vinci non potuiſſe.

Variorum.

17. *Hanc hoſti gloriam dedit, ut videretur aliter vinci non potuiſſe*] Plutarchus, de Sertorio, ſimili fraude cæſo, in Eumene, c. 37: *Neque vero Sertorii vitam dehoneſtavit exitus, cui quæſitum eſt ab ſociis, quod hoſtium inferre potuiſſet nullus.* Quo Lucianus reſpexerit, cum in Jove Tragœdo dixit, *adverſarium ante pugnam ſublatum, invictum mori.* Freinsh.

Cap. XVIII.

Bellum Numantinum.

1 Numantia, quantum Carthaginis, Capuæ, Corinthi, opibus inferior, ita virtutis nomine, & honore par omnibus, ſummumque, ſi
2 viros æſtimes, Hiſpaniæ decus. quippe quæ ſine muro, ſine turribus, modice edito in tumulo apud flumen Durium ſita, quatuor millibus Celtiberorum, quadraginta millium exercitum, per annos quatuordecim ſola ſuſtinuit: nec ſuſtinuit modo, ſed ſævius aliquanto perculit, pudendiſque fœderibus affecit. Noviſſime quum invictam eſſe conſtaret, opus quoque
3 eo fuit, qui Carthaginem everterat. Non temere, ſi fateri licet, ullius cauſa belli injuſtior. Sedigenſes, ſocios, & conſanguineos, Romanorum

Salmasii.

3. *Sedigenſes ſocios*] Omnino verum eſt, *Segidenſes:* quod cum alii jam vidiſſent, mirum eos retinuiſſe. tres ſcripti Codices, *Segidenſes* ſcribunt.

Variorum.

Bellum Numantinum ſcribunt Epit. Liv. 57, & ſeqq. Auctor de vir. illuſtr. cap. 58, & 59: Valer. Max. 2. 7. 1: 3. 2. 7, ext. 7. 6. 2, ext. Auguſt. Civit. 3. 21: Eutrop. 4. 3: Oroſ. 5. 6.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ru[..]a manibus elapſos exceperant. habita pro 4
ei[..] deprecatio nihil valuit. quum ſe ab omni
b[..]lorum contagione removerent, in legitimi
f[..]deris pretium juſſi *arma deponere*. hoc ſic à
b[..]rbaris acceptum, quaſi manus abſcinderen-
t[..]. Itaque ſtatim, Megara viro fortiſſimo du-
c[..] ad arma converſi, Pompeium prælio aggreſ-
ſi.

[..] *Camers*. Adde Strabon. lib. 3, [..] 112: Vellei. 2. 4. 3: Appian. in [H]anicis: Frontin. 4. 1. 1: Plut. Ma[..] cap. 3: Vegetium, 3. 10: Diodo[..], in Excerpt. Valeſ. pag. 381. [Frei]nsh.

S A L M A S I I.

[..]. *Megara viro fortiſſimo duce*] Illud [..] mihi ſuſpectum eſt: nec temere. [..]s fuiſſet dicere, *Megara fortiſſimo* [..]. Hoc leve tamen argumentum. [..]d fortius, quod omnes libri *victo*, [..]n *viro*, ſcribunt. an legendum, *Me[..]a invicto & fortiſſimo duce?* an po[..]s *Megaravicto*, aut *Megaraviſto*, ut [..]*garaviſtus* ſit nomen proprium il[..]s ducis? Quibus otium eſt, verum [..]ærere non omittent, nos ad ſequen[..] pergimus.

V A R I O R U M.

2. *Sine muro*] *Nec enim eſt magnus* [..]*rorum uſus urbibus cum viris vincendi* [..]*ris*. Plut. Symp. 2. 5. Sic ad hoc [..]oque caput pertineat, quod Strabo, [..]. 3, pag. 106, ait: *Quoſdam eorum* [..]*i ad Durium amnem accolunt, Laco[..]a uti vitæ ratione*. Nam Sparta ſine [m]uris, ad Antigonum uſque, ſi credi[m]us Juſtino, 14. 5. 6. *Freinsh.*

Apud flumen Durium ſita] Sic qui[d]em recenter editi, aut *ſituata*. at no[st]er antiquus tantum habet, *apud flu[m]en ſublata*. & vere: Mſſ. Vineti aberat etiam vox *Durium*, eratque in pleriſque, *apud flumen ſilata*. Pal. ſec. præfert, *apud flumen Sytata*: tert. *apud flumen ſituata*. Gruterus. Sueyro, in verſione Velleii: *La Numancia ciudad pueſta ſegun Morales en el fin ſeptentrional de les Celtiberas, en los pueblos llamados Areuacos, poco mas de una legua mas arriba, de donde ahora eſtà la ciudad de Soria, à la povente que llaman de Guaray, lunte el zio Duero*. Freinsh.

Quatuor millibus, &c.] Variat Strabo dicto libro. *Freinsh.*

3. *Si fateri licet*] Apud aures inſuetas audire vera. Simili præfatione utitur infra, 3. 7. 1. *Freinsh.*

Seguienſes ſocios, &c.] Sic Pall. tres. nam nunc iterum in ſcenam redit ille Nazarianus. *Gruterus*. Hoc autem ipſum cum, Thebis dirutis, Athenienſes feciſſent, *ita graviter tulit Alexander, ut ſecunda legatione bellum deprecantibus, ita demum remiſerit, ut oratores & duces, quorum fiducia toties rebellent, ſibi dedantur*. Juſtin. 11. 4. 10, ut ita non adeo injuſta belli cauſſa videatur, receptatores hoſtium invadere. *Freinsh.*

4. *Hoc ſic à barbaris acceptum*, &c.] De Hiſpanis in genere Juſtinus, 44. 2. 5: *plurimis militares equi & arma ſanguine ipſorum cariora*. ubi notam Bernecceri vide: & quæ notamus ſupra, 1. 10. 2: & 2. 3. 5. Item Dionyſ. apud Valeſ. 529: & ſuppl. Curt. 1. 13. 6. *Fr.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſi. Fœdus tamen maluerunt, quum debellare
potuiſſent. Hoſtilium deinde Mancinum.
5 Hunc quoque aſſiduis cædibus ita ſubegerunt,
ut ne oculos quidem, aut vocem, Numantini vi-
6 ri quiſquam ſuſtineret. Tamen cum hoc quo-
que fœdus maluere, contenti armorum ma-
nubiis, quum ad internecionem ſævire potuiſ-
7 ſent. Sed non minus Numantini, quam Cau-
dini illius fœderis, flagrans ignominia ac pudo-
re populus Romanus, dedecus quidem præſen-
8 tis flagitii, deditione Mancini expiavit: cete-
rum duce Scipione, Carthaginis incendiis ad
excidia urbium imbuto, tandem etiam in ul-
9 tionem excanduit. Sed tunc acrius in caſtris,
10 quam cum Numantino, præliandum fuit. Quip-
pe aſſiduis, & injuſtis, & ſervilibus maxime ope-
ribus attriti, ferre plenius vallum, qui arma
neſcirent; luto inquinari, qui ſanguine nollent,
jubebantur. Ad hoc ſcorta, calones, ſarcinæ
nisi

VARIORUM.

5. *Ne oculos quidem*] Scio quidem, à viris doctiſſimis exponi hæc de ardore vultus & oculorum, de quo ſupra, 1. 16. 12, quædam notavimus. ſed hoc loco videntur ſimplicius intelligenda, ut dicat auctor, non auſos appropinquare Numantinis. *Freinsh.*

6. *Ad internecionem*] Epit. Liv. 55. 5, *quum ſpes nulla ſervandi exercitus eſſet.* Freinsh.

7. *Deditione Mancini*] Adde Vellei. 2. 90. 5: & quæ notamus ſupra, 1. 16, 12. *Freinsh.*

8. *Carthaginis incendiis ad excidia urbium imbuto*] Nimirum, *Iter eſt, quacunque dat prior veſtigium:* ut loquitur P. Syrus: & vere Paterculus, 2. 3. 5: *Non ibi conſiſtunt exempla, unde cœperunt: ſed quamlibet in tenuem recepta tramitem, latiſſime evagandi ſibi viam faciunt.* de qua re luculentiora promſimus, ad Tacit. 13. 16. 5. *Gruterus.*

10. Diſciplina militaris quibus artibus revocari poſſit, hoc ipſo, aliorumque ducum exemplis, docent, Veget. 3. 11: Frontin. 4. 1: Val. Max. 2. 7. *Fr.*

Servilibus maxime operibus] Imitatus hoc eſt Sylla. Vide Plutarch. in vita. *Freinsh.*

Scorta] Polyb. apud Valeſ. 206. Ὅτι Σκιπίων, ἑταίρας καὶ θύτας καὶ μάντεις ἐξήλαυνε τοῦ στρατοπέδου. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ni ad uſum neceſſariæ, amputantur. Tanti 11
e exercitum, quanti imperatorem, vere pro-
dum eſt. Sic redacto in diſciplinam milite,
mmiſſa acies: quodque nemo viſurum ſe un-
qam ſperaverat, factum eſt, ut fugientes Nu-
mantinos quiſquam videret. Dedere etiam ſeſe 12
vlebant, ſi toleranda viris imperarentur. Sed
qum Scipio veram vellet, & ſine exceptione,
torium, eo neceſſitatum compulſi, primum,
u deſtinata morte in prælium ruerent, quum
e prius epulis, quaſi inferiis, implevisſent, car-
n ſemicrudæ, & celiæ: ſic vocant indigenæ
ex

SALMASII.

1. *Sic vocant indigenæ ex frumento* ...*nem*] Hoc ſequor: ſed habetur in ...s optimis: *Sic vocant indigenam* ...*rumento potionem.* Indigenam po-...em, ἐπιχώριον πόμα, & fortean ...cripſerit Florus. quod temere non ...marim.

VARIORUM.

1. *TANTI eſſe exercitum*, &c.] ...c Livius, 2. 39. 1, *rem Romanam,* ...*bus, quam exercitu, fortiorem.* & 5. ..., *multitudinem ſemper ferme regenti* ...*imilem.* Antigonus Gonatas, fine ...arum ad Zenonem, quæ apud ...tium leguntur: *qualis princeps* ...*t, tales quoque illos, qui ejus imperio* ...*nt, plerunque evadere veriſimile eſt.* ...dian. in Eutrop. 2. 415:

...*um duce mutatæ vires* ——

...ta plane Livius, 5. 19. 3: Vide ...nino Grut. ad Tacit. diſcurſum ...um, & decimum. Adde ſupra, 2. ...13: Plutarch. Lucullo, cap. 30: Se-... ep. 104. 40: Juſtin. 4. 4. 7: & 6. ...; Tac. H. 2. 68: H. 2. 73. 2: Claudian. de laud. Stilic. 1. 168: Salluſt. Jug. 32: Eccleſiaſt. 10. 2: Proverb. 29. 12. *Freinsh.*

12. *Veram & ſine exceptione victoriam*] Sic legati fatentur; *Iugurtham ſine ulla pactione, ſeſe regnumque ſuum in illius fidem tradere.* Salluſt. Jug. 62. 4. de qua deditionis ſpecie abunde diximus ad Livium, 42. 8. *Gruterus.*

Primum] Ea vox non ab auctore; nec ulli rei videtur eſſe. *Freinsh.*

Epulis, quaſi inferiis] Paſſim animadvertas hunc morem apud noſtrum, 4. 2. 69: 4. 12. 50: & Tacit. 2. 31: Appian. 1. Civil, pag. 379: Oroſ. 5. 18: & alios. rationem reddit Salomon ille ſapientiſſimus, proverb. 31. 6: & Livius, 26. 14. 3: *Vt alienentur mentes ab imminentis ſenſu mali.* Hodie Turcis in prælium profecturis familiare eſt, ex albo papavere confecti opii eſu munire pectus adverſus incerta eventuum, quod *Maslac* vocant, referente Bauhino, in Pinace ſuo Medico. Adde Caſaub. ad Baronium, 16. 80. *Freinsh.*

Celiæ] Cereviſiæ, ut fere vocatur, genus. Vide late de hac re Hadrianum

 Junium,

13 ex frumento potionem. Intellectum ab Impe-
ratore conſilium: itaque non eſt permiſſa pu-
gna morituris. Quum foſſa, atque lorica, qua-
tuorque caſtris circumdatos, fames premeret;
ab duce orantes prælium, ut tanquam viros
occideret, ubi non impetrabant, placuit eru-
14 ptio. ſic conſerta manu plurimi occiſi: & quum
urge-

Junium, animadverſionum 2. 12: & Lindenbrogium, ad Ammian. 26. 22. Quibus adde lepidum epigramma Juliani, ab Eraſmo verſum hoc modo:

Bacche quis? unde venis? verum tibi dejero Bacchum,
Te haud novi, tantum eſt cognitus ille Iovis.
Is nectar redolet, hircum tu: dic, age, num te
E ſpicis finxit Gallia vitis inops.
Non igitur Bacchum te dixero, ſed Cerealem,
Et frumentigenam, nec Bromium, imo Bromum,

Item Plinium, 14. 22, in fine. *Freinsh.*

SALMASII.

13. *Ab duce orantes prælium*] Scripta lectio, *orante*. Lego, *orant*. ſequitur enim in iiſdem ſcriptis, *& ubi hoc non impetrabant*. quod magis placet.

VARIORUM.

12. *Ex frumento*] Tac. in Germ. 23. 1, *potui humor, ex hordeo & frumento, in quamdam ſimilitudinem vini corruptus.* Freinsh.

13. *Non eſt permiſſa pugna morituris*] Prudenter; cum deſperatis enim pugnare, nihilo ſanioris ſit. quapropter id ſedulo caverunt maximi duces. Ageſilaus pugnare ob hanc cauſam noluit cum Meſſeniis, apud Polyæn. lib. 2: Frontin. 2. 1. 10: & cum Thebanis, apud Diodor. 15. 33. Omneſque ii, quos recenſet Frontinus, 2. 6: quibus adde Aribæum, apud Polyæn. lib. 7: Syracuſanos, apud Thucyd. 7. 15. 10. Locris certe à Crotoniatis pugnare coactis, *non alia cauſa victoriæ fuit, quam quod deſperaverunt*, Juſtin. 20. 3. 6. Marius *forti deſperatione viam ſpei fecit*, Oroſ. 5. 15. Adde infra, 3. 3. 8: Adde Tac. H. 3. 60. 5: Latron. declam. in Catilin. 3. 8: Tac. 12. 31. 8: Juſtin. 1. 6. 12. Inſigne rei hujus exemplum apud Fulgoſ. 6. 11, de Gandavenſibus. Ii enim à Ludovico Flandriæ Comite obſidio preſſi, cum dedere ſe vellent, ſi toleranda viris imperarentur: ille autem, pedibus nudis, abjectis exterioribus indumentis, aperto capite, fune in collum accepto, veniam petere juberet: indignitate rei ad deſperationem acti, cum quinque millibus eruptione facta, hoſtilem exercitum 30000 cecîderunt. *Freinsh.*

Lorica] Adde infra, 3. 10. 25. Plura in Indice. *Freinsh.*

Fames] Vide ſupra, 1. 10. 2; & infra, 3. 22. 9. *Freinsh.*

Tanquam viros] Nam ille alter pereundi modus, viliſſimos fortiſſimoſque non diſtinguit. Senſerunt hoc Alexandri milites, cum *quererentur, clariſſimum regem, non in acie ſaltem, non ab hoſte dejectum, ſed abluentem aqua corpus, ereptum eſſe*. Curt. 3. 5. 5. *Freinsh.*

SAL-

urgeret fames, aliquantiſper inde vixere. noviſſime conſilium fugæ ſedit: ſed hoc quoque, ruptis equorum cingulis, uxores ademere, ſummo ſcelere, per amorem. Itaque etiam deplo- 15
rato exitu in ultimam rabiem furoremque converſi, poſtremo mori hoc genere deſtinarunt. Duces ſuos, ſeque, patriamque, ferro & veneno, ſubjectoque undique igne peremerunt. Macte eſſe fortiſſimam, &, meo judicio, 16
beatiſ-

SALMASII.

15. *Itaque etiam deplorato exitu*] Illud *etiam* non agnoſcit optimus librorum Nazarianus. & iſto auctore expungere debes. adde, ſi vis, & veterem editionem, quæ cum Nazariano convenit, ut ita pluribus auctoribus expungas.

VARIORUM.

14. *Inde*] Hoc eſt, ex cadaveribus occiſorum. meminit Val. Max. 7.6.2, ext: *capta jam urbe complures inventos, artus & membra trucidatorum corporum in ſinu geſtantes.* Idem Petronius, fine Satirici. utrobique ſimilia invenies exempla. quibus accenſeas & illud ...arum ſub Cambyſe, apud Senecam de ira, 3.20. Adde quod ex Olympiodoro narrat Photius, biblioth. cod. 80: *Dum Vandali Hiſpanias vaſtarent, qui in muratas ſe urbes Romani receperant, eo inedia adacti ſunt, ut invicem ſe laniando edere cogerentur. Ibi mulier una, quatuor liberorum mater, omnes devoravit.* Nota ſunt quæ acciderunt Hieroſolymorum obſidio. Adde Reg. 4. 6, 15: & Tac. Agric. 28. 3, de Uſipiis. *Freinsh.*

15. *Hoc genere*] Theogenem quendam hujus facinoris auctorem facit Val. Max. 3. 2. 7, ext. Vide & Senec. de ira, 1. 11. Simili ratione, vel furore potius, à victorum poteſtate ſe ſuaque vindicarunt, *Abydeni*, apud Polyb. 16. 16: *Aſtapenſes*, Liv. 28. 22: *Axiothea* Nicoclis, apud Polyæn. lib. 8: *Butes* Perſa, Plut. Cimone, cap. 13; quem *Borgen* vocat Polyæn. lib. 7: *Cantabri*, infra, 4. 12. 50: *Cappadoces*, Juſtin. 13. 6. 2: *Carthaginienſes*, Florus, 2. 15. 17: Val. Max. 3. 2. 8, ext.: *Cimbricæ* feminæ, infra, 3. 3. 29: *Gallica quædam gens*, Oroſ. 5. 14: Adonis Chronic. ſub anno 4690: *Iſaurenſes*, Diodor. 18. 22: *Iſtri*, Livius, 41. 11: *Iudæi*, Joſeph. de bell. Jud. 6. 28: & 7. 18: *Magdæburgenſes*, ſi vera eſt quorundam narratio, nuper: *Marmarenſes*, Diodor. 17. 25: *Metulii*, Appian. Illyrico: *Saguntini*, ſupra, 2. 6. 4: *Scapula*, Hirtius de B. H. cap. 33: *Sidonii*, Diodor. 16. 45: *Sobii*, Curt. 9. 4. 6: *Taochori*, Xenophon, de exped. Cyri, lib. 4: *Thalenſes*, Salluſt. Jug. 76. 6: *Theoxena*, Liv. 40. 4: *Turci*, in expugnatione Naupacti, Jovi. Hiſt. lib. 31: *Vaccæi*, Liv. epit. 53: *Xanthii*, Plut. Bruto, cap. 74. Quibus adſcribam quæ in citato opere de nautis Belgicis, ab hoſtibus oppreſſis, prædicat Heinſius: *navibus accenſis, pulvere icti, & cum hoſte in aërem eliſi, quia non vincuntur, ex opinione ſua vincunt.* Freinsh.

16. *Macte fortiſſimam*, &c.] Ita quidem

beatiſſimam in ipſis malis civitatem aſſeruit, quum fide ſocios, populum orbis terrarum viribus fultum, ſua manu, ætate tam longa, ſuſtinuit. Noviſſime maximo duce oppreſſa civitas, nullum de ſe gaudium hoſti reliquit.
17 Unus enim vir Numantinus non fuit, qui in catenis duceretur. Præda, ut de pauperibus, nulla: arma ipſi cremaverant. Triumphus fuit tantum de nomine.

C AP.

quidem edendum curavi; ſi cui minus placeat, non impedio quin reſcribat antiquam lectionem, quam in variis inveniet. *macte fortiſſimam civitatem*, videtur dixiſſe, ſicut dicitur, *bene me*, *bene te*, *bene nos*, &c. apud Plautum: ſic Tibull. lib. 2:

Sed bene Meſſallam ſua quiſque ad pocula dicat.

hinc *benedicere aliquem*. nam illud, *aſſeruit*, ad ſequentia pertinet, *cum fide ſocios. aſſeruit ſocios cum fide*, h.e. *fideliter*, *bona fide*. ita loquuntur auctores. ſicut *cum ſummo ſtudio*, Salluſt. Cat. 51. 33. *cum cura*, Livius, 3. 4. 4. *cum bona fide & gratia*. qualia loca multa notavi in Indice Taciti. Ceterum, hunc μακαρισμὸν Florus, non ut Rom., ſed ut Hiſpanus, aut Hiſpanienſis, addidit. *Fr.*

17. *Unus enim vir*, &c.] Diſſentit Strabo, lib. 3: & Appianus, pag. 311: ſed à noſtro ſtat Veget. 3. 10. ubi vulgatum alteri præfero, nec enim tam abſurdus inde enaſcitur ſenſus, ut videbatur viro docto; ſed germanus omnino & probus: *Scipio*, ait, *Africanus ſub aliis imperatoribus Hiſpanienſis exercitus frequenter victos accepit: hos diſciplinæ regula cuſtodita, &c. cum ipſis denique Numantinos capta civitate ſic concremavit* (alii, *ſuperavit*) *ut nullus evaderet. cum ipſis*, ſubaudi *exercitibus*. Sic Tac. 1. 25. 5, *præcipuam ipſi fortiſſimarum legionum curam, quibuſcum tot bella toleraviſſet*. De triumpho Scipionis Plin. 33. 11. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. XIX.

HActenus populus Romanus pulcer, egregius, pius, ſanctus, atque magnificus: reliqua ſecula, ut grandia æque, ita vel magis turbida & fœda, creſcentibus, cum ipſa magnitudine imperii, vitiis: adeo ut ſi quis hanc tertiam ejus ætatem tranſmarinam, quam ducentorum annorum fecimus, dividat; centum hos priores, quibus Africam, Macedoniam, Siciliam, Hiſpaniam domuit, *aureos* (ſicut Poetæ canunt) jure meritoque fateatur: centum ſequentes, *ferreos* plane & cruentos, & ſi quid immanius: quippe qui Jugurthinis, Cimbricis,

SALMASII.

Eliqua ſecula ut grandia æque] Grande ſane vitium hujus lectionis; quod minimo tamen labore potest tolli. An ab hoc tempore tot fluxerunt uſque ad Cæſaris & Pompeii furores civiles? Vix profecto ... anni, plus aut minus, interjacent ab hac Numantiæ everſione uſque ad illa bella civilia. Scribendum itaque: *Reliqua ſeculi, ut grandia æque, magis turbida & fœda.*

VARIORUM.

QUæ hoc capite continentur, patent ex ante habitis, & poſt habitis capitibus. Unde Romam virtus repſerunt, docet Auguſt. Civit. Dei 3.21: & 3.21: ſic ad idem: *Tunc primum*, inquit, *per Cn. Manlium Procoſ. de Gallogræcis triumphantem, Aſiatica luxuria Romam omni hoſte pejor irrepſit. Tunc enim primum lecti ærati, & pretioſa ſtragula viſa perhibentur: tunc inductæ in convivia pſaltriæ, & alia licentioſa nequitia.* Plura Livius, 39.6: Plinius, 33.11: Notanter Juſtinus, 36.4.12: [ubi Berneccerus.] Lege Juvenalem, Sat. 3.58, &c. & 6.298, &c. *Camers.* Confer cum hoc capite infra, 3.12. *Freinsh.*

1. *Creſcentibus cum ipſa magnitudine imperii vitiis*] Ea mente Tacit. H. 2. 38.1: *Vetus ac jam pridem inſita mortalibus potentiæ cupido, cum* imperii magnitudine adolevit, &c. Adde infra, 3.12.11. *Freinsh.*

2. *Quam ducentorum annorum fecimus*] Supra Prologo num. 8, unde magis apparet, ipſius auctoris eſſe lectionem, quam ibi repoſuimus. *Freinsh.*

Aureos] De aurea ætate, & aliis, & cur ſic dicta, notavi multa, primo in Ruffinum, in annotationibus Claudiani. *Camers.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

bricis, Mithridaticis, Parthicis bellis, Gallicis atque Germanicis, quibus cælum ipſum gloria aſcendit; Gracchanas, Druſianaſque cædes, ad hoc Servilia bella, miſcuerunt: &, ne
4 quid turpitudini deſit, Gladiatoria. Denique, in ſe ipſe converſus, Marianis, atque Syllanis, noviſſime Pompeii, & Cæſaris manibus, quaſi per rabiem, & furorem, & nefas, ſemet ipſe
5 laceravit. Quæ etſi involuta inter ſe ſunt omnia, atque confuſa, tamen quo melius appareant, ſimul & ne ſcelera virtutibus obſtrepant, ſeparatim proferentur: priuſque, ut cœ-
6 pimus, juſta illa & pia cum exteris gentibus bella memorabimus: ut magnitudo creſcentis in dies imperii appareat. tum ad illa civium ſce-

SALMASII.

5. *Quæ etſi involuta inter ſe*] Quis hujus lectionis auctor fuerit, ignoro. Nam prima editio & libri calamo exarati habent: *quæ etſi juncta inter ſe ſunt omnia, atque confuſa.* Atque ita reponendum cenſeo.

VARIORUM.

4. *In ſe ipſe converſus*] Juſtin. 44. 2. 2, de Hiſpanis: *Si extraneus deeſt, domi hoſtem quærunt.* Ubi vid. not. Bernec. *Freinsh.*

Et nefas] Non diſplicet ſententia Acidalii, qui, ad Vellei. 2. 51. 1, *hei nefas* reſcribendum arbitratur. quamvis etiam abjici poſſit iſtud *&*, ut legatur, (*nefas!*) ſicut infra, 2. 20. 7: & 4. 2. 14: & alibi. *Freinsh.*

Semet ipſe laceravit] More furentium ſuos ipſe artus & ſua membra cædens, quod de Macedonibus dixit Juſtinus, 13. 6. 17: Quomodo Sidonius, Carm. 5. 511:

—— *Pharſalica Cæſar*
Arva petens, ſubitas ferro compeſcuit iras.
Sed ſua membra ſecans. ——

5. *Quo melius appareant*, &c.] Recte, nec ſine exemplis optimorum ſcriptorum. Vide Curt. 5. 1. 1, & 2: Tac. 12. 40. 11: & 13. 9. 7: Vellei. 1. 14. 1. Sic Appianus bellum Viriathicum ſeorſim congerit, &, ſi quid eodem tempore in Hiſpania geſtum eſt, in alium locum rejicit. Adde infra, 3. 12. 14: & Suetonium, Auguſto, 9. 1. Eodem conſilio Ovid. Faſt. 1. 61:

Hæc mihi dicta ſemel, totis hærentia faſtis,
Ne ſeriem rerum ſcindere cogar, erunt.

Aliter tamen Siſenna, apud Nonium, verbo *Saltuatim.* Freinsh.

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

[sc]era, turpeſque, & impias pugnas reverte-
m[ur].

CAP. XX. Incipit Liber tertius.

Bellum Aſiaticum.

[V]Icta ad occaſum Hiſpania, populus Romanus ad Orientem pacem agebat; nec [pa]cem modo, ſed inuſitata & incognita qua[da]m felicitate, relictæ regiis hereditatibus [o]pes, & tota inſimul regna veniebant. Atta[lus] rex Pergamenorum, regis Eumenis filius, [s]o[ci]i quondam commilitoniſque noſtri, teſta[me]ntum reliquit: *Populus Romanus bonorum meo[rum] heres eſto.* in bonis regis hæc fuerant. Adita igitur 1 2 ſemet F 3 runt d. F

S A L M A S I I.

[V] *Icta ad occaſum*] Alter Palatinus ab hoc capite exorditur li[bru]m tertium hujus operis: alii libri [...]m à ſequenti, ut hactenus omnes

[...] *tota inſimul regna*] Nazarianus, *in-* [...] & fortaſſe melius, de qua voce [...]rum primum diximus.

[...] *Hæc fuerant*] Melius, *in bonis regis* [...] *erunt*.

V A R I O R U M.

[Q]Uæ hic de Attali regis teſtamen[t]o dicuntur, habentur à Plinio, [...] 1: Val. Max. 5. 2. 3, ext. Epit. [...] 58, &] 59: Juſtin. 36. 4. 5: Strab. [lib.] 13, pag. 429, &] lib. 14, pag. 444: [...].lib. temp.: Auguſt. Civit. 13. 11: [...]n. Mithridat.: Eutrop. 4. 3: Oroſ. [...] Advertendum, Aſiam bello ca[ptam], Attalo regi muneris loco poſſidendam pop. Romanum tribuiſſe, &c. Lege Valer. Max. 4. 8. 4. Attalus enim contra Philippum Maced. regem, & contra Antiochum pro Rom. pugnaverat. Acron, Carm. 2. 18. 5, vult ex Horatii ſententia, Romanos non jure factos Attali heredes. *Camers.* Adde Vellei. 2. 4: & Sext. Ruffum. *Freinsh.*

2. *Regis Eumenis filius*] Ita quidem Strabo etiam, & Oroſ. 5. 8: ſed Juſtinus, 36. 4. 1, patruum ei facit Eumenem. *Freinsh.*

In bonis regis hæc fuerant] Larga quidem & liberali interpretatione Romanorum. nam aliter ſecus videri poſſit; ut privatum tantum inſtrumentum intellexerit Attalus. Regna enim, niſi quæ aliquis acquiſiverit armis, regum ita non eſſe videntur, ut in externos tranſmitti poſſint, abſque conſenſu populi. Eodem tamen modo poſtea Romanis legata dicuntur regna; *Ægypti*, apud Cicer. de L. Agrar.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

igitur hereditate, provinciam populus Romanus, non quidem bello, nec armis; ſed, quod
4 eſt æquius, teſtamenti jure retinebat. Sed hanc, difficile dictu eſt, utrum facilius amiſerit, an recuperaverit. Ariſtonicus, regii ſanguinis ferox juvenis, urbes, regibus parere con-
5 ſuetas, partim facile ſollicitat: paucas reſiſtentes, Myndum, Samon, Colophonem, vi recepit: Craſſi quoque prætoris cecidit exercitum,

grar. 1. 1: & 2.16: *Bithyniæ*, Epit. Liv. 93: Vellei. 2.4.1: Cicer. de Agrar. 2. 15: Eutrop. 6.4: Sex. Ruff. *Cappadociæ*, Jordan. de ſucceſſ. regn. cap. 55: *Cyrenarum*, Epit. Liv. 70: Appian. fine Mithrid. Juſtin. 39. 5. 2: Ammianus, extremo libro 22, quod male confundunt, ad dicta Ciceronis loca, cum Alexandrino, interpretes. *Paphlagoniæ*, Jordan. dict. loc. *Thraciæ*, Dio, 47.4.9. *Freinsh.*

SALMASII.

5. *Craſſi quoque prætoris cecidit exercitum, ipſumque cepit.*] Nazariani, & veteris editionis lectio: *Craſſi quoque prætoris cæde exercitum ipſumque cepit.* ex qua nihil eliciam; forte tamen, *cædit exercitum.*

VARIORUM.

4. *Amiſerit an recuperaverit*] Sic v. e. nam ſeqq. interſerunt, *amiſerit pop. Rom. an rec.* non neceſſario: cum proxime eædem voces præceſſerint. reſtat tamen ultimum quoque in Pal. pr., ſed non item in ſec. aut tert. *Gruterus.*

Regii ſanguinis] Quippe filius Eumenis. teſtes Livius, 45.19.10: Juſtinus, 36.4.6: Eutropius, 4.25: alii. niſi quod Vellei. 2.4.1, *mentitum* ait *regiæ ſtirpis originem.* quo forſan etiam referas hæc Diodor, ex lib. 34, apud Valeſ. Ἀριστονίκου μὲν ἀντιποιησαμένου τῆς μὴ προσηκούσης βασιλείας. Mithridates, apud Salluſt. H. 4. 2. 10, Attali filium facit, ſi quidem vulgatæ lectioni credimus, quam tamen corrigendam putaverim, hoc modo; *Attalum ex rege miſerrimum ſervorum effecere: ſimulatoque impio teſtamento, filium Eumenis Ariſtonicum, quia patrium regnum petiverat, &c.* hactenus enim legebatur, *filium ejus Ariſtonicum.* Freinsh.

Urbes regibus parere conſuetas, partim facile ſollicitat] Tacitus, H. 4. 17. 8: *ſuetus regibus Oriens.* Mirum autem non eſt, urbes iſtas facile præpoſuiſſe regium dominatum Romano, cum eum etiam libertati poſtea antehabuerint Cappadoces, ut referunt Strabo, lib. 12, pag. 273: & Juſtinus, 38. 2. 8. Nempe verum eſt illud Mithridatis apud Salluſtium, H.4.2.26: *Pauci libertatem, pars magna juſtos dominos volunt.* Plut. Anton. cap. 113, Orientales vocat, *homines ſervire aſſuetos, & regnari quærentes.* Freinsh.

Myndum, &c.] De his Strabo, ubi ſupra. Plinius, 2. 28. *Camers.*

5. *Craſſi quoque prætoris*] Hujus tria nomina apud Livium, Epit. 59. 2: & Eutrop. 4. 25: *P. Licinius Craſſus* quartum *Mucianus*, apud Vellei. 2.4.2

8

, ipſumque cepit. ſed ille memor & fami- æ & Romani nominis, cuſtodem ſui barba- virgula excæcat. in exitium ſui, quod vole- ita concitat. Mox à Perperna domitus, aptus, & per deditionem in vinculis habi- Aquilius Aſiatici belli reliquias confecit, 7 mi-

Gellium, 1. 13. Hunc omnes ant Craſſum, quem in Chro- nſulem invenies ſcriptum, an- . DCXXIII. Appellat tamen tor prætorem, & Velleius pro- uem Strabo, lib. 14, pag. 445: 1 epit. 59: [Cicero Philipp. 11. tin. 4. 5. 16:] Juſtinus, 36. 4. roſius, 5. 10, conſulem. Craſ- , qui in Aſiam conſul venerat, inſequenti anno, qui M. Per- 1 habuit conſulem, non jam s conſul, ſed procoſ., aut præ- eſus fuit, ante quam Perperna Aſiam perveniſſet, ei in illa cia ſucceſſurus. Velleius enim hunc Craſſum procoſ. cæſum addit decedentem ex Aſia. *Vi-*

SALMASII.

In exitium ſui, quod volebat, ita t] Legebam, *ira concitat.* nunc nuto. præpoſitio *in* abeſt Naza- non male. hoc modo: *exitium d volebat, ita concitat.* editum ta- rætulerim.

VARIORUM.

pſumque cepit, &c.] Idem Val. . 2. 12: & Frontinus, 4. 5. 16. , ubi ſupra, occiſum ſcribit forti- liantem. Vide & Adonis Chro- anno 4655. *Freinsh.*

ilia] Non tam adoptivæ, quam , Muciæ nimirum, unde *Mu- cianus* appellatus eſt; ſolebant enim Romani adoptantis quidem adſume- re nomen, ſed & ſuæ familiæ retinere, quamvis aliquantum deflexum. quod & Appianus notavit, de bell. civ. lib. 3, pag. 532. cujus verba ità reddiderim: *Moris enim eſt apud Romanos, ut adopti- vi adoptantis nomen adjiciant ſuo. hic au- tem non adjecit ſuo* [ſed ſolum uſurpa- vit], *quin ſuum nomen patriſque penitus immutavit, pro Octavio Octavii filio, Cæſar Cæſaris* [Divi] *filius in poſterum appellatus.* ita *Craſſus Mucianus* eſt Craſſus ex familia Mucia, ſicut *Scipio Æmilianus, Fabius Æmilianus, Cotta Meſſallinus, Nero Domitianus, &c.* Hinc Pomponius JCtus in l. 2. §. 40. de O. I. *Lucius Craſſus, frater P. Mucii, qui Mucianus dictus eſt.* Ubi tamen, pro *Lucius*, omnino reſcribendum *Lici- nius*; cum prænomen ejus non *Lu- cium*, ſed *Publium*, fuiſſe, inter omnes conſtet. Vide Cicer. Bruto, cap. 26. In Indice quoque, JCtorum Digeſtis præfixo, pro Μαυκιανοῦ videtur leg. Μουκιανοῦ. *Freinsh.*

6. *Perperna*] Marco prænomine, ut appellavimus. Iſtos autem *Perpennas*, *PERPERNAS*, *R* pro priori *N*, inveniſſe ſcriptos in vetuſtis marmo- ribus, tradunt antiquarii, & in libris Varronis de lingua Latina Vinetus. Meminit hujus Perpernæ Val. Max. 3. 4. 5: & Tacit. 3. 62. 6. Vide Ὀλυμπιάδων ἀναγραφὴν, Euſebio ſubjun- ctam. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

mixtis (nefas!) veneno fontibus ad deditionem quarundam urbium. Quæ res, ut maturam, ita infamem fecit victoriam: quippe quum contra fas deûm, moreſque majorum, medicaminibus impuris, in id tempus ſacroſancta Romana arma violaſſet.

Explicit liber 2dus. Incipit liber tercius de bello Iugurtino F

LI-

VARIORUM.

7. *Mixtis (nefas!) veneno fontibus*] *Cliſthenes Sicyonius ductum aquarum in oppidum Criſeorum ferentem rupit: mox affectis ſiti reſtituit aquam elleboro corruptam, qua uſos, profluvio ventris decipiens, cepit.* Frontin. 3. 7. 6, cujus lectionem uno loco tueor, altero ſollicito. *Criſeorum* enim vera ſcriptio eſt; nec opus mutatione, nam eadem urbs *Cirra* & *Criſſa*. Vide Pauſan. in Phocicis, pag. 684. Stephanus Criſam vocat. Inde bellum Criſeum in Juſtini Prologo tertio. Sed quod in fine exempli Frontiniani *decipiens* ſcribitur, corruptionis manifeſtum eſt. ſubſtitui forte poſſit, *deficientes*. Quo verbo utitur idem auctor, 3. 8. 2. De hoc Cliſthene ſcribit etiam Pauſan. pag. 99. 10: Adde Zwing. theatr. 506. f. 1. Buchanan. Hiſt. Scot. pag. 211, in 8. Galfriol. Hiſt. Brit. 8. 24. *Freinsh.*

In id tempus ſacroſancta Rom. arma] Hoc eſt, nullis flagitiis conſcelerata. Supra tamen, 2. 17. 17, ipſe tale quid de Cæpione retulit, ubi notata noſtra vide. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

LIBER TERTIUS.

Cap. I.

Bellum Iugurthinum.

HÆc ad Orientem. Sed non ad Me- 1
ridianam plagam eadem quies. Quis
ſperaret poſt Carthaginem aliquod in
Africa bellum? Atqui non leviter ſe 2
Numidia concuſſit: & fuit in Jugurtha, quod
poſt Annibalem timeretur. Quippe rex calli-
diſſimus populum Romanum, armis inclitum,
& invictum, opibus aggreſſus eſt: & citra ſpem
omnium fortuna ceſſit, ut rex fraude præci-
puus, fraude caperetur. Hic, avo Maſiniſſa, & 3
Micipſa patre per adoptionem, quum interfi-
cere fratres ſtatuiſſet, agitatus regni cupidita-
te, nec illos magis, quam ſenatum populum-
que Romanum, quorum in fide & clientela
regnum erat, metueret: primum ſcelus man-
dat inſidiis: potituſque Hiempſalis capite, 4
quum ſe in Adherbalem convertiſſet, iſque
Romam profugiſſet, miſſa per legatos pecunia,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

traxit in ſententiam ſuam Senatum. Et hæc
5 fuit de nobis ejus prima victoria. Miſſos dein-
de, qui regnum inter illum Adherbalemque
dividerent, ſimiliter aggreſſus, quum in Scau-
ro ipſos Romani imperii mores expugnaſſet,
6 inchoatum nefas perfecit audacius. Sed diu
non latent ſcelera. Corruptæ nefas legationis
erupit: placuitque bello perſequi parricidam.
7 Primus in Numidiam Calpurnius Beſtia Con-
ſul mittitur: ſed rex peritus, fortius adverſus
Romanos aurum eſſe, quam ferrum, pacem
8 emit. Cujus flagitii reus, quum interveniente
publica fide à ſenatu accerſeretur, pari auda-
cia & venit, & competitorem imperii Maſi-
niſſæ Maſſivam immiſſo percuſſore confecit.
9 Hæc altera contra regem fuit cauſa bellandi.
Igitur ſequens ultio mandatur Albino. Sed hu-
jus quoque (pro dedecus!) ita corrupit exerci-
tum, ut voluntaria noſtrorum fuga vinceret
Numida, caſtriſque potiretur. addito etiam
turpi fœdere, in pretium ſalutis, quod prius
emerat,

SALMASII.

9. IN *pretium ſalutis, quod prius emerat*] Nemo facile dixerit, quid ſit *emere pretium ſalutis.* itaque legam, *addito turpi fœdere in pretium ſalutis, quem prius emerat, exercitum dimiſit*. Emerat exercitum Albini Jugurtha, quem corruperat pecunia, ut facili victoria potiretur. Hæc lectio eſt alterius Palatini bonæ notæ. Nazarianus autem habet: *quod prius emerat:* Hoc etiam explicemus licet. Primus Jugurtha ſalutem ſuam pretio redemerat, corrupto Albini exercitu; ne ſcilicet vinceretur à Romanis. poſt illi ipſi Romani, cum voluntariam fugam feciſſent, turpi fœdere in pretium ſalutis ſancito, à Jugurtha dimiſſi ſunt; & ita ſalutem etiam redemerunt, quod prius fecerat Jugurtha. *quod* igitur retinendum cenſemus. *Primus*, an *prius*? *Prius* malo.

…erat, dimiſit exercitum. Eodem tempore …ltionem non tam imperii Romani, quam …oris, Metellus aſſurgit: qui callidiſſime ho… …n nunc precibus, nunc minis, jam ſimulata, … quaſi vera fuga, eludentem, artibus ſuis aggreſ-

S A L M A S I I.

1 *Iam quaſi vera fuga*] *Iamque …era*, alter Palatinus.

V A R I O R U M.

D… bello contra Jugurtham geſto, …tat liber integer Salluſtii. Epit. Liv. …2, & ſeqq. Auctor de vir. illuſtr. cap. …67, & 75: Plutarch., Mario, & Syll. cap. 3: Frontin. 1. 8. 9: 2. 1. 13: Eu… …. 4. 3: Oroſ. 5. 15. Meminit …ius libro temporum. *Camers.*

2 *Rex fraude præcipuus*] Vide infra, num. 10. *Freinsh.*

3 *Interficere fratres ſtat. agitatus cu… regni*] Vide quæ notavimus ſu… …. 3. 9. Vide Tac. Indicem: *Niſi … dominandi quovis affectu flagran…* …reinsh.

4 *Iſque Romam profugiſſet*] Clau… de bell. Gild. 408:

…æſtas ſqualore comas, lacrymisque Senatum
… Numidas pulſus ſolio commovit Adherbal.

…s. Qui tamen non advertit la… …n priori verſu vitium; legendum …:

…mœſta ſqualore coma, lacrymiſque, &c.

…um enim ſupplicantium expri… quo ſenatum moverit. de quo …uſtinum, 4. 4. 1: Livium, 27. … & quæ notavit ad Juſtin. 36. 4. …neccerus. *Freinsh.*

5 *Ipſos Rom. imperii mores*] Quia …us omnium videbatur graviſſi… …c abſtinentiſſimus. Simili ferme … Nicolaus Damaſc, apud Valeſ. pag. 458: Συναπώλλυτο Κροίσῳ πᾶσα ἀνθρώπων εὐσέβεια. *Freinsh.*

6. *Diu non latent ſcelera*] Quamquam ſolicite tegantur. Senecam vide, epiſt. 97. 12. &c. *Freinsh.*

7. *Peritus*] Reduxi in poſſeſſionem antiquam v. e. lectionem, eo magis, quod & illam inveniſſet in membranis ſuis Vinetus. Vulgabatur antea, *præmonitus*, quod hic non conſiſtit, cum expertus eſſet ipſemet, quid poſſet aurum. notet ergo Criticus, *peritum* etiam poni pro experto, pro eo qui didicit, qui periculum fecit. nam & noſter infra, 3. 5. 18: *rex callidus, Romanæque avaritiæ peritus.* Gruterus. *Sè peritum & hoſtium & regionis*, Liv. 25. 18. 9. *Freinsh.*

10. *Eodem tempore*] Puto legendum *Eo demum temp.* h. e. *tum demum*; ſero quidem: at tandem. *Freinsh.*

Callidiſſime] Malim *callidiſſimum*; hoc enim & ordini elegantiæque verborum magis convenit, & Floro; quippe qui ita etiam loquitur ſupra, 2. 6. 12, & 16. *Freinsh.*

Iam ſimulata, jam quaſi vera fuga] Repræſentavi editionem Vineti, quam firmant duo Pall. meliores, ad quam proxime adit v. e. nihil enim demutat, niſi quod, pro *jam quaſi*, præferat, *jamque:* quod & in Pal. tert. reliqui editi, *jam quaſi ſimulata vera fuga:* aut, *jam ſimulata quaſi vera fuga.* Gruterus.

Artibus ſuis aggreſſus eſt] Hæc ex Salluſt. Jug. 48. 1. Centenius Penula, apud Livium, 25. 19. 9, petito à patribus milite promiſit, ſe *quibus artibus ad id locorum Romani & duces & exercitus capti forent, iis adverſus invento-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

11 greſſus eſt. Agrorum atque vicorum popula-
tione non contentus, in ipſa Numidiæ capita
impetum fecit, & Zamam quidem fruſtra diu
voluit; ceterum Thalam, gravem armis the-
12 ſauroque regis, diripuit. Tunc urbibus exutum
regem, & jam finium ſuorum, regnique fugi-
tivum, per Mauros, atque Getuliam ſequeba-
13 tur. Poſtremo Marius, auctis admodum copiis,
quum pro obſcuritate generis ſui capite cenſos
ſacramento adegiſſet, jam fuſum & ſaucium re-
gem

rem uſurum. apud eundem, 27. 18. 9, Annibal: *Eadem qua ceperamus arte, Tarentum amiſimus.* Vocula apud Tacit. H. 4. 56. 6: *optimum ratus* eſt, *mutua diſſimulatione, & iiſdem quibus petebatur, artibus graſſari.* Adde infra, 3. 4. 7. *Freinsh.*

SALMASII.

11. *Vicorum populatione non contentus*] Omiſſa negatio in veteribus excuſis, & ſcriptis libris. In Nazarii libro, *populatione contemptus.* forte, *Virorum & vicorum populatione contempta, in ipſa Numidiæ capita impetum fecit.*

Gravem armis theſauroque regis] Nihil eſt, quod hanc lectionem improbemus. ſed nec reſpuenda vetus, *Thalam gravem armis, theſauroſque regis diripuit.* quam libenter prætulerim vulgatæ.

13. *Auctis admodum copiis*] *Auctis inmodum copiis*, germanam Flori ſcripturam eſſe putamus, auctoribus libris. *Inmodum* idem quod *admodum*, quæ eſt Annæana χρῆσις. Sic *in tempus* pro *ad tempus*: de quibus ſupra diximus.

VARIORUM.

11. *Theſauroque*] Pall. tres, *theſauroſque*, prætulerim prius. *Gruterus.* Quæ autem *Zona* apud Dionem, lib. 48, pag. 423; an & ibi *Zama* ſcribendum? Cujus etiam meminit Vitruv. 8. 4. *Freinsh.*

13. *Capite cenſos*] Salluſtius, Jug. 86. 2: Val. Max. 2. 3. 1: Agell. 16. 10. Videtur hac de re loqui Caſſius Hemina, apud Nonium, in voce *Proletarii. Tunc Marcus præco primum proletarios armavit.* Videtur, inquam, legend. *Tum C. Marius PR. CO.* hoc eſt, *primum Coſ.* aut *primo conſulatu*) *primum proletarios armavit*, qui autem fuerint proletarii iſti, explicat idem Nonius in *Proletarii cives.* Eo uſque enim proletarii & capite cenſi, quos in unam claſſem congeſſerant, ex inſtituto Servii Tullii, ſicut aliorum onerum & honorum, ita militiæ, expertes erant. Vide Dionyſium, 4. 22: & Agell. 16. 10. *Freinsh.*

Fuſum] Omnino melius dixiſſet, an dixit? *feſſum.* Ita Tacit. frequenter, ut H. 5. 16. 5: *feſſi bello.* Adde Claudian. de bello Get. verſ. 129. *Freinsh.*

SAL-

gen adortus, non facilius tamen vicit, quam integrum & recentem. Hic & urbem Hercu- 14
li conditam, Capſam, in media Africa ſitam, anguibus areniſque vallatam, mira quadam felicitate ſuperavit: & ſaxeo inditam monti Mulucham urbem, per Ligurem, aditu arduo, inacceſſoque, penetravit. Mox non ipſum mo- 15
do, ſed Bocchum quoque Mauritaniæ regem, jure ſanguinis Numidam vindicantem, apud oppi-

SALMASII.

3. *Quam integrum & recentem*] Pro-
bamus magis veterem, *quam ſi inte-
gro & recentem.* Jam, inquit, fuſum & ſaucium regem adortus, non facilius tamen vicit, quam ſi integrum & recentem: hoc eſt, adortus eſſet. Marcus nunquam vicerat Jugurtham integrum & recentem, ut ex comparatione dici poſſet, tam facile de eo victoriam obtinuiſſe, cum integer & recens eſſet, quam cum ſaucium, & fuſum multoties ab aliis Imperatoribus, adortus eſt.

4. *Saxeo inditam monti*] Quidam *editam.* eſſet legendum, *ſaxeo edito monte:* ſed non placet.

VARIORUM.

3. *Non facilius tamen vicit*] Supra, 5. 13: *quomodo maxime mortiferi morſus eſſe ſolent morientium beſtiarum; ſic minus negotii fuit cum ſemiruta Carthagine, quam cum integra.* Freinsh.

4. *Anguibus areniſque vallatam*] ...eſt; ſolitudo munimenti locum obtinet, dum hoſtis ejus aſperitatem ſuperare non poſſe præſumitur. Inde Mithridates, apud Juſtin., 3.7.4: *Scythas præter arma, virtutemque animi, locorum quoque ſolitudinibus, vel frigoribus, inſtructa.* Verum de his naturæ propugnaculis alibi plura. *Gruterus.* Operæpretium eſt addere, quæ ad Juſtini locum notavit Berneccerus. Plinius, Paneg. c. 14, Germaniam veterem *prope infinita vaſtitate interjacentis ſoli muniri dirimique* dicit. Herodianus, lib. 2, ſcribit, Imp. Auguſtum muniviſſe imperium, cum aliis rationibus, tum ἐρήμῳ γῇ καὶ δυσβάτῳ, *terra deſerta & ægre pervia.* Freinsh.

15. *Mulucham urbem*] Fluvius eſt *Mulucha* apud Salluſtium, Jug. 92. 6: Melam, 1. 5: Plinium, 5. 2: Priſcianum, libro ſexto; qui Straboni, lib. 17, pag. 569, & Ptolemæo dicitur barbare, Μολοχάθ, id eſt, *Molochath. Molochat* etiam urbs apud eundem Ptolemæum, quæ, non ſatis mihi liquet, an ſit hujus auctoris *Mulucha.* Quem autem locum Marius Liguris opera cepiſſe bello Jugurthino, cap. 93, legitur, eum Salluſtius non *Mulucham,* ſed caſtellum appellat, non longe à flumine *Mulucha* in monte ſaxeo ſitum. *Vinetus.*

Jure ſanguinis] Etenim & adfinitatis jure obtineri auxilia, jus & fas ſuadet. Juſtin. 11. 3. 1: *In tranſitu hortatus Theſſalos fuerat, beneficiorumque Philippi patris, maternæque ſuæ cum his ſub Æacidarum gente neceſſitatis admonuerat, cupide hæc Theſſalis audientibus.* Hinc intelligenda illa Suetonii, Julio, 1. 1:

16 oppidum Cirtam graviter cecidit. Qui ubi, diffiſus rebus ſuis, alienæ cladis acceſſio fieri timet, pretium fœderis, atque amicitiæ, regem
17 facit. Sic fraudulentiſſimus regum, fraude ſoceri ſui in inſidias deductus eſt, & Syllæ in manum traditus: tandemque opertum catenis Ju-

Corneliam, Cinnæ IV Coſ. filiam, duxit uxorem; ex qua illi mox Julia nata eſt. neque, ut repudiaret illam, compelli à dictatore Sulla ullo modo potuit. quare & ſacerdotio, & uxoris dote, & gentilitiis hereditatibus multatus, diverſarum partium habebatur. Scilicet quia Cæſar adfinis erat Cinnæ, adverſario olim Sullæ, putabatur item alienus futurus ab eodem Sulla. Sed de hoc vinculo neceſſitudinis, uberiora promſimus ad Livium, 24. 41. *Gruterus.* Adde ſupra, 1. 18. 6. *Freinsh.*

SALMASII.

17. *Syllæ in manum traditus*] Legitur in optimis Nazarii membranis, *ut vidit urbem.* facile conjicio legendum, *at vidit urbem, quamvis vinctus, & victus. at vidit urbem, u* pro *a.* quarum invicem literarum crebra mutatio eſt.

VARIORUM.

15. *Numidiam*] An *Numidam?* Freinsh.

16. *Alienæ cladis acceſſio fieri timet*] Ita prorſus v. c. Pall. o. egregia & clara ſententia. *Gruterus.* Ita plane Minutius Felix, Octavio: *Dum fieri malunt alieni erroris acceſſio, quam ſibi credere.* Freinsh.

17. *Fraudulentiſſimus regum, fraude ſoceri ſui, in inſidias deductus eſt*] Juſto Dei judicio quandoque evenit, ut vulpes iſtæ ſuis dolis capiantur. Exemplo ſit famoſiſſimus ille Pontifex Alexander Borgia, ejuſque, dignus tali patre filius. Vide Bodin. Republ. 5. 6. Alia cauſſa Datamis, apud Corn. Nepot., qui tamen, & ipſe *tam callidus vir, extremo tempore captus eſt.* Freinsh.

Soceri ſui] *Generi* ſcribendum eſt, quia Bocchus, cui Jugurthæ filia nupſerat (ut Salluſtius, cap. 80, teſtatur), gener erat Jugurthæ. atque is à Boccho proditus eſt L. Sullæ, tunc Quæſtori Marii conſulis. *Stadius.* Quid ergo? damnabimus auctorem oſcitantiæ tam ſupinæ, aut, ſi qua poſſumus, ſubveniemus? Extat certe in Jugurth. Salluſt. 80. 6: *Jugurthæ filia Bocchi nupſerat.* Sed ea verba corruptioni ſatis opportuna ſunt, noſtri auctoris non item. Poteſt ergo legiſſe Florus in Salluſtio, immo poteſt ita legendum eſſe: *Jugurthæ filia Bocchi nupſerat.* præterquam enim quod credibilius eſt, majorem annis inter duos fuiſſe ſocerum, etiam Plut. Mario, cap. 12, expreſſe Bocchum Jugurthæ ſocerum facit. Βόκχος ὁ τῶν ἄνω βαρβάρων βασιλεὺς, ἦν πενθερὸς Ἰουγούρθα. perperam enim interpres ibi; *gener erat Jugurthæ.* πενθερὸν enim Plutarcho ſocerum eſſe, ejuſdem ipſius locus documento eſt, quæſt. Rom. cap. 8, ubi πενθερὸν & γαμβρὸν, ut ſocerum & generum, diſerte opponit. quomodo etiam vertendum erat in vita Catonis Majoris, cap. 39, unde mihi ſuboritur ſuſpicio, alterum etiam ejuſdem Plutarchi locum, Sulla, c. 3, Ὁ δὲ Βόκχος ἐτύγχανε μὲν ἔτι γε πάλαι γαμβρὸν ὄντα μισῶν καὶ φοβούμενος τὸν Ἰουγούρθαν. exponendum eſſe, Bocchus jampridem *generi* Jugurthæ odio & metu laborabat.

Jugurtham in triumpho populus Romanus aſpexit. ſed ille quoque, quamvis victus, & 18
vinctus, vidit Urbem, quam venalem, & quandoque perituram, ſi habuiſſet emptorem, fruſtra cecinerat. Tamen ut venalis fuiſſet, habuit emptorem: & quum ille non evaſerit, certum erit, eam non eſſe perituram.

CAP.

ed interpretes in errorem induxera Salluſtiani nominis auctoritas.

SALMASII.

Vidit urbem] Naz. *ut vidit.* fa- njicio legend. *ac vidit.*

en ut venalis fuiſſet] Hæc pro habent viri eruditione præ- ſimi. pace licet eorum dicere, cenſeo. ſi mendas ſuſtuleris, otam periodum inquinarunt, νηϛίνν ἐν τοῖς μάλιϛα præſtabo. *ut venalis fuiſſet:* Nazarii opti- ber, *jam ut venalis fuiſſet.* opti- c igitur lege: *jam, ut venalis fuiſ- abuit emptorem, & quum ille non t, certum erat, eam non eſſe per-*. vulgo perperam legebatur, *erit.* Hoc ſenſu: Jugurtha ve- & quandoque perituram, ſi rem nacta eſſet, Romam præ- t; ſed fruſtra. etiamſi, inquit, venalis fuiſſet Roma, emptorem habuit, Jugurtham: ſed cum ille emptor victus ſit & captus, certum erat, eam non eſſe perituram (quod fruſtra cecinerat Jugurtha), ſublato emptore de medio.

VARIORUM.

18. *Venalem*] Iſtam Jugurthæ vocem annotarunt etiam Salluſt. Jug. 35. 15: Epit. Liv. 46: Oroſ. 5. 15: & Adonis Chron. ſub anno 4690. Non valde abſimiliter Tiberius, apud Tacit. 3. 65. 3: *quoties curia egrederetur, Græcis verbis in hunc modum eloqui ſolitus eſt; O homines ad ſervitutem paratos!* Jugurthæ dictum credo in animo fuiſſe Sidonio, cum ſcriberet, epiſt. 7. 5: *rem jamdudum in nundinam mitti auctionemque potuiſſe, ſi, quam paratus invenitur emptor, venditor tam deſperatus inveniretur.* Freinsh.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. II.

Bellum Allobrogicum.

1 SIc ad Meridiem populus Romanus. Multo
atrocius, & multipliciter magis, & à Se-
2 ptentrione, ſævitum. Nihil hac plaga infeſtius.
atrox cælum, perinde ingenio. Omni igitur
tractu violentus hoſtis, à dextris, atque lævis,
3 & medio Septentrionis, erupit. Prima trans
Alpes arma noſtra ſenſere Salyi, quum de in-
cur-

SALMASII.

1. ET *multipliciter magis, & à Septentrione, ſævitum*] Particula *&*, leviter trajecta, tu ſcribe, *& multipliciter, & magis à Septentrione, ſævitum:*

2. *Perinde ingenio*] In aliis editionibus erat, *pervicaci ingenio. Perinde* ex prima editione vidit ſummus vir, J. Gruterus, quem honoris cauſa nomino. nondum tamen ex toto menda vacat. emendo, *atrox cælum perinde ingenia*; vel *perinde ingenium.* omnino aut *ingenium*, aut *ingenia*, ſcribendum.

VARIORUM.

DE hoc bello Liv. Epit. 61: Oroſ. 5. 13, & 14: Vellei. 2. 10. 3: Strabo, lib. 4, pag. 132: Val. Max. 9. 6. 3: Sueton. Ner. cap. 2: Cæſ. de bell. Gall. 1. 45. *Freinsh.*

1. *Et multipliciter magis, & à ſeptentrione*] Putem ego abjiciendum alterum *&*, ut legatur, *& multipliciter magis.* Freinsh.

2. *Perinde ingenia*] Simile eſt illud Senecæ, ad Helviam, cap. 6, *hominum ingenia ad ſimilitudinem cæli ſui rigentia.* Tacit. Germ. 29. 4: *Mattiaci ipſo terræ ſuæ ſolo, & cælo, acrius animantur.* Liv. 5. 33. 12: *Rhætos loca ipſa efferarunt.* Alludit autem Florus ad illud, quod ait Curtius, 8. 9. 20: *ubique locorum ſitus ingenia hominum format.* relege notata ſupra, 2. 11. 4. *Freinsh.*

3. *Salyi*] Salyi hoc loco, & ſupra, 2. 3. 8, etiam *Salvii*, & *Saluvii*, perperam ſcripti nonnunquam apud Livium & alios, Græcis Σάλυες appellantur. gens Galliæ Narbonenſis, cujus urbes aliquot, quas Strabo, Ptolemæus, aliique memorarunt, adhuc manſerunt, vetus ſuum vocabulum retinentes: atque in iis clariſſimæ, Aquæ Sextiæ, & Arelatæ, non procul Maſſilia. Hi igitur primi Gallorum Tranſalpinorum fuere, qui ſenſerint arma Romana: primuſque Roman. M. Fulvius Flaccus Tranſalpinos Ligures bello domuit, ut habet Epit. Liv. 60, & Salyos Gallos [ſic enim ibi legendum arbitror, *Salyos*, ſive *Salvios*, pro *Falanios*], miſſus in auxilium Maſſilienſibus. De quibus populis triumphaſſe procos. anno U. C. DCXXX, ſcribitur in antiquis marmoribus. *Vinetus.*

curſionibus eorum fidiſſima atque amiciſſima civitas Maſſilia quereretur. Allobroges deinde & Arverni, quum adverſus eos ſimiles Æduorum querelæ opem & auxilium noſtrum flagitarent. Varus victoriæ teſtis, Iſaraque, & Vindelicus amnis, & impiger fluminum Rhodanus. Maximus barbaris terror elephanti fuere, immanitati gentium pares. Nil tam conſpicuum in triumpho, quam rex ipſe Bituitus, diſcolo-

SALMASII.

4 *Varus victoriæ teſtis*] Cum ſcripti librorum veteres excuſi, *Varuſque victoriæ teſtis*. forte, *Varus quoque victoriis*. mox lego, *Iſara & Vindelicenes*. ex fide librorum.

5 *Rex ipſe Bituitus*] *Biſuiſus*. quod obtinuerat in pleriſque editionibus, ex qua ubi ſcriptura manavit, *Biſuiſus* pro *Bituitus*. *ſ*, pro *t*, frequens erat in illis optimis membranis, quibus uſi ſumus, ut *poſitus* pro *potitus*. *ulſus* pro *ultus* & ſimilia. reliqui libri corrupte, aut *bis victus*, duabus vocibus, aut *bis viſus*, præferunt. Hic *rex Betuitus* dicitur in veteri inſcriptione.

VARIORUM.

3 *De incurſionibus eorum*, &c.] Vicini quippe erant, & præter ſolita inter accolas odia, antiquitus hoſtes. vide Livium, 5. 34. 8. Talibus autem de cauſis Romani pluries bella ſumpſerunt. vide infra, 3. 10. 10, & 14. *Freinsh.*

Maſſilia] De hac urbe lege exactiſſimum Merulam, Coſmogr. 2. 3. 39. *Freinsh.*

4 *Arverni*] Corrigendus leviter in hac voce Plinius, 7. 50. *Q. Fabius Maximus Cos. apud flumen Iſaram prælio commiſſo, adverſus Allobrogum Avernorumque gentes, ad VI Idus Auguſtas,* CXXXM *perduellium cæſis, febri quartana liberatus eſt in acie*. Scribendum enim eſt *Arvernorum*, ſicut omnibus, & ipſi Plinio, vocantur. *Freinsh.*

Vindelicus] Hodie *Sorga*; Straboni *Sulgas*. Florus appellavit eum ab urbe propinqua Vindelio, ut Joſephus Scaliger ad Auſonium, Merula in Coſmogr., & Welſerus in rebus Vindelicis, extremo libro primo, docent. *Freinsh.*

Impiger fluminum Rhodanus] Lucanus, 1. 433:

—— *Qua Rhodanus, raptum velocibus undis*
In mare fert Ararim. ——

Plin., 3. 4, & 20: Strabo, lib. 4: Cæſar, de bell. Gall. 1. 1. 2, &c. Varro in tribus primis Europæ fluminibus Rhodanum ponit. Gellius, 10. 7. *Camers.*

5. *Elephanti*] Uſus enim elephantis hoc bello Domitius; unde intelligas illa Suetonii, Ner., cap. 2: *Allobrogibus Arverniſque ſuperatis, elephanto per provinciam invectus eſt: turba militum, quaſi inter ſolennia triumphi, perſequente.* Quando autem primum elephantis uſi Romani, notat Liv., 31. 36. 3. *Freinsh.*

Bituitus] Adonis Chronic. ſub anno 4690, *Bitoitum* vocat. exemplaria Flo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

coloribus in armis, argenteoque carpento,
6 qualis pugnaverat. Utriuſque victoriæ quod quantumque gaudium fuerit, vel hinc exiſtimari poteſt, quod & Domitius Ænobarbus, & Fabius Maximus, ipſis quibus dimicaverant in locis, ſaxeas extruxere turres, & deſuper exornata armis hoſtilibus Trophæa fixere: quum hic mos inuſitatus fuerit noſtris. Nunquam enim populus Romanus hoſtibus domitis victoriam ſuam exprobravit.

CAP.

Floriana varie, ſicut ſuo loco referemus. Vetus Inſcript. apud Gruter. CCXCVIII, 3, *BETVLTVM.* Athenæus, 4. 13. m, Βιτύϊτον. Vide Scalig. ad Euſeb. pag. 136. Appian. fragment. II, (apud Voſſ. de idol. pag. 1058.) Bitultus. Adde Pigh. Annal. II. 633. *Freinsh.*

SALMASII.

5. *Qualis pugnaverat*] Quid, ſi, *argenteo carpento, quali pugnaverat?* Sed nihil mutamus. vetus: *ô qualis pugnaverat!* inepte.

6. *Extruxere turres*] Scripti, *erexere.*

VARIORUM.

5. *Carpento*] Tale pugnæ genus Britannis inprimis familiare fuit. vide quæ dicemus infra, 3. 10. 17. *Freinsh.*

6. *Ænobarbus*] De quo Suet. Ner. 2. 1. *Freinsh.*

Saxeas erexere turres] Vide quæ notavimus ſupra, 2. 17. 16. m. Plutarchus autem, quæſt. Rom. 37, *parum laudis adeptos*, ait, *qui primi lapidea aut ænea ſtatuerunt trophæa.* Cui adde locum Diodori, 13. 24. *Freinsh.*

Trophæa] Ita appellantur ſpolia fixa in ſtipitibus, teſte Nonio. inde etiam monumenta victoriæ erigi cœpta ex marmore ſaxoque, in jugis montium & editioribus locis. eadem cum Floro ſcribit Strabo, lib. 4, pag. 128, erectaque hæc trophæa juxta Cemmenum montem, ad confluentem Iſaræ & Rhodani. *Stadius.*

Nunquam enim P. R. hoſtibus dom. victoriam ſuam exprobravit] Similis & Macedonibus moderatio, Pauſania teſte in Bœoticis, fine libri. Neſcio quid Livius, 8. 30. 10, ſenſerit, cum ſcriberet, Fabium arma Samnitium cremaſſe, metu, *ne ſuæ gloriæ fructum dictator* [Papirius] *caperet, nomenque ibi ſcriberet.* quod equidem de tropæo intelligendum, erigentium exempla docent. iis enim nomina ſua inſcribere moris erat. quod deinde ſub Cæſaribus factum. Tac. Ann. 2. 22. 1. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. III.

Bellum Cimbricum, Theutonicum, ac Tigurinum.

CImbri, Theutoni, atque Tigurini, ab ex- 1
tremis Galliæ profugi, quum terras eo-
rum inundaſſet Oceanus, novas ſedes toto Or-
be quærebant: excluſique Gallia & Hiſpania, 2
quum in Italiam remigrarent, miſere legatos
in caſtra Silani, inde ad ſenatum; petentes, *ut*
Martius populus aliquid ſibi terræ daret, quaſi ſtipen-
dium: ceterum, ut vellet, manibus atque armis ſuis
uteretur. Sed quas daret terras populus Roma- 3
nus,

SALMASII.

Q*Vum in Italiam remigrarent*] Eodem modo corruptum hoc verbum, infra, libro quarto, emendavimus: nam hic ſimiliter, *regyrarent*, corrigendum: nec *remigarent* placet. vide quæ de hac voce *regyrare* alibi diceMus: cujus ignorantia fecit, ut bis corrupte legeretur in optimo auctore.

VARIORUM.

De bello Cimbrico Epit. Liv. 67, & 68: Plut. Mario, cap. 36, &c. Sallust. cap. 20: Appian. Celtico: Val. Max. 5. 8. 4: Auctor de vir. illuſt. cap. 67: Plin. 7. 22: 16. 33: 17. 1: 36: Frontin. 1. 3. 6: 1. 5. 3: 2. 2. 8: Eutrop. 5. 1: Oroſ. 5. 16: Euſeb. lib. ... *Camers.* Lege Vellei. 2. 12: Cæſar. de bell. Gall. 1. 33: & 40. 7. 77: Vegetium, 3, ... fin. Val. Max. 6. 9. 14: & præcipue Pontanum, princ. hiſtoriæ Danicæ, qui totam hanc hiſtoriam accuratius & copioſius ex ſcriptoribus probatis congeſſit. De Cimbrorum origine vide Dreſſer. Millen. 1, pag. 85. *Freinsh.*

1. *Theutoni*] Horum mentionem facit Pytheas, apud Plinium, 37. 2. 21. *Freinsh.*

Galliæ] *Germaniæ* legendum docet Cluver., German. antiq. 1. 10: 2. 4: & 3. 22. qui hac de re copioſiſſime. *Galliæ* retinet & explicat B. Rhenanus, rer. Germ. lib. 1, pag. 19. f. *Freinsh.*

2. *In caſtra Silani*] *Mallium*, ſive *Manlium*, appellat Dionis fragment. apud Valeſ. pag. 633. *Freinsh.*

3. *Quas daret terras*] Ammianus, 25. 31, obſervat, *nunquam, ab urbis ortu* ad Jovianum Imp. uſque, *inveniri poſſe, annalibus replicatis, terrarum partes ullas noſtrarum ab Imp. vel coſ. hoſti conceſſas.* quem tamen arguit Caſaub. ad Spartiani Hadrianum, cap. 5. Friſios quidem eodem modo terram petentes, quam jam occupaverant, *Nero decedere*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

nus, agrariis legibus intra ſe dimicaturus? Repulſi igitur, quod nequiverant precibus, armis
4 petere conſtituunt. Sed nec primum quidem impetum barbarorum Silanus, nec ſecundum Manlius, nec tertium Cæpio, ſuſtinere potue-
5 runt. Omnes fugati, exuti caſtris. Actum erat, niſi Marius illi ſeculo contigiſſet. Ille quoque non auſus congredi ſtatim; militem tenuit in caſtris, donec invicta illa rabies, & impe-

cedere agris juſſit. apud Tacit. 13. 54, ubi plura in hanc rem. *Freinsh.*

SALMASII.

4. *Nec ſecundum Manlius*] *Manilius* ſcripti omnes.

5. *Niſi Marius*] *Niſi M. Marius* in altero Palatino.

VARIORUM.

3. *Quod nequiverant precibus*] Ita Carthaginienſium milites in urbem mandant; *quod precibus nequeant, armis ſe conſecuturos*. Juſtin. 18. 7. 3, ubi notata Berneccero vide. & Tac. 4. 46. 12. *Freinsh.*

4. *Silanus*] Omittit ergo cladem Carbonianam, quæ prior Silaniana accidit. item Caſſianam, Liv. Epit. 63: Vellei. 2. 12. 2: alii. Tacit. Germ. 37. 8: *Germani, Carbone, & Caſſio, & Scauro Aurelio, & Servilio Cæpione, M. quoque Manlio, fuſis vel captis, quinque ſimul conſulares exercitus pop. Rom. abſtulerunt.* Cæſar etiam, de bell. Gall. 1. 7, & 12, ait: *L. Caſſium Cos. occiſum, exercitumque ejus ab Helvetiis*, & nominatim Tigurinis, *pulſum, & ſub jugum miſſum.* Pugnant igitur inter ſe Cæſar, & Tacitus: niſi forte ideo Germanis contribuit Helvetios Tacitus, quod terram Germanam incolerent. *Freinsh.*

Manlius] In prænomine quoque plurimum variant ſcriptores: Pighius, in Anno U. C. DCXLVIII, Cn. fuiſſe oſtendit. Liv. Epit. 67. 2, *Caium* appellat. Illud certum eſt, ſicut ſupra, 2. 15. 7, monuimus, *Marci* prænomen alienum hic eſſe, quod alterius cujuſdam loci me admonet apud Zoſimum, lib. 2 hiſtor. in pr. ubi ludi ſeculares celebrati dicuntur L. Cenſorino, *M. Manlio* Coss. cum tamen conſtet, eo anno, qui fuit U C. DCIV, L. Marcio Cenſorino collegam fuiſſe *Manium Manilium*. Vide etiam Cæſ. de bell. Gall. 3. 20. *Freinsh.*

Cæpio] Quantum hoc duce cladis acceptum ſit, vel inde colligi poſſit, quod inter nefaſtos ille dies habitus ſit, ut patet ex Plutarcho, Lucull. cap. 59. Adde Sidonium, Carm. 2. 227.

5. *Niſi Marius*] Salluſt. fine Jugurthini: *Marius cos. abſens factus eſt, & ei decreta provincia Gallia, &c. ex ea tempeſtate ſpes atque opes civitatis in illo ſitæ.* Cicero, pro l. Manil. cap. 20. *Freinsh.*

Non auſus congredi] Vide Plutarch. Mario, cap. 22. *Freinsh.*

Donec invicta illa rabies, &c.] Prudens conſilium, quod imitaturus erat Pompeius, ſi licuiſſet. infra, 4. 2. 42. Adde ſupra, 2. 6. 32. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

impetus, quem pro virtute barbari habent, conſeneſceret. Receſſere igitur increpantes, 6 (tanta erat capiendæ Urbis fiducia) conſulentes, *ſi quid ad uxores ſuas mandarent.* Nec ſegnius, quam minati fuerant, tripertito agmine per Alpes, id eſt, clauſtra Italiæ, ferebantur. Marius, mira ſtatim velocitate occupa- 7
tis compendiis, prævenit hoſtem. prioreſque Teutones ſub ipſis Alpium radicibus aſſecutus in locum quem aquas Sextias vocant, qua fide numinum, prælio oppreſſit? Vallem flu- 8
viumque medium hoſtes tenebant. noſtris aquarum nulla copia. conſultone id egerit imperator, an errorem in conſilium verterit, dubium.

SALMASII.

7. *Qua fide numinum, prælio oppreſſit*] Hic locus & varie vexatus à doctis, & vice ipſos vexavit. me non multum, ſi verum licet dicere, exercuit. optimus liber, *quaſi de numinum præ-* ...ndoſiſſime: ſed ne nugas agam, aut fruſtra tempus teram, legendum ... *o, fidem numinum! prælio oppreſſit?* ...corruptum pro *quo*, ut libro quarto, ... *a poſſet aſcendere*. ubi repoſuimus *quo poſſet aſcendere*. & contra *a* ... degeneraverat, ut *ingenio* pro *in-* ... locum hunc tetigimus, notis in librum primum, in quo ſimile vitium inhærat: *fide numinum*, pro *fidem* ...*um*. itaque vide quæ ibi ſcripſimus.

VARIORUM.

5. *Habent*] Hoc eſt, non habent veram virtutem, ſed illius loco rabiem iſtam; quod moneo, ne quis *habere* pro putare vel æſtimare capiat, ut fieri video. *Freinſh.*

6. *Nec ſegnius, quam minati fuerant*] Sic Juſtin. 2.3.13, *nec dicta res morata.* Livius, 30.15.5, *nec locuta eſt ferocius quam fecit.* Saxo Sialandicus, lib. 4, pag. 55: *Nec animoſius locutum eum, quam præliatum, expertus eſt.* Freinſh.

7. *Aquas Sextias*] Urbem C. Sextio ſitam, bello, quod ſuperiori capite deſcribitur. Epit. Liv. 61: Strabo, lib. 4, pag. 124. f. De hac Sidonius, Carm. 23.13.

— Phocida, Sextiaſque Baias,
Illuſtres tituliſque præliiſque
Urbes, per duo conſulum tropæa:
Nam Martem tulit iſta Julianum,
Et, Bruto duce, nauticum furorem:
Aſt hæc, Teutonicas cruenta pugnas,
Erectum & Marium, cadente Cimbro.

Freinsh.

8. *Errorem in conſilium verterit*] Livius, 28.44.14: *Oblata caſu, flectenda ad conſilium.* Vide infra, 4.2.84. *Freinſh.*

SAL-

bium. certe, neceſſitate aucta virtus, cauſa victoriæ fuit. Nam flagitante aquam exercitu,
9 *Viri*, inquit, *eſtis: en illic habetis*. Itaque tanto ardore pugnatum eſt, eaque cædes hoſtium fuit, ut victor Romanus de cruento flumine non plus aquæ biberit, quam ſanguinis Barba-
10 rorum. Certe rex ipſe Theutobochus, quaternos ſenoſque equos tranſilire ſolitus, vix unum, quum fugeret, aſcendit; proximoque in ſaltu comprehenſus, inſigne ſpectaculum triumphi fuit. quippe vir proceritatis eximiæ
11 ſuper trophæa ipſa eminebat. Sublatis funditus Theutonis, in Cimbros convertitur. Hi jam (quis crederet?) per hiemem, quæ altius Alpes levat, Tridentinis jugis in Italiam pervoluti

SALMASII.

10. *Theutobochus*] Sine aſpiratione in veteribus *Teutobocus*.

Super trophæa ipſa eminebat] *Super trophæa ſua*, ex fide Nazariani & alterius Palatini reſcribe. *Trophæa ſua*, eleganter, quæ de ipſo victo & ſuis ſpoliis inſtructa erant. minus recte & concinne *ipſa* vulgo editum eſt.

11. *Tridentinis jugis in Italiam pro-voluti ruina deſcenderant*] Plutarchus, ad verbum, in eadem Hiſtoria: εἶτα ἀφέντες αὑτοὺς κατὰ κρημνῶν ὀλισθήματα καὶ λισσάδας ἀχανεῖς ἐχόντων. perperam in meo libro, ut hoc obiter moneam, ſcribitur, καὶ λυσσάδας· & in uno aut altero ejuſdem Plutarchi locis, λυσσάδες vitioſe legitur. ſed puto emendatum in recentioribus editionibus. verum neſcimus tamen: nam eas ad manum non habemus.

VARIORUM.

8. *Neceſſitate aucta virtus*] Vide quæ notamus ſupra, 2. 18. 13. *Freinsh.*

Viri, inquit, eſtis,] Si per alios liceret, interrogationis notam iſtis apponerem, hoc modo: *Viri, inquit, eſtis?* Gruterus. Adde Frontinum, 2. 7. 12. *Freinsh.*

10. *Teutobochus*] Anno Chriſti MDCXIII, monſtrabantur oſſa quædam portentoſæ magnitudinis, quæ Teutobochi hujus vulgo credebantur, donec doctorum hominum ſcriptis error iſte detegeretur. *Mercurius Gallicus*. Vide Scalig. in Euſeb. pag. 138, p. 1. Item Gaſſend. in vita Peireſcii, pag. 250. *Freinsh.*

Quaternos ſenoſque equos tranſilire] Luculentam hujus loci explicationem pete ex Salmaſio, ad Vopiſci Carinum, cap. 19, pag. 505, & ſeq. Vide Livium, 23. 29. 5. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

uina deſcenderant. Ateſim flumen non :, nec navibus, ſed, quadam ſtoliditate rica, primum corporibus aggreſſi, poſt- retinere amnem manibus & clipeis fru- entaverant, ingeſta obrutum ſilva tranſi- : &, ſi ſtatim infeſto agmine Urbem pe- it, grande diſcrimen eſſet: ſed in Vene- quo fere tractu Italia molliſſima eſt, ipſa ælique clementia robur elanguit. ad hoc panis

SALMASII.

12. *Ateſim flumen non ponte*] *Ad* *flumen*, quod nobis exhibet na ſcriptura, non facile inveni et. *Atiſonem*, vel *Natiſonem* ititie poſſet eſſe, qui fluvius in tibus reperitur: Plutarchus ſa- *ſonem* nominat, cum eandem tat. at qui putant, *Ateſim*, & *m*, eundem eſſe, falluntur. Plu- *ἀτισῶνα* vocat, Ptolemæus *να*. ſed redeamus ad veterem am noſtram. *hoſteſim* pro *Ate-* ndoſe exaratum: *o* loco *a*, de- piratio. *ſ* pro *t*, aliquando ſi- lita: itaque *hoſteſim* eſt *Ateſim*. d faciemus illo *ad*? ſic cenſeo: *n adgredi*, *ἀρχαϊσμός*, ut *ad ali-* *lire*, & ſimilia: videndus Gel- *Adgredi* igitur *ad Ateſim flumen*, x antiqua loquutio eſt, quales in hoc auctore reſtituimus. icimus: *ad* pro *ac* videri poſſet tum: libro quarto, *imaſque* *arum*, *ad quaſi clauſtra quædam* *bant*, ibi docemus legendum, *i clauſtra quædam*, idem accide- uit hoc loco: videamus igitur, a legi & diſtingui debeat, *Tri-* *jugis in Italiam provoluti ruina* *erant, ac Ateſim flumen non ponte,* *nec navibus*, *&c.* & hanc in partem inclinamus magis.

VARIORUM.

10. *Proceritatis eximiæ*] Vide Pontanum, lib. 1 hiſt. Danicæ, p. 55. *Freinsh.*

11. *Per hyemem, quæ altius Alpes levat*] Infra, 3. 10. 22: *hyeme creverant Alpes.* Freinsh.

Provoluti ruina] Plutarch. Mario, cap. 36: Cimbri *per glaciem altamque nivem ad juga Alpium contenderunt. Inde ſubjicientes corporibus lata ſcuta, ex ſummo ſe confragoſarum rupium, in immenſum abruptarum, faſtigio demiſerunt.* Seneca de ira, 3. 3. 1, *barbari qua dolor traxit, ruinæ modo regionibus incidunt.* Confer Liv. 44. 5. 4, ubi de Elephantis. & verſ. 6, de ipſis militibus. *Freinsh.*

12. *Quadam ſtoliditate barbarica*] Idem fere Germanis adfingit Ælianus, var. hiſt. 12. 23. ſed libet tamen potius adſcribere imperitiæ; quod nimirum putarent, flumina Italiæ ſuis ſimilia. ita ſane eoſdem excuſat Herodian. 8. 4. qui conſulatur. *Gruterus.*

Ingeſta obrutum ſilva] Quemadmodum flumina, quæ majora ſunt, tranſeantur, docet Vegetius, 3. 7: & ad eum Stewechius. *Freinsh.*

13. *Ipſa ſoli cæliqué clementia*, &c.] Vide omnino Gruterum, ad Tacit. diſcurſu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

panis uſu, carniſque coctæ, & dulcedine vini mitigatos, Marius in tempore aggreſſus eſt.
14 Jam diem pugnæ à noſtro Imperatore petierunt, & ſic proximum dedit. In patentiſſimo, quem Raudium vocant, campo procurrere. Millia inde ad ſexaginta ceciderunt. Hinc tertio

curſu 38. Adde ſupra, 2. 6. 22. Et in hac hiſtoria Dionis excerptum apud Valeſ. p. 634. *Freinsh.*

SALMASII.

14. *Jam diem pugnæ à noſtro Imperatore*] Ante hæc verba deeſſe aliquid, ſi qui antea non adverterunt, nunc cogentur ſaltem fateri. ſtatim poſt *aggreſſus eſt*, ſequitur in illo laudatiſſimo & inculpatiſſimo libro, *venere illi quam & in barbaris multa veſtigia, diem pugnæ à noſtro Imperatore petierunt.* quæ ſcribæ imperiti, ut corruptiſſima, abſcindere maluerunt, quam infelices conatus in corrigendo prodere. verum quid ex illis, quæ poſuimus, poſſit elici, parum me ſcire, ingenue fateor: nec enim auſim dicere, me ipſa verba Flori ponere, ſi ita legam: *venere illi. quam metus in barbaris nulla veſtigia! diem pugnæ ab Imperatore noſtro petierunt.* non, inquam, auſim affirmare, αὐτοτελῶς ſic ſcripſiſſe Florum; puto tamen, ab ea ſententia, quam olim reliquit, hac lectione me minimum abeſſe.

Et ſic proximum dedit] Plutarchus, τὴν ἀπ᾽ ἐκείνης τρίτην.

Campo, quem Raudium vocant] *Raudium* quidem *campum* Plutarchus non nominat, ſed tantum χώραν τε καὶ πεδίον τὸ περὶ Βερκέλλας. alter Palatinus *K ndium* legit, cui non aſſentior, mox non *procurrere*, ſed *concurrere*, optimi habent libri; & melius: nam *procurrere* neſcio an legerim pro *concurrere*.

Millia inde ad ſexaginta] Male hæc adfecta ſunt. quæ nemo adhuc ſanare quitus eſt. Prava non minus diſtinctione laborant, quam prava lectione. utrumque, puto, corrigemus. *hinc, in-de*, perperam intellecta. *Inde*, eſt ex parte Barbarorum; *hinc*, ex parte Romanorum. non aliter loqui ſolet Annæus. ſexaginta millia ex Barbaris ceciderunt in ipſo conflictu, ex Romanis vix trecenti. locus ſic debet caſtigari: *Inde ſexaginta millia ceciderunt. Hinc trecentis minus. per omnem diem conciditur Barbarus.* Plutarchi rationes huic numero conveniunt: qui ſcripſit, Barbarorum ſex myriadas in ardore prælii abſumptas. quæ, ut nemo neſcit, efficiunt ſexaginta millia. Sed immaniorem longe numerum eorum fuiſſe, qui interfecti ſunt finito prælio, hinc & inde variis locis diſperſi. ideo etiam Florus dicit, *per omnem diem conciditur barbarus*: hoc eſt, poſt prælium uſque ad noctem, quo ſpatio temporis infinita barbarorum multitudo cæſa eſt. Quod autem, pro *tertio*, *trecentis* ſcripſimus, hoc recte fecimus; error enim ex notis numerorum natus. *Hic III minus*, pro *hinc CCC minus*.

VARIORUM.

14. *Raudium*] Magna varietas in hujus campi nomine. Pighius, in Hercule Prodicio, pag. 291, *Raudium* retinendum cenſet; *raudos* enim locos antiqua voce vocari rudes & aſperos, quales iſti campi. Merula, Coſmogr. 2. 4. 7,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

...minus, per omnem diem conciditur barbarus. Iſti quoque Imperator addiderat virtuti dolum, ſequutus Annibalem, artemque Cannarum: primum, nebuloſum nactus diem, ut hoſti inopinatus occurreret: tum ventoſum quoque, ut pulvis in oculos & ora ferretur: tum acie converſa in Orientem, ut, quod ex captivis mox cognitum eſt, ex ſplendore galearum, ac repercuſſu, quaſi ardere cælum videretur. 15
16 Nec minor cum uxoribus eorum pugna, quam cum ipſis fuit: quum objectis undique plauſtris, atque carpentis, altæ deſuper, quaſi è turribus, lanceis contiſque pugnarent. Perinde ſpecioſa mors earum fuit, quam pugna.
17 Nam, quum, miſſa ad Marium legatione, liber-

..., in fin., *Caudium* legit, quod ...que campus quidam iis locis ... dicatur. ſed quis in re tam incerti quid pronuntiet? *Freinſh.*

... *omnem diem*] *Vincentium ira vir-* ... *deſæviit.* Marcellin. 17. 30. ...

... *Artem Cannarum*] De qua ſupra 2. 6. 16: Frontin. 2. 2. 7, & 8. ... ulla autem huc facientia lege ... Gruter. in Tacit. diſcurſu 13. *Freinſh.*

... *Nec minor cum uxoribus eorum*] Feminæ Germanorum antiqui-... ſuetæ aciebus & pugnis, in quas ... patrio more comitabantur, Ta-... erm. cap. 7; ut ita mirum non ..., audacius reſtitiſſe, præterea ra-... deſperatione armatas. Quin & ... viros præliis ſe miſcuiſſe legun-... riarum nationum feminæ; quod ... omanis tamen me legere non memini; nam quod tit. Cod. de uxor. milit. huc trahunt JCti quidam, non de talibus viraginibus, quæ & ipſæ pugnare, & cum Arioſtiana illa Marfiſa dicere poſſint:

So ſcudo & lancia adoperare anch'io.

ſed quæ vergente diſciplina maritos ſuos, ut hodiernis bellis ſolet, ſequebantur. *Freinſh.*

Objectis undique plauſtris atque carpentis] Germanorum aliorumque more, quem vide apud Cæſar. de bellis Gallicis. Veget. 3. 10: *Omnes barbari, carris ſuis in orbem connexis ad ſimilitudinem caſtrorum, ſecuras à ſuperventibus noctes exigunt.* Id genus munimenti appellabant carraginem. Ammianus, 31. 20. *Freinſh.*

17. *Nam cum miſſa*, &c.] Præter citatos in hoc capite lege Val. Max. 6. 1, in fin. *Camers.*

libertatem ac ſacerdotium non impetraſſent
(nec fas erat), ſuffocatis eliſiſque paſſim infanti-
bus ſuis, aut mutuis concidere vulneribus aut
vinculo è crinibus ſuis facto, ab arboribus ju-
18 giſque plauſtrorum pependerunt. Beleus rex in
acie dimicans, impigre, nec inultus, occubuit.
Tertia Tigurinorum manus, quæ quaſi ſubſidio
Noricos inſederat Alpium tumulos, in diverſa
19 lapſi, fuga ignobili & latrociniis evanuit. Hunc
tam lætum, tamque felicem, liberatæ Italiæ aſ-
ſertique imperii nuntium, non per homines, ut
ſole-

SALMASII.

18. *Beleus rex*] Corrupte *Beleus.* optimæ membranæ, *Bœleris.* verius eſſet *Bœoris*, vel *Bœorix.* Nam ita Plutarcho vocatur hic rex Barbarus, in Mario: Βοιώριξ δ' ὁ τῶν Κιμβρων βασιλεὺς ὀλιγοστὸς προσιππεύσας τῷ στρατοπέδῳ, προὐκαλεῖτο τὸν Μάριον ἡμέραν ὁρίσαντα καὶ τόπον, &c. quid, ſi in Plutarcho Βοιλήριξ legimus? habebimus noſtrum *Bœleris*; nam *Bœleris* pro *Bœlerix*: ſic infra, cap. x, *Vercingetoris*, ſcripti libri pro *Vercingetorix*: ſed ineptum eſt diſputare de his nominibus barbaricis, quæ aliter atque aliter apud alios atque alios enuntiantur.

Quaſi ſubſidio Noricos inſederat] Nazarii ſchedæ, *quaſi in ſubſidio*: quid, ſi *in ſubſidium?*

VARIORUM.

18. *Boiorix*] Secutus ſum judicium ſummi viri Gruteri, nixum auctoritate Plutarch. Mario, cap. 40: Eutropii, 5. 3: Oroſ. 5. 16. addo etiam Livii, Epit. 67; nam quod ibi ſcribitur, *à Bolo rege*, nullus dubito corruptum eſſe, & legendum *à Boiorige*. Eſt alius hoc nomine apud Liv. lib. 33. Simile mendum eſt in Adonis Chronico, ſub anno 4754; ibi enim pro *Orgetorix* male ſcriptum eſt *Orgeta rex*. Freinsh.

Nec inultus] Livius de Siccio, 3. 43. 4: *Haud inultum interfecere.* Magnum id morientis ſolamen, inultum non mori; Hinc illæ adhortationes, miſerationes, querelæ, &c. Virg. Æn. 2. 670:

—— *Nunquam omnes hodie moriemur inulti.*

Ovid. Metam. 9. 131:

—— *Neque enim moriemur inulti.*

Livius, 25. 16. 15: *id referre, utrum præſenti torpore pecorum modo inulti trucidentur.* Curtius, 5. 3. 19: *miſerrimum fortibus viris erat, quod inulti ferarum ritu, velut in fovea deprehenſi, caderentur.* Virg. iterum, 4. 659:

—— *Moriemur inultæ?*

Vegetius, 1. 21: *confidentes ſine caſtris more animalium inulti cadunt.* (Sic emendavit Stewechius, optime) Marcellinus, 14. 6, de Iſauris; *nec exertare lacertos, nec criſpare permiſſi tela, quæ vehunt bina vel terna, pecorum ritu inertium trucidantur.* Affectum hunc ſe ulciſcendi expreſſit graphice in perſona Tydei Statius. *Freinsh.*

SAL-

ſolebat, populus Romanus accepit, ſed per ipſos, ſi credere fas eſt, deos. Quippe eodem 20
die, quo geſta res eſt, viſi pro æde Caſtoris & Pollucis, juvenes laureati, Prætori literas tradere: frequenſque in ſpectaculo rumor, *victoriæ Cimbricæ, Feliciter*, dixit. Quo quid admi- 21
rabilius, quidque inſignius, fieri poteſt? Quippe velut elata montibus ſuis Roma ſpectaculo belli intereſſet, quod in gladiatorio munere fieri

SALMASII.

20. *Pro æde Caſtoris & Pollucis*] Veteres *Pollucis & Caſtoris*, omnes retinent.

21. *Quidque inſignius*] *Quid inſignius*, iidem.

VARIORUM.

20. *Eodem die*, &c.] Juſtinus, 20. 3. de prælio ad Sagram: *eadem die, qua Italia pugnatum eſt, & Corintho, Athenis, & Lacedæmone, nuntiata eſt victoria*. Vide ſupra, 2. 12. 21. Sed fide juvari poteſt adeo famæ celeritas, ut miraculo ſimilis ſit, exempli gratia, per continuos curſores, quam Cyrus primum inſtituiſſe legitur apud Xenoph. lib. 8, pag. 232. clamore aliis excepto, ſicut Galli, Cæſar de Bell. Gall. 7. 3. avibus, Plinius, 10. 24. quod hodieque non inſolens nec inauditum eſt. aliiſque multis modis. Inprimis autem fidem excedit, quod Herodoto, & Cleomedi, in lib. de contemplatione orbium cæleſtium, memoratur, Xerxem, cum in Græcia bellum gereret, à Suſis Athenas uſque diſpoſitas habuiſſe ſtationes, per quas excepta voce, aliiſque reddita, quadraginta octo horarum ſpatio in Perſia ſciri potuerit, quid in Græcia Xerxes gereret. Alterius cujuſdam modi, per faces incenſas, meminit Appulei. de Mundo, pag. 70. Ad quem locum adſcriptam ab Elmenhorſtio Caſauboni epiſt. leg. Adde ſimilia apud Agoſtino de Carate, in Hiſt. del Peru. 2. 6: Item Cron. del Peru. 2. 1. 14: de Barros, pag. 78. b. Appian. de bel. Hiſp. pag. 307. f. Ælian. Hiſt. var. 9. 2. 2. Zonar. in Michaële Theophili F. Pauſan. pag. 130. 40. *Freinsh.*

Laureati] Divinabam aliquando, *laureatas*. ſed nunc non pertendo, cum non juvent Mſſ. ita tamen concinniorem eſſe periodi ſonum, neque à more Romano abiri, omnes vident. *Gruterus.*

Victoriæ Cimbricæ feliciter] Diſtinxerim; *victoriæ Cimbricæ, feliciter*. ut videlicet tria iſta verba in theatro ſonuerint. *Gruterus*. Ita certe apud Sueton. Claud. cap. 7, *feliciter patruo imperatoris, feliciter Germanici fratri*. & Domitio, cap. 13, *domino & dominæ feliciter*. quapropter ita diſtinxi, ut Gruterus voluit. *Freinsh.*

21. *Elata montibus ſuis Roma*] Sic Cicero: *Mihi ipſa Roma, prope ſedibus ſuis convulſa, obviam procedere viſa eſt*. In Piſon. cap. 22. Sic D. Hieron. epiſt. ad Lætam: *Movetur urbs ſedibus ſuis, & inundans populus ante delubra ſemiruta, currit ad martyrum tumulos*. Freinsh.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

fieri ſolet, uno eodemque momento, quum in acie Cimbri ſuccumberent, populus in urbe plaudebat.

CAP. IV.

Bellum Thracium.

1 POſt Macedonas, ſi diis placet, Thraces re-
bellabant, ipſi quondam tributarii Mace-
donum: nec in proximas modo provincias
contenti incurrere, Theſſaliam, atque Dalma-
tiam; in Adriaticum mare uſque venerunt: eo-
que fine contenti, quaſi interveniente natura,
2 contorta in ipſas aquas tela miſerunt. Nihil
interim per id omne tempus reſiduum crude-
litatis fuit in captivos ſævientibus: litare diis
ſanguinem humanum: bibere in oſſibus capi-
tum, & hujuſcemodi ludibrio fœdare mortem
tam

SALMASII.

2. ET *hujuſcemodi ludibrio*] Optimus liber, *cujuſque modi ludibrio*, eximie. Hoc eſt, *omni ludibrii genere*.

VARIORUM.

HUjus belli meminerunt, Epit. Liv. 63: Eutrop. [4. 33: 75. 12: &] 6. 3, notanter. Plura Sex. Ruffus, de reg. poteſt. Meminit Euſeb. lib. temp. Aliqua Appianus in Illyrico. *Camers.*

1. *Si diis placet*] Vetuſtæ edd. etiam noſtra, *ſic Diis*; ſed male. quamvis ſic quoque Pal. tert. ſtant enim duo alii à noſtra, quam & tuetur ipſa ratio. *Gruterus.* Indignantis enim hæc vox eſt, & aſpernantis. Appius apud Livium, 6. 40. 6: *per perpetuos, ſi Diis placet, tribunos.* Apud eundem, 34. 2. 12, Cato: *Nos, ſi diis placet, jam remp. etiam capeſſere eas* (feminas) *patimur.* & 34. 32. 14: *non ſocietatem modo, ſed, ſi diis placet, affinitatem etiam.* Simile porro eſt quod ſupra, 3. 1. 1: *Quis ſperaret poſt Carthaginem aliquod in Africa bellum?* Freinsh.

Interveniente natura] Ita ſupra, 2. 2. 1. *Freinsh.*

2. *Crudelitatis*] Qua nota infames olim Thraces fuiſſe, vel inde liquet, quod Alexandrum, regem ſuum, *Thracidam* cognominavere Judæi, propter crudelitatem, auctor Joſephus antiquit, 13. 22. Adde Thucydidem, 7. 4. 16. *Freinsh.*

VA-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

igni quam fumo: partus quoque gravida- extorquere tormentis. Sæviſſimi omnium acum Scordiſci fuere: ſed calliditas quo- ad robur acceſſerat. Silvarum & montium cum ingenio conſentiebant. Itaque non s modo ab his, aut fugatus, ſed ſimili pro- o omnino totus interceptus exercitus, quem

3 mulierum S.F.
dici F
4

VARIORUM.

Litare diis ſanguinem humanum] multis nationibus, ipſiſque adeo nis, uſitatam, ut potuiſſet tacere s auctor, quod in ſuam civita- etorqueri poſſet. Tertullianus, rp. cap. 7: *Scytharum Dianam, allorum Mercurium, aut Afrorum num, hominum victima placari, ſeculum liquet. Et Latio in hodier- Jovi, media in urbe humanus ſan- guſtatur*. Adde ſupra, 1.16.7: & s ad Juſtinum, 18.6.12.e. *Freinsh.*

ere in oſſibus capitum] Eo refero hæc, ut intelligantur Thraces ex is interfectorum feciſſe ſibi po- more barbarico: quem & Livius nit, 23.24.15: Boii *purgato ca-* Poſthumii, *ut mos iis eſt, calicem cælavere. idque ſacrum vas iis erat, lennibus libarent, poculumque idem doti eſſe* (quæ vox forte rectius teretur) *ac templi antiſtitibus*. & s, 13.481:

t Celtæ vacui capitis circumdare
gaudent.
ſa (nefas) auro, & menſis ea pocula
ſervant.

mili re, & forte eâdem Poſthu- hiſtoriâ, Gellius, lib. 30, apud ian. lib. 7, pag. 239. Seneca Tra- lus, Thyeſte, verſu 453:

enenum in auro bibitur.

accab. 1. 11. 50.) Virgilius ſine oſitione:

Ut gemma bibat. —— Freinsh.

Cujuſquemodi ludibrio] Senſus autem verborum videtur; non contentos ſimplici morte, fœdaſſe etiam inſuper ſuppliciis, alioſque igni, fumo alios, necaſſe. Sicut Nero ſæviit ludibriis in Chriſtianos, apud Tacit. 15. 44. *Freinsh.*

3. *Scordiſci*] Gens originis Gallicæ, Epit. Liv. 63: Juſtin. 23. 3. 5. De ea, quæ ſupra de Thracibus in commune dicuntur, recenſet Marcellin. 28. 7: & alii qui addunt, *in oſſibus capitum humanorum, ſanguinem bibere ſolitos*. Meminit hujus gentis Dio, pag. 622. B. Sneyro, in verſione Velleii, facit eos, *Pueblos de la Pannonia inferior. Caſtaldo* (addit) *los attribue la Raſcia; llamanſe, ſegun Dominico Negro, Bosnachi, en Tudeſco Boſſen.* Freinsh.

Calliditas quoque ad robur acceſſerat] Ita ſupra, 1. 3. 4, Horatius ſolus tres Curiatios vicit, *addito ad virtutem dolo*. infra, 3. 11. 3: Parthi *præter armorum fiduciam ſimulant trepidationem, & in campos fugam*. Freinsh.

4. *Silvarum & montium ſitus cum ingenio conſentiebant*] Supra, 3. 2. 2: *Atrox cælum, perinde ingenia*. Freinsh.

Modo] Puto ab aliena manu eſſe: nec enim juvat ſenſum; ſed aperte turbat. *Freinsh.*

Simile prodigio] Sic editio Stadiana, quemadmodum ante eam viſam legendum conjecerat Gruterus. *Fr.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

5 quem duxerat Cato. Didius vagos, & libera populatione diffuſos, intra ſuam repulit Thraciam. Druſus ulterius egit, & vetuit tranſire Danubium. Minucius toto vaſtavit Hebro, multis quidem amiſſis, dum perfidum glacie
6 flumen equitatur. Piſo Rhodopen Caucaſumque penetravit. Curio Dacia tenus venit: ſed tene-

SALMASII.

5. *Dum perfidum glacie flumen equitatur*] Flumen equitare, aut campum equitare, pro per campum aut flumen equitare, neſcio an Latinum ſit. nemo ſane ita loquitur. Scribimus, *dum per perfidum glacie flumen equitatur*. præpoſitionem *per* abſorpſerat prima ſyllaba dictionis *perfidum*. id in aliis locis factum quam multis, alibi oſtendimus. *per perſtrictum glacie flumen* ediderat optimus Vinetus, ex opinione ſua, ut ſuſpicor. nam in libris non extat. *perfidum glacie flumen* vocat, quod Minucius, dum flumini congelato exercitum ſuum fideret, multos amiſerit, propter glaciei nondum ſatis firmatæ fragile & lubricum. Hoc ſi penſitaſſet vir doctiſſimus, nihil temere mutaſſet.

VARIORUM.

4. *Cato*] Vide Epit. Liv. 63: & Eutrop. 4. 29. Hujus aliorumque impp. qui cum Thracibus bellarunt, meminit Ammianus, 27. 8. Dio in Excerpt. Valeſ. pag. 628.

5. *Didius*] Vide Ruffum, cap. 9. Triumphum inde conſecutum eſſe patet ex Cicer. in Piſon. c. 25. *Freinsh.*

Druſus] Epit. Liv. 63. Ruffus ubi ſupra. Dio apud Valeſ. pag. 628. Ad hunc pertinet hæc perioche ex Ὀλυμπ. ἀναγρ. ad Ol. 167. Μάρκος Λίβιος τοὺς Σκορδίσκους ἐνίκησε. *Freinsh.*

Minucius] Epit. Liv. 65: Eutrop. 4. 33: Ruffus Frontinus, 2. 4. 3. *Freinsh.*

Per perfidum glacie flumen] Ita Naz. alii *perfidum gl. fl. equitatur*. quod eſſet dictum, ut illud Horat. 4, Od. 4:

Eurus Siculas equitavit undas.

Claudiani, de bell. Get. v. 194:

——— *Equitataque ſummi*
Culmina Taygeti.

Et illud Virg. Æn. 1. 71:

——— *Tyrrhenum navigat æquor.*

Et Sidonius, epiſt. 8. 12: *Si nunc etiam tuæ naves ſtagna Nilotidis aquæ per indigenas formidata crocodilos transfretarent.* Idem, carm. 9. 13: *Non nos currimus aggerem vetuſtum.* Et Marcellinus *perfidas glacie valles* dixit, 15. 25. *Freinsh.*

6. *Piſo*] Quis iſte ſit, quærunt viri docti; quidam eum eſſe putant qui ſub Auguſto Thraces vicit. De quo Dio, 624. B. Sed nimis diſcordat temporum ratio: crediderim, fuiſſe eum, in quem acerrima Ciceronis extat. Qui imperatorem eum appellatum ait, prælio legatorum ſuorum, cum ipſe longe abeſſet. c. 25, orat. in Piſon. Etiam Julius Obſequens, cap. 103, prodigiis ejus anni, quo hic Piſo Macedoniam obtinuit, ſubnectit: *In Macedonia Thraces ſubacti.* Freinsh.

Curio] Pertinet huc fragmentum illud Salluſtianum, H. 2. 1. 14: *Eodem anno in Macedonia C. Curio, principio veris cum exercitu profectus in Dardaniam.* & forte illud alterum, H. 3. 5. 14: *Atque eum Curio laudatum accenſumque præmiorum ſpe, quibuſcum optaviſſet,*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

tenebras ſaltuum expavit. Appius in Sarmatas uſque pervenit, Lucullus ad terminum gentium Tanaïm, lacumque Mæotim. Nec aliter 7 truentiſſimi hoſtium, quam ſuis moribus, domini. quippe in captivos igne ferroque ſævitum eſt. Sed nihil Barbaris atrocius viſum eſt, quam quod abſciſſis manibus relicti, vivere ſuperſtites pœnæ ſuæ jubebantur.

nid F. ſciſsis d.F. vide

CAP.

...ire jubet. Videndi ſunt Epit. Liv. 92, 95: Front. 4. 1. 43: Eutrop. 6. Jordan. de regn. ſucceſſ. cap. 50: Ruf..s, cap. 7: Cicero, in Piſon. c. 19, etiam hunc triumphaſſe refert. Videtur autem hic poſtponendus Appio, nam ei ſucceſſit. *Freinsh.*

Appius] De quo Eutrop. 6. 3. *Freinsh.*

Sarmatas] De his vide Dreſſer. Mill. n. 1, pag. 88. *Freinsh.*

Lucullus] De hoc Cicer. d. cap. 19. ...nus, Ruffus, Eutrop., Oroſius. *Freinsh.*

Terminum gentium Tanaïm] Non intell..t, ultra Tanaïm nullas gentes col..; ſed Thraces omnem eum tra... habitare ad uſque Tanaïm: Tanaïm enim *Europam & Aſiam medius ...uit.* Curt. 6. 2. 14. *Freinsh.*

Suis moribus] Adde ſupra, 3. 1. *Freinsh.*

Quod abſciſſis manibus, &c. jubeban... Ita Vineti ed. & placet præ alio... *videbantur*, quod extat quidem ... l. tert. non etiam in pr. ac ſec. ... ipſa ſic quoque Zeno, in ſermoni...: *Incidantur ab articulis manus, ...ibus pedes: vivum ſe cadaver inſpi...* Gruterus. Iſtud autem pœnæ ge...s apud Perſas olim uſitatum fuiſſe, liquet ex Curtio, 5. 5. 6. Eodem Fabius Æmilianus latrones Hiſpanos affecit apud Appian. in Hiſpan. pag. 293: & Joſephus Clitum quendam tumultuantem. de bell. Jud. 2. 26. Alia exempla vide apud Tac. 12. 14. 8: Marcellin. 29. 26. f. Zonar. tom. 2, p. 85. Poſſent vero Thracibus iſtis applicari verba Lamachi, apud Appulei. lib. 4: *Cur enim manui, quæ rapere & jugulare ſola poſſet, fortem latronem ſupervivere?* In eodem Appuleii loco mendum eſt, quod eadem opera tollemus. Legitur; *Vix enim Thebas Heptapylos acceſſimus, quod eſt huic diſciplinæ primarium ſtudium: ſed dum ſedulo fortunas inquirebamus populareis, nec nos denique latuit Chryſeros quidam, &c.* ridicule. quaſi ſumma latronum ars eſſet Thebas accedere. malim; *Vix enim Th. Hept. acceſſimus, quum (quod eſt huic diſciplinæ primarium ſtudium) ſedulo fortunas inquirebamus populareis. nec nos denique latuit Chryſeros quidam, &c.* ubi adverte, vocabulum *denique* eodem etiam modo uſurpatum, ut notavimus in Indice. *Freinsh.*

Vivere ſuperſtites] Vide Sen. in Controv. *Vir fortis non habens manus.* Freinsh.

CAP. V.

Bellum Mithridaticum.

1 PONticæ gentes ad Septentrionem in mare ſiniſtrum jacent, à Pontico cognominatæ mari. Harum gentium atque regionum rex antiquiſſimus Atheas: poſt Artabazes, à ſeptem Perſis oriundus: inde Mithridates, omnium
2 longe maximus. quippe quum quatuor Pyrrho, decem & ſeptem anni Annibali ſuffecerint, ille per quadraginta annos reſtitit, donec tribus ingentibus bellis ſubactus; felicitate Syllæ, virtute

SALMASII.

1. REx antiquiſſimus Atheas] Scytharum rex quidam, apud Frontinum, *Atheas*, qui hic non eſt, niſi vehementer fallimur. *Ateas* ſine aſpiratione ſcribendum. nam ille Scytharum Rex, *Anteas*, vel *Antias*, à Plutarcho vocatur. optimæ membranæ hoc loco legunt *etas*. nimirum eſt *Æëtas*. vetus ille Rex Ponti, Medeæ pater Αἰήτης. nam *Æetes* & *Æetas* extulerunt Latini. Ovidio etiam *Ætas* – *Pater Æta relictus*. Quin de *Æete* accipiendum ſit, nolim dubitare, qui fuit antiquiſſimus Rex Ponticarum regionum. vulgo *Atheas* vel *Ethas*. male.

VARIORUM.

HOc bellum ſcripſit Livius, à lib. 76, uſque ad 102, ſed temporis injuria non extant niſi eorum argumenta. Late de hoc bello Appianus. Plura Plut. in vitis, Sullæ, L. Luculli, Cn. Pompeii. Multa Auctor de vir. illuſtr., quatuor ultimis capp. Val. Max. 4. 6. 2, ext. 8. 7. 16, ext. 9. 2. 3, ext. Fron. 2. 1. 12, & 14: & 2. 2. 4: Aug. Civit. 3. 22: Plin. 2. 97: 7. 24: 25. 2: 33. 3, & 12: Plura Cic. pro L. Manil. Juſtinus, lib. 37, & 38: Eutrop, 5. 2: Oroſ. 5. 19, &c. *Camers*. Lege Dionis quæ reſtant. meminit & Athenæus, 5. 13. *Freinsh*.

1. *Septem Perſis*] Iis nimirum, qui cum Dario ad recipiendum à Magis regnum conjuravere. de quibus vide Bongarſium, & Berneccerum, ad Juſtin. 1. 9. 9. Item Diodor. lib. 31. Juſtinus recidit hanc partem ex lib. 37 Trogi, ut Prologus arguit. *Freinsh*.

Oriundus] Adde Polyb. 5. 43: Joſeph. undecimo orig. Judaïc.: & Auctor. de vir. illuſtr. cap. 76. *Vinetus*.

2. *Decem & ſeptem anni Annibali*] Vide ſupra, 2. 6. 1. *Freinsh*.

Quadraginta annos] Adonis Chronic. ſub anno 4718: *Quod triginta annis, vel, ſicut aliqui ſcribunt, quadraginta, geſtum eſt*. Vide Bongarſ. ad Juſtin. 37. 1. 7: & Plin. 7. 26. 5. *Freinsh*.

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

culli, magnitudine Pompeii conſumere-
Cauſam quidem illius belli prætenderat 3
Caſſium legatum, *attrectari terminos ſuos à*
ede Bithynico: ceterum elatus animis in-
bus, Aſiæ totius, &, ſi poſſet, Europæ
litate flagrabat. Spem ac fiduciam dabant 4
a vitia: quippe, quum civilibus bellis dis-
remur, invitabat occaſio: nudumque
rii latus oſtentabant procul Marius, Syl-
ertorius. Inter hæc Reipublicæ vulnera, 5
s tumultus, repente, quaſi captato tem-
, in laſſos ſimul atque diſtrictos ſubitus
Pontici belli, ab ultima veluti ſpecula Se-
rionis, erupit. Primus ſtatim impetus belli 6
niam rapuit. Aſia deinde pari terrore
pta eſt. Nec cunctanter ad regem ab ur-
noſtris populiſque deſcitum eſt. Ad-
inſtabat, ſævitia, quaſi virtute, utebatur.
Nam

SALMASII.

entabant] Nazarianus, *oſten-* & alter Palatinus. quod pluri- iones erant ſequutæ, ſimpli- nelius arbitror.

VARIORUM.

em ac fiduciam dabant noſtra vi- vilis, non minus vitiis hoſtium, tute ſuorum, fretus: Tacit. H.4. & Agr. 32.2. ubi Galgacus de *Noſtris illi diſceſſionibus* (al. *diſ- s*) *clari, vitia hoſtium in glo- citus ſui vertunt*. h.e. ſuæ vir- utant victos hoſtes, cum ipſo- enſionibus debuiſſent. Sic infra, 4.2.62, hujus Mithrid. filius magis diſcordiæ Romanæ *fiducia, quam ſuæ virtutis*, bellum cœpit. Inde Plinius, 7.27: *bello civili, quod omnia externa conciebat*. Liv. 3.38.4: *Sabini ſpem in diſcordia Romana ponentes.* Adde infra, 4.12.1. *Freinsh.*

Invitabat occaſio] Terent. Eunucho, 3.5.57:

——— An ego occaſionem
Mihi oſtentatam tantam, tam brevem,
tam optatam, tam inſperatam,
Amitterem? ———

Pertinet huc quod Ariſtot., Rhet. 2, refert, προφάσεως δεῖται μόνον ἡ πονηρία. Suet. Cæſ. 35.4: *occaſionem temporum bellantem.* Vid. cap. ſeq. in pr. *Fr.*

SAL-

7 Nam quid atrocius uno ejus edicto, quum
omnes, qui in Aſia forent, Romanæ civitatis
homines, interfici juſſit? Tum quidem do-
mus, templa, & aræ, humana omnia atque
8 divina jura, violata ſunt. Sed hic terror Aſiæ,
Europam quoque regi aperiebat. itaque miſſis
Archelao Neoptolemoque præfectis, excepta
rum d. F. Rhodo, quæ pro nobis firmius ſtetit ceteris,
Cyclades, Delos, Eubœa, & ipſum Græciæ
decus

SALMASII.

7. *Edicto, quum omnes*] Idem liber, *ut quum omnes.* legerim, *ut quo omnes. quid atrocius uno ejus edicto? ut quo omnes, qui in Aſia forent, Romanæ civitatis homines, interfici juſſit.* nec malum eſſet, *uno ejus edicto, quo omnes, &c.* aſſentientibus quibuſdam libris.

8. *Firmius ſtetit ceteris*] *Excepta Rhodo, quæ pro nobis ſtetit, ceterum Cyclades, Delos, Eubœa, & ipſum Græciæ decus Athenæ tenebantur.* addicentibus omnibus ſcriptis exemplaribus, ſic legimus.

VARIORUM.

7. *Aderat*] Hæc vox adeſt quidem editt. quamplurimis, ſed non extat in vetuſtiſſima. ma.e, agnoſcuntque Pall. o. *Gruterus.*

Sævitia, quaſi virtute] Sic de Sylla Dio, apud Valeſ. pag. 658, ὥσπερ τινὰ ἀρετὴν οὖσαν, τὸ μηδὲ ἐν ταῖς μιαιφονίαις τινὸς ἡττᾶσθαι. C. Caſſius, in Cic. famil. 15. 19:

Scis, Cnæus quam ſit fatuus:
Scis, quomodo crudelitatem virtutem putet. Freinsh.

Edicto] Edictum Mithridatis hujuſmodi erat, ut ad triceſimam diem obſervationis, omnes pariter Romanos, qui apud eos eſſent, & Italos, eorumque mulieres cum pueris & liberis, qui Romani ſanguinis eſſe cenſerentur, interficerent. Auctor Appianus. Interfecta autem ſunt hominum 150000, auctore Plut., Sulla, cap. 48: Val. autem Max. 9. 2. 3, ext. dicit 80000 civium Rom., Auguſt. ubi ſupra. *Camers.* Idque eadem die atque hora. Vellei. 2. 18. 2. D. Hieron. de errorib. Orig.: *quaſi ad Mithridatis literas, omnis veritas uno die de voluminibus ejus raderetur.* Adde Dionem apud Valeſium, 657. Eo tempore Coi cives Rom., templo Æſculapii inductos, ſalvos præſtiterunt, Tac. 4. 14. 3. Simile huic edictum fuit, quod Haman adverſus Judæos procuraverat, Eſther. 3. 13: Joſeph. Antiqu. 11. 6. Imitatus videtur Mithridatem Julius, magiſter militiæ trans Taurum, qui Gothos per Thracias diſperſos *datis tectioribus literis ad rectores civitatum & caſtrorum Romanos, omnes uno eodemque die mandavit occidi.* Marcellin. fine hiſtoriar. Pertinent etiam huc Veſperæ Siculæ, Nuptiæ Pariſienſes, &c. *Freinsh.*

Templa] Vid. Appian. Mithrid. pag. 185. *Freinsh.*

8. *Rhodo*] Rhodum eo nomine magnopere commendat Velleius, 2. 18. 3. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

…s Athenæ, tenebantur. Italiam jam, ipſam- 9
…urbem Romam, regius terror afflabat. Ita-
…Lucius Sylla feſtinat, vir armis optimus:
…que violentia ruentem ulterius hoſtem,
…lam quaſi manu, repulit: primumque A- 10
…as urbem (quis crederet!), frugum paren-
…, obſidione ac fame ad humanos cibos
…pulit. Mox ſubruto Piræei portu, ſex quo-
…& amplius muris/, poſtquam domuerat
…*tiſſimos*, ut ipſe dixit, ***hominum***, in hono-
…tamen mortuorum, ſacris ſuis famæque
dona-

SALMASII.

…*Sex quoque & amplius muris*] …n ſcripti addunt, *munitum*, eo …ores. eleganter, *Piræeus ſex & muris*; ſic alibi dixit, *Brundu*… *clito portu*. quo loco etiam de …*m inclito portu*, correctores im… ddiderunt.

VARIORUM.

…*thenæ*] Liv. Epit. 78. Hinc Piſo; … *Mithridatis adverſus Sullam ſo*… ad Tacit. 2. 55. 2: Quos tamen …it Vellei. 2. 23. 5. Multa quæ …iunt, petere poſſis ex eruditiſſi… ſtatu Joann. Meurſ, de fortuna …enſium. *Freinſh.*

…*ir armis optimus*] Idemque pa…mus. Inde Valer. Max. 9. 2. 1: …, *quem neque laudare, neque vi*… *quiſquam ſatis digne poteſt, quia* …*erit victorias, Scipionem ſe populo* …*em exercet, Annibalem repræſen*… Simile Marii elogium, in ep. …: *haud facile eſt dictu, utrum bel*…*r, an pace pernicioſior fuerit.* & …i primi, apud Tacit. H. 2. 86. 5: *Pace peſſimus, bello non ſpernendus. Syllæ* autem cognomentum unde tranſierit in Cornelios, diſce ex Macrob. Saturn. 1. 17. *Freinſh.*

10. *Frugum parentem*] Ita loquitur propter fruges Athenienſibus primitus inventas aut invectas. vide Diodor. 5. 69. *Freinſh.*

In honorem mortuorum] Majorum nempe, rebus pace belloque geſtis, adhæc, artium multarum inventione cultuque, nobiliſſimorum. Ob eandem cauſam poſtea etiam Cæſar his pepercit. Appian. de bell. civil. lib. 2, pag. 482: *Athenienſibus quoque ſupplicibus dedit veniam, his verbis: Quoties tandem vos, veſtrapte culpa pereuntes, ſervabit majorum veſtrorum gloria?* Idem Cæſar de Maſſilienſibus in Comm. bell. civil. 2. 22. *Cæſar eos magis pro nomine & vetuſtate, quam pro meritis in ſe civitatis, conſervans.* Porro majorum celebritatem delinquentibus ſæpius præſidio eſſe notavit Berneccerus ad Sueton. Auguſt. 5. 2. m. Ceterum Athenienſes excuſat Vellei. 2. 23. 5. *Freinſh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

11 donavit. Mox, quum Eubœa, atque Bœotia,
præſidia regis diſpuliſſet, omneis copias, uno
apud Chæroneam, apud Orchomenon altero
bello diſſipavit: ſtatimque in Aſiam tranſgreſ-
ſus, ipſum opprimit. & debellatum foret, niſi
de Mithridate triumphare cito, quam vere,
12 maluiſſet. Ac tunc quidem hunc Aſiæ ſtatum
Sylla dederat. Ictum cum Ponticis fœdus. re-
cepit Bithyniam à rege Nicomede, ab Ario-
barzane Cappadociam: ac ſic erat Aſia rurſus
13 noſtra, ut cœperat. Mithridates tantum re-
pulſus. itaque non fregit res ea Ponticos, ſed
incendit. Quippe rex, Aſia & Europa quodam-
modo ineſcatus, non jam quaſi alienam, ſed
quia amiſerat, quaſi raptam, belli jure repe-
tebat.

SALMASII.

11. *Ipſum opprimit*] Nazarianus: *ipſam opprimit*. & mox, *& debellata foret*. ut de Aſia intelligatur. ſed præſtat vulgatam ſervare, & de ipſo Mithridate accipere.

12. *Recepit Bithyniam à rege Nicomede*] Hoc manifeſto mendoſum, ut aliis jam obſervatum eſt. Aberrantia paululum hæc veſtigia ſequutus, colligo legendum: *Recepit Bithyniam Regi Nicomedi, Ariobarzani Cappadociam.* Vitioſa ſcribendi ratio *rege* pro *regi*. Deinde imperitiores correctores præpoſitiones adjecerunt.

VARIORUM.

11. *Mox cum*, &c.] Vide Vellei. 2. 23. 4. *Freinsh.*

12. *Bithyniam à rege Nicomede, ab Ariobarzane Cappadociam*] Lipſius bene emendat, Electorum 2. 19: *Nicomedes, Ariobarzanes Cappadociam.* Gruterus.

Ut cœperat] Sunt à gloſſa hæc duo verba meo quidem animo. *Freinsh.*

13. *Quia amiſerat, quaſi raptam*] Ea nimirum humani ingenii conſuetudo eſt, quæ ſemel poſſederunt, jure ſive injuria, putare pro ſuis. Cebetis tabula, pag. 53. Quadrat huc Livii locus, 33. 32. 12. ubi de principibus Carthaginienſibus, qui, Remp. aliquamdiu peculati, induſtria Annibalis eo compendio exciderant: *Tum vero iſti, quos paverat per aliquot annos publicus peculatus, velut bonis erepti, non furto eorum manibus extorto, infenſi & irati, &c.* Simile eſt illud Cicer. in Verr. 4. 18: *quia non potuerat argentum eripere, ipſe à Diodoro erepta ſibi vaſa optime facta dicebat.* Livius, 34. 35. 7: *Qui exulum conjuges in matrimonio habebant, aut ex bonis eorum aliquid poſſederant, tanquam amiſſuri, non redditur*

indi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

…bat. Igitur, ut extincta parum fideliter incen- 14
…a majore flamma reviviſcunt; ita ille de in-
…gro, auctis majorem in modum copiis, tota
…nique regni ſui mole, in Aſiam rurſus mari,
…rra, fluminibuſque, veniebat. Cyzicum nobi- 15
… civitas, arce, mœnibus, portu, turribuſque
…armoreis, Aſiaticæ plagæ litora illuſtrat.
…nc ille, quaſi alteram Romam, toto invaſerat
…llo: ſed fiduciam oppidanis reſiſtendi nun- 16
…is fecit, docens adventare Lucullum. qui
…orribile dictu!) per medias hoſtium naves
…re ſuſpenſus, & pedibus iter adgubernans,
viden-

…*ignabantur*. Meuriſſus, de Ep. Me-…ſ. pag. 308, *veluti de paternis rediti*-…. Hieron. ep. 2. 17: *Quicquid non* …*rint, ſibi ablatum putant*.

SALMASII.

16. *Et pedibus iter adgubernans*] …ntinus: *& pedibus velut gubernantis* …*iſſis*. Lego: *demiſſis*, Sequitur, …*ut marina piſtrix*. Piſtores, ſeu piſtri-…, an mare habeat, neſcio. Legen-…m *priſtrix*. In optimo libro *iſtris*, …*ris* pro *priſtis*, & melius eſt. *Priſti*-… tamen dixerunt veteres, & *priſtim*. …*ſtis* & *priſtrix*, pro quo corrupte …nper ſcribitur *piſtrix*. Actius *priſti*-… etiam dixerat. Noſtræ Gloſſæ: *Pri*-…*x bellua maris. Actius priſtices dixit*. …ulus, mutilator Feſti: *Balenam, bel*-…*m marinam, ipſam dicunt eſſe priſti*-…, *& cetum*. Locum illum ita legi-…us. Nec mirum debet videri, ſi *pri*-… Latini dixerunt. πρίστις *priſtix*, … αἴας *Ajax*. In veteri inſcriptione …*rix*. Vide indicem inſcriptionum …uterianarum. Apud Suidam πρῆστις … bellua marina. Unde & πρήστιδες …, quæ & πρίστεις apud Polybium.

Latinis *priſtes*, quæ etiam dicebantur *Cetenæ* à Ceti magnitudine. Heſychius: κητώδη εἶδος πλοίου.

VARIORUM.

14. *Extincta parum fideliter incendia*] Eodem ſimili, de incendio, utitur auctor ſupra, 2. 15. 15: & infra, 4. 2. 53: Eodem Curtius, 6. 3. 11: *Parva ſæpe ſcintilla contempta, magnum excitavit incendium*. Freinsh.

Majorem in modum] Suſpicor illud *majorem* adjectum à librariis, qui non intelligerent vim vocis *inmodum*. quod & poſitum ſupra. *Freinsh*.

Tota denique regni ſui mole] Ita loquitur Tacitus, 6. 36. 1: *Mox Artabanus tota mole regni ultum iit*. Freinsh.

15. *Cyzicum*] Quæ hic dicuntur, præter alios lege Frontin. 2. 1: & 4. 5, 21. Cicer. ubi ſupra. Plin. 5. 32: & 36. 15. Plura ad hanc hiſtoriam ſcribit Strabo, lib. 12, pag. 396. *Camers.* Meminit & Tacitus, 4. 36. 3: & Obſequens, cap. 121. *Freinsh*.

16. *Lucullum*] Quem inter ſummos imperatores merito ſuo numerat Juſtin. 37. 1. 8, cujuſque ingentes, ſed

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

videntibus procul quaſi marina piſtrix evaſe-
17 rat. Mox clade converſa, quum ex mora ob-
ſidentem regem fames, & ex fame peſtilentia,
urgeret, recedentem Lucullus aſſequitur:
adeoque cecîdit, ut Granicus, & Æſapus,
18 amnes, cruenti redderentur. Rex callidus,
Romanæque avaritiæ peritus, ſpargi à fugien-
tibus ſarcinas & pecuniam juſſit, qua ſequen-
tes moraretur. Nec felicior in mari, quam in
terra, fuga. quippe centum amplius navium
claſſem, apparatumque belli gravem, in Pon-
tico

ſed veræ laudes, apud Cicer., Quæſt. Acad. 4. 1. *Freinſh.*

SALMASII.

17. *Et ex fame peſtilentia, urgeret*] Particula & non adeſt melioribus libris; manifeſto vox excidit, ſine qua ſenſus non poteſt eſſe integer. ſuſpicor deeſſe verbum *fames.* verba Flori: *mox clade converſa, quum ex mora obſidentem regem fames, ex fame peſtilentia, urgeret.* vocem *fames*, ut arbitror, recte ſupplevimus; ut vulgo hactenus lectum eſt, nihil cohærere facile animadverti.

Et Æſapus amnes] *Exopus, etopus, eſopus, Æſopus*: tot modis corruptum hujus fluvii nomen in antiquis libris.

VARIORUM.

16. *Utre ſuſpenſus*] Suetonius, de Cæſare, 57. 4: *ſi flumina morarentur, nando trajiciens, vel innixus inflatis utribus, perſæpe nuntios de ſe prævenit.* ubi Caſaubonum vide. Hiſtoriam recitant etiam Salluſt. H. 3. 3. 7: Frontin. 3. 13. 6: Sidonius, carm. 22. 167.

17. *Obſidentem regem fames, & ex fame peſtilentia*] Sic ferme apud Curt. 9. 10. 13: *Famem deinde peſtilentia ſequuta eſt.* Pertinent huc verſus Sidonii Apollinaris, carm. 2. 513:

Segnis ad inſignem ſedit cum Cyzicon hoſtis;
Qui, cogente fame, cognata cadavera mandens
Vixit morte ſua. Freinſh.

18. *Romanæ avaritiæ*] Adde ſupra, 3. 1. 13. Idem crimen Romanis Galgacus objicit, apud Tacit. Agr. 30. 10: *ſi locuples hoſtis eſt, avari ſunt Romani.* Freinſh.

Spargi à fugientibus, &c.] Idem Tryphon, Syriæ rex, feciſſe dicitur, qui victus per totum iter fugiens pecuniam ſparſit, eaque inſectanda Antiochi equites moratus, effugit, Frontin. 2. 13. 2. Idem fecit Alaricus, Gothorum rex, à Stilicone victus. Lege Claudian. de ſexto conſulatu Honorii. Item de bello Getico, verſ. 610, ubi plura diximus. *Camers.* Tribuit hoc etiam Mithridati ſatrapæ Polyænus, lib. 7, & Frothoni ſuo Saxo Sialand. primo Hiſt. Dan. pag. 23. Pertinet eo Syrorum exemplum in ſacris literis, 4 Regum, 7. 7. Adde Polyb. 18. 5: Willermum Tyrenſ. 18. 9. *Freinſh.*

Apparatumque] Non dubito legendum *apparatuque.* nam vox *gravem* commo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

mari aggreſſa tempeſtas, tam fœda ſtrage
avit, ut navalis belli inſtar efficeret: plane 19
i Lucullus, quodam cum fluctibus procel-
e commercio, debellandum tradidiſſe re-
ventis videretur. Attritæ jam omnes vali- 20
mi regni vires erant, ſed animus malis au-
tur. Itaque converſus ad proximas gentes, 21
m penè Orientem, ac Septentrionem, rui-
a involvit. Iberi, Caſpii, Albani, & utræ-
ſollicitabantur Armeniæ; perque omnia,
cus, & nomen, & titulos Pompeio ſua for-
quærebat. Qui ubi novis motibus ardere 22
m videt, alioſque ex aliis prodire reges; ni-
unctandum ratus, priuſquam inter ſe gen-
robora coirent, ſtatim ponte navibus fa-
cto,

odius ad claſſem, quam appa-
referatur. Nec exempla deſunt:
. 2. 34: *commeatibus, exercitu,
aculis, armis gravis hoſtium claſſis.*
11: *Thalam gravem armis the-
e regis.* Freinsh.

SALMASII.

Animus malis augebatur] Ma-
tinus, perperam.

*Et utræque ſollicitabantur Ar-
Sollicitantur.* Paulo poſt legen-
*per quæ omnia decus & nomen &
Pompeio ſuo fortuna quærebat.*
ſuo, eleganter. quod conje-
rimum ſcripſeram; poſtea aſ-
nt aliquot ſcripti.

VARIORUM.

*Quodam cum fluctibus procelliſ-
mercio,* &c.] Ad hanc formam
anus:

*O nimium dilecte Deo, tibi militat
æther,
Et conjurati veniunt ad claſſica
venti.* Freinsh.

20. *Animus malis augebatur*] Vide ſupra, 1. 16. 7. *Freinsh.*

21. *Pomp. ſua fortuna*] Pall. *Pomp. ſuo fortuna.* ſequerer, niſi illud *ſua* heic uſurparetur, ut apud Curt. 3. 2. 17: *niſi ſuam naturam plerumque fortuna corrumperet.* Gruterus. Idem pluribus hoc demonſtrare ſatagit ad Livium, 5. 21. 13. Mihi videbatur leg. *ſuo*. Sic enim & Lucan. 8. 730, cui ut plurimum eadem cum noſtro verba:

Pompeius, fortuna, tuus. ——

De Pompeio ſcripſit etiam L. Ampel. ſi ſic legatur: *per Lucullum item eoſdem Ponticos & Mithridatem: per Pompeium item eoſdem Ponticos & Mithridatem, item Cilicos piratas.* Freinsh.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

cto, omnium ante ſe primus tranſit Euphra-
23 tem: regemque fugientem media nactus Ar-
menia (quanta felicitas viri!) uno prælio con-
fecit. Nocturna ea dimicatio fuit, & luna in
partibus. quippe quaſi commilitans, quum à
tergo ſe hoſtibus, à facie Romanis præbuiſſet,
Pontici, per errorem longius cadentes umbras
24 ſuas, quaſi hoſtium corpora, petebant. Et Mi-
thridates quidem nocte illa debellatus eſt. ni-
hil enim poſtea valuit; quanquam omnia ex-
pertus, more anguium, qui, obtrito capite, po-
25 ſtremum cauda minantur. Quippe quum effu-
giſſet hoſtem Colchos, Siciliæ quoque litora,
& Campaniam noſtram, ſubito adventu terrere
voluit: mox ſubruto Piræei portu, Colchis
tenus

SALMASII.

23. *Quanta felicitas viri*] Uterque Palatinus, *quantas felicitates viri.*

25. *Mox ſubruto Piræei portu*] Recte feceris, ſi mihi expungas hæc quatuor verba: quæ ex ſuperioribus illis irrepſere. *mox ſubruto Piræei portu. ſex quoque & amplius muris, &c.* quis vero aut qui ea in hunc locum tranſtulerit, non poſſum ſcire. lego igitur, & diſtinguo, illis ejectis quæ diximus: *Quippe cum effugiſſet hoſtem Colchos, Siciliæ quoque litora, & Campaniam noſtram ſubito adventu terrere voluit, Colchis tenus jungere Boſphorum, inde per Thraciam, Macedoniam, & Græciam, tranſilire, ſic Italiam nec opinatus invadere tantum cogitavit.* in Palatinis: *tamen cogitavit.*

VARIORUM.

23. *Nocturna ea dimicatio*] A qua abhorruiſſe Parthos ſcribit Plut. in Craſſo, cap. 57. Contra Βασυλιεῖς, vel ut legit Valeſ., Μασυλιεῖς Λίβυες ὅταν πολεμῶσι, τὰς μ̄' νύκτας μάχονται, τὰς δ' ἡμέρας εἰρήνην ἄγουσι. Nicol. Damaſc. apud Valeſ. pag. 518. *Freinsh.*

A tergo hoſtibus, à facie Romanis] Ita Pall. o.; ut videatur ita ſcripſiſſe auctor, cujus equidem ſententiam firmet Plutarchus, Nicia, cap. 44: *Habebant lunam à tergo, unde ſemet ipſi inumbrantes multitudinem ſuorum & fulgorem involvebant armorum. Hoſtes vero clipei, objecta refulgentes luna, multo plures repræſentabant & validiores.* Plures tamen, immo fere omnes, corrigendum cenſent, *à facie hoſtibus, à terg. Romanis.* & ſi non ita ſcripſerit auctor, debuiſſe ſcribere, quod & Plutarch. Pomp. cap. 53: Frontinus, 2. 1. 12, de hac ipſa hiſtoria; & de ſimili Tacitus, H. 3. 23. 6, ubi Lipſii notam vide, *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

…jungere Boſphoron: inde per Thraciam, …cedoniam, & Græciam, tranſilire: ſic Italiam …pinatus invadere tantum cogitavit. Nam 26 …efectionem civium, Pharnaciſque filii ſce… præventus, male tentatum veneno ſpiri… ferro expulit. Cnæus interim Magnus, re- 27 …s Aſiæ reliquias ſequens, per diverſa gen… terrarumque volitabat. Nam ſub Orien… ſequutus Armenios, captis ipſo capite gen… …rtaxatis, ſupplicem juſſit regnare Tigra… At in Septentrionem Scythicum, iter 28 …uam in mari ſtellis ſequutus, Colchos ce- cîdit.

SALMASII.

…ebelles *Aſiæ reliquias ſequens*] … *rebellis Aſiæ reliquias ſequens.*

… *ipſo capite gentis*] *In ipſo ca*…*s.* N. non male. ſed nec mala …m edita ſupra, *nec vicorum po*… *contentus, in ipſa capita Numi*…*tum fecit.*

…*ter tanquam in mari ſtellis ſe*… Proverbio Græci dicebant de …ongum iter, & per deſertas ter…iebant, διὰ τῶν ἀστέρων ὑποσημ-…αι τὴν ὁδόν· cujus meminit …tes Æſchyli, in Agamemnone. …am Suidam.

VARIORUM.

…*Umbras ſuas*] *Suas* expungit Li…ato loco. *Freinsh.*

…*Omnia expertus*] Quod magno…dat, & imitandum bellatori…ſet Gruterus, ad Tacit. diſcurſu … Ex eadem ſchola eſt illud Bri…um, apud Tac. Agr. 15.8. *Vir*…*jorum ſuorum æmularentur, neve* …*nius aut alterius eventu paveſce*-*rent.* De Romanis vide ſupra, 1.18. 19. *Freinsh.*

25. *Colchis tenus jungere Boſphorum*] Salmaſio Gruteroque monentibus omiſi iſta verba. *mox ſubruto Piraei portu*, quæ inferciunt Impr. errore cod. Naz. qui notatus eſt ſupra, num. 9. *Freinsh.*

Italiam nec opinatus invadere] Antea invitatus ab Italis. Diodor. in Excerpt. lib. 37. *Freinsh.*

Tantum] Pall. *tamen.* quod forte verum. *Tamen* enim quandoque pro *tantum* ſumitur. ut apud Livium, 29. 35. 12: Vellei. 2. 28. 5: Frontin. 1. 1. 4. *Freinsh.*

26. *Male tentatum veneno ſpiritum*] Hoc eſt, *nequicquam, fruſtra.* Inſidias enim tutorum metuens, *antidota ſæpius bibit, & ita ſe exquiſitis tutioribus (an exquiſitioribus?) remediis ſtagnavit, ut ne volens quidem ſenex veneno mori potuerit.* Juſtin. 37. 2. 6: Plinius, 25. 2: & 23. 8. Hinc certum antidoti genus hodieque *Mithridaticum* appellant. *Freinsh.*

27. *Tigranem*] Hunc tertio Punico

cîdit. ignovit Iberiæ. pepercit Albanis. regem Colchorum Orodem, poſitis ſub ipſo Caucaſo caſtris, juſſit in plana deſcendere: Arthocen, qui Iberis imperabat, & obſides liberos dare. Orodem etiam remuneratus eſt, ultro ab Albania ſua lectulum aureum, & alia dona,
29 mittentem. Necnon & in Meridiem verſo agmine, Libanum Syriæ Damaſcumque tranſgreſſus, per nemora illa odorata, per turis & balſami ſilvas, Romana circumtulit ſigna. Ara-
30 bes, ſi quid imperaret, præſto fuere. Hieroſolymam defendere tentavere Judæi; verum hanc quoque intravit; & vidit illud grande impiæ

bello perdomitum ſcribit L. Ampelius, *Mancino Cos. & Scipione Æmiliano.* Qui error manaſſe videtur ex corrupta ſcriptura auctoris, quem ſequutus ſit Ampel., & apud eum *tertium Punicum bellum*, pro *tertio Pontico* legerit. *Freinsh.*

SALMASII.

29. *Si quid imperaret*] *Si quod imperaret.* N.

VARIORUM.

28. *Stellis*] Ita & v. e. & Pall. tres, quomodo etiam ediderat Vinetus. al. edd. *ſtellas.* prius è libro ſuo itidem prodidit Lipſius, d. c. XIX: & nonnulla ego de eadem re, ſuſpicionum lib. 23, cap. 2. *Gruterus.* Simile eſt illud Luciani pr. Icaro Menippi: εἶτα ὦ ἀγαθὲ, καθάπερ οἱ Φοίνικες, ἄστροις ἐτεκμαίρου τὴν ὁδόν. Lucan. 9. 495:

Sideribus novere vias. ——

Adde Plin. 5. 4. 6: Arrian. 6. 4. 31: Ælian. Hiſt. Anim. 7. 48. 2. Simile quid videtur dicere voluiſſe Arrian. lib. 3, pag. 53. f. quo loco vitium reſidere videtur in οἷς ποτ', pro quo forte legi poſſit, ὥστε καὶ, & pro τεκμαίροιντο, τεκμαίρωνται. *Freinsh.*

Pepercit Albanis] Quippe fratribus. Juſtinus, 42. 2. 4. *Freinsh.*

Orodem] *Oithacem* vocat Appianus, pag. 253, & in triumpho ductum ſcribit. *Freinsh.*

In plana deſcendere] Ne videlicet fiducia montium rebellaret. ita factum ſupra, 2. 3. 5: & infra, 4. 12. 59. Similia denique exempla paſſim in hiſtoria Romana invenias. pertinent huc notata ſupra, 2. 15. 6. *Freinsh.*

Et obſides liberos dare] Putabam exciſſe aliquid ante has voces: ſed docuit me Berneccerus, ſenſum eſſe: Arthocen juſſum non ſolum in plana deſcendere, ſed etiam obſides liberos dare. *Freinsh.*

SAL-

piæ gentis arcanum patens, ſub aureo uti cælo. Diſſidentibuſque de regno fratribus arbiter factus, regnare juſſit Hircanum. Ariſtobulo, qui renovabat eam rem, catenas dedit. Sic 31
Pompeio duce populus Romanus totam, qua latiſſima eſt, Aſiam pervagatus, quam extremam habebat imperii provinciam, mediam fecit. Exceptis quippe Parthis, qui fœdus maluerunt, & Indis, qui adhuc nos non noverant; omnis Aſia inter Rubrum mare, & Caſpium, & Oceanum, Pompeianis domita vel oppreſſa ſignis, tenebatur.

CAP.

SALMASII.

30 *Sub aureo uti cælo*] Lipſius ille, *ſub aureo vitem cælo*, ingenioſe emendavit: ſed quam vere, adhuc neſcio. Antiquum mendum eſt, ut veteres libri monſtrant; qui illud *uti* omnes agnoſcunt. optimæ ſchedæ Divi Nazarii, *ſub aureo uti ſcælo*. fallor omnino, nisi e illis veſtigiis veſtigium veræ lectionis colligo, quæ eſt, *ſub aureo vitis* ... tollenda diſtinctio, *vidit illud impiæ gentis arcanum, patens ſub aureo vitis cælo.* cælum aureum eſt ...ὡς χρύσεος, ſub quo illa vitis erat aurea: ideo dicit *Arcanum patens ſub aureo cælo.*

Qui renovabat eam rem] Alter Palatinus *qui renovabat eam rem.*

VARIORUM.

29 *Hanc quoque intravit*, &c.] Vide Tit. H. 5. 9. 1: Auguſtin. de civ. D. 18. 44: Otton. Friſingenſ. 2. ...cium, chronolog. 2. 29. Sulp. Severum, Hiſtoriæ ſacræ lib. 2. Adonis Chronic. ſub anno 4718. *Freinsh.*

Impiæ gentis] Confer Tacit. 15. 44. *Freinsh.*

Sub aureo vitem cælo] Nihil certius hac conjectura Lipſiana, quam vide Elector. 2. 5. *Gruterus.* Quæ porro de Judæis hic narrantur, recenſet Joſephus, 14. 5. 6. &c. Ariſtobulus Romæ in Capitolio auream vitem dedicavit. *Freinsh.*

Renovabat] Reſtitui lectionem v. c. nam ſeqq. *renuebat*, quod hic vix toleret Latinæ linguæ peritior; certe hiſtoriæ Judaïcæ. & vere priorem firmant Pall. tres. *Gruterus.*

Catenas dedit] Et in triumpho duxit. Plut. Pompeio, cap. 73. *Freinsh.*

31. *Sic Pompeio duce*, &c.] Geſta Pompeii compendioſe habes à Plinio, 7. 26: & 37. 1: Val. Max. 8. 15. 8. Auctore de vir. illuſtr. cap. ult. Geſta Pompeii eleganter ſcribit Lucanus, 2. 576. *Camers.*

Quam extremam, &c.] Plinius, 7. 26. *Summa ſummarum in illo gloria fuit (ut ipſe in concione dixit, cum de rebus ſuis diſſereret), Aſiam ultimam provinciarum accepiſſe, eandemque mediam patriæ reddidiſſe.* Freinsh.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. VI.

Bellum Piraticum.

1 INterim dum populus Romanus per diverſa terrarum diſtractus eſt, Cilices invaſerant maria: ſublatiſque commerciis, rupto fœdere generis humani, ſic maria bello, quaſi tempe-
2 ſtate, præcluſerant. Audaciam perditis furioſiſque latronibus dabat inquieta Mithridatis prœliis Aſia: dum ſub alieni belli tumultu,
3 exterique regis invidia, impune graſſantur. ac primum duce Iſidoro, contenti proximo mari, Cretam inter atque Cyrenas, Piræeum & Achaiam, ſinumque Maleum, quod à ſpoliis

SALMASII.

3. P*Iræeum & Achaiam*] Mirum vero *Piræeum*, qui eſt tantum portus, & ἐπίνειον, inter provincias locum habere: nihil tamen nos adjuvant libri. puto emendandum, *Epirum & Achaiam*. *Pireum* in quibuſdam libris: ex quo videre licet levicula unius literæ trajectione depravatum fuiſſe. Plutarchus, ubi enumerat urbes aut loca ſacra ab illis ducibus everſa: καὶ τῷ Ἰσθμῷ καὶ Ταινάρῳ καὶ Καλαυρίᾳ τοῦ Ποσειδῶνος, τοῦ Ἀπόλλωνος, τοῦ ἐν Ἀκτίῳ καὶ Λευκάδι. Ambracicum igitur tenebant ſinum, & ex eo Epirum infeſtabant latrones. Emendatione noſtra nihil eſſe certius puto.

VARIORUM.

DE Piratico bello multa Cicero in oratione, quam habuit de laudibus Magni Pompeii. Livii Epit. 99: Plura Plutarch. Pompeio, cap. 37: Auctor de vir. illuſtr. cap. ult. Val. Max. 8. 15. 8. *Camers.* Vide Dionem, lib. 36; ubi refert, piratas iſtos non alias tantum Italiæ urbes, ſed & ipſam Hoſtiam intraviſſe, loco tamen forte corrupto, certe male Latine facto; eſt εἰς αὐτὰ τὰ ὤστια ἐσέπλεον. niſi enim Hoſtia, aut Oſtia, pluraliter quoque capitur pro colonia Anci regis, legendum eſt εἰς αὐτὴν τὴν ὠστίαν. omnino autem vertendum, *ipſam etiam Hoſtiam*; non ut vulgo, *ipſa etiam oſtia.* Nam Oſtienſe incommodum eſt, de quo Cic. pro l. Manilia, cap. 12. *Freinsh.*

1. *Dum pop. Rom. per diverſa terrar. diſtractus eſt*] Occaſio illa frequenter cauſſatur bella. Vide Salluſt. Cat. 16. 6: Florum, 3. 5. 4. Plura de hac re ad Livium, 10. 45. 3. Hæc Gruterus, ad Ammianum, 15. 20. *Freinsh.*

Cilices] Sic appellati ab auctoribus, &,

ſaureum ipſi vocavere, latrocinabantur. miſ- 4
...e in eos Publius Servilius, quamvis leves,
...gaces myoparonas, gravi & Martia claſ-
...urbaret, non incruenta victoria ſuperat.
...nec mari ſubmoviſſe contentus, validiſſi- 5
...urbes eorum, & diutina præda abundan-
... Phaſelin, & Olympon, evertit, Iſaurum- lim / ron
... ipſam arcem Ciliciæ: unde, conſcius ſibi
...gni laboris, *Iſaurici* cognomen adamavit.
...n ideo tamen, tot cladibus domiti, terra ſe 6
...tinere potuerunt: ſed ut quædam animalia,
quibus

..., ita loqui liceat, principalibus, ...plures populi in ſocietate fue-... vide Appian. Mithrid. pag. 234. *Frein.*

... *Rupto fœdere generis humani*] Ea de ... Cicero, in Verr. 4. 9: & 5. 29, ... at piratas *communes hoſtes gen- ... ationumque omnium*. & Plinius, ... *omnium mortalium hoſtes*. Adde ... offic. 3. 29. de ll. 3. 29. Bucha-... Hiſt. Scot. pag. 150. m. *Freinsh.*

... *Exterique regis invidia*] Similis ...tia Taciti in cauſſa diſſimili, 3. ...: *Cum recte factorum ſibi quiſque ...m trahant, unius invidia ab omni-... ccatur.* Freinsh.

... *Servilius*] Hiſtoriam præter ſu-...ctos habent Sex. Ruffus. Valer. ... 8. 5. 6: Frontin. 3. 7. 1: Clau-... in Eutrop. 1. 2. 17: Eutropius ..., 6. 1. *Camers.* Cic. in Verr. 5.26. ... *plureis prædonum duces vivos cepit ...rvilius, quam omnes antea*, etiam ...m addit de ejus triumpho. Hu-...liam, an neptem, duxit Auguſtus; ...on., Aug. 62. 1. *Freinsh.*

...*ves & fugaces*, &c.] Confer ſupra, ... 12. *Freinsh.*

...*on incruenta victoria*] Quod in ...a fuiſſe putat magni, nec imme-rito, nominis politicus, cur Pompeio bellum iſtud decerneretur. falſo. Idem enim Pompeius Lucullo, quo nemo Roman. incruentius vicerat, ſucceſſor miſſus eſt. quid autem Pompeium exciverit, memorat auctor, ſeq. mox numero 6. *Freinsh.*

5. *Phaſelin, & Olympum*] Urbes ſunt Lyciæ maritimæ & maximæ, quæ piratarum & prædonum ſemper domicilium & receptaculum fuerunt, & ea de cauſſa hoc bello etiam, & à Servilio, expugnatæ & deletæ ſunt. Strabo, lib. 14, pag. 457: Cicer. in Verrem, 4. 10. *Stadius.* Adde Cic. in Verr. 1. 21: & Euſtath. ad Iliad. α. Salluſt. Hiſt. 1. *Freinsh.*

Iſauron] Quæ poſtea *Claudiopolis*, à Claudio, qui eo coloniam deduxit. *Freinsh.*

Iſaurici cognomen] Val. Max. 8. 5. 6: *majorum ſuorum titulis Iſaurici cognomen adjecit*. De cognomentis hujuſmodi dictum aliquid ſupra, 1. 11. 9. p. *Freinsh.*

6. *Quædam animalia*] Facit ad hoc quod ſcribit Plin. 9. Item in libro, qui de admirandis in natura inſcribitur, & Ariſtoteli falſo adſcribitur: eſt enim non Ariſt. ſed Theophraſti opus, ut ex

quibus aquam terramque incolendi gemir
natura eſt, ſub ipſo hoſtis receſſu impatient
ſoli, in aquas ſuas reſiluerunt; & aliquanto l
7 tius, quam prius. Sic ille quoque ante felix
dignus nunc victoria Pompeius viſus eſt, & M
thridaticæ provinciæ factus acceſſio. Ille d
ſperſam toto mari peſtem, ſemel, & in perp
tuum, volens extinguere, divino quodam app
8 ratu aggreſſus eſt. Quippe quum claſſibus ſui
& ſocialibus Rhodiorum, abundaret, pluribu
legatis atque præfectis utraque Ponti & Oce
ni ora complexus eſt. Gellius Tuſco mari in
9 poſitus; Plotius Siculo. Gratilius Liguſticu
ſinum, Pompeius Gallicum obſedit, Torqu
tus Balearicum, Tiberius Nero Gaditanum fr
tum, qua primum maris noſtri limen aper
tu

citatione Plinii deprehendimus. Plinius enim, 9. 57, citat Theophr. in his quæ habentur, cap. 61, & ſeqq. in eo libro. *Camers.* Hanc autem ſimilitudinem elegantiſſime uſurpat Heinſius, in laudatione Mauritii, pag. 26. *Freinsh.*

SALMASII.

7. *Et Mithridaticæ provinciæ factus acceſſio*] Ridiculum mendum, cujus hic ſenſus: Pompeium factum eſſe acceſſionem Mithridaticæ provinciæ. Hoc quale ſit, neſcio. Vel puer videret legendum eſſe: *dignus nunc victoria Pompeius viſus eſt, & Mithridaticæ provinciæ facta eſt acceſſio.* Quod jam non explico, cum ſatis multi ſint, qui hiſtorias norunt.

VARIORUM.

6. *In aquas ſuas reſiluerunt*] De hac gente Ammianus, 14. 5: *Atque Tullius ait) ut etiam feræ monitæ pler que ad eum locum, ubi aliquando p ſunt, revertuntur: ita omnes inſtar tu nis digreſſi montibus impeditis & ard loca petivere mari confinia.* Freinsh.

8. *Pluribus legatis*] XXV numer nec tamen ultra XV nominat pian. pag. 236. vide Vellei. 2. 32. *Freinsh.*

Fretum, qua primum] Diſſentit loco Florus à ceteris, non volunt ſua, ſed vitio librariorum. Diſtinct ne res conveniet. Si ita ſcribas; *tum: qua primum maris noſtri lin aperitur, Lentulus; Libycum Marce nus; Ægyptium Pompeii juvenes; driaticum Varro Terentius; Ægæu Ponticum, & Pamphylium Metell* Freinsh.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

...: Lentulus Libycum; Marcellinus Ægy-
...um; Pompeii juvenes Adriaticum; Varro 10
Terentius Ægæum, & Ponticum Pamphy-
lium Metellus Aſiaticum Cæpio ipſas Pro-
pontidis fauces Porcius Cato ſic obditis navi-
...s, quaſi portam, obſervavit. Sic per omnes 11
...uoris portus, ſinus, latebras, receſſus, pro-
...ontoria, freta, peninſulas, quicquid pirata-
...m fuit, quadam indagine incluſum, & oppreſ-
...n eſt. Ipſe Pompeius in originem fontem- 12
...e belli Ciliciam verſus eſt: nec hoſtes de-
...ctavere certamen. non ex fiducia, ſed quia
oppreſſi

SALMASII.

...o. *Pamphylium Metellus; Aſiati-* ... *Cæpio*] In omnibus ita diſtinctum ...eri: *Varro Terentius Ægæum & ...icum & Pamphylium, Metellus A-...cum.* Sed non ſine vitio. Nam ve-...n eſt: *& Pamphylium Metellus; A-...cum Cæpio.*

Quaſi portam, obſervavit] Ille Li-...us: *quaſi porta obſervavit.* Alii pau-...liter. Nobis verum videtur: *Sic ...tis navibus, quaſi portam, obſeravit.* ... obditis peſſulis vel clauſtris portæ ...erantur, ſic ille obditis navibus ...pontidis fauces quaſi portam ob-...vit. Non potuit uti elegantiore & ...gruentiore metaphora.

...2. *Ciliciam verſus eſt*] *Verſus eſt,* ...orant vetuſtiſſimi Codices. oratio ...e pendet à ſuperioribus, & legen-...n: *ipſe Pompeius origmem fontemque ... Ciliciam* ϰατὰ κοινὰ obſedit, occu-...it: vel retinendum, *ipſe Pompeius ...inem fontemque belli Ciliciam.* ut ele-...ter ſubintelligatur, vel *impetum fe-...*; vel aliud quid.

VARIORUM.

10. *Terentius Ægæum*] Ionium ei tribuit Appianus, cui ſane conſentit Plinius, 3. 11. Ut appareat, corruptum eſſe hac in parte Florum; quod & Vinetus opinatur. Eidem Varroni Plinius, 7. 30: & 16. 4, navalem coronam hoc bello contigiſſe tradit, quod equidem nemo, quod ſciam, auctorum dicit. Vellei. etiam, 2. 81. 3, *corona navali neminem unquam Roman.* ante Agrippam, *donatum* expreſſe affirmat. Item Seneca, benef. 3. 32, hoc ſenſu videtur appellare coronam navalem, *unicum inter dona militaria decus.* Freinsh.

11. *Quadam indagine*] Eadem ſimilitudine utitur infra, 4. 2. 32: & 4. 12. 48. *Freinsh.*

12. *Verſus eſt*] Hujus generis exempla in hoc auctore ſunt infra, 3. 10. 18: 4. 2. 64, & 67, ſic apud Virgil.

Ecquis erit mecum, juvenes, qui primus in hoſtem? Freinsh.

Non ex fiducia, &c.] Eodem ſenſu apud Livium, 21. 40. 6: *Nec nunc illi, quia audent, ſed quia neceſſe eſt, pugna-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

oppreſſi erant, auſi videbantur. ſed nihil tamen
amplius, quam ut ad primum ictum concurre-
13 rent. Mox ubi circumfuſa undique roſtra vide-
runt, abjectis ſtatim telis, remiſque, plauſu
undique pari, quod ſupplicantium ſignum fuit,
14 vitam petiverunt. Non alias tam incruenta vi-
ctoria uſi unquam ſumus: ſed nec fidelior in
poſterum reperta gens ulla eſt. Idque proſpe-
ctum ſingulari conſilio ducis, qui maritimum
genus à conſpectu longe removit maris, & me-
15 diterraneis agris quaſi obligavit. Eodemque
tempore & uſum maris navibus recuperavit,
& terræ homines ſuos reddidit. Quid prius in
hac mirere victoria? velocitatem, quod qua-
dragesimo die parta eſt? an felicitatem, quod

ne

turi ſunt. & Tacitum Agr. 34. 4, *reliquus eſt numerus ignavorum & metuentium, quos quod tandem inveniſtis, non reſtiterunt, ſed deprehenſi ſunt noviſſimi, &c.* An & in Floro legas rectius *deprenſi*, quam *oppreſſi*? certe elegantius. *Freinsh.*

SALMASII.

14. *Non alias tam incruenta victoria*] Legeres ex Nazariano, ſi velles, *non alia tam incruenta victoria.* nihil ego mutem.

Idque proſpectum eſt] Quidam, nec pejoris notæ Codices, *idque reproſpectum.* quidni Latinum poſſet eſſe verbum *reproſpicere*, ſicut *repromittere*? de quo verbo nos alias pluribus.

Et mediterraneis agris quaſi obligavit] Hoc *quaſi*, cujus vim ex frequente χρήσει Annæi didicimus, neſcio quid amplius requirere videtur. ut libro quarto, *ſic ſomno, quaſi morte, ſoluta eſt.* paulo ſupra, *ſic obditis navibus, quaſi portam obſeravit.* ſic hoc loco, *& mediterraneis agris, quaſi aquis, obligavit.* ita quidem unus Palatinus. prima editio, cujus collatione feliciſſime defunctus eſt vir clariſſ. & doctiſſimus J. Gruterus, *aquis* repræſentat. ſed, ut verum fateamur, nobis magis placet quod in vulgum vulgatum eſt, ut cum Ennio loquar.

VARIORUM.

14. *Singulari conſilio ducis*] Simile infra, 4. 12. 59. *Freinsh.*

15. *Quid prius miremur*] Similiter locutus Papinius, Silvarum 2. 279.

—— Locine
Ingenium, an domini, mirer prius? ——

Plinius, 36. 15, de theatro Curionis; *Quid enim miretur quiſque in hoc primum, inventorem, an inventum?* &c. *Freinsh.*

Quadrageſimo die] Ita Zonaras, ſecundo

ne una quidem navis amiſſa eſt ? an vero perpetuitatem, quod amplius piratæ non fuerunt ?

cundo Annal. *Undequinquageſimo* eſt apud Cicer. pro l. Manilia, cap. 12. Simile in eodem celeritatem notat Plutarc. in vita, cap. 20, *quadraginta diebus annum tunc agens quartum & vigeſimum, hoſtes oppreſſit, Africam ſub... regumque negotia compoſuit.* Celeritatem autem in duce quantivis pretii eſſe, ſatis indicat Curtius, 5.5.3. *Nullam virtutem regis iſtius magis, quam celeritatem, laudaverim.* & magis etiam Dio, ſub finem lib. 42: Cæſar *in omnibus negotiis celeritate plurimum conſecutus eſt; neque ulla alia cauſſa fuit, cur omnes ea tempeſtate duces tantum rei bellicæ gloria præcelleret.* Freinsh.

CAP. VII.

Bellum Creticum.

CReticum bellum, ſi vera volumus noſce- 1
re, nos fecimus; ſola vincendi nobilem
inſulam cupiditate. Faviſſe Mithridati videba-
tur: hoc placuit armis vindicare. Primus inva- 2
ſit inſulam Marcus Antonius, cum ingenti qui-
dem victoriæ ſpe atque fiducia, adeo, ut plu-
res catenas in navibus, quam arma portaret.
Dedit itaque pœnas vecordiæ. Nam pleraſque 3
naves intercepere hoſtes: captivaque corpora
religata velis ac funibus pependere: ac ſic ve-
lificantes triumphantium in modum Cretes
portibus ſuis adremigaverunt. Metellus de- 4
inde totam inſulam igni ferroque populatus,
intra caſtella & urbes redegit, & Cnoſſum,
Erythræam, &, ut Græci dicere ſolent, *ur-*
bium matrem, Cydonam: adeoque ſæve in ca- 5
ptivos

SALMASII.

VRbium matrem, Cydonam] Cydona erit pro *Cydon.* *Cydonam* pro *Cydonem.* ſed *Cydon* illa urbs Græce non dicitur, nec Κυδώνη. ſed Κύδων eſt πολίτης, urbs ipſa Κυδωνία. Stephanus, ut alios omittam, Κυδωνία πόλις Κρή-

της

ptivos conſulebatur, ut veneno ſe plerique conficerent: alii deditionem ſuam ad Pompeium
6 abſentem mitterent. Et quum ille res in Aſia gerens, eo quoque præfectum miſiſſet Antonium; in aliena provincia inclitus fuit: eoque in-

της, ἡ πρότερον Ἀπολλωνία ἀπὸ Κύδωνος τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀκακαλλίδος Μίνως θυγατρός. Legendum igitur hoc loco *Cydoniam*, non *Cydonam*. & recte vetuſtiſſimus atque optimus liber habet *Cydoneam*, pro *Cydoniam*.

6. *In aliena provincia inclitus fuit*] Vineti libri, & noſtri, *inritus*. Lego addita negatione: *in aliena provincia non inritus fuit*.

VARIORUM.

DE hoc bello Liv. Epit. 99: Euſeb. lib. temp.: Eutrop. 6. 4: Val. Max. 7. 6. 1, ext. Lege quæ de Creta inſula ſcribunt Solinus, cap. 6: Plin. 4. 12: Diodor. 5. 64, &c. Plura Strabo, lib. 10: Virgil. Æn. 3. 104. Avienus:

——— *Nutrix hinc Creta tonantis,*
Multa latus glebaque ferax, &c.

Sic enim legendum eſt, non *glebam*. Camers.

1. *Si vera volumus noſcere*] Sic duo Pall. e. v. Naz. autem, *noſce*, ut videatur fuiſſe, *noſſe*. Verbum tamen *noſcere* eadem ſignificatione reperiri, ſupra, 1. 8. 6, exemplo Taciti demonſtravimus. Simile autem protulit noſter, ſupra, 2. 18. 3: & infra, 3. 18. 1. ita apud Curt. 6. 3. 6: *ſi verum fateri volumus*. 7. 1. 28: *ſi verum audire vis*. ita apud Livium, 31. 18. 3: *inſuetus audire vera* Philippus. & 34. 2. 15: *ſi vera dicere volumus*. ita, *ſi verum audire velis*, Appulei. in apolog. *Si diſcuſſa opinionum caligine verum volumus*. Baro und. in Hiſt. Belg. ubi de Hornano injuria adfecto à Granvellano. Aures quippe hominum ita plerumque formatæ ſunt, ut aſpera quæ vera, nihilque niſi jucundum & adulatorium accipiant. Quo pertinet illud Agathonis, quod refert Athenæus, 5. 13:

εἰ μὲν φράσω τἀληθές, οὐχί σ' εὐφρανῶ·
εἰ δ' εὐφρανῶ τι, οὐχὶ τἀληθὲς φράσω.

Adde Cic. ad Brutum ep. 15. *Freinsh.*

Nos fecimus] Similem Roman. iniquitatem arguit infra, 3. 9. 2. *Freinsh.*

Faviſſe Mithridati] Adde ſupra, 2. 11. 2. Bellum ut decerneretur Cretenſibus, jam dudum potentes quoſdam homines Romæ laboraſſe, intelligas ex Cic. Verr. 2. 31. *Freinsh.*

2. *M. Antonius*] Cujus meminit Cicero, in Verrina quarta; & ſcribit Aſconius, iſto Cretenſi bello morbo interiiſſe, nihil meliorem M. Antonio triumviro, de quo, lib. 4, Vinetus. Loquitur de hoc Vellei. 2. 31. 3. Plut. Antonio, cap. 1, qui *Creticum* etiam appellat; quam ob rem, nondum video. *Freinsh.*

Plures catenas, &c.] Adde Tacit. 2. 18. 2; & quæ collegit in obſervat. ſuis Piccartus, lib. 10, cap. 6, ubi plura exempla talis vecordiæ. Vide interim Herodot. 1. 66. Ariſtid. Orat. XIII, pag. 211. f. Alex. gen. dier. pag. 471: & ibi Tiraquellum. *Freinsh.*

4. *Cydoneam*] Hodie *Canea*, ut teſtatur Petrus Bellonius, obſervationum 1. 5. *Freinsh.*

5. *Veneno*] Sic Ptolomæus, infra, 3. 9. 3: & Cantabri, 4. 12. 50. *Freinsh.*

6. *Antonium*] *Octavium* vocat Dio, lib. 36. *Freinsh.*

SAL-

-ior Metellus, in hoſtes jus victoriæ exercuit victiſque Laſthene & Panare, Cydonæ ducibus, victor rediit. nec quicquam amplius tamen de tam famoſa victoria, quam cognomen *Creticum*, reportavit.

SALMASII.

-ſthene & Panare, Cydonæ duci-]-bus, quæ ſupra docuimus, *Cy-*-ſcribendum. In altero Palatino, *-*, *Panace*, *Cydoce*. Quaſi tres nul duces. Male.

rediit] *Redit*.

VARIORUM.

-clitus] Eſt à v. c. neque aliter Pal. ſec. aut tert. aliæ enim, *irriſus*. Vineti, *irritus*, quod & in Naz. ſed præter ſententiam auctoris, qui vult, Pompeium clarum factum in provincia non ſua. *Gruterus*. Videatur tamen Naz. Vinetique ſenſum tutari Dio dicto loco, qui, non obſtante Pompeii legato, Metellum bellum iſtud nihilominus invito eo patraſſe ſcribit: quod etiam volunt ſequentia noſtri auctoris; *eoque infeſtior, &c.* Freinsh.

CAP. VIII.

Bellum Balearicum.

QUatenus Metelli Macedonici domus bellicis nominibus aſſueverat, altero ex liberis 1

VARIORUM.

-] hoc bello Epit. Liv. 60. De his -ulis lege quæ ſcribunt Plinius, Strabo, lib. 3, pag. 115; à Græ-n *Baleares* dicuntur, à funda-tu, quibus homines iſti maxi-ebantur. Auctor Dionyſius verſu 457. Alio nomine *Gy-* dicuntur, quoniam earum in-udi ſunt: γυμνὸς enim nudus -tur. Plura ſcribit Diod. 5. 17. *-amers.*

1. *Altero ex liberis ejus, &c.*] Ma- apud Florum ἀνιςορησία, quod cum faciat Cretici fratrem, & -que Metelli Macedonici filium. nam Balearicus fratrem habuit L. Metellum Dalmaticum, à Dalmatia devicta cognominatum; ita ut funus Macedonici patris à duobus filiis triumphalibus elatum fuerit. ſed Creticum, cujus ſuperiore bello cognomen à Creta devicta ſumptum eſt, fuiſſe L. Metelli Dalmatici filium, Macedonici nepotem, ex tab. Capitol. veriſimile eſt. ita ut hic ſexaginta annorum intervallo in tempore digerendo ex nominum confuſione aberratum ſit. Auctores Strabo libro tertio: Epit. Liv. 60: Oroſius, 5, 13: Plinius, 7, 44: Velleius: Valerius Maximus. Hactenus Stadius. Pro Floro dixerim, liberorum appellatione etiam nepotes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ris ejus Cretico facto, mora non fuit, quin
2 alter quoque *Balearicus* vocaretur. Baleares per
idem tempus inſulæ, piratica rabie corrupe-
rant maria. Homines feros atque ſilveſtres mi-
reris auſos à ſcopulis ſuis ſaltem maria proſpi-
3 cere. Aſcendere etiam inconditas rates, & præ-
navigantes ſubinde inopinato impetu terruere.
4 Sed quum venientem ab alto Romanam claſ-
ſem proſpexiſſent, prædam putantes, auſi etiam
occurrere: & primo impetu ingenti lapidum
5 ſaxorumque nimbo claſſem operuerunt. Tri-
bus quiſque fundis præliatur. Certos eſſe quis
miretur ictus, quum hæc ſola genti arma ſint;
id unum ab infantia ſtudium. Cibum puer à
matre non accipit, niſi quem, ipſa monſtran-
6 te, percuſſit. Sed non diu lapidatione terrue-
re Romanos. poſtquam cominus ventum eſt,
expertique roſtra, & pila venientia, pecudum
in morem clamore ſublato, petierunt fuga li-
tora:

nepotes & pronepotes, ceteroſque deſcendentes, contineri. ut in l. 220. de V. S. *Freinsh.*

2. *Inſula*] Vox iſta non videtur genuina; ſenſus certe ejecta ea longe fiat venuſtior. *Freinsh.*

3. *Inconditas rates*] Vide Zonar. tom. 2, pag. 92. *Freinsh.*

5. *Tribus fundis*] Quæ tam ad Baleares noſtros, quam alias funditorum nationes, attineant, invenias apud Lipſium, Poliorc. 4. 2, & 3. *Freinsh.*

Certos ictus] Quales Liguſticis funditoribus tribuit Ariſtot. mirab. cap. 97. *Freinsh.*

Cibum puer à matre non accipit, &c.] Vegetius, 1. 16. Lycophron, Caſſandra:

Ὁ γὰρ τὶς αὐτῶν ψίσεται πύρνον γνάθοις,
Πρὶν ἂν κρατήσῃ ναστὸν δισκόχῳ λίθῳ
Ὑπὲρ τράφηκος, σῆμα κείμενον
σκοποῦ.

Idem hoc Tartaris adſcribit Bonfinius, Decad. 2, lib. 8; & Specula Suecorum, cap. 18. Lapponibus autem Damianus à Goës, in deſcriptione Lapponiæ. *Freinsh.*

VA-

dilapſique in proximos tumulos, quæ- fuerunt, ut vincerentur.

…ærendi fuerunt ut vincerentur] Vide ſupra, 2. 3. 6. *Freinsh.*

CAP. IX.

Expeditio in Cypron.

Derat fatum inſularum: igitur & Cypros 1
recepta ſine bello. Inſulam veteribus di- 2
abundantem, & ob hoc Veneri ſacram,
…emæus regebat. Sed divitiarum tanta erat 3
…, nec falſo, ut victor gentium Populus,
…onare regna conſuetus, Publio Clodio
Tri-

VARIORUM.

…od hoc capite continetur, ha- …tur abunde à Plut. in vita Cato- …ioris. Meminit abbreviator …b. 104. *Camers.*

1. …*derat fatum inſularum*] Eodem …ud ſupra, 2. 16. 1: *Quaſi ſe-* …*llud everſionibus urbium curreret.* …

…*t ob hoc Veneri ſacram*] Non vi- …enam hæc aſſertionis ratio ſit: …t, ergo Veneri ſacra; potius Ju- …iſſet. apparet ergo legendum …id eſt, inſuper, quo verbo & …itur. *Veneri* vero *ſacram*, ſicut …ers notavit, ideo fuiſſe putant, …ios eſſet Cypriis virgines ante … proſtituere, ut dotalem pecu- …uærerent. Juſtin. 18. 5. 4, quem …Venere inſtitutum Lactantius, …fferit. Sed hic mos cum & aliis …is fuerit, ut citato Juſtini loco …terus indicat; magis ideo Ve- …ra dicta fuit hæc inſula, quod …ipuo honore coleretur: quod præter alia notiora, etiam ex Tacito, 3. 62. 7, claret. Hinc etiam *Cypris*, & *Cypria*, creberrime vocatur Poëtis. Hoc enim magis crediderim, quam quod Annal. tom. 1, Inſulam à Dea nominatam Zonaras prodit. *Freinsh.*

3. *Divitiarum tanta erat fama*] Hæc igitur haud dubie cauſſa fuit ejus rei, quamvis excuſent alii, & in Ptolemæum Clodiumque rejiciant, ut Strabo extr. lib. 14: Vellei. 2. 45. 8: Dio, lib. 38. Sed Clodio eam privatim fuiſſe cauſſam non negem: populo Rom. quæ alia niſi divitiarum cupido? nec enim latet Rom. eo tempore avaritia, quam exprimit Galgacus, apud Tacit. Agr. 30. 10: *Romani, ſi locuples hoſtis eſt, avari: ſi pauper, ambitioſi.* Improbant certe factum illud ſummopere Cicero pro domo, cap. 8: Ammianus Marcell. 14. 27: Ruffus, cap. 13. *Freinsh.*

Donare regna conſuetus] Ejus rei non unum occurrit exemplum in Romana hiſtoria; quæ haud parca manu cumulavi ad illa Tacit. 4. 5. 5: *Mau-*

ros

Tribuno duce, ſocii vivique regis confiſca-
4 tionem mandaverit. Et ille quidem ad rei fa-
5 mam veneno fata præcepit. ceterum Porcius
Cato Cyprias opes liburnis per Tiberinum
oſtium invexit. quæ res latius ærarium populi
Romani, quam ullus triumphus, implevit.

ros Juba rex acceperat, donum pop. Rom. quatenus autem donatio iſthæc eis lucroſa fieret, prodidimus large etiam ad ejuſd. Taciti Agric. 14. 2. *Gruterus.* Adde Manlii verba apud Liv. 38. 47. 13. Porro videatur auctor noſter imitatus Cicer. pro Sextio, cap. 26. Ille enim ita: *ut ſedens cum purpura & ſceptro, & illis inſignibus regiis, præconi publico ſubjiceretur: & imperante pop. Romano, qui etiam bello victis regibus regna reddere conſuevit, rex amicus, nulla injuria commemorata, nullis repetitis rebus, cum bonis omnibus publicaretur.* Freinsh.

4. *Ad rei famam veneno fata præcepit*] Canidium, familiarem ſuum, in Cyprum præmiſerat Cato, qui Ptolomæo, ut ſponte legi Clodiæ cederet, perſuaderet: daturum ipſi Pop. Rom. Veneris Paphiæ ſacerdotium, quod ut opulentiſſimum, ita præcipuæ dignitatis apud Cyprios habebatur. Rex hauſto veneno ab ea contumelia ſeſe liberavit. Stadius ex Plut. Caton. Utic. cap. 48, &c. Vide etiam Dionem, lib. 39: & Val. Max. 9. 4. ext. *Freinsh.*

5. *Cyprias opes*] Confectam pecuniam 7000 talentorum ſcribit Plut. Cat. cap. 54. Lucanus certe inter maximas pop. Rom. opes recenſet, 3. 164.

Quod Cato longinqua vexit ſuper æquora Cypro. Freinsh.

CAP. X.

Bellum Gallicum.

1. ASia Pompeii manibus ſubacta; reliqua, quæ reſtabant in Europa, fortuna in Cæſarem

SALMASII.

1. *Reliqua, quæ reſtabant*] Unus Palat. *reliquas.* alter *reliquias.* optimus omnium Nazarian. *reliqua.* inviti hæc minuta perſequimur, & maxime cum feſtinamus.

VARIORUM.

QUæ hoc capite continentur, ſcribit Livii abbreviator, lib. 103: & ſeqq. Plutarch. Cæſare, cap. 26: &c. Sueton. Cæſ. cap. 25. Appianus, in Celtico. Lucanus, in primo. & latius Cæſar ipſe, in ſeptem libris ſuorum commentariorum de bello Gallico. Geſta

a tranſtulit. Reſtabant autem immaniſſi- 2
entium, Galli, atque Germani. & quamvis
orbe diviſa, tamen qui vinceret, habuit
nnia. Primus Galliæ motus ab Helvetiis
t: qui Rhodanum inter & Rhenum ſiti,
ufficientibus terris, venere ſedes petitum,
ſis mœnibus ſuis. hoc ſacramentum fuit,
dirent. Sed petito tempore ad deliberan- 3
, quum inter moras Cæſar, Rhodani pon-
ciſſo, abſtuliſſet fugam, ſtatim bellicoſiſſi-
gentem ſic in ſedes ſuas, quaſi greges in
la paſtor, deduxit. Sequens longeque 4
ntior pugna Belgarum, quippe pro liber-
tate

æſaris compendioſe, more ſuo, Plin. 7.25. Non obſcura ſunt ropius, Oroſius, ceteri, ſcri- *amers.*

S A L M A S I I.

des petitum] *Sedem* manuſcri- vetuſta editione.

quens longeque cruentior] Qui- ri novum caput hic incipiunt, *Belgarum*, & ſine copula le- *quens longe cruentior.*

V A R I O R U M.

mmaniſſimi gentium] Pleni hoc uctorum libri. unicum adſcri- egeſippum, 2. 9: *Galliarum in- uli natura feroces.* & mox: *im- ermani, qui magnitudine corpo- & contemptu mortis, ceteris vali-* Freinsh.

uamvis toto orbe diviſa, tamen, *Finis erat orbis ora Gallici litoris,* *annia inſula, non qualibet ampli- nomen pene alterius orbis merere-* lin. cap. 25: Virg. Eclog. 1. 67: *nitus toto diviſos orbe Britannos,* Claudianus, de laud. Stilicon. 3. 149: *Vincendos alio quæſivit in orbe Britannos.* Camers.

Appianus, in Præfatione: *Brit. inſula, quæ præ magnitudine videri poſſit alia terra continens.* Hegeſippus, loco modo citato: *Britannia extra orbem poſita, ſed Rom. virtute in orbem redacta. Quos ætas ſuperior ignoravit, didicit Rom. victoria.* Ex hac ratione D. Hieron. ad Gerontiam, ſub fin. *extremos hominum* vocat *Morinos.* Si tamen Saxoni, & Alberto Cranzio, Norvagiæ 1.28, credimus, diu ante Romanos Britanniam irrupere Dani, aliique Septentrionales. ut Romani eam ſibi primitus cognitam falſo glorientur. *Freinsh.*

Mœnibus ſuis] Forte ſic leg. in Petronii Carmine, de bello civili, verſu 282. *Freinsh.*

3. *Quaſi greges in ſtabula paſtor*] Eadem ſimilitudine utitur Juſtinus, 8. 5. 7. *Freinsh.*

4. *Belgarum*] Ex verbis Flori hic poſitis, item Cæſ. comment. 2. 17, &c. rurſus ex Val. Max. 3. 2. 19: item ceteris, deprehendimus, hunc locum in-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

tate pugnantium. Hic quum multa Romano-
rum militum inſignia, tum illud egregium
ipſius ducis: quod, nutante in fugam exercitu,
rapto fugientis è manu ſcuto, in primam voli-
5 tans aciem, manu prælium reſtituit. Inde cum
Venetis etiam navale bellum: ſed major cum
Oceano, quam cum ipſis navibus, rixa. quippe
illæ rudes, & informes, & ſtatim naufragæ,
quum roſtra ſenſiſſent. ſed hærebat in vadis pu-
gna, quum æſtibus ſolitis cum ipſo certamine
ſubductus Oceanus intercedere bello videre-
6 tur. Illæ quoque acceſſere diverſitates pro gen-
tium locorumque natura. Aquitani, callidum
7 genus, in ſpeluncas ſe recipiebant: juſſit inclu-
di. Morini dilabebantur in ſilvas: juſſit incen-
di.

ſigniter depravatum, ut non *Belgarum* legendum ſit, ſed *Nerviorum*. ait enim hic Florus: *In hac pugna multa Rom. inſignia fuiſſe, tum illud egregium ipſius ducis, quod nutante in fugam exercitu, &c.* Hoc autem non in pugna cum Belgis, ſed cum Nerviis, accidiſſe, ſcribit Cæſar, & Val. Max. Accedit ad hoc, quoniam Belgæ facili pugna à Cæſare ſuperati ſunt. Lege Cæſ. de bell. Gall. 2. 10, &c. & Livium, lib. 104. *Camers.* Sed videtur oblitus ille, Nervios ex Belgis eſſe. *Vinetus.*

4. *Rapto fugientis è manu ſcuto, in primam volitans aciem*, &c.] Similia Cæſaris facta, apud Val. Max. 3. 2. 19: Sueton. 62. 1: & noſtrum infra, 4. 2. 82. *Freinsh.*

5. *Major cum Oceano*, &c.] Sic infra, 4. 2. 75. *Freinsh.*

Intercedere bello] Ita ſupra, 3. 4. 2. *Freinsh.*

6. *Aquitani, callidum genus*] Abbo, de obſidione Luteriæ, lib. 2:

Calliditate venis, acieque Aquitania linguæ. Freinsh.

Juſſit includi, &c.] Diverſas in tali caſu artes adhibuere diverſi. ſupra, 2. 3. 8: *Bæbius latebras hoſtium ignibus ſepſit.* quemadmodum Alex. etiam eos, qui cum Satisbarzane defecerant, & in præruptam rupem ſe receperant, ignibus & fumo expugnavit; Curt. 6. 6. 24, quæ forte hiſtoria eſt, quam tangit Simocatta, 9. 7: Sertorius, apud Plut. in vita, cap. 26, & 27, multo pulvere excitato, quem ventus in os ſpeluncæ impingeret, latentes ad deditionem compulit. Herodes apud Joſeph. 14. 27, arcis quibuſdam, ubi milites incluſerat, ad oſtia ſpeluncarum, alias inacceſſibilia, ſuperne demiſſis. Inprimis autem huic ſimilis eſt Taciti locus, 14. 23: *Barbari pro ingenio quiſque, alii preces offerre, quidam deſerere vicos, & in avia digredi: ac fuere, qui ſe ſpeluncis*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Nemo tantum feroces dixerit Gallos: frau- 7
lis agunt. Induciomarus Treviros, Ambio-
convocavit Eburones. utrique, abſente Cæ-
conjuratione facta, invenere legatos. ſed 8
fortiter à Dolabella ſummotus eſt, rela-
que regis caput. hic, inſidiis in valle diſpo-
, dolo perculit: itaque & caſtra direpta
, & aurum ablatum. Cottam cum Titu-
Sabino legato ibi amiſimus. Nec ulla de
mox ultio. quippe perpetua trans Rhe-
n fuga latuit. Nec Rhenus ergo immunis. 9
enim fas erat, ut liber eſſet receptator ho-
m, atque defenſor. ſed prima contra Ger- 10
nos illius pugna, juſtiſſimis quidem ex cau-
Sequani enim de incurſionibus eorum que-
reban-

is ac cariſſima ſecum abderent. dux Romanus diverſis artibus, mi- dia adverſus ſupplices, celeritate ʿus profugos, immitis iis qui late- nſederant, ora & exitus ſpecuum ntis virgultiſque completos, igni . Freinsh.

SALMASII.

Cottam cum Titurio] *Cottam* in riano. verius alter Palat. *Lucium* *n.*

. *Sequani enim de incurſionibus eo-* Doctiſſimus Vinetus Cuſpinia- reprehendit, tanquam audacu- qui *Hædui* emendaverat, ipſe po- aſtigandus, quod aliter emen- um cenſeat. Antiqua ſcriptura in riano *Hæcavi*. ex cujus veſtigiis diceret eſſe faciendum *Hædui*, ſi m, quid eſſent *Hædui*, ſciret. ipſe tus *Sequani* voluit, & ſic edidit. tuſtiore Palatino omnibus literis *Hedui* plane ſcriptum. nemo legerit primum librum commentariorum Cæſaris, quin ſtatim huic emendationi aſſentiatur. itaque nihil addam amplius.

VARIORUM.

7. *Convocavit*] Malim *commovit*, aut *concitavit*. Freinsh.

9. *Receptator hoſtium*] Receptatores enim perinde puniuntur, ac meruerunt ii, quos receperunt. l. 1. de recept. in cujus fine leve mendum eſt, ſed quod ſenſum vehementer pervertit, legitur enim: *In pari cauſſa habendi ſunt: quia cum adprehendere latrones poſſent, pecunia accepta, vel ſubreptorum parte, dimiſerunt*. Scribendum enim: *In pari cauſſa habendi ſunt, qui, cum*, &c. ut bimembris ſit hæc lex, agatque de receptoribus primo; tum etiam de iis, qui non recipiunt quidem latronem, ſed accepta pecunia, cum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

11 rebantur. Quæ Arioviſti ſuperbia? Quum legati dicerent, *Veni ad Cæſarem: Quis eſt autem Cæſar?* &, *Si vult, veniat*, inquit. &, *Quid ad illum, quid agat noſtra Germania? num ego me inter-*
12 *pono Romanis?* Itaque tantus gentis novæ terror in caſtris, ut teſtamenta paſſim & in principiis ſcriberentur. Sed illa immania corpora, quo erant majora, eo magis gladiis ferroque patue-
13 runt. Qui calor in præliando militum fuerit, nullo

cum poſſent adprehendere, dimittunt. *Freinsh.*

10. *Hædui*] Sic Pal. tert. & alludunt ceteri. Camers ita reſtitutum à Cuſpiniano ſuo ſcribit. Vinetus *Sequani* mallet, ſed illud verum eſt. *Freinsh.*

11. *Arioviſti ſuperbia*] Ita v. e. aliæ amplius; *Ariov. regis ſup.* quod cum abſit Pal. ſec. ac tert. hæret tamen in Nazariano. *Gruterus.*

Num ego me interpono Romanis?] Idem reſponſi reddidit iis olim Antiochus, apud Livium, 33. 26. 2: & Appian. princ. Syriaci, pag. 88: itemque prætor Achæorum Lycortas, apud eundem Livium, 39. 37. 7. *Freinsh.*

Si vult, veniat] Auguſtin. ep. 163, ex Val. Max. *M. Druſus cum à ſenatu vocaretur, ſenatum potius ad ſe venire juſſit.* Vives, ad Auguſt. de Civ. 3. 26, contra centurio noluit Servatorem noſtrum ingredi tectum ſuum; cujus dicti cauſſam hic vides. Simile quid notavit Polyb. in excerpt. apud Valeſ. pag. 177, de Haſdrubale & Guluſſa: κατένευε (Haſdrubal nimirum) τῷ βασιλεῖ (Guluſſæ) προϊέναι πρὸς αὐτόν. καθῆκον γίνεσθαι τοὐναντίον. *Freinsh.*

12. *Teſtamenta paſſim etiam in principiis*] Expreſſit verba Cæſaris, de bell. Gal. 1. 39. *Principia* enim hoc loco pars caſtrorum eſt, non aciei, ut in Indice latius notabitur. Porro teſtamentorum militarium duo reperiuntur genera: prius, ad quod hoc exemplum pertinet, quod pugnam ingreſſuri faciebant; quod etiam *procinctum.* §. 1. Inſt. de teſtam. ord. vel *in procinctu* (vide Feſtum) appellatur: Alterum, quod milites in caſtris degentes condebant, de quo tituli Inſt. D. & C. Prioris exemplum eſt apud Vellei. 2. 5. 2, quod ſua jam tum ætate deſiiſſe Cicero, de natura deor. 2. 3, queritur. Datur etiam caſus, ubi in medio periculo tale teſtamentum fit, ut apud Joſeph. de bell. Jud. 7. 6. Simile eſt primo, quod apud Juſtin. 3. 5. 10, de Spartanis refertur: eos prælium inituros, *teſſeras, inſculptis ſuis & patrum nominibus, dextro brachio deligaſſe, ut, ſi omnes adverſum prælium conſumſiſſet, & temporis ſpatio confuſa corporum lineamenta eſſent, ex indicio titulorum tradi ſepulturæ poſſent.* Quamvis enim ſolius ſepulturæ cauſſa feciſſe Juſtinus putet: nullus tamen dubito, quin hereditates etiam & legata aliqui eorum eadem ratione reliquerint. Teſtamenta autem ea magni timoris erant indicia, nam qui ſe mox perituros exiſtimabant, hoc curabant, ut Scevinus apud Tac. 15. 54. 2. *Freinsh.*

Eo magis gladiis] Adde Liv. 38. 22. 8: Taçit. 2. 20. 4. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

nullo magis exprimi poteſt, quam quod, elatis ſuper caput ſcutis quum ſe, veluti teſtudine, barbarus tegeret, ſuper ipſa Romani ſcuta ſalierint: & inde in jugulos gladiis deſcenderent. Iterum de Germanis Tencteri querebantur. Hic vero jam Cæſar ultra Moſulam navali ponte tranſgreditur, ipſumque Rhenum: & Hercyniis hoſtem quærit in ſilvis: ſed in ſaltus & paludes genus omne diffugerat. Tantum pavoris incuſſit intra ripam ſubito Romana vis. Nec ſemel Rhenus, ſed iterum quoque, & quidem ponte facto, penetratus eſt. Sed major aliquanto

SALMASII.

13. *Quum ſe veluti teſtudine*] Expunctillo *veluti*, lege: *elatis ſuper caput ſcutis, quum ſe teſtudine barbarus tegeret*. *veluti* plane ſupervacuum. nam illa elatio & coarcuatio, ut ita dicam, ſcutorum ſuper caput, teſtudo proprie est, non veluti teſtudo.

14. *Iterum de Germanis Tencteri*] Vetus: *iterum de Germano*. & hoc magis χρῆσιν reſipit.

VARIORUM.

13. *Quum ſe teſtudine barbarus tegeret*] De teſtudine vide Lipſium, Poliorc. 5. *Freinsh.*

14. *Ultro*] Conjeceram ita legendum, & firmant Pal. pr. & tert. item editio vetus; quo minus ita repoſuiſſem, dubitavi. Dicit enim Florus, ultro & ſponte tranſiſſe Cæſarem, nihil commeritis Germanis. Sic Tacitus Hiſt. 3. 7. 2: *Duoſque veteres reges, Sido ſcilicet, & Iocchum, expedire copias, ut Parthorum fines ultro intrarent*. Sic & noſter ſæpius. *Freinsh.*

Moſulam] Hoc repoſuit Vinetus, cum ſervarent mſſ. ejus, *Maſſiliam*, quod & in v. e. & Pall. tribus; ita tamen, ut reſtet à prima manu in tertio, *Moſellam*. Gruterus. *Moſula* flumen nuſquam lectum mihi, niſi quod Guliel. Brito, lib. 10 Philippidos:

Ut miraretur fieri ſe Moſula rubrum
Sanguine ſanctorum.

Totum autem locum ita corrigit doctiſſimus Cluverius, Germ. ant. 2. 14, *infra Moſellam navali ponte tranſgreditur ipſum Rhenum*. Cujus tamen rationes curatius expendere jam non vacat. *Freinsh.*

Navali ponte] Hujus pontis ſtructuram ut Cæſar de bell. Gall. 4. 17, elegantiſſime & abſolutiſſime deſcribit, ita eum Jocundus Veronenſis corrupte depingit, Cardanus in ſubtilitate ſua futiliter, Jo. Buteo in Geometricis diligenter & fideliter. *Stadius*. Vide omnino Magium miſcellan. 4. 20. *Freinsh.*

15. *Nec ſemel, &c.*] Jactat hoc Cæſar apud Julianum: *ſemel ille* (Alexander) *Iſtrum tranſiit; ego bis Rhenum*. Freinsh.

Ponte facto] *Nota atque inſtituta ratione,*

quanto trepidatio : quippe quum Rhenum
ſuum ſic ponte, quaſi jugo, captum viderent, fu-
ga rurſus in ſilvas ac paludes : &, quod acerbiſ-
ſimum Cæſari fuit, non fuere qui vincerentur.
16 Omnibus terra marique captis, reſpexit Ocea-
num : & quaſi hic Romanis orbis non ſuffice-
ret, alterum cogitavit. Claſſe igitur compara-
ta, Britanniam tranſit, mira celeritate : quip-
pe quum tertia vigilia Morino ſolviſſet à portu,
minus quam medio die inſulam ingreſſus eſt.
17 Plena erant tumultu hoſtico litora ; & trepi-
dantia ad conſpectum rei novæ carpenta voli-
tabant.

tione, ait Cæſ. de bell. Gall. 6.9. Quomodo autem Romani quam facillime fluvios tranſgredi conſueverint, refert Suidas in voce ζεῦγμα. De hiſtoria Sueton. Cæſ. 25. 3: *Germanos qui trans Rhenum accolunt, primus Romanorum ponte ſabricato aggreſſus, maximis cladibus affecit*. Freinsh.

SALMASII.

16. *Et quaſi hic Romanis orbis non ſufficeret*] Melius legerim, *& quaſi hic Romanus orbis non ſufficeret, alterum cogitavit*. Romanorum orbem vocat τὴν οἰκουμένην. nam ita Romanos vocat *Gentium dominos, orbis dominos*. Cæſaris ambitionem & φιλαρχίαν tangit; cui exſaturandæ non erat ſatis orbis terrarum, & quidquid parebat Romanis, niſi alterum orbem quæſiſſet. Alterum orbem Britanniam intelligit, de qua incontinenti ſequitur, quam novum orbem, & alterum orbem, appellabant Romani, ut notum eſt.

Quippe quum tertia vigilia] Malo, *quippe qui tertia vigilia Morino ſolviſſet à portu, minus quam medio die inſulam ingreſſus eſt*; ut vetus habet editio, & Nazarianus liber.

VARIORUM.

16. *Britanniam tranſit*] Sic erat in v. e. reciſis reliquis, aliæ enim, *Britanniam petit, in Britanniam tranſit, &c.* quæ ſane ſupervacua, quamvis item compareant in omnibus Pall. *Gruterus*. Porro ne quem offendat iſta dictio, *Britanniam tranſit*, ita loquuntur optimi auctores, quos modo notavit Berneccerus, ad Juſtin. 14. 5.9. h. Sic D. Hieron. ad Gerontiam, ſub finem: *Annibal Bithyniæ mortem veneno reperit*. pro *in Bithynia*. Freinsh.

Morino ſolviſſet à portu] Apparet, hinc iter fuiſſe Britanniam petentibus. quo reſpexerit Virg. Æn. 8. 777: & ex eo D. Hieron. citato ſupra loco. & magis Gratius, Cynegetici verſu 174:

Quid freta ſi Morini dubio refluentia ponto
Veneris, atque ipſos libeat penetrare Britannos?

Ceterum hoc loco quidam pro *Morino* ſubſtituebant *Monino*, quos tamen refutant Caſaub. ad Strabon. pag. 79: & Merula, Coſmogr. 2. 3. 20. *Freinsh.*

17. *Carpenta*] Quis ille pugnandi modus ſit, luculenter deſcribitur Cæſari

bant. itaque trepidatio pro victoria fuit. Arma & obſides accepit à trepidis : & ulterius iſſet, niſi improbam claſſem naufragio caſtigaſſet Oceanus. Reverſus igitur in Galliam, 18
claſſe majore, auctiſque admodum copiis, in eundem rurſus Oceanum, eoſdemque rurſus Britannos, Calidonias ſequutus in ſilvas, unum quoque è regibus Cavelanis in vincula dedit.
Contentus his (non enim provinciæ, ſed no- 19
mini, ſtudebatur) cum majore, quam prius, praeda revectus eſt; ipſo quoque Oceano tranquillo magis, & propitio, quaſi imparem ſe fateretur. Sed maxima omnium eademque no- 20
viſſima conjuratio fuit Galliarum : quum omnes pariter Arvernos atque Biturigas, Carnutes ſimul, Sequanoſque, contraxit. Ille corpore, armis ſpirituque terribilis, nomine etiam, quaſi terrore, compoſito, Vercingetorix:

…e bell. Gall. 4. 33: adde ſup. 3. … *Freinſh.*

SALMASII.

… *Auctiſque admodum copiis*] …iber, *admodum*, non habet. ſupra …uutus eſt, *auctis admodum copiis:* …monuimus etiam legi, *inmodum.* … *gibus Cavelanis*] *Cavelianis*, aliis …

… *Nomine etiam, quaſi terrore, com-* … Palatinus alter, cui veterum edi… addimus, legit, *nomine adque* … *etiam compoſito.* melius erit : *no-* … *terrorem quaſi compoſito.* ſi cui … placeat nihil mutari, me non … invitum trahet, ſed volentem …

VARIORUM.

17. *Naufragio caſtigaſſet Oceanus*] Eadem phraſis infra, 4. 2. 75. *Freinſh.*

18. *In eundem rurſus Oceanum*] Similis locutio ſupra. *Freinſh.*

E regibus Cavelanis] Plurimum variant hoc loco libri : ſed ad Cæſarem ſi revertamur, ex quo Florum hæc exſcripſiſſe verum ſit, videatur legendum *è regulis Caſſivelauni.* Nam ita Cæſ. de bell. Gall. 5. 22: *capto nobili duce Lugotorige*, qui erat inter duces Caſſivelauni. quem κασόλαυλον vocat Polyænus, lib. 8, aut ejus librarii. *Freinſh.*

19. *Non enim provinciæ, ſed nomini, ſtudebatur*] Juſtinus, 1.1.7, de Vexore,

21 rix: ille feſtis diebus, & comitialibus, quum frequentiſſimos in lucis haberet, ferocibus di-
22 ctis ad jus priſtinum libertatis erexit. Aberat tunc Cæſar, Ravennæ delectum agens: & hieme creverant Alpes. ſic interclusum putabant iter. Sed ille qualis erat ad nuntium rei feliciſſimæ

& Tanao: *Longinqua non finitima bella gerebant: nec imperium ſibi, ſed populis ſuis gloriam, quærebant.* Freinsh.

SALMASII.

21. *Ille feſtis diebus, & comitialibus*] Ἴχνια φωρὸς φὼρ ἔμαθεν, ut Græci dicunt: ſic ego novi correctorum veſtigia. *concilialibus* erat in veteri ſcriptura, quam in *comitialibus* perverterunt. omnino cum feſti dies præceſſiſſent, comitiales ſequi debere, ſibi perſuaſerunt: quod falſiſſimum eſt. Vercingetorix, & ejuſdem factionis homines, dies tantum feſtos, quibus ſua conciliabula indicerent, eligebant; ut melius latere poſſent. quod comitialibus diebus non ita facile illis factum fuiſſet. Cæſar eadem de re loquens, *indictis inter ſe principes Galliæ conciliis, ſylveſtribus ac remotis locis. conciliabulis* igitur verum eſt. Feſtus: *conciliabula ſunt loca ubi in concilium convenitur.* Cæſar *concilia* vocat.

22. *Sed ille qualis erat ad nuntium rei feliciſſimæ temeritatis?*] Hic locus nobis paulo perturbatior apparet; mendoſum non audeo dicere. Palatino alteri, & bonitate priori, non adeſt vox *temeritatis*, & *feliciſſime* legit. ſi alii accederent, cenſerem ita legendum: *ſed ille qualis erat ad nuntium rei feliciſſime per invios ad id tempus montium tumulos, per intactas vias & nives, expedita manu emenſus occupat Galliam. qualis erat*, ὡς εἶχεν. eodem ſenſu, eademque ſervata diſtinctione, ſcribi poſſet, *feliciſſima temeritate.* & valde placet. vulgatum ſane non poſſum concoquere cum illis interrogationis notis.

VARIORUM.

22. *Hieme creverant Alpes*] Supra, 3.3.11, *per hiemem, quæ altius Alpes levat.* Freinsh.

Qualis erat ad nuntium rei feliciſſimæ temeritatis?] Belle quidem Salmaſius locum ſcribit & explicat: Videtur tamen aliud ſentire Florus, & tribuere Cæſari, quod Alexandro Seneca, de benefic. 1.13.3, *felicem temeritatem.* ut ita ſcribendum ſit; *qualis erat feliciſſimæ temeritatis ad nuntium rei*, hoc eſt, *ut erat fel. temer.* fateor quidem non ſuccurrere, vocem *qualis* uſpiam hoc modo uſurpatam: ſed nec iſto altero ſenſu legiſſe me memini (nam etiam apud Papin. Theb. 10. 199, aliter explicari poteſt) verum ſemper, *ut*, vel *ſicut*, Liv. 27.53.11, *vinctos ut erant.* Ovid. amor. 2.5:

Sicut erant, & erant compti, laniavit capillos,
Et fuit in teneras impetus ire genas.

Idem in epiſt. Paridis, verſ. 119:

Et ſoror effuſis ut erat Caſſandra capillis,
Quo ruis? exclamat. ——

Curtius, 8.3.10, *ſicut erat, cruenta veſte.* Sueton. Othone. 8.5, *ſicut erant, cruenti.* Xenoph. ed. Steph. p. 63. C. ὥσπερ εἶχεν. & pag. 511. A. Suet. Ner. 28.1: Thucyd. 8.7.11, & 13: Herodot. 6.17. Porro, ne quid deſideret lector, etiam

ciſſimæ temeritatis? Per invios ad id tempus montium tumulos, per intactas vias, & nives, expedita manu emenſus, occupat Galliam. ex diſtantibus hibernis caſtra contraxit. & ante in media Gallia fuit, quam ab ultima timeretur. Tum ipſa capita belli aggreſſus, urbes; Avari- 23
cum cum quadraginta millibus propugnantium ſuſtulit; Alexiam, ducentorum quinquaginta millium juventute ſubnixam, flammis adæquavit. Circa Gergoviam Arvernorum, 24
tota belli moles fuit: quippe quum octoginta millia

ruteri conjecturas ſubnectam. ...atur autem legi poſſe: *Sed ille, ...t, ad nuntium rei (feliciſſimæ ...i par) invios ad id tempus mon... ...ulos, intactas vias emenſus, &c.* ...cundum natum fuerit à priori ...ſtea degenerante in *per.* ſane ...*er tumulos, per vias*, inſolens ... Aut ſi iſtud diſpliceret, forte ...*ed ille, qualis erat, ad nuntium ...ſimæ temeritatis, per invios ad id ...umulos, per intactas vias emer...*cque plane exhibet Pal. ſec.

SALMASII.

...*r invios montium tumulos*] Scri... *invios*: & recte, ut arbitror. nam ...itio non carebat.

...*ſtentibus hibernis*] *Et ex diſtan-...berius.* libri.

...*Quum octoginta millia muro, &* ...] *Quippe cum milite, muro & arce ...tis defenderent maximam civi-...* ſi quis ſequeretur optimum ...m Nazarianum, ita legeret; ...licet mihi. otium tamen non ...llam alteram editam conſide-

VARIORUM.

22. *Emerſus*] Ita Pal. ſec. recte, ut puto. argumento eſt vox *per*, quæ illi *emenſus*, quod alii præferunt, minus congruit. Similis prope locus apud Cicer. pro Sextio, cap. 5, *cum è pruina Apennini atque è nivibus illis emerſiſſet.* Ibid. cap. 9, *emerſum ſubito ex tenebris.* Idem de divin. 2. 68, *ſubito ſunt viſus emerſus ex flumine.* Marcellin. 19. 18: *terrigenas illos non ſinibus terræ emerſos.* Val. Max. 1. 4. 1. ext. *ingens avium multitudo proximo lacu emerſa.* Utitur hac voce Livius, 1. 13. 4: & 8. 7. 22: & Tacitus, 1. 65. 3, *paludibus emerſum* dixit. Forſitan & apud eundem Liv. 38. 17. 10, legendum ſit: *per aſperrimam Illyrici oram; Pæoniam inde & Thraciam, pugnando cum ferociſſimis gentibus emerſi.* pro quo vulgo legitur, *emenſi.* Sic apud Frontin. 3. 1. 2: & apud Senec. natur. quæſt. 5. 13, *eruptus*, Freinsh.

23. *Alexiam*] Meminit præter citatos auctores Polyænus, lib. 8, ubi idem hoſtium numerus, qui apud noſtrum, nempe μυριάδες κέ, hoc eſt, ducenta quinquaginta (non ut vulgo editur, quinque) millia. *Freinsh.*

millia muro, & arce, & abruptis, defenderent,
25 maximam civitatem vallo, ſudibus, & foſſa, inductoque foſſæ flumine, ad hoc decem & octo caſtellis, ingentique quaſi lorica, circumdatam, primum fame domuit: mox audentem eruptiones, in vallo, gladiis ſudibuſque con-
26 cidit: noviſſime in deditionem redegit. Ipſe ille rex, maximum victoriæ decus, ſupplex quum in caſtra veniſſet, tum & phaleras, & ſua arma, ante Cæſaris genua projecit: *Habes*, inquit, *fortem virum, vir fortiſſime, viciſti.*

C A P.

SALMASII.

25. *Ingentique quaſi lorica circumdatam*] Dele vocem *quaſi*, poſtulantibus omnibus libris. ſic ſupra, *foſſa loricaque urbem circumdedit.*

26. *Tum & phaleras*] N. *cum & phaleras.* Palatini non habent.

VARIORUM.

24. *Quippe cum octoginta millia,*] Pal. ſec. ac tert. *defenderit.* De Gergovia vide etiam Polyænum, lib. 8. *Freinsh.*

25. *Ingentique lorica*] De loricis, incredibili labore per maximum ſpatium ductis, exempla ſunt in noſtro ſupra; 2. 18. 13: & infra, 4. 2. 39: Vide etiam Veget. 4. 28: & ibi Stewechium. *Freinsh.*

26. *Rex, maximum victoriæ decus*] Ita ſupra, 3. 2. 5: 3. 3. 10. *Freinsh.*

CAP. XI.

Bellum Parthicum.

1 DUm Gallos per Cæſarem in Septentrione debellat, interim ad Orientem grave vul-
2 nus à Parthis populus Romanus accepit. Nec de fortuna queri poſſumus. caret ſolatio clades. Adverſis & diis, & hominibus, cupiditas conſulis Craſſi, dum Parthico inhiat auro, undecim

deim ſtrage legionum, & ipſius capite multa-
ct: & tribunus plebis Metellus, exeuntem 3
ducem hoſtilibus diris devoverat: & quum
Zeugma tranſiſſet exercitus, rapta ſubitis ſigna
turbinibus hauſit Euphrates: & quum apud 4
Nicephorum caſtra poſuiſſet, miſſi ab Orode
rege legati denuntiavere, *percuſſorum cum Pom-*
pei fœderum, Syllaque, meminiſſet. Regis inhians 5
illi theſauris, nihil, ne imaginario quidem ju-
re ſed *Seleuciæ ſe reſponſurum eſſe*, reſpondit.
Itaque dii fœderum ultores, nec inſidiis, nec 6
virtuti hoſtium, defuerunt. Jam primum, qui 7
ſolus & ſubvehere commeatus & munire po-
terat, à tergo relictus Euphrates. tum ſimula-
to transfugæ cuidam Mezeræ Syro creditur,
dum

SALMASII.

Vidam Mezeræ Syro] *Mazzare-* *ſyro*, Nazarian.: uterque Palati- nus *Mazaræ*.

VARIORUM.

... hoc bello ſcribunt fere omnes. ... Epit. Liv. 106. Appianus late li- bro qui Parthicus inſcribitur: Plutarch. ... Craſſi vita: Juſtin. 42. 4. 4: Eu- ... 6. 6: Oroſ. 6. 13: Valer. Max. 1. ... *Camers.* Tangit etiam Plinius, ... 6: & 5. 24. 6. Lucanus paſſim. Propertius, 4. 6. 83. *Freinsh.*

Nec de fortuna poſſumus queri] Su- ... 2. 6. 14: *nec de diis poſſumus queri.* *Freinsh.*

... *um Parthico inhiat auro*] Plinius, ... o: *M. Craſſus negabat divitem eſſe,* *... reditu annuo legionem* [*exercitum* ...] Cicero, Offic. 1. 8: & Plut. Craſ- ... p. 3; ut appareat, *legiones* in Plinio reſcribendum] *tueri poſſet. In agris ſuis ſeſtertium MM poſſedit, Quiritium poſt Syllam ditiſſimus. Nec fuit ſatis, niſi to- tum Parthorum eſuriſſet aurum.* Camers.

3. *Metellus*] Reſcribendum, *At ejus*, ſi Plutarcho, in vita, cap. 29: Ap- piano, in Parth. pag. 135: & Dioni, lib. 40, credimus. Et certe non difficilis, ex hac voce in notiorem, librariorum lapſus, cum literæ non admodum diſ- crepent. *Freinsh.*

Rapta ſubitis ſigna turbinibus hauſit Euphrates] Obſequens, cap. 123. Mul- ta in hac expeditione omina notarunt, Cicero, de divin. 2. 40: Plin. 15. 19, quibus Plutarch. cap. 36: Appian. pag. 139: Dio, lib. 40, pag. 144. ipſius etiam Craſſi vocem addunt; qua *ſe pontem ideo reſcindere* militibus dixit, *ne quis eorum reverteretur.* Quæ vox val- de terruit animos Rom. Nam anti- quitus ex verbis temere prolapſis ca- ptabantur omina. ut ejus rei exem- plum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

dum in mediam camporum vaſtitatem eodem duce ductus exercitus, undique hoſti exponeretur.

plum eſt, in Valer. Max. 1. 5. 4: & Tac. 15. 74. 3. Quapropter ſedulo dabant operam, ne quid ominoſæ vocis excideret. Sic *abitionem antiqui dicebant mortem*. Feſtus. Hinc urbium etiam immutata vocabula: *Hirpinorum colonia una Beneventum, auſpicatius mutato nomine, quæ quondam appellata Maleventum*. Plinius, 3. 11. adde Livium, 9. 27: *Epidamnum colonia, propter inauſpicatum nomen à Romanis Dyrrachium appellata*. Idem Plinius, 3. 23. Adſcribam Helladium, in Biblioth. Phocii, Cod. 279, pag. 1594: *Antiqui ſolliciti fuerunt, ne male ominoſa dicerent, maxime vero Athenienſes, ideo & δεσμοτήριον, οἴκημα appellabant; δήμιον, κοινὸν vocabant; & ἐριννύας, εὐμενίδας, vel σεμνὰς θεάς· μῦσος vocabant ἄγος· ὄξος, μέλι nominabant; χολὴν, γλυκεῖαν· βόρβορον, ὀχετὸν*, &c. Cujus originem ad Solonem Plutarchus refert, in vita, cap. 21. Pertinent eodem hæc Pauſaniæ, ex Corinthiacis: ναὸς θεῶν, ὡς Ἀθηναῖοι, σεμνὰς, Σικυώνιοι δὲ Εὐμενίδας ὀνομάζουσι. Huc pertinet, quod in religioſis locis dedicandis *fauſta nomina requirebantur*. vide Tacit. H. 4. 53. 3. *Freinsh.*

SALMASII.

7. *Hoſti exponeretur*] Sic Nazarius. alteri Palatino, *opponeretur*.

VARIORUM.

4. *Et*] Malim *ſed*. Freinsh.

5. *Imaginario jure*] Sic Antonius infra, 4. 10. 2: *neque cauſſa, neque conſilio, ac ne imaginaria quidem belli indictione, in Parthos impetum facit*. Freinsh.

Seleuciæ ſe reſponſurum] Ita Dio, Appianus, Plutarchus. *apud Cteſiphontem*, Sextus Ruffus. *Vinetus.* Similis ſuperbiæ ſimiles eventus habuere Democritus, Ætolorum prætor, qui reſpondit Quintio, *decretum reſponſumque brevi in Italia, caſtris ſuper ripam Tiberis poſitis, daturum*. Liv. 35. 33. 6, poſtea captus. Idem, 36. 25. 4, & ſuamet manu interfectus *in* eadem *ripa Tiberis*. Idem, 37. 46. 5. Et Manuel Comnenus Imp. qui Sultano Turcico pacem petenti per legatos, *Iconii ſe reſponſurum* dixerat, ab eodem poſtea maximis cladibus attritus, & ad extrema deductus. Auctor Choniates. *Freinsh.*

Reſpondit] Abeſſe poterat hæc vox. *Freinsh.*

6. *Dii fœderum ultores*] Pertinet huc Cleomenis exemplum, apud Plutarch. apophth. Lacon. cap. 73: Apud Liv. 30. 42. 17: *Quum flecti miſericordia Patres appareret, ſenatorum unum infeſtum perfidiæ Carthaginenſium ſuccla-maſſe ferunt: per quos deos fœdus icturi eſſent, quum eos, per quos ante ictum eſſet, feſelliſſent? Per eoſdem, inquit Aſdrubal, qui tam infeſti ſunt fœdera violantibus*. Freinsh.

7. *Et ſubvehere*] Hinc fluminum præcipua cura maximis Impp. Exemplum Germanici, apud Tac. 2. 5. *Freinsh.*

Munire poterat à tergo] Ita conjunxi. prius diſtinguebatur; *munire poterat, à tergo relictus Euphrates*, ut ſenſus eſſet, Euphratem a tergo relictum: contra hiſtoriam, & mentem Flori: quæ eſt, Euphratem, niſi relictus, & in aliam partem iter verſum eſſet, potuiſſe tutum præſtare Rom. exercitum à tergo. *Freinsh.*

Mezeræ Syro] *Agbarum Arabum præfectum* Appian., Parth. pag. 140. a, vocat: *Augarum Oſro num* Dio, lib. 40, pag. 145. *Ariamnem* Plutarch. Craſſo, cap. 37. *Marachum* & *Macorum* Sextus Ruffus. Conſtat apud omnes, hunc transfugam, quocun-

que

Itaque vixdum venerat Carras, quum 8
ue præfecti regis, Sillaces & Surenas,
ere ſigna auro ſericeiſque vexillis vibran-
um ſine mora circumfuſi undique equi-
in modum grandinis atque nimborum
pariter tela fuderunt. Sic miſerabili ſtra-
etus exercitus. Ipſe in colloquium ſolli- 9
; ſigno dato, vivus in hoſtium manus
ſet, niſi tribunis reluctantibus, fugam
barbari ferro occupaſſent. Sic quoque
m caput ludibrio hoſti fuit. Filium du- 10
ne in conſpectu patris eiſdem telis ope-
Reliquiæ infelicis exercitus, quo quem-
puit fuga, in Armeniam, Ciliciam, Sy-
ue diſtractæ, vix nuntium cladis retule-
runt.

ne fuerit, ſubornatum à ſe, ut Craſſi credulitate in iciem abuteretur. *Stadius*, . Et hæc quidem tuta fre- via eſt fallendi hoſtem; qua Darium, Æthis Lyſima- d Polyæn. lib. 7; Popedius ,apud Appian. de bell. Civ. 377; Perſa quidam Julia- Hieron. in Chron. Euſeb. 9; Damaſcium, in bibl. Pho- 42; Jordanem, de regn. ſuc- 9, in loca iniqua deductos is cædendos capiendoſque Ali: urbes cepere, quos upra, 1. 7. 5. Alii (ut Han- numeroſiores transfugas, ios transfugerant, cecidere.

a auro ſericeiſque vexillis vi- Vir doctus ad poëtas venati- t alludi hoc loco morem n. (quos potius à Parthis id deſumpſiſſe credibile fiat. Vide Cedren. pag. 140.) at cur Parthis idem non conveniat, fateor me neſcire. cum enim ſigna vexillaque habuiſſe ratio & ſcriptorum loca dictent, cur eadem auro ſericoque facta fuiſſe non potuerint? apud opulentiſſimam certe gentem, quæque divitias ſuas, ut Juſtinus, 41.2.10, auctor eſt, nuſpiam magis quam in armis oſtentavit. Hinc apud Tac. 15. 29. 4, Parthi repræſentantur *inſignibus patriis fulgentes*. Freinsh.

9. *In colloquium ſollicitatus*] De inſidioſis hoc genus colloquiis dictum ſupra, 2. 2. 11. *Freinsh.*

10. *Quo quemque impulit fuga*] Sic apud Curt. 3. 11. 12: *Qua cuique patebat ad fugam via, erumpunt.* Freinsh.

Vix nuntium cladis retulerunt] Sic olim in clade Cyri à Scythis accepta, *etiam illud memorabile fuit, quod ne nuntius quidem tantæ cladis ſuperfuit.* Juſtin.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

11 runt. Caput ejus reciſum cum dextera manu, ad regem reportatum, ludibrio fuit, neque indigno. Aurum enim liquidum in rictum oris infuſum eſt: ut, cujus animus arſerat auri cupiditate, ejus etiam mortuum & exangue corpus auro ureretur.

ſtin. 1. 8. 12. Excerptum Velleii ex Gallica hiſtoria, quod Lazius reperit, & genuinum credidit, repugnante Welſero in Vindelicis, pag. 147: *Legionem divinam, ut ne nuntius ſupereſſet, funditus delerunt*. talia quidem paſſim occurrunt in auctoribus. Vide Sen. de ira, c. 1. 11. 4: Willerm. Tyrenſ. 12. 10. Quanta porro hæc fuerit clades, ſatis explicat Appianus, de bell. civil. lib. 2, pag. 438, a. *nam ex centum millibus vix decem millia refugerunt in Syriam*. Adde Hiſt. Miſcell. 4. 5. *Freinsh.*

11. *Aurum enim liquidum in rictum oris infuſum eſt*] Quod ipſum modo acciderat Aquilio, ut refert Appianus, Mithrid. pag. 184: & Plinius, 33. 3. 13, qui bellum epiphonema addit: *Hoc parit*, inquit, *habendi cupido*. Simile exemplum in Geſtis DEI per Francos, quæ Bongarſius edidit. part. 2, pag. 238. m. Videntur autem hi reges à Scytharum Regina docti, quæ *caput Cyri amputatum, in utrem, humano ſanguine repletum, conjici juſſit, cum hac exprobratione crudelitatis: Satia te*, inquit, *ſanguine, quem ſitiſti, cujuſque inſatiabilis ſemper fuiſti*. Juſtin. 1. 8. 13. Exemplum avaritiæ, poſt mortem alio modo exprobratæ, eſt Ruffinus, cujus *manum abſciſſam ubique per urbem circumgeſtarunt, ab occurrentibus petentes, inſatiabili ſtipem darent*, Zoſimus, lib. 5. Quod venuſte ſuo more deſcribit Claudianus, in Ruffin. 2. 436. *Freinsh.*

Vreretur] Ita editio Vineti, neque ſecus antiquiſſima. intermediæ, *uteretur*. Gruterus.

CAP. XII.

Anacephalæoſis.

1 HÆc eſt illa tertia ætas populi Romani transmarina, qua Italia progredi auſus,
2 orbe toto arma circumtulit. Cujus ætatis ſuperiores centum anni, ſancti, pii, &, ut diximus, *aurei*, ſine flagitio, ſine ſcelere, dum ſincera adhuc & innoxia paſtoriæ illius ſectæ integritas, dumque Pœnorum hoſtium imminens metus, diſciplinam veterem continebat.
3 Poſtremi centum, quos à Carthaginis, Corinthi,

thi Numantiæque excidiis, & Attali regis
ia hereditate, deduximus in Cæſarem &
ium, ſequutumque hos, de quo dice-
, Auguſtum, ut claritate rerum bellica-
agnifici, ita domeſticis cladibus miſe-
& erubeſcendi. Quippe ſicut Galliam, 4
iam, Ciliciam, Cappadociam, uberri-
alidiſſimaſque provincias, Armenios
, & Britannos, ut non in uſum, ita ad
i ſpeciem, magna nomina acquiſiiſſe, pul-
atque decorum: ita eodem tempore 5
iſſe domi cum civibus, ſociis, mancipiis,
coribus, totoque inter ſe ſenatu, turpe
miſerandum. Ac neſcio an ſatius fuerit 6
Romano, Sicilia & Africa contento
aut his etiam ipſis carere dominanti in
ua, quam eo magnitudinis creſcere, ut
ſuis conficeretur. Quæ enim res alia 7
s civiles peperit, quam nimia felicitas?
prima nos victa corrupit: mox Aſiatica
neni regis hereditas. Illæ opes atque di-
fflixere ſeculi mores: merſamque vitiis
uaſi ſentina, rempublicam peſſumdede-
nde enim populus Romanus à tribunis 8
& cibaria flagitaret, niſi per famem,
luxus fecerat? Hinc ergo Gracchana &
prima

ALMASII.

n luxus fecerat] *Luxu* in
nibus libris calamo exara-
ibus excuſis.

VARIORUM.

PErverterat Florus ante hiſtoriarum & temporum ordinem, cujus facti cauſſa ſupra, 2. 19. 5: & in hac anace-
phalæo-

prima & ſecunda, & illa tertia Appuleiana ſe-
9 ditio. Unde regnare judiciariis legibus juſſus à ſe-

phalæoſi rationem aſſignat, ut ſcilicet hos populi Romani omnes motus domeſticos, ſeparatos ab externis juſtiſque bellis ex ordine proſequatur. Continet autem hoc caput compendioſe materiam 17 capitum immediate præcedentium, & 13 immediate ſequentium. Plura ex his quæ hoc capite continentur, lege apud D. Auguſt. Civit. 3. 26. *Camers.*

SALMASII.

9. *Regnare juſſus à Senatu eques*] Quale hoc ſit, non intelligo: quis enim ita intelligat, ſenatum ipſum juſſiſſe equites regnare? diu hic hæſiſſem, niſi me cito exſolviſſent illæ optimæ membranæ, in quibus legi, *judiciariis legibus divulſus à ſenatu eques.* ſed in iiſdem lacuna erat ſtatim poſt *Appuleiana ſeditio*; quid olim fuerit, non conjicio. puto tamen nihil aliud fuiſſe quam *unde*, & ſenſum ſic haberi integrum, *unde judiciariis legibus divulſus à ſenatu eques, niſi ex avaritia,* &c. cap. ſequenti: *quid ad jus libertatis æquandæ magis efficax, quam ut, ſenatu regente provincias, ordinis equeſtris auctoritas ſaltem judiciorum regno niteretur.*

VARIORUM.

2. *Paſtoriæ illius ſectæ integritas*] Juſtinus ita de Scythis, 2. 2. 15: *Plus in illis proficit vitiorum ignoratio, quam in his* (Græcis) *cognitio virtutis.* Tacit. Germ. 26. 1: *Fœnus agitare, & in uſuras extendere, ignotum: ideoque magis ſervatur, quam ſi vetitum eſſet.* Freinsh.

Pœnorum hoſtium imminens metus] Vide Aldum Manutium, de quæſitis per epiſt. 2. 9. cui adde Vellei. 2. 1. 2. Claudian. de bell. Gild. Eleganter Juvenal. 6. 291:

Nunc patimur longæ pacis mala: ſævior armis
Luxuria incubuit, victumque ulciſcitur orbem.

Elucet igitur hinc, quam prudens fuerit Naſicæ conſilium, de quo ſupra, 2. 15. 8. Scite autem Camers explicat, auctorem dicere, mala ſequentia ex otio accidiſſe Romanis. Appiique Claudii dictum ex Val. Max. 7. 2. 1, citat; *Negotium populo R. melius quam otium committi.* Huc igitur reſpexerit Catullus, Carm. LII, cum cecinit:

Otium reges prius & beatas
Perdidit urbes.

Non ſunt hinc aliena, quæ notavit Berneccerus ad Juſtin. 20. 1. 1. b. & 16. 4. 3. d. *Freinsh.*

3. *Ut claritate*] V. e. *& celeritate,* quod & in Pal. pr.; ſecundus enim, *in claritate.* Gruterus. Haud obſcurum eſt, ex priori ſcriptura legendum *celebritate.* Freinsh.

6. *Ac neſcio an ſatius*, &c.] Vide omnino diſcurſuum Gruteri, in Tacitum, decimum octavum. *Freinsh.*

In Italia ſua] Quidam Impr. *Italia ſua*, non minus bene: niſi forte melius ſit, *Italiæ ſuæ.* Freinsh.

Viribus ſuis] Horat. Epod. 16:

Suis & ipſa Roma viribus ruit.

Camers.

7. *Nimia felicitas*] Infra, 4. 2. 8. *Cauſſa tantæ calamitatis eadem quæ omnium, nimia felicitas.* Seneca, epiſt. 91. 14: *Cladis cauſſas, ſi alia deficiunt, nimia ſibi felicitas invenit.* Freinsh.

Syria, &c.] Vide omnino notas Berneccerí ad Juſtin. 31. 8. 9: & 36. 4. 12, ipſumque Juſtinum, 2. 14. 6: & Plin. 34. 7. 2. Nec non Piccartum, obſerv. hiſtoricopol. 18. 4. *Freinsh.*

Illæ opes] Adde Curt. 3. 2. 15. n. Diodor. lib. 36, apud Valeſ. ἐτράπησαν γὰρ οἱ νέοι μετὰ τὴν ἐκ τῶν πολέμων ἄνεσιν εἰς τρυφὴν καὶ ἀκολασίαν, χορηγὸν ἔχον-

τες

à ſenatu eques , niſi ex avaritia , ut vectigalia reipublicæ , atque ipſa judicia, in quæſtu haberentur ? Hinc rurſus & promiſſa civitas Latio, & per hoc arma ſociorum. Quid autem bella ſervilia ? unde nobis , niſi ex abundantia familiarum ? Unde gladiatorii adverſus dominos ſuos exercitus , niſi ad conciliandum plebis favorem

πλῦτον τῆ ἐπιθυμίας. *Freinsh.*

rſamque vitiis ſuis] Petronius, carmine de bello civili :

merſam cœno Romam. Freinsh.

Quam luxu fecerat] Sic edidi, tibus o. Pall. & ed. vetuſtiſſima. is locutio in Livio, 2. 34. 12, *ra- rumenta ex agris noſtris , quemad- tertio anno rapuere : fruantur r annona , quam furore ſuo fecere.* amen non dubitem reſcribere, *furto ſuam fecere.* Sic Appule. Meрh. 7, pag. 223: *Piſtor ille , qui tio ſuum fecerat.* Prius erat, *quam fecerat.* Adde infra , 4. 1. 1. *h.*

Regnaret] Appoſite. *nam* , quod mius ait , apud Salluſt. Jug. 31. *npune quælibet facere , id eſt, regem* Jam autem tale erat *judiciorum egnum,* ut iterum appellat noſter, .3, ut ea *poteſtate ſubnixi, fata for- que principum haberent in manu.* , 3. 17. 3. totum autem locum lidimus, ut erat in veteri quo- impreſſo, quem diligenter colla- fuiſſe bonæ notæ Mſſ., multis ar- entis deprehendimus. *Freinsh.*

diciariis legibus] De quibus latius s, 70. 71. 97. Appianus, bell. b. 1. Plut. Gracchis. Aſconius, inationem Ciceronis. Suetonius re, 41. 5, [ubi Berneccerus] & r mox auctor. *Vinetus.* Adde . 11. 22: Plin. 33. 2. 6. Ex qui- uctoribus latius apparet, quan- è rep. petitum ſit iſtis legibus, quantumque turbarum ſæpius in urbe concitaverint. Vide etiam Sigonium de antiquo jure Italiæ, 2. 18. *Freinsh.*

Vectigalia reip.] Infra, 3. 17. 3: *Equites Rom. interceptis vectigalibus ſuo jure peculabantur rempublicam.* Freinsh.

Promiſſa civitas Latio] Per Druſum infra, 3. 17. 6. *Freinsh.*

10. *Ex abundantia familiarum*] Aliquot exempla huic rei congeſſit Arniſæus, de rep. 1. 3. 29. Quibus junge notam Berne cceri ad Juſtin. 18. 3. 6. e. & noſtrum ſupra, 1. 21. Item Athenæum Caſaub. pag. 264, & 265. Auctori belle accommodes verba Plinii, 33. 1: *Hoc profecere mancipiorum legiones , & in domo turba externa , ac ſervorum quoque cauſſa nomenclator adhibendus.* Juvenalis, 14. 305, vocat *cohortes.* Seneca pater, Controv. 2. 9: & Petronius, *greges ſervorum,* & *ancillarum greges.* idem Sen. pater, Epit. Controv. 2. 7: Filius, de tranqu. animi, cap. 8, *exercitus.* Tacit. 12. 65. 1, *agmina.* & 14. 44. 6. G. 38. 1, *nationes.* Confer Ammianum, 17. 27: & Tacitum, 4. 27. 4. *Freinsh.*

Ad conciliandum plebis favorem] Vide Lipſium, Saturnal. 1. 9. Plebs enim Romana talibus ſpectaculis ad furorem uſque dedita fuit ; eoque nomine paſſim apud ſcriptores vapulat, quos inter inſignis cumprimis locus eſt, quem adſcribimus ex auctore de cauſſis corruptæ eloquentiæ, 29. 4: *Propria & peculiaria hujus urbis vitia*

vorem effuſa largitio, quum ſpectaculis indul-
get, ſupplicia, quondam hoſtium, artem facit?
11 Jam ut ſpecioſiora vitia tangamus, nonne am-
bitus honorum ab iiſdem divitiis incitatus? At-
12 qui inde Mariana, inde Syllana, tempeſtas. Aut
magnificus apparatus conviviorum, & ſum-
ptuoſa largitio, nonne ab opulentia, paritura
mox egeſtatem? Hæc Catilinam patriæ ſuæ im-
13 pegit. Denique illa ipſa principatus, & domi-
nandi cupido, unde, niſi ex nimiis opibus, ve-
nit? Atqui hæc Cæſarem, atque Pompeium,
furialibus in exitium reipublicæ facibus arma-
14 vit. Hos igitur populi Romani omnes dome-
ſticos motus, ſeparatos ab externis juſtiſque
bellis, ex ordine proſequemur.

C AP.

pene [malim, *vitia, quæ pene*] *in utero matris concipi mihi videntur, hiſtrionalis favor, & gladiatorum equorumque ſtudia.* Juven. Sat. 10, de pop. Romano:

—— *Duas tantum res anxius optat,*
Panem, & Circenſes. —— *Freinsh.*

Indulget, ſupplicia, quondam hoſtium, artem facit] Scripſerim, *indulget, &* &c. Ceterum ſimile de coquinaria, in Livio, 39. 6. 9: *quod miniſterium fuerat, ars haberi cœpta.* Quod *ſupplicia* vocat Florus, ea tempora reſpicit, *cum ſontes ferro depugnabant*, ut ait Cic. Tuſc. quæſt. 2. 17. f. *Freinsh.*

11. *Specioſiora vitia tangamus*] Vetus illa, quam laudavi ſæpius, editio. *ſp. uſi ea tang.* unde legerim *ſpec. ulcera tang.* Freinsh.

Ambitus honorum ab iiſdem divitiis] Sallust. Catilin. 10. 3: *Primo pecuniæ, dein imperii, cupido crevit: ea quaſi materies omnium malorum fuere.* Nam, ut ait Tacit. H. 2. 38. 2: *rebus modicis æqualitas facile habebatur.* Freinsh.

Atqui] Malim, *atque.* Freinsh.

12. *Apparatus conviviorum*] Obvia ubivis exempla, quæ recenſere piget. Vide tamen Lipſium, admirand. 4. 7. *Freinsh.*

Catilinam patriæ ſuæ impegit] Expunxi vocem, quæ erat in aliis ed., ſuaſu Pall. & v. e. nam ante, *Catilinam hoſtem patr. ſ. impegit.* Gruterus.

14. *Separatos ab externis juſtiſque bellis*] Vide ſupra, 2. 19. *Freinsh.*

S A L.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. XIII.

Seditioſitas tribunicia poteſtatis.

ditionum omnium cauſas Tribunicia po- 1
ſtas excitavit : quæ ſpecie quidem plebis
dæ, cujus in auxilium comparata eſt, re
n dominationem ſibi acquirens, ſtudium
li ac favorem, agrariis, frumentariis, ju-
iis legibus, aucupabatur. Inerat omni- 2
pecies æquitatis. Quid enim tam juſtum, 3
n recipere plebem jus ſuum à patribus? ne 4
lus, gentium victor, orbiſque poſſeſſor,
extor-

SALMASII.

itionum omnium cauſas] Ab c capite incipit Liber quartus Palatino. titulus capitis con- n vetuſtiſſimo libro, *de legibus nis.*

VARIORUM.

ribunicia poteſtate lege Fene- lam, tit. 25, & quos ibi cita- Huc faciunt quæ ſupra, 1, , annotata ſunt. Gracchanas es fuiſſe conſtat : *Frumenta-* ut ſcilicet ſemis & triente fru- n plebi daretur : *Agrariam*, ini liceret ultra 50 (immo lluris jugera poſſidere: *Tertiam* ſter ordo bis tantum virium tu haberet, quam ſenatores atuerat enim ut 300 ſenatores equites 600. Sic enim eque- rdinem, cum ſenatu conſen- n, corrumpere nitebantur. Au- unt, Livius, 58, & 60: & Appian. bell. Civ. lib. 1. Agraria lex quando, & à quo, primum lata, docet Livius, 2.14.4; quam tandem M. Tullius penitus ſuſtulit. Extant plures Cic. orationes. Quæ mala ex agraria lege ſequantur, docet idem Cic. Offic. 2. 21. *Camers.* Hinc autem orditur libr. quartum Pal. tert. & ed. antiquiſſima. nec male. *Gruterus.*

1. *Cauſſas*] Editio mea vetus, *cauſſa.* unde ſuſpicari licet ita legendum : *Seditionum omnium cauſſa tribunicia poteſtas.* ut illud, *excitavit*, abjiciatur. quod certe ſtylum auctoris non mediocriter reſipit. Sic enim ille, 2. 6. 1: *Poſt primum Punicum bellum vix quadriennii requies.* & 1. 17. 1: *Hactenus P. R. cum ſingulis gentium; mox acervatim: tamen ſic quoque par omnibus.* amat, inquam, noſter ellipticas iſtas loquendi formas. *Freinsh.*

Tribunicia poteſtas] Idem queruntur Quintius Coſ. apud Liv. 3. 19. Coſſ. apud eundem, 4. 2: & Appius Claudius apud eund. 5. 3. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

5 extorris aris ac focis ageret. Quid tam æquum,
quam inopem populum vivere ex ærario ſuo?
6 Quid ad jus libertatis æquandæ magis efficax,
quam ut, ſenatu regente provincias, ordinis
equeſtris auctoritas ſaltem judiciorum regno
7 niteretur? Sed hæc ipſa in perniciem redibant:
& miſera reſpublica in exitium ſuum merces
erat.

SALMASII.

4. *Extorris aris ac focis ageret*] *Ageretur*, Palatini. ſed melius excuſi. Hæc periodus tamen tota mihi videtur ex loco penitus exſecanda, cum paulo poſt iiſdem verbis concepta ſequatur ſuo & magis idoneo loco. idem ſenties, ſi ordinem & ſeriem verborum Flori conſideres: *Quid tam juſtum, quam recipere plebem jus ſuum à patribus? Quid tam æquum, quam inopem populum vivere ex ærario ſuo? Quid ad jus libertatis æquandæ magis efficax, &c.*

VARIORUM.

4. *Ne pop. gentium victor*, &c.] Quibus hæc periodus tota videtur exſecanda, tanquam quæ iiſdem concipiatur verbis cap. ſeq., auctoris partitionem exſecant. pertinet enim hæc ſententia ad ll. agrarias; ut ſequens ad frumentarias; tertia deinde ad judiciarias: quod ipſum tam clarum eſt, ut pudeat monere. ſequenti cap. iſthæc plane eſſe ſupervacua, omnia fere vociferantur. Et hæc quidem adhuc mea eſt opinio; eam mutare paratus, ubi rationes audivero. *Gruterus.*

Aris ac focis] Ita quidem, ſcripſere quibus nefas putabatur iſthæc duo dirimi, quod alias ſolerent conjungi. Sed huic loco nihil cum aris. quin igitur *agris* reſcribendum ſit, non dubito, nec quiſquam, puto, dubitabit. *Freinsh.*

Ageret] Sic Pal. pr. At ſec. & tert. *ageretur*. minus recte. *Gruterus.* Optimum judicium, non enim hic de conſervanda in agris plebe, ſed reducenda in eos, quæritur: ut oporteat ejectam intelligi. Diverſum in Sueton. Aug. 12. 3: *Narſinos extorres oppido egit.* Freinsh.

5. *Vivere ex ærario ſuo*] Nam ex iſto depromebatur pecunia, qua coëmeretur frumentum, quod poſtea viliſſimo pretio vendebatur plebi. Vide de tota hac re, Frumentaria Romanorum largitione, librum Vincentii Contareni. *Freinsh.*

6. *Judiciorum regno*] Vide ſupra, 3. 12. 13. *Freinsh.*

7. *In exitium ſuum merces erat*] Acute. quomodo etiam Vellei. 2. 22. 7: *ut ſui quiſque periculi merces foret.* Idem, 2. 28. 4: *fieretque quiſque merces mortis ſuæ.* Quintil. declam. VI, pag. 18. f: *civis Romanorum merces fio.* Seneca, de benef. 1. 9: *qui pretium ſe ſui fecit.* Petron. carmine de bello civili, verſ. 50: *Roma ipſa ſui merces erat.* Claudian. princ. Paneg. de conſul. Mallii Theodori: *Ipſa quidem virtus pretium ſibi.* Et elegantiſſimus Barclaius, de populo ſuo Siculo, *proditor ſui & proditionis merces.* Idem plane cum noſtro dicit Val. Max. 7. 6. 4: *quo tempore non reip. victoria quærebatur, ſed præmium victoriæ res erat publica.* Freinsh.

Nam & à ſenatu in equitem tranſlata ju- 8
rum poteſtas vectigalia, id eſt, imperii
monium, ſupprimebat. & emptio frumen- 9
ſos Reipublicæ nervos, exhauriebat æra-
. Reduci plebs in agros unde poterat ſine
dentium everſione, qui ipſi pars populi
erant?

V A R I O R U M.

ctigalia]Vectigal pecunia erat, portus, vel venditionis, vel ectionis nomine exigebatur. mina *Vectigalium, Portorii, De*-, & *Scripturæ*, vel *Salis* & *Ma*- *Viceſimæ* apud ſcriptores obvia *rtoria* pecuniæ erant, quæ por-s pendebantur, id eſt, iis qui es ex mercibus devehendis aut ndis exigebant. *Decumas* ſol- fructuum, qui agrum publi-bant. *Scriptura*, erat vectigal, b iis pendebatur, qui ſilvis & publicis fruebantur. *Macelli* res omnes quæ ad victum ho- pertinebant, comprehende-a vectigalia, ut civibus, ditato emiſſa ſunt; ita *Viceſima*, quæ ui manumittebantur, exigeba- cujus origine Livius, 7.16.9.], remanſit. At vectigalia pro- ſunt impoſita, quæ aut certa & *ſtipendia* dicebantur: aut in- quæ iis, quæ expoſuimus, no-s pendebantur, eaque publi- l haſtam à cenſoribus redime-lque quæſtus ſui cauſſa, ut ea à ialibus ſuo periculo exigerent, datis ſponſoribus repræſenta- que quum publicani fere equi-rint, & ad ipſos judicia lege i tranſlata eſſent, facile erat ſuæ ſocietati favendo vel ludificare locationem, vel remittere, vel redemptionis parte relevare: atque tali coitione pecuniam publicam depeculari. *Stadius*. Vide Excerpta Valeſiana, ex Diodori lib. XXXIV. Porro eleganter vectigalia, *patrimonium imperii* vocat auctor. his enim *Reſp. ſuſtinetur*: ut, apud Tacitum, 13.51.2, Senatores Neroni, abolitionem eorum molienti, inculcant. *Nam* (verba Taciti H.4.74.2.) *neque quies gentium ſine armis; neque arma ſine ſtipendiis; neque ſtipendia ſine tributis, haberi queunt*. Igitur augendi potius, quam minuendi, reditus, ſi tamen honeſte, & abſque ſubditorum incommodo poſſit fieri. Pertinet huc Auguſti factum, apud Dion. lib. 56, pag. 674. Adrianus tamen Cæſar SESTERTIUM. NOVIES. MILLIES. CENTENA. MILLIA. fiſco debita remiſit, teſte veteri inſcriptione apud Gruterum, pag. 10, num. 6, & Spartiano in vita, cap. 7. *Freinsh.*

Reip. nervos] Sic, in Tac. H. 2. 84.2, pecuniam *eſſe belli civilis nervos dictitat Mucianus*. Adde Thucyd. 2. 2.4. &c. *Freinsh.*

9. *Ærarium*] Locus erat, in quo pecunia publica in æde Saturni cuſtodiebatur: quod triplex apud ſcriptores obſervavi. *Stadius*. Vide latius Demſterum, ad Antiquitates Roſini, 7.31. *Freinsh.*

10 erant? & tamen relictas ſibi à majoribus ſedes, ætate, quaſi jure hereditario, poſſidebant.

VARIORUM.

10. *Ætate, quaſi hereditario jure, poſſidebant*] Lipſius, dict. cap. XIX, dicit abeſſe Mſ. ſuo dictionem *ætate*, quo duce deinceps conjicit, *hereditario jure poſcebant*, tanquam Florus exponat, quid pro ejecta plebe dici poſſet: at ego alibi, in ſuſpicionibus, lib. 29, cap. 7, defendi lectionem vulgatam; ſubnixam nunc quoque Pall. trium auctoritate. arbitror enim, omnino propugnari à Floro poſſeſſores, utique cum plebis jus ſupra explicuerit, illis, *quid enim tam juſtum*, &c. Gruterus. Cujus opinio vel inde firmatur, quod hac poſteriore capitis parte recenſet incommoda & iniquitatem quæ ſequerentur leges iſtas, cum prius commoda earum æquitatemque propoſuiſſet. Hoc addo, videri voculam *tamen* trajiciendam ita; *qui tamen ipſi pars populi erant, & relictas ſibi*, &c. Porro ſimiles in ſua Rep. turbas, optimo ſane modo, ſed aliis non ſemper perinde prompto, diſcuſſit Aratus Sicyonius, apud Ciceron. de Officiis, 2. 23. *Freinſh.*

CAP. XIV.

Seditio Tiberii Gracchi.

1 PRimam certaminum facem Tiberius Gracchus accendit, genere, forma, eloquentia,
2 facile princeps. Sed hic, ſive Mancinianæ deditionis, quia ſponſor fœderis fuerat, conta-
3 gium timens, & inde popularis: ſive æquo & bono ductus, quia depulſam agris ſuis plebem miſeratus eſt, ne Populus, gentium victor, orbiſque

SALMASII.

3. NE *populus gentium victor*] Diximus ſupra, non videri nobis hanc periodum ex præcedenti capite tranſlatam, ſed contra. optimo libro portentoſe ſcribitur, *nemo cum gentium victor*. quam vitioſam ſcripturam putamus conflatam ex iſtis, *ne po oium gentium victor*: hoc eſt, *ne populus omnium gentium victor*.

VARIORUM.

SEditionem Tib. Gracchi ſcribunt Liv. epit. 58. Latius Appianus, de bell. civ. lib. Auctor de vir. illuſtr. cap. 64. Plura Plut. in vita Gracchorum. Auguſt. Civit. 3. 24: Val. Max. 1. 4. 2: 3. 2. 17: 4. 7. 1: 7. 2. 6: Oroſ. 5. 7, & 8. *Camers.*

1. *Genere, forma, eloquentia*] De Gracchis plerique auctores; ſufficiat impræ-

bique poſſeſſor, laribus ac focis ſuis exularet.
acunque mente, rem auſus ingentem, poſt- 4
m rogationis dies aderat, ingenti ſtipatus
aine Roſtra conſcendit: nec deerat obvia
nu tota inde nobilitas, & tribuni in parti-
. Sed ubi intercedentem legibus ſuis 5
æum Octavium videt Gracchus, contra fas
colle-

æſentiarum breve judicium Se-, ſed ſolidum. is igitur, conſol. ad Marciam, cap. 16, de illis: *quos qui bonos viros negaverit, magnos itur*. Adde Plutarch. in vita, cap. Diodor. apud Valeſ. pag. 373. p. *sh.*

cile princeps] Hoc eſt, egregius, nius. Hoc enim verbi civiliter ca- dum eſt, non ita ſtricte, quaſi us eum omnibus aliis, ipſique i, præponat. Quem ei errorem vir us ad Velleium impingit. Sic cum uem fortiſſimum, doctiſſimum, dicimus, non continuo ſequitur, inem ad idem fortitudinis, do- æve, perveniſſe. Sic Cicero pro entio, cap. 5: *A. Cluentius, homo ſolum municipii Larinatis, ex quo, ſed etiam regionis illius, & vicini- s, virtute, exiſtimatione, nobilitate, le princeps*. Idem Cicero, Gracchum nc, *ſummum Oratorem* fuiſſe, dicit. ito, cap. 27. *Freinsh.*

2. *Mancinianæ deditionis*] Locum nc tibi Vellei. 2.2, explicet. *Vinetus.* ro cauſſas, quæ non hujus modo, ſequentium etiam ſeditionum, ncitores impulerint, refert Cicero, haruſp. reſponſ. cap. 20. Pertinet c locus ex Marciano Capella, lib. v: *motio eſt, cum de facto confeſſo culpam eum qui pertulit* (leg. *perpulit*), *refert: Tib. Gracchus in Mancinum, qui au- or faciendi fœderis fuit*. Freinsh.

3. *Miſeratus eſt.*] Sequebantur quædam ex præcedenti capite repetita; *ne pop. gentium victor, &c.* quæ omiſi, ſecutus judicium Gruteri, cujus ipſa verba ſubnectam. Miror, tot hujus auctoris correctores, tot editores, ne ſuſpicatos quidem, & verbulo uno indicaſſe, totam hanc periodum tranſſcriptam fere verbotenus ex præcedenti capite. ego ſane id jam nunc enuntio, obelo etiam fixurus, niſi feſtinatio iſthæc vetaret. Conſpiciuntur quidem in Pall.; ſed quid tum? non hodie & heri primum nata librariorum ſiniſtra liberalitas. Hactenus Gruterus. *Freinsh.*

4. *Ingenti ſtipatus agmine*] A. Gell. 2. 13, recitans verba Sempronii Aſellionis, de Tib. Graccho: *Gracchus*, inquit, *domo cum proficiſceretur, nunquam minus terna aut quaterna millia hominum ſequebantur*. Camers.

5. *Cn. Octavium*] Livius, 58: & Appianus, civilium 1. pag. 356: & Plut. in vita, cap. 14, *Marcum* pro *Cn.* vocant hunc Octavium. Trib. pl. erat & hic, atque ita Tib. Gracchi Collega. Tribunorum autem plebis, inquit in hac hiſtoria Plut., hæc poteſtas erat, ut, uno intercedente, alii, etiamſi plures eſſent, nihil agerent. *Vinetus.* Idque ſolum patribus adverſus vim tribuniciam telum erat; *publicis* [verba ſunt Livii, 6.35.9.] *privatiſque conſiliis nullo remedio alio, præter expertam multis jam ante certaminibus interceſſionem, invento.* Intercedentium ſolennis vox erat,

collegii, jus poteſtatis, injecta manu, depulit Roſtris; adeoque præſenti metu mortis exter-
6 ruit, ut abdicare ſe magiſtratu cogeretur. ſic triumviratus creatus dividendis agris. Quum, ad perpetranda cœpta, die comitiorum prorogari ſibi vellet imperium, obvia nobilium manu, eorumque quos agris moverat, cædes à fo-
7 ro cœpit. Inde quum in Capitolium profugiſſet, plebemque ad defenſionem ſalutis ſuæ, manu caput tangens, hortaretur, præbuit ſpeciem regnum ſibi & diadema poſcentis: atque ita, duce Scipione Naſica, concitato in arma populo, quaſi jure oppreſſus eſt.

CAP.

veto, ut colligitur ex eodem Livii loco, num. 12. *Freinsh.*

SALMASII.

6. *Sic triumviratus creatus*] Meliores & vetuſtiores libri, *ſic triumvir creatus.* quod niſi verius aut melius eſt, jucundiorem ſaltem habet ſonum illo vulgato.

VARIORUM.

5. *Metu mortis exterruit*] Tac. H. 5. 26. 1: *ſc. ſpes vitæ magnos etiam animos infringit.* Freinsh.

7. *Præbuit ſpeciem regnum ſibi & diadema poſcentis*] Similem ex geſtu errorem prodit Suetonius, Cæſ. 33, 2, & 3: ubi Cæſar *exiſtimatur equeſtres cenſus pollicitus ſingulis* (militibus): *quod accidit opinione falſa. Nam, cum in alloquendo, exhortandoque, ſæpius digitum lævæ manus oſtentans, affirmaret ſe ad ſatisfaciendum omnibus, per quos dignitatem ſuam defenſurus eſſet, anulum quoque æquo animo detracturum ſibi: extrema concio, cui facilius erat videre concionantem, quam audire, pro dicto accepit, quod viſu ſuſpicabatur; promiſſumque jus anulorum cum millibus quadringenis fama diſtulit.* Freinsh.

Duce Scipione] Diodor. apud Valeſ. pag. 382. f. Τιβ. Γράκχον τυραννεῖν ἐπιχειρήσαντα ταῖς ἰδίαις χερσὶν ἀπέκτεινε, προηγούμενος τῆς συγκλήτου. *Freinsh.*

SAL-

CAP. XV.

Seditio Caii Gracchi.

S tatim & mortis & legum fratris ſui vin- 1
ex non minore impetu incaluit Caius
chus. qui cum pari tumultu atque terrore 2
em in avitos agros arceſſeret: & recentem
li hereditatem in alimenta populo polli-
tur: jamque nimius, & potens altero tri- 3
tu ſecunda plebe volitaret: abrogare au- 4
gibus ſuis Minucio tribuno, fretus comi-
manu, fatale familiæ ſuæ Capitolium inva-
Inde proximorum cæde pulſus, quum ſe in 5
ntinum recepiſſet; inde quoque obvia ſe-
natus

SALMASII.

tens altero tribunatu, ſecunda ebe] N. Alter autem Palatinus, ibunatu, comitum manu fretus, , quæ interjacent, omiſſis. cui fuiſſe veterem ordinem didici- viri doctiſſimi notis.

Abrogare auſo legibus ſuis] *Obro-* uidam melioris notæ.

ade pulſus] *Repulſus* in Nazarii . Palatinus, *depulſus*.

VARIORUM.

æ hic ſcribuntur, habentur la- is à Livio, lib. 60, & 61. Ap- de bell. civ. lib. 1. Plut. in vita orum: Oroſ. 5. 12: Val. Max. 4. 7.2: 6. 8.3: 8. 10.1: 9. 4.3. ue tu hiſtorias, prudens lector, um ſtuduimus brevitati, & præ- in citandis auctoribus noſtra impræſentiarum verſatur intentio. Item Agell. 11. 13, meminit Plin. 33. 2: Auctor de vir. illuſtr. cap. 65: Auguſt. Civit. 3. 24, lege quæ notavimus ſupra, 3. 13. *Camers.*

2. *Pari tumultu atque terrore*] Comparatio hic inter Gracchos eſt, non inter tumultum & terrorem. Vide ſupra, 1. 13. 14. *Freinsh.*

4. *Fatale familiæ ſuæ Capitolium*] Sic ſupra, 1. 14. 7: *ſolennem familiæ ſuæ conſecrationem.* & infra, 4. 7. 6: *fatalis Cn. Pompeio harena.* Apud Lucan. 7. 591, *fatales Philippos.* apud Sueton. Cæſ. 59. 4: *invictum in Africa fataliter Scipionum nomen.* Credebant enim veteres, quibuſdam gentibus, familiis, hominibus, loca alia aliis feliciora eſſe, aut iniquiora. *Freinsh.*

5. *Inde*] Cum mox ſequatur eadem dictio, κακοφωνίας vitandæ cauſſa, malim hic, *Unde.* Freinsh.

natus manu, ab Opimio conſule oppreſſus eſt.
6 Inſultatum quoque mortis reliquiis: & illud ſacroſanctum caput Tribuni plebis percuſſoribus auro penſatum eſt.

SALMASII.

6. *Mortis reliquiis*] Eædem ſchedæ *reliquis*. *reliqua* hic auctor non ſemel uſurpavit, ἀντὶ τῶν λειψάνων.

VARIORUM.

5. *Ab Opimio conſule*] Gracchum ab ſocero ſuo D. Bruto Callacio & Opimio Coſ. oppreſſum, ſemel atque iterum ait Ampel. Salluſt. Jug. 16. 3: *L. Opimius, qui* [ſic forte aptius, quam *quia*], *Coſ. C. Graccho & M. Fulvio interfectis, acerrume victoriam nobilitatis in plebem exercuerat*. Refert autem Val. Max. 6. 8. 3, à ſervo ſuo interfectum, ne deveniret in hoſtium poteſtatem. cujus rei exemplum infra, 4. 7, de Caſſio, & Bruto; & paſſim apud auctores. Auctor de vir. illuſtr. cap. 65, Gracchum *ſua, vel ſervi manu* interfectum ſcribit. ut ita in medio relinquat. *Freinsh.*

6. *Sacroſanctum caput Trib. pl.*] Tribuni quippe plebis ἱεροὶ erant καὶ ἄσυλοι, verbis Appiani de bell. civ. lib. 1, pag. 370: Hinc apud Plin. 7. 44, cum Catinius Labeo Trib. pl. ſummum virum & honoratiſſimum, Metellum, ad Tarpeium præcipitandi cauſſa raperet, *reſiſtendi, ſacroque ſanctum repellendi jus non fuit*. Sic ad Scipionem, criminis inſimulatum, miſſi tribuni pl. ut eum *comprehendere juberent, ac jure ſacroſanctæ poteſtatis reducerent*. Livius, 29. 20. 10. De jure ſacrum ſanciendi vide Liv. 3. 55: & auctores quos notavimus ſupra, 3. 13: & 1. 23. 1. *Freinsh.*

Tribuni pl.] Errat in eo Florus. jam enim tribunatu abierat Gracchus, quare abdicato magiſtratu ſacroſanctus eſſe deſierat. *Stadius.*

Percuſſoribus auro penſatum eſt] Sicut Appianus, lib. IV apud Valeſ., ſcripſit, Syracuſanos idem pretium in capita Hippocratis & Epicydis conſtituiſſe. Plin. 33. 3: *Septimuleius, C. Gracchi familiaris, auro repenſum caput ejus exciſum, ad Opimium tulit; plumboque in os addito, parricidio ſuo remp. etiam circumſcripſit.* Diodor. apud Valeſ. hæc tradit de L. Viteliio. Sed plus accredam Latinis hiſtoriis. Extat elegans in hunc Septimuleium jocus Scævolæ, apud Cicer. de orat. 2. 67, qui *roganti Septimuleio, ut ſe in Aſiam præfectum duceret, Quid tibi vis*, inquit, *inſane? tanta malorum eſt multitudo civium, ut tibi ego confirmem, ſi Romæ manſeris, te paucis annis ad maximas pecunias eſſe venturum.* Non tempero quin adſcribam ſimile huic dicto, quod habet il Cortegiano del Caſtiglione, lib. 2, pag. 89: *Don Giouanni di Cardona diſſe d'uno, che ſi voleva partir di Roma: Al parer mio coſtui penſa male, perche è tanto ſcelerato, che ſtando in Roma anchora col tempo potria eſſer Cardinale.* Freinsh.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. XVI.

Seditio Appuleiana.

Ihilominus Appuleius Saturninus Gracchanas aſſerere leges non deſtitit. Tananimorum viro Marius dabat. Qui nobiſemper inimicus, conſulatu ſuo præterea ſus, occiſo palam comitiis Annio, compee Tribunatus; ſubrogare conatus eſt in ejus

SALMASII.

Nnio competitore] *Mumio*, Palainus.

VARIORUM.

Appuleiana ſeditione ſcribunt .69: Appian. de bell. civ. lib. in Mario. Val. Max. 3. 2. 18: de vir. illuſtr. cap. 67, & 73: . 17. *Camers.*

Deſtitit. Tantum, &c.] In his us non ſatis expeditus eſt ſeni forſan ita quodammodo ſuboſſit: *deſtitit: Qui* [*tantum an. ir. dabat, nob. ſ. inim. cons. ſuo ſus*] *occiſo*, &c. *Freinhs.*

ilitati inimicus] Forte ſcripſerit *inicus*, h.e. *iniquus*. Idem enim um in Salluſt. Jug. 54. 6: *inimii certamen cum hoſtibus.* ubi patet *n* eſſe legendum. Sicut apud o. 889, -- *pugna congreſſus iniqua.* ea hoc vocabulo in ea re uti ſcriptores. Varro apud Noin *Biceps: ſenatui iniquus*, ut reitur à Stadio, infra, 3. 17. 3. 14. 52. 4: *oblectamentis principis iniquum.* Horat. carm. 1. 2. 51, *te noſtris vitiis iniquum.* Sic ex diverſo, *æquus* apud Tacit. 4. 4. 3: *Druſus æquus adoleſcentibus, aut certe non adverſus, habebatur.* Rem quod attinet, teſtantur id omnes fere. Val. Max. 2. 2. 1: *C. Marius, civis alioquin magnificus, ſed novitatis ſuæ conſcientia vetuſtati non ſane propitius.* Tangit Salluſt. Jug. 84. 8: *hortandi cauſſa, ſimul & nobilitatem, uti conſueverat, exagitandi, concionem populi advocavit.* Freinsh.

Conſulatu ſuo] Legendum, *conſ. ſexto* ex Epit. Liv. niſi forte ſuum vocat, quod emerit, ut eſt ibidem. qualis jocus Cæſaris apud Plutarch. in Sylla, cap. 6, in aliquem magiſtratum, qui quum diceret, ſua ſe in eum poteſtate uſurum: recte, inquit, tuum dicis, quod emeris. Sed verius hoc loco puto *ſexto* legere. *Freinsh.*

Annio] Advertendum, plurimum differre ſcriptores in nomine hujus. Auctor de vir. illuſtr. cap. 73, vocat *A. Mumium*: Livius, epit. 69, *A. Numium*: Val. Max. 9. 7. 3, &] Oroſius, 5. 17: Appianus de bell. civ. lib. 1, pag. 367. c, *Nonium*. Camers. *A. Mumium* vocari etiam Gruterus mallet. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ejus locum Caium Gracchum, hominem ſine tribu, ſine nomine: ſed ſubdito titulo, in fami-
2 liam ipſe ſe adoptabat. Quum tot, tantiſque ludibriis exultaret impune, rogandis Gracchorum legibus ita vehementer incubuit, ut Senatum quoque cogeret in verba ſua jurare; quum abnuentibus *aqua & igni interdicturum*
3 *ſe minaretur.* Unus tamen extitit, qui mallet exilium. Igitur poſt Metelli fugam omni nobilitate perculſa, quum jam tertium annum dominaretur, eo veſaniæ progreſſus eſt, ut Conſularia quoque comitia nova cæde turbaret.
4 Quippe ut ſatellitem furoris ſui, Glauciam, conſulem faceret, Caium Memmium competito-

SALMASII.

2. *In verba ſua jurare*] *In verba jurare*, vetus editio: cui conſentiunt ſcripti omnes. poſſumus igitur *ſua* ejicere, tot conſentientium auctoritate id jubente.

VARIORUM.

1. *C. Gracchum*] *Quinctium* quendam, qui ſe Gracchorum fratrem ob oris ſimilitudinem mentiebatur, *Q. Metellus inſiticium cenſu contra vim incitatæ multitudinis prohibuit*: eum Saturninus, quia populo gratum ob Gracchorum memoriam ſciebat, ſibi collegam, tertio quem ceperat tribunatu, cooptavit: quem primo magiſtratus ſui die periiſſe in ſeditione invenio. Hæc ex Cicer. pro Sextio, cap. 47: Val. Max. 9. 7. 2: Appian. de bel. civ. lib. 1, pag. 369. *Stadius.* Val. Max. citato loco: & 3. 2. 18: & 3. 8. 6, hominem *L. Equitum* appellat: Cicer. pro Sextio, c. 38: *Numerium*, & *Quinctium*. Freinsh.

Hominem ſine tribu] Hoc eſt ſervum, aut, ut alii ſcribunt, fugitivum. Libertini enim tribum habebant Eſquilinam, aut quamcunque Urbanam, in qua cenſebantur. *Stadius.* Auct. de Vir. Illuſtr. cap. 12. *Freinsh.*

2. *Unus Metellus Numidicus*] Vide Cicer. pro Sextio, cap. 16: Vellei. 2. 15. 7: Val. Max. 3. 8. 4: Appia. de bell. civ. lib. 1, pag. 369. Auct. de Vir. Illuſtr. cap. XII. *Freinsh.*

3. *Quum jam tertium annum dominaretur*] Idem Appius Claudius, apud Livium, de tribunis ſæpius refectis, *L. illum Sextium, & C. Licinium, perpetuos (ſi Diis placet) tribunos, tantum licentiæ novem annis, quibus regnant, ſumſiſſe*, &c. *Freinsh.*

4. *Ut Glauciam Coſ. faceret*] Eadem Appianus, de bell. civ. lib. 1, pag. 369. Quod tamen non pertendit: Cic. Bruto, 62. 8. nec Florus id ait, ſed de conatu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

…em interfici juſſit: & in eo tumultu *regem* ex ſatellitibus ſuis ſe appellatum lætus accepit. Tum vero jam conſpiratione Senatus, ipſo quoque jam Mario conſule, quia tueri non poterat, adverſo; directæ in foro acies. expulſus inde, in Capitolium invaſit. Sed quum abruptis fiſtulis obſideretur, Senatuique per legatos pœnitentiæ fidem faceret, ab arce degreſſus cum ducibus factionis receptus in curiam eſt. Ibi

…ntum teſtatur; ſecus quam lo… nunc intellexit vir doctus, in ani… erſ. 2. 7, qui fallitur ipſe, dum … n autumat falli. *Freinsh.*

SALMASII.

5 *Expulſus inde, in Capitolium*] *Ex-…, inde Capitolium invaſit*, omnes … .

VARIORUM.

Regem ex ſatellitibus ſuis ſe appella-…tus accepit] Summum crimen … era rep. præſertim Romana, quæ … n hoc abominabatur: quale … Cæſarem afflixit; quamvis nec … to regis nomine, ſed levi qua- … ſuſpicione: quaſi oblatum non … ona fide rejiceret. Hinc Cicero, … 11. 19. 6, ad Antonium, qui … i Lupercalibus diadema impo- … t: *Tu, tu, Cæſarem occidiſti Luper-…s*. Suetonius item, in vita, 80. 1, … rei necem Cæſaris maturatam … bit: *Quæ cauſſa conjuratis, in-… maturandi fuit deſtinata negotia.* …sh.

Ipſo quoque jam Mario Coſ., quo-… tueri non poterat, adverſo] Ean… Mario culpam impingit Epit. Li… , 69, loco vulnerato, quem ita … ituo: *Quibus rebus concitato ſena-… cujus cauſſam & C. Marius, homo mutabilis, & varii conſilii, ingeniique ſemper ſecundum fortunam, tranſierat, cum eum tueri minime poſſet) oppreſſus armis, &c.* de Saturnino loquitur. Reliqui non attingunt hoc ulcus, ſed tantum plenis buccis prædicant, Saturninum à Mario everſum, quos inter Velleius, 2. 12. 6: Val. Max. 8. 6. 2. *Freinsh.*

Inde Capitolium] Sic o. Pall., Gruteri, & nonnulli Mſſ. Vineti. Sed Impr. q. *inde in capit.* quod ſi recipias, *invaſit* mutandum ſit in *evaſit*. Obſervandum autem, ſolenne fuiſſe hoc refugium ſeditioſis & tumultuantibus. Exempla apud Liv. 3. 15. 7: noſtrum ſupra, 3. 14. 7: Tacit. 3. 69. 7. *Freinsh.*

6. *Abruptis fiſtulis*] Cicer. pro Rabirio fine fragm. Vide Rycquium, de Capitolio, cap. 37. *Freinsh.*

Per legatos] An hi vere legati fuerint, diſputat Gentilis, de legat. 2. 9. *Freinsh.*

Cum ducibus factionis receptus in curiam aggreſſus eſt] V. e. *factionis in curiam aggreſſus eſt*: ut forte fuerit, *congreſſus eſt*, vel aliud quid. nam nec Pall. conſpirant. quippe tert. *regreſſus*. ſtant tamen duo alii pro vulgata. *Gruterus*. Editio noſtra præfert, *receptus in curiam eſt*. non abſurde, præſertim cum illud *aggreſſus*, videatur repetitum ex ſuperiore linea, ubi fuerat *degreſſus*,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

7 Ibi eum, facta irruptione, populus fuſtibus ſaxiſque coopertum, in ipſa quoque morte laceravit.

greſſus. & conſentit hiſtoria. Appian. de bell. civ. lib. 1, pag. 370: *Conſul in curiam eos* (Appuleium, & ſocios) *incluſit, velut legitime ſumpturus de eis ſupplicium.* Freinsh.

In curiam] *Hoſtiliam*, ut patet ex Vellei. 2. 12. 6: modo citato. De hac, aliiſque curiis, vide Pomponium Lætum, in opuſculo de antiqu. Rom. 3. 26. *Freinsh.*

7. *Ibi in eum facta irruptione populus*, &c.] Appian. de bell. civ. lib. 1, pag. 370, modo citata: *plebs curiæ tegulas convulſas jaciebat in incluſos.* Quidam tamen nominatim in Rabirium cædem ejus conferunt, ut epit. Liv. 69, ſi modo ſana ejus loci lectio; nam in antiquioribus edit. eſt; *bello quodam interfectus eſt:* ex quo Sigonius affinxit *à Rabirio quodam*, quod ceteri deinceps editores receperunt, temere fortaſſis; cum non à Rabirio interemptus ſit, ſi Ciceroni, in defenſione ejus, credimus, ſed Scæva quodam ſervo: quod equidem magis credibile eſt, quam Rabirium immixtum fuiſſe iſti cœtui. putem igitur potius reformandum fuiſſe in epit. Liv. *telo quodam interfectus eſt.* Freinsh.

CAP. XVII.

Druſiana ſeditio.

1 POſtremo Livius Druſus, non tribunatus modo viribus, ſed ipſius etiam Senatus auctoritate, totiuſque Italiæ conſenſu, eaſdem 2 leges aſſerere conatus, dum aliud captat ex alio, tantum conflavit incendium, ut nec pri-

ma

SALMASII.

2. *VT nec prima illius*] Probo ex iiſdem veteribus, *ut ne prima illius flamma.*

VARIORUM.

SCribunt hoc idem Epit. Liv. 70, & 71: Val. Max. 9. 5. 2: Auctor de vir. illuſtr. cap. 66: Oroſ. 5. 18: Appian. de bell. civ. lib. 1, pag. 371. *Camers.*

1. *Livius Druſus*] Senecæ de hoc judicium vide, Conſol. ejus ad Marciam, 16. 5: Plut. in C. Graccho, cap. 11, eſt ἀνὴρ οὔτε γεγονώς τινος Ῥωμαίων, οὔτε τεθραμμένος χεῖρον. Similia Dio in Excerpt. apud Valeſ. pag. 638. De hoc Obſequens, cap. 114: *Libius Troſo, P. Tarquinius leges ferentes cum bellum Italicum conſurgeret.* ubi forte legend. *Livio Druſo Pl. tribuno, leges ferente.* Freinsh.

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

…ius flamma poſſet ſuſtineri; & ſubita mor- …rreptus, hereditarium in poſteros ſuos …m propagaret. Judiciaria lege Caii Grac- …iviſerant populum Romanum, & bicipi- …x una fecerant civitatem equites Roma- …nta poteſtate ſubnixi, ut qui fata fortu- …e patrum, vitaſque principum, haberent …nu, interceptis vectigalibus, pecularentur …re rempublicam. Senatus, exilio Metelli, …nnatione Rutilii, debilitatus, omne decus maje-

…ALMASII.

…ularentur ſuo jure remp.] Qui … ſeriemque, quæ hunc locum …ideat, certo pronuntiet, ſcri- … eſſe, *peculabantur*. cui ſcriptu- … addit favor optimorum li- …& veteris editionis. paulo ſu- …verba, *vitaſque principum*, fo- … ejicienda. quæ pro certo ha- … ab aliquo inepto adtexta. …& verius libri, *ut qui fata for- …principum*. vox *patrum*, quam …nt, quibus rationibus permo- …e tunc patres, principes erant …deinde illud, *vitaſque*, nonne … ſupervacaneum, cum præ- …*fata*? omnino ſtudioſus ali- …ram libri adleverat hæc verba …ſtar obtinentia: quæ poſtea …es librarii temere reconcinna- …textum receperunt.

…VARIORUM.

…*acchi*] Ejeci vocem, quam in- …ant alii. nam omnes, quos …nent *Caii Gracchi*. male omni- … enim referas illud *diviſerant*? …d utrumque Gracchum, non …m, multo minus etiam ad … Romanos. totum igitur lo- … modo interpunxi. Vide Diodori excerpta apud Valeſ. pag. 625. *Freinsh.*

Bicipitem ex una fecerant civitatem] Varro apud Nonium in dictione *Biceps*, eiſdem fere verbis citatur: *Gracchus ſenatui iniquus, equeſtri ordini judicia tradidit, ac bicipitem civitatem fecit, diſcordiarum civilium fontem.* Stadius. *Diductam civitatem* nominat Tac. 4. 17. 4. *Freinsh.*

Fata fortunaſque principum] Sic v. e. ſic Pall. tres. quo quid clarius? & tamen poſterius impr. intruſerant, *patrum, vitaſque. fata fortunaſque patrum, vitaſque principum*. Gruterus. Hæc res inter cauſſas belli ſervilis in Sicilia ponitur, in Diod. lib. 34, ecl. 2. *Freinsh.*

Interceptis vectigalibus] Vide ſupra, 3. 12. 13. *Freinsh.*

Exilio Metelli] De quo ſupra, 3. 16. 3. *Freinsh.*

Damnatione Rutilii] *P. Rutilius Rufus*, qui Coſ. fuerat cum C. Manlio, anno DCXLIIX, vir innocentiſſimus, lege repetundarum interrogatus, & conſpiratione equitum, qui tunc judicabant, ex invidia condemnatus eſt: quod cum Q. Mucio Scævoli in Aſia legatus fuiſſet, Aſiaticos à publicanorum (qui equites erant) injuriis defendiſſet: quare omnes civitates Aſiæ, legatos, ſeceſſum ejus opperientes, & ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

4 majeſtatis amiſerat. In hoc ſtatu rerum pares
opibus, animis, dignitate (unde & nata Livio
Druſo æmulatio acceſſerat), equitem Servilius
5 Cæpio, Senatum Livius Druſus aſſerere. ſigna,
& aquilæ, & vexilla aderant. Ceterum ſic ur-
be in una, quaſi in binis caſtris, diſſidebatur.
Prior Cæpio in ſenatum impetu facto, reos
ambitus Scaurum & Philippum, principes no-
6 bilitatis elegit. His motibus ut reſiſteret Dru-
ſus, plebem ad ſe Gracchanis legibus, eiſdem
ſocios

ad ſe ut veniret invitantes, obviam miſerunt. à Sulla etiam revocatus, longius, ne quid contra leges faceret, in exilium receſſit. Smyrnæ eum exulaſſe, in Bruto ſcriptum eſt. Stadius ex Vellei. 2. 13. 2: Aſcon. in divinat.: Liv. epit. 70: Seneca, de provid. cap. 3: Val. Max. 6. 4. 4. Cicero, in Bruto. Egregium hujus dictum recenſet Senec. de benef. 6. 37: mortem & bona Smyrnæis relicta, Tacit. 4. 43. 8: brevem ſed egregiam laudem Cicero, pro C. Rabirio Poſthumo, cap. 10: de oratore, 1. 53: & pro Fonteio, cap. 13. Meminit & Dio, in Excerpt. apud Valeſ. pag. 637. *Freinsh.*

SALMASII.

5. *Nobilitatis elegit*] Meliora exemplaria *delegit* habent. nec veteri editioni, aut alteri Palatino, aſſentiendum eſt, *abegit* præferentibus, ubi libri 11 cap. IV: *in cauſa belli Saguntbus electa eſt, vetus Hiſpaniæ civitas.* eadem loquutio.

6. *Gracchanis legibus, eiſdem ſocios*] Altera lectio in uno Palatino, quam tamen mendoſam cenſeo, hæc eſt: *plebem ad ſe Gracchanis legibus evocavit, ſocios ad plebem ſpe civitatis erexit.* viderint illi, quibus guſtus ſapit, quid ſapiat hæc lectio. nobis religioni eſt vulgatam ſollicitare.

VARIORUM.

4. *Pares opibus, animis, dignitate*] Juſtin. 16. 3. 1: *inter pares aſſiduum diſcordiæ malum.* adde eundem, 13. 2. 3. hinc apud Tacit. 2. 47. 7, cum in Aſiam ad introſpiciendas ſociorum res aliquis mittendus eſſet, *dilectus eſt M. Aletus è prætoriis, ne conſulari obtinente Aſiam, æmulatio inter pares, & ex eo impedimentum, oriretur.* Idem, 14. 46. 2: *æmulis inter ſe per nobilitatem, Voluſio, atque Africano.* Præter has aliam diſcordiæ Cæpionis cum Druſo cauſſam adfert Plinius, 33. 1. 18, cum ait, cœptam *ex anulo in auctione venali.* Vide etiam Dionis excerpt. Valeſ. pag. 638: Liv. Epit. 70. 5. *Freinsh.*

5. *Elegit*] Aliæ edd. aut *eligit*, aut *egit*. vetus vero *abegit*, quod ultimum quoque in Pal. tert. Nimis tamen languere videatur oratio retenta hac voce. quapropter ex ductu literarum reformem, *ejecit*, eleganti ſenſu; multo tamen meliore illo, quem ex ſcriptura, quam Salmaſius indicat, effingo. Veteres enim illi *delegit* habent. unde legendum aio, *dejecit*: conſideretur tota loci ſententia, hujuſque etiam verbi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ad plebem ſpe civitatis erexit. Extat vox
, *Nihil ſe ad largitionem ulli reliquiſſe, niſi ſi*
t cœnum dividere vellet, aut cælum. Aderat 7
ulgandi dies, quum ſubito tanta vis ho-
m undique apparuit, ut hoſtium adventu
à civitas videretur. Auſus tamen obro- 8
le legibus conſul Philippus: ſed apprehen-
aucibus viator non ante dimiſit, quam
is in ora & oculos redundaret. Sic per 9
atæ, juſſæque leges: ſed pretium rogatio-
atim ſocii flagitavere, quum interim im-
a Druſum, ægrumque rerum temere mo-
tarum,

prietas; nemo negabit quin præcellat. Vide Aſconium, Apud Senec. etiam ad Mar-. 2. Malim, *jecerat nulli ceſſura undamenta*, quam *legerat*.

S A L M A S I I.

tim ſocii flagitavere] Placet ut optimæ membranæ exara-ent.

V A R I O R U M.

acchanis legibus, eiſdem ſocios] eriodi pro *erexit*, commodius *traxit*. Freinsh.

vox ipſius] Etiam in Auct. de ſtr. cap. LXVI. *Freinsh.*

rogare de legibus] Inſolens lo- forma; mihi quidem uſu in- ſupra, 3. 15. 4, fuit; *obroga- legibus ſuis Minucio tribuno*, lo quin hic quoque ſcribatur, eo quid vetet. *Freinsh.*

prehenſum, &c.] Nota imma- bunorum potentiam, qui ad m ſummum honorem geren- torem audebant mittere. Exempla apud, Liv. 2. 56. 15: 4. 26. 9: 5. 9. 5. immo cenſorem in vincula ducere, apud eundem, 9. 33. 23: etiam triumphaturos vetare. Sueton: Tib. 2. 14. pertinent huc quæ notavi ſupra, 3. 15. 6. *Freinsh.*

Viator] Diſſentit expreſſe Val. Max. 9. 5. 2, *obtorta gula, & quidem non per viatorem, ſed clientem ſuum.* locum indicavit Camers. *Freinsh.*

Sanguis in ora & oculos redundaret] Sic Pall. o. & v. e. Videatur tamen etiam legi non male poſſe, *in aures:* cur enim *in ora* potius, quam *in os*, auctor ſcripſerit? Plinius, 7. 44: *tanquam parum eſſet, faucium certe intortarum, expreſſique per aures ſanguinis, pœnam exactam eſſe.* hoc autem erat *obtorto collo duci.* Auctor de Vir. illuſt. cap. 66, de hoc ipſo facto; *conſuli legibus agrariis reſiſtenti, ita collum in comitio obtorſit, ut multus ſanguis efflueret è naribus.* quod alii aliter efferunt. Tacit. 4. 70. 2: *quantum obducta veſte, & adſtrictis faucibus niti poterat.* Cicero, in Verr. 4. 10: *quem obtorta gula de convivio in vincula atque in tenebras abripi juſſit.* Vide comment. ad Juvenal. 10, 88. *Freinsh.*

tarum, matura, ut in tali diſcrimine, mors abſ-tulit. nec ideo minus ſocii promiſſa Druſi à populo Romano repoſcere armis deſierunt.

VARIORUM.

9. *Matura, ut in tali diſcrimine, mors abſtulit*] Simillimum illud Livii, 6.1.9, de Q. Fabio: *cui judicio eum mors, adeo opportuna, ut voluntariam magna pars crederet, ſubtraxit.* Idem, 23.30.9, de Gelone dicit. de Piſone Tac. 4.21. 6. De ipſo Druſo hoc Seneca, de brev. vitæ, 6.3: *ſubito vulnere per inguen ac-cepto collapſus eſt: aliquo dubitante, an mors voluntaria eſſet; nullo, an tempeſti-va.* Sic Plinius, epiſt. 2.1: *Honoratum cognitioni Senatus mors opportuna ſubtra-xit.* Ante complures annos de cla-riſſimo quodam duumviro Vindelico ſimilia quædam ferebantur. Ceterum de morte Druſi referunt omnes quos vidi, incerto auctore cæſum; præter Ci-cer. de nat. deor. 3.33, qui percuſſo-rem ejus nominat. *Summo cruciatu,* inquit, *ſupplicioque, C. Varius, homo importuniſſimus, periit: ſed, quia Dru-ſum ferro, Metellum veneno, ſuſtulerat, illos conſervari melius fuit, quam pœnas ſceleris Varium pendere.* in quibus ta-men expeditior ſententia fuerit, par-ticula leviter trajecta, ſic; *periit, quia Dr. fer. Met. ven. ſuſtulerat: ſed illos,* &c. Ampelius *per inſidias Philippi* Conſ. *in-terfectum* ſcribit. *Freinsh.*

CAP. XVIII.

Bellum Sociale.

1 SOciale bellum vocetur licet; ut extenuemus invidiam: ſi verum tamen volumus, illud civile bellum fuit. quippe quum populus Romanus Etruſcos, Latinos Sabinoſque miſcuerit, & unum ex omnibus ſanguinem ducat, corpus fecit ex membris, & ex omnibus unus eſt. Nec
2 minore flagitio ſocii intra Italiam, quam intra
3 urbem cives, rebellabant. Itaque, quum Tuſciæ civitates, quas viribus auxerant ſocii, juſtiſſime poſtularent, ad quam ſpem eos cupidine dominationis Druſus erexerat, poſtquam ille domeſtico ſcelere oppreſſus eſt, eadem fax, quæ il-lum

remavit, ſocios in arma, & oppugnatio-
Urbis accendit. Quid hac clade triſtius? 5
calamitoſius? quum omne Latium, atque
um, Etruria omnis, atque Campania,
emo Italia, contra matrem ac parentem
Urbem conſurgerent. quum omne robur 6
ſimorum, fideliſſimorumque ſociorum,
is quiſque ſignis haberent municipalia illa
gia: Popedius Marſos; & Latinos Afra-
Umbros totus ſenatus, & conſules; Sa-
m Lucaniamque Teleſinus: quum regum, 7
ntium arbiter Populus, ipſum ſe regere
poſſet, ut victrix Aſiæ Europæque à Cor-
Roma peteretur. Primum fuit belli in 8
no monte conſilium, ut feſto die Latina-
Julius Cæſar & Martius Philippus conſu-
intra ſacra & aras immolarentur. Poſt- 9
id nefas proditione diſcuſſum eſt, Aſcu-
or omnis erupit, in ipſa quidem ludorum
entia trucidatis, qui tum aderant ab Ur-
egatis. hoc fuit impii belli ſacramentum.
jam paſſim ab omni parte Italiæ, duce & 10
re belli diſcurſante Popedio, diverſa per
los, & urbes, ſigna cecinere. Nec Anni- 11
,nec Pyrrhi, fuit tanta vaſtatio. Ecce Ocri-
n, ecce Grumentum, ecce Feſulæ, ecce
eoli; reſeratæ Nuceria, & Picentia; cædi-
bus,

SALMASII.

[Eſeratæ Nuceria] Nemo vel de mendo admonuit, quod tamen graviſſimum ſuper hoc loco ſidit. optimus liber, *reſerat Nuceria*. in uno Palatino, *reſerata*. alter, *roſerata*. omnino

bus, ferro, & igne, vaſtantur. Fuſæ Rutilii copiæ,

omnino debet nomen Italicæ urbis reponi; &c, niſi fallor, ſcribendum: *ecce Carſeoli, Reate, Nuceria*, &c. alii melius conjiciant, & viri ſunto. pro *Nuceria*, quidam *Luceria*: & *Nuceria*, & *Luceria*, in Italia ſunt.

VARIORUM.

BEllum ſociale ſcribunt Epit. Liv. 71, & ſeqq. Latius Appian de bel. civ. lib. 1, pag. 373. &c. Auctor de vir. illuſtr. cap. 63, & 75: Valer. Max. 8. 6. 4: Auguſt. Civit. 3. 17, & 26: Plin. 33. 1: Eutrop. 5. 1: Oroſ. 5. 18: Euſeb. lib. temporum. Solin. cap. 2: Plut. Sulla, cap. 8, &c. Strabo, lib. 5, pag. 166. *Camers*. Hujus belli hiſtoriam Lucullus etiam, celeberrimus ille imperator, Græce compoſuit. Plut. in vita, cap. 2. Luceius Latine. Cic. ep. fam. 5. 12: Adde Diod. lib. 37. *Freinsh*.

1. *Sociale bellum*, &c.] Ita edd. antiquæ. nam Stadiana & Vineti præponit; *Bellum, quod adverſus ſocios geſtum eſt, ſociale bellum*, &c. ſed iis refectis, ſuus tamen conſtat auctori ſenſus; neque agnoſcunt illas voces Pall. codd. *Gruterus*.

Si verum tamen volumus] De hac loquendi forma vide ſupra, 3. 7. 1. *Freinsh*.

Corpus fecit ex membris] Supra, 1. 1. 9: *ex variis quaſi elementis congregavit corpus unum*. Freinsh.

3. *Itaque quum jus civitatis, quam*] Sequor ed. Stadii, manifeſto & probo ſenſu. neſcio quid ſibi velint aliæ, in quibus: *Itaque quum Tuſciæ civitates, quas*. Vellei, hiſdem prope verbis, 2. 15. 4: *Quorum ut fortuna atrox, ita cauſſa fuit juſtiſſima: petebant enim eam civitatem, cujus imperium armis tuebantur*. Freinsh.

4. *Eadem fax, quæ illum cremavit, ſocios*, &c. *accendit*] Sic infra, 3. 23. 2. *Fax illius motus ab ipſo Syllæ rogo exarſit*. Non abſimilis locutio in Juſtino, 11. 1. 4: *nonnulli facem nuptiis filiæ accenſam, rogo patris ſubditam, dolebant*. Freinsh.

5. *Quid hac clade triſtius? quid calamitoſius?*] Plin. 2. 83: *Bellum ſociale, quod haud ſcio, an funeſtius ipſi Italiæ fuerit, quam civilia*. Vellei. 1. 15. 5: *id bellum amplius CCCM juventutis Italicæ abſtulit*. Freinsh.

Omne Latium, &c.] Populos, qui à Rom. hoc tempore deſciverunt, recenſet Appianus de bell. civ. lib. 1, pag. 374. *Freinsh*.

6. *Sub ſuis quoſque ſignis*] Sic reſcripſi. alii omnes, quantum ſcio, *ſub ſuis quiſque ſignis*. quod ego quidem haud intelligo. Senſus eſt, illa municipalia prodigia (ut vocat duces Italicos) ſocios adverſus Romanos duxiſſe, *ſub ſuis quoſque ſignis*. ita Curtius, 3. 3. 26: *ultimi erant cum ſuis quiſque ducibus, qui cogerent agmen, leviter armati*. Freinsh.

Popedius] *Quintum Popedium* vocat App. p. 375. *Pompedium* Strabo, lib. 5, p. 167. in Oroſio tamen, 5. 9, eſt *Popedius*. *Silonem* cognomento, Vellei. 2. 16. 1: Ep. Liv. 76: Diodor. excerpt. ex lib. 37; qui tamen *Q. Pompædium* vocat. Plut. Mar. cap. 54, ubi tamen editur πόπλιος, pro ποπέδιος· & de fort. Roman. cap. 15: Obſequens, cap. 116, ubi *Pompeius Sylo*, pro *Popedius Silo*. quod vitium etiam in Diod. lib. 37, ſub fin. excerpti reperias. eſt autem alius Pompeius Silo in editis Senecæ ſuaſoriis. In Plutarchi Cat. Min. cap. 3, eſt Πομπαίδιος Σίλλων, ἀνὴρ πολεμικὸς, καὶ μέγιστον ἔχων ἀξίωμα. *Freinsh*.

Marſos] Fortiſſimum populum, *de quibus ferunt: ad id temporis nec ſine Marſis, nec de Marſis, triumphum viſum*; Appian. pag. 378: & hinc bellum iſtud *Marſicum* appellatum fuit, à præcipua gente. *Freinsh*.

VA-

piæ, uſæ Cæpionis. Nam ipſe Julius Cæſar ex- 12
ercitu

VARIORUM.

6. Latinos Afranius] In al. edd. ... ſos & etiam Latinos, Afranius &c. Ut videantur iſtæ voces, & ... bſorpſiſſe nomen alicujus du-... nsh.

... ius] Titus Afranius eſt apud ... pag. 375. Freinsh.

... ſenatus & conſules] Vellem ju-... hac in parte qui mſſ. codices ... t, varietatem lectionum pro-... quam ſæpe magno uſui eſſe, ... ani locis aliquot Rittershu-... nonuit. Quamvis enim non ... m ſit, auctorem Senatum con-... , quos inſtituerant Itali, dice-... de re Strabo, lib. 5, pag. 167: ... orus, lib. 37.); male tamen co-... ententiam, nemo paullum at-... non videt. Porro conſilium ... ium ducum, qui memoran-... mina ſubjungere, ſi quæ forte huic auctori inde quæri poſſit. ... itur præter jam nominatos: Aſinius Velleio, 2.16.1: & Ap-... ag. 375: Eutropio, lib. 5, Hie-... inius: ejuſque interpreti Græ-... ος Ἀσιίνιος. pro quo Hirnus eſt in epit. Liv. 73, ubi prætor ... norum vocatur. Inſteius, ut ... appellat, vel, P. Vettius, ut Ap-... Cato, qui P. Vettius Cato, & in ... mpl. Vettius Scato eſt Cicero-... ilippica 12. 11. C. Vettius apud ... de benef. 3. 23. 6, ubi prætor ... um dicitur: Titus Vettius, Eutro-... ejus interpreti, Τίτιος Βήττιος. ... lius, apud Vellei. Marius Egna-... ud Vellei. Appian. & epit. Liv. ... ntius Teleſinus, infra, 3. 21. 22: ... 2. 27. 1: Plut. Sylla, cap. 57: ... pag. 405. C. Papius, apud Ap-... ognomento Mutilius, ut Vel-... & forte Plut. de fort. Roman. ... nam ibi Μέλιος· vel, ut O-... 8, habet, Mutilus, Samnitium dux. Apud Diodor. Ἀπώνιος Μότολος eſt: item, M. Ἀπώνιος. M. Lamponius, Appian. & noſtro infra, 3. 21. 22, quem Lucanorum ducem facit Diod. lib. 37: Plut. Sylla, cap. 57: & Appian. pag. 405. P. Ventidius, Appian. hic videtur pater fuiſſe Ventidii qui Parthos vicit. vide Vellei. 2. 66. 1: Plin. 7. 43. 2. Gutta Capuanus. Appian. pag. 405. C. Judacilius, Apulorum dux. Appian. vel ſecundum Oroſ. & Eutrop. Picentum. P. Præſenteius. App. C. Apponius Motulus. Diodor. Tib. Cleptius. Diod. de quo idem, lib. 36: Lucanis Cleptius, vir ſcientia rei militaris & fortitudine clariſſimus, præerat. Agamemnon archipirata, Marſorum dux, Oroſ. & Eutrop. Francus, Marſorum dux, Oroſ. & Eutrop. Juventius, Eutrop. 5.9. Obſidius, Oroſ. Titum Herennium, & Aulum Cluentium addit Eutropius. Legitur & Duillius apud Frontin. 1. 5. 17. Hi ſunt quos reperire licuit, unde ſi quis auctori lucem fœnerari poſſit, gauderem utique; nam ego minor ſum. Freinsh.

7. Corſinio] Urbe Peligna, quam communi conſilio muniverant Itali, Italicamque vocaverant. Appian. Diodor. Freinsh.

8. In Albano monte] Ubi fieri ſolebat Jovi Latiali feriis Latinis. Livius, 21. 63. 10: ne Latinas indiceret, Jovique Latiali ſolenne ſacrum in monte Albano faceret. Freinsh.

Inter ſacra & aras immolarentur] Auct. de Vir. Illuſtr. cap. LXVI. Eoſdem conceptus habuit Val. Max. 9. 7. 2, de Q. Pompeii cos. nece: ſacrificare incipientem adorti, in modum hoſtiæ necaverunt. Adde Caſaubonum, in notis ad Suetonium, Auguſto, 15. 2. Freinsh.

9. Aſculo furor omnis erupit] Sic etiam Appianus. ſed initium belli à Picentibus ortum eſt, in ep. Liv. 72. Appianus idem, & Strabo, Marſos de-

ercitu amiſſo, quum in Urbem cruentus referretur, miſerabili funere mediam etiam Urbem

feciſſe primos memorant. Sed poteſt non magno negotio hic nodus diſſolvi. Primum enim Aſculum in Piceno eſt, auctore Plinio, 3.13. neque ullum relinquit dubitandi locum ep. Liv., in qua ſic ſcriptum eſt: *Italici populi defecerunt, initio belli à Picentibus orto.* hoc autem initium quale fuerit narrans, hæc addit: *Q. Servilius procos. in oppido Aſculo, cum omnibus civibus Romanis qui in oppido erant, occiſus eſt.* Deinde Marſi reliquis populis auctores defectionis fuere, Popedius præcipue, quem, Romanos imitati, coſ. crearunt. Florus. Strabo. Diodorus. Eoſdem ante alios arma ſumpſiſſe indicare videtur Paterculus, 2.15.3. has omnes ob cauſſas bellum Marſicum eſt appellatum, non Samniticum; quamvis ex ea gente alter eſſet coſ. creatus. Hæc Vincentius Contarenus, variar. lect. initio. *Freinsh.*

Per ludorum frequentiam] Idem vult Obſequens, cap. 114: *Aſculi* (ſic enim malo, vel certe *à Silone*, quam quod inibi legitur *A Sylo*) *per ludos Romani trucidati.* Appian. pag. 374: *Servilius propere oppidum ingreſſus, Aſculanoſque, ſolenne patrium celebrantes, minus deterrere conatus, ab eis interficitur,* &c. *Freinsh.*

Legatis] Oroſ. 5.17: *C. Servium prætorem, legatum ad ſe miſſum, apud Aſculum occiderunt, ſtatimque clauſa civitate omnes cives Rom. indicta* (an *indigna?*) *cæde jugulaverunt.* At qualis ille legatus? qua de cauſſa miſſus? quo more? an legatus hic eſt pro præſide? quod poſterioribus ſeculis nomen obtinuit: videretur, niſi repugnaret veteris reip. conſtitutio, qua præſides propria habebant auſpicia, propriam juriſdictionem ex lege, non demandatam, ut poſtea Cæſaribus imperantibus. Prope igitur eſt, ut cenſeam, Florum, & Oroſium (modo ſic ſcripſerint uterque), lapſos ſui ſeculi conſuetudine, *legatos* appellaſſe qui pro conſulibus, aut pro prætoribus erant. Hoc enim expreſſe Appianus, pag. 374, cum imperio fuiſſe in iis regionibus; &, ne putes oſcitanter hoc dixiſſe, addit: *apparet enim, tunc quoque regiones Italiæ diſtributas fuiſſe proconſulibus. quem morem imitatus Adrianus imperator, retulit poſt ætates aliquot.* Reſtat alia auctorum pugna de nomine & honore cæſorum. Vellei. enim, 2.15.3, *Servium prætorem*; ut & modo citatus Oroſius, vocant. epit. Liv., *Q. Servilium proconſulem*; cui accedit Appianus, qui Fonteium etiam, legatum ejus, cæſum refert: quod & ipſum Velleius. Poſt horum necem omnes qui tum in oppido erant, Romanos promiſcua cæde ſtratos, omnes conſentiunt. *Freinsh.*

Belli ſacramentum] Sic apud Tac. H. 4.64.5. *Freinsh.*

10. *Duce & auctore belli Popedio*] Conſentiunt epit. Liv. 76: Strabo, lib. 5: pag. 167: alii. *Freinsh.*

11. *Nec Annibalis, nec Pyrrhi, fuit tanta vaſtatio*] Rotundius ita: *Non Annib. non Pyrrhi tanta vaſtatio.* Sic ſupra, 1.13.7. *Non Cremeræ fœdior clades.* Sic enim, ut jam monui, lubentius ſcripſerim. ad quas rationes accedit Sidonii auctoritas, quem ſic etiam ſenſiſſe apparet ex carm. 9.239.

Tantum dans lacrymas ſuis Philippis,
Ut credat Cremeræ levem ruinam,
Infra & cenſeat Alliam dolendam.

Freinsh.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

bem perviam fecit. Sed magna populi Ro- 13
mani fortuna, & ſemper in malis major, totis denuo viribus inſurrexit: aggreſſique ſinguli populos; Cato diſcutit Etruſcos; Gabinius Marſos; Carbo Lucanos; Sylla Samnites.
Strabo vero Pompeius, omnia flammis fer- 14
roque populatus, non prius finem cædium fecit quam Aſculi everſione, Manibus tot exercituum

SALMASII.

. *Tot exercituum conſularium*] ...is ex libris legam: *manibus tot ex-* ...*um, conſulum, direptarumque ur-* ... &c.

VARIORUM.

. *Rutilii*] Reponendum hoc no- ... Obſequenti, cap 115, loco quem ...*ius Lupus* obſedit hactenus. ...*h.*

...*lius Cæſar*] Alios eſſe ſecutum an- ... Florum oportuit, qui ea de ...lio Cæſare ſcribit, quæ alii de Ru- ... Lupo memoriæ prodiderunt. ac- ... ad criminationem Flori, quod ...ales Coſſ. hunc Julium cenſorem ... Licinio Craſſo in proximum an- ... nuncupent, & Rutilium Lupum ...rælio occiſum teſtentur. *Stadius.* ...a conſideranti ſuboritur ſuſpicio, ...riis redonandum hunc Julium ...irem, quem forſan ex notis male ...lectis effinxerant; quid enim pro- ..., quam ex his literis *Coſ.* fieri *Cæſ.*? ... *Julius* & *Rutilius* ſcriptura mul- ... diſcrepant. præterea quid iſta vox ...? cui bono? aut quis ita loquitur? ... ergo diffitear, videri legendum: ... *ipſo Rutilius Cos.*? Freinsh.

...*erviam fecit*] Ingenioſe Lipſius, ...o cap. XIX, emendabat, *permadeſcit*. Pall. tres nihil abeunt à vulgato. *Gruterus.*

13. *Et ſemper in malis major*] Vide ſupra, 2. 2. 22. *Freinsh.*

Etruſcos] Etruſcorum animos, dum moliuntur bellum, à Senatu Romano in amicitiam, civitatis donatione, fuiſſe præoccupatos alii ſcribunt. [Appianus, pag. 379.] ſed L. Porcium Catonem Cos. rebus proſpere geſtis, fuſiſque aliquoties Marſis, dum caſtra eorum ad Fucinum lacum expugnat, fraude C. Marii, cujus patris victoriam Cimbricam Cato dicteriis extenuaverat, in turba occiſum eſſe, Oroſius, 5. 17, ſcribit. *Stadius.*

Sylla Samnites] Siſenna apud Cicer. de divin. 1. 33: *Cum Sylla in agro Nolano immolaret, ante prætorium, ab infima ara, ſubito anguis emerſit: cum quidam C. Poſthumius haruſpex oraret illum, ut in expeditionem exercitum educeret; id cum Sylla feciſſet, tum ante oppidum Nolam florentiſſima Samnitum caſtra cepit.* Idem Val. Max. 1. 6. 4: Plut. Sylla, cap. 17: Obſequens, cap. 116. *Freinsh.*

14. *Strabo vero Pompeius*, &c.] Velleius, 2. 21. 1: *Magni pater, cujus præclara opera, bello Marſico, præcipue circa Picenum agrum, uſa erat reſpubl. quique Aſculum ceperat, circa quam urbem cum in multis aliis regionibus exercitus diſperſi*

cituum conſularium, direptarumque urbium, diis litaretur.

diſperſi forent, V & LXX M civium Rom.; amplius LX M Italicorum, una die conflixerant. Freinsh.

CAP. XIX.

Bellum ſervile.

1 VTcunque, etſi cum ſociis nefas, cum liberis tamen, & ingenuis, dimicatum eſt.
quis æquo animo ferat in principe gentium Po-
2 pulo bella ſervorum? Primum ſervile bellum
inter initia Urbis, Herdonio Sabino duce, in
ipſa Urbe tentatum eſt: quum, occupata Tri-
buniciis ſeditionibus civitate, Capitolium ob-
ſeſſum eſt, & à Conſule captum: ſed hic tumul-
tus magis fuit, quam bellum. Mox, imperio per
diverſa terrarum occupato, quis crederet Sici-
liam multo cruentius ſervili, quam Punico, bel-
3 lo eſſe vaſtatam? Terra frugum ferax, & quo-
dammodo ſuburbana provincia, latifundiis ci-
vium Latinorum tenebatur. Hic ad cultum
agri,

SALMASII.

3. L*Atifundiis civium Latinorum tenebatur*] Pro *Latinorum*, Lipſius ille, *lautiorum* legebat: ingenioſe, niſi aliud ſuaderent libri; quorum optimus, eorum ſaltem quos vidimus, Nazarianus ita habet, *civium Romanorum Latinorum*. certum eſt duplicem in libris olim lectionem fuiſſe, *Romanorum*, & *Latinorum*. utramque more ſuo eximius ille liber conſervavit: cum ſequiores librarii alterutrum tantum retinendum putaverint. inde eſt quod alii libri, *Romanorum*; alii nonnulli, *Latinorum*, ſcriptum habeant. *Latinorum* ejicimus: *Romanorum* verum putamus. ita etiam habetur in utroque Palatino.

SAL-

frequentia ergaſtula, catenatique culto-
, materiam bello præbuere. Syrus quidam 4
ne Eunus (magnitudo cladium facit, ut
inerimus) fanatico furore ſimulato, dum
deæ comas jactat, ad libertatem & ar-
rvos, quaſi numinum imperio, concitavit;
ut divinitus fieri probaret, in ore abdita 5
quam ſulphure & igne ſtipaverat, leniter
inſpi-

SALMASII.

niter inſpirans] *Leviter inſpi-* aliis. utrumque probum eſt.

VARIORUM.

bellum, quod in Sicilia ge- eſt, ſcribunt ep. Liv. 56: Plut. ap. 18: Oroſ. 5. 8: Eutrop. 4. . lib. temp. Auguſt. Civ. 3. madvertendum, hoc bellum nte bellum ſociale, ut ex pro- ptorum videre licet. Eutrop. dicit geſtum anno DCL. So- anno DCLXII, ab U. C. Au- n. cap. 2. Tempore igitur ſo- llum poſterius eſt, ſed digni- s. *Camers.*

imum ſervile bellum] De quo 5.7: Dionyſius, 10.16: Diod. leſ. pag. 362. Zonaras in con- ſthumii Comini, & T. Largii.

rra frugum ferax] Quo reſpe- *I. Cato ſapiens, cellam penariam tricem plebis Romanæ, Siciliam it.* Cic. in Verr. 2. 2: *benigniſ- bis nutricem.* Val. Max. 7. 6.1: *orrea & vitales portas.* Salvian. ᾗ δὴ καὶ καλοῦσιν αὐτὴν ταμεῖον *, atque adeo penum urbis appel-* rabo, lib. 6, pag. 188, &, ſi re- nini, à quodam auctore *hor- . Rom.* vocatur. infra, 4.2.22: *ignus.* Plura de ejus fertilita- te Claudian. de raptu Proſerp. lib. 1: Lucretius, lib. 1: Silius, 14. 23: Dio- dorus, 5. 2: Polybius, lib. 1: Solin. cap. 11: Mela, lib. 2. *Freinsh.*

Latifundiis] Mſſ. Vineti, *late fundis*, quod & in vet. noſtro. non male, ut opinor, imo optime. *Freinsh.*

Catenatique cultores] Vide Lipſium, electorum 2. 15. Excerpta Diod. apud Valeſ. pag. 362, & 365. *Freinsh.*

4. *Eunus*] Hujus meminit etiam Marcellinus, fine lib. 14: & fuſe Dio- dorus, lib. 34: Eclog. 2. *Freinsh.*

Magnitudo cladium facit, ut meminerimus] Similis fere ſententia ſupra, 2. 6. 25: *Cannæ, ignobilis vicus, ſed magni- tudine cladis emerſit, & XLM cæde par- ta nobilitas.* Plutarch. Sylla, cap. 72, in- ter eos Eunum hunc numerat, *qui, nulla quidem virtute, nobilitati ſunt ta- men.* Freinsh.

Syriæ deæ] De hac vide Salmaſii Pli- nianas exercitationes in Solinum, pag. 574, &c. Eam attingit vetus in- ſcriptio apud Gruterum, pag. 5, num. 1. JOVI. O. M. ET. DEÆ. SU- RIÆ. *Freinsh.*

Comas] Paſſim edd. *cerimonias.* at vetus, *comas.* utrumque quomodo defendatur, habet. ſed admiſi illud *comas*, quod ita quoque extaret in mſſ. Vineti & Palatinis. *Gruterus.* Pon- tano autem reſcribendum videtur, *co- mos. comus* enim eſt ſaltationis genus, quod tibia & fiſtula in comiſſationi- bus,

6 inſpirans, flammam inter verba fundebat. Hoc
miraculum primum duo millia ex obviis, mox
jure belli refractis ergaſtulis, ſexaginta amplius
millium fecit exercitum; regiiſque, ne quid ma-
lis deeſſet, decoratus inſignibus, caſtella, op-
pida, vicos, miſerabili direptione vaſtavit.
7 Quin illud quoque (ultimum belli dedecus)
capta ſunt caſtra Prætorum; nec nominare
ipſos pudebit, caſtra Manilii, Lentuli, Piſonis,
Hy-

bus, cujuſmodi erant Syriæ iſtius deæ, paſſim agitabatur. Vide Caſaub. ad Baron. 14. 9. *Freinsh.*

5. *In ore abdita nuce*, &c.] Idem Diodorus, ubi ſupra. Sic *Barchochabas auctor ſeditionis Judaïcæ, ſtupulam in ore ſuccenſam anhelitu ventilabat, ut flammas evomere putaretur.* D. Hieronym. apologia adverſus Rufinum. Adde Lucian. de Alexandro Abonitichite, tom. 1, pag. 868: &c. El Viaie de la Tierra Santa del Ceverio, cap. 13. f. *Freinsh.*

6. *Hoc miraculum*] Non dubito quin ſcripſerit Florus, *hoc miraculo.* ut ſequentia, *fecit exercitum*, referantur ad Eunum. Sic Salluſtius, apud Senec. epiſt. 114, *exercitum argento fecit.* Auctor de vir. illuſtr. cap. 67, *ruptis ergaſtulis exercitum fecit.* Freinsh.

Jure belli] Quod igitur jus belli ſervis? aut porro jus belli conſiſtit in refringendis & armandis ergaſtulis? nihil tamen expedio, niſi debiles conjecturas. quid, ſi *more belli*? nam hoc ſæpius factum legimus, nullo tamen jure. nec enim continuo mos in jus tranſit. quid, ſi *vi rebelli*? quid, ſi *vi & bello*? aut inſeramus vocem, ut ſolet Florus, *quaſi jure belli*? elige vel corrige. *Freinsh.*

Refractis erg.] Hiſdem prope verbis Auct. de Vir. Illuſtr. cap. LXVII. *Freinsh.*

Sexaginta] Sic v.e.: vulg. *quadraginta*; quod rejeci ob mſſ. Vin. qui alterum firmabant. neque ſecus Pall. duo meliores, nam tert. retinet XL. *Gruterus.* Oroſ. 5. 6, LXX dicit: quin cc Diodorus, lib. 34. *Freinsh.*

Regiiſque, &c.] Inſuper mutato nomine, *Antiochum* ſe vocavit, alios ſervos ſibi ſubditos *Syros*. Diodorus. Sicut apud eundem alter ſervorum dux *Tryphonem* ſe dici juſſit. Nam in hac quoque re nonnihil eſt momenti. tangit Juſtinus, 10. 3. 5: *Codomannus quidam rex à Perſis conſtituitur; Darii nomine, ne quid regiæ majeſtati deeſſet, honoratus.* Tarquinius Collatinus pulſus eſt ob nomen regium. Regillianus quidam Imp. factus, nominis ſuffragio. Blanca præ ſorore Urraca, Gallorum regis hæ filiæ fuerunt, regias nuptias ſortita eſt, rebus cum omnibus, præterquam nominis elegantia, vinceretur. *Freinsh.*

7. *Quin illud quoque (ultimum belli dedecus) capta* &c.] Ita diſtinxi, quod totidem literis verba inveniſſem in vet. ed. *Gruterus.*

Nec nominare] Contra Tac. 14. 14. 8. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

æi. Itaque qui per fugitivarios diſtrahi de-
ent, prætorios duces, profugos prælio, ipſi
bantur. Tandem Perperna Imperatore
icium de eis ſumptum eſt. Hic enim vi-
& apud Ennam noviſſime obſeſſos, quum
, quaſi peſtilentia, conſumpſiſſet, reliquias
num compedibus, catenis, religavit, cru-
que punivit. fuitque de ſervis ovatione
con-

VARIORUM.

gitivarios] Græci eleganter φυ-
κς. [Plut. Demoſth. cap. 40.]
r Helleniſmus etiam *διωγμί-*
forte fuerint *Diocmitæ* Mar-
17. 20.) Metaphraſtes in vita
naſii: *ζημίαν ζωῆς ὑφέξειν τοὺς*
ας, εἰ τμὴ τὸν Ἀθανάσιον ζῶντα
ωσι. Juſtinianus ἐρβυνάδας
ominat illos Quæſtores à ſe
s, quorum officium deſcribit,
80. Hæc Caſaubonus ad Sue-
ſ. 1. 2, ibi: *ſeque ab inquiſito-*
unia redimere. De *fugitivariis*
oprie ſic dictis vide Gothofre-
n ad l. 18, de præſcr. verb.
item ex l. 15, eod. tit. *fugiti-*
s etiam quidam faciunt, qui
t, ubi deliteat ſervus, eumque
; cauſſam non video. nec
gis iſti fugitivarii, quam qui-
, qui latentem latronem aut
m quemcunque indicat,
nnes facere tenentur per l. 1.
rat. *Freinsh.*

rperna] Florum Romanæ hi-
llentiſſimum, hæc non de
rna, qui paulo poſt cum Ari-
debellavit; ſed de *P. Rupilio*
mihi perſuadeo, qui, omnium
n conſenſu, hoc bellum ſer-
fecit. Ceterum in Flori vul-
mplaribus librariorum culpa
eram *Perpernæ* nomen pro
Rupilio ibidem irrepſiſſe videtur: ſicut etiam Sigonium, alioſque hiſtoriæ Romanæ peritos, opinari intelligo. Hæc Pighius in annalibus Romanis ſub anno DCXXII. *Freinsh.*

Crucibuſque punivit] Servili ſupplicio. Vide Lipſium, de Cruce, 1. 12. *Freinsh.*

Ovatione] Minoris triumphi genus eſt, quod concedebatur imperatoribus, *cum aut bella non rite indicta, neque cum juſto hoſte geſta eſſent: aut hoſtium nomen humile & non idoneum eſt, ut ſervorum piratarumque: aut deditione repente facta, impulvere (ut dici ſolet) incruentaque victoria evenit.* Agell. 5. 6. Ovans nec curru vectus, nec trabeam, nec togam pictam indutus, pedibus urbem, exercitu præeunte, ingreditur, ut Dionyſius, 5. 46. [qui *pedeſtrem triumphum* vocat ovationem, extremo lib. 9,] teſtatur. itidem Maſſurius Sabinus, apud Agell. dicto loco prodidit: ſequentibus eos non militibus, ſed univerſo ſenatu. Myrtea coronatos fuiſſe, & uſos, qui ovantes ingrederentur; ut, qui triumphantes veherentur, laurea, Plutarchus, Marcello, cap. 35, & 36: Plinius, 15. 29. Feſtus, Agell. teſtantur. Ovationem Plut. ab ove, quam immolabant ovantes; ut, triumphantes in Capitolio taurum, dictam contendit. *Stadius.* Dionyſius, 5. 46, *à Græco* εὐάσεως *vocabulo, in obſcuritatem corrupto,* deducit.
Sym-

contentus, ne dignitatem triumphi ſervili in-
9 ſcriptione violaret. Vixdum reſpiraverat inſu-
la, quum ſtatim à ſervis, & à Syro, reditur ad
Cilicem. Athenio paſtor, interfecto domino,
familiam ergaſtulo liberatam ſub ſignis ordi-
10 nat. Ipſe veſte purpurea, argenteoque bacu-
lo, & regium in morem fronte redimita, non
minorem, quam ille fanaticus prior, conflat
exercitum: acriuſque multo, quaſi & illum
vindicaret, vicos, caſtella, oppida, diripiens,
in dominos, in ſervos infeſtius, quaſi in trans-
11 fugas, ſæviebat. Ab hoc quoque Prætorii ex-
ercitus cæſi, capta Servilii caſtra, capta Lu-
culli. Sed Aquilius, Perpernæ uſus exemplo,
interclusum hoſtem commeatibus, ad extrema
com-

Symmachus, ep. 10.22, Ovantes *equo vectos* ſcribit. *Freinsh.*

SALMASII.

9. *Quum ſtatim à ſervis, & à Syro*] Lectio parum proba. corrigo, *quum ſtatim ſervi, & à Syro reditur ad Cilicem.*

11. *Prætorii exercitus cæſi*] *Prætoris exercitus.* N.

VARIORUM.

8. *Contentus*] Sic Aquilius, apud Cicer. de orat. 2. 47: Craſſus, apud Plin. 15. 29. ex hac cauſſa ovantes urbem ingreſſi. *Freinsh.*

9. *Athenio paſtor*] Nam varia ſervorum erant officia, quæ copioſe exequuntur, Pignorius, in tractatu de ſervis; & Popma, de operis ſervorum. De hoc vide etiam Dionem apud Valeſ. pag. 637. *Freinsh.*

10. *Regium in morem fronte redimita*] Hoc eſt, diademate revincta. Diadema enim erat faſcia candida, qua frontem circumligabant. Hinc illud Favonii, in Pompeium, apud Val. Max. 6. 2. 7. Vide omnino Lipſium ad Tacit. 6.37.3: & Briſſonium, de regno Perſ. lib. 1, pag. 35. De hac autem hiſtoria lege Diodor. 36.7. *Freinsh.*

Acriuſque multum, &c.] Si mei res ſit arbitrii (quod ſine mſſ. ope non licere novi) conſtituerem periodum hanc hoc modo: *acriuſque multum, quaſi & illum vindicaret, ſæviit; in ſervos infeſtius, quaſi transfugas.* Habes auctoris ſtylum, pauculis tranſpoſitis, aliis, quæ ex ſuperiore numero 6 attexta videbantur, eliminatis. *Freinsh.*

11. *Ab hoc quoque*] Diodorus, lib. 36, tribuit hæc Salvio cuidam, cui Athenio, velut imperator regi, audiens fuerit. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

com[p]ulit: communitaſque copias armis, facile delevit: dedidiſſentque ſe, niſi ſuppliciorum metui voluntariam mortem prætuliſſet. Ac ne de duce quidem ſupplicium exigi potuit, quamvis in manus venerit. quippe, dum circa deprehendendum eum multitudo contendit, inter rixantium manus præda lacerata eſt.

CAP.

[S] ALMASII.

[Ni]ſi ſuppliciorum metui] Mors [præfe]rtur ſuppliciorum metui, ſed [ſupplici]i, quibus quidem ut mortem [præfer]as, metus ipſorum facit: [no]n metui tantum illam præ-[ferunt.] optimæ membranæ, *niſi [ſupplici]orum metu ac voluntariam mortem [præ]tuliſſent*. addita ſyllaba lego, [niſi ſup]pliciorum metu acti voluntariam [mortem p]ratuliſſent: alias legendum [niſi] ſuppliciorum metu voluntariam mortem prætuliſſent.*

[D]um circa deprehendendum eum] [Optimæ] membranæ, *dum circa ad prehendendum*. lego, *dum circa adprehendendum*. qua lectione nihil verius.

[V] ARIORUM.

[Manius Aqu]ilius] Quem ab egregia fortitudine laudat Diodorus, fine narrationis; & Athenionem ſua manu confeciſſe ſcribit. Hic eſt, quem mox Mithridates cepit, necavitque: de quo Athenæus, 5. 14: *Manius Aquilius, qui conſulatum geſſit, & de Sicilia triumphavit.* Qui capiendus de minori triumpho, hoc eſt, ovatione, quod etiam Caſaubonus monuit. vide ſupra, 3. 19. 8. *Freinsh.*

12. *Dum circa deprehendendum*] V. c. & aliæ, *dum circa ad depreh.* neque aliter Pall. *Deprehendendum* illud habuerim pro ſcribæ gloſſa. *Gruterus.*

Inter rixantium manus præda lacerata eſt] Sic infra, 3. 21. 26: *Bæbius inter manus laceratus eſt.* Simile in Plutarcho mihi lectum memini, de quodam formoſo puero, duarum partium manibus, dum utrinque trahitur, diſtracto. Æteon ei nomen fuit. Vide etiam Maximum Tyrium, ſerm. 8, in pr. & Diod. apud Valeſ. pag. 229. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. XX.

Bellum Spartacum.

1 ENimvero ſervilium armorum dedecus fe-
ras. nam & ipſi per fortunam in omnia ob-
noxii, tamen quaſi ſecundum hominum genus
ſunt; & in bona libertatis noſtræ adoptantur:
2 bellum, Spartaco duce concitatum, quo nomi-
ne appellem neſcio. quippe quum ſervi milita-
verint, gladiatores imperaverint. illi infimæ
ſortis homines: hi peſſimam auxere ludibrio
3 calamitatem. Spartacus, Crixus, Oenomaus,
effracto Lentuli ludo, cum triginta aut am-
plius

SALMASII.

3. CRixus] Libri variant. *Criſſus*, *Chryſus*. ſed meliores, *Crixus*.

VARIORUM.

DE bello contra Spartacum geſto ſcribunt ep. Liv. 95: Oroſ. 5. 25: Eutrop. 6. 2: Front. 1. 5. 20, & 21: 1. 7. 5: [2. 5. 34.] Auguſt. Civ. 3. 26. Copioſe Plut. in Craſſo: Appian. de bel. civ. lib. 1, pag. 423: Claudian. de bello Getico, verſ. 155: Lucanus, 2. 554: Camers meminit & l. 3. §. 10, de acquir. poſſeſſ. Item Themiſt. Serm. IX. *Freinsh.*

1. *Quaſi ſecundum genus hominum ſunt*] Sic illa apud Juven. 6. 221: *O demens, ita ſervus homo eſt?* Homines autem eos eſſe, parumque diſcriminis inter eos & dominos, pulcre oſtendit Seneca, epiſt. 47. Vide Macrob. Saturn. 1. 11. *Freinsh.*

2. *Hi peſſimam*] Quid, ſi legas: *illi infima ſortis homines, hi peſſima, nam* &c? &, *auxere ludibrio calamitatem*, huc facit, cum enim calamitoſiſſimum ſit ſervire, miſerius adhuc eſt gladiatorem eſſe: cujus vita, viliſque ſanguis, ludicris & ſpectaculis impenditur. *Freinsh.*

3. *Cum triginta haud amplius*] Ita Mſſ. Vineti ac Pall. ut & v. e. ideoque malui, quam quod hactenus cuſi, *cum ſeptuaginta:* etſi ita plerique ſcriptorum. immo adhuc illud *aut* mutarim in *haud* [obſecutus ſum judicio]; ut neget, amplius fuiſſe quam XXX; quem numerum invenies quoque apud Cicer. lib. 6, epiſt. ad Atticum. *Gruterus.* Ciceronis ad Atticum, 6. 2, verba ſunt hæc: *non amplius, inquis, quinquaginta. Cum Spartaco minus multi primo fuerunt.* De numero porro iſto varietatem auctorum proponere libet. LXXIIX fuiſſe Plutarchus, Craſſo, cap. 14, ſcribit: Appianus, de bell. civ. lib. 1, pag. 423, LXX. Epit. Liv. 95: Vellei. 2. 30. 6: Eutrop. 6. 2; Oroſ. 5. 25: & Frontin. 1. 5.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

...lis ejuſdem fortunæ viris eruperunt Capua; ...iſque ad vexillum & ad auxilium vocatis, ...m ſtatim decem amplius millia coiſſent ho- ...num, non modo effugiſſe contenti, jam vin- ...cre volebant. Prima velut ara viris mons Veſu-

...t, LXXIV. Pacatus, Paneg. ...cap. 23, indefinite, *effracto Cn. ... ludo mirmillonum agmen emi-* ...lem poſtea accidit imperante Prob... ut, effracto ludo, LXXX gladia- ...urbas darent. Zoſimus fine pri- ...i quod extat. *Freinsh.*

S A L M A S I I.

3. *...juſdem fortunæ viris*] Ἄνδρας vo- ... potius ἀνδράποδα erant. opti- ...us liber, *cum ejuſdem fortunæ lu-* ...lis emendatio: *ludiis* enim lego. ...ulgo ſunt ſaltatores: Ovidius, ...*s æquatam ter pede pulſat humum.* ... etiam ſunt gladiatores, à ludo ...ut manifeſto indicat hic locus. ...ius Pollio, Claudio: *At ego ſcio, ...nter gladiatores bonis propugnato- ...c nomen adpoſitum, habuit proxi- ... libellus munerarius hoc nomine, in ...udorum.* ita vulgo legitur peſſi- ...n ſcribendum, *in indice ludio-* ...dii ſunt gladiatores. ille libel- ...unerarius nomina continebat ...orum. In eo catalogo gladia- ... nomine Aureolum conſcri- ...uiſſe ſcribit Pollio. nec diffi- ...lum eſt, nos *ludiorum* reperiſſe ...mis membranis Palatinis, quas ...e contulimus. Gloſſæ veteres, ..., λυδοτρίφος, μονομαχοτρό- ... ἐπιστάτης μονομάχων. legen- ... λυδιοτρόφος. Ludius enim ...ſt, quod μονομάχος. inde λυ- ...ος dicitur laniſta, qui ludios, ..., μονομάχους, inſtituit. Ludii ...unt gladiatores. quod nos pri- ...c docemus.

...iſque ad vexillum & ad auxilium vocatis] Eadem hunc locum corrupit ratio, de qua ſupra ſæpius diximus. διπλογεγραμμένον in libris, *ad auxilium, ad vexillum.* quorum alterum verum, alterum falſum & expungendum. nam optimus codex ita ſcriptum exhibet, *ſervis ad vexillum, ad auxilium vocatis. ad auxilium* depravatum erat in antiquis libris pro illis, *ad vexillum.* Antiqui ſcribæ religioſe καὶ ἀδιόρθωτον καὶ διωρθωμένην γραφὴν adſcribebant. recta ſcriptura eſt, *ad vexillum.* altera, ut diximus, depravata. legendum igitur, *ſerviſque ad vexillum vocatis, quum ſtatim decem amplius millia coiſſent hominum,* &c.

Jam vindicare volebant] Hæc lectio melior non eſt illa altera, *jam vindicari volebant*; idque χρῆσις hujus auctoris docet. Nazar. liber, *quin jam vindicari volebant.* ita reponendum cenſeo.

V A R I O R U M.

3. *Viris*] Ita Pal. prim. ac tert. nam ſec. *ludis*: quod proclive quidem mutare in *ludiis*; ſed an ideo etiam convenit? mihi non videtur Flori ævo id nomen datum gladiatoribus; etſi negare nolim, potuiſſe invaluiſſe ſeculo ſequenti. Haud eis diſconvenire nomen *virorum*, liquet ex ſequentibus, ubi iterum, num. 6, iiſdem tribuitur. *Gruterus.* Sic Plutarcho paſtores, qui poſtea Spartaco aggregati ſunt, appellantur πλῆκται καὶ ποδώκεις ἄνδρες. Sic noſter, 2. 14. 4, Andriſcum appellat *virum.* Julianus autem, in Cæſarib. refert τὸν δουλικὸν δ' ἐκεῖνον πόλεμον, οὐδὲ πρὸς ἄνδρας γενόμενον, ἀλλὰ πρὸς τοὺς χειρίστους τῶν οἰκετῶν. *Freinsh.*

S A L-

4 Veſuvius placuit. Ibi quum obſideretur à Clodio Glabro, per fauces cavi montis vitineis delapſi vinculis, ad imas ejus deſcendere radices: & exitu invio, nihil tale opinantis ducis ſubito impetu

SALMASII.

4. *Vitineis delapſi vinculis*] *Vitinea vincula* unica voce Græci vocant κλημακίδας· qua voce etiam uſus eſt Plutarchus in ejuſdem hiſtoriæ narratione. libri quidam *vixinis*, aut *vixineis*. poſſet eſſe, *buxinis*, aut *buxineis*. *Buxinum* enim dicebant Latini à buxo. ut Græci πύξινον ἀπὸ τῆς πύξου. Gloſſarum ſcriptor, *Buxinum*, πύξινον. in Catalectis Virgilianis, in illa parodia de mulione:

—— *Pectinemque buxinum.*

vulgo ſcribitur monſtroſe prorſus, *proximum*. antiqua γραφὴ, *puxinum* aut *poxinum*. poſtea in *proximum* corruptum eſt.

Et exitu invio] Non poſſum audire qui *inviſo* legunt: neque *invio*, quod editum eſt, probo: quod fortaſſe mirum videbitur. ille liber, quem fere in omnibus ſequimur, *in uno* habet. qui Plutarchi hæc verba legerit, id optimum fortean putet: ἔπειτα κλωδίου στρατηγοῦ μετὰ τρισχιλίων πεμφθέντος ἐκ ῥώμης καὶ πολιορκοῦντος αὐτοὺς ἐν ὄρει μίαν ἔχοντι καὶ χαλεπὴν καὶ στενὴν ἄνοδον, ἣν κλώδιος ἐφρούρει, τὰ δ' ἄλλα κρημνοὺς καὶ λισσάδας. Sed non dubito quin legendum ſit, *exitu non uno*. Et facile probabo. Illa μία ἄνοδος, quam Plutarchus dicit, ad hunc locum nihil facit. Cuſtodiebat eum Clodius. Latrones, cum ceteras omnes vias τὸ ἀπότομον loci intercluderet; unica autem quæ erat, teneretur à Clodio; per fauces cavi montis delapſi ſunt vinculis vitineis. Ad imas autem radices in multas partes ſciſſo aut forato monte, non uno exitu ſubito invaſerunt caſtra. *Non uno* igitur legimus, pro *in uno*, facili etiam in aliis lapſu.

VARIORUM.

3. *Jam vindicari volebant*] Ita Pal. pr. ac ſec. nam tert. editioque princeps, *jam vindicare vol.* ſequentes, *jam vindicare etiam volebant*. Pal. pr. habebat à manu recentiori; *quin jam vind.* ſed annon *quin* ſuperfluum? *Gruterus*. Ceterum ex præcedentibus etiam, *non modo eff. cont.* iſtud *modo* ejecerim. niſi forte, pro *non modo non* poſitum eſt? cujus rei exempla in Indice Juſtiniano notavimus. Sed iſto ſenſu non reperi, niſi ſubſequentibus *ſed ne*, aut aliquo ſimili, ut in illo Cicer. in Piſ. cap. 40, *non modo quid geſſeris, ſed ne quibus in locis quidem fueris, dicere audes*. Similis eſt autem huic loco Lucianus, 24. 29. 10: *nec jam libertate contentos eſſe, niſi etiam regnent ac dominentur*. Freinsh.

4. *Harena*] Nemo me accuſabit, opinor, ſi veram lectionem reddam auctori, tametſi ſine libris. Igitur ejecta *ara* harenam ſubſtitui. Quid enim cum *ara* gladiatoribus, aut quænam iſta comparatio? non dubito quin ipſa veritas ſit noſtra conjectura. Sic idem, ſeq. cap. princ: & 4.2.18, cum cives gladiatorio more concurriſſe ait, *arenam* vocat, iiſdem pene verbis. quantum enim ad gladiatores pertineat harena, vulgo notum eſt. *Freinsh.*

Clodio Glabro] In epit. Liv. 95. *Claudius Pulcer* eſt. Appiano *Varinius Glaber*. Freinsh.

Vitigineis] Ita Vineti Mſſ. al. *vixin* aut *vixineis*. putes legendum, *Vimineis*. Frontinus, 1. 5. 21, *ex vimine fi-* *ve*

impetu caſtra rapuere. Inde alia caſtra. Dein- 5
ceps Coram, totamque pervagantur Campa-
niam. Nec villarum atque vicorum vaſtatione
contenti, Nolam, atque Nuceriam, Thurios,
atque Metapontum, terribili ſtrage populantur.
Affluentibus in diem copiis, quum jam eſſet 6
juſtus exercitus; è viminibus, pecudumque
tegumentis, inconditos ſibi clipeos; è ferro er-
gaſtulorum recocto, gladios ac tela fecerunt.
Ac, ne quod decus juſto deeſſet exercitui, do- 7
mitis obviis gregibus paratur equitatus. capta-
que è prætoribus inſignia & faſces ad ducem
detulere. Nec abnuit ille de ſtipendiario Thra- 8
ce miles, de milite deſertor, inde latro, deinde
in

...catenas conſeruit. Sed quodnam ...*n ſilveſtre?* cur ea differentia ...lut. Craſſo, cap. 15, *è labruſca* ... fuiſſe catenas iſtas ait. eſſe ...Frontino ſcribendum: *ex vite* ... Freinsh.

SALMASII.

...*que Nuceriam*] Etiam hoc lo-...is quidam *Luceriam* reti-...

...*viminibus, pecudumque tegu-*... Frontinus, *Spartaco copiiſque* ...*ex vimine fuerunt, quæ coriis* ...*, è ferro ergaſtulorum recocto.* ...

VARIORUM.

...*u invio*] Forte non abſurdum ...ere; *exitu in ipſo*, ut referatur ... in ipſo exitu oppoſita. ma-...*in imo*, niſi modo præceſſiſ-...is. *Freinsh.*

...*tra. Deinceps*] Videtur utique ...rs injuriæ locus. Ad ſenſum rectius conſtituendum hæc ſcriptura profecerit: *Inde alia caſtra. deinceps Coram. totamque pervagati Campaniam, nec vill.* &c. *Freinsh.*

6. *E viminibus*] Nota conficiundorum ſcutorum ratio, & urgente neceſſitate ſæpius uſurpata. Cæſar, de bel. Gall. 2. 33, de Atuaticis: *Scutis ex cortice factis, aut viminibus intextis, quæ ſubito (ut temporis exiguitas poſtulabat) pellibus induxerant.* ad talia ſcuta tirones exercebantur apud antiquos. De Spartaco loquitur Frontinus, 1. 7. 6. Salluſtius etiam videtur accipiendus, H. 4. 3. 14: *Hi locorum pergnari* (ſic enim legendum eſt; *non perignari*), *& ſoliti nectere ex viminibus vaſa agreſtia; ibi tum quod inopia ſcutorum fuerat, ad eam artem ſe quiſque in formam parmæ equeſtris armabat.* Adde Tacit. 2. 14. 6. *Freinsh.*

8. *De ſtipendiario Thrace miles*] Similis climax ſupra, de Viriato, 2. 17. 15. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

9 in honore virium gladiator. qui defunctorum quoque prælio ducum funera imperatoriis celebravit exequiis, captivoſque circa rogum juſſit armis depugnare, quaſi plane expiaturus omne præteritum dedecus, ſi de gladiatore
10 munerator fuiſſet. Inde jam conſulares quoque aggreſſus, in Apennino Lentuli exercitum percecidit. apud Mutinam Caii Caſſii caſtra
11 delevit. Quibus elatus victoriis, de invadenda urbe Romana (quod ſatis eſt turpitudini no-
12 ſtræ) deliberavit. Tandem etiam totis imperii viribus contra mirmillonem conſurgitur: pudoremque Romanum Licinius Craſſus aſſeruit. à quo pulſi fugatique (pudet dicere) hoſtes,
13 in extrema Italiæ refugerunt. Ibi circa Bruttium angulum occluſi, quum fugam in Siciliam

para-

S A L M A S I I.

10. *Caii Caſſii*] *Craſſi, & Craſſii*, veteres nonnulli.

13. *Circa Bruttium angulum*] *Brittium*, ἀρχαϊκῶς. ſcriptum in veteribus Græcis βρίττιοι & βρέττιοι. ſic & Brindiſium non raro occurrit in ſcriptis libris. eſt Græcis βρενδέσιον. mox *cluſi*, Nazarianus, non *occluſi*: & melius. *cluſi* pro *clauſi*. *Bruttium angulum* hic vocat Florus. Plutarchus, τὴν ῥηγίνων χερρόνησον.

V A R I O R U M.

9. *Qui*] Forte rectius, *quin*. Freinsh.

Circa rogum] *Crixi*. Vide Appian. de bell. civ. lib. 1, pag. 424. *Freinsh.*

Munerator] Hoc eſt, qui præbet ſpectacula, munus, gladiatores: ἀγωνοθέτης eſt Græcis. Auguſtus *munerarium* dixit. Vide latius Lipſium, Saturn. 1. 7. *Freinhs.*

10. *Conſulares*] Sidonius, carm. 9. 249:

Vel qua, Spartace, conſulum ſolebas
Victrici gladios fugare ſicam.

ſic enim in Sidonio malim, quam *Vel quos*, & *ſica*. ratio correctionis eſt in contextu. *Freinsh.*

12. *Contra mirmillonem*] Species pro genere. Nec enim mirmillo fuit iſte Spartacus; *Thrax* genere, & ut Sidonius modo dicebat, *ſica* armatus, propria Thracibus ornatura. vide Lipſ. Saturn. 2. 9, & 13. *Freinsh.*

13. *Bruttium angulum*] Adde Suet. Aug. cap. 7: Sic ſupra, 2. 6. 51: *Nero in ultimum Italiæ angulum* (iidem Bruttii erant) *ſubmoverat Annibalem*. Livius etiam, fine libri 27, *extremum Italiæ angulum Bruttios* dixit. *Freinsh.*

V A

pararent, neque navigia ſuppeterent, rateſque ex cratibus, & dolia connexa virgultis, in rapidiſſimo freto fruſtra experirentur, tandem eruptione facta, dignam viris obiere mortem: & 14
quod ſub gladiatore duce oportuit, ſine miſſione pugnatum eſt. Spartacus ipſe in primo agmine fortiſſime dimicans, quaſi Imperator, occiſus eſt.

VARIORUM.

] Sic Naz. & v. ed. noſtra. aliæ male. nam & reliqui Palatini, Freinsh.

ratibus] Ita tamen elephantos Metellus, apud Frontinum, I. ſec multo aliter Annibal, apud XI. *Freinsh.*

Sine miſſione] Hoc eſt, ad neque. Miſſio enim erat gratia di pugnam, quæ dabatur quanvictis gladiatoribus: cum auaceret, ut eouſque pugnaretur, alteruter occumberet, dicebana *ſine miſſione.* Vide Lipſium, Saturn. 2.21, qui, ſicut in aliis multis, ita hic quoque loci, erit inſtar omnium. Hoc addo, quæ reperiuntur apud Appulei. lib. 2, videri ipſiſſima verba, gladiatoribus occini ſolita, ab iis forte, à quibus producebantur: *occide moriturus, pugna hæc non habet miſſionem.* Adde Lipſ. ad Senecam de ira, I. 16. 41. Porro *gladiatores ſine miſſione & prohibuit* Auguſtus, Suet. in vita, 45. 7. *Freinsh.*

Quaſi imperator] Simile eſt ſupra, 2. 14. 9, de Pſeudophilippo; *ut de eo pop. Rom., quaſi de vero rege, triumpharet.* Freinsh.

CAP. XXI.

Bellum civile Marianum.

HOc deerat unum populi Romani malis, ut jam ipſe intra ſe parricidiale bellum domi ſtringeret, & in urbe media ac foro, quaſi hare-

SALMASII.

UT *jam ipſe*] *Jam ut ipſe*, ipſiſſimus eſt Flori character.

VARIORUM.

BEllum Marianum ſcribunt fere omnes. Epit. Liv. 77, & ſeqq. Plutarchus, in vitis Marii & Syllæ: Auguſt. Civit.

harena, cives cum civibus ſuis, gladiatorio mo-
2 re concurrerent. Æquiore animo utcunque
ferrem, ſi plebeii duces, aut ſi nobiles, mali
ſaltem, ducatum ſceleri præbuiſſent: quum ve-
ro, pro facinus! qui viri! qui imperatores! de-
cora & ornamenta ſeculi ſui, Marius, & Sylla,
peſſimo facinori ſuam etiam dignitatem præ-
3 buerunt. Tribus, ut ſic dixerim, ſideribus agi-
tatum eſt: primo & levi, & modico, tumultu
magis, quam bello, intra ipſos armorum duces
4 ſubſiſtente ſævitia: mox atrocius & cruentius
5 per totius viſcera ſenatus graſſante victoria: ul-
timum non civicam modo, ſed hoſtilem quo-
que rabiem ſupergreſſum eſt; quum armorum
furor totius Italiæ viribus niteretur, eouſque
odiis ſævientibus, donec deeſſent, qui occide-
6 rentur. Initium, & cauſa belli, inexplebilis
hono-

Civit. 3. 27, & 28: Eutrop. lib. 5, per totum: Oroſ. 5. 19: Auctor de vir. illuſtr. cap. 67, 68, 69, & 75: Copioſe Appianus de bell. civ. lib. 1, pag. 383, &c. Val. Max. 1. 5. 5: 2. 3. 1: 6. 8. 2: 6. 9. 14: 9. 2. 2: Solin. cap. 40: Plura Lucanus, 2. 67. *Camers.*

SALMASII.

3. *Tumultu magis, quam bello*] Editiones anteriores habebant, *tumultu majore, quam bello.* ſcio unde enatum ſit illud vitium lectionis: vitioſe ſcriptum erat, *majus* pro *magis*: deinde illi, qui operam ſuam dicant corrumpendis libris, ex *majus* fecerunt *majore.* cap. XIX hujus libri, *Tumultu majus, quam bello.* ita ſcriptum erat in antiquiſſimo Codice, *majus*, pro *magis.*

VARIORUM.

1. *Bellum*] Convenientius eſſet, *telum.* Freinsh.

2. *Quum vero*] Parum congruere periodum iſtam quilibet attentus facile perſpiciet. putem autem concinniorem fore, ſi legatur; *jam vero.* Freinsh.

3. *Tumultu magis, quam bello*] At & infra, 4. 12. 40, fuit: *ſub meridiano tumultuatum magis, quam bellatum eſt.* immo ſupra, 3. 19. 2: *ſed hic tumultus magis, quam bellum.* Gruterus. Liv. 25. 26. 6: *Tumultum tamen majorem hoſtes præbuerunt, quam certamen.* Cum hac autem periodo confer, quæ ſcribuntur infra, 4. 2. 2, & 3. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

horum Marii fames, dum decretam Syllæ provinciam Sulpicia lege ſolicitat. Sed impatiens injuriæ ſtatim Sylla legiones circumegit: dilatoque Mithridate, Eſquilina Collinaque porta geminum agmen Urbi infudit. Unde, 7
quum ſubito Sulpicius & Albinovanus objeciſſent catervas; ſudeſque, & ſaxa undique à mœnibus, ac tela jacerentur, ipſe quoque jaculatus incendio viam fecit, arcemque Capitolii, quæ Pœnos quoque, Gallos etiam Senones evaſerat, quaſi captivam victor inſedit. Tum 8
ex ſenatuſconſulto adverſariis hoſtibus judicatis, in præſentem tribunum, alioſque diverſæ factionis, jure ſævitum eſt. Marium ſervilis fuga exemit, imo fortuna alteri bello reſervavit.

Cor-

SALMASII.

7. Unde, quum ſubito] Repone antiquam & veram lectionem, Unde, quum conſulto. quam ut mutarent, quid moverit correctores, neſcio: niſi ſit quod in libri prava ſcriptura, quæ haberet, *Unde cumſulto*, illi mutandum putaverunt *ſulto* in *ſubito*. nos ſyllabarum ſimiliter abſorptus vidimus multoties in hoc tantulo libro.

8. *Pœnos quoque, Gallos etiam*] Nequibuſdam placere poſſit alter ordo, ita ſcribens, *quæ Pœnos, quæ Gallos etiam Senones, evaſerat.* nos tamen non eſſe putamus aliquid mutandum.

ex ſenatusconſulto] Nazarii liber, *conſulto ſenatus*. poſterior Palat., *ex conſulto ſenatus.*

Exemit] Idem, *eximit*, Flori chara-

VARIORUM.

6. *Sulpicia lege*] C. Ampel. *Civile bellum primum Sulpicius Tribunus excitavit, quod ſubſcriptam provinciam Mithridaticam Sylla in Marium transferre noluiſſet.* Ubi *ſibi ereptam* leg., & *transferri.* Freinsh.

7. *Sudes & ſaxa*]Tela tumultuaria, quæ mihi quoque conjunxiſſe videtur Virg. in illis, Æn. 1. 154:

Jamque faces & ſaxa volant. ——

Videtur, inquam, ſcripſiſſe, *Jamque ſudes.* nam quomodo illud alterum explicari poſſit, nondum video. Sic idem, Æn. 7.506, ubi iterum tumultum depingit:--*hic torre armatus obuſto, Stipitis hic gravidi nodis*, &c. Sic Statius, Thebaïd. 5.352, --*ſaxa ſudeſque.* Nunc in Virgilio nihil muto. Sic enim & Tac. 14. 45. 2: *conglobata multitudine*, ſaxa ac faces *minitante.* Freinsh.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

9 Cornelio Cinna, Cnæo Octavio, conſulibus,
male obrutum reſurrexit incendium, & qui-
dem ab ipſorum diſcordia, quum de revocan-
dis, quos ſenatus hoſtes judicaverat, ad popu-
10 lum referretur. Cincta quidem gladiis concio-
ne, ſed vincentibus quibus pax & quies potior,
profugus patria ſua Cinna confugit ad partes.
Redit ab Africa Marius, clade major. ſiquidem
carcer, catenæ, fuga, exilium, horrificaverant
11 dignitatem. Itaque ad nomen tanti viri late
concurritur: ſervitia (pro nefas!) & ergaſtula ar-
mantur: & facile invenit exercitum miſer im-
12 perator. Itaque vi patriam repoſcens, unde vi
fuerat expulſus, poterat videri jure agere, niſi
cauſam ſuam ſævitia corrumperet. Sed quum
diis

VARIORUM.

8. *Tum ex conſulto ſenatus*] Porro morem *hoſtes judicandi* multis exemplis illuſtrat Briſſonius, formularum lib. 2, pag. 292. *Freinsh.*

10. *Clade major*] Vide ſupra, 1. 16. 7. *Freinsh.*

Horrificaverant] Sic Pal. pr. & tert. & q. I. Pulcra autem eſt hujus verbi hoc loco notio. *horrificaverant dignitatem* eſt, quaſi dixiſſet, admirabiliorem fecerant Marium, & quodam quaſi ſacro horrore auxerant, reverentiamque conciliarant, quod, cum tot periculis appetitus eſſet, non potuerit extingui. *horror* enim ad res ſacras refertur, & venerationem. Virgil. Æn. 1. 169:

—— Horrentique atrum nemus imminet umbra.

Lucan. 3. 411:

Arboribus ſuus horror ineſt. ——

Vide Taubmannum ad iſtum ex Virgilio locum, & Berneccerum ad Suet. Aug. 6. 2. g. Diverſa ſunt ab his, quæ apud Tacit. 1. 4. 8: & H. 1. 21. 4, de exilio efferatis leguntur. *Freinsh.*

11. *Servitia armantur*] Non incommode Val. Max. 8. 6. 2. *Freinsh.*

12. *Cauſſam ſuam*] *Cauſſam ſanam* legit Barthius, adverſ. 18. 18. Utut ſit, animadvertendum eſt, bonam quoque comœdiam indecenter agendo corrumpi: quod de Lutheri cauſſa dixiſſe fertur Eraſmus. Plautus, Bacchid. 2. 2. 36:

Etiam Epidicum, quam ego fabulam, æque ac me ipſum, amo;
Nullam æque invitus ſpecto, cum agit Pellio.

Tac. H. 1. 83. 4: *Sæpe honeſtas rerum cauſſas, ni judicium adhibeas, pernicioſi exitus conſequuntur.* Adde 2 Pet. 1. 5, & 6: & ibi Oſiandrum. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

…s hominibuſque infeſtus rediret, ſtatim pri-
…impetu cliens & alumna Urbis Oſtia ne-
…a ſtrage diripitur. Mox in urbem quadru- 13
…agmine intratur. Diviſere copias, Cinna,
…ius, Carbo, Sertorius. Hic poſtquam ma-
…omnis Octavii depulſa Janiculo eſt, ſtatim
…rincipum cædem ſigno dato, aliquanto ſæ-
…, quam aut in Punica aut in Cimbrica ur-
be ſævitur. Octavii conſulis caput pro Roſtris 14
…onitur; Antonii conſularis in Marii ipſius
…ſis. Cæſar, & Fimbria, in penatibus domo-
…ſuarum trucidantur: Craſſi, pater & filius,
in

SALMASII.

… *Statim in principum cædem*] *Ad* … *um cædem*, melius, ex omnibus, …teribus ſcriptis, quam excuſis.

… *Cæſar, & Fimbria*] Fimbrias … Marianarum partium, ex hiſto- … nſtat. quis hic igitur Fimbria à … nis occiſus? incertant me, ut … am, libri variantes. alter Pala- … *cæſi à Fimbria*: alter vero, *cæſi à* … *ria*. ut paulo poſt, *trucidatur*, … *ucidantur*. an igitur legendum? … *à Fimbria in penatibus domorum* … *trucidatur*. ita legam lubens, ſi … aliquid mihi ex hiſtoria adlu- …

VARIORUM.

… *Quadruplici agmine*] Κοπὰ πα- … τὰς πύλας, inquit Dio apud … Excerpt. pag. 642. f. Quod ſe- … r in Floro, *diviſere*, forte melius … s in, *diviſerant*. Freinsh.

… *l principum cædes*] Eleganter, & … ica fide, Lucanus, 2. 99. *Freinsh.*

… *Octavii*] Vide Appia. pag. 393. d. Cujus necem præceſſit prodigium, quod referunt Val. Max. 1. 6. 10: Obſequens, cap. 117. *Freinsh.*

Antonii] Vide Val. Max. 9. 2. 2: Appian. p. 394, 6: Plut. Mar. cap. 74: Vellei. 2. 22. 4. Hunc Cicero, ut eloquentiſſimum, prudentiſſimum ſapientiſſimumque virum, ubique commendat. ut, de Orat. 3. 3. Fuit autem avus triumviri, ſi credimus Plut. in vita Antonii, cap. 1. *Freinsh.*

Menſis] Sic de Antonio triumviro Seneca, fine epiſt. 83. *Freinsh.*

Cæſar, & Fimbria] Locus varie vexatus, cui tamen nemo melius (meo quidem animo) ſubvenit, quam Andreas Schottus, in obſerv. hiſtor. 3. 34, qui legendum cenſet; *Cæſares à Cinna*, aut, *Cæſares fratres*: juvante etiam Cicerone, de Orat. 3. 3; & Tuſcul. quæſt. 5. 19. Idem Auguſtinum, Civit. 3. 27, ita corrigit. *Freinsh.*

Craſſi] De horum morte variant ſcriptores: Appianus, pag. 394, refert, filium, ne veniret in poteſtatem perſequentium, à patre occiſum. Ep. Liv. 80, filium ab equitibus Fimbriæ interfectum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

15 in mutuo alter alterius aſpectu. Bæbium, at-
que Numitorium, per medium forum unci tra-
16 xere carnificum. Catulus ſe ignis hauſtu ludi-
brio hoſtium exemit. Merula flamen Dialis, in Capitolio, Jovis ipſius oculos venarum cruore reſperſit. Anchariusipſo vidente Mario, confoſ-

fectum, patrem ſua manu. quod poſtremum etiam Cicero, de Orat. 3. 3, recenſet; de filio nihil. *Freinsh.*

15. *Catulus*] Qui cum non incolumitatem, ſed exilium, deprecaretur, ſæva illa Marii voce, *moriatur*, finire vitam coactus eſt. vide Cic. Tuſcul. quæſt. 5. 19: & de Orat. 3. 3: *Concluſit* autem *ſe loco, nuper calce arenaque perpolito, illatoque igni qui vim odoris excitaret, ſimul exitiali hauſto ſpiritu, ſimul incluſo ſuo, mortem magis voto, quam arbitrio inimicorum, obiit.* Vellei. 2. 22. 5: Val. Max. 9. 12. 4: Appian. pag. 395. Similem huic vitæ exitum ſortitus unus, quod ſciam, legitur Jovianus Imp. apud Marcellin. & Victorem, in Epitome. *Freinsh.*

16. *Merula*] *Inciſis venis, ſuperfuſoque altaribus ſanguine, quos ſæpe pro ſalute reip. flamen Dialis precatus erat deos, eos in execrationem Cinnæ, partiumque ejus tum precatus, optime de repub. meritum ſpiritum reddidit.* Vellei. 2. 22. 3. Val. Max. addit, factum hoc *in Jovis ſacrario.* καὶ οὐδὲν ἦν αὐτοῖς χωρίον, οὐχ ἱερὸν, οὔτ᾽ ἀσφαλὲς, οὔτ᾽ ἄσυλον, inquit Excerpt. Valeſ. 661. f. Porro in nece Merulæ hoc etiam notat Appianus, pag. 395, antequam venas ſecaret, ſcripſiſſe in tabella, ſe depoſito apice id feciſſe, quod nefas eſſet flaminem apicatum mori. Notandum præterea, *duobus & ſeptuaginta annis poſt hujus cædem neminem flaminem ſuffectum.* Tacit. 3. 58. 5. *Freinsh.*

Ancharius] Accedentem ſe ac ſalutantem Marius occidi juſſit, ſecundum Appian. pag. 394: Plut. Mario, cap. 72, addit, eam poſtea fuiſſe teſſeram Bardiæorum (ſic vocat ſervos qui ad Marium transfugerant), ut quem ille non reſalutaret, interficerent. Huc traho Lucan. 2. 126:

Te quoque neglectum violata Scævola dextra.

Ubi lege *violentæ.* Hoc enim dederat Marius σύνθημα τοῖς στρατιώταις, σφάττειν πάντας ἑξῆς, οἷς ἂν τὴν προσιόντων μὴ ὀρέξῃ τὴν χεῖρα, Dio in Excerpt. Valeſ. pag. 645. m. Hinc Seneca, de benef. 5. 16. 3: *trucidationis non tantum dedit ſignum, ſed ipſe ſignum fuit,* ut recte explicat Lipſius. Qui autem iſti Bardiæi ſint, non fruſtra dubitatur, cum ejus nominis ratio non appareat, nec ex Græcia peti poſſit. à Mario inditum; proinde mihi in mentem venit ſuſpicari, corrupte ſcriptam eam vocem Βαρδιαῖοι, & reponendum Μαριαῖοι, ex more plane Romano, quo ſervi liberi effecti præferebant nomen ejus, cujus beneficio civitatem nacti fuerant. ſic Sylla x M habuit quos *Cornelios* appellavit, apud Appian. pag. 413. nec in ſervis tantum hoc obſervatum, ſed aliis peregrinis quibuſcunque. Hinc regnante Claudio multi deferebantur, qui Claudii nomine non uterentur. apud Dion. lib. 60, pag. 778. Exemplum ejus rei in Cæſ. de bell. Gall. 1. 47. Cicer. in Verrem: & aliis. *Freinsh.*

Ipſo vidente] Pejor ergo fuit Nerone, qui *tamen ſubtraxit oculos, juſſitque ſcelera, non ſpectavit.* Tac. Agr. 45. 4. *Fr.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

est, quia fatalem illam ſcilicet manum porrexerat ſalutanti. Hæc tot ſenatus fu- 17
intra calendas & idus Januarii menſis,
na illa Marii purpura dedit. Quid futu-
fuit, ſi annum Conſularis impleſſet? Sci- 18
Norbanoque conſulibus, tertius ille tur-
vilis inſaniæ toto furore detonuit. quippe
hinc octo legiones, inde quingentæ co-
es ſtarent in armis, & inde ab Aſia cum vi-
ctore

SALMASII.

i annum Conſularis impleſſet] *us*, in quibuſdam. *conſularis* to.

cipione Norbanoque conſulibus] eſt, in omnibus libris calamo legi, *Scipione, Norbano quinto* *s*. nec tamen otii mihi tan- pereſt, ut poſſim ſcripturam ecta ſit, an corrupta, perpende- ptam tamen eſſe pronuntio.

e ab Aſia] *Et inde*, hæ duæ vo- unt à veteribus libris. an ſint e, neſcio.

VARIORUM.

ntra calendas & idus] Nam deceſſit idibus, Ep. Liv. 80. nen, cap. 80, ſeptimodecimo unctum ſcribit. Appian. pag. imo conſulatus ſeptimi men- i. 2. 23. 1: *initio ſeptimi conſu- rbo oppreſſus deceſſit*. Freinsh.

na illa purpura] Marius enim omnium ſepties Cos. fuit. au- qui ſupra: & Plin. 11. 45.

laris] Nondum video cur, aliis extare dicitur, *conſulatus*, criptura negetur. nam *conſula- s*, qui conſules eſſent, nuſpiam uod meminerim. *Freinsh.*

18. *Norbano Quinto.*] Sic edidi, volentibus Pall. o. & q. I. non eo ſenſu, quaſi quinquies cos. fuerit Norbanus (nec etiam hoc ita extuliſſet Florus, ſed *quintum*), ſed ut intelligatur, Norbano prænomen fuiſſe *Quinto*. nec obſtat, quod alii *Caium* vocant. non enim ignota eſt ſcriptorum in nominibus propriis, prænominibus cumprimis, variatio. Porro nec iſta nominum μετάθεσις nova eſt, ſed paſſim nota, multis etiam notata, inter cognomina quidem, & agnomina; ſed memini me hujus etiam exempla legere. Ut, apud Horat. Carm. 2. 40. 2: *Hirpine Quincti*. & de arte poëtica:

—— *Nec ſcit quantum Caſcellius Aulus*. Freinsh.

Hinc octo legiones, inde quingentæ cohortes] Certum eſt, hoc loco de Marianarum partium copiis agi. nam Sylla cum ſuis in Aſia erat, ut ſequitur. Apparet igitur, illud *inde* nullius eſſe pretii: quin legimus, *atque quingentæ cohortes*. Plut. etiam, Mario, cap. 51, aſſerit, quadringentas & quinquaginta cohortes habuiſſe. Porro, cum legiones & cohortes opponuntur, ut hoc loco, illæ ad cives Romanos, hæ ſocios & auxiliares, referuntur: ſic apud Sueton. Veſpaſ. 4. 13: *additis ad copias duabus legionibus, octo alis, cohortibus decem*. Sic apud Tacitum ſæpe. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

19 ctore exercitu Sylla properaret. Et ſane quum
tam ferus in Syllanos Marius fuiſſet: quanta
ſævitia opus erat, ut Sylla de Mario vindicare-
tur? Primum apud Capuam ſub amne Vultur-
no ſigna concurrunt: & ibi ſtatim Norbani fu-
ſus exercitus. ſtatim omnes Scipionis copiæ,
20 oſtentata ſpe pacis, oppreſſæ. Tum Marius ju-
venis, & Carbo, conſules, quaſi deſperata vi-
ctoria, ne inulti perirent, ſanguine ſenatus ſibi
parentabant. obſeſſaque Curia, ſic de Senatu,
quaſi

S A L M A S I I.

19. *Et ibi ſtatim*] Auctoribus libris illud *ibi* jubemus exulare.

20. *Ne inulti perirent*] Ante hæc verba, habet vetus liber, *antu eſſum:* fallor, aut legendum, *anteceſſum*. corruptus alter Palatinus, *in acceſſum*, qui tamen veſtigia oſtendit veræ lectionis. Eleganter igitur hunc locum reſtitui- mus: *Tum Marius, juvenis, & Carbo conſules, quaſi deſperata victoria, ne inulti perirent, in anteceſſum ſanguine ſenatus ſibi parentabant. in anteceſſum*, loquutio familiaris huic Annæo, de qua etiam alibi meminimus dixiſſe. Nazar. legit, *ſanguinem ſenatus ſibi parentabant.* ſic alibi in eodem, *ſanguinem litare.*

V A R I O R U M.

20. *Marius juvenis*] C. Marius, ſupradicti C. Marii, ſepties Cos., filius, Livio, Diodoro, Paterculo, Plutarcho, Auctore de vir illuſtr. hoc Annæo, Eutropio, Auguſtino, omnibus, puto, auctoribus, præter Appianum, qui, pag. 402. f, eum dicit filium fratris, illius ſepties cos., Marii: Ita fratris filium hic fortaſſis adoptaverat. Juvenem autem Marium, cos. per vim creatum ante XX ætatis annum, legimus in Ep. Liv. 86: anno ætatis XXV, in viris illuſtribus: XXVI, apud Vellei. 2. 26. 1: XXVII, apud Appianum. *Vinetus.*

Perirent, in anteceſſum ſanguine] Sic omnibus literarum apicibus Pal. tert. nec diſcrepat pr. niſi quod is, *in anticeſſum*: nam ſecundus male, *in acceſſum*. hactenus abfuit illud edit. noſtris. porro iidem tres mſſ. habent *ſanguinem* pro *ſanguine*. Gruterus. Hanc autem vocum bigam primus reſtituit Lipſius, ad Senec. epiſt. 7, in fin. Reſpicit huc Livius, 9. 14. 12: *ne deſperata venia hoſtes cæcos in ſupplicia eorum* (equitum Roman.) *ageret, perdere prius, quam perire, optantes.* Adde Silium, 5. 208. Hujus tamen ſceleris invidiam uni Damaſippo impingere videtur Vellei. 2. 26. 3: & Val. Max. 9. 2: & fortaſſe Salluſt. Cat. 51. 28. Appian. pag. 403, Marium Bruto, prætori urbano, hoc per litteras imperaſſe ſcribit. *prærepta interim ultione*, ut loquitur Tacitus, 14. 33. 6. *Freinsh.*

Obſeſſaque curia] Sic ſub Domitiano memorat Tacit. Agr. 45. 1: *obſeſſam curiam, & clauſum armis ſenatum.* Freinsh.

S A L-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

de carcere, qui jugularentur, educti. Quid 21
um in foro, in circo, in patentibus tem-
Namque Quinctus Mucius Scævola pon-
, Veſtales amplexus aras, tantum non eo-
igne ſepelitur. Lamponius atque Teleſi- 22
Samnitum duces, atrocius Pyrrho, &
bale, Campaniam Etruriamque popu-
r: &, ſub ſpecie partium, ſe vindicant.
Sacriportum Collinamque portam de- 23
tæ omnes hoſtium copiæ. Ibi Marius, hic
ſinus, oppreſſi. Nec idem tamen cædium,
elli, finis fuit. Stricti enim & in pace gla-
dii:

SALMASII.

Namque Quinctus Mucius] zarii liber, *nam cum Mucius* legendum, *nam Quint. Muvola.*

e vindicant] Alii libri, *ſe vin*.

Qui belli finis fuit] Nazarianus, u, *qui bello finis fuit.* lege, *nec i, qui bello, finis fuit.*

VARIORUM.

ducti] Immo in ipſa curia con- credimus Appiano. *Freinsh.*

Veſtales amplexus aras] Cicero, .3.3: & de nat. Deorum, tem- prudentiæque ſpecimen, an- acrum deæ Veſtæ trucidatum, io etiam ſanguine reſperſerit, æternum illum ignem (quod Auguſtinus) virginum curæ ſſum, prope extinxerit. *Vine-* dorus ait, per interfectores iſſe, quominus ignis iſte, per- ligione ab initio ſervatus, ex- etur iſto ſanguine, apud Valeſ. in Excerpt. pag. 411. f. *Freinsh.*

22. *Lamponius atque Teleſinus*] De his ſupra, 3. 18. 8. *Freinsh.*

Pyrrho, & Annibale] Eadem comparatio ſupra, 3. 18. 11. *Freinsh.*

23. *Apud Sacriportum*] Pal. pr. *Nec apud Sacrip.* Sec. *ſed apud Sacrip.* Tert. adhæret publicatis. media lectio non mala eſt. *Gruterus.* Porro Velleius, 2. 26. 1; & Lucanus; & Auctor de vir. illuſtr.; & Oroſius, ita appellant locum hunc. Appianus, utraque voce integra, ἱερὸν λιμένα, id eſt, *Sacrum portum.* Vinetus.

Teleſinus] Memorabili inprimis pugna, quam præ ceteris eleganter deſcribit Vellei. 2. 27. *Freinsh.*

Nec idem tamen cædium, &c.] Salluſt. etiam, de Rep. 1. 25, memorat; *Domitium, Carbonem, Brutum, alios item, non armatos, neque in prælio belli jure, ſed poſtea ſupplices per ſummum ſcelus interfectos: plebem Romanam in villa publica pecoris modo conſciſſam.* Confer omnino Tacitum principio hiſtoriæ quartæ. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

dii: animadverſumque in eos, qui ſe ſponte de-
24 diderant. Minus eſt, quod apud Sacriportum, & apud Collinam portam, ſeptuaginta amplius millia Sylla concidit. bellum erat. Quatuor millia deditorum inermium civium in villa pu-
25 blica interfici juſſit. Iſti tot in pace, non plures ſunt. quis autem illos poteſt computare, quos in Urbe paſſim, quiſquis voluit, occidit? donec admonente Furfidio, *Vivere aliquos debere, ut eſſent, quibus imperarent*; propoſita eſt

ingens

SALMASII.

25. *Iſti tot in pace, non plures ſunt.*] Lege cum interrogationis nota: *Iſti tot in pace, non plures ſunt?*

VARIORUM.

23. *Animadverſumque*, &c.] Apud Tacit. 12. 17. 2: *trucidare deditos ſævum videbatur.* Objicitur hoc Galbæ: *cum in oculis urbis decumari deditos juberet.* Tac. H. 1. 37. 3. Adde Dionis Excerpta Valeſ. *Freinsh.*

24. *Quatuor millia*] Suatim agunt hiſtorici, cum in nominando aut numerando diſcrepant. nil igitur mirum, hoc quoque loco exempli ſui tenaces fuiſſe. Conſentiunt autem ſoli omnium cum noſtro Dionyſius, 5. 87: & Strabo. Oroſ. minuit numerum, III M fuiſſe dicens. reliqui augent; & VI M quidem habet Plut., Sylla, cap. 60. VII M, Seneca, de clement. 1. 12. 3: Firmicus, lib. 1, cap. 3: Auguſtinus: VIII M, Epit. Liv. 88: & Appian. pag. 407. IX M, Auctor de vir. illuſtr. Alii per legiones componunt. & Panegyriſtes quidem unam numerat: duas Seneca, de benef. 1. 6. 4. IV autem Val. Max. 9. 2. 1, numero immane aucto. *Freinsh.*

In villa publica] Livius, Ep. 88: Valerius, 9. 2. 1. Panegyricus Conſtantino dictus, cap. 21. Auguſtinus [Sex. Ampelius], omnes in villa publica. Quid Plutarchus? Sylla, cap. 60, *ἐν ἱπποδρόμῳ*, quod reddunt, *in circo maximo:* male; cum ille abjunctus ſit. intelligitque *Circum Flaminium.* Lucanus dicit *in Ovili*, ſive *in ſeptis*: 2. 97:

—— *Et miſeræ maculavit Ovilia Romæ.*

Alibi, 7. 306:

Septorumque nefas, & clauſi prælia campi.

Hæc Lipſius, ad Senec. de clem. 1. 12. 4: in Strabone, lib. 5, pag. 172, eſt εἰς τ̃ δημοσίαν ἔπαυλιν· quod vertunt, *in Ovile.* Freinsh.

25. *Non plures ſunt*] Aperte pugnat hæc lectio cum mente Flori: malim, *num plures ſunt?* quibus egregie reſpondent ſequentia. *Freinsh.*

Quiſquis voluit] Adde Dionis Excerpta Valeſiana, pag. 658. *Freinsh.*

Furfidio] Hic eſt *C. Furſidius*, ſ. pro ſ. quarta nominis litera Oroſio meo. *Afidius*, in Sylla Plutarchi, cap. 62. Alii autem hoc Syllæ tradiderunt dictum à *Caio* quodam *Metello*; alii à quodam *Q. Catulo.* Vinetus. Apud Salluſt. H. 1. 2. 15, legitur *Fuſidius.* Freinsh.

SAL-

illa tabula: & ex ipſo Equeſtris ordinis ac Senatus, duo millia electi, qui mori ntur. novi generis edictum. Piget poſt ferre, ludibrio habita fata Carbonis, fa- ani Prætoris, atque Venuleii: Bæbium rro, ritu ferarum, inter manus lania- Marium, ducis ipſius fratrem, apud Catu- li ſe-

ALMASII.

ſenatus] *Ac ſenatu*, non ma- bri.

toris, atque Venuleii] Vitioſa , neſcio, an plus aliquid de- re. in ſcriptis omnibus ex- o, *prætorios atque Venuleios*, re eſt. nam omnes conſpi- e, *ludibrio habita fata Carbo- rani prætoris, atque Venuleii os.* dibrio habitum os Venuleii. υςόρωτον. itaque alia omnia

ARIORUM.

illa tabula] Non potuit non a, quæ duum millium Ro- omina contineret. Eundem merum habet Auguſtinus. iv. 1, pag. 409, X L ſenato- D C equites. Val. Max. de *V M & DCC, diræ proſcri- o jugulatos, in tabulas publi-* Vellei. 2. 28. 3. *Primus ille, ultimus, exemplum proſcri- enit.* Vinetus. Nec minor riumviralis, quæ Cicero- it; de qua infra, 4. 6. 3.

er manus laniatum] Vide ſu- . 12. *Freinsh.*

ingula membra moreretur] Ad ſævitiam ſpectat gloriatio gri, *ſeſquiplaga interfectum à* m Flavium, apud Tac. 15. 67. 5. & Caligulæ præceptum: *Ita feri, ut mori ſe ſentiat*, Suet. cap. 30. item *lenta* illa *ſupplicia*, in Plin. Panegyr. 34. 4. *Freinsh.*

Marium, ducis ipſius fratrem] *M. Marius Gratidianus fuit*, ut patet ex Cicer. de petit. conſul. cap. 3: Seneca, de ira, 3. 18. Cujus autem Marii, ſeniorisne, an juvenis, frater fuerit, ambigitur. puto fuiſſe junioris fratrem, tam ex verbis auctoris, quam aliis argumentis. potuit autem hoc modo factus eſſe frater ipſius, ut quidem Marii ſepties cos. frater ſuſtulerit Marium juvenem, deinde Gratidium illum, de quo jam ſermo eſt, in adoptionem acceperit, ſuum autem filium fratri adoptandum dederit. quod poſtremum utique vel inde ſatis apparet, quod omnibus præter Appianum auctoribus Marius junior, celebris iſtius Marii filius vocetur; illi, fratris ejus filius: quod hac ratione utrumque verum ſit. Porro, ne quis moveatur eo, quod iſte Marii majoris frater habuerit naturales liberos, eoque non putet quendam alienæ familiæ adoptaturum fuiſſe, novum id Romano more non eſſe diſcat ex l. 17, §. 3, de adopt. & illuſtri exemplo Claudii, qui Britannico ex ſe genito fratrem Neronem adoptione junxit. Tacitus, Suetonius, Dio, alii. *Freinsh.*

Apud Catuli ſepulcrum] Vide infra, 4. 6. 6. *Freinsh.*

SAL

li ſepulcrum, oculis, manibus, cruribuſque de-
foſſis, ſervatum aliquandiu, ut per ſingula
27 membra moreretur. Poſitis ſingulorum homi-
num fere pœnis, municipia Italiæ ſplendidiſſi-
ma, ſub haſta venierunt, Spoletium, Inter-
28 amnium, Præneſte, Fluentia. Nam Sulmonem,
vetus oppidum, ſocium atque amicum facinus
indignum!, nondum expugnatum, ut obſides
jure

SALMASII.

28. *Nam Sulmonem vetus oppidum*] Qui totam hanc periodum leget, ſeriem ejus male connexam, hiulcam, & ἀσύστατον nullo negotio deprehendet; cui ſi ordinem ſuum, ϗ σύστασιν reddere voles, ita debebis ſcribere: *nam Sulmone, (vetus oppidum ſocium atque amicum) facinus indignum! nondum expugnato, ut obſides jure belli & mox morte damnati duci jubentur.* partim ingenio, partim ex veteris ſcripturæ veſtigiis hanc lectionem eruimus. *Sulmone* ſane exaratum reperi in optimis membranis. & omnino ita erat excudendum.

VARIORUM.

26. *Oculis, manibus, cruribuſque defoſſis*] Hiatus & defectus, quem ſanaturum ſe promiſerat Lipſius, ad Senecam, de ira, 3. 18. 1. Viveres autem Lipſi, & ſanares! Nam lectio, quam Pighius in Annalibus adfert, neſcio quomodo Florum non reſipit. eſt autem iſta: *effoſſis oculis, manibus cruribuſque defectis.* Malim pro *defoſſis* legere *perfoſſis.* Hanc autem crudelitatem paſſim memorant & deteſtantur. Inprimis Lucanus, 2. 174, cui perſimilis eſt illa, quam in Hannonem civem ſuum exercuerunt Carthaginenſes. nam ita Juſtinus, 21. 4. 7: *virgis cæſus, effoſſis oculis, & manibus cruribuſque fractis, velut a ſingulis membris pœna exigerentur, occiditur.* Freinsh.

27. *Municipia Italiæ ſplendidiſſima, ſub haſta venierunt*] Tanquam hoſtilia, & bello capta; nam etiam urbes, ut cetera bello capta, vendebantur. Hujus generis eſt, quod Plinius, 4. 20. f, ſcribit; *Æmilium Paullum uno die LXXII Macedoniæ urbes direptas vendidiſſe.* Sic Veſpaſiani totam Judæam vendiderunt, auctoribus Joſepho, de bell. Jud. 7. 27: & Zonara, ſub finem tomi primi. *Freinsh.*

Florentia] Editi *Fluentia*, ſed illud eſt in o. Pall. item mſſ. Vineti, & quibuſdam impreſſis. eſt autem hodieque nobilis illa *Florentia*, Tuſciæ caput: de qua vide Paullum Merulam, Coſmogr. 2. 4. 21. *Freinsh.*

28. *Sulmonem*, &c.] Senſus eſt, deletum oppidum, non obſides necatos; ut videatur Florus comparaſſe Sulmonem hanc cum obſidibus, qui, ſi fidem fallant eorum cives, occidi ſolent. ut videatur propior conjectura, ſi legamus; *jam Sulmonem, vet. opp. ſoc. atque amicum, (facinus indignum!) nondum expugnatum, ut obſides, rebellium odio, morti* (hoc enim æque bonum quam *morte*, immo melius) *damnati duci jubentur: ſic*, &c. *Freinsh.*

VA-

...belli, & modo morte damnati, duci ju-...ur : ſic damnatam civitatem juſſit Sylla ...ri.

VARIORUM.

...c damnatam civitatem juſſit Syl-...] V.e. *ſed damnatam* : ego iſtam ...m habuerim pro ſpuria. *Gruterus.* Videtur tamen neceſſaria, & ad hoc factum reſpicere Plin. 3. 5, ubi *Sulmonem* hanc inter deletas Latii urbes recenſet. Diverſa ab hac eſt *Sulmo* Naſonis patria. *Freinsh.*

CAP. XXII.

Bellum Sertorianum.

...Ellum Sertorianum quid aliud, quam Syl- 1
...lanæ proſcriptionis hereditas fuit? hoſtile
...us, an civile, dixerim, neſcio : quippe quod
...tani, Celtiberique, Romano geſſerint du-
...Exul, & profugus feralis illius tabulæ, vir 2
...næ quidem, ſed calamitoſæ virtutis, malis
...maria terraſque permiſcuit : & jam Afri-
...am Balearibus inſulis, fortunam expertus, miſ-

SALMASII.

...*jam Africæ, jam Balearibus* ...*ſulis*] Scribere malim, *etiam* ..., *etiam Balearibus inſulis, fortu-*... *pertus.* & verum prorſus cen-

VARIORUM.

...æ hoc capite ſcribit Florus, lege ...ud Appian. de bell. civ. 1, pag. ...p. Liv. 90, & ſeqq. Plura Plut. ... Sertorii : Valer. Max. 1. 2. 4: ... Auctor de vir. illuſt. cap. 63, ... Eutrop. in princ. ſexti. Hic ...us cervam candidam inſignis ... per Luſitaniam ducebat, & ab ea, quæ agenda aut vitanda eſſent, moneri ſe aſſeverabat, ut barbari ad omnia, tanquam divinitus imperata, obedirent. Frontin. 1. 11. 13: 1. 5. 1: 1. 10. 1: 2. 1. 3: 4. 7. 6: Oroſ. 5. 22. *Camers.* Poſterius hoc recenſent etiam Plin. 8. 32: Plut. Sertor. cap. 16: Val. Max. 1. 2. 4: Agell. 15. 22. *Freinsh.*

1. *Hoſtile potius, an civile*] *Civile* bellum, quod inter ſe gerunt cives, & ejuſdem loci incolæ : *hoſtile*, quod hoſtes, id eſt, peregrini, & diverſarum civitatum regionumque homines. Ita enim *hoſtes* ſunt dicti prius, qui poſtea peregrini, auctore Cicer. off. 1. 12: & Varrone, quarto de lingua Latina. Quod autem *hoſtile* hoc loco appellatur,

miſſuſque in Oceanum, Fortunatas inſulas pe-
3 netravit: tandem Hiſpaniam armavit. Viro
cum viris facile convenit. Nec alias magis ap-
paruit Hiſpani militis vigor, quam Romano
4 duce. Quanquam ille, non contentus Hiſpa-
nia, ad Mithridatem quoque Ponticoſque re-
5 ſpexit, regemque claſſe juvit. Et quid futurum
fuit? ſatis tanto hoſti uno imperatore reſiſtere
res Romana non potuit. additus Metello
Cnæus Pompeius. Hi copias viri diu, & anci-
piti ſemper acie, attrivere: nec tamen prius
bello,

tur, idem etiam externum bellum dicetur in fine hujus capitis: & infra, 4. 2. 4. *Vinetus.*

SALMASII.

5. *Et quid futurum fuit?*] Veteres libri ita diſtinguunt: *& quid futurum fuit ſatis tanto hoſti?* ſed male. alii, *& quid futurum fuit ſatis?* etiam male.

VARIORUM.

2. *Miſſuſque in Oceanum. Fortunatas inſulas penetravit*] Falſa manifeſto ſcriptura. à quo enim miſſus, jam ſui juris, & imperator ipſe? Præterea non penetravit inſulas Fortunatas, ſed meditatus eſt tantum id conſilium, non exequutus. teſtor Salluſt. Incert. 9. 22, ab Acrone citatum, qui tradit, Sertorium victum voluiſſe fugere ad inſulas Fortunatas. Teſtor Plut. Sertor. cap. 13, qui idem voluiſſe tantum ſcribit, efficere non potuiſſe. Quid ergo? ſcribendum, *niſuſque in Oceanum Fortunataſque inſulas penetrare.* eo magis, quod illud *Fortunataſque* etiam extet in vet. noſtra editione. Fortunatæ hodie putantur *Iſole di Canaria*, Franc. Lopez di Gomara nell' Hiſt. Gener. delle Indie, cap. 223. *Freinsh.*

3. *Viro cum viris*] Sic v. e. & mſſ aliquot Vineti, omneſque Pall. aliæ edd. præponunt, *ubi viro*, &c. *Gruterus.* Vulgatiſſimum autem eſt illud, ὅμοιον ὁμοίῳ φίλον, *Simile ſimili gaudere:* & exempla dictaque in hoc genus trita. *Freinsh.*

Hiſpani militis vigor] Etiam ſupra, 2. 17. 13, dictum eſt, Hiſpanos non tam animis viribuſque, quam ducibus defectos, nihil egregium auſos. *Freinsh.*

Romano duce] Non minus in duce, quam exercitu, reponendum, ſupra, 2. 18. 11, monuimus. *Freinsh.*

4. *Ad Mithridatem quoque reſpexit*] Cum Mithridate enim fœdus junxit: cujus capita in Plutar. Sertor. cap. 40: & Lucullo. *Freinsh.*

5. *Et quid futurum fuit?*] Mihi videntur excidiſſe quædam hoc loco: quomodocunque enim componas reliquias iſtas, parum ſani ſenſus elicias. putem, Florum hoc voluiſſe dicere, quibus verbis id fecerit; *& quid futurum fuit, ſi tanti duces conjungerentur?* Mithridates nempe, & Sertorius. ſic ſupra, 2. 8. 7: *Et quod illud fuiſſet periculum, ſi ſe conſiliis ejus rex tradidiſſet?* Freinsh.

Nec tamen prius, &c.] Ejicerem quæ

o quam ſuorum ſcelere, & inſidiis, extin-
e. Copias ejus prope tota Hiſpania per- 6
i, diu & ancipiti ſemper acie dimicave-
unt. Prima per legatos certamina habita,
hinc Domitius, & cohortes inde Her-
ii proluderent: mox his apud Segoviam; 7
ud Anam flumen, oppreſſis, ipſi duces
us invicem experti, apud Lauronem,
Sucronem, æquavere clades. Tum illis 8
pulationem agrorum, his ad urbium ex-
dia converſis, miſera inter Romanos duces
Hiſpa-

…ſerunt; *hi copias viri diu & …per acie attrivere.* nam ea-… ſequuntur convenientiori … *…sh.*

…ALMASII.

…*ipiti ſemper acie dimicave-*… *domaverunt*, aut *domuerunt*. …le periodum: *copias ejus pro-*… *…nia perſequuti, diu & anci-*… *…cie domaverunt.*

…*inc Domitius, & cohortes* … *ii proluderent*] Florum per … ntum legerant, qui hanc … nobis ſuppoſuerunt: qui … o quas Hirtulei cohortes … tinum legiſſent; ſatis ha-… tim illas huc introducere. … ria, id facerent, facile ſecu-… , in omnibus veteribus … gendum *& Thorius*: diſtin-… *quum hinc Domitius & Tho-*… *Herculei proluderent*. Domi-… rius (ſive is ſit Thoranius … Metelli legatus) *hinc*, nem-… us Metelli, *inde*, ex parti-… i, *Hirculei*, ſive *Herculei*. … Herculeios fratres in par-… orii omnibus notiſſimum eſt. Plutarchus Domitium & Luſium vocat, non Thorium, *δομέτιον μὲν*, inquit, *καὶ λούσιον ἀνθύπατον ὄντα τῆς ἑτέρας ἰβηρίας διὰ τοῦ ταμίου καταγωνισάμενος*, &c. Sed hic Thorius, Domitio junctus, ſine dubio is eſt, qui, ut ſupra diximus, Plutarcho Thoranius. quem devicit Sertorius. verba Plutarchi, *κατὰ κράτος καὶ θωράνιον ἄλλον ἡγεμόνα τῶν ἀπὸ μετέλλου πεμφθέντων μετὰ δυνάμεως ἀνελεῖν*. Sed ut hæc incerta eſſe poſſent: ita de veritate lectionis, quam exhibuimus, nullus dubitare poſſum.

VARIORUM.

5. *Domaverunt*] Eſt à Pal. pr. nec divertunt alii duo, quam quod ii *domuerunt*. editi prius, *dimicaverunt*. Gruterus. In noſtra etiam eſt *domaverunt*. Freinsh.

7. *Segoviam*] De hac urbe locisque aliis Hiſpanis, quæ hic memorantur, conſulendus omnino Ludovicus Nonius. *Freinsh.*

8. *Miſera*, &c.] Senſus eſt: *miſera Hiſpania dabat pœnas diſcordiæ inter Romanos.* Solet autem ita fieri: nec egemus exemplis. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

9 Hiſpania diſcordiæ pœnas dabat: donec oppreſſo domeſtica fraude Sertorio, victo deditoque Perperna, ipſæ quoque in Romanam fidem venere urbes, Oſca, Terme, Tutia, Valentia, Auxima, & infame nihil non experta
10 Calaguris. Sic recepta in pacem Hiſpania. Victores duces externum id magis, quam civile, bellum videri voluerunt, ut triumpharent.

C A P.

SALMASII.

9. *Terme, Tutia*] Lege *Termes*, ex libris. Ptolomæo, τέρμης.

VARIORUM.

9. *Oppreſſo domeſtica fraude Sertorio*] In convivio illo, quod deſcripſit Salluſt. H. 3. 5. 22. *Freinsh.*

Oſca, Termes, Tutia] Sic fere Pall. nempe, *Termeſtudia*, aut *Oſcater Meſtudia.* editi antea, *Terme.* Gruterus. Noſtra vetus, *oſtater, meſtudia*. Freinsh.

Infame] Ita Vineti mſſ. quidam: editi enim omnes, *& infame*, unica dictione; quomodo fere Pall. quod neque omnino ideo damnaverim. *Gruterus.* Prior lectio ſtabilitur ſimili loco infra, 4. 5. 3: & eo, quod de fame Calaguritana Val. Max. 7. 6. 3, ext. recenſet; Eos *uxores natoſque ad uſum nefariæ dapis vertere, & reliquias ſalire non dubitaſſe.* quod idem firmat Salluſtius, H. 3.1.10. nam de his ipſis loquitur; eo deveniſſe, ut uxoribus liberiſque mactatis, eorumque *parte conſumpta, reliqua cadaverum ad diuturnitatem uſus ſallerent.* Vide quo ſcelerum homines adigat neceſſitas. Adde quæ notamus ſupra, 2. 18. 14. & Berneccerum ad Sueton. Auguſto, 14. 1. *Freinsh.*

10. *Ut triumpharent*] Nam ex civilibus bellis non triumphatur: *quia ut neceſſariæ iſtæ, ita lugubres ſemper exiſtimatæ, victoriæ ſunt: utpote non externo, ſed domeſtico, partæ cruore.* Val. Max. 2. 8. 7. Adde Paneg. Vet. 12. 6. Hinc Lucanus, princ. operis:

Bella geri placuit nullos habitura triumphos.

Hoc eſt, civilia. Sic Cæſar de civibus non triumphavit. quo reſpexit noſter, infra, 4. 2. 89: *Pharſalia, & Thapſos, & Munda, nuſquam. & quanto majora erant de quibus non triumphabat?* Rationem reddit Appian. de bell. civ. lib. 2, pag. 491, nec ipſi honeſtum futurum fuiſſe, & civibus luctuoſum & infauſtiſſimum. nam ob externas victorias talia fieri ſolita; *domeſtica mala triſtitia operienda*, ut ait Tacit. 3. 18. 3. Cæſar tamen Auguſtus triumphavit ex Actiaca victoria, Ep. Liv. 133. Niſi forte & ille externum bellum videri voluit iſtud. *Freinsh.*

SAL-

CAP. XXIII.

Bellum civile ſub Lepido.

M Arco Lepido, Quincto Catulo, conſuli- 1
bus, civile bellum pene citius oppreſ-
ſum eſt, quam inciperet: ſed quantum, late-
ax illius motus ab ipſo Syllæ rogo exarſit!
dus namque rerum novarum per inſolen- 2
Lepidus, acta tanti viri reſcindere para-
nec immerito, ſi tamen poſſet ſine magna
: Reipublicæ. Nam quum jure belli Sylla 3
tor proſcripſiſſet inimicos: qui ſuper-
:, revocante Lepido, quid aliud quam ad
m vocabantur? quumque damnatorum
m bona addicente Sylla, quamvis male
ı, jure tamen, repetitio eorum procul-
o labefactabat compoſitam civitatem. Ex- 4
bat ergo quaſi ægræ ſauciæque Reipubli-
quieſcere quomodocunque: ne vulnera
ione ipſa reſcinderentur. Ergo quum tur- 5
concionibus, velut claſſico, civitatem ter-
t, profectus in Etruriam, arma inde &
citum Urbi admoverat. Sed jam Milvium 6
pon-

SALMASII.

S] *Milvium pontem*] Nazaria-
s, *Mulvium*. *Milvius* vulgo
. *Milvius*, & *Molvius*, in ve-
bris non raro ſcriptum reperi-
ud Ammianum etiam, *Mul-*
uodam loco legimus. Græci
quoque μούλβιον. Faſti Siculi, qui nu-
per à ſummo viro Joſepho Scaligero
editi ſunt, μουλουβίον ſcriptum ha-
bent, pro μούλβιον. καὶ φανερώτατα
πέπτωκε μὲν ἐπὶ ῥώμης μαξέντιος πηγεὶς
εἰς τὸν τίβεριν ποταμὸν, εἰς τὴν γεφύραν μου-
λουβίου βασιλεύσας ἔτη ϛ. pluribus de
hac ſcriptura dicemus alibi.

pontem collemque Janiculum Lutatius Catulus,

VARIORUM.

SCribunt hæc Ep. Liv. 90: Plutarchus, Pompeio, cap.25: Appian. de bellis civ. lib. 1, pag. 416: Val. Max. 2. 3. Lepidus Cos. fuit anno urbis DCLXVI, Euſeb. lib.temp.dicit, Olympiade CLVII hoſtem publice judicatum. *Camers.*

1. *Sed quantum lateque*] Quid ſibi velint hæ quiſquiliæ, non exputo. Iſtud contendere auſim, ſequentia Florum abſque exclamatione, narrative, ut loquuntur, concepiſſe, hoc modo; *Fax illius motus ab ipſo Syllæ rogo exarſit*. Idem luſus ſupra, 3. 18.4: *eadem fax, quæ Druſum cremavit, ſocios in arma & oppugnationem urbis accendit.* Ovid. Faſt. 2:

Conde tuas, Hymenæe, faces, & ab ignibus atris
Aufer, habent alias mœſta ſepulcra faces.

Ceterum, quod de poſitione verborum diximus, multis auctoris locis poſſemus adſtruere. ſic enim ſolet ille primo proponere, quale bellum narraturus ſit: mox cauſſam ejus ſubjicere, eo quem dixi modo: demum ipſam hiſtoriam exequi. Sic ſupra, 2. 8. 5: 2. 14. 2: 2. 15. 3: 2. 16. 2: 3. 5. 1: 3. 14. 1. *&c.* Freinsh.

Ab ipſo Syllæ rogo] Vere. nam crematus hic primus omnium Corneliorum, cum majores ejus terra conderentur. Advertit Stadius, ex Cicer. de leg. 2. 22; ubi cauſſam ejus rei dicit fuiſſe, quod Sylla Marii reliquias diſſipari juſſerat (quod etiam Val. Max. 9. 2. 1. f, refert) eoque talionem metuebat. Inſignis eſt ſententia apud Saxonem, ut eſt iſte auctor ultra ſeculum ſuum, Hiſt. Dan. lib. 5, pag. 79: *Par eſt, ut alieni corruptor cineris, nullo funeris obſequio donetur; ſortemque proprio referat corpore, quam in alieno perpetrarit.* In hac Hiſt. apud Ampelium, pro *metu Siciliæ*, leg. *metu Syllæ.* Freinsh.

3. *Quamvis male capta, jure tamen*] Apparet igitur, non idem jus eſſe, & juſtum. Jus enim poſitivum, ut appellant, à jubendo dictum, lex eſt, arbitrio imperantis lata. quapropter evenit, ut tales plerumque leges ſint, quales earum auctores. Egregia eſt in hanc rem diſputatio Alcibiadis, & Periclis, apud Xenophontem, memorabilium lib. 1, pag. 718, quam attente legiſſe & conſideraſſe, operæ pretium fuerit. Ideo, ſecundum Cicer. de leg. 1. 15: *ſtultiſſimum eſt, exiſtimare omnia juſta eſſe, quæ ſcita ſint in populorum inſtitutis & legibus.* Quare pulcre in l. 183, de R. J. dictum eſt: *Etſi nihil facile mutandum eſt ex ſolennibus: tamen ubi æquitas evidens poſcit, ſubveniendum eſt.* Hinc intelligitur, quid in animo habuerit Tacit. 3.27.2, cum XII tabulas *finem æqui juris* diceret. Affine eſt huic, quod in l. pen. de juſt. & jur. ſcribitur, *prætorem jus dicere, etiam cum inique decernit.* Freinsh.

4. *Ne vulnera curatione ipſa reſcinderentur*] Elegans tranſlatio, & frequens ſcriptoribus. Ad eum ſenſum Seneca, in princ. conſol. ad Helviam: *in morbis nihil eſt pernicioſius, quam immatura medicina.* & de benef. 5. 16: *Ingratus L. Sylla, qui patriam durioribus remediis, quam pericula erant, ſanavit.* Tacit. 3. 28. 1: *Cn. Pompeius gravior remediis, quam delicta erant.* & 12. 54. 3: *Felix intempeſtivis remediis delicta accendebat.* Contra Cic. *Appii vulnera non refricando, ſaluti provinciæ ſuæ conſulebat,* ad Attic. 5. 15. His talibus accidit ſæpe, quod de malis oratoribus eſt apud Cicer. de orat. 2. 75, ut *quæ ſanare non poſſunt, exulcerent.* Freinsh.

5. *Turbidis concionibus*] Extat una concionum ejus apud Salluſt. Hiſtor. primo. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

lius Cnæuſque Pompeius, Syllanæ dominationis duces atque ſigniferi, alio exercitu inſederant. A quibus primo ſtatim impetu retro pul- 7
ſus hoſtiſque à ſenatu judicatus, incruenta fuga Etruriam, inde Sardiniam, receſſit: ibique morbo & pœnitentia interiit. Victores, quod non temere alias in civilibus bellis, pace contenti fuerunt.

L I-

VARIORUM.

7 *Etruriam*] Ita Pall. tres, ita v. e. [... in noſtra] aliæ, *in Etruriam.* Gruterus. Ad Hiſtoriam pulcre Rutil., Itin. lib. 1, verſ. 295:

...r caſtrorum veſtigia ſermo retexit
Sardoam, Lepido præcipitante, fugam.
...re namque Coſæ cognatos depulit hoſtes,
Virtutem Catuli Roma ſecuta ducis. Freinsh.

Morbo & pœnitentia] Plinius firmat, ... ubi malim; *quem eventi anxie... licimus mortuum.* quamvis nec ... judicium damnem, qui legunt; *... divortii anxietate diximus mor...* Plut. Pompeio, cap. 26: *morbo correptus expiravit, fractus animo, non ob res perditas (ut autumant), ſed quum eſſet nactus epiſtolium, ex quo ſtuprum uxoris comperit.* Periit igitur incruenta morte; quamvis diverſum videatur velle Sueton. Cæſ. 5. 2: ubi, *poſt necem conſulis* (Lepidi). Sed advertendum, necis vocabulum etiam pro morte non violenta ſumi, ſicut ad Juſtin. 42. 1. 1, notavit Berneccerus. *Freinsh.*

Quod non temere alias in civilibus bellis] Sic v. e. & noviſſimæ aliquot, item mſſ. Vineti. antea inepte legebatur: *quod non tenuere aliis in civilibus,* &c. *Gruterus.*

Pace contenti fuerunt] Alias enim dominatio, vel ſaltem vindicta, peti ſolet. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

LIBER QUARTUS.

CAP. I.

Bellum Catilinarium.

1 CATILINAM luxuria primum, tum
hinc conflata egeſtas rei familiaris;
ſimul occaſio, quod, in extremis fini-
bus mundi, arma Romana peregrina-
bantur, in nefaria conſilia opprimendæ patriæ
2 ſuæ compulere; Senatum confodere, Conſules
trucidare, diſtringere incendiis Urbem, diripe-
re ærarium, totam denique rempublicam fun-
ditus tollere, & quicquid nec Annibal videre-
3 tur optaſſe. Quæ omnia quibus (ô nefas!) ſociis
ag-

SALMASII.

3. QVæ omnia] Me judice, omnibus libris adſtipulantibus, iſtæ duæ voces expungendæ, & ita locus concipiendus: *Senatum confodere, Conſules trucidare, diſtringere incendiis urbem, diripere ærarium, totam denique remp. funditus tollere, & quidquid nec Hannibal videretur optaſſe, quibus (ô nefas!) ſociis aggreſſus eſt?* non habent enim illa, quo referantur, ſi duas illas, quas ſuſtulimus, λέξεις ſuo loco manere ſinas.

VARIORUM.

BEllum Catilinarium ſcribunt fere omnes. Ep. Liv. 102, & 103. Item Salluſtius: Appian. de bel. civ. lib. 2, pag. 428: Plutarch. in vitis Syllæ, Ciceronis, Cæſaris. Val. Max. 5. 8. 5: & 5. 1: 5. 11: Auguſt. de civit. 1. 5: 2. 23: Oroſ. 6. 6. Extant quatuor Ciceronis invectivarum in L. Catilinam libri, quibus rem totam ſimul, & eleganter, com-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

...ſus eſt? Ipſe patricius. ſed hoc minus eſt: ..., Porcii, Syllæ, Cethegi, Antonii, Var...i, atque Longini, quæ familiæ? quæ ſe...insignia? Lentulus quoque tunc maxime ...r; hos omnes immaniſſimi facinoris ſa...s habuit. Additum eſt pignus conjura- 4
...i, ſanguis humanus: quem circumlatum pa-

...s eſt. Meminit Euſeb., lib. ... Plin., 7. 28: Juvenalis, ſat. 10. ...ſt autem bellum hoc anno ...c, ab U. C. auctore Eutropio, ...videtur legendum, DCXCIX. ...is eſt numerus annorum ...ſium, DCCXCIX, pro DCXCIX: ... 33, dicit, Ciceronem fuiſſe ...o U. C. DCC, in cujus con...c geſta ſunt. *Camers.* Pighius .... Ciceronis conſulatum re... Ann. Urb. Cond. DCXC.

...ALMASII.

...*ronii*] *Antronii*, eorundem o...ibrorum conſenſus facit, ut ...obem. Antronios habuiſſe ...juratione m, omnibus erudi...n eſt. ſed & cum Antonios ...buiſſe nemini dubium ſit, ...gendum, *Antonii*, *Antronii*, ...*i*, &c.

... *maxime*] N. *Tunc cum ma-* ...χαϊκῶς. *cum maxime* autem ...άλιςα. Gloſſæ, *cum maxime*, ...

...ARIORUM.

...*tilinam*] Continuat iſta cum ...ntibus v. e. item Pal. tert. re...ue enim hinc commode li...s auſpicandus. *Gruterus.*

...*ia primum, tum hinc conflata* ...lautus in pr. Trinummi fabu... *uxuriam inopiæ matrem.* Hinc Claudianus, in Ruffin. 1. 35:

Et luxus populator opum, cui ſemper adhærens
Infelix humili greſſu comitatur egeſtas. Camers.

Adde ſupra, 3. 12. 8: & 3. 12. 12: & omnino Salluſtium, hujus Catilinariæ libro, loco non uno, ſed nominatim 18. 3: item Heraldum, ad Martialem, 3. 10. 3. *Freinsh.*

Simul occaſio] Vide ſupra, 3. 5. 4: & 3. 6. 1: Idem dicit Salluſt. Cat. 16. 6: *in Italia nullus exercitus: Cn. Pompeius in extremis terris bellum gerebat.* Et hic eſt morbus magnorum imperiorum, ut late diffuſa non ubique æqualiter regi poſſint. vide quæ notamus infra, 4. 12. 29. *Freinsh.*

2. *Videretur optaſſe, quibus (ô nefas!) ſociis*] Sic v. e. ſic Pall. o. & proxime his ſeqq. edd. *quibus id nefas ſociis.* nam Vineti: *videtur optaſſe. Quæ omnia quibus (ô nefas!) ſociis.* ſatis licenter, ſi præter libros. *Gruterus.* Præter iſtos autem ſocios quos numerat Florus, *erant complures paullo occultius conſilii hujus participes nobiles; quos magis dominationis ſpes hortabatur, quam inopia, aut alia neceſſitudo.* Salluſt. Cat. 17. 6, ut nominatim *M. Craſſus* eodem loco. item *Cæſar.* Plutarchus Cæſare, cap. 11. *Freinsh.*

3. *Cum maxime*] Sæpius autem occurrunt exempla hujus depravationis, quæ ſollicite collegit Zinzerlingius, promulſide critic. juven. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

pateris bibere: ſummum nefas, niſi amplius
5 eſſet, propter quod biberunt. Actum erat de pulcerrimo imperio, niſi illa conjuratio in Ciceronem & Antonium Conſules incidiſſet: quorum alter induſtria rem patefecit, alter
6 manu oppreſſit. Tanti ſceleris indicium per Fulviam emerſit, viliſſimum ſcortum, ſed in patriciis

SALMASII.

4. *Propter quod biberunt*] Nihil mutamus. libri quidam, *biberetur.* non etiam male.

6. *Sed in patriciis innocens*] Conſultius mihi, puto, fuiſſet, hunc locum tacite præterire, quam ad ſcopulum offendere, quem nemo adhuc ſine periculo prætervectus eſt. priores editiones, *parricidii innocens.* ὁ μακαρίτης Lipſius, *patriciis innocens*, in veteribus libris legerat; ex quo ipſe divinarat, *patriciis innocentius.* Libri quos vidimus, *patriciis innocens.* In Nazariano omnium optimo correctum eſt, *ſed patricius innocens.* legebam aliquando, *patriciis innoteſcens.* Viliſſimum, inquit, ſcortum Fulvia, ſed quam patricii frequentarent: ita ut ex ea conſuetudine, quam cum illa patricii & nobiles habebant, etiam de conjuratione, quam illi moliebantur, audiverit & indicaverit. an aliud aliquid lateat, neſcio. mihi ſane non placet, *patriciis innocentius*, & quidquid aliis placuit comminiſci.

VARIORUM.

4. *Sanguis humanus*] Recenſet hoc Salluſt. Cat. cap. 22, ita, ut propior videatur non credenti. De more hoc ſanguine ſanciendi fœdera & amicitias, vide omnino Lipſium, in Tacit, 12. 47. 3. ad cujus exempla adde Plut. Poplicola, cap. 6, de Brutis, Aquiliis, & Vitelliis: *omnibus viſum eſt, hominis jugulati ſanguine libato, & viſceribus tactis, magnum & dirum jusjurandum concipere.* & Saxonem Grammat., Hiſtor. Dan. lib. 1, pag. 11: *Spoliatum nutrice Hadingum grandævus forte quidam, altero orbus oculo, ſolitarium miſeratus, Liſero cuidam piratæ, ſolenni pactionis jure conciliat. Siquidem icturi fœdus veteres, veſtigia ſua mutui ſanguinis aſperſione perfundere conſueverant, amicitiarum pignus alterni cruoris commercio firmaturi.* Solin. cap. 25, de Scythis: *Hauſtu mutui ſanguinis fœdus ſanciunt, non ſuo tantum more, ſed Medorum quoque uſitata diſciplina.* Freinsh.

5. *Ciceronem*] Pro Ciceronis geſtis lege quæ ſcribit Plinius, 7. 30. Ob id factum Cicero *Pater patriæ* à Catone Uticenſi primum appellatus eſt. Plin. ibid. Plut. Cicer. cap. 31: Juvenal. 8, 244: Lucan. 7. 62. *Camers.*

Antonium] Hic tamen parum ad opprimendum Catilinam contuliſſe legitur. immo pactione provinciæ vix perſuaſum à Cicerone, ut cum Rep. ſentiret; nec ipſum adeo pugnaſſe in hoſtes, ſed bellum id per Petreium, legatum ſuum, confeciſſe. Hæc ex Cicerone paſſim, & Salluſtio. *Freinsh.*

Alter induſtria, &c.] Pertinet huc quod ille Cicero dixit, Off. 1.22: *Parvi ſunt foris arma, niſi ſit conſilium domi.* qua de re videndus late Lipſius, Polit. 3. 3: & 5. 2. *Freinsh.*

VA-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

innocens. Tum Conſul habito ſenatu, ...ſentem parricidam, in præſentem reum, ...o peroravit: ſed non amplius profectum, ut hoſtis evaderet, ſeque palam profeſſo ...*ium ſuum reſtincturum ruina* minaretur. Et ...uidem ad præparatum à Manlio in Etru... ...ercitum proficiſcitur, ſigna illaturus Ur... ...entulus deſtinatum familiæ ſuæ Sibyllinis ...bus regnum ſibi vaticinans, ad præſtitu... ...ì Catilina diem, urbe tota viros, faces, tela,

...ARIORUM.

...*ricidii innocens*] Ea autem, ...onimus, lectio ita commo... ...t explicari; ut Fulvia qui... ...ſcortum & infamis vitæ fue... ...ocens tamen parricidii. *Parri*... ...nim vocari ſenatus cædem, ...nque, immo ipſius patriæ, ...nem; quæ omnia peracturus ...ina, multis auctorum locis ...oſlit; quorum pauca in indi... ...ſcripſimus. Neſcio quid ſibi ...ra vetus, *patricii nominis*. quæ ...on contemnenda eſt lectio; ...nim, ſcortum quidem vulga..., ſed gente patriciam. priori ...quieſcimus. *Freinsh.*

...*m conſul*, &c.] Corrupta ſunt ...t nemo non videt. vetus no...: *Conſul habito ſenatu in præ*... ...*rricidam reum Cicero peroravit*. ...n: *habito ſenatu in præſentem* ...*n Cicero peroravit*. Nam quæ ...t, non videntur auctoris. De ... Cicero. *Freinsh.*

...*alam profeſſo*] Sic omnino di...t, qui ſenſum ſalvum velint. ...d *ſeque* refertur ad *reſtinctu*... ...*rofeſſo* ponitur adverbialiter, ...itatiſſimum eſt auctoribus, ...us generis exempla in indice Taciti notavimus: aliqua etiam in Juſtiniano, voce *Cognito*, &c. *Freinsh.*

Incendium ſuum reſtincturum ruina] Eadem Salluſt. Cat. 31. 10: Cicero pro Muræna, cap. 25: Val. Max. 9. 11. 3. Reſpexit huc, ut opinor, Seneca Tragœdus, cum Medeam ſuam ita faceret loqui in cognomine fabula, verſ. 427:

——— Sola eſt quies,
Mecum ruina cuncta ſi video obruta.

Sic apud Plut. Dione, cap. 55: *Dionyſius ruentem tyrannidem intendit in ruinis urbis funerare*. Pulcre Vellei. 2. 91. 4: *Quippe ita ſe mores habent, ut publica quiſque ruina malit occidere, quam ſua proteri, & idem paſſurus minus conſpici*. Freinsh.

8. *Sibi vaticinans*] Salluſt. Cat. 47. 4, dicebat, *ex libris Sibyllinis, regnum Romæ tribus Corneliis portendi; Cinnam atque Syllam antea; ſe tertium eſſe, cui fatum foret urbis potiri*. Idem Cicero, in Catilin. 3. 4. Ceterum multos in præcipitium impulerunt ſimilia vaticiniorum interpretamenta: ut hoc loco tutiſſimum ſit illud: *memento diffidere*. Sic Judæos apud Tacit. H. 5. 13. 4, decepit illud oraculum, *eo tempore Judæa profectos rerum potituros*. Freinsh.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

9 tela diſponit. Nec civili conſpiratione contentus, legatis Allobrogum, qui tum forte adfuerant, in arma ſollicitatis, iiſſet ultra Alpes furor, niſi, altera proditione Vulturcii, Prætoris literæ tenerentur. Statim Ciceronis imperio injecta eſt barbaris manus. Palam Prætor in
10 ſenatu convincitur. De ſupplicio agentibus, Cæſar parcendum dignitati, Cato animadvertendum pro ſcelere, cenſebat. Quam ſententiam ſequutis omnibus, in carcere parricidæ
11 ſtrangulantur. Quamvis parte conjurationis oppreſſa, tamen ab incepto Catilina non deſtitit, ſed infeſtis ab Etruria ſignis patriam petens, obvio Antonii exercitu opprimitur.
12 Quam atrociter dimicatum ſit, exitus docuit. nemo hoſtium bello ſuperfuit. Quem quis in pu-

SALMASII.

12. *Quem quis in pugnando*] Palatinus, *quiſque*: quodque etiam illæ editiones retinebant, quæ Vinetianam præceſſerunt. *quis* tamen libri meliores agnoſcunt.

VARIORUM.

9. *Altera proditione*] Prius enim patriæ proditor erat, conjurando cum hoſtibus ejus; mox ipſorum, cum quibus conjuraverat. An *altera proditio* dicitur, quia prior fuerat à Fulvia? *Freinsh.*

10. *Cæſar*] Ejus, & Catonis, contrariæ orationes extant in Salluſtii Catilinaria, cap. LI, & LII. *Freinsh.*

11. *Quamvis*] Offendit me iſta oppoſitio, *quamvis*, & *tamen*, quorum alterutrum ſæpius intrudi ſolet auctoribus, cum uno poſito utrumque intelligatur. malim, *parte conjurationis oppreſſa, tamen*, &c. magis Floriane. *Freinsh.*

Ab Etruria] Sic leg. apud L. Ampelium, ubi male: *in Appulia debellatus eſt*. Freinsh.

12. *Quem quis in pugnando*] Ceterum tota iſthæc periodus, ut & pars ſequentis, vel adſuta eſt auctori noſtro ab aliquo ſcriba, aut auctor ipſe eam mutuo ſumpſit à Salluſtio. totidem ſane verbis conſpicitur in ejus Catil. cap. 61. quod miror nemini hactenus viſum notatumque. *Gruterus.* Ad hanc autem formam locutos plures notavit Berneccerus, ad Juſtin. 9. 3. 10. quibus adde noſtrum ſupra, 1. 18. 17: Curt. 3. 11. 9: Guntherum, Ligur. 9. 359: & antiquiſſimum omnium Plautum, Amphitr. 1. 1: Arrian. fin. lib. 11. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

pugnando ceperat locum, eum amiſſa anima corpore tegebat. Catilina longe à ſuis inter 13
hoſtium cadavera repertus eſt; pulcerrima morte, ſi pro patria ſic concidiſſet.

CAP. II.

Bellum Cæſaris & Pompeii.

Cum pene toto orbe pacato, majus erat im- 1
perium Romanum, quam ut ullis externis viribus extingui poſſet. Itaque invidens fortunæ principi gentium Populo, ipſum illum in exitium ſuum armavit. ac Mariana quidem, 2
Cinnanaque, rabies intra Urbem ſe præcluſerat,

SALMASII.

EXternis viribus extingui poſſet] Libri omnes, *opprimi*.

ntra urbem ſe præcluſerat] Nihil ...ſt illa lectione, quam pridem ...averat vir ſummus Gruterus ... *præluſerat*: ita omnino ſcripſit ...s. *Cinnanaque rabies intra urbem ...at, quaſi experiretur*. experiri, ...re, tentare, verba ſunt, τῶν ...ῶν αὐλητικῶν aut κιθαρῳδι-... quibus metaphora ducta eſt. ... libri veteres pronomine *ſe*: ...*rat* tamen retinent. pro quo, ...*at*, verum eſt.

VARIORUM.

...um Civile inter Cæſarem, & ...npeium, ſcribunt inprimis Cæ-..., tribus libris. Epit. Liv. 109, & ...Plut., Cæſare, & Pompeio. Ap-... de bell. civ. lib. 2: copioſe Au-... vit. 3. 30: Auctor de vir. illuſtr. cap. ult.: Eutrop. 6: Oroſ. 6. 15, &c: Val. Max. 1. 5. 6: 1. 6. 12, & 13: 4. 5. 5, & 6: 4. 6. 4: 5. 1. 10: Agell. 15. 18: Lucanus: Plin. 7. 25, & 26. *Camers.*

1. *Pene toto orbe pacato*] Idem Petronius, Satyrico, ſed magis poëtice:

Orbem jam totum victor Romanus habebat. Freinſh.

Quam ut ullis externis viribus extingui poſſet] Sic Petilius, apud Tacit., H. 4. 74. 9, de ſui temporis imperio: *Octingentorum annorum fortuna diſciplinaque compages hæc coaluit: quæ convelli ſine exitio convellentium non poteſt.* Sed accidit hic, quod ſolet magnis imperiis: *Nulla* enim (verba ſunt Annib. apud Livium, 30. 44. 6.) *magna civitas diu quieſcere poteſt: ſi foris hoſtem non habet, domi invenit.* Sed talia late & eleganter proſequitur, in diſputatione de Monarchia Univerſali, ſupra citatus Marcus à Rechlingen. *Freinſh.*

Invidens fortuna] Adde ſupra, 1. 13. 1.

SAL-

rat, quaſi experiretur. Syllana tempeſtas latius,
3 intra Italiam tamen, detonuerat. Cæſaris furor, atque Pompeii, Urbem, Italiam, gentes, nationes, totum denique, qua patebat, imperium, quodam quaſi diluvio & inflammatione
4 corripuit; adeo, ut non recte tantum *civile* dicatur, ac ne *ſociale* quidem, ſed nec *externum*: ſed potius *commune quoddam ex omnibus*, *& plus*
5 *quam bellum*. Quippe ſi duces ejus inſpicias, totus ſenatus in partibus. ſi exercitus, hinc undecim legiones, inde decem & octo, flos

omnis

SALMASII.

4. *Ex omnibus, & pluſquam bellum*] Palatinus vetus, *ex omnibus gentibus, & pluſquam civile bellum. gentibus* illud falſum eſt. *civile* poſſet locum habere, niſi ἐμφατικώτερον eſſet, *& pluſquam bellum.*

VARIORUM.

2. *Præluſerat*] Utitur hoc verbo noſter ſupra, 3.22.6. ubi tamen *proluderent*. ſed perinde eſt; eadem enim utriuſque verbi ſignificatio. Sic apud Virg., Æn. 12.106, ex Georg. 3.234, repetitum:

—— *ſparſa ad pugnam proludit arena.*

Ubi Servius, *ad pugnam proludit*, præmeditatur. Rutil., Itiner. 1.257:

Vt ſolet excuſſis pugnam præludere glebis.

Cicero, Divin. in Q. Cæcil. cap. 14. f: & de Orat. 2.80, de exordiis: *Ejusmodi illa proluſio debet eſſe, non ut Samnitum, qui vibrant haſtas ante pugnam, quibus in pugnando nihil utuntur: ſed ut ipſis ſententiis quibus proluſerunt, vel pugnare poſſint. Sin mecum in hac proluſione nihil fueris*, id eſt, præmeditatione certaminis, *quem te in ipſa pugna cum acerrimo adverſario fore putemus?* Seneca, natural. quæſt. 3.28, ad inundationes transfert. De proluſionibus gladiatoriis quædam annotat Lipſius, Saturn. 2.19, quæ ad pleniorem hujus loci intellectum faciunt. *Præſudare* legitur apud Statium, princ. lib. VI. Porro cum hoc loco confer quod ſcripſit ſupra, 3.21.3. *Freinsh.*

3. *Et inflammatione*] Malim, *aut inflammat.*; nec enim iſta miſcentur. *Nam id quoque inprimis eſt cuſtodiendum, ut quo ex genere cœperis tranſlationis, hoc* quoque *deſinas. Multi enim cum initium à tempeſtate ſumpſerunt, incendio aut ruina finiunt.* Quintilian. 8.6, pag. 130. k. *Freinsh.*

4. *Ex omnibus, & pluſquam bellum*] Reſpexiſſe videtur auctor, cum hæc ſcriberet, Lucanum princ. Pharſal. qui *pluſquam civilia bella* ſe canere dicit. Ex quo, an noſtro, deſumpſit hoc, belloque Artaxerxis & Cyri attribuit, Oroſius, 2.18; & ex eo Adonis Chronic. ſub anno 4486: *Bellum civile, & pluſquam civile, apud Perſas geſtum.* Freinsh.

SAL-

...m & robur Italici ſanguinis. ſi auxilia ſo-
...rum, hinc Gallici Germanique delectus:
...Deiotarus, Ariobarzanes, Tarcondimo-
...Cothus, omne Thraciæ, Cappadociæ-
...Ciliciæ, Macedoniæ, Græciæ, Ætoliæ,
...que robur Orientis. ſi moram belli, qua-
...nni, & pro clade rerum breve tempus. ſi
...i & ſpatium ubi commiſſum eſt, intra
...n; inde ſe in Galliam Hiſpaniamque de-
...t reverſumque ab Occaſu, totis viribus in
... Theſſaliaque conſedit; hinc in Ægy-
...n ſubito tranſiliit, inde reſpexit Aſiam; in-
...Africæ incubuit: poſtremo in Hiſpaniam
re-

SALMASII.

...rcondimotus] Libri veteres in
...t corruptiſſimi, quorum nul-
... ſincerum vidi. pro *Cothius*,
...*bus*, aut *Cointus*, exhibent. &
... *omnis Thraciæ*. ut & paulo
...*liæ*, non *Ætoliæ*. mendoſiſ-

...*reſpexit Aſiam, inde Africæ*
... Lege, *inde reſpexit Aſiam*,
...*ubuit: poſtremo*, &c.
...*aniam remigravit*] Semper
...uid exhibent, quod agamus,
...es. qui ſanam haberent
... jam dudum ſtudia noſtra
...t. cur illi mutarunt, *regyra-*
...*migravit?* ſequuti ſunt ſcili-
...um ſuum: nos noſtrum ſe-
...in reſtituenda voce, quam
...ecerant: *regyravit* igitur re-
... *regyrare* eſt περικάμψαι. ſu-
... *deflectere. In Galliam Hiſpa-*
...*eflexit*, περιεκάμψατο. Gloſ-
..., περικάμψαι. perperam vul-
...t, *revitare*, cui non convenit
... περικάμψαι. quidam Codi-
...ptius, *regnavit*.

VARIORUM.

5. *Undecim legiones*] *Cum Caſar eſſet decem legionibus pugnaciſſimis ſubnixus.* Senec. ep. 104. 40. *Freinsh.*

Tarchondimotus] Lucanus, 9. 219:

Cum Tarchon motus linquendi ſigna
Catonis Suſtulit. ——

Hic ubi primum ab indocto diviſus fuit *Tarchondimotus*, in *Tarchon*, & *dimotus*, ſciolus quiſpiam audaculus ex *dimotus*, quod putavit participium à dimoveor, primam ſyllabam, metri ſcilicet gratia, eraſit: atque ſic facta *Tarchon* & *motus* pro *Tarchondimotus*, aut *Tarcondimotus*, ſicut invenio ſcriptum apud Dionem, lib. 41, & 47, & 50, & 54. Hic autem ſi forte non ſit, qui *Tarcondarius* legitur in Cæſaris commentariis; eſt ſaltem *Tarcondementus*, in 14 Strabonis; *Tarcondemus* in Antonio Plutarchi; ſuperioris Ciliciæ regulus, quem Cicero *fideliſſimum ſocium, amiciſſimumque pop. Rom.* appellat, in literis ad S. P. Q. R. ſcriptis: quæ ſunt primæ libri quinctidecimi. *Vinetus*. Strabo, lib. XII, habet, *Caſtorem Saocondarium, generum Deiotari.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

7 remigravit, & ibi aliquando defecit. Sed non & odia partium finita cum bello. Non enim prius quievere, quam in Urbe ipſa, medio ſenatu, eorum, qui victi erant, odia, victoris
8 ſeſe cæde ſatiarent. Cauſa tantæ calamitatis eadem, quæ omnium: nimia felicitas. Siquidem Quincto Metello, Lucio Afranio, conſulibus, quum Romana majeſtas toto orbe polleret, recenteſque victorias, Ponticos & Armenios triumphos in Pompeianis theatris Roma cantaret; nimia Pompeii potentia apud otioſos, ut ſolet, cives, movit invidiam. Me-

tari. & Cæſar, civ. 3.4: *Tarcundarium Caſtorem.* Freinsh.

SALMASII.

8. *Cauſa tantæ calamitatis*] Merito non probamus veterum excuſorum lectionem, *neceſſitatis.* Nazarianus hic liber legit, *cauſa tantæ calamitatis, eademque omnium felicitas.* cujus auctoritas etſi apud me magna eſt, tantum tamen non poteſt me permovere; ut, *nimia*, expellam, quod maxime mihi retinendum videtur.

VARIORUM.

5. *Græciæ, Ætoliæ*] Ita primus reſtituo, ſuaſu v.e. aliæ namque perperam, *Græciæ, Italiæ*, quam lectionem retinent etiam Pall. tres. *Gruterus.*

6. *Quatuor annis*, &c.] Confer ſupra, 2.15.1. Porro, pro *&* pro clade, *hei pro clade* legit Valens Acidalius ad Velleium, 2.59.5. *Freinsh.*

8. *Cauſſa tantæ calamitatis*] Has cauſſas eleganter canit Lucanus, 1.67:

Fert animus cauſſas tantarum expromere rerum, &c.

Unde has aſſignat Lucanus cauſſas: Fatum ipſum: nimiam Rom. potentiam: diſcordem concordiam Pompeii, Craſſi, & Cæſaris: Craſſi & Juliæ mortem: ducum ipſorum ſuperbiam: & tandem publica Romæ paſſim vitia. Lege Cæſarem, Appianum, Suetonium, Plutarchum.

Pulcris ſtare diu Parcarum lege negatur,
Magna repente ruunt, ſumma cadunt ſubito.

Claudianus, epigr. 23. Et Laberius: *Summum ad gradum*, inquit, *quum claritatis veneris, conſiſtes ægre, ne citius quam deſcendas, decidas.* Lucan. 1.71:

——— *Summiſque negatum*
Stare diu. Camers.

Nimia felicitas] Adde ſupra, 3.12.7. Acute Ennius, apud Cicer. de finibus bonorum, & malorum, 2.13:

Nimium boni eſt, cui nihil eſt mali.

Seneca, de providentia, 4.18: *Cum omnia quæ modum exceſſerunt, noceant, periculoſiſſima felicitatis intemperantia eſt.* Adde Rittershuſ. in Ligurin. 27. pr. *Freinsh.*

Movit invidiam] Invidia potentiæ comes. Hermocrates Syracuſanus, apud

…lus ob imminutum Cretæ triumphum, 9
…adverſus potentes ſemper obliquus, de-
…re Pompeium, actiſque ejus obſtrepere.
…olor tranſverſum egit: & ad præſidia di-
… paranda impulit. Forte tunc Craſſus 10
…, divitiis, dignitate, florebat: vellet ta-
…ictiores opes. Caius Cæſar eloquentia,
…tu, & jam conſulatu, allevabatur. Pom-
…s tamen ſuper utrumque eminebat. Sic 11
… Cæſare dignitatem comparare, Craſſo
…, Pompeio retinere, cupientibus, omni-
…: pariter potentiæ cupidis, de invadenda
…blica facile convenit. Ergo quum mutuis 12
…s in ſuum quiſque decus niteretur, Gal-
… Cæſar invadit, Craſſus Aſiam, Pompeius
…niam, tres maximos exercitus: & jam
ſic

…cyd. 6. 13. 17: *Si quis par-…, partim metu aliquo, noſtri …rique enim ſunt obnoxii poten-…* Sa…ſt. Cat. 6. 4, coaleſcente re… *ſicuti pleraque mortalium ha-… …vidia ex opulentia orta eſt.* …

…ALMASII.

…*ctiores opes*] *Altiores*, duo …teres. minus recte.

…*onſulatu allevabatur*] Repo-…*um & conſulatu allevabatur*, …s libris.

…ARIORUM.

…*iminutum Cretæ triumphum*] … *querens: quippe ornamentum* …*us, captivos duces, Pompeius* … Vellei. 2. 40. 10: Dio, … princ. Maximum enim triumphorum decus erant imperatores hoſtium, ſupra, 3. 10. 26: adeo ut ne feminæ quidem ſpernerentur; ſicut Auguſtus ducturus fuit Cleopatram, ut infra, 4. 11. 10, dicemus: & Aurelianus Zenobiam duxit, apud Vopiſcum in vita, cap. 30: Huc reſpexit Livius, 30. 45. 4: *Morte ſubtractus ſpectaculo magis hominum, quam triumphantis gloriæ, Syphax eſt.* Freinsh.

Hinc dolor] Sic trias Palatinorum noſtrorum. prius legebatur, *Hic dolor*. quantum interſit, expeditius quis ſentiat, quam etiam exprimat. *Gruterus.*

12. *Hiſpaniam, tres maximos exercitus: & jam ſic*, &c.] Diſtinguo ac lego; *Hiſpaniam, tres maximi exercitus, & jam ſic*, &c. aſſentiente Berneccero. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſic orbis imperium ſocietate trium principum
occupatur. Decem annos traxit iſta domina-
13 tio. Exinde, quoniam mutuo metu teneban-
tur, Craſſi morte apud Parthos, & morte Ju-
liæ Cæſaris filiæ, quæ nupta Pompeio, generi
ſocerique concordiam matrimonii fœdere te-
14 nebat, ſtatim æmulatio erupit. Jam Pompeio
ſuſpectæ Cæſaris opes, & Cæſari Pompeiana
dignitas gravis. Nec hic ferebat parem, nec ille
ſuperiorem. Nefas! ſic de principatu labora-
bant,

SALMASII.

14. *Neſas*] *O neſas.* & ſic ſæpe.

VARIORUM.

13. *Mutuo metu*] Thucydides, 3. 2. 12: *Tutiſſimas reddit ſocietates mutuus metus. quippe qui eam violare cupit, dum ambigit, an ſuperior eſſe poſſit, abſterretur.* Infra, 4. 10. 1: *Expertis invicem Parthis atque Romanis, cum Craſſus atque Pacorus utrinque virium mutuarum documenta feciſſent; pari rurſus reverentia integrata amicitia.* Eleganter Tacitus, principio Germaniæ, ait, Germaniam à Sarmatis Daciſque *mutuo metu* ſeparari. Sed præcipue ubi tres in partes ſciſſa eſt potentia, durabilior pax eſt; dum etiam qui alterutro ſe potentiorem credit, tertii acceſſionem formidare cogitur. Sic Laurentius Medices inter Ferdinandum, & Ludovicum Sfortiam, principes ambitione ac potentia propemodum pares, fuit quaſi quoddam ἀντίῤῥοπον, *come un contrapeſo.* Guicciardinus, lib. 1 hiſtoriar. *Freinsh.*

Morte Iuliæ] Quæ pudore quodam continebat eorum animos, ne ſocer & gener ſceleſtis armis colliderentur. Vellei. 2. 47. 3: *Male cohærentis inter Cn. Pompeium & C. Cæſarem concordiæ pignus, Julia uxor Magni deceſſit.* Adde Lucan. 1. 111: & Val. Max. 4. 6. 4. Itaque Cicero, pro P. Sextio, cap. 1, tanquam aliquid non vulgare cum cura recenſet; *Ademit Albino ſoceri nomen mors filiæ, ſed caritatem illius neceſſitudinis & benevolentiam non ademit.* Porro Juliæ huic comparari meretur Octavia, quæ itidem inter fratrem & virum concordiæ vinculum fuit, donec inducta Cleopatra repudiaretur Antonio. *Freinsh.*

14. *Nec hic ferebat parem, &c.*] Lucanus, 1. 125:

Nec quemquam jam ferre poteſt Cæſarve priorem,
Pompeiuſve parem. ——

Queritur & ipſe Cæſar, belli civilis 1. 4: *Pompeius neminem dignitate ſecum exæquari volebat.* Vellei. 2. 33. 4: *neque Pompeius, ut primum ad remp. aggreſſus eſt, quemquam animo parem tulit.* Idem, 2. 29. 5: *civis in toga, niſi cum vereretur, ne quem haberet parem, modeſtiſſimus.* & mox; *indignatus, cum omnes cives jure haberet pares, quemquam æqualem dignitate conſpicere.* Hæc Acidalius, ad Vellei. 2. 33. 4.

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

[b]at, tanquam duos tanta imperii fortuna non ca[p]eret. Ergo, Lentulo Marcelloque conſuli- 15
bu[s], rupta prima conjurationis fide, de ſucceſ-
ſ[or]e Cæſaris Senatus, idemque Pompeius, agi-
ta[b]at: nec ille abnuebat, ſi ratio ſui proximis
co[m]itiis haberetur. Conſulatus, abſenti quem 16
de[c]em tribuni plebis, favente Pompeio, nuper
de[c]reverant, tum diſſimulante eodem, nega-
ba[t]ur. *Veniret, & peteret majorum more.* Ille con- 17
tra

SALMASII.

…*Tanta imperii fortuna*] Legendum … *tanti imperii fortuna*. quod ne-…on verius eſſe dixerit, quam il-…d *tanta*.

… *Senatus, idemque Pompeius*] …urarum varietas, quam in vete-…deprehendimus, fecit ut verum …ctaremus. Palatinus, *Senatus* …*Pompeius*. alter, *Senatus & Pom-*… legendum vero aio, *Senatus, id* …*Pompeius*. nihil pote elegantius. …imum eſt, Pompeium ad arbi-… ſenatum ductaſſe, & ſenatum …tibus Pompeii fuiſſe. recte igi-…*Senatus, id eſt, Pompeius*. qui non … hujus lectionis argutiam & ele-…m, valde ruſticus fuerit κ̀ ἀμα-… quam crebro *id eſt*, in *idem*, cor-…m occurrat in editis libris, ne-…eſcit.

… *Tribuni plebis*] Nazarianus & … Palatini, *decem tribus*. neſcio …, in re adeo nota. nam tribunos …viſſe Cæſari conſulatum abſenti … ignorat? at de tribubus quid id … nihil certe: quod aperte vitio-…ſt.

VARIORUM.

… *Nec ille ſuperiorem*] Hunc animum ſuum ipſe Cæſar detexit, apud Plut. Apophth. c.43, nam *oppidulum in Alpibus tranſiens nullius nominis, amicis dubitantibus an ibi quoque tumultus & contentiones eſſent de principatu? mallem, inquit, hic primus eſſe, quam Romæ ſecundus.* Freinsh.

Tanti imperii fortuna] Ceterum totidem fere verbis ſententiam hanc expreſſit Lucanus, 1. 110:

Qua mare, qua terras, qua totum poſſidet orbem,
Non cepit fortuna duos. ——

& Minucius Felix; *generi & ſoceri bella toto orbe diffuſa ſunt; & tam magni imperii duos fortuna non cepit.* Aliud apud Curtium, 6. 6. 6: *ut appareret, unum animum duorum non capere fortunam.* Freinsh.

16. *Abſenti*] Quod alias non licebat. & pauca ſunt exempla etiam in aliis magiſtratibus. In ſacerdotiis id licere diſputat Cic. in epiſt. ad Brutum, V. m. *Freinsh.*

Decem tribuni plebis] Lege Cicer. ad Atticum, 7. 3: & 8. 3. *Vinetus.* malim præterea abeſſet *plebis*, quod magnopere neceſſarium non eſt: & videntur hoc velle alii libri, qui tantummodo *tribus* habent. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

tra flagitare decreta : ac , *niſi in fide permanerent,*
non ſe remittere exercitum. Ergo ut in hoſtem de-
cernitur. His Cæſar agitatus , ſtatuit præmia
18 armorum armis defendere. Prima civilis belli
harena , Italia fuit : cujus arces levibus præſi-
diis Pompeius inſederat : ſed omnia ſubito Cæ-
19 ſaris impetu oppreſſa ſunt. Prima Arimino ſi-
gna cecinerunt. Tum pulſus Etruria Libo,
Umbria Thermus, Domitius Corfinio. Et per-
actum erat bellum ſine ſanguine , ſi Pompeium
20 Brunduſii opprimere potuiſſet. & ceperat. ſed
ille , per obſeſſi clauſtra portus , nocturna fuga
evaſit. Turpe dictu. modo princeps patrum,
pacis bellique moderator , per triumphatum
à ſe mare , lacera & pene inermi nave fugiebat.
21 Nec Pompeius ab Italia , quam ſenatus ab Ur-
be , fugatur prior. quam pene vacuam metu,
Cæ-

SALMASII.

19. *Tum pulſus*] *Depulſus*, quidam. nihil movendum. mox, *& peractum erat ſine ſanguine.* nam vox *bellum* abeſt veteri Palatino. quod etiam malim. nam ita noſter loquitur.

VARIORUM.

17. *Remittere*] Sic v. e. & Mſſ. aliquot Vineti. alii habebant, *dimiſſurum.* Pall. accedunt ſcripturæ primæ. *Gruterus.*

19. *Umbria Thermus*] Expreſſa hæc ſunt ex Lucano, 2. 462. Ubi etiam :

Juſque ſuum pulſo jam perdidit Umbria Thermo.

Quem verſum corrigit Pighius, Annal. tom. III, pag. 441, f. *Inguvium pulſo,* &c. Sed tamen idem auctor, 8. 613, illa phraſi utitur:

Perdiderat jam jura ſui. ——

Peractum erat, &c. *& ceperat*] Hoc eſt, *peractum fuiſſet* , & , *cepiſſet*, frequens iſta temporum enallage. Sic apud Tacit. 1. 35. 8: *elatumque* (gladium) *deferebat in pectus* , *ni proximi prenſam dextram vi attinuiſſent.* & 3. 14. 7: *Populus effigies Piſonis traxerat in Gemonias , ni juſſu principis protecta ſerent.* & 13. 26. 2: *Nec deerant qui cenſerent , ſed Coſſ. relationem incipere non auſi.* Plin., Panegyr. cap. 8: *atque adeo temere fecerat Nerva, ſi adoptaſſet alium,* adde infra, 4. 3. 2. *Freinsh.*

20. *Per obſeſſi clauſtra portus*] Vide Frontinum, 1. 5. 5. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

æſar ingreſſus, Conſulem ſe ipſe facit. Æra-
ium quoque ſanctum, quia tardius aperiebant
ibuni, juſſit effringi: cenſumque & patri-
onium populi Romani ante rapuit, quam im-
erium. Pulſo fugatoque Pompeio, maluit 22
 ordinare provincias, quam ipſum ſequi.
iciliam & Sardiniam, annonæ pignora, per
gatos habuit. Nihil hoſtile erat in Gallia: pa- 23
 ipſe fecerat. ſed ad Hiſpanienſes Pompeii
ercitus tranſeunti per eam duci portas clau-
 auſa Maſſilia eſt. Miſera, dum cupit pa-
cem,

SALMASII.

Quia tardius] Omnes libri, *a tardius*. puto, alterutrum ve- . vel *quod tardius aperiebant*. nam idem, &c.

er legatos habuit] Reſtituo, au- libris, *habet*. utitur ſæpe præ- Florus loco τ̃ μελλόντων, aut orum. quod elegantiæ eſt. ex- utem proferre, quæ quivis po- omptu habere, hunc aucto- ndo, facile mitto.

VARIORUM.

Nec Pompeius, &c.] Fuit cum em reſtaurandum: *Nec Pom- alia, quam Senatus ab Urbe, pior*. verum nulli hariolatio- tam allevant codices ſcripti.

lem ſe ipſe facit] Immo poſtea t, cum ex Hiſpania victor re- ur. vide Appian. *Freinsh.*

rium quoque ſanctum] In quo Gallici belli cauſſa ſervaba- n execrationibus publicis, eam non iri, niſi Gallicum bellum eret. [de quo Livius, 27. 12. c Cæſar, fruſtra obſiſtente Metello trib. pl., effregit, pecuniamque abſtulit, cavillans, populum ea religione ſolutum, quia nihil eſſet quod amplius de Gallis metueretur, quos ipſe perdomuiſſet. Dio, lib. 41, pag. 181: Plut., Cæſ., cap. 53: & in apophth. cap. 43: Appian. civil. 2, pag. 453: Lucan. 3. 153, univerſum ab eo ærarium expilatum ſcribunt. Plin. 33. 3, cum primo introitu in Urbem XXVI M laterum aureorum, & in numerato pondo CCC M ex ærario protuliſſe ſcribit. illud, ſi lateres aurei librales fuerunt, quinquagies centena & octodecim millia florenorum: iſtud, quinquagies quater centena millia numeramus. Oroſius tamen, 6. 15, ſummam iſtam multo anguſtius contrahit. *Stadius*. Vide etiam Rubenium, electorum 1. 24: & Dempſterum, ad Antiquitates Roſini, 7. 31. *Freinsh.*

22. *Annonæ pignora*] De Siciliæ fertilitate ſupra, 3. 19. 3. De Sardinia vide Cluverium: & Juretum, ad Symmachum, epiſt. 9. 39. *Freinsh.*

Habet] Sic o. Pall. non *habuit*, ut antea vulgati. *Gruterus.*

23. *Portas claudere auſa*] Ea propter *fide melior, quam conſilio prudentior*, vocatur Velleio, 2. 50. 3. Hiſtoriam au-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

cem, belli metu, in bellum incidit: ſed quia tutis muris erat, vinci eam ſibi juſſit abſenti.
24 Græcula civitas, non pro mollitie nominis, & vallum cædere, & incendere machinas auſa, &
25 congredi navibus: ſed Brutus, cui mandatum erat bellum, victos terra marique perdomuit. Mox dedentibus ſeſe ablata omnia, præter, quam potiorem omnibus habebant, liberta-
26 tem. Anceps, variumque, & cruentum, in Hiſpania bellum cum legatis Cnæi Pompeii, Petreio & Afranio: quos Ilerdæ caſtra habentes, apud Sicorim amnem obſidere, & ab op-
27 pido intercludere, aggreditur. Interim, obundatione verni fluminis, commeatibus prohibet.

Sic

tem præter eos qui totum hoc bellum deſcripſere, pete ex Strabone, lib. 4, pag. 225: Sidonio, carm. 23. 16: Cic. Philipp. 8. 16. *Freinsh.*

SALMASII.

24. *Et vallum cædere*] *Vallum rumpere*, Flos librorum ſcriptorum Nazarianus habet. utrumque ſane dicitur, & *vallum cædere*, & *rumpere*. nec in unius gratiam alterum ejiciendum cenſeo.

26. *Et cruentum, in Hiſpania bellum*] Vetus editio, *incruentum*; quod cognovimus indicio Clariſſimi Jani Gruteri. & hoc confirmant quidem ſcripti Codices. quod tamen verum non poteſt eſſe, niſi *incruentum* idem ſit, quod valde cruentum, ut, *incanum*, *incurvum*, & ſimilia.

27. *Obundatione verni fluminis*] Melius, *abundatione*, ex Nazarii Codice. *abundare* flumina dicuntur, cum ſupra ripas exeunt & campos inundant. Virgilius:

—— *Incertis cum menſibus amnis abundans.*

Recte igitur heic, *abundatione fluminis*. non hinc longe legimus: *ſed ubi pax flumini rediit, populationibus & pugnæ campos aperuit.* perperam vulgo excuſum, *pugna*.

VARIORUM.

24. *Non pro mollitie nominis*] Nam Græci lingua, quam viribus, promptiores habebantur. vide Livium, 8. 23. 9: Ovidius, Faſt. 3. 102:

Græcia facundum, ſed male forte genus.

Tac. H. 2. 80. 6: *Mucianus Græca facundia decorus.* Freinsh.

Rumpere] Sic Pall. tres, & editio noſtra vetus. aliæ, *cædere*: ſed prior lectio præplacet Grutero. *Freinsh.*

26. *Et cruentum*] V. e. *& incruentum.* cui adſentiunt Pal. ſec. ac tert.

ſed

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Sic fame caſtra tentata ſunt : obſeſſorque ipſe qua obſidebatur. ſed ubi pax fluminis rediit ; populationibus & pugna campos aperuit : ite- 28
rum ferox inſtat : & cedentes ad Celtiberiam ſequutus, aggere & vallo, ac per hæc ſiti ad deditionem compulit. Sic citerior Hiſpania 29
recepta eſt, nec ulterior moram fecit. quid enim una poſt quinque legiones ? Itaque ultro cedente Varrone ; Gades, fretum, Oceanus, omnia felicitatem Cæſaris ſequebantur. Ali- 30
quid

...nı pr. *Gruterus.* Forte rectum ...*ncruentum* ; ut dicat, anceps ...i fuiſſe bellum & varium, mo- ...ſſore Cæſare, modo ipſo quaſi (ut pergit dicere) ſed non ſte- ...lto ſanguine, cum nulla inſi- ... clades illata vel accepta ſit, ...deditione bellum finitum fue- rit. *...insh.*

... *Prohibetur*] Sic legendum jam ... ex ingenio videram ; & jam ... ſcriptum in veteri editione ...r : ideo religioni fuit, auctori ...non reſtituere. Modus loquen- ...anquam firmatione non eget, ...men exempla adſcribamus, ne ...ideamur mutare ſine gravi ... Polyb. 1. 18. *Hanno caſtris ho- ...mmeatum, ac quicquid ad neceſ- ...us requiritur, adimit : unde eve- ... Romani pariter & obſiderent, & ...bſiderentur.* Dio, lib. 49, pag. ... *Antonius, quum videretur alios in ... habere, ea patiebatur quæ obſeſ- ...nire ſolent.* &, lib. 56, pag. 664: ...*iberius, quum eos in obſidione ha- ...eretur, ipſe obſeſſi mala tulerit.* ...inus, in Maximinis, cap. 23: ...*nt commeatus,* &c. *effectum de- ..., ut obſeſſi anguſtias obſidens ipſe ...r.* Herbratus, H. Polon. 4. 5: ...*tur ancipiti malo Cæſar, obſeſſo quam obſidenti, ſimilior.* Adde Dionem, lib. XL, pag. 152. E. Diod. apud Valeſ. lib. XXIV: Polyb. 1. 48: Liv. 22. 37. 4. *Freinsh.*

28. *Populationibus & pugnæ campos aperuit*] Sic argute Nazarianus. non ut vulgo editi, *& pugna aperuit.* Gruterus. Notaveram olim, ſic forte conſtituendum locum ; *populationibuſque & pugnæ :* aut ; *ubi pax flumini reddita, populationibus & pugnæ,* &c. nam iſtud aſyndeton Salluſtianum minus uſitatum Floro.

29. *Quid enim una poſt quinque legiones?*] Nam dementiæ potius, quam virtutis, ſit, ei reſiſtere velle, cui fortiores ceſſerint. vide ſupra, 1. 19. 2. hinc intelligas illud ſupra, 2. 6. 33: *Tota inſula in una urbe ſuperata eſt.* & elegans iſtud Livii, 1. 25. 12: *victuſque fratrum ante ſe ſtrage.* Adde, 4. 7. 14. Legiones autem duas habuerat Varro, Cæſ. de bel. civ. 2. 18: & *cohortes alarias*, 2. 30. ſed altera legionum defecit. Ibid. cap. 20. *Freinsh.*

Omnia felicitatem Cæſaris ſequebantur] Curtius, 4. 1. 35: *Eadem illic quoque fortuna partium.* Juſtinus, 22. 7. 3: *Domi foriſque eadem fortuna Carthaginenſium.* Epit. Liv. XXCVII: *eadem ubique fortuna partium.* & Ep. 104. 8. *Freinsh.*

quid tamen adverſus abſentem ducem auſa fortuna eſt circa Illyricum, & Africam, quaſi de induſtria proſpera ejus adverſis radiarentur.
31 Quippe quum fauces Adriatici maris juſſi occupare Dolabella & Antonius, ille Illyrico, hic Corcyræo litore caſtra poſuiſſent; jam maria late tenente Pompeio, repente legatus ejus Octavius Libo, ingentibus copiis claſſicorum,
32 circumvenit utrumque. Deditionem fames extorſit Antonio. Miſſæ quoque a Baſilo in auxilium ejus rates, quales inopia navium fecerat, nova Pompeianorum arte Cilicum, actis

SALMASII.

31. *Hic Corcyræo litore*] Hic poſſimus producere variantium lectionum agmen, quibus omiſſis veram proferemus; quæ eſt, *Curictico*, vel *Curictio*. Quam cum etiam viſus ſit agnoviſſe ex ſuis libris Vinetus, tanquam ignotam præteriit ſatis imprudenter, cum falſiſſima ſit ea, quæ vulgata eſt. Quidam *Curetico*, alii *Cretico*. omnes mendoſe. *Curicticum litus*, aut *Curictium*, à *Curicta*, quæ in faucibus Adriæ maris ſita eſt. Ptolemæo, κυρικτα. Ab ea igitur *Curicticum litus* hoc loco reponendum eſt, & *Corcyræum* ablegandum.

32. *A Baſilo*] Nazarianus, *à Blaſio*, corrupte. reliqui, *Baſilio*, aut *Baſylio*. *Baſilus* aliis dicitur, rectius.

VARIORUM.

30. *Auſa fortuna eſt*] Hauſit hæc, ſicut alia multa hoc capite, Florus ex Lucano, 4. 402:

Non eadem belli totum fortuna per orbem
Conſtitit: in partes aliquid ſed Cæſaris auſa eſt.

Suetonius, Cæſare, 36. 1: *Omnibus civilibus bellis, nullam cladem, niſi per legatos ſuos, paſſus eſt*. Freinsh.

31. *Curictico litore*] Vidit hoc etiam Rubenius, in electis, 1.22. Κυρικτικὴ legitur apud Strabon. lib. VII, pag. 218. *Freinsh.*

Repente legatus ejus] Ita Pal. ita v. e. ſine voce *caſtra*, & *utrumque* pro *utrimque*, ut antea vulgabatur. *Gruterus.*

Et Libo] Sequor editionem Stadii, jubente hiſtoria. al. *Octavius Libo*. male. *Freinsh.*

32. *Pompeianorum arte Cilicum, actis ſub mare funibus*] Niſi me terreret Lucani, 4. 449, auctoritas, unde multa depromere Florum prædiximus; reſcriberem utique; *Pompeianorum arte circumactis ſub mari funibus*. ſed enim Lucanus:

At Pompeianus fraudes invectere Ponto
Antiqua parat arte Cilix.

Sed adhuc ſuboffendor; malimque; *jactis funibus*. nam *agere funes*, hoc quidem

…i ſub mare funibus, captæ quaſi per inda-
…m. Duas tamen æſtus explicuit. una, quæ 33
…terginos ferebat, in vadis hæſit, memoran-
…que poſteris exitum dedit. Quippe vix
…e juvenum manus, circumfuſi undique
…citus per totum diem tela ſuſtinuit. &
…m exitum virtus non haberet, tamen ne in
…itionem veniret, hortante tribuno Vulteio,
…uis ictibus in ſe concurrit. In Africa quoque 34
…virtus, & calamitas Curionis fuit: qui ad
…piendam provinciam miſſus, pulſo fugato-
… Varo jam ſuperbus, ſubitum Jubæ regis
…entum, equitatumque Maurorum ſuſtine-
…on potuit. Patebat victo fuga; ſed pudor
…it, ut amiſſum ſua temeritate exercitum,
…te ſequeretur. Sed jam debitum par fortuna 35
flagi-

…ignificatu, illectum mihi. Ce… ad hoc forte exemplum poſtea …s, quum Xanthum obſediſſet, … qui fluvium urbem prælaben… ſub aqua tranantes evaderent: … *excepit tranſverſo alveo in altum* …*is, quorum in ſummo tintinnabula* …*a illico irretitum nuntiabant*. Plu…as, Bruto, c. 45. *Freinsh.*

S A L M A S I I.

… *In ſe concurrit*] Legendum, …*currit*, ἀρχαϊκῶς, ex vetuſtiſſi… …lazariano. Cato contra Piſonem: … *hac tempeſtate concucurriſſe omnes* …*ſarios*. ſic *excucurrit*, Cæſari: *præ*…*ri*, Comico: & alia. vide Priſcia…, lib. 10. *Freinsh.*

… *Sed jam debitum par fortuna fla*…*te*] Lego, *ſed jam debitum pari for*… *flagitante*. & paulo poſt: *nec Ca*… …*oratur*. ita libri.

V A R I O R U M.

33. *Exitum*] An, *exemplum*? mox deleto *tamen*, inepte ab aliquo intruſum, qui ſine ea voce fieri putabat orationem ἀνακόλουθον. *Freinsh.*

34. *Patebat victo fuga*, &c.] Cæſar, de bell. Civ. 2. 42: *Curio nunquam, amiſſo exercitu, quem à Cæſare fidei ſuæ commiſſum acceperit, ſe in ejus conſpectum reverſurum, confirmat; atque ita prælians interficitur*. Euſebius, numero MDCCCCXLIV: *Curio in Africa pudore amiſſi exercitus maluit mori, quam evadere*. Adde Comment. Curt. 7. 2. 38: Salluſt. in Jug. 67. 3, Turpilio exprobrare videtur, quod ſuis militibus interfectis, ſibi ſoli conſuluerit. *Freinsh.*

35. *Jam debitum par fortuna flagitante, ſedem*] Sic omnes quoque noſtri mſſ.; niſi quod Pal. pr. à correctrice manu, *debitam pari fortuna flagitante ſedem.*

flagitante, ſedem bello Pompeius Epiron ele-
36 gerat. nec Cæſar moratus. quippe ordinatis à
tergo omnibus, quamvis hiems media prohi-
37 beret, tempeſtate ad bellum navigavit. poſitiſ-
que ad Oricum caſtris, quum pars exercitus,
ob inopiam navium cum Antonio relicta,
Brunduſii moram faceret, adeo impatiens erat,
ut ad arceſſendos eos, ardente ventis mari, no-
cte concubia, ſpeculatorio navigio, ſolus ire
tentaverit. Extat ad trepidum tanto diſcrimi-
ne gubernatorem vox ipſius: *Quid times? Cæſa-*
38 *rem vehis.* Contractis in unum undique copiis,
poſitiſque cominus caſtris, diverſa erant du-
cum conſilia. Cæſar pro natura ferox, & con-
ficiendæ rei cupidus, oſtentare aciem, provo-
39 care, laceſſere; nunc obſidione caſtrorum,
quæ

ſedem. Scias, non percepiſſe elegantiam vulgati, cujus metaphora petita ab athletis aut gladiatoribus: itaque neque eis accedendum, qui aliter heic legunt, nulla addita tamen ratione. *Gruterus.* Sic apud Papinium, Thebaïd. 11. 125:

Nunc per infandum. ———

Seneca, de provid. 2. 12: *Ecce par Deo dignum, vir fortis cum mala fortuna compoſitus.* Lucan. 6. 3. Similiter ut Florus, de Pomp. & Cæſare:

Parque ſuum videre dei. —— Freinsh.

Moratur] Sic Palat. trias, & edd. vett. *Freinsh.*

SALMASII.

37. *Extat ad trepidum*] Nazarianus liber, *extat trepidum*: & ſupra ἀπὸ παλαιᾶς χειρὸς, *excitat trepidum.* male. Palatinus autem vetus amplius legit, *ad gubernatorem Amiclatem.* ita, niſi fallor, etiam Lucano vocatur, & aliis. ſed *Amiclas, Amiclantis.* igitur, *Amiclantem*, non *Amiclatem*, legendum eſſet.

38. *Contractis in unum undique copiis*] Ita veterem editionem præferre, vir clariſſ. ſcribit. ſcripti vero, *contractis in unum undique omnibus copiis:* quod non erat, meo quidem judicio, movendum.

VARIORUM.

36. *Ordinatis à tergo omnibus*] Vide Comment. Curt. 3. 1. 19. *Freinsh.*

38. *Undique copiis*] Ita Pal. ſec. ac tert. item v. e. aliæ amplius; *undique omnibus copiis*, quomodo ſolus Nazarianus. *Gruterus.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

…ſedecim millium vallo obduxerat; (ſed …his obeſſet obſidio, qui patente mari o…us copiis abundarent?) nunc expugnatio- 40 …yrrhachii irrita; (quippe quam vel ſitus in…gnabilem faceret.) ad hoc aſſiduis in eru…iem hoſtium præliis; (quo tempore egre…irtus Scævæ centurionis emicuit, cujus in … centum atque quadraginta tela ſedere.) …vero direptione urbium ſociarum, quum 41 …ium, & Gomphos, & alia Caſtella Theſſa…aſtaret. Pompeius adverſus hæc nectere 42 …as, tergiverſari ſimul, ut hoſtem interclu… undique inopia commeatuum tereret, utque

SALMASII.

In eruptionem hoſtium præliis] …oio melius legeris, *ad hoc aſſi…uptione hoſtium præliis.*

…m atque quadraginta] Ita vete…nt excuſa, quibus non obſe…, hoc quidem in loco. quan… manu exaratorum librorum, …*atque viginti* retinent. etſi va…ctores, hunc tamen habent …um Valerius, 3. 2. 23; Sueto…ppianus, aliique. in Cæſare, … *& triginta.* & propius abeſt. …*uto*, legimus, *in ſcutum ſedere,* …ate optimi libri.

Et alia Caſtella Theſſaliæ vaſta…ſtarent, Nazarianus.

VARIORUM.

Quæ ſedecim millium vallo obdu… …t hoc eſt à Pall. & vet. ed. aliæ …, *quæ erant ſedecim mil. val. ob…* Gruterus. Ceterum de hujus …rando opere vide Lipſium, in … Romana, 5. 13. *Freinsh.*

40 *Expugnatione*] Scribo, *oppugnatione.* mox enim ſequitur, *inexpugnabilem.* Idem mendum in quibuſdam codicibus fuit ſupra, 3. 18. 4. *Inexpugnabilem* autem fuiſſe, etiam Lucan. 6. 18, arguit, appellans

--tutam vel ſoliſturribus urbem. Freinsh.

In eruptionem hoſtium præliis] Sic & Pal. ſec. ac tert. ſed enim primus, *in eruptione.* Gruterus. Prius præmalim, *nam in eruptionem hoſtium pugnare,* idem eſt, ac ſi dicas, *in erumpentes hoſtes pugnare.* Freinsh.

42. *Tereret*] Ita malui cum edit. Stadii, quam Vineti, aliorumque, *terreret*; licet ſic quoque Pall. tres. *Gruterus.* Atque ſic etiam legendum conjeceram, priuſquam Stadianam, aut hanc Gruterianam, editionem viderem. nam *terere,* eſt ſenſim & progreſſu temporis imminuere. *terrere,* ſubito metu avertere. facit huc ſimillimus locus ſupra, 2. 6. 28: *maceravit Annibalem, ut qui frangi virtute non poterat, mora comminueretur.* Ex diverſo, 3. 5. 25: *Campaniam noſtram ſubito adventu terrere voluit.* & 3. 8. 3: *prænavigantes ſubinde inopinato impetu terruere.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

utque ardentiſſimi ducis conſeneſceret impe-
43 tus. Nec diutius profuit duci ſalutare conſi-
lium. Milites otium, ſocii moram, principes
ambitum ducis, increpabant. Sic præcipitanti-
bus fatis, prælio ſumpta eſt Theſſalia: & Phi-
lippicis campis, Urbis, imperii, generis hu-
mani fata commiſſa ſunt. Nunquam ullo loco
44 tantum virium populus Romanus, tantum di-
gni-

Quod etiam cauſſæ eſt, cur apud Tacit. 1. 1. 5, malim legi: *temporibus Auguſti dicendis non defuere decora ingenia, donec gliſcente adulatione deterrerentur.* non *detererentur.* contra quam doctiſſimis viris viſum eſt. Nam ingenia non deterebantur, ſed manebant eadem, quantumvis gliſcente adulatione: deterrebantur autem à ſcribendo, & dicendis temporibus. *Freinsh.*

SALMASII.

44. *Tantum virium populus Romanus*] Legendum, *populi Romani. numquam uno loco tantum virium populi Romani, tantum dignitatis, fortuna vidit.* ita clarum eſt, ut putidum ſit multis probare. mirum tamen, hactenus fugiſſe tot homines doctos. ſic leves mendæ, ut exiguæ maculæ, plerumque properantium oculos fallunt.

VARIORUM.

42. *Utque ardentiſſimi ducis conſeneſceret impetus*] Prudens conſilium & ſæpius uſitatum. Vide ſupra, 2. 6. 28. *Freinsh.*

43. *Milites otium*] Malim *miles*, ut ſæpius ſolet noſter, & alii. Ceterum ſæpius occurrunt hujus generis exempla. ſufficiat indicaſſe unum Appiani locum huic plane geminum: eſt autem de bel. civ. lib. 4, pag. 661: Adde Diod. 21. 9. *Freinsh.*

Ambitum ducis] Qua de cauſſa Domitius Ænobarbus *Agamemnonem* eum appellavit, & *regem regum.* Plut. Pomp. cap. 111: *quod & ille propter bellum imperitaſſet regibus.* Appian. de bel. civ. lib. 2, pag. 470: Adde Arrianum, 1. 4. 20. Hæc obtrectatio clariſſimorum quorumque imperatorum proventus ſufflaminavit: ut Metelli, apud Salluſt. Jug. 64. 13: & Vellei. 2. 11. 3: & Luculli, apud Dion. princ. lib. 35. Interdum tamen ea ſuſpicio non vana eſt; ſicut Annibal amicis ſæpius dixiſſe fertur; ideo ſe bellum trahere, ne debellatis Rom. ipſe imperio privaretur. apud Appian. pag. 336, in fine. Pertinet ad illuſtrandum hunc locum Bruti dictum, apud Appian. de bel. civ. lib. 4, pag. 661: *Videor ut Pompeius Magnus bellum geſturus, non tam imperator, quam imperata faciens.* Nam tot nobiles, qui apud ipſum erant, *ſocios magis imperii, quam miniſtros, agebant.* quod de Muciano refert Tacit. H. 2. 83. 1. Utrum autem moveri debuerit his objectionibus Pompeius, diſputat Plutarchus in vita, cap. 137. *Freinsh.*

Urbis, imperii, generis humani] Elegantius multo fuerit, ſi ita legas; *urbis, imperii, id eſt, gen. hum.* nulla litera mutata. nam illud, *id eſt*, alias etiam unica litera . *i.* punctis utrinque circundata ſcribitur: exemplum ſupra hoc capite verſ. 15, & *imperI* pro *imperii,*

ætatis fortuna vidit. Trecenta amplius millia hinc & illinc, præter auxilia regum, & Senatus. Nunquam imminentis ruinæ manifeſtiora prodigia, fuga victimarum, examina in ſignis, interdiu tenebræ. Dux ipſe, & nocturna imagine, theatri ſui audiens plauſum, in modum planctus, circumſonare: & mane cum pullo (nefas!) apud principia conſpectus eſt. Num-

VARIORUM.

44. *Præter auxilia regum & ſenatus*] Sic omnes editi, quos ego quidem vidi, nam qui mſſ. poſſident, nullum ſcripturæ diſſenſum indicant. Nemo tamen non videre poteſt, *Senatus* hac in oratione nullas eſſe partes, quod indicandum videbatur, ut quatenus nos minus proficeremus, ſaltem alius mederetur. conjeceram tamen, *regum & nationum*, nempe liberarum quæ regibus non ſuberant. Conjungit eadem Salluſt. de Rep. 1. 31. Romanos *defeſſos & exſangues, regi aut nationi prædæ futuros*. Freinsh.

45. *Fuga victimarum*] Nam & hæc inter prodigia habita. Vide Tacit. 15. 7. 4: Papinium, Thebaïd. 11. 228: Silium, 5. 62: & alibi:

Cum ſubito, abruptis fugiens altaria taurus
Exiliit vinclis. ——

Vide Berneccerum, ad Sueton., Cæſ. 59. 2. Videbantur enim irati dii & hoſtiam aſpernantes. Sicut è contra argumentum erat inſigniter propitiorum, ſi ſemet obtuliſſet victima: quod factum in obſidione Cyzicena. Plut., Lucullo, cap. 20. *Freinsh.*

Examina in ſignis, interdiu] Antea vulgati, *examina, inſignes interdum tenebræ*. Gruterus. Ceterum hoc ſæpius prodigii loco annotatum eſt. ut ſupra, 2. 6. 14. exempla alia plurima collegit

... notiſſima librariorum conſuetudine. fuerit igitur ſcriptum *imper I. generis humani*. Ei lectioni plane ſimilis, in Sueton. Caligula, 13. 1: *Pop. R. vel, ut ita dicam, hominum genus.* ad ſupra, præf. 2. *Freinsh.*

SALMASII.

4. *Hinc & illinc*] Optimus liber, *bellı, illinc*. facile eſt videre legendum, *hinc vel illinc*. quod poſtea reperi in altero veteri Palatino.

. *Apud principia conſpectus eſt*] ...mus, *conſpectus*; atque *eſt* delendum. totum locum ita conſtituimus: *Nunquam imminentis ruinæ manifeſtiora prodigia, fuga victimarum, examina in ſignis, interdiu tenebræ, dux ipſe & nocturna imagine theatri ſui audiens plauſum in modum planctus circumſonantem, & mane cum pullo, nefas! apud principia conſpectus.* locum integrum adſcribere voluimus, ut appareret, quomodo legendum eum & diſtinguendum putem. quin recte nunc ita ſit, ut poſuimus, dubitaverit nemo. illa omnia ...t prodigia, quæ ordine enumerat, ...entes victimas, apum examina in ſignis, tenebras medio die, ducem ...m audientem planctus in theatro ..., & mane in pullo apud principia conſpectum. Hac igitur diſtinctione ...s hic opus habebat.

git

46 Numquam acrior neque alacrior exercitus Cæſaris fuit. Inde claſſica prius, inde tela. Annotatum quoque committentis aciem Craſtini pilum: qui mox adacto in os gladio, ſic inter cadavera repertus, libidinem ac rabiem, qua pugna-

git Berneccerus, in obſerv. miſcellis: *Sedere tamen in caſtris Druſi imperatoris* (& quidem copioſiſſimo examine, vide Obſequentem, cap. 131.), *cum proſperrime pugnatum apud Arbalonem eſt, haud quaquam perpetua haruſpicum conjectura, qui dirum id oſtentum exiſtimant ſemper*. Plinius, 11. 17. Exiſtimabant autem veteres, per hoc *diſcrimen magnum portendi, conjectura videlicet tali, quod hæ volucres poſt compoſitas ſedes, opeſque congeſtas, fumo pelluntur & turbulento ſonitu cymbalorum*, Ammianus, 18. 6. *Freinsh.*

SALMASII.

46. *Inter cadavera repertus*] Alter Palatinus, *inter cadavera repens*. quod etſi contentioſus aliquis poſſet defendere, nos, uno verbo, non probamus.

VARIORUM.

45. *Interdiu tenebræ*] Hoc etiam ſæpius annotatum inter prodigia, ut apud Livium, 37. 4. 4: *cœlo ſereno interdiù obſcurata lux eſt*. & 38. 36. 3: & Obſequentem ſæpius. ſicut contra, *nocte interluxiſſe*, & *inter noctem lux orta*, reſcribendum putem, *internoctu luxiſſe*, & *internoctu lux orta*; *internoctu*, inuſitatius paullo vocabulum tranſpoſitum & mutatum eſt ab imperitis. profiteor tamen, nuſpiam me vocem iſtam reperiiſſe, ſed analogia tam evidens eſt, res autem tam neceſſaria, ut non dubitem, quin eloquenda fuerit Romanis, & quidem hoc modo. *Freinsh.*

Audiens plauſum in modum planctus circumſonare] Pall. tres *circumſonat*. poterat tota vox abeſſe. ut & mox dictiuncula *eſt*. Gruterus. Somnium hoc Pompeianum refert etiam Plut. Cæſ. cap. 61: & Obſequens; ſed nonnihil corruptus, cap. 124: *Ipſe Pompeius pridie pugnæ die viſus in theatro ſuo ingenti plauſu excipi*. ubi putem ſcribendum, *pridie pugnæ ſibi viſus*, nempe per ſomnum: ſic Sueton. Cæſ. 81. 8: *ipſe ſibi viſus eſt per quietem*, &c. *Freinsh.*

Cum pullo (nefas!) &c.] Omen præcipue infauſtum, & ferale, præſertim apud Rom. qui pullis non utebantur, niſi in luctu vel reatu. Idem obtigit M. Craſſo, bello Parthico, referente Appiano, pag. 142. Quapropter, cum Antonius, allocuturus milites, quo miſerabilior eſſet, pullam veſtem peteret; amici id non conceſſerunt. eodem Appiani libro, pag. 164. *Freinsh.*

Conſpectus] Sic reſcripſimus, monente Salmaſio, & Grutero etiam poſtea probante. prius erat, *conſpectus eſt*. male. *Freinsh.*

46. *Pilum*] Sic, Æneid. 12. 460, annotatus eſt,

—— Tolumnius augur
Primus in adverſos telum qui torſerat hoſtes.

Non autem video, quid in hoc ſit dignum hoc verborum apparatu, & hoc loco, ubi prodigia vel omina recenſentur. Convenientius enim omnino fuerit legi, *dictum*: hoc enim pro omine annotarunt Plutarch. Pompeio, cap. 117: Appian. pag. 479: & ipſe Cæſar, de bel. Civ. 3. 91. cujus verba, quod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

…verat, ipſa novitate vulneris præferebat.
…c minus admirabilior illius exitus belli. 47
…e quum Pompeius adeo equitum copia
…aret, ut facile circumventurus ſibi Cæ-
…videretur, circumventus ipſe eſt. Nam 48
…diu æquo Marte contenderent, juſſuque
…ii fuſus à cornu erupiſſet equitatus, re-
…hinc ſigno dato, Germanorum cohortes
tan-

… Craſtini fuiſſe videntur, *Faciam hodie, imperator, ut,* … *hi, aut mortuo gratias agas.* …el præcipue pertinet ad ala- …uam modo Cæſaris militi- …at auctor. *Freinsh.*

…ALMASII.

…*uitum copia*] *Equitatuum*, …eteres: quod ſequatur qui …; vulgatam intactam relin-

…ARIORUM.

…*manorum cohortes*] Magnus …, Milit. Rom. 4. 8, miratur, …*ermanorum cohortes* dicere, …r, de bel. Civ. 3. 89, oſtendat …gionibus detractas. Quod …em ſecus videtur; nam Cæ- …*ertia acie ſenas* (ita recte Li- …i *ſingulas*) *cohortes detraxit.* …item aciem videtur dicere, … loco mentionem fecerat, …hortium, apud quas Domi- …at. in quibus Germanos …nemo dubitat. Si vero cum …ſio, & Plutarcho, Cæſ. cap. …omp. cap. 115, legere velis; …*ie*, idem ſenſus provenerit: …n abſolute vocat cohortes …paullo ante etiam fecerat; …nes in cornibus conſtitue- …ma igitur acie, hoc eſt, ab …ortium parte, detraxit quar- tam iſtam aciem; ab averſa, inquam, parte, ne videlicet à Pompeianis animadverti poſſet, eique nodo cuneus aliquis quæri. Hæc igitur tota Cæſaris acies fuerit; Dextrum cornu ipſe cum ſua decima legione tenuit; ut aperte Plutarchus; nam quod in Cæſaris Commentariis dextro cornu P. Sulla præficitur, vereor ut ipſius voluntate factum ſit, cum utique mox ſubjiciat, *ſe contra Pompeium conſtitiſſe*; at Pompeius in cornu ſuo ſiniſtro, ipſo Cæſare teſte: reſtat igitur, ut in dextro Cæſar fuerit. Siniſtrum cornu tenuit Antonius. Media acies ex cohortibus conſtitit XXXX numero, ut quidem ſenſus poſcit, quamvis LXXX ſcribatur: additur enim, effeciſſe XXII *millia.* ut cohortes fuerint quingenariæ circiter; quod apparet etiam ex Pompeii copiis, ſupra apud eundem Cæſarem, quarum CX dicuntur effeciſſe XLV *millia*; aut, ſicut in aliis exemplaribus eſt, LV *millia.* Ex hac igitur tertia ſua acie, hoc eſt, media, Cæſar detraxit ſex cohortes, numero tria millia militum, qui certe cur Germani non eſſe potuerint, non video. Nam cohortes in tota iſta, etiam Pompeianæ aciei, deſcriptione, pro auxiliariis, non legionariis, accipio. quod latius hoc loco deduci, inſtituti ratio non patitur. Ceterum Dio etiam, lib. 41, pag. 204, ait fuiſſe *pedites, qui inter equitatum præliari conſueverant.* quod certe

tantum in effuſos equites fecere impetum, ut
illi eſſe pedites, hi venire in equis viderentur.
49 Hanc ſtragem fugientis equitatus, levis arma-
turæ ruina comitata eſt. Tunc terrore latius
dato, turbantibus invicem copiis, reliqua ſtra-
ges, quaſi una manu, facta eſt. Nec ulla res ma-
gis exitio fuit, quam ipſa exercitus magnitudo.
50 Multus in eo prælio Cæſar fuit, mediuſque in-
ter Imperatorem & militem. Voces quoque
obequitantis exceptæ, altera cruenta, ſed do-
cta, & ad victoriam efficax, *Miles, faciem feri:*
altera

certe alienum à Romanis militibus, Germanis tribuit Tacitus, Germ. 6. 6, *mixti præliantur* (equites peditesque); *congruente ad equeſtrem pugnam velocitate pedum*. Item Marcellin. 16. 26, exemplum habet. Adde Cæſarem ipſum, de bel. Civ. 1. 84: 3. 52: Liv. 44. 26. 3. De Romanis tamen ſimilia legas apud Liv. 26. 4. 4: Cæſ. de bel. Civ. 3. 84: & de bel. Gal. 1.48: 8.36. *Freinsh.*

49. *Mediuſque inter Imp. & militem*] Sic Catilina *ſtrenui militis & boni Imp. officia ſimul exſequebatur*, Sallust. Cat. 60. 3: & Veſpaſianus, apud Tac. H. 2. 5. 1. *Freinsh.*

50. *Miles, faciem feri*] Auctores veteres hujus præcepti rationem fingunt eam; in exercitu Pompeiano fuiſſe juvenes formoſos, quibus præcipua vultus cura, & deformationis metus. Sed eos quidem eleganter refellit Rutgerſius, var. lect. 1. 4. quem vide. Nec tamen ejus ſententiæ accedimus, qua putat, eo factum id eſſe, ut noti vultus turbarentur, neve quis ſuis, ſi agnoviſſet, parceret, eoque pugnandi ardor ſeneſceret; nam illud nihilo ſecius accidere poterat, cum priuſquam ſe mutuo cæderent, in conſpectu eſſent; &, ſi maxime deformata facies eſſet, ex ipſis armorum inſignibus, notoque vocis ſono noſci invicem potuiſſent; ſicut autem *potuerunt*, Dione quidem referente, multos interfectoribus ſuis mandata ad ſuos referenda dediſſe. Reſtat igitur, ut credamus, hanc pugnandi formam, quibuslibet in præliis efficacem eſſe, cum hoc modo, dum vitantur vulnera, facies avertatur, eoque metus creſcat, & adverſariis repercutiendi facultas adimatur. quo pertinet, oculorum eſſe præcipuam homini curam; quos ideo natura quoque diligentiſſime muniverit. Aliud etiam Cæſaris propoſitum arguere videtur Lucanus, 7. 318:

—— Nec cedere quiſquam
Hoſtis terga velit. ——

Quaſi diceret, in obſiſtentes tantum pugnandum: quæ res valde uſitata eſt in ſubitis urbium invaſionibus, ubi ſolitum proclamari, neminem cædendum niſi armatum. Ideo Tacitus, G. 43. 11: *primi in omnibus præliis oculi vincuntur*. Nec primus Cæſar hoc advertit, ſed jam ante, *Romani non caſim feriendo, ſed punctim ſubinde rectis gladiis utendo, qui mucronibus valent, crebro repetitis*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

…ad jactationem compoſita : *Parce civibus* :
… ipſe ſequeretur. Felicem utcunque in 51
… Pompeium, ſi eadem ipſum, quæ exer-
… ejus, fortuna traxiſſet. Superſtes digni-
…æ vixit, ut cum majore dedecore per
…alica Tempe equo fugeret, ut una navi-
…Lesbon applicaretur : pulſus Hedris in de-
ſerto

…*bus pectora & facies hoſtium* … Auctor Polybius, 2. 33. …ermanici præceptum eſt, … Tacit. ann. 2, *mucronibus ora quæ-*… Freinsh.

…ALMASII.

51. … *t una navicula*] Palatinus al-… *una navicula.* ſed nihil neceſ-… *m* addere, quod facile poteſt … Plutarchus, de eadem re, ἐπὶ … καὶ ἀλλοτρίας.

… *Hedris in deſerto Ciliciæ ſcopulo*] …ulus fuit omnium erudito-… qui ad Annæum emendandum …nt. Quis enim non conatus …d elicere ex hac veteri ſcri-… qua neſcio quæ monſtra ve-… critici nobis obtruſerant ? & …mo hactenus fecit quod vo-… ſciant vero quid nos profece-… libri, quos nobis videre li-…ent, *Hedris.* Sic & Vinetiani. …dum contendo : *pulſus Sye-*… *Ciliciæ ſcopulo :* levi muta-…imum ſ mutuati ſumus ex …dentis vocis. Deinde aſpira-… mutavimus in *y*, quæ in illam … degeneraverat. *Syedris* igitur …o. *Syedra* Ptolemæus inter … Ciliciæ recenſet. Stephanus …λιν Ἰσαυρίας vocat. Iſauria … Trachea Cilicia ſæpius con-…r. Lucanus, de eadem fuga …oquens, lib. VIII:

…*fugum collecta ducem parviſ-*
…*ue Synedris.*

Multos vidimus ſcriptos codices, in quibus eam lectionem reperimus. Correctores, brutum genus, *Celendris* repoſuerunt, pro *Synedris.* Aptiſſime vero. Quorum ſtuporem quibus verbis poſſum ſatis caſtigare? *Celendris*, *Celendridos*, vel *Celenderis*, ut apud alios legitur, urbs Ciliciæ, ſed minime παραλίας. At illi, κέλενδρα, κελένδρων, dici putaverunt, cum ſit κελενδερίς. Quid multis argutamur? In Lucano legendum, *Syedris.* Ita una eademque manu inſignem maculam ſuſtulimus ex duobus optimis auctoribus.

VARIORUM.

50. *Parce civibus*] Recenſet hoc factum etiam Polyænus, lib. 8; &, ut opinor, hæc verba: nam quod ibi φείδεσθαι τῶν πολεμίων legitur; neſcio quomodo tolerari poſſit: cum ea vox nihil habeat, quod perſuadere militem ad parcendum poſſit; ut vero efficax eſt vox *civium*, putem igitur ibi reſcribendum φείδεσθε τῶν πολιτῶν, ut hæc ipſa verba exprimantur. ſequentia autem, *quum ipſe ſequeretur*, valent, *inſequeretur*, *perſequeretur.* hoc ſenſu ſupra, 1. 10. 8. *Freinsh.*

51. *Dignitatis*] Ita Pall. o. & ed. noſtra vetus. Sic Tacit. A. 3. 5: *pauci, & ut ita dixerim, non modo aliorum, ſed etiam noſtri, ſuperſtites ſumus.* Argentarius, apud Senecam, Suaſ. VII. *Non ille te vivere vult, ſed ingenii tui facere ſuperſtitem.* Freinsh.

Ut una navicula Lesbon applicaretur: pulſus]

ſerto Ciliciæ ſcopulo, fugam in Parthos, Afri-
52 cam, vel Ægyptum, agitaret: ut denique in Pe-
luſiaco littore, imperio viliſſimi regis, conſi-
liis ſpadonum, &, ne quid malis deſit, Septi-
mii deſertoris ſui gladio trucidatus, ſub oculis
53 uxoris ſuæ liberorumque moreretur. Quis non
peractum eſſe cum Pompeio crederet bellum?
atqui acrius multo atque vehementius Theſſa-
54 lici incendii cineres recaluere. Et in Ægypto
quidem adverſus Cæſarem ſine partibus bel-
55 lum. Quippe quum Ptolomæus, rex Alexan-
driæ, ſummum civilis belli ſcelus peregiſſet,
fœduſque amicitiæ cum Cæſare, medio Pom-
peii capite ſanxiſſet; ultionem tanti viri Mani-
56 bus quærente fortuna, cauſa non defuit. Cleo-
patra regis ſoror, affuſa Cæſaris genibus, par-
tem

pulſus] Porro etiam pro iſtis *applicaretur pulſus*, reſcribo, *applicaret; pulſus*, niſi quod illud *pulſus* in ſuperiorem potius lineam rejiciendum videtur. *applicare* dictum pro *appellere*, ſicut apud Juſtinum, 2. 4. 21: & 2. 12. 2. ceterum dictio *ut* repetenda eſt, ut apparet ex toto contextu. *Freinsh.*

SALMASII.

52. *Peluſiaco littore*] *Peluſio littore*, in optimo libro. *Peluſium litus*, πηλέσια ἀκτή. nam πηλέσιος, & πηλεσιακός, ſunt ἐθνικά.

VARIORUM.

52. *Spadonum*] Qui potentes eo in regno plerunque. tangit Seneca, de benefic. 5. 16, fine capitis. Idque ex moribus Perſarum, de quibus Curtius, 3. 3. 24: *ſpadonumque grex, haud ſane illis gentibus vilis.* Freinsh.

Septimii] Hic eſt *L. Septimius* apud Cæſarem, de bel. Civ. 3. 104: & Dionem, lib. 42. *Vinetus.* Adde Cic. fam. 8. 8. 12. *Freinsh.*

53. *Incendii cineres*] Eodem ſimili de incendio utitur ſupra, 3. 5. 14. *Freinsh.*

54. *Sine partibus*] Partes enim proprie dicuntur, unius reip., in factiones ſciſſæ, cives, exteri, hoſtes; quemadmodum antiqui vocabant peregrinos omnes, auctore Feſto. *Freinsh.*

55. *Summum civilis belli ſcelus*] Pompeii necem. *Freinsh.*

Tanti viri] Ita v. c. reliquæ hactenus, *Clariſſimi viri*; prorſus præter ſcripturam Pall. in quibus & viſitur altera. *Gruterus.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

...egni repoſcebat. Aderat puellæ forma,
...e duplicaretur ex illo, quod talis paſſa vi-
...ur injuriam: odium ipſius regis, qui Pom- 57
...edem, partium fato, non Cæſari, dederat;
...dubie idem in ipſum auſurus, ſi expediſ-
...Quam ubi Cæſar reſtitui juſſit in regnum, 58
...n ab eiſdem percuſſoribus Pompeii obſeſ-
...in regia, quamvis exigua manu, ingentis ex-
...s molem mira virtute ſuſtinuit. Ac pri- 59
..., ædificiorum proximorum, atque nava-
...incendio, infeſtorum hoſtium tela ſub-
...; mox in peninſulam Pharon ſubitus eva-
...de depulſus in maria, mira felicitate ad
...mam claſſem enatavit, relicto quidem in
...bus paludamento, ſeu fato, ſeu conſilio:
...ud ingruentibus hoſtium telis ſaxiſque pe-
tere-

SALMASII.

...ide depulſus in maria] Palati-
..., *delapſus in maria.* non tam

VARIORUM.

Aderat puellæ forma] In qua
...n patrocinii ſit, expreſſit Pe-
... his verbis; *Jam Gniton mira-*
...*exarmaverat nautas, cœperat-*
...*ſine voce ſævientes rogare.* Ad-
...12. 51. 6. *Freinsh.*
...*am: odium*] Videtur excidiſſe
...*tum*, ſive *jam*, aut quæ ſimi-
...enim, Cleopatræ patrocinio
...rmam, injuriam, tum odium
...d injuriam quod attinet, eam
...onem, & inde favorem, conci-
...tat etiam noſter, infra, 4. 4. 4:
Auguſtum ætate & injuria favorabilem. Sic apud Tacit. 3. 75. 5: *Labeoni commendatio ex injuria.* Adde Velleium, 2. 34. 3. *Freinsh.*

58. *Obſeſſus in regia*] Caſum hunc, totumque iſtud bellum, luculenter deſcripſit Cæſar, fine bellorum civilium: & Hirtius, ſive quis alius auctor eſt belli Alexandrini. *Freinsh.*

59. *Incendio*] Quo conflagravit inſtructiſſima Lagidarum bibliotheca. Sed huc neceſſitas adegerat: alias haud dubie pepercíſſet, ſicut *Demetrius rex propter Jalyſum Protogenis, ne cremaret tabulas, cum ab ea parte ſola poſſet Rhodum capere, non incendit: parcentemque picturæ fugit occaſio victoriæ.* Plinius, 35. 10. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

60 teretur. Tandem receptus à claſſicis ſuis, un-
dique ſimul hoſtes adortus, debellata perfida
gente, juſta generi Manibus dedit. Quippe &
Theodotus magiſter, auctorque totius belli, &
ne virilia quidem portenta, Pothinus, atque
Ganymedes, diverſa per mare & terras fuga &
morte conſumpti. Regis ipſius corpus obru-
tum limo repertum eſt in aureæ loricæ hono-
61 re. In Aſia quoque novus rerum motus à Pon-
to, plane quaſi de induſtria captante fortuna
hunc Mithridatico regno exitum, ut à Pom-
peio

SALMASII.

60. *Debellata perfida gente*] Reſtitue veterem lectionem: *de imbelli ac perfida gente juſta generi manibus dedit.* Excuſam, quam vulgo vetuſtiorem, ſed falſo, crediderunt, recentes tantum, & deterioris notæ, codices exhibebant. In optimo libro legitur: *dein belli ac perfida gente*, manifeſtis veræ lectionis veſtigiis.

Theodotus magiſter] *Magiſtrum* vocat quem Plutarchus ἐπὶ μισθῷ ῥητορικῶν λόγων διδάσκαλον ἀνειλημμένον.

VARIORUM.

60. *Tandem*] Tres Pall. volunt legamus, *Tum*. Gruterus. in v. noſtra eſt, *Tamen*. Freinsh.

Theodotus magiſter] Ptolemæi pueri præceptor, Appian. de bel. civ. lib. 2, pag. 480. fuit autem Samius, arte rhetor. Idem & Plut. Pomp. cap. 127. Hunc poſtea Brutus cruci affixit. Idem, ibid. cap. 133: & in Bruto, cap. 48. ſive Caſſius, volente Appiano, pag. 484. De notione verbi *magiſter*, in indice. *Freinsh.*

Ne virilia quidem portenta] *Ambigui mares* vocantur eunuchi Claudiano, in Eutrop. 1. 462. *Freinsh.*

Diverſa per mare & terras fuga & morte] Eſt à vet. ed. nam vulg. *diverſi per mare transfugio & morte*; &c. Lipſius, dicto cap. 19, emendabat è libro calamo deſcripto, *diviſa per mare & terras fuga*, &c. bene. *diverſa* tamen reſtabat quoque in mſſ. Vineti, nec non in o. Pall. *Gruterus.*

Regis] *Civili bello Pontino periiſſe* ait L. Ampel. Patet leg. *Pompeiano*. Freinsh.

In aureæ loricæ honore] Capitolinus, in Maximino juniore, cap. 3: *uſus eſt aurea lorica, exemplo Ptolemæorum*. Vinetus.

61. *In Aſia*] Hanc hiſtoriam ſcribunt Sueton. Cæſ. cap. 35: Plut. Cæſ. cap. 73. Late commentarius de bello Alexandrino. Eutrop. lib. 6, cap. ult. Epit. Liv. 113: Meminit Plinius, 25. 4: & 33. 12: Appian. de bel. civ. lib. 2, pag. 484: Frontinus, 2. 2. 3, docet quo aſtu à Cæſare victus ſit. *Camers.*

Quaſi de induſtria, &c.] Similis obſervatio in Juſtino, 11. 15. 2. *Freinsh.*

VA-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

pater, à Cæſare filius vinceretur. Rex 62
aces magis diſcordiæ noſtræ fiducia,
virtutis ſuæ, infeſto in Cappadociam
e ruebat: ſed hunc Cæſar aggreſſus, uno, 63
ſic dixerim, non toto prælio, obtrivit,
fulminis, quod uno eodemque momento
, percuſſit, abſceſſit. Nec vana de ſe præ-
o eſt Cæſaris, *ante victum hoſtem eſſe, quam*
. Sic cum exteris. At in Africa cum civi- 64
bus

ARIORUM.

agis diſcordiæ noſtræ fiducia] Suetonius, Cæſ. 35. 5, cum harnacem, *occaſione temporum* Vide ſupra, 3. 5. 4. Sic le- in Hirtio, de Bello Africano, Vide Tac. 4. 24. 1: & Germ. *reinsh.*

no, &, ut ſic dixerim, non toto imile ſupra, 2. 7. 11: *uno, ac dem juſto prælio.* Freinsh.

ulminis] Eadem comparatio ndro apud Himerium So- le reducendo Æſchine: *Hoſtis ſtar fulminis & tonitrus, quod quam expectetur, præcedit.* & o, apud Marcellin. 17. 17: *ctos aggreſſus, tanquam fulmi- ercuſſit.* Freinsh.

victum hoſtem eſſe, quam vi- etonius, Cæſ. 37. 4, ita rem *Pontico triumpho inter Pompæ um verborum prætulit titulum, VIDI, VICI, non acta belli em, ſicut ceteris, ſed celeriter otam.* Plut. in vita, cap. 73, ntium quendam amicum erba ſcripſiſſe. Appianus de l. lib. 2, pag. 485, ſimplicius; eum ſcripſiſſe. Vide & Dio- . 42, pag. 234. Suetonio ta- gis crediderim. Errat vir do-ctus ad Velleium, dum ſcribit; *Seneca pater imitatione Tuſci hæc tria protuliſſe ſignificat.* cum ibi (locus eſt Suaſor. 1. 2. in fin.) Tuſcum irrideat Seneca, quod accommodet Xerxi, quæ *multos poſt* (Xerxem nempe, non Tuſcum) *annos Divus Julius victo Pharnace dixerit.* Nam Tuſcus ille diu poſt Cæſarem vixit. Scaurus enim, quem majeſtatis reum feciſſe ibi dicitur, extinctus eſt anno U.C. DCCLXXXVII, circiter LXXX annis à morte Cæſaris. Imitatur hoc Sidonius, Carm. 5. 366, de ſuo Principe:

—— *Maximus iſte eſt,*
Non pugnaſſe, labor; terimus cur tempora verbis?
Pervenit & vincit. ——

Et fortaſſis ipſe Florus, ſupra, 2. 7. 11: *Introiſſe victoria fuit.* Pertinet huc (potius quam ad fulgorem oculorum, de quo alias exponitur) illud militum Rom. apud Tacitum, 3. 45. 3: *viderent modo adverſos, & aſpicerentur: id ſatis ad victoriam.* Simile huic exemplum eſt ſupra, 2. 2. 6. *Freinsh.*

64. *In Africa*] Bellum in Africa contra cives à Cæſare geſtum ſcribunt Hirtius, ſingulari commentario, Liv. epit. 113, & 114: Plut. Cæſ. cap. 74, &c. & Caton. min. cap. 82, &c. Copioſe Appianus, lib. 2, de bell. civil. *Camers.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

bus multo atrocius, quam in Pharſalia. Huc
reliquias partium naufragarum quidam furoris
æſtus expulerat: nec reliquias diceres, ſed in-
65 tegrum bellum. Sparſæ magis, quam oppreſſæ,
vires erant. Auxerat ſacramentum ipſa clades
Imperatoris: nec degenerabat ducum ſucceſ-
ſio. Quippe ſatis ample ſonabant in Pompeia-
ni nominis locum Cato, & Scipio. Acceſſit
copiis Mauritaniæ rex Juba, videlicet ut latius
66 vinceret Cæſar. Nihil ergo inter Pharſaliam,
& Thapſon, niſi quod amplior, eoque acrior
Cæſarianorum impetus fuit, indignantium poſt
Pompeium creviſſe bellum. Denique, quod
alias nunquam ante imperium ducis, ſua ſpon-
67 te ſigna cecinerunt. Strages à Juba cœpit. Ejus
ele-

VARIORUM.

65. *Sparſæ magis, quam oppreſſæ, vires erant*] Hæc itidem ex Lucano, 8. 273:

—— ſparſit potius Pharſalia noſtras,
Quam ſubvertit, opes. ——

Ideoque duci ſollicite curandum, ut victis ſemel hoſtibus acriter inſtet, nec vires eorum denuo coaleſcere patiatur. Sic Cæſar, harum artium prudentiſſimus, apud Appian. de bell. civil. lib. 2, pag. 478: *diſcurrendo per exercitum ſupplex orabat, ne gravarentur tantum laboris inſuper impendere, dum caſtra Pompeii capiant: docens, ſi patiantur denuo coire hoſtiles copias, unius tantum diei fore victoriam.* Et hoc eſt *ſcire victoria uti*; quod ignoratum aut neglectum Annibali, Carthaginem perdidit. *Freinsh.*

66. *Amplior eoque acrior*] Hoc eſſet major, eoque major, pulcerrimo loquendi modo, & proxime ad auctoris genium: ſi tamen, ut hoc etiam addam, aliquis Latinorum *amplum impetum* dixit, aut dicere potuit. Dubium mihi non eſt, quin poſt illud *amplior* aliquid exciderit, cujus ſenſum certe reponere promptum ſit: eſt autem hic; *amplior hic hoſtium exercitus; eoque acrior*, &c. nam hoc clamant ſequentia: *poſt Pompeium creviſſe bellum.* Aliter iſta comparatio inter Pharſaliam & Thapſon non conſtat. *Freinsh.*

Sua ſponte ſigna cecinerunt] *Dubitante Cæſare, atque militum ſtudio cupiditatique reſiſtente, ſibique, eruptione pugnari non placere clamitante, & etiam atque etiam aciem ſuſtentante, ſubito dextro cornu, injuſſu Cæſaris, tubicen à militibus coactus canere cœpit.* Ita Hirtius, de bel. Afric. cap. 82. *Freinsh.*

SAL-

inti bellorum rudes, & nuper à ſilva, rnati ſubito clangore. ſtatim & exerci- fugam, & duces fortius, quam ut fuge- non inconſpicua tamen morte omnium. cipio nave fugiebat: ſed aſſequutis eum 68 us, gladium per viſcera exegit: &, *ubi* uodam requirente; reſpondit hoc ipſum, *habet Imperator.* Juba, quum ſeſe recepiſ- 69 ſet

ALMASII.

duces fortius, quam ut fuge- nifeſto ponenda negatio; & : *nec duces fortius, quam ut* Quod ex ſequentibus ita li- et, ut valde mirum putem, os hunc locum legiſſe, nec llexiſſe. Neminem tamen quid ſentiam, dico.

ARIORUM.

duces fortius, quam ut effuge- quidem Naz. & Pal. ſec. nec oſtra vetus. & poſſit expli- e quidem, ſed non ut cupe- ere, verum ut ſuo arbitratu ur. res tamen ipſa, præce- que & ſequentium verbo- s movet, ut amplectar Sal- rectionem, qui pro vulgata *& duces fortius, quam ut fuge-* nit, *nec duces fortius, quam ut* nam hoc dicit Florus, & ex- igiſſe, & vero duces ipſos; n fugæ fœditatem emendaſ- exitu: quorſum enim alias ila *tamen; non inconſpicua ta- omnium?* illa particula *nec* upta legitur etiam in Arno- s, lib. 3, pag. 133: *Et audetis cauſſam nobis offenſionis deo- , ſi judicatio fiat, certiſſima periatur hæc eſſe, & in contu- iam opinamini, ſtare.* Senſus enim inibi vult; *nec in contumelia,* &c. *Freinsh.*

68. *Jam Scipio nave fugiebat*] Lego *Nam*, ut cohæreat, præcedentibus, & reliquis etiam, Jubæ, Petreio, Catoni, poſſit applicari. reſpondet enim præcedenti propoſitioni; *non inconſpicua tamen morte omnium.* cujus partes hic exſequitur. *Freinsh.*

Bene ſe habet Imperator] De hujus Scipionis interitu, præter alios, lege Val. Max. 3. 2. 13: & Senec. Epiſt. 24, copioſe. Appian. de bel. civ. lib. 2, pag. 490, & 491. *Camers.* Senecæ patris locum, quia vulgo corruptus eſt, adſcribam: eſt autem Suaſ. 6: *Scipio, cum gladium ponere juſſus eſſet; dicitur abdidiſſe in ſe:* (optimam correctionem, neſcio unde, depromit Aurelianus, ad Tacit. pag. 473. m. 1.) *quærentibus, qui in navem tranſierant, militibus imperatorem; imperator, inquit, bene ſe habet.* Tollamus eadem opera leve mendum, ex auctore non gravi, nec inutili tamen. Chronicon Adonis, ſub anno 4784: *Scipio, qui* (ſic ſcribo vulgo male *in*) *navim, qua ad Hiſpanias fugeret, conſcendens, vento coactus in Africam redierat; ſemet ipſum jugulavit.* Verum autem eſt ſcribendum in eo chronico; *Scipio in navi, qua ad Hiſpanias fugere contendens, vento coactus, in Africam redierat; ſemet ipſe jugulavit.* Nam ſic Oroſius, 6. 16, unde iſta ad verbum exſcripta. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſet in regiam, magnifice epulatus, poſtero die cum Petreio, fugæ comite, ſuper menſas & pocula interficiendum ſe ei præbuit. Ille & regi ſuffecit, & ſibi: quum interim ſemeſi in medio cibi, & parentalia fercula, regio ſimul Ro-
70 manoque ſanguine madebant. Cato non interfuit bello: poſitiſque apud Bagradam caſtris, Uticam, velut altera Africæ clauſtra, ſervabat. Sed accepta partium clade, nihil cunctatus, ut ſapiente dignum erat, mortem etiam lætus ac-
71 civit. Nam, poſtquam filium comiteſque ab amplexu dimiſit, in nocte lecto ad lucernam Pla-

SALMASII.

69. *Super menſas & pocula*] Veteres, *ſuperque menſas & pocula.*

VARIORUM.

69. *In regiam*] Rubenius, elect. 1. 10, corrigit, *in regnum.* optime; nam bellum in provincia geſtum erat. Illud tamen retinet etiam L. Ampelius. *Freinsh.*

Magnifice epulatus] Diximus ſupra, 2. 18. 12. *Freinsh.*

Ille & regi ſuffecit & ſibi] Conſentit Livii Epit. 114. *Petreius Jubam, ſeque, interemit.* Aliter Dio, lib. 43, pag. 245: Appianus, de bel. civ. lib. 2, pag. 490. quorum conſenſum cum Seneca, de provid. 2. 15, qui *alterum alterius manu caſum ait*, notavit ibi Lipſius. Hirtius, de bel. Afric. cap. 94: *firmior imbecilliorem Juba Petreium* (Sive potius, ut Rubenius, elect. 1. 10, corrigit; *Jubam Petreius*) *facile ferro conſumpſit. deinde ipſe ſibi cum conaretur gladio tranſjicere pectus, nec poſſet, precibus à ſervo ſuo impetravit, ut ſe interficeret, idque obtinuit.* Oroſius, 6. 16: & modo citatum Chronicon Adonis; *Juba percuſſori jugulum pretio dato præbuit: Petreius eodem gladio ſe perfodit.* quem idem Rubenius egregie emendat, *jugulum Petreio præbuit.* Quæ eadem verba ſunt etiam in Hiſt. Miſc. 6. 39. *Freinsh.*

70. *Mortem etiam lætus accivit*] De interitu Catonis, præter ſupra dictos, lege Gellium, 15. 18: Lactant. 3. 18: Plura Auguſtin. 1. 23 Civit.: Val. Max. 3. 2. 14: Cicero, de offic. 1. 31: & Tuſc. quæſt. 1. 30: & alibi ſæpe. Catonem egregie extollit Lucanus, 9. 601: Horat. 2. 1. 24: Liv. lib. 114: Plura Hirtius, de bello Afric. cap. 88. *Cameri.* Adde Appian. de bell. civ. lib. 2, pag. 490, & 491: & Plut. in vita, cap. 89, &c. Sæpiſſime meminit ejus facti cum eximiis elogiis Seneca. Extant & quædam epigrammata non inerudita, in catalectis veterum poëtarum Scaligeriis. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

…is libro, qui immortalitatem animæ do-
…aululum quievit. tum circa primam vi-
… ſtricto gladio revelatum manu pectus,
…e, iterumque, percuſſit. Auſi poſt hoc vi- 72
…edici violare fomentis. Ille paſſus, dum
…lerent, reſcidit plagas: ſequutaque vis
…nis moribundas manus in ipſo vulnere
…it. Quaſi non eſſet uſquam dimicatum, 73
…ma rurſus, & partes. quantoque Africa
… Theſſaliam, tanto Africam ſuperabat
…nia. plurimumque favoris partibus dabat 74
…nitas ducum, & pro uno duos ſtare Pom-
… Itaque nuſquam atrocius, nec tam an-
… Marte concurſum eſt. Primum in ipſo 75
oſtio

SALMASII.

…*lurimumque favoris*] Priuſ-…diſſem ſcriptos codices, par-…*que* tollebam, quæ nihil hic…debatur. Sed illi aliter me ex-…it, in quibus legitur: *pluri-…antum favoris partibus dabat…s ducum*. Omnino recte. Hel-…s, *plurimum quantum*, πλεῖςον…ic *nimium quantum*, *mirum*…, *immane quantum*: & ſimilia…tos uſurpata. In altero Palati-…*rimum quidem*, legitur: ſed…n putamus illis, quæ nobis ἀνε-… videntur.

VARIORUM.

Violare fomentis] *Tam mali ex-…e occidere dominum, quam probi-*… e. utrumque mali exempli…it Stoïcus quidam apud Senec.…7. Alia in hanc ſententiam…nec. patrem, epit. controverſ. 3. 9, cujus principio ſcribendum: *ecce herus* (non *heres*) *jubet, quod tu vetas*. Lex Cornelia vetat miſceri venenum, id juſſit herus: legis autem major poteſtas, quam hominis. Ad Flori locum vide Gruterum, in notis ad Sueton. Domit. cap. 14. *Freinsh.*

Sequutaque vis] Si obſequeretur mſſ. maluiſſem, *ſequutaque vi*. Gruterus. Porro hæc ipſa graphice depingit Seneca, de provident. 2. 16: *gladium ſacro pectori infigit, viſcera ſpargit, & illam ſanctiſſimam animam, indignamque quæ ferro contaminaretur, manu educit*. Freinsh.

73. *Hiſpania*] Bellum hoc ſcribunt Plutarch. Cæſ. cap. 79: Appian. de bell. civ. lib. 2. Late Hirtius, ſingulari commentario. Val. Max. 7. 6. 5. *Camers.*

74. *Et pro uno*] Fragmentum, quod Hiſt. Cæſaris ſubjicitur: *ſic pro uno duos ſubſtituerat fortuna Pompeios*. Freinsh.

oſtio Oceani Varus Didiuſque legati conflixe-
re : ſed acrius fuit cum ipſo mari , quam inter
ſe navibus bellum. ſiquidem, velut furorem ci-
vium caſtigaret Oceanus , utramque claſſem
76 naufragio cecidit. Quinam ille horror, quum
eodem tempore fluctus , procellæ, viri , naves,
armamenta, confligerent? adde ſitus ipſius for-
midinem , vergentia in unum , hinc Hiſpaniæ,
inde Mauritaniæ littora ; mare & inteſtinum,
& externum ; imminenteſque Herculis ſpecu-
las ; quum omnia undique ſimul prælio &
77 tempeſtate ſævirent. Mox circa obſidiones ur-
bium utrimque diſcurſum eſt. quæ miſeræ in-
ter hos atque illos duces ſocietatis Romanæ
78 pœnas dabant. Omnium poſtrema certami-
num Munda. Hic non pro cetera felicitate,
ſed

SALMASII.

75. *Furorem civium*] Puto legendum, *furorem civicum.*

78. *Poſtrema certaminum Munda*] *Numidia* in quibuſdam libris veteri manu correctum eſt.

VARIORUM.

75. *In ipſo oſtio Oceani*] Apud *Crantiam*, ut legitur in hiſtoria Dionis, lib. 43, pag. 259, ſive potius *Carteiam* , ut emendat Nonius, in Hiſpania, cap. 11, ex Hirtio de B. H. cap. XXXII. Sic etiam puto leg. in Nicolao , apud Valeſ. pag. 482. Eadem autem verba , quæ hic apud Florum , fortaſſis hinc deſumpta , leguntur in fragmento , quod Cæſaris hiſtoriæ ſubjicitur. *Freinsh.*

Caſtigaret Oceanus] Eadem ſupra, 3. 10. 17. *Freinsh.*

76. *Fluctus , procella , armamenta , confligerent*] Noſter codex , *procella, viri , naves , ſcementa confligerent.* optime. ſic tamen, ut, *elementa*, reſtituam, pro ſpurca ea *ſcementorum* voce. Lipſius , Elector. 2. 19. Similia noſtro, quæ adnectuntur libro Hirtii, de bello Africo. *Freinsh.*

77. *Quæ miſera*, &c.] Videntur hæc inſita ab alio ; extant ſupra , 3. 22. 8. quo refer ea quæ ſcribit ad ſenatum Pompeius, apud Salluſt. Hiſt. 3. 2. 11: *Hiſpaniam citeriorem , quæ non ab hoſtibus tenetur, nos, aut Sertorius, ad internecionem vaſtavimus.* Freinsh.

78. *Munda*] De hac civitate, & bello ibi à Cæſare geſto , multa Strabo, lib. 3, p. 97: Meminit Lucanus, 1. 40:

Ultima

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

deinceps, & diu triſte prælium: ut plane videretur neſcio quid deliberare fortuna. Sane 79
& ipſe ante aciem mœſtior non ex more Cæſar, ſive reſpectu fragilitatis humanæ, ſive nimiam proſperorum ſuſpectam habens continuationem: vel eadem timens, poſtquam idem eſſe cœperat, quod Pompeius. Sed in ipſo prælio, 80
quod nemo unquam meminerat, quum diu pari Marte acies nihil aliud quam occiderent, in medio ardore pugnantium ſubito ingens inter utroſque ſilentium, quaſi conveniſſet. hic omnium

...ma funeſta concurrant prælia Munda.
Silius 3.400:
... Munda Emathios Italis paritura labores. Camers.

Deliberare fortuna] Sic apud Liv. 31. 4. 10: *fortuna dubitat*. Freinsh.

SALMASII.

Reſpectu fragilitatis humanæ] *Reſpectus* in Nazariano, quem optimum voco. in altero Palat. *reſpectum*, parum correcte. ſequitur in eodem Palatino, *nimiam proſperorum ſuſpectam habens conjurationem*. pro quo excuſi, *continuationem*. quod etſi verum eſſe non firmarim, non ineleganter tamen dictum putem. quaſi proſpera ...ρόως ad Cæſarem confluentia quodammodo conjuraſſe viderentur. ſed nihil mutandum putamus, cum probe ſit edita ſcriptura, & in pluribus reperiatur libris.

VARIORUM.

Poſtquam idem eſſe cœperat] Hoc eſt, poſtquam ad idem imperii gloriæque culmen aſcenderat. & ſane timendi cauſſam habuit; *Maximæ enim fortunæ minime credendum eſt*, ait Annibal, apud Livium, 30. 30. 19. Sic *Camillus precatus, ut, ſi cui deorum nimia felicitas populi Romani videretur; ejus invidia ſuo aliquo incommodo ſatiaretur*. Val. Max. 1. 5. 2. Sic Æmilius Paullus, poſt enumeratas res proſperrime geſtas, ſubjungit: *Mihi quoque ipſi nimia jam fortuna mea videri, eoque ſuſpecta eſſe*, &c. idem Liv. 41. 45. 6. Sic Alexander *illam ipſam fortunam, qua aſpirante res tam proſpere geſſerat, verebatur*; Curtius, 3. 8. 20. quomodo & ejus pater, rebus ex voto fluentibus, dicitur veneratus fortunam, ut quam minimo incommodo felicitatem iſtam lueret. Igitur non abſurde Carthaginenſium legati Romanos *per timendam felicibus Nemeſin* deprecantur. apud Appianum, in Punicis. Non abſurde ad idem referas Senecam, in Troadibus, verſu 242:

Suique victor operis exemplum horruit,
Didicitque Achilles & dea natos mori.

Confer quæ notavit Berneccerus ad Juſtinum, 12. 8. 15: *ne fortunam ſuam nimis onerando fatiget*. Adde ſupra, 3. 12. 7: & 4. 2. 8. *Freinsh.*

80. *Hic omnium ſenſus erat*] Putida gloſſa, vicem explicatiunculæ ſuſtinens ad verbum *conveniſſet*. Freinsh.

81 omnium ſenſus erat. Noviſſime illud inuſita-
tum Cæſaris oculis (nefas) poſt quatuordecim
annos, probata veteranorum manus gradum
retro dedit. Quod etſi nondum fugerat, ap-
parebat tamen, pudore magis, quam virtute, re-
82 ſiſtere. Itaque ablegato equo, ſimilis furenti,
primam in aciem procurrit. Ibi prenſare fu-
gientes, confirmare; per totum denique
83 agmen oculis, manibus, clamore, volitare. Di-
citur in illa perturbatione & de extremis agi-
taſſe

SALMASII.

81. *Gradum retro dedit*] Quidam, *gradum retro fecit*. non male. gradum facere, ut, pedem facere, *una omnes fecere pedem*.

Pudore magis, quam virtute, reſiſtere] Neſcio an elegantius optimus liber: *Apparebat tamen, magis pudorem reſiſtere, quam virtutem.* Paulo ſupra, *quod etſi nondum fugerat*. alter Palatinus, *quod ſi nondum fugerat*. nec prorſus male.

82. *Primam in aciem procurrit*] *Procucurrit*, diximus ſupra: ſic *concucurrit*: & vide quæ ad illum locum notamus.

83. *De extremis agitaſſe ſecum*] *Cogitaſſe*, alter Palatinus. excuſam præferimus.

VARIORUM.

81. *Nefas*] In aliis editionibus male concluditur parentheſi. referendum enim eſt ad illud *inuſitatum*, cumque eo conſtruendum; ſic ſupra, num. 55, cædem Pompeii *ſummum civilis belli ſcelus* appellat: &, 3. 1. 5: Jugurthæ conſilium, *inchoatum nefas*. quomodo Tacitus, 1. 18. 12: *occiſus dictator Cæſar, aliis peſſimum, aliis pulcerrimum facinus videbatur*. & Seneca, Natural. quæſt. 6. 23, de rebus Alexandri; *nihil tam magnum erit, quam ſcelus Calliſthenes*. Hic loquendi modus paullo ignotior librariis, fœde corrupit Livium, 36. 25. 4, de Damocrito; *ob eam ferociam majus victoribus gaudium traditum fuit*. apparet legendum, *traditus*; & de ipſo Damocrito capiendum. Adde ſupra, 1. 18. 2: Curt. 7. 5. 56: *Spitamenes eum* (Beſſum) *tenebat collo inſerta catena, tam Barbaris, quam Macedonibus, gratum ſpectaculum*. Freinsh.

Gradum retro dedit] Erat autem id indicium timoris. Curt. 3. 8. 7: *eum qui recedat, fugere credi*. Freinsh.

Pudore magis, quam virtute, reſiſtere] De re adde Vellei. 2. 55. 7. Ad ſimiles eventus reſpicit Plinius, 36. 15: *Pudor Romani nominis proprius, qui ſæpe res perditas ſervavit in præliis*. Freinsh.

82. *Ablegato equo*] Marcellin. 16. 29: *relictis equis ſecum oportere verſari regales*, &c. Vide Virdung. in Agric. Taciti, 35. 6, pag. 194. f. *Freinsh.*

Fugæ ſpeciem] Adde Ælian. tact. 33. 4: Polyb. 1. 76. Appian. in Libycis, in prælio Annibalis cum Scipione: Diodor. 18. 7. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

...ecum, & ita manifeſto vultu fuiſſe, quaſi ...are manu mortem vellet, niſi cohortes ...um quinque per tranſverſam aciem actæ, ...Labienus periclitantibus caſtris ſubſidio ...at, fugæ ſpeciem præbuiſſent. Hoc aut 84
... credidit, aut dux callidus arripuit in ...ionem: & quaſi in fugientem invectus, ...& ſuorum erexit animos, & hoſtes per- ... Nam hi, dum ſe putant vincere, fortius ...:/Pompeiani, dum fugere credunt ſuos, ... cœperunt. Quanta fuerit hoſtium cæ- 85
...ra, rabieſque victoribus, ſic æſtimari po- ... Hoc à prælio profugi, quum ſe Mundæ rece-

...ALMASII.

...hoſtes perculit] *Et hoſtis percu-* ...nus, nempe hoſtis animos. ...o, *& quaſi in fugientes inve-* ...*ſuorum erexit animos, & hoſtis* ...quod planum eſt. ſcripti libri ...ri editione, quam contulit ...s vir J. Gruterus, *hoſtis* ha- ...d ſequimur.

...*undæ recepiſſent*] *Mundam re-* ...ita lege.

...ARIORUM.

...*rripuit*] Pall. tres [ut & no- ...], *attribuit*. quod annoto, ... probem; ſed ut oſtendam, ...m mordicus invadendum, ... reperitur apud veteres. ni- ... vulgatæ plurium annorum ...tiam ſua habenda fides, im- ...entia. *Gruterus*.

...*it in occaſionem*] Adde Tac. ... Terent. Adelphis, 4. 7. 23. ... modum ſe habent omnia ex- ...æ refert Frontin. Strateg. 2. 7. Pertinet eo monitum Onoſandri, in Strategico, cap. 23; ubi demonſtrat, *utile eſſe in ipſo conflictu imperatorem fauſta & læta militibus inclamare, etſi ea falſa ſunt.* Adde ſupra, 3. 3. 8: & Xenophont. pag. 341. E. Simillimum in Livio, 2. 64. 7: *Romani, quia paucitas damno ſentiendo propior erat, gradum retuliſſent, ni ſalubri mendacio conſul, fugere hoſtes ab altero cornu clamitans, concitaſſet aciem. impetu facto, dum ſe putant vincere, vicere.* Nam (verba ſunt ejuſdem auctoris, 34. 12. 3.) *Sæpe vana pro veris, maxime in bello, valuere: & credens ſe aliquid auxilii habere, perinde atque haberet, ipſa fiducia & ſperando atque audendo ſervatus eſt.* Virgilius, Æneïd. 5. 231:

Hos ſucceſſus alit; poſſunt, quia poſſe videntur.

Adde Curt. 9. 9. 13. *Freinsh.*

Dum ſe putant vincere] *Audacia creſcit acceſſu*, Marcellin. 19. 16. f. Virg. Æn. 5. 220:

At lætus Mneſtheus, ſucceſſuque acrior ipſo, Freinsh.

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

recepiſſent, & Cæſar obſideri ſtatim victos imperaſſet, ex congeſtis cadaveribus agger effectus eſt: quæ pilis jaculiſque confixa, inter ſe
86 tenebantur, fœdum etiam inter barbaros. Sed videlicet victoriam deſperantibus Pompeii liberis, Cnæum prælio profugum, crure ſaucio, deſerta & avia petentem, Cenonius apud Lauronem oppidum conſequutus, pugnantem
87 (adeo non deſperaverat) interfecit. Sextum fortuna in Celtiberiam interim abſcondit:
88 aliiſque poſt Cæſarem bellis reſervavit. Cæſar in patriam victor invehitur. Primum de Gallia triumphum tranſmiſerat Rhenus, & Rhodanus, & ex auro captivus Oceanus: alterum laurus Ægyptia. tunc in ferculis Nilus, Arſinoë, & ad ſimulacrum ignium ardens Pharus.

SALMASII.

85. *Ex congeſtis cadaveribus*] Illud ex, expungendum. *congeſtis cadaveribus agger effectus eſt.* ex Nazariano.

86. *Cenonius apud Lauronem*] *Ceſonius*, in omnibus libris; etiam κεσέννιος, ut jam alii monuere. de quo nos alias viderimus.

Adeo non deſperaverat] Lego, *adeo nondum deſperabat*, ſic enim omnes libri. iidem, *interficit*, non *interfecit*.

88. *Alterum laurus Ægyptia*] Omnino legendum: *Altera laurus Ægyptia*. Laurus enim non poteſt dici tranſmittere triumphum. Nam ita potius ſcribendum fuiſſet, *primum de Gallia triumphum tranſmiſerat Rhenus & Rhodanus, & ex auro captivus Oceanus, alterum Ægyptus.* Sed nihil verius, quam ita corrigendum, ut diximus: *Altera laurus Ægyptia.* Quod idem eſt ac alter triumphus Ægyptius aut ex Ægypto. Qui poterunt excuſare abſurdum editæ lectionis, illis noſtram damnare per nos liceat.

VARIORUM.

85. *Ex cong. cadaver.*] De re vide Hirt. de bello Hiſpan. cap. XXXII, in pr. *Freinsh.*

86. *Cnæum*] De quo vide judicium C. Caſſii, ad Cicer. epiſt. famil. 15.19. *Freinsh.*

Ceſonius] Et apud Cicer. Philipp. XII, circa fin. ubi *unum caput*, de hoc Pompeio interpretor. *Freinsh.*

87. *Aliiſque poſt Cæſarem bellis*] Quæ referuntur infra, 4. 8. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Tertius de Pharnace currus, & Ponto. Quartus Jubam & Mauros, & bis ſubactam oſtendebat Hiſpaniam. Pharſalia, & Thapſos, & Munda nuſquam. Et quanto majora erant, de quibus non triumphabat? Hic aliquando finis armis fuit. Reliqua pax incruenta: penſatumque clementia bellum. Nemo cæſus imperio præter Afranium. ſatis ignoverat ſemel. & Fauſtum Syllam. didicerat generum timere.

SALMASII.

Tertius de Pharnace currus] Triumphus, laurus, currus, pro eodem, quæ elegantiſſime variavit elegantiſſimus hic ſcriptor. Quare male in quibuſdam ſcriptis libris legitur: *Tertius de Pharnacis curru.* Quam ſcripturam ...uis offendiſſent, neſcio qui homines, ſine dubio aliquid commenti ... de curru Pharnacis, quo nobis perſuaderent, verum illud eſſe quod in ... vetuſtis reperiſſent.

... bis ſubactam oſtendebat] Uterque ...nus: *& hic bis ſubactam.* quæ ... non poteſt locum habere, niſi ...; *quartus de Juba & Mauris, & ...s ſubactam oſtendebat Hiſpaniam.* ... nobis diu placuit; nunc aliud ...ur.

Didicerat generum timere] Vetus editio: *generoſum timere.* Quod ... cum primo ridiculum viſum eſ... ſecure ad alia pergebamus. Verum cum eamdem lectionem in optimo libro extare comperiſſem, cœpi cogitare, quidnam aliud latere... & ſane reperi quod latebat. ... legendum: *didicerat generos timere.* Generos autem Cæſaris vocat, Pompeium primo generum ipſius Cæſaris, deinde Pompeii ipſius generum Fauſtum Syllam, qui duxerat filiam generi Cæſaris, & quaſi, ut ita dicam, erat progener Cæſaris. Neptim enim Cæſaris uxorem habebat, filiam Pompeii, ideo vocat generos Pompeium & Fauſtum Syllam. Pompeio filia Cæſaris nupſerat, Fauſto Syllæ neptis ejuſdem Cæſaris. utrique igitur generi dicuntur Cæſaris, quamvis de Sylla minus proprie, qui potius, ut jam dixi, progener eſſet. Hic locus eruditiſſimos viros acriter torſit, nec ſe expedire quiti ſunt. Male Vinetus generum Pompeii Fauſtum Syllam hic exponit. quod quomodo conveniat, nullus video. Veram igitur lectionem reſtituimus; & recte, ut puto, expoſuimus.

VARIORUM.

89. *Bis ſubactam Hiſpaniam*] Nempe prius legatis Pompeii, jam liberis devictis. Eam enim expeditionem in Luſitaniam, quam poſt præturam urbanam ſuſcepit; cum ea totam Hiſpaniam non pacaverit, ſed partem tantum, huc non retulerim. *Freinsh.*

Pharſalia, & Thapſus, & Munda nuſquam] Rationem vide ſupra, 3.22. 10. *Freinsh.*

Quanto majora erant] Nempe non barbaris artium belli rudibus, aut mollibus Aſiaticis, devictis; ſed ipſis civibus, ipſis Romanis. Quæ victoria

per

re. filiamque Pompeii cum patruelibus ex Syl-
91 la. hic poſteris cavebatur. Itaque, non ingratis civibus, omnes unum in principem congeſti honores: circa templa imagines; in theatro diſtincta radiis corona; ſuggeſtus in curia; faſtigium

per ſe ſatis magna, ſplendorem auxit etiam eo, quod non oſtentabatur: quomodo apud Tacitum, 3.76.5: in funere Juniæ *præfulgebant Caſſius, atque Brutus, eo ipſo, quod effigies eorum non viſebantur*. Eodem redit Catonis dictum, apud Marcellinum, 14.15: *qui interrogatus, quamobrem inter multos nobiles ſtatuam non haberet? Malo, inquit, ambigere bonos, quamobrem id non meruerim; quam, quod eſt gravius, cur impetraverim, muſſitare*. quod & apud Plut. eſt, in vita, cap. 37. & hæc eſt *commendatio ex injuria*, ut loquitur Tacitus, 3.75.5: vel, ut noſter infra, 4.4.4, *injuria favorabilem* eſſe. *Fr.*

90. *Nemo cæſus imperio, præter*] Immo, *ne hos quidem voluntate ipſius interemptos putant*. Sueton. in vita, 75.7. *Freinsh.*

Satis ignoverat ſemel] Idem dicit Nicolaus Damaſcenus, niſi quod multos tum interfectos innuit: Καῖσαρ ἐπανῆλθεν εἰς Ῥώμην, σφόδρα ὀλίγας τῶν ὑποπεσόντων αἰχμαλώτων συγγενοὺς, διὰ τὸ τοῖς προτέροις αὐτοὺς μὴ συσωφρονῆσαι πολέμοις, apud Valeſium, pag. 478. m. *Freinsh.*

Generos] Agnoſco dictionem Flori, quam conſervarunt Naz. aliæque edd. vet. quamvis admiſta altera quoque lectione: habent enim, *generoſum*. ſed haud dubie *generos* ſcripſit, ut tam Pompeium, quam Sullam, hoc vocabulo comprehenderet: Pompeium quidem, ut vere & proprie generum; Sullam, ut progenerum (vide Suet. Cæſ. cap. XXVII.) quem tamen & ipſum ſimplici voce generi denotamus. *nurus* enim, *& generi appellatione, & ſoceri, & ſocrus, & ulteriores, quibus* pro *præpoſitio ſolet accedere, continentur*. l. 3. §. 2. de poſtul. adde l. 136. de V. S. *Freinsh.*

Filiamque Pompeii cum patruelibus] In Floro noſtro, aut verbum, *conſervavit*, in contextu prætermiſſum eſt, aut [quod verius eſt] diverſus abit ab Hirtio [de bell. Afric. cap. 95.] nam ibi *Pompeiæ cum Fauſti liberis Cæſar incolumitatem ſuaque omnia conceſſit*. Stadius.

91. *Congeſti honores*] Lege Dionem, lib. XLIV. *Freinsh.*

Circa templa imagines] Neſcio quid hæc ſibi velint, niſi forte quod Suetonius, in vita, 76.3, *ſimulacra juxta deos*, ſed inſolentior eſt pro hoc ſignificatu oratio. ſuſpicor locum corruptum: & de poſterioribus quidem verbis non dubito, quin recto caſu concepta fuerint; *templa, imagines:* illud *circa* turbat, ita tamen ut appareat loqui de honore qui in circo ei exhibitus, cujuſque meminit dicto loco Suetonius. *Freinsh.*

Diſtincta radiis corona] *Effigie numinum*, ut appellat Tacit. 1.10.12, ea enim ita pingebantur, ſicut & noſtrates Sancti. ſplendorem enim, quem emittere credebantur, exemplo Jani, apud Ovid. Faſt. 1.94, per radios iſtos ſignificant, quales jacere ſolet Solis jubar, aut ſtellarum fulgor. Martialis, epigr. 1.71:

——— *Radiata coloſſi*
Moles. ———

Papinius, Theb. 1.27:

——— *Licet ignipedum frenator equorum,*

Ipſe

um in domo; menſis in cælo; ad hoc pater ſe patriæ, perpetuuſque dictator: noviſſime, ubium an ipſo volente, oblata pro Roſtris, Antonio conſule, regni inſignia. Quæ o- 92
nnia, velut infulæ, in deſtinatam morti victi-
nam congerebantur. Quippe clementiam rincipis vicit invidia. graviſque erat liberis ipſa

Ipſe tuis alte radiantem crinibus arcum
Imprimat. ———
ui Poëta ſimul reſpicit omen Auſto oblatum, idque artificioſe ſuo incipi accommodat. de Auguſto de Velleium, 2. 59. 7: Plinius, Panyr. cap. 52, hoc ſenſu *radiatum caput* ofert. Lucanus, 7. 458:
Fulminibus manes, radiiſque ornabit & aſtris.
bi Farnabium conſule. Plura vide ud Schegkium, in egregiis illis notis Vellei. 2. 59. 7.

Suggeſtus in curia] Cippus modicæ itudinis, in quo ſtatueretur ſtella rea, ut vere putat Caſaubonus, ad etonium, hoc loco. Nam de coluna Dionis, cujus ibidem mentio, x arbitrarer, huc trahi poſſe; quams & ipſe non videam; quid illa fieri beat. Apud Dionyſ. tamen, 3. 1, columna cum inſcriptione, quæ rtutem ejus ad poſteros teſtaretur, æ non quidem regi dicata, ſed taen regum tempore; ut appareat, ipſis ioque hunc honorem haberi ſolim. Poſſet igitur fortaſſis ita ſe res ibere, ut quemadmodum leges, aque, ad memoriam columnis inulpebantur, ita clarorum etiam virum res geſtæ, & præconia. *Freinsh.*

Faſtigium in domo] Faſtigium quale oc loco intelligatur, nempe ipſius ſtigii ornamentum, &, ut ita dicam, ofaſtigium, eruditiſſime explicat lmaſius, ad Capitolinum, ſine Peſcennii. Plutarchus ἀκρωτήριον vocat in vita, cap. 91. Meminit ejus Julius Obſequens, cap. 126: *Calpurnia uxor ſomniavit, faſtigium domus, quod ſicut erat adjectum, ruiſſe.* Scribe, *quod Sℂto erat adjectum.* nam ita expreſſe legitur apud Plutarchum, dicto loco. *Freinsh.*

Menſis in cælo] *Julius*, qui ante *Quinctilis*. Hoc exemplo Auguſtus menſi nomen dedit; & plures alii, Nero, Commodus, &c. quæ tamen appellationes cum auctoribus ſuis extinctæ. Vide Cenſorin. de die natali, cap. XXII in fine. *Freinsh.*

Pater patriæ] Qui honos Ciceroni primum obtigit. Plutarch. in vita, cap. 31: Juvenalis, 8. 244.

Dubium an ipſo volente] Vide Vellei. 2. 56: Dion. lib. 44, pag. 278. c. *Freinsh.*

92. *Velut infulæ, in deſtinatam morti victimam*] Quæ huc pertinent, habes in notis Bernecceri ad Sueton. Aug. 12. 1. e. *Freinsh.*

Gravis erat liberis ipſa beneficiorum potentia] Latius deducit hoc Seneca, de benef. 2. 18, &c. Mitius autem hoc expreſſit auctor, licet idem vellet, quod Curtius, 6. 6. 11: Alexander *gratiam liberalitate doniſque recuperare tentabat. ſed, ut opinor, liberis pretium ſervitutis ingratum eſt.* & Ælianus, var. hiſt. 12. 62: *Homini libero non eſt, meo judicio, digna merces, quæ cum injuria tanta comparetur.* Sic antiquior pop. Romanus, *nullius acrior cuſtos, quam libertatis,*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

93 ipſa beneficiorum potentia. Nec diutius dilatio donata eſt: ſed Brutus, & Caſſius, aliique patricii, conſenſerunt in cædem principis.
94 Quanta vis fati! manaverat late conjuratio. libellus etiam Cæſari datus eodem die. nec perlitare centum victimis potuerat. venit in curiam tamen, expeditionem Parthicam meditans.
95 ibi in curuli ſedentem eum ſenatus invaſit: tribuſque & viginti vulneribus ad terram datus eſt. Sic ille, qui terrarum orbem civili ſanguine impleverat, tandem ipſe ſanguine ſuo curiam implevit.

CAP.

bertatis fuit; nullaque in pretium ejus potuit largitione corrumpi. ſupra, 1. 26. 6. *Freinsh.*

SALMASII.

94. *Libellus etiam Cæſari datus eadem die*] Aliter diſtinguimus, &, niſi vehementer fallimur, rectius, hoc modo: *Libellus etiam Cæſari datus, eodem die nec perlitare centum victimis potuerat.* Quæ vera eſt interpunctio.

VARIORUM.

93. *Aliique patricii*] Ita & v. e. Lipſius, dict. cap. XIX, emendat, *aliique patrum:* quod plerique conjurati è plebeiis. & vero *patres* habet Pal. ſec. *Gruterus.* Sed quo minus Lipſium hoc loco ſequar, ejus ipſius ratio facit: nec enim omnes conjurati è patribus. putabam legendum, *parricidæ.* quomodo appellantur etiam infra, 4. 7. 1: & Suetonio, in vita: & Val. Max. 1. 7. 2: & alibi. *Freinsh.*

94. *Quanta vis fati!*] Nempe *quæ fato manent, quamvis ſignificata, non vitantur.* Vide late Lipſium, Polit. 1. 4. ad quem locum ſimilia multa Berneccerus. Adde Tac. H. 1. 18. 2: H. 2. 82. 8, *nil arduum fatis.* Vellei. 2. 57. 4, *ineluctabilis fatorum vis.* Freinsh.

95. *Sanguine ſuo curiam implevit*] Adeo vere Juvenalis, 10. 112:

Ad generum Cereris ſine cæde & ſanguine pauci
Deſcendunt reges, & ſicca morte tyranni. Freinsh.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. III.

Cæſar Auguſtus.

POpulus Romanus, Cæſare & Pompeio tru- 1
cidatis, rediiſſe in ſtatum priſtinæ liberta-
tis videbatur: & redierat, niſi aut Pompeius 2
liberos, aut Cæſar heredem, reliquiſſet: vel,
quod utroque perniciosius fuit, ſi non collega
quondam, mox æmulus Cæſarianæ potentiæ,
fax & turbo ſequentis ſeculi, ſuperfuiſſet An-
tonius. Quippe dum Sextus paterna repetit, 3
trepidatum toto mari. dum Octavius mortem
patris ulciſcitur, iterum fuit movenda Theſſa-
lia. dum Antonius varius ingenio, aut ſucceſ- 4
ſorem Cæſaris indignatur Octavium, aut amo-
re Cleopatræ, deſciſcit in regem. Nam aliter
ſalvus eſſe non potuit, niſi confugiſſet ad ſer-
vitutem. Gratulandum tamen in tanta pertur- 5
batione eſt, quod potiſſimum ad Octavium
Cæſarem Auguſtum ſumma rerum rediit: qui
ſapientia ſua, atque ſolertia, perculſum undi-
que, ac perturbatum, ordinavit imperii corpus.
quod ita haud dubie nunquam coire & con- 6
ſentire potuiſſet, niſi unius præſidis nutu, quaſi
anima, & mente, regeretur. Marco Antonio, 7
Publio Dolabella, Conſulibus, imperium Ro-
manum jam ad Cæſares transferente fortuna,
varius & multiplex civitatis motus fuit. quod- 8

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſuo flexu tes que in annua cæli converſione fieri ſolet, ut mota ſidera tenent, ac ſuos flexus tempeſtate ſignificent: ſic in Romanæ dominationis, id eſt,

SALMASII.

3. *Sic in Romanæ dominationis*] Haud paulo melius, *ſic cum Romanæ dominationis converſione penitus intremuit*, &c. *in* tamen penitus non damno. optimus liber, *cum*.

VARIORUM.

Caput iſtud tertium, quaſi proœmium eſt ad Cæſaris Auguſti res geſtas: cujus ſi quis in unum

Tantarum ſperet cumulos advolvere rerum,
Promptius imponet glaciali Pelion Oſſæ.

Geſta autem Octavii Auguſti ſcribunt Livius, à lib. 116, ad finem uſque operis; Appian. de bel. Civ. lib. 2. 3. 4, & 5; Suetonius, in vita; Plut. Cæſare, Cicerone, Antonio, Bruto. Plura compendioſe, more ſuo Plinius, 7. 45: Solin. cap. 3: Gell. 10. 24: & 15. 7: Macrob. Saturn. 2. 4: Val. Max. 1. 7. 1: & 7. 6. 6: Lactant. 2. 8: Sex. Aurelius: Sextus Ruffus: Servius, ad Æn. 6. 791: Eutrop. lib. 7: Oroſ. lib. 6. Quæ de eo ſcribunt Virgilius, Ovidius, Horatius, ac poëtæ ceteri, ſuis locis adducentur. *Camers.*

2. *Antonius*] Hujus elogia præclara & multa lege apud Cicer. in Philippicis. *Freinsh.*

3. *Sextus*] Antonius, ut artibus ſuis Senatum magis deciperet; etſi populum ſeditioſe in percuſſores Cæſaris irritaverat: ad Senatum tamen retulit de Sexto Pompeio, Magni omnibus deſiderati filio, qui tum à Cæſarianis in Bætica oppugnabatur, utque pro paternis bonis in ærarium relatis darentur ei de publico ſeſtertium bis millies: ad hæc decerneretur ei, ſicut prius patri, maris imperium, claſſiſque daretur ad uſus neceſſarios. Patres mirabundi probaverunt omnia, atque ita Sextus in Siciliam S^cto^ evocatus eſt, ex qua poſtea Cæſari Auguſto difficillimum bellum movit. Appianus, Dio, alii. *Stadius.*

Iterum fuit movenda Theſſalia] Vide infra, 4. 7. 6. *Freinsh.*

4. *Ingenio, aut ſucceſſorem*, &c.] Expungebam olim particulam *aut* utroque loco, eamque emendationem Berneccero probaveram. Et ſane videtur ita ſcripſiſſe Florus. Prius enim cauſſas enumeravit, quapropter libertatem non reciperaverit populus, Pompeium, Cæſarem, Antonium: nunc ordine proſequitur quid ſinguli motuum excitaverint, quidve in quietem & remp. peccaverint. Et ſane frequenter particulas hujuſmodi inferciunt librarii; quod & factum opinor l. 1. C. de tironib. lib. 12, ubi ſcripſerim; *aut veteranus cenſibus obnoxius*. quæ enim alias cauſſa veteranos arcendi militia? Sed in Floro reſtat alius mihi ſcrupulus, quem in ſequenti propemodum nota exponam. *Fr.*

Deſciſcit in regem] Elegantiſſime, & plane ex animo veterum Romanorum, quibus adeo exoſum erat nomen regis in ſuis civibus, ut hæc præcipua Cæſareanæ necis cauſſa memoretur. Sic Scipio, cum ab Hiſpanis *rex* appellaretur, reſpondit; *regium nomen alibi magnum, Romæ intolerandum eſſe.* Liv. 27. 21. 4. *Freinsh.*

Salvus eſſe non potuit, niſi confugiſſet ad ſervitutem] Similia prope verba, in re diverſa, Senecæ, de benefic. 5. 16: *Eo redegit pop. Rom. ut ſalvus eſſe non poſſet, niſi beneficio ſervitutis.* Quanquam, ut quod res eſt fatear, non putem iſta poſſe dici de Antonio. quomodo enim confugit ad ſervitutem, ſi rex factus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

...e, humani generis, converſione penitus intre-
...uit, omnique genere diſcriminum, civilibus,
...rreſtribus, ac navalibus bellis, omne imperii
...rpus agitatum eſt.

CAP.

...us eſt? omnino cenſeo attinere ... verba pop. Rom. & poſt illud, ...*m*, excidiſſe quædam huc pertinen-... quod ſi foret, ut propemodum ...icor, rejecta correctione mea le-...dum & ſupplendum eſſet in ...c ſenſum; *Dum Antonius, varius ...io, aut ſucceſſorem Cæſaris indigna-... Octavium; aut amore Cleopatræ de-...it in regem: [deſerenda fuit populo ...tas] nam aliter ſalvus*, &c. Nunc ...ere videor quid acciderit. iſtud ... coaluit ex *p. rom.* i. e. *Populus Ro-...us aliter ſalvus*, &c. *Freinſh.*

Auguſtum] Hæc non aperti παρέλ-... *Freinſh.*

... *Unius præſidis nutu, quaſi anima ...nente, regeretur*] Eadem prope verba ...iti, 1. 12. 4: *Unum eſſe reip. corpus, ...ue unius animo regendum.* Seneca, de ...nent. 1. 3. 9: *Immenſa multitudo ...us* [malim *uni*] *animæ circumdata, ...s ſpiritu regitur.* & mox: *mens imperii* ...tur imperator, aut rex. Rem quod ...net, ait Tacitus, 1. 9. 10: *non aliud ...ordantis patriæ remedium fuiſſe, quam ...b uno regeretur.* & iterum, H. 1. ...: *omnem poteſtatem ad unum conferri, ...is interfuit.* & Annal. 1. 6: *non aliter ...onem imperandi conſtare, quam ſi uni ...latur.* Monarchiam porro cum ple-riſque politicis, aliis rerump. formis præfert Lipſius, politic. 2. 2. *Freinſh.*

8. *Mota ſidera*] Conſule Salmaſium, in Solinum, pag. 426. A. 1. *Freinſh.*

Id eſt, humani generis] Vana opinio, ex ignorantia geographiæ nata, deinde pudendis adulationibus alita, Romanorum, ſub imperatoribus præcipue, ſpiritus adeo inflaverat, ut crederent ſe totius orbis dominos, cum ſane modicam ejus partem obtinerent. De his dici poſſet illud Senecæ, epiſt. 91. 40: *Alexander diſcere Geometriam infelix cœperat, ſciturus quam puſilla terra eſſet, ex qua minimum occupaverat.* Ex his igitur ſomniis profectæ voces iſtæ; quibus præter poëtas, quos, elegantiſſime ſimul & veriſſime, *libertatis veſpillones* appellat Heinſius in laude Aſini, etiam hiſtorici abuſi. noſter ſupra, Præfat. 2: *qui res Rom. legunt, generis humani facta diſcunt. Totius orbis ſervitium.* Tacit. H. 5. 25. 1: *orbis terrarum famulatus.* Idem, Agr. 31. 5. Quin & ipſi imperatores, non dicam Juſtinianum alioſque ejus ſimiles, ſed & moderatus ille Antoninus, in l. ἐγὼ μὲν τοῦ κόσμου κύριος. ad L. Rhod. de jactu. Adde his quæ notat Marcilius, ad Sueton. Titum, 6. 2. *Freinſh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. IV.

Bellum Mutinenſe.

1 PRima civilium motuum cauſa teſtamentum Cæſaris fuit, cujus ſecundus heres Antonius, prælatum ſibi Octavium furens, inexpiabile contra adoptionem acerrimi juvenis
2 ſuſceperat bellum. Quippe quum intra decem & octo annos tenerum, obnoxium, & opportunum injuriæ juvenem videret; ſe plenæ ex commilitio Cæſaris dignitatis, & furtis hereditatem

SALMASII.

2. *SE plenæ ex commilitio Cæſaris dignitatis*] Si quis locus in toto hoc ſcriptore, quem librariorum & correctorum gens varie vexaverit, finxerit & refinxerit ad arbitrium, hic unus unice ab illo hominum genere diſtortus & divexatus. Poſtea recentiores διορθωταὶ ad illud vetuſtiorum exemplum multa ſibi licere voluerunt. Stomachum moverem lectoribus, ſi multitudinem variarum lectionum adponerem. Lectionem tantum, quam rectiorem eſſe cenſeo, quamque ex optimi libri veſtigiis collegi, ponam. Sic igitur legimus: *Quippe cum intra decem & octo annos tenerum & obnoxium, opportunum injuriæ juvenem videret, ipſe, plenæ ex commilitio Cæſaris dignitatis, lacerare furtis hereditatem, ipſum inſectari probris, cunctis artibus cooptationem Juliæ gentis inhibere non deſinere, denique palam arma moliri.* Quantum alii ab hac ſcriptura receſſerunt, tantum à veritate abeſſe ſe paſſi ſunt. pro *conoptationem*, vel *cum adoptationem*, fecimus *cooptationem*. Reliqua ex optimo illo libro D. Nazarii facile divinavimus.

VARIORUM.

BEllum Mutinenſe ſcribunt Livius, lib. 117, 118, 119: Appian. de bel. civ. lib. 3, pag. 588: Plut. Antonio, cap. 22: Frontin. 1. 7. 5: 3. 13. 7, & 8: 3. 14. 3, & 4: Cicero, in Philippicis: Sueton. Auguſto, 2. 10, &c. Meminit Ovid. Metamorph. 15. 822. Idem Ovid., Faſt. 4. 623, canit, M. Antonium victum ab Octavio, bello Mutinenſi, 18 Cal. Maias:

Luce ſecutura tutos pete, navita, portus,
Ventus ab occaſu grandine mixtus erit.
Sic licet & fuerit, tamen hac, Mutinenſia Cæſar
Grandine, militia, contudit arma, ſua. Camers.

1. *Teſtamentum Cæſaris*] Recitatum ad populum, poſtulante L. Piſone, ſocero Julii, fruſtra contra nitente ſenatu. Vide Appian. de bel. civ. lib. 3, pag. 513.

Secundus heres Antonius] Quod hic de

...m lacerare, ipſum inſectari probris, & ...s artibus quum adoptionem Juliæ gentis ...re non deſineret: denique ad opprimen- 3
...ivenem, palam arma moliri: & jam parato

...M. Antonio dictum, legiſſe ...gat Camers, id nos legere ...us apud Dionem, lib. 44, ... Dicitur autem ſecundus he- ...redi inſtituto ſubſtituitur: ut ...erinus, in ſecundo com- ...um, quæ ſcripſit ad Topica ... *Vinetus.*

...ALMASII.

...pprimendum juvenem] Idem ...ber: *ad depremendum*, pro ...*m.* Sed *opprimendum* non

...ARIORUM.

...*nis*] Decreverat ſenatus, ne ...uſtum *puerum* diceret, ne ...anti imperii deminueretur. ...rvius, ad Virg. Eclog. 1. 44. ...ępe Octavium *juvenem* no- ...dicto loco,

...*n vidi juvenem.* ——

... 1. 500:

...*ltem everſo juvenem ſuccurre-*
ſeclo
...*bete.* ——

...r. Philipp. 4, & 5. *Camers.* ...e notam Caſauboni, & Ber- ...d Sueton. Auguſto, 12. 1. ...nen vocat Auguſti nepotes ..., 4. 6: & Ovidius. *Freinsh.*

...*a decem & octo annos*] Parum ...m. Velleius Paterc. 2. 61. 1: ...X *annum ingreſſus.* ubi vi- ...ionem hominis: ambitioſe ...s eſt voce *ingreſſus.* Melius ..., [in monumento Ancyra- ...: nam anno qui præceſſit cæ- ..., nono Kal. Octob. ingreſſus ... IX erat, ac jam totum fer- ...cerat, quando contra Antonium pro optimatibus bellum primum ſuſcepit. Atque hæc Octavii ætas in equeſtri ſtatua fuerat notata, quam ei ſenatus in roſtris poſuerat, teſte eodem Velleio. Hæc Caſaubonus, nota ſecunda ad monumentum Ancyranum. Ceterum, quam opportuna turbis & factionibus ſit ætas principum, multis exemplis demonſtrat Gruterus, ad Livium, 1. 3. 6. *Freinsh.*

Videret; ipſe plenæ ex commilitio Cæſaris dignitatis, &c.] Expreſſi bona fide ſcripturam Nazarianam, quæ proxima vero, immo vera omnino, ſi modo abjiciatur litera finalis ab illo *deſineret:* nec multum divertunt ab hac lectione Pall. reliqui, aut Vineti codices, niſi quod extet in iis, *ſe plene ex commilitio Cæſ. dign.* item, *cum adoptionem Juliæ gentis.* Sic, inquam, uterque Pal. niſi quod in tertio videamus adhuc reſtare *ipſe plene.* vulgatam lectionem proferre piget; cum omnibus pateat, & ineptiſſima ſit præ hac noſtra. *Gruterus.* Cujus judicium omnino ſecuti ſumus in hac editione: eo magis, quod & olim nobis in mentem venerat, ita reſcribendum. Infinitum enim pro imperfecto ponit indicativi, quod frequentiſſimum Salluſtio, Tacito, &c. nec officit, quod mox verbi caſum mutat, *palam arma moliri. Et parto,* &c. *obſidebat.* nam ita plane Tacitus, 1. 16. 5: *Is imperitos animos impellere paullatim, & deterrimum quemque congregare. poſtremo velut concionabundus interrogabat,* &c. *Freinsh.*

Lacerare furtis hereditatem] Hereditatem enim Cæſaris expilavit: ut Dio, lib. 44, in fine: & Appianus, de bel. civ. lib. 3, pag. 536: & alii, memoriæ pro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

rato exercitu in Ciſalpina Gallia reſiſtentem
4 motibus ſuis Decimum Brutum obſidebat: Octavius Cæſar, ætate & injuria favorabilis, & nominis majeſtate, quod ſibi induerat, revocatis ad arma veteranis, privatus (quis crederet?) Conſulem aggreditur. obſidione Muti-
5 næ liberat Brutum. Antonium exuit caſtris. Tum quidem etiam manu pulcer apparuit. nam cruentus & ſaucius aquilam, à moriente ſignifero traditam, ſuis humeris in caſtra referebat.

CAP.

diderunt. inter quos Velleius Paterc. 2. 60. 5, ſcribit, ſeſtertium ſepties millies depoſitum à Cæſare ad ædem Opis, ab Antonio fuiſſe occupatum. *Vinetus.*

SALMASII.

4. *Obſidione Mutinæ*] *Obſidio* in eodem libro. *obſidium* ſæpe apud hunc noſtrum.

VARIORUM.

4. *Ætate*] Juvenilis ætas in tantum favorabilis eſt, ut etiam in delictis mitius puniendis ejus habeatur ratio. Vide Berneccerum, ad Suetonium, Auguſto, 5. 2. l. *Freinsh.*

Injuria favorabilis] Supra, 4. 2. 89. *Freinsh.*

Revocatis, &c.] Hæc omnia Tacitus, 1. 10. 2: *Concitos per largitiones veteranos: paratum ab adoleſcente privato exercitum: corruptas conſulis legiones.* Quæ poſtrema verba interpretare de legione Martia, & quarta, quæ ab Antonio conſule ſigna ad Auguſtum tranſtulere. videatur Appianus, de bel. civ. lib. 3, pag. 556, non de exercitu Decimi Bruti, ut exponebat magnus ille Lipſius. *Freinsh.*

Conſulem] Verum quidem; hoc Conſulem aggreſſus eſt: ſed poſt conſulatum vicit. *Freinsh.*

Obſidio] Sic Naz. & noſtra vetus editio. obſidii hujus tempore memorabilia ſtratagemata uſurpata, nempe literis columbarum opera tranſmittendis (quod ſuperiori ſeculo in obſidio Harlemenſi & Leidano relatum memoratur): aut per natatores milites laminis plumbeis inciſas, aut immittendis copiis & commeatibus, recenſent Plinius, 10. 37: & Frontinus, 3. 13. 7: & 3. 14. 3. *Freinsh.*

5. *Aquilam ſuis humeris referebat*] Vide Caſaubonum, ad Suetonium, Auguſto, 10. 9. d. *Freinsh.*

A moriente ſignifero traditam] Simile exemplum apud Cæſarem, de bel. Civ. 3. 64. Ad quorum imitationem hodierni quoque vexillarii, cum ad ſupremum ventum eſt, nec aliter defendi poteſt vexillum, eo involuti moriuntur. Sic in pugna ad Atellam *repertus eſt Germanus ſignifer amputata dextra manu, & læva fœdo vulnere diſciſſa, vexillum mordicus retinens, ita ut in veſtigio invictæ virtutis expiraſſe videretur.* Jovius, hiſtor. lib. 4. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. V.

Bellum Peruſinum.

terum bellum concitavit agrorum divi- 1
o, quos Cæſar veteranis in caſtris, pre-
ilitiæ, perſolvebat. Semper alias Lucii 2
ii peſſimum ingenium Fulvia, gladio cin-
cta

ALMASII.

alias Lucii Antonii peſſi- ngenium] Laudo conatum orum virorum, qui *piiſſi-* poſuerant. nos tamen non arii, ſed hallucinationem oris animadvertimus. nam ber *Lucii* non habet. in itur: *ſemper alias Antonii genium, Fulvia gladio cin- ilitiæ, uxor agitabat.* vox : indicat, Florum de Marco ſcripſiſſe & cogitaſſe, cu- m, alias ſemper turbulen- uxor Fulvia magis magiſ- mabat. De Lucio Antonio nen hiſtoriæ, ne quis hoc noraſſe: ſed, ut dixi, *παρό-* ſius Flori, aut *μνημονικὸν* ſic ſupra falſus eſt, dum ucles Syllæ Felicis Fauſti os. ſic etiam ſupra in Hera- aniæ & Siri fluvio: quas ones facile excuſamus. alia viora in hoc ipſo ſcriptore eramus, quæ noluimus ad- quis eſt, qui non ita facile ſſit, is me doceat quid re- c loco ſit æſtimandum; ego aſſentiar. Hoc breve caput legat, & examinet, non lo, ſentiet, quam quod ſcri-

VARIORUM.

Hoc bellum ſcribunt Livius, lib. 126. [Dio, lib. 48.] Sueton. Aug. cap. 14, & 15: Latius Appian. de bel. civ. lib. 5, pag. 689: Eutrop. 7. 1: Oroſ. 6. 16: Plin. 7. 45: Solin. cap. 3. Bellum Peruſinum, & cetera ab Auguſto geſta bella, explicat Propert. 2. 1: & Lucanus, 1. 41. Lege quæ de Auguſto ſcribit Virg. Æn. 6. 791. Ex verbis Propertii & Lucani patet, ſcriptores non ſemper ſervare in ſcribendo eundem ordinem, quo res geſtæ ſunt. Quare non mirum eſt, in vetuſtis Flori exemplaribus poſt Mutinenſe bellum, Peruſinum bellum immediate ſequi, niſi hoc poëticæ tribuas licentiæ. Ovid. in fine Metamorph. enumerans civilia bella ab Auguſto geſta, Peruſinum prætermiſit. *Camers.* Camertis autem, Stadii, aliorumque aliquot editiones, caput iſtud ſubjecere capiti, cujus finis, *ſcelere alieno uterentur.* at ordo quem ſervamus, remanet in editione primaria, expreſſitque optimus Vinetus, & propugnant Palatini. *Gruterus.*

2. *Semper alias Antonii peſſimum ingenium*] Grutero placet, Florum ſenſiſſe de Lucio; eo quod M. Antonius non modo peſſimo, ſed ne malo quidem ingenio fuerit, Plutarcho teſte, itemque imperatore Claudio. Sed poſterius teſtimonium, ut domeſti-

 cum

ſcta virilis militiæ, uxor, agitabat. Ergo depulſos agris colonos incitando, iterum in arma
3 ierat. Hic vero jam non privatis, ſed totius ſenatus ſuffragiis judicatum hoſtem Cæſar aggreſſus, intra Peruſiæ muros redegit, compulitque ad extrema deditionis, turpi & nihil non experta fame.

CAP.

cum rejicimus, quamvis nec id quidem obſtet, quod magnus appellatur ibi, nam hoc non negat, malum etiam fuiſſe, quomodo Val.Max. 5.6.2. ext. dicit, Annibalem in dubio poſuiſſe, *major-ne, an pejor, vir haberi deberet.* Plutarchum quod attinet, teſtatur ille quidem, ingenio fuiſſe natura ſua haud malo, ſed opportuno corruptionibus: quod & noſter voluiſſe videri poſſit, dum *varium ingenio* appellat, præcedente capite. Sed ingenium ejus peſſimum fuiſſe nemo melius exponat Cicerone: quamvis nec ei per omnia credendum eſſe cenſeam, cum interdum *accuſatorie* magis, quam *Latine* (ſic enim ipſe in Verrem, 4. 1. 4, diſtinguit), loquatur. *Freinsh.*

Peſſimum] Hic enim eſt Antonius, teſtimonio Velleii, 2. 74. 2: *vitiorum fratris conſors, ſed virtutum, quæ interdum in illo erant, expers.* Cui adſtipulantur omnes alii. nemini enim laudatur præter Appianum, & quidem ſuis ipſius verbis. *Freinsh.*

Uxor agitabat] Viri docti addendum putant, *uxor Antonii agit.* at ego potius adhuc deleverim vocem *uxor*; tanquam ſatis conſtaret, Fulviam eſſe M. Antonii, dum dicit *cinctam virilis militiæ gladio*, velitque mutaſſe ſexum cum viro. *Gruterus.*

Depulſos agris colonos] Qui coacti erant cedere veteranis, quibus agri iſti diſtributi erant. Hinc ſemper materia & vires res novas cupientibus; & exempla ſuggerunt illorum temporum Hiſtoriæ. *Freinsh.*

3. *Fame*] Vide Berneccerum, ad Sueton. Aug. 14. 1. c. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. VI.

Triumviratus.

QUum ſolus etiam gravis paci, gravis Rei- 1
publicæ, eſſet Antonius, quaſi ignis incendii Lepidus acceſſit. Quid contra duos exercitus neceſſe fuit venire in cruentiſſimi fœderis ſocietatem? Diverſa omnium nota incendia. Le-

SALMASII.

N[*Eceſſe fuit venire in cruentiſſimi fœderis neceſſitatem*] Uterque Pal...nus, *ut cruentiſſimi viri fœderis. ut* ...*n.* ſic infra in ſcriptis, *totus ut* ...*rum illud deſciverat*, pro *in monſtru illud.* in iiſdem libris, *quod neceſſe* ...non *quid.* male prorſus.

...*verſa omnium nota incendia*] Lege ...*ta incendio.* hoc eſt, *omnes diverſis* ...*d illud incendium reip. ferebantur.* ...*ncendii.* optimus liber: *incendio* ...t. poſſet etiam legi, *diverſa* ...*m vota, incendia*, ſed priorem con...cturam magis probamus.

VARIORUM.

...ponunt hoc capite contenta Li...ius, lib. 119, & 120: Plut. Anto...cap. 24: Bruto, cap. 39: Cicerone, ...57: Appianus de bel. civ. lib. 3, ... Sueton. Aug. cap. 12, 13, & 27: ...p. 7, 1: Oroſ. 6. 16: Memine... Plinius, 7. 45: & Solinus, cap. 3. ...*rs.*

Quid contra duos ex. nec. fuit, ...] Non intelligo quid ſit contra ... exercitus venire in ſocietatem ...ris. legebam aliquando, *contra-* ...*ercitu*, ut voluerit Florus, Lepi... novo exercitu contracto veniſſe in ...cietatem Antonii & Cæſaris. Rutil. in Itin. 1. 301, de Lepido:

Qui libertatem Mutinenſi Marte receptam
Obruit auxiliis, urbe pavente, novis.

Sed jam damno; non tamen ut ſciam quid in ejus locum reponendum ſit, niſi forte *quid* in *cui* reformandum: ut ſenſus ſit, duobus ex diverſa parte exercitibus ſtantibus, neceſſe fuiſſe Lepido, utpote debiliori, venire in ſocietatem. quo ſenſu Velleius, 2. 66. 1, *repugnante Cæſare, ſed fruſtra, adverſus duos.* aut legendum *contrarios exercitus*, ut indignetur, eos, qui nuper hoſtes erant, aliter non potuiſſe ſocietatem inire, quam in perniciem civium. Jam puto pro *Quid* legendum eſſe *Cæſari.* Nimis hoc violentum videtur? at violentius eſt Cæſaris nomen extrudi, quod equidem in principio capitis hujus fuiſſe poſitum ſequentia clamant. Si igitur reponendum fuit: hic certe locus unus erat, ubi bene reponeretur. *Freinsh.*

Diverſa omnium nota incendia] Mihi placet minima mutatione locum ita reſtitui: *Diverſa omnium vota. Incendit Lepidum*, &c. Similem autem ſenſum aliter extulit Tacitus, H. 2. 7. 4: *Ita boni malique, cauſſis diverſis, ſtudio pari, bellum omnes cupiebant.* Freinsh.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

2 Lepidum divitiarum cupido, quarum ſpes ex turbatione Reipublicæ: Antonium ultiones de his, qui ſe hoſtem judicaſſent: Cæſarem inultus pater, & Manibus ejus graves Caſſius &
3 Brutus, agitabant. In hoc velut fœdus pax inter tres duces componitur. Apud Confluentes, inter Peruſiam & Bononiam jungunt manus, & exercitus conſalutant. Nullo more Triumviratus invaditur. oppreſſaque armis Republica, redit Syllana proſcriptio: cujus atrocitas nihil

SALMASII.

3. *Nullo more*] Scripti omnes, *nullo bono more*. & ita reſtituendum.

VARIORUM.

2. *Ex turbatione reip.*] Vide Tac. 5. 3. 5: & H. 1. 21. 1. *Freinsh.*

Manibus ejus graves] Credebantur enim occiſorum Manes ultione placari, quod tangit Juſtinus, 16. 1. 17. Hinc intelligendum illud Virgilii, Æn. 10, 519:

—— *Inferias quos immolet umbris.*

Ita *Sorani manibus ſatisfactum*, accuſatore ejus damnato, ſcribit Tac. H. 4. 40. 4: ſic, *non aliter poſſe placari commilitonum manes*, &c. Tac. 1. 45. 5. Vide Apocalypſ. 6. 12, &c. Obſervabant autem imprimis, ut ſi fieri poſſet, ad tumulos ipſos occiſorum mactarentur; quod videlicet nullum gratiorem umbris liquorem ſpargi poſſe crederent, quam inimicorum ſanguinem. Sic Pyrrhus Polyxenam ferit *paterni vertice in buſti*. Seneca, in Troadibus, verſu 1151. Sic L. Cæſar jugulatus ad buſtum Vari, Val. Max. 9. 2. 2: & Marius prætor ad buſtum Catuli, ſupra, 3. 21. 27. Sic Ariſtomenes, Meſſeniorum fortiſſimus, ſibi necem intulit ad filiæ, quam prius occiderat, tumulum; Pauſanias, in Meſſen, pag. 241. Alludit hunc morem Seneca, de beneficiis, 5. 16. 2: *Niſi Allobrogum in illam* [patriam] *cohortes immiſerit* [Catilina], *& trans Alpes accitus hoſtis vetera & ingenita odia ſatiaverit, ac diu debitas inferias Gallicis buſtis duces Romani perſolverint*. Pertinet eo caput Galbæ, quod à liberto Patrobii, qui punitus à Galba fuerat, ad tumulum Patrobii projectum eſt. Sueton. Galba, 20. 5: & Tacit. H. 1. 49. 2: Adde quæ notamus ſupra, 2. 5. 5: Item, 3. 18. 14: & Stat. Theb. 5. 684. *Freinsh.*

3. *Oppreſſaque*, &c.] Vide Dionem, 46. 5. 21, & ſeqq. *Freinsh.*

Nullo bono more] Sic Pall. tres & mſſ. Vineti, quomodo & editio noſtra vetus; quo minus dubitavi lectionem hanc recipere, licet minus placeat quibuſdam viris doctis. Salmaſius tamen ita reſtituendum cenſet. Videtur autem alluſum ad exemplum Cæſaris patris, Pompeii & Craſſi, de quibus ſupra, 4. 2. 12. Ita Servius, Æn. 8. 635:

—— *raptas ſine more Sabinas*

interpretatur, *ſine ullo exemplo*. *Aut ullo bono more*. Freinsh.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ı ſe minus habet, quam numerum cen- ıadraginta ſenatorum. Exitus fœdi, tru- 4
iiſerabiles, toto terrarum orbe fugien- pro quibus quis pro dignitate rei inge- , quum Antonius Lucium Cæſarem ılum ſuum, Lepidus Lucium Paulum ratrem proſcripſerit? Romæ capita cæ- 5
proponere in Roſtris jam uſitatum erat: ſic quoque civitas lacrymas tenere non , quum reciſum Ciceronis caput in illis Roſtris videretur: nec aliter ad videndum quam ſolebat ad audiendum, concurreretur.

ARIORUM.

m *quadraginta ſenatorum*] Appiano, de bel. civ. lib. 4, edimus, ccc fuere. *Freinsh.*

pro dignitate rei ingemiſcat] eteræ omnes; *quis pro indi- non ingemiſcat.* utrumque ſe probet: ſed melior ta- ; utpote firmata ab tribus *Gruterus.* Sic Salvianus, *ceſſi pauliſper cœptum ſermo-* , *rei indignitate compulſus.* Velleius, 2. 67. 1: *Hujus ris fortunam ne deflere quidem atis digne potuit; adeo nemo erbis poteſt.* Scilicet, *dum untur, reliqua non æque gra- habentur*, Tac. H. 2. 21. 4.

lum ſuum, &c.] *In dotem mque ſceleris*, ut eleganter ellei. 2. 67. 3. ubi pro *vel* alim, *velut in dotem.* Et alias ri, ut principum diſcordiæ, m & amicorum exitio ujus rei illuſtre exemplum ca Junone, Iliad. 4, verſ. 50, &c. quæ Troiæ ruinam non dubitat emere à conjuge, cariſſimarum urbium excidiis. Sic etiam Antonius (apud Plut. in vita) flagellato Cæſaris liberto, ſatis illi facere voluit. Sed ad Florum impenſe pertinet Cornelii Hiſpani figura, apud Senec. Suaſor. VI: *Tota tabula tuæ morti præluditur. alter fratrem proſcribi, alter avunculum, patitur. quid habes ſpei? ut Cicero periret, tot parricidia facta ſunt.* Freinsh.

5. *Jam uſitatum erat*] Lucan. 7. 315:

Et caput hoc poſitum roſtris, &c.

Vide ſupra, 3. 21. 14. *Freinsh.*

Ciceronis caput] De hujus interitu præter ſupradictos lege Val. Max. 1. 4. 5: 5. 3. 4: [Juvenal. ſat. 10. 118.] Auguſt. Civit. 3. 30. *Camers.* Cetera apud Fabricium Marcoduranum, fideliſſimum Ciceronis vitæ ſcriptorem, leges, & in Sebaſtiani Corradi Quæſtura. *Stadius.* Extat & elegans fragmentum ea de re Cornelii Severi, apud Scaligerum, in catalectis veterum poëtarum, pag. 51. Item Livii & aliorum Hiſtoricorum, apud Senecam, Suaſoria VII. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

6 retur. Hæc ſcelera in Antonii Lepidique tabulis. Cæſar percuſſoribus patris contentus fuit. Hæc quoque, niſi multa fuiſſet, etiam juſta cædes haberetur.

VARIORUM.

6. *Niſi multa fuiſſet*] Nam etiamſi juſta puniendi cauſſa ſit, præſtat ignoſcere, cum magna delinquentium copia eſt, aut paucorum ſaltem ſupplicio contentum eſſe, quam acrioribus remediis, ac ipſa mala ſunt, civitatem labefactare. Seneca, de ira, 2. 10: *In ſingulos ſeveritas imperatoris diſtringitur: at neceſſaria venia eſt, ubi totus deſeruit* (Lipſius mallet *deliquit*) *exercitus*. Vide Gruterum, ad Tacit. diſcurſu toto XIX: Ovid. de Ponto, 1. 9. 19:

Nec prius abſceſſit, merita quam cade nocentum
Se nimis ulciſcens, extitit ipſe nocens.

Adde Cic. pro I. Manil. cap. 7: Tac. H. 1. 84. 6: *Paucorum culpa fuit, duorum pœna erit*. Joſeph. de bel. Jud. 6. 5: *Placatus eſt Cæſar utilitate ſimul & precibus; namque unius hominis animadverſionem uſque ad factum promovendam putabat: multitudinis vero ad veniam.* Acciderat enim ibi, ut Joſephus ait, ὅλην ϛρατιὰν λειποτακτεῖν, Lucan. 5. 260:

——— *Quidquid multis peccatur, inultum eſt.*

Tamen, in Nepotis Eumene, poſt pr. *qui deſeruerant* (multi videlicet), *exercitu ſuffragia ferente, capitis abſentes damnantur*. Carolus M. Saxonum 4500 una die dicitur affeciſſe ſupplicio. Kennethus III, Scotiæ rex, fures 500 ſuſpendio punivit, Chronicle of Scotland, pag. 52. Videatur Grotius, de jure B. & Pacis, pag. 111. m. *Freinsh.*

CAP. VII.

Bellum Caſſii, & Bruti.

1 BRutus & Caſſius ſic Cæſarem, quaſi Tarquinium regem, depuliſſe regno videbantur: ſed libertatem, quam maxime reſtitutam

2 voluerunt, illo ipſo parricidio perdidere. Igitur, cæde perfecta, quum veteranos Cæſaris, nec immerito, timerent, ſtatim è Curia in Capitolium confugerunt. Nec illis ad ultionem de-

SALMASII.

2. C*Onfugerunt*] Nazar. *confugerant.* infra, *in provincias ab illo ipſo, quem occiderant, Cæſare datas, Syriam, & Macedoniam, conceſſerant*, pro *conceſſerunt.*

SAL-

…animus, ſed ducem non habebant. Igi- 3
…um appareret, quæ ſtrages Reipublicæ
…eret, diſplicuit ultio cum Conſulis ab-
…e decreta. Ne tamen publici doloris ocu- 4
…ent, in provincias ab illo ipſo, quem oc-
…nt, Cæſare datas, Syriam & Macedo-
… conceſſerunt. Sic vindicta Cæſaris dila-
…us, quam oppreſſa eſt. Igitur, ordinata 5
…ut poterat, quam ut debebat, in Trium-
…epublica, relicto ad Urbis præſidium Le-
pido,

…ALMASII.

…umviros Rep.] *Reſpublica*, …ibri. ita igitur diſtingue: *…ata, magis ut poterat, quam ut …ſpublica. relicto ad urbis præſi-…o, Cæſar cum Antonio*, &c.

…ARIORUM.

… Caſſii & Bruti ſcribunt Li-…b. 121, 122, 123, 124: Plut. … cap. 27: & Bruto, cap. 54: … bel. civ. lib. 4: Val. Max. …8: [1. 8: 3. 1.] 3. 2: 4. 6. 5: …5. 2. 5: [6. 4. 4.] 6. 8. 21: …op. 7. 1: Sueton. Aug. cap. … 6. 16: Front. 4. 2. 1: Lege …: Lucanus, 2. 234. *Camers.*

…*lucem non habebant*] Livius, *… ad rebellandum, neque vires, …n, habebant.* & 26. 22. 14: *…ctor ad ſeditionem, quam ani-…it.* Quomodo intelligendus …ugusto, 15. 3: *ut occulti ad-…r quos metus magis, quam vo-…tineret, facultate ducis* [nam *Antonii* à gloſſa ſunt] *præbita, …ur.* Supra, 2. 17. 13: *Tota …n moles cum Luſitanis fuit, & …is: nec immerito; quippe ſolis gentium Hiſpaniæ duces contigerunt.* Ducibus igitur repertis moventur quicumque *non benevolentia continentur, reſumpturi arma, ubi metus abſceſſerit*; ut eſt apud Tacit. H. 4. 76. 11. *Freinsh.*

3. *Diſplicuit ultio cum conſulis abolitione decreta*] Ego quidem hæc non intelligo. ſuſpicabar aliquando legendum *cum nominis abolitione*; ut nempe more Romano nomina quoque interfectorum Cæſaris abolerentur. quod *faſtis radere* Tacitus, 3. 17. 7: & *publicitus eradere*, Capitolinus, in Gordianis, cap. 9. Item paulo alio ſenſu *albo ſenatorio eradere*; Tac. 6. 42. 6, dixere. Sed ad præſens propius abſum ab ea ſententia, ut putem, *ἀμνηστίας*, Ciceronis ſuaſu decretæ, mentionem hic fieri, legendumque: *diſplicuit ultio, Ciceronis conſilio abolitione decreta.* potuit enim nomen illud, utpote notiſſimum, paucis tantum characteribus notatum fuiſſe, & librarios imperitiores deinceps in errorem induxiſſe. Dio, lib. 44, refert orationem illam Ciceronis. Stadii editio præfert, *conſenſu conſulis.* bene. *Freinsh.*

5. *Relicto ad*, &c.] Vide Dionem, 46. 8. 40. *Freinsh.*

pido, Cæſar cum Antonio in Caſſium Brutum-
6 que ſuccingitur. Illi comparatis ingentibus
copiis, eandem illam, quæ fatalis Cnæo Pom-
peio fuit, harenam inſederant. Sed nec tum
imminentia cladis deſtinatæ ſigna latuere.
7 Nam & aſſuetæ cadaverum pabulo volucres,
caſtra, quaſi jam ſua, circumvolabant: & in
aciem prodeuntibus obvius Æthiops, nimis
8 aperte ferale ſignum fuit. Ipſique Bruto per no-
ctem, quum illato lumine ex more aliqua ſe-
cum

SALMASII.

6. *Sed nec tum imminentia cladis deſtinatæ*] Miror fuiſſe quemquam qui hæc legerit, quique vitium non viderit hujus lectionis, quod adeo manifeſtum eſt, ut pene in oculos incurrat. legimus, *ſed nec imminentis cladis deſtinata ſigna latuere*. ſic ſupra, *nunquam imminentis ruinæ manifeſtiora prodigia*. clades autem imminebat, non ſigna cladis præſaga & pronuntia, quæ præſentia erant, & jam apparebant. nemo igitur negaverit, quin locus hic recte ſit à nobis reſtitutus.

VARIORUM.

6. *Ingentibus copiis*] Quippe *qui jam decem & ſeptem legionum potentes erant*; Vellei. 2.65.2. immo *biennio non integro collegerunt pluſquam viginti legiones, & equitum circiter viginti millia.* Plutarchus.

Eandem illam, &c.] Virgilius, Georg. 2.490:

Romanas acies iterum videre Philippi.

Ovidius, Metamorph. 15.824:

Emathiique iterum madefient cæde Philippi.

Petronius, in carmine de bello civili, verſu 110:

—— *Gemino jam ſtrictos Marte Philippos.*

Sed hos erroris arceſſit Lipſius, ad Velleium, 2.70.3. *Freinsh.*

7. *Nam & aſſuetæ*, &c.] Vultures præcipue. de quorum natura vide Plinium. Sunt & exempla ſimilia in Livio. Vide Æl. Hiſt. An. 2.46.2. Meminit hujus prodigii Obſequens, cap. 129, quem eo loco medici egentem, qua poſſum, levabo. Et ſic reſtitui: *Latinis in Albano monte cum ſacrificaretur, ex humero ac pollice Jovis* (ita Dio, lib. 47, pag. 400,) *cruor manavit. Per Caſſium & Brutum in provinciis direptionibus ſociorum bella geſta. Notatum eſt prodigii loco fuiſſe, quod P. Titus prætor propter diſſenſiones, collegæ magiſtratum abrogavit, & ante annum eſt mortuus. Conſtat, neminem qui magiſtratum collegæ abſtulerat, annum vixiſſe. Abrogaverunt autem hi: L. Junius Brutus cos. Tarquinio Collatino* (ſupra, 1.9.3.): *Tib. Gracchus, M. Octavio* (ſupra, 3.14.5.): *Corn. Cinna, L. Cornelio Merula* (Appianus, de bel. civ. lib. 1, pag. 392; quamvis & apud Dionem, lib. 46, p. 368, Μάρυλλος eſt pro Μερόλας), *& Flavio* (Dio, ibid.). *Bruto & Caſſio pugnam adverſus Cæſarem molientibus, in caſtris Caſſii examen apum conſedit*, &c. *Freinsh.*

SAL-

agitaret, atra quædam imago ſe obtulit: *uæ eſſet*, interrogata; *Tuus*, inquit, *malus ge-* Hoc dixit, & ſub oculis mirantis eva- Pari in meliora præſagio in Cæſaris ca- 9
omnia aves victimæque promiſerant: ſed illo præſentius, quod Cæſaris medicus nio admonitus eſt, *ut Cæſar caſtris excederet*, *s capi imminebat:* ut factum eſt. Acie nam- 10
commiſſa, quum pari ardore aliquandiu catum foret: &, quamvis duces non eſſent æntes, quorum alterum corporis ægritu- illum metus & ignavia ſubduxiſſent, ſtaret en pro partibus invicta fortuna & ultoris, ui vindicabantur, primum adeo anceps & par utrimque diſcrimen, ut exitus præ- ocuit. Capta ſunt hinc Cæſaris caſtra, inde Caſſii.

SALMASII.

Hoc dixit, & ſub oculis mirantis] *uus, inquit, malus genius. Hoc*, *culis mirantis evanuit. dixit* ab- mo libro, & recte: nam *inquit* tam propinqua non bene ſo- elegantius igitur hoc ſecun- *ixit*, ſubintelligitur.

Et ultoris, & qui vindicabantur] o, *ſtaret tamen pro partibus invi- una & ultoris & qui vindicaba-* e mendum, ſed non nullius iti. ſtabat pro partibus, inquit, ultoris, hoc eſt, Octavii, qui patris ultum ibat. & qui vin- ur. id eſt, & ejus fortuna qui batur, Julii nempe Cæſaris; lligendum autem *ejus:* ſic lo- noſter ſupra, *ſuorum animos ere- ſtis perculit*. ſubaudi *animos*.

VARIORUM.

9. *Medicus Cæſaris*] Vide Plut. Ant. cap. 28: Appian. de bel. civ. lib. 4, pag. 653: Vellei. 2. 70. 4: Val. Max. 1. 7. 1: Lactant. 2. 8; citatos Bernec- cero, ad Suetonium, Auguſto, 13. 1. d. *Freinsh.*

10. *Illum metus & ignavia ſubdu- xiſſent*] Plut. Antonio, cap. 28: *Sunt qui ſcripſerunt, non interfuiſſe prælio Antonium, ſed poſt pugnam, conſectantibus jam hoſtes ſuis, ſuperveniſſe.* Adde eun- dem, Bruto, cap. 61. *Freinsh.*

Staret tamen, &c.] De auſpiciis im- peratorum etiam abſentium, quan- tumque in eo momenti ſit, vide Gru- terum, diſcurſu primo in Tacitum. Adde diſceptationem elegantem, ea- dem ratione finitam, apud Val. Max. 2. 8. 2. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

11 Caſſii. Sed quanto efficacior eſt fortuna, quam
virtus? & quam verum eſt, quod moriens ef-
flavit, *non in re, ſed in verbo tantum, eſſe virtu-*
12 *tem?* Victoriam illi prælio error dedit. Caſſius,
inclinato cornu ſuorum, quum, captis Cæſa-
ris caſtris, rapido impetu recipientes ſe equi-
tes videret, fugere arbitratus, evadit in tumu-
13 lum: inde pulvere & ſtrepitu, etiam nocte vi-
cina, eximentibus geſtæ rei ſenſum, quum ſpe-
culator quoque in id miſſus, tardius renuntia-
ret; tranſactum de partibus ratus, uni de pro-
14 ximis auferendum præbuit caput. Brutus quum
in Caſſio etiam ſuum animum perdidiſſet, ne
quid ex conſtituti fide reſignaret (ita enim par
ſupereſſe bello convenerat) ipſe quoque uni
comi-

SALMASII.

11. *Sed in verbo*] *Sed & in verbo*, vetus liber. mendoſe.

12. *Evadit in tumulum*] Quidam, *evaſit*. ſed noſter frequentius utitur præſentibus.

13. *Etiam nocte vicina*] Puto, *& jam nocte vicina. inde pulvere & ſtrepitu, & jam nocte vicina, eximentibus geſtæ rei ſenſum.*

Tardius renuntiaret] Nihil mutandum. Nazarii liber, *enuntiaret*.

14. *Ita enim par ſupereſſe bello convenerat*] Quid ſibi velit hic *par*, non video. quidam ſuſtulerant, quos etiam ſequutus eſſem, ſi illo ſublato aliquid ſequi melius ſenſiſſem. optimus Nazarii liber, *perſupereſſe bello*. quid ſit neſcio; conjicio tamen legendum, *ita enim præſupereſſe bello convenerat*. convenerat inter Caſſium & Brutum, ut, ſi adverſam prælii fortunam experirentur, manus ſibi inferrent, potius quam bello ſupereſſent. *præſupereſſe bello*, elegans & Latinum loquendi genus. quod tamen, non obſervatum, fecit, ut hic locus corrumperetur.

VARIORUM.

11. *Quod moriens*, &c.] Dio, extremo lib. 47, recitaſſe Brutum Herculis quoddam dictum refert, tali ſenſu verborum: *O infelix virtus! itane, cum nihil quam nomen eſſes, ego te tanquam rem aliquam exercui, cum tu fortunæ ſervieris.* hoc & Alciatus, in Emblematis, ita expreſſit:

Jamjam ſtricturus moribunda in pectora ferrum,
Audaci hos Brutus protulit ore ſonos;
Infelix virtus, & ſolis provida verbis,
Fortunam in rebus cur ſequeris dominam? Stadius.

Et hic forte ſit verſus, quem Bruto pro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

…itum ſuorum præbuit latus. Quis ſapientiſſimos viros non miretur ad ultimum non ſuis manibus uſos? niſi ſi hoc quoque ex perſuaſione defuit, ne violarent manus, ſed in abolitione ſanctiſſimarum piiſſimarumque animarum, judicio ſuo, ſcelere alieno, uterentur.

CAP.

…tiatum excidiſſe ſibi ait Volu…, apud Plut. Bruto, cap. 74; for… Eurip. Reſpexit huc, opinor, … epiſt. 1. 17. 41:

—— *Aut virtus nomen inane eſt.*

Frei….

SALMASII.

…*buit latus*] Nazarii liber, *confo… præbuit latus*: τὸ *confodiendum* …nnino παρέλκει. ſupra, de Caſ…*ni de proximis auferendum præbuit* …ſic, *confodiendum præbuit*: & ve…ſe puto.

Piiſſimarumque animarum] O…s Codex, *pietatiſſimarum*, pro …*imarum*; nec aliter ex ſuis libris …us Vinetus.

VARIORUM.

Quum in Caſſio etiam ſuum ani… perdidiſſet] Vide Not. ad 4. 2. 29: …ad Frontin. 3. 8. 2: *qui obſideban…um in parte jam ſe ſuperatos exiſti… defecere*. Freinsh.

ſupereſſe bello convenerat] Fortaſſis etiam legi poſſit (*ita enim ſuper iſto bello convenerat*) Curt. 8. 14. 2: *Abiſarem belli ſocium* (*& ita convenerat*) *adventare credebat*. Cl. Bœclerus, tam ob amicitiam carus nobis, quam ſuſpiciendus per eruditionem, conjecerat *pariter* pro *par* legendum: *pariter ſupereſſe bello*. Ne videlicet altero defuncto, alter vita vellet frui. Vide omnino Plut. Bruto, cap. 58. *Freinsh.*

15. *Niſi ſi hoc quoque ex perſuaſione defuit*] Sic prorſus v.c. ut velit hoc defuiſſe ipſis ex ſectæ Stoïcæ diſciplina, non quod non auderent. vulgati, *niſi hoc quoque ex perſuaſione non defuit*. quomodo quidem Pal. tert. ſed non prim. ac ſec. *Gruterus.*

Scelere alieno] Sic Darius, apud Curtium, 5. 12. 11: *Forſitan mireris, quod vitam non finiam: alieno ſcelere, quam meo, mori malo*. A qua ſententia non longe diſtat quod de Carthaginienſibus eſt ſupra, 2. 15. 9: *Patriam ſuam malebant hoſtium manibus, quam ſuis, everti*. Freinsh.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. VIII.

Bellum cum Sexto Pompeio.

1 SUblatis percuſſoribus Cæſaris, ſupererat
Pompeii domus. Alter juvenum in Hiſpa-
nia occiderat, alter fuga evaſerat: contractiſ-
que infelicis belli reliquiis, quum inſuper erga-
ſtula armaſſet, Siciliam Sardiniamque habe-
2 bat. Jam & claſſe medium mare inſederat, O
quam diverſus à patre? Ille Cilicas extinxerat:
3 hic ſecum piratas navales agitabat. Tanta mo-
le belli penitus in Siculo freto juvenis oppreſ-
ſus eſt: magnique famam ducis ad inferos ſe-
4 cum tuliſſet, ſi nihil tentaſſet ulterius: niſi
quod

SALMASII.

2. *HIc ſecum piratas navales agitabat*] Multa diverſitas & variantia in libris, quam non abs re fuerit proponere. Divi Nazarii liber, *Hic ſe pirata navalis agitare*. unus Palatinus, *Hic cum piratas navales agitaret*. alter, *Hic cum ſe piratas navalis agitaret*. cenſeo legendum: *Hic ſecum piratas navales agitarat*; nam *agitaret*, quod tamen ſine ulla varietate omnes libri retinent, non hic probo; niſi forte legendum *agitare: hic ſecum piratas navales agitare*. *t* enim litera facile potuit hujus verbi fini adhærere ex initio ſequentis vocis *tanta*. Hunc loquendi modum huic noſtro novum non eſſe, nos alibi, puto, oſtendimus. qui ſunt autem *navales piratæ*? an ſunt aliqui *terreſtres piratæ*? Navales piratas vocat claſſem Sexti Pompeii. Cum enim vulgo piratæ myoparonibus tantum aut lenunculis mare infeſtent: illi navibus & triremibus, ut in magna claſſe, infeſtum reddebant. Hi ſunt igitur, quos vocat *navales piratas*.

VARIORUM.

QUæ hoc capite continentur, ſcribunt Livius, 127, 128, 129. Sueton. Auguſto, capite 16: Copioſius Appianus, de bel. civ. lib. 5, pag. 741: Eutrop. 7. 1: Oroſ. 6. 16: Plin. 7. 45: Solin. cap. 3. Lege carmina, quæ cap. 5 adſcripſimus. Hoc bellum canit eleganter Horatius, ode nona Epod. *Camers*.

1. *Alter juvenum*] Cn. Pompeius, de quo ſupra, 4. 2. 86. *Freinsh*.

2. *Quam diverſus à patre*] Videntur & hæc mutuo ſumpta à Lucano: ille enim, 6. 422:

Polluit æquoreos Siculus pirata triumphos, Freinsh.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

nagnæ indolis ſignum eſt, *ſperare ſemper.*
s enim rebus profugit; Aſiamque velis
venturus ibi in manus hoſtium, & cate-
:, quod miſerrimum eſt fortibus viris,
tium arbitrium ſub percuſſore moritu-
on alia poſt Xerxem miſerabilior fuga.
e modo trecentarum quinquaginta na-
ominus, cum ſex ſeptemve fugiebat,
o Prætoriæ navis lumine, anulis in ma-
jectis, pavens atque reſpectans, & tamen
inens, ne periret.

CAP.

ALMASII.

rcuſſore moriturus] *Sub per-* iterque Palatinus.

cto Prætoriæ navis lumine] r, *prætorio navis lumine.*

ARIORUM.

æ indolis ſignum eſt, ſperare oc voluit Plotius Firmus, rætorio, ſub Othone, apud 46.7: *fortes & ſtrenuos, etiam am, inſiſtere ſpei.* Freinsh.

ſerrimum eſt fortibus viris, miſerrimum. cui fœdi- bducant homines, mortem nferunt, ſi ullo modo poſ- ideo confodiuntur ſtrenue ; quemadmodum exem- on contemnendâ copiâ oſtendi ad Tacit. 4. 25. 7. Vocat hoc ipſum, *ſibi conſulere*, Juſtinus, extremo libro quarto. *Gruterus.* Confer exitum Annibalis, apud Cornel. Nepot. item judicium Senecæ, epiſt. 70.12, de Druſo Libone. Sed hæc non poſſunt efficere, ut αὐτοχειρίαν probemus Chriſtianis. *Freinsh.*

5. *Non alia poſt Xerxem*] Niſi forte Pompeii patris. *Freinsh.*

Prætoriæ navis lumine] Juſſit autem Pompeius lumen ſuæ navis extingui, ut ne noctu, quo fugeret, id indicaret. Dio, lib. 48, pag. 449. In prætoria Scipionis nave, inſigne nocturnum trium luminum eſt, apud Livium, 29. 25. 9. *Vinetus.* Eſt autem lumen iſtud, *ignis quo naves prætoriæ reliquis prælucere ſolent*, nempe ut eundem curſum teneant. Dio, citato loco. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. IX.

Bellum Parthicum duce Ventidio.

1 QUamvis in Caſſio & Bruto partes ſuſtuliſſet; in Pompeio totum partium nomen aboleſſet: nondum tamen ad pacis ſtabilitatem profecerat Cæſar, quum ſcopulus, & nodus, & mora publicæ ſecuritatis ſupereſſet Antonius.
2 Nec ille defuit vitiis, quin periret, imo omnia expertus ambitu & luxuria, primum hoſtes, deinde cives, tandem etiam terræ ſeculum liberavit.
3 Parthi clade Craſſiana altius animos erexerant: civileſque populi Romani diſcordias læti acceperant: itaque ut prima effulſit occaſio, non dubitaverunt erumpere,
4 ultro quidem invitante Labieno. qui miſſus à Caſſio, Brutoque (quis furor ſcelerum!), ſollicitaverat

SALMASII.

2. NEc ille defuit vitiis] Alter Palatinus, *nec ille unus defuit.* perperam.

3. *Ut prima effulſit occaſio*] Veteres, *affluxit.* nimirum legendum eſt, *afſulſit.*

4. *Quis furor ſcelerum!*] *Qui furor ſcelerum.*

VARIORUM.

HOc bellum ſcribunt Livius, lib. 127, & 128: Late Plut. Antonio, cap. 44. Appianus, in eo libro, qui Parthicus inſcribitur, copioſe. Juſtin. 42. 4. 7: Eutropius, 7. 2: Oroſius, 6. 16: Multa Gellius, 15. 4: & Val. Max. 6. 9. 9: Frontin. 1. 1. 6: & 2. 2. 5, docet, quo aſtu Parthos ſuperavit Ventidius. hic primus Romanorum Parthos ſuperavit. Auctor. Euſeb. in temporibus. *Camers.*

2. *Primum hoſtes, deinde*] Talis modus loquendi eſt apud Tacitum, 1. 47. 4: *primo prudentes, dein vulgum, diutiſſime provincias, feſellit.* Freinsh.

Terrore ſui ſeculum] Sic editio Stadii, ſenſu commodiſſimo; ceteræ enim *terræ ſeculum.* Freinsh.

3. *Invitante Labieno*] Lege Dionem, lib. 48, pag. 424: Meminit Appianus, de bel. Parth. pag. 155: Epit. Liv. 127: & Vellei. 2. 78. 2. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

hoſtes in auxilium : & illi Pacoro duce, ivene, diſſipant Antoniana præſidia. Catus, ne veniret in poteſtatem, à gladio petravit. Denique ablata Syria, emanaius malum, hoſtibus ſub auxilii ſpecie centibus, niſi Ventidius, & hic legatus i, incredibili felicitate & Labieni copſumque Pacorum, & omnem Parthiquitatum, toto inter Orontem & Euphratem

ALMASII.

ant Antoniana præſidia] N. vitioſe pro *diſſupant*. ἀρ-

legatus] Vineti libri *xaxa*: s Nazarianus, *Saxa*. & ita *lius Saxa* vocatur. quod ve- & alia omnia corrupta. ni, ut alii jam annotarunt. Græci pro σέξκτον ſæpe cor- vera igitur lectio, *Saxa*.

r Orontem & Euphratem ſi-ncerum eſt. libri tamen va-*tatum inter Orontem & Eu*-*um*. alii *ſinum*. Mendoſe

ARIORUM.

furor ſcelerum!] Alii, *qui furor* ne exclamatione, quam af-us. ita ſupra, 1. 7. 7 (*quæ* 2. 6. 30 (*ô pudor!*) : infra, *ô ſecuritas!*): & alias paſſim.

] Sic Pal. pr. ac tert. quo-ditio Stadiana. Ita vocatur pr. Parthici & Syriaci, pag. omæ Livianæ 127, *Decidius* leius nomen non exprimit: nterfectum non ſua manu, ſed hoſtili, tradit. cui & Dio, lib. 48, pag. 425, adſentit. *Freinsh.*

Hoſtibus ſub auxilii ſpecie, ſibi vincentibus] Belle iſtud fit. ſic & ſupra habuimus, 3. 21. 22: *ſub ſpecie partium ſe vindicant.* nec abludit illud Thucydidis, 3. 12. 13: *Et per ſeptem dies, quos Eurymedon, cum ſexaginta navibus profectus, manſerat, Corcyræi eos interfecerunt, quos inimicos eſſe ducebant : crimini quidem illis dantes, quod popularem ſtatum everterent. ſed nonnulli etiam ob inimicitias privatas, alii etiam propter pecunias, quæ ipſis debebantur, à debitoribus, qui eas acceperant, interfecti fuerunt.* Gruterus. Thucydidæo exemplo ſimilia evenerunt inter proſcriptiones Romanas, ſub Sylla, & Triumviris. Adde Tacit. H. 4. 14. 8. *Freinsh.*

Ventidius] Lege Gellium, 15. 4: Val. Max. 6. 6. 9. Hic primus Romanorum Parthos ſuperavit. Auctor Euſebius, in temporibus. Adde Appianum, Parthico, cap. 157: *Hic ſolus ad hanc diem de Parthis triumphavit, vir obſcuri generis, ad tantam amplitudinem provectus per amicitiam Antonii.* Camers. Retulit hunc Plinius, 7. 43, inter exempla variantis fortunæ, *quæ triumphare P. Ventidium de Parthis voluit quidem ſolum; ſed eundem in triumpho Aſculano Cn. Pompeii Strabonis du*-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

6 tem ſinu late cecidiſſet. Viginti amplius millium fuit. nec ſine conſilio ducis. qui ſimulato metu adeo paſſus eſt hoſtem caſtris ſuccedere, donec, abſumto jactus ſpatio, adimeret uſum
7 ſagittarum. Rex fortiſſime dimicans cecidit. Mox circumlato ejus per urbes, quæ deſciverant, capite, Syria ſine bello recepta. Sic Craſſianam cladem Pacori cæde penſavimus.

CAP.

xit puerum: quanquam Maſſurius auctor eſt, bis in triumpho ductum: Cicero, mulionem caſtrenſem ſuffarraneum fuiſſe: plurimi, juventam inopem in caliga militari toleraſſe. Vide & Velleium, 2. 65. 5. & parodiam illam, ex Catulli Phaſelo, *Sabinus ille*, &c. quæ eſt in appendice Virgiliana, cum eruditiſſimis magni illius Scaligeri notis. Victoriam hanc Parthicam tangit & Tacitus, Germ. 37. 7: *infra Ventidium dejectus Oriens.* Meminit & Juſtinus, 42. 4. 6: Horatius, Od. 3. 6: Plut. Antonio, cap. 44: Joſephus, antiq. Jud. 14. 24. *Freinsh.*

SALMASII.

7. *Pacori cæde penſavimus*] Alter Palatinus, *piavimus.* vulgatam præfero, ut quam meliores alii libri retineant.

VARIORUM.

6. *Abſumpto jactus ſpatio*] Adde Herod. lib. 3, in Μαγοφονία. Arrian. pag. 37. c. Cæſar. de bel. Gall. 152. Indicem Juſtini, voce *Concurrere.* Freinsh.

7. *Circumlato ejus per urbes*, &c. *capite*, &c.] Variis de cauſſis amputata virorum inſignium capita circumlata, aut alio miſſa fuere: præſertim autem in fidem victoriæ, & terrorem hoſtium. Exempla ſunt quam-plurima, ut, in capite *Aladoli, quod juſſu Selymi, ut omnibus ludibrio foret, per totam Aſiam circumlatum: ac mox quoque in teſtimonium partæ victoriæ Venetias ad ſenatum fœda oſtentatione tranſmiſſum eſt.* Jovius, Hiſt. lib. 17, pag. 780. *M. Antonii* oratoris, quod in Marii menſis expoſitum, ſupra, 3. 21. 14. *Aſdrubalis*, quod ante Annibalis caſtra projectum. Livius, 27. 53. 11. &c. Similis mos Scytharum, apud Herod. 4. 54: Gallorum, apud Strabon. lib. 4, pag. 136: De Thracibus eſt ſupra, 3. 4. 2. *Freinsh.*

Penſavimus] Eoque magis, ſi, quod ſcribit Eutropius, lib. 7, interfectus eſt *eo ipſo die, quo olim Orodes, Perſarum rex, per ducem Surenam Craſſum occiderat.* Freinsh.

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

CAP. X.

Bellum Parthicum cum Antonio.

EXpertis invicem Parthis atque Romanis, 1
quum Craſſus atque Pacorus utrimque vi-
rium mutuarum documenta feciſſent, pari rur-
ſus reverentia, integrata amicitia, & quidem
ab ipſo fœdus Antonio cum rege percuſſum.
Sed immenſa vanitas hominis, dum titulorum 2
cupidine Araxem & Euphratem ſub imaginibus
ſuis legi concupiſcit: neque cauſa, nec conſi-
lio, ac ne imaginaria quidem belli indictione,
quaſi hoc quoque ex arte ducis præriperet, re-
licta

SALMASII.

1. BElli indictione] Quidam, *condictione*: alii, *conditione*. quæ ſcripturæ ſunt Palatinorum Codicum. *Indictione* verum eſt. quæ eſt N. lectio.

Quaſi hoc quoque ex arte ducis præriperet] Nec correctorum audaciam, nec vitium lectionis, quam illi ſubſtituerunt, hoc loco carpam. dicam tantum, ex veteribus reponendum eſſe: *quaſi hoc quoque ex arte ducis eſſet, obrepere: relicta repente Syria in Parthos impetum facit.* Deus bone! quanta diverſitas, καὶ τῆς λέξεως καὶ τῆς διανοίας. Hæc illi omnes perverterant. de ſinceritate ſcripturæ, quam reſtituimus, nihil dicam, ne injuriam faciam judicio eruditi lectoris.

VARIORUM.

AUctores hiſtoriæ ſunt, Epit. Liv. 130: Plutarchus, Antonio, cap. 49, & Appianus, Parthico. Juſtinus, 42. 5. 3: Eutropius, 7. 1: Oroſius, 6. 16: Frontinus, 2. 3. 15: 2. 13. 7. *Camers.*

1. *Pari rurſus reverentia*] Supra, 4. 2. 20. *Freinsh.*

Integrata] Eſt à v. e.: aliæ; *integra*. quomodo tamen nullus Palatinorum. *Gruterus.*

2. *Titulorum*] Tituli adſcribebantur ſtatuis. Vide Ovid. epiſt. 2. 68. Sic Livius alicubi ex ejuſmodi titulo de rebus nonnullorum diſputat. Adde Marcellin. 242. 2. edit. Lindenbrog. Pulcre contra vanitatem titulorum Il Paſtor Fido, act. 4, Choro,

Quel ſuon faſtoſo & vano:
Quel inutil ſoggetto
Di luſinghe, di titoli, ed inganno
Ch'honor dal volgo inſano
Indegnamente è detto.

Legi] Ita Pall. ita v. e. & ſequentes. Vineti, *labi*. quod & ad oram Camertis. utrumque habeo quomodo defendam, arrideretque magis *labi*, ſi ſtabiliret id aliquis manu ſcriptorum. *Gruterus.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

licta repente Syria in Parthos impetum facit.
3 Quæ gens, præter armorum fiduciam callida,
ſimulat trepidationem, & in campos fugam.
Hic ſtatim quaſi victor ſequebatur: quum ſub-
ito, nec magna hoſtium manus, ex improviſo,
& jam in feſſos via, ſub veſpere, velut nimbus,
erupit: &, miſſis undique ſagittis, duas legio-
4 nes operuerunt. Nihil acciderat in compara-
tionem cladis, quæ in poſterum diem immi-
nebat, niſi interveniſſet deûm miſeratio. Unus
ex clade Craſſiana Parthico habitu caſtris ad-
equi-

SALMASII.

3. *Quæ gens, præter armorum fiduciam*] Omnes, *gens præter armorum fiduciam*, omiſſo, *quæ:* & poteſt abeſſe.

VARIORUM.

3. *Gens*] Sic o. Pall. & I. quidam. nam vetuſtiſſimus; *Quæ gens*, minus bene. *Freinsh.*

Simulat trepidationem, & in campos fugam] Proprio quodam gentis hujus inſtituto. Vide Gebhardum, ad illa Propertii, 2. 8. 54:

Parthorum aſtutæ tela remiſſa fugæ.

qui inibi doctiſſime explicatur; ſenſus tamen comptior etiam redderetur mutatis diphthongis in primam literam:

Parthorum aſtuta tela remiſſa fuga.

& Berneccerum, ad illa Juſtini, 41. 2. 7: *Sæpe etiam fugam ſimulant, ut incautiores adverſum vulnera inſequentes habeant.* Hinc Virgilius, Georg. 3. 30, dixit:

Fidentemque fuga Parthum, verſiſque ſagittis.

Sidonius, Carm. 7. 85:

Vel cum diffugiunt, fugiendos tum mage Perſas.

4. *Unus ex clade Craſſiana*] Idem Velleius, 2. 82. 4: *Captivi cujuſdam, ſed Romani, conſilio ac fide ſervatus: qui clade Craſſiani exercitus captus, cum fortunam, non animum mutaſſet; acceſſit nocte ad ſtationem Romanam, prædixitque, ne deſtinatum iter peterent, ſed diverſo ſilveſtrique pervaderent.* Plutarchus tamen, Antonio, cap. 55: & exſcriptor ejus, qui Appiani nomine circumfertur, (cum Appianus Plutarchi coætaneus, ne, ſi voluiſſet quidem, furta tam inſignia potuiſſet impune facere;) *Mardum* quendam videntur hujus conſilii auctorem laudare. ſed videntur. omnino enim reſcribendum, pro ἀνὴρ τῷ γένει Μάρδος· ἀνὴρ τῷ γένει Μαρσός. quod & ſequentia firmant: *morum Parthicorum ex diutino uſu peritus.* nam hæc ipſa ſunt indicio, loqui Plut. de captivo Craſſiano, qui inter Parthos conſederit. qua de re Horatius, Carm. 3. 5:

Mileſne Craſſi, conjuge barbara
Turpis maritus vixit. & hoſtium
(Pro curia, inverſique mores!)
Conſenuit ſocerorum in armis.
Sub rege Medo, Marſus, & Appulus.

Nam Parthi ſervis etiam utuntur in bellis ſuis. *Denique* (verba Juſtini, 41.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

a, & ſalute Latine data, quum fidem ipſo
, quid immineret, edocuit; *jam affutu-*
omnibus copiis regem: irent retro, peterent-
tes: ſic quoque hoſtem fortaſſe non defore.
ta ſequuta eſt minor vis hoſtium, quam
ebat. Adfuit tamen: deletæque reliquæ 6
orent, niſi urgentibus telis in modum
his, quadam forte docti, procubuiſſent
ua milites; &, elatis ſuper capita ſcutis,
m ſpeciem præbuiſſent. Tum Parthus 7
nhibuit. Deinde Romani quum ſe rur-
alliſſent, adeo res miraculo fuit, ut unus
baris miſerit vocem; *Ite, & bene valete,*
. merito vos victores fama gentium loquitur,
thorum tela fertis. Non minor ex aqua 8
poſtea,

Antonio bellum Parthis infe- *L M equitum occurrerent,* *liberi fuere.* In eiſdem ex- archi, quæ ſub Appiani no- rædiximus, mendum inſi- hac ipſa hiſtoria, quod ea- tollemus. editur: τὰς δὲ όντες οἱ βάρβαροι, διέφθειραν ἐν οἷς καὶ Πολέμων ἦν ὁ βασι- *nis in poteſtatem ſuam reda-* *i multos interfecerunt, & in* *m regem.* Sed Polemon ca- n eſt, non occiſus, hoc præ- x Dio ſcribit, lib. 49. ſup- itur ex Plut. Ant. 51: τὰς ἑλόντες οἱ βάρβαροι διέφθει- ὲ παμπόλλους, ἐν οἷς καὶ Πολέ- πλεύς. *Freinsh.*

ALMASII.

e ita ſequuta eſt vis minor] *Atque ita facta eſt*, in altero

6. *Quadam forte docti*] *Quadam forte quaſi docti.* ita repono, de librorum auctoritate.

7. *Vos victores fama gentium loquitur*] Imo ſcribendum, *vos victores gentium fama loquitur.* quam ſæpe *victorem gentium* Populum vocat Romanum hic auctor.

Qui Parthorum tela fertis] Libri veteres, *fudiſtis*. Lego, *fugiſtis*. *qui Parthorum tela fugiſtis.* vulgatam lectionem, *fertis*, merito ferre non poſſum.

VARIORUM.

5. *Peterentque montes*] Leonis Tactica, cap. 20. 189. *Freinsh.*

6. *Procubuiſſent in genua*] Teſtudine facta, quam latius deſcribit Dio, lib. 49, pag. 468: Meminit & Frontinus, 2. 3. 15: Vide Stewechii notas ad Vegetium, 2. 16. *Freinsh.*

7. *Fugiſtis*] Sic omnino Nazarianus ac Pal. tert. [& editio noſtra vetus]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

poſtea, quam ab hoſtibus, excepta clades. Infeſta primum ſiti regio. tum quibuſdam Salmacidis fluvius infeſtior. noviſſimeque, jam ab invalidis & avide hauriebatur: quum noxiæ
9 etiam dulcis fieret. Mox & ardores per Armeniam, & nives per Cappadociam, & utriuſque
10 cœli ſubita mutatio, pro peſtilentia fuit. Sic vix tertia parte de ſedecim legionibus reliqua, quum argentum ejus paſſim dolabris concideretur: & ſubinde inter moras mortem à gladiatore ſuo efflagitaſſet, egregius imperator tandem profugit in Syriam. ibique incredibili qua-

nam ſec. *fudiſtis*. inepte vulgo, *fertis*. Gruterus.

SALMASII.

8. *Infeſta primum ſiti regio*] Alter Palatinus, *infeſta primum ſiti regio, quibuſdam Salmacidis fluvius infeſtior noviſſime, qui jam ab invalidis & avide hauriebatur*. pro *tum quibuſdam*, optimus liber, *cum quibuſdam*. totum locum ita conceptum velim: *infeſta primum ſiti regio, quum quibuſdam Salmacidis fluvius infeſtior noviſſime, qui jam ab invalidis & avide hauriebatur, quum etiam dulces noxiæ fierent*. Sed, ne quid diſſimulem, non poſſum damnare, *noviſſimeque jam*, & verius puto eſſe. *tum quibuſdam*, etiam non mutem, in *cum quibuſdam*. aliter tamen omnes libri.

10. *Profugit in Syriam*] *Perfugit in Syriam*; in melioribus & vetuſtioribus libris.

VARIORUM.

8. *Quam ab hoſtibus clades*] Sequutus ſum mſſ. Vineti, quibus adſtipulatur Pal. ſec. & eſt hic Flori genius. alii libri *excepta*, aut *accepta*, inſerunt, male. *Freinsh*.

Salmacidis fluvius, &c.] Retinui lectionem uſitatam, falſam tamen. nullum enim fluvium hoc nomine reperias; nam Ortelius, qui in theſaurum Geographicum eum retulit, hujus loci ſcriptura falſus eſt. Magis etiam illi, qui à fonte Salmacis hoc deductum putant. nam apparet, de ſalſis aquis ſimulque acidis loqui auctorem, unde olim conjeceram pro *Salmacidis fluvius* legendum, *ſalſis ac acidis fluvius*. Jam autem omnino veram eſſe puto Salmaſii correctionem. Vide ipſum in Solinum, pag. 115. Diſtinctionem autem & ſenſum totius loci quod attinet, ita ſcriptum velim; *Infeſta primum ſiti regio; tum quibuſdam ſalinacidis fluviis infeſtior: noviſſime, quum jam ab invalidis & avide haurie bantur, noxiæ etiam dulces fuere*. Freinsh.

A gladiatore ſuo] Multi rebus ſuis extremis mortem à ſervis flagitarunt; ut, Albinus, apud Capitolin. cap. IX. Caſſius, & Brutus, ſupra, ubi vide. *Freinsh*.

10. *Vix tertia parte de ſedecim legionibus reliqua*] Nimis exaggerare videtur cladem Antonii. nam Plut. Ant. cap. 66.

quadam mentis vecordia ferocior aliquanto factus eſt: quaſi viciſſet, qui evaſerat.

Exſcriptor ejus, *viginti millia peditum & quatuor equitum*. Velleius, haud minus partem quartam militum, calonum, ſervitiique, deſideratum tradunt. Item, XIII tantum legione Antonio tribuit. Pro noſtro auctore ſtat Juſtinus, 42. 5. 3: Phrahati) *Antonius bellum cum validiſſimis legionibus intulit.* Plutarchus Antonio peditum Romanorum LX M fuiſſe dicit, qui eo ſeculo XVI circiter legiones expleverit. Vide Lipſium, de militia Romana, 2. 5: ut forſan in Velleio reponendum ſit ita, XVI, pro XIII. *Freinsh.*

Argentum ejus paſſim] Sic mſſ. quanquam hoc non ſolum de argento Antonii factum, ſed quicquid auri, argenti, pretioſi, fuit in toto ejus exercitu, id omne ab ipſis ejus militibus direptum eſt, & conciſum; ipſique interfecti plerique qui haberent: ut Plut. Ant. cap. 64: & Appianus, narrant. *Vinetus.* In quibuſdam impreſſis omittitur vocula, *ejus*. Freinsh.

CAP. XI.

Bellum cum Antonio & Cleopatra.

Error Antonii, quatenus ambitu non interiret, luxu & libidine extinctus eſt. Quippe poſt Parthos, quum exoſus arma in otio ageret, captus amore Cleopatræ, quaſi bene geſtis rebus, in regio ſe ſinu reficiebat. Hæc mulier Ægyptia, ab ebrio imperatore, pretium libidinum Romanum imperium petit. Et promiſit Antonius: quaſi facilior eſſet Partho Romanus. Igitur dominationem parare, nec tacite, ſed patriæ, nominis, togæ, faſcium, oblitus,

SALMASII.

Nominis, togæ, faſcium, oblitus] Reſpexit ad illud Horatii: *Anciliorum, & nominis, & togæ, oblitus.*

VARIORUM.

QUæ hic ſcribuntur, habentur à Livio, 130, & tribus ſequentibus. Late Plutarch. Antonio: Suetonius, Auguſto, cap. 17, & 18: Eutrop. 7. 2; Oroſius, 6. 17; Val. Max. 3.8.8: Auguſt,

tus, totus in monſtrum iſtud ut mente, ita animo quoque, & cultu, deſciverat. Aureum in manu baculum. ad latus acinace. purpurea veſtis ingentibus obſtricta gemmis. diadema aderat,

Auguſt. Civit. 3. 30: Lactantius, 2. 8: Lege quæ ſcribit Plinius, 9. 35: 21. 3: 33. 3: Macrob. Saturn. 2. 13. *Camers.* Adde Vellei. 2. 84: & Dion. lib. 50, in fin. *Freinsh.*

SALMASII.

3. *Totus in monſtrum iſtud*] Omnes libri, *totus ut monſtrum illud.* legendum, *totus in monſtrum illud. ut* pro *in* ſupra notavimus. ſic *petitus* pro *penitus. utus* & *uſus* pro *unus.*

Ad latus acinace] N. *Acinacis. Aureum in manu baculum. ad latus acinaces.* ita legendum.

Obſtricta gemmis] Alter Palatinus, *obſtructa. obſtricta* retinemus.

VARIORUM.

1. *Per ambitum*] Ita v. e. & Pal. pr. quibus concordat & noſtra. pro *interiret*, melius fortaſſe legeretur, *interierat.* pendent hæc omnia ex dictis ſupra, 4. 9. 2. *Freinsh.*

2. *Ab ebrio imperatore*] Scribit Plinius, 14. 22, M. Antonium hominem ebrium fuiſſe, *edito etiam volumine de ſua ebrietate, patrocinari ſibi auſum.* Camers. Ebrioſitas illa celeberrime ei exprobratur à Cicerone. Vide quæ Savaro notavit ad illa Sidonii, Car. 7. 95:

—— profugiſque bibax Antonius armis.

Pulcerrime Seneca, epiſt. 38, circa fin. *M. Antonium, magnum virum & ingenii nobilis, quæ alia res perdidit, & in externos mores ac vitia non Romana trajecit, quam ebrietas, nec minor vino* (malim *vini ac*) *Cleopatræ amor.* Freinsh.

Romanum imperium petit] Ovid. Metamorph. 15. 826:

Romanique ducis conjunx Ægyptia, tædæ
Non bene fiſa cadet; fruſtraque erit illa minata,
Servitura ſuo Capitolia noſtra Canopo.

Item Faſt. 1. 710: Idem ſcribit Horatius, Carm. 1. 37: Propert. 2. 1: latius, 4. 6. Meminit Juvenalis, ſatyra 2. 107. Plura Virg. Æn. 8. 675. *Camers.* Deſumpſiſſe autem videtur Florus ex illo Propertii, 3. 9, à Rubenio, Electorum 2. 2, correcto:

Conjugii obſcœni pretium Romana poſcit
Mœnia, & addictos in ſua jura patres.

3. *Patriæ nominis, togæ, faſcium, oblitus*] Talis Gabinianorum militum deſcriptio apud Cæſarem: *qui jam in conſuetudinem Alexandrinæ vitæ atque licentiæ venerant, & nomen diſciplinamque populi Rom. dedidicerant*; de Bel. Civ. 3. 110.

Ut mente, ita animo quoque & cultu] Non video, cur hoc loco debeat animus & mens opponi. potius legendum fuerit *amictu.* ut ſequentia volunt: *purpurea veſtis ingentibus obſtricta gemmis.* ad cultum refero iſta alia: *Aureum in manu baculum*, &c. Vult igitur, eum mentem ſuam, qua patriæ caritatem, mores, diſciplinam, pridem exuerat, etiam externis indiciis, amictu nempe cultuque, teſtatum. *Freinsh.*

Ingentibus obſtricta gemmis] Ex gemmæ in fibulis, ut interpretatur Salmaſius, ad Spartianum, Hadriano, cap. 10. Sive fortaſſis in ipſa purpura, ut hodieque moris eſt; quamvis verbum *obſtricta*, priorem potius interpretationem admittat. *Freinsh.*

SAL-

…ut regina rex ipſe frueretur. Ad primam 4
…um motuum famam Cæſar à Brunduſio
…erat, ut venienti bello occurreret: poſi-
…in Epiro caſtris, Leucadem inſulam,
…mque Leucaten, & Ambracii ſinus cor-
…nfeſta claſſe ſuccinxerat. Nobis quadrin- 5
…a amplius naves, ducentæ non minus ho-
…m: ſed numerum magnitudo penſabat.
Quippe

…ALMASII.

…*adem inſulam*]Veteres, *Leu-* …*ucada* pro Leucas, ut Perſi- …rſis, Elida ſupra pro Elis; …*lidæ campos*; Chalcida pro …Feſtus, *Chalcidicum, genus* …*rbe Chalcida dictum*. ſic Tri- …tonidæ, pro Tritonis Trito- …ıd eumdem. ſic Leucada …pro Leucas Leucadis.

…ARIORUM.

…]Iſta vox omnino diſplicet. …n expedio, niſi forte legen- …*iadema, adoratio*. quæ à Per- …andrum, ejuſque ſucceſſo- …gata eſt. & hoc verbum præ- …veniret cultui, cujus modo …io. *Freinsh.*

…*adem*] Hic *d* in *t* mutabat …x. Eſt *Leucas*, nomen de- …ut Pallas, inſula Epiri. Eſt …nſulæ urbs *Leucas*, & *Leucas* …uſdem loci promontorium: …endi ſit apud Ptolemæum …m. *Leucata* vero, & *Leuca-* … illud *Leucadis* inſulæ pro- …m, mons, & petra; cujus ge- …ſus eſt, Æneïdos 3. 374:

… *Leucatæ nimboſa cacumina* …*ontis.*

…ivus, Æneïdos 8. 677:

… *Leucaten, auroque effulgere* …*ctus.*

At ablativus apud Livium, 26. 26. 1: *ſuperato Leucate promontorio*. & in Auſonii Cupidine cruci affixo:

Et de nimboſo ſaltum Leucate minatur.

Cujus obliqui ultimam vocalem quia corripit poëta, videntur antiqui *Leucates* declinaſſe, non ſolum ut Anchiſes, verum etiam ut vates. Hinc factum, ut hæſitaverim, *Leucaten* ne, an *Leucatem* hoc loco reponerem: quem caſum accuſandi, librarius antiquus compendio ultimæ literæ ſic contraxerat, *Leucatē*. Vinetus. Apud Juvenalem, 8. 241, ita ſcribitur:

——— *Quantum non Leucade, quantum*
Theſſaliæ campis Octavius abſtulit udo
Cædibus aſſiduis gladio. ———

Plinius ita diſtinguit hæc loca: *Egreſſos ſinu Ambracio in Ionium, excipit Leucadium litus, promontorium Leucates. Dein ſinus, ac Leucadia ipſa peninſula*; 4. 1. 4. *Leucadis* autem mentio eſt in Indicis Arriani, 7. 7. *Freinsh.*

5. *Amplius*] Ob ſequentia, *ſed numerum magnitudo penſabat*, haud immerito dubites trajecta temere eſſe adverbia, *amplius*, & *minus*; ſcribendumque: *Nobis quadringentæ non minus naves: ducentæ non amplius hoſtium.* Freinsh.

SAL-

Quippe à ſenis in novenos remorum ordinibus: ad hoc turribus, atque tabulatis, allevatæ, caſtellorum & urbium ſpecie, non ſine gemitu maris, & labore ventorum, ferebantur. quæ qui-
6 dem ipſa moles exitio fuit. Cæſaris naves à triremibus in ſenos, non amplius, ordines creverant. itaque habiles in omnia, quæ uſus poſcebat; ad impetus, & recurſus, flexuſque capiendos, illas graveis, & ad omnia præpeditas, ſingulas plures adortæ, miſſilibus ſimul cum roſtris, ad hoc ignibus jactis, ad arbitrium diſſi-
7 pavere. Nec ulla re magis hoſtilium copiarum apparuit magnitudo, quam poſt victoriam.

SALMASII.

6. *Plures adortæ*] Optimus liber ſcribit, *adoratæ*. ſupra correctum, *adornatæ*. de hac voce alibi diximus.

Cum roſtris] Scribo, *tum roſtris*. & ita diſtinguo: *ſingulas plures adortæ, miſſilibus ſimul, tum roſtris, ad hoc ignibus jactis, ad arbitrium diſſipavere.*

VARIORUM.

5. *A ſenis in novenos*] Imo à trinis in denos. ut Plutarchus, Ant. cap. 83, auctor eſt: aut à quaternis ad denos, ut Dio, princ. lib. 51, videtur innuere: vel ut Strabo, lib. 8, pag. 225, ab uno ad denos. Porro mirabilis certe earum navium moles extitit; cum ordines illi ſive gradus in altitudinem computentur, ut contra Baïfium oſtendit Scaliger, ad numerum Euſebianum MCCXXX. Immanis autem illa *navis, quam Ptolemæus Philopator fabricatus eſt, quadraginta ordinum, 280 cubitorum longitudine; altitudine autem, uſque ad ſummitatem puppis, duodequinquaginta: nautis extra remiges quadringentis inſtructam; remigum quatuor millibus. adhæc milites armatos capiebat in foris & tabulato paullo minus tria millia.* Plutarchus Demetrio, cap. 59: & Athenæus, 5.8. Poſſet autem iſta claſſis Antonianæ deſcriptio, non etiam abſurde, indui Hiſpanæ illi, quæ in ſpem occupandæ Angliæ comparata fuit, ſeculi ſuperioris anno 88. *Freinsh.*

Turribus] De quibus vide Meurſium, in Lycophron. Caſſandram, pag. 341. f. Plin. 32. 1. 2: Salluſt. Incert. 5. 27. *Freinsh.*

Ipſa moles exitio fuit] Vide ſupra, 2. 2. 35. Sic, 2. 4. 49: Pompeio *nulla res magis exitio fuit, quam ipſa exercitus magnitudo.* A talibus navibus, quæ propter molem inhabiles ſunt, bellam comparationem mutuatur Curtius, in Perſarum oratione ad Alexandrum, 4. 11. 8: *Videſne ut navigia quæ modum excedant, regi nequeant?* Prudenter Apuleii Apologia: *Omnibus ad vitam munia utendis, quidquid aptam moderationem ſupergreditur, oneri potius, quam uſui, exuberat.* Freinsh.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Quippe immenſa claſſis, naufragio belli facto, toto mari ferebatur. Arabumque, & Sabæorum, & mille aliarum gentium Aſiæ ſpolia, purpuram, aurumque, in ripam aſſidue mota ventis maria revomebant. Prima dux fugæ re- 8
gina, cum aurea puppe, veloque purpureo, in altum dedit. Mox ſequutus Antonius: ſed inſtare veſtigiis Cæſar. Itaque nec aperta in 9
Oceanum fuga, nec munita præſidiis utraque Ægypti cornua, Parætonium, atque Peluſium, profuere. prope manu tenebantur. Prior ferrum occupavit Antonius. Regina ad pedes Cæſaris provoluta tentavit oculos ducis, fruſtra. Nam pulcritudo infra pudicitiam principis fuit.

SALMASII.

Toto mari ferebatur] Nazarii liber cum utroque Palatino, *ferebat* ... rectum puto. ſic etiam di... ...um: *Quippe immenſa claſſis, ... belli facto, toto mari ferebat ... Sabæorumque & mille aliarum ... Aſiæ ſpolia: purpuram aurum- ... in ripam aſſidue mota ventis maria ...* . nihil diſtinctius hac di... , cujus nobis auctor fuit ve... ...ra.

...que purpureo ſe in altum de- ... delendum putamus. nobis ... omnino παρέλκειν videtur. *in* ... quid ſit, & quam recte di... ...ctos non docebo. locus igi... debet legi: *prima dux fugæ ... cum aurea puppe, veloque purpu... ...um dedit.* meliores etiam li... non agnoſcunt.

Nec aperta in Oceanum fuga] Na... , *præparata in Oceanum fuga:* ... editiones ita legebant, & nobis magis placet, quam *aperta*.

Infra pudicitiam principis fuit] Fortean melius, *principi fuit*. alter Palatinus, *Cæſari fuit*.

VARIORUM.

7. *Ferebatur. Arabumque*] Opinor, Florum velle ſpolia iſta non claſſe, ſed illa jam diſſipata, incenſa, merſa, mari fuiſſe lata, idque ea fluctibus jactata velut evomuiſſe. Nam de claſſe non poſſet dici, ferre eam ſpolia claſſicorum ſuorum; ſed ea ſunt ſpolia, quibus alios ſpoliavimus, ut hoc loco mare fecerat. Arabes autem, & Sabæi, erant in claſſe Antoniana. Virgilius, Æn. 8. 706:

Omnis Arabs, omnes verterunt terga Sabæi. Freinsh.

8. *Cum aurea puppe*] Appianus, in præfatione, inter opes Ægyptias fuiſſe dicit *thalamegos auratis puppibus roſtriſque, quas ad oſtentationem in bello ipſi reges conſcendebant, DCCC.* Hoc vult Virgilius, Æn. 8. 677, his verbis:

auro-

10 fuit. Nec illa de vita, quæ offerebatur, ſed de parte regni, laborabat. Quod ubi deſperavit à principe, ſervarique ſe triumpho vidit, incautiorem nacta cuſtodiam, in Mauſoleum ſe (ſepulcra regum ſic vocant) recepit.
11 ubi maximos, ut ſolebat, induta cultus, in differto odoribus ſolio, juxta ſuum ſe collocavit Antonium: admo-

——— *auroque effulgere fluctus.*
Et Sidonius, Carm. 5.466, iſtis:
——— *fulvas onerata carinas.* Fr.

SALMASII.

10. *In Mauſoleum ſe recepit. ubi maximos*] Reponenda ſcriptura Nazarii Codicis, *In Mauſoleum ſe recipit. ibi maximos, ut ſolebat, induta cultus.*

VARIORUM.

9. *Præparata*] Sic Pal. prim. & Jordanes, item editio Camertis, aliæque, Pall. reliqui, ſicut & Vineti mſſ. *parata*. Debent autem primo caſu hæc intelligi, referrique ad ſequens illud *profuere*; loquitur enim de machinatione Cleopatræ, quam exponit Plutarchus, Anton. cap. 89. Vetus editio Gruteri habebat, *aperta*. Freinsh.

10. *Servarique ſe triumpho vidit*] Recte vidit: Cæſar enim omnibus modis id contendebat: eaque re ſollicite cuſtodiri juſſerat, ne ſibi manus inferret. quin etiam cum illa cuſtodes fefelliſſet, *Pſyllos admovit, qui venenum ac virus exſugerent.* Suetonius, Auguſto, 17. 10. Pſyllis enim hoc tribuunt auctores. Strabo, lib. 17, pag. 560: Tzetzes, Chil. 4, verſ. 438: Antigonus, mirabil. narrat. 19: Arnobius, lib. 1, pag. 83. & quos notavit Berneccerus ad Suetonii locum. In eadem hiſtoria Varronem inſigniter corruptum emendo. locus eſt ex libro primo rerum humanarum, citatus à Priſciano, lib. 10: *Ut habent farii, qui vocantur* ὀφιογενεῖς, *& in Africa Pſylli, quorum ophigeniſtum arbitrantur ſuppoſitum eſſe aliquem in ſtirpe, ſi admoveant, Ut pungat colubra, cum pupugerit, ſi de genere ſit vivere; ſi non ſit mori.* Scribo, *Ut habent Parii, qui vocantur* ὀφιογενεῖς, *& in Africa Pſylli: quorum* ὀφιογενεῖς, *cum arbitrantur ſuppoſitum eſſe aliquem in ſtirpe, ſic admoveant, ut pungat, colubram: cum pupugerit, ſi de genere ſit, vivere; ſi non ſit, mori.* Parii ex inſula *Paro*, quomodo apud Plinium, 28. 3, eſt in Turnebiano codice; pro quo alii male retinent *Cypro*. Sed hi etiam *Pharii* ſcribuntur apud aliquos, ut *Phalantus*, & *Palantus*, *Zophyrus*, & *Zopyrus* [vide Bongarſii & Berneccerì notam, ad Juſtin. 1. 10. 15.] unde alii male *farii*. Strabo non ab inſula *Pharo*, ſed ab urbe Troadis *Phario*, deducit iſtos *Pharios* τοὺς ὀφιογενεῖς, lib. XIII, pag. 405. 1. Vide etiam Zonaram, tom. 2, pag. 161. p. ex quo firmatur emendatio Varronis. *Freinsh.*

Sepulcra regum ſic vocant] Scilicet hoc ignorabatur Flori ævo; aut ita ſolent hiſtorici verbis ſuis interpretationes addere? *Freinsh.*

Recipit. ibi] Sic Pal. pr. ac ſec.: vulgati *recipit. ubi.* ſed illud *ubi* reſpuit item v. e. & Pal. tertius. *Gruterus.* Noſtra vetus editio conſentit cum Palatinis prioribus. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

...tiſque ad venas ſerpentibus, quaſi ſomno ſolut...

ALMASII.

...aſi ſomno ſoluta] Scripti o- ... morte quaſi ſomno ſoluta eſt. ... ita legendum exiſtimo.

ARIORUM.

...aximos, ut ſolebat, induta cul- ...etiam verba, *ut ſolebat*, ſup- ...enſeo, inſerta ab aliquo, qui ...i Cleopatræ faſtu inaudive- ...jicienda ſunt, ut auctor ſibi ...ui morem potius morituro- ...am Cleopatræ exprimere vo- ...quitus enim ſolatium quod- ...tis habebatur, in pretioſiſſi- ...bus mori, & ita quaſi ad tu- ...omponi; quem morem Do- ...iam noſter non damnaſſe vi- ...nctus enim à muliere, diſci- ...gnantibus, inquit; *prævenit* ...*rpus meum in ſepulturam*. A- ...num, 3. 24: *Xenophonti curæ* ...*aberet arma pulcra & expolita.* ...*nim, ſi viciſſet hoſtes, elegantiſ-* ...*ue ſe ornatu dignum eſſe: & ſi* ...*itteret in prælio, cum quodam* ...*ariturum in armatura ſplendi-da. Nam hæc eſſe ſtrenuo & forti viro ornamenta ſepulcralia, quæ revera ipſum ornent.* Adde ſupra, 1.13.10. Sic etiam Crœſo in pyram impoſito congeſtæ ſunt veſtes pretioſæ, &c. Nicolaus Damaſc. in Excerpt. Valeſ.pag.458,m. Sed profana exempla plura collegerunt Viri Clariſſimi, Kirchmannus, de funeribus Romanorum, 1. 10: Valens Acidalius, ad Curtium, 5. 9: & Berneccerus ad Juſtinum, 14. 6. 9. e. *Freinsh.*

Differto odoribus ſolio] More exterorum regum. Tacitus, 16.6.3, de Poppæa Neronis: *Corpus non igni abolitum, ut Romanus mos: ſed regum externorum conſuetudine differtum odoribus conditur.* Sic Alexandro mortuo, Ægyptii Chaldæique *purgavere corpus, repletumque eſt odoribus aureum ſolium*, (ſic enim diſtinguendum vel ex Flori loco conſtat) *& capiti adjecta fortunæ ejus inſignia. Solium* ponitur his locis pro loculo, ubi mortui conduntur. ſicut & apud Plinium, 35.12.13, in antiquioribus quidem libris. & Curtium, 10. 1. 32. *Freinsh.*

CAP. XII.

Bella adverſus gentes exteras.

...Ic finis armorum civilium. reliqua adver- 1
...ſus exteras gentes: quæ, diſtricto circa
...ſua imperio, diverſis orbis oris emica-
... Nova quippe pax: necdum aſſuetæ fre- 2
...rvitutis, tumidæ gentium inflatæque cer-
..., ab impoſito nuper jugo reſiliebant. Ad 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Septentrionem converſa ferme plaga, ferocius agebat: Norici, Illyrii, Pannonii, Dalmatæ, Myſi, Thraces & Daci, Sarmatæ atque Germani.
4 Noricis animos dabant Alpes atque nives, quo bellum non poſſet aſcendere: ſed omnes illius cardinis populos, Brennos, Senones atque Vindelicos, per privignum ſuum Claudium Druſum perpacavit.
5 Quæ fuerit callidarum gentium feritas, facile vel mulieres oſten-

SALMASII.

4. *Noricis animos dabant Alpes*] Scriptum in optimo Codice, *Noricis animos Alpes dabant & in nives bellum non poſſet aſcendere*. ſcribendum conjicio: *ac ſi in nives bellum non poſſet aſcendere*. particulæ *&*, *ac*, invicem crebro mutantur.

5. *Quæ fuerit callidarum gentium feritas*] Vocem illam *callidarum* non immerito ſuſpectam habemus. nihil enim minus convenit barbaris & feris gentibus, quam calliditas. &, ſi maxime conveniret, quorſum ejus calliditatis mentio, hoc quidem loco, cum nihil ſequatur aut callide aut doloſe ab illis factum, ſed meræ feritatis & barbariæ facinus? Suſpicionem noſtram auxit optimus liber, in quo reperi, *albidarum gentium*. hoc quid ſit, equidem neſcio. forte ſcribendum ſit, *Alpicarum gentium*. *Alpicus* autem, & *Ciſalpicus*, & *Tranſalpicus*, in notis Tironis, & Senecæ, legitur. *c* & *t* ſæpe invicem mutant: rurſus *t* & *d*. qui melius aliquid habebit, in medium illud proferat, ut optime tam de ſe, quam de nobis, mereatur.

VARIORUM.

Quæ hoc ultimo capite ſcribit Florus, habentur compendioſe à Suetonio, Aug. 20, & 21: Livio, lib. 132, & ſeqq. Eutrop. 7. 2, & ſeqq. Oroſ. 6. 17, ac deinceps. Quas gentes Auguſtus devicit, enumerat Virgilius in fine octavæ Æneïdis. Item Ovidius, Metam. 15. 129. Lege quæ ſcribit ſecundo Triſtium. Horat. Carm. 4. 14, & 15. Appianus, in eo libro, qui Illyricus inſcribitur, circa medium, enumerat gentes, quas Auguſtus ſubegit. Lege Sextum Ruffum. *Camers.*

1. *Diſtricto circa mala ſua imperio*] Vide ſupra, 3. 5. 4. *Freinsh.*

2. *Nova quippe pax*, &c.] *Crudum adhuc ſervitium* appellat Tacitus, 1. 8. 11. Conſimilis eſt huic Alexandri ſententia; apud Curtium, 6. 3. 6: *In novo, & (ſi verum fateri volumus) precario imperio, adhuc jugum ejus rigida cervice ſubeuntibus barbaris, tempore opus eſt, dum mitioribus ingeniis imbuantur* (al. *imbuuntur*; & mox, *permulcet*), *& efferatos mollior conſuetudo permulceat*. quæque ibi ſequuntur alia. Tiberius *populum per tot annos molliter habitum, nondum audebat ad duriora vertere*; Tac. H. 1. 54. 4. *Illyriorum nationes, ingenio feroces, & ſervitutis inſuetæ, impoſitum nuper jugum excutere tentabant*; Supplem. Curt. 1. 5. 18. Adde Tac. H. 4. 17. 8: & Piccart. Obſerv. Polit. decad. VIII, cap. 11. Hinc explices illa Suetonii, Veſpaſ. 7. 4: *Auctoritas*

dere; quæ, deficientibus telis, infantes afflictos humo, in ora militum adverſa nt. Illyrii quoque ſub Alpibus agunt, 6 rici d.f.
ie valles earum, ad quædam quaſi clau- cuſtodiunt, abruptis torrentibus impli- hos expeditionem ipſe ſumpſit: fierique s/imperavit. Hic ſe & aquis & hoſte tur- 7 et aquis
us, cunctanti ad aſcenſum militi ſcutum nu rapuit: & in via primus, tunc agmine o, quum Illyricus multitudine pontem ſuc-

edam & majeſtas, velut inopi- huc novo principi deerat. Item . Agric. 13. 1: Britanni do- eant, nondum ut ſerviant. Sic ra, num. 30. *Freinsh.*

ALMASII.

ctos humo] N. *Adflictos huma-* m libri eadem manu emen- *adflictos inhumane.* poſſet & *ctos ſua manu.* ſed nihil ne- nam *humo* rectum eſt.

quædam quaſi clauſtra] In- o, & falſa. ſcribo: *imaſque val-* , *ac quædam quaſi clauſtra cu-* *abruptis torrentibus impliciti.* es Alpium ſunt quaſi pro llis barbaris gentibus, pro- naturam. Nos bene emen- es erunt optimæ membra- habent, *& quædam quaſi clau-*

e pontes imperavit] *Fierique aquis imperavit*, Palatinus quibus conſentit priſca edi- n in conſilium adhibuit nun- is laudatus vir Janus Grute- qua ſcriptura nihil aliud dice- nus, quam quod vix merea- i chartis, cum manifeſtum oſtendat. illi vero ſeſe ſimul tem torquebunt, qui aliquid ex ea boni eruere periculum facient.

7. *Quum Illyricus multitudine pontem ſuccidiſſet*] Nemo hunc auctorem terere potuit, quin multa etiam calcaverit veſtigia correctorum temeritatis, ut hoc loco quam temere ſunt verſati. nihil aliud tamen effecerunt, quam ut hiſtoriam corrumperent. Tres jam pontes ruperant Illyrici; quartum, quem fieri imperaverat Auguſtus, non ſucciderunt, ſed ipſe ſponte ſua corruit, & cum eo Auguſtus, & qui eum ſequebantur. de illo quarto ponte nunc ſermo eſt. vaniſſima igitur lectio, *Illyricus*; qui quomodo potuit pontem multitudine ſuccidere? corruit ſane ille pons, multitudine eorum hominum, qui cum Auguſto erant, cum par eſſe non potuiſſet tantæ multitudini ſuſtinendæ. libri veteres, *lubricus* legunt, non *Illyricus*. igitur legendum, *quum lubricus pons multitudine ſuccidiſſet. ſuccidere*, non à *cædo*, ſed à *cado*. nihil certius.

VARIORUM.

4. *Quo bellum non poſſet adſcendere*] Noricos autem quod attinet, cogitandum illis fuit; *nihil tam alte naturam conſtituiſſe, quo virtus non poſſet eniti*, ſicut Alexander ait apud Curtium, 7. 11. 10. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſuccidiſſet, ſaucius manibus, ac cruribus, ſpecioſior & ſanguine, & ipſo periculo auguſtior,
8 terga hoſtium percecidit. Pannonii duobus ſaltibus, ac tribus fluviis, Dravo, Savo, Hiſtroque, vallabantur. populati proximos, intra ripas ſe recipiebant. in hos domandos Vibium
9 miſit. cæſi ſunt in utriſque fluminibus. Arma victo-

SALMASII.

7. *Specioſior & ſanguine*] Membranæ & vetuſtæ & recentes: *ſpecioſiore ſanguine.* ſcripſerim ego: *ſpecioſior è ſanguine, & ipſo periculo auguſtior.*

8. *Duobus ſaltibus, ac tribus fluviis*] *Tres fluvios* οἱ καλοὶ διορθωταὶ pro duobus, quæ eorum eſt benignitas & liberalitas, reponere non dubitarunt. in omnibus ſcriptis ita habetur, *duobus ſaltibus, ac fluviis Dravo Savoque, vallantur.* his duobus fluviis contenti non fuerunt. tertium addiderunt. ſed quem? qui ſolus illis duobus major eſt, Iſtrum ſcilicet. ſequitur incontinenti, *in hos domandos Vibium miſit. cæſi ſunt in utriſque fluminibus.* ſi tres fluvios ſcripſerat prius Annæus, an Latine nunc loquatur, cum ſcribit, *in utriſque fluminibus*, equidem neſcio; ipſi illi homines viderint, per quos ita loquitur Florus. nos nihil vetemur priſcam lectionem aſſerere & ineptorum commenta nihili facere.

In hos domandos Vibium miſit] *Vinnium, Mumium, Vimuum*, tot modis corruptum reperitur illius ducis nomen. infra etiam *Ubio* legitur, & *Jubio*, & *Vibio.* ad quæ perpendenda nobis otii nunc non eſt ſatis.

VARIORUM.

4. *Omnes illius cardinis populos*] Expeditionis hujus meminerunt Velleius, 2. 95. Strabo, fine libri quarti. Horat. Carm. 4. 4. & 14. *Freinsh.*

Brennos, Senones] Pal. tert. *Brennos, Sennos.* ſec. *Berenos, Scennos.* Pr. *Brennos, Scennos.* Gruterus. Eandem in prioris populi nomine diverſitatem notavit Caſaub. in Suet. Tib. 9. 6.

5. *Mulieres*] Immane hoc factum, non Alpinis feminis, ſed Cheruſcis, Suevis, Sicambris, tribuit Oroſius, 6. 21. *Freinsh.*

6. *Fierique pontes imperavit*] Ceterum diſſenſum hac de re auctorum, & quomodo conciliari poſſint, diſce à Caſaubono, & Berneccero, in Sueton. Auguſto, 20. 2. f. *Freinsh.*

7. *Quum Illyricus multitudine pontem ſuccidiſſet*] Palat. tertius: *cum lubricus multitudine pons*, &c. Sed neſcio, an *lubricus pons* dici queat, qui eſt in firmior & ruinæ proximus; deinde illud *pons* non extat in Nazariano noſtro, ſed aliud quid: habet enim, *cum lubricus multitudine puti ſuccediſſet*, ſtatimque emendatum, *multitudine ſputi ſuccidiſſet.* Jordanes oſtentat: *cum ſubruptus multitudine pons ſuccidiſſet.* quod *ſubruptus*, facile mutetur in *ſubrutus*, ſententia perſpicua, & forſan auctoris genuina. *Gruterus.*

8. *Vibium*] Videtur idem eſſe, qui Dioni, ſub fin. lib. 49, *Fuſius Geminus.* ſed veriorem omnino puto Pighii conjecturam, qui *Tiberium* reſcribendum ait, idque nomen corrupiſſe librarios, VIB. pro TIB. ſcribendo. Vide ipſum, in Annalibus, ab U. C. anno DCCXLIII. *Freinsh.*

VA-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

…um non ex more belli cremata; ſed capta …nt, & in profluentes data: ut ceteris, qui re…bant, victoria nuntiaretur. Dalmatæ ple- 10
…que ſub ſilvis agunt: inde in latrocinia …ptiſſimi. Hos jam quidem Marcius incen- 11
…: Delminio quaſi detruncaverat: poſtea …s Pollio gregibus, armis, agris, multa…at (hic ſecundus orator) ſed Auguſtus per- 12
…ndos Vibio mandat: qui efferum genus …: terras coëgit, aurumque venis repurgare:

…ARIORUM.

…*ex more belli cremata*] Moris …mpla notavimus ſupra, 2. …ianus, in Punico, de Afri…more: *Scuta, machinas, & …les, Marti Minervæque ſacra…ctus cremavit, more patrio.*

…*rcius*] C. Marcius Figulus, … fuit Anno U. C. DXCVII, … Cornelio Lentulo Lupo. … primo pulſus à Dalmatis, …: opinantes aggreſſus vicit, …: Delminium, injecto ex ca…ne, magna ex parte concre…æc fere Pighius, in Annali…ivii Epit. 47. Appiano, in …onara; & Obſequente, cap. …men mendoſus eſt, ut puto, …*almatæ Scordis ſuperati.* forte …m, *Dalmatæ, & Scordiſci.* hi …uli vicini. Vel etiam *Dal…rdiſcis*; horum enim opera …omanos & Dio ſcripſit.

…*Pollio*] Conſul cum Cn. Do… Anno U. C. DCCXIII, & …is triumphaſſe legitur, Anno … Parthini ſunt Illyrii populi …lloniam & Dyrrachium, in Epiro. Aſinium de Dalmatis triumphaſſe Horatius teſtatur, cum ita cecinit: Carm. 1, lib. 2:

Et conſulenti Pollio curiæ,
Cui laurus æternos honores
Dalmatico peperit triumpho.

Porphyrion ibidem, eum Salona Dalmatiæ urbe maritima capta triumphaſſe: & Servius, in expoſitione Pollionis Vergiliani ſcribit, Aſinium Pollionem ductorem Germanici exercitus, cum, poſt captas Salonas Dalmatiæ urbem, primo meruiſſet lauream, poſtea conſulatum adeptus eſſet, eodem anno ſuſcepiſſe filium, quem à capta civitate *Saloninum* vocavit. *Stadius.*

Hic ſecundus orator] Neſcio quid ſibi velint iſta verba; nisi fortaſſe *ſecundum*, à Cicerone, *Oratorem* faciunt; aut, ut equidem legendum crediderim, *facundum oratorem.* certe bonus orator fuit, ut Seneca, de tranqu. animi, 16. 11; Plin. 7. 30. 6. dialogus etiam de oratoribus, cap. 17, & alibi, teſtatur. ſed quomodocunque ſcribas, dixerim, gloſſam eſſe ſtudioſi cujuſdam, qui ſua cauſſa, ut noſſet hominem, hoc in margine notaverit. Apud Euſeb. *Pollio orator & conſularis, qui de Dalmatiis triumpharat.* Freinsh.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

gare: quod alioquin gens, omnium cupidiſſima, ſtudioſa diligentia anquirit: ut illud in uſus
13 ſuos ſervare videatur. Myſi quam feri, quam truces, fuerint, quam ipſorum etiam barbari
14 barbarorum, horribile dictu eſt. Unus ducum, ante aciem poſtulato ſilentio, *Qui vos*, inquit, *eſtis?* Reſponſum invicem: *Romani gentium do-*
15 *mini.* Et illi, *Ita*, inquiunt, *ſi nos viceritis.* Accepit omen Marcus Craſſus. Illi ſtatim ante aciem immolato equo concepere votum, *ut cæſorum extis ducum & litarent, & veſcerentur.* Deos audiſſe crediderim. nec tubam ſuſtinere po-
16 tuerunt. Non minimum terroris incuſſit barbaris Domitius centurio, ſatis barbaræ, efficacis

SALMASII.

12. *Studioſa diligentia anquirit*] *Adquirit*, Nazarii libro. aliis, *acquirit*.

14. *Ita, inquiunt, ſi nos viceritis*] *Ita, inquiunt, fiet, ſi nos viceritis*, jubentibus libris, reſcribendum.

16. *Domitius centurio*] *Chonidius*, aut *Conidius*, habent noſtri libri. nam vulgatum *Domitius* corruptum ex Domidius, vel Donidius, illo etiam corrupto pro Chonidius. de illo vero Chonidio quærant otioſi eruditi.

VARIORUM.

12. *Ut illud in uſus ſuos ſervare videatur*] Non video ſenſum iſtorum, nec veſtigium adeo ſermonis Floriani. *Freinsh.*

14. *Ita, inquiunt, fiet, ſi nos viceritis*] Simile quid eſt apud Livium, 35. 14. 6, in colloquio Scipionis & Annib. *Quidnam tu diceres, inquit ille, ſi me viciſſes?* &c. *Freinsh.*

M. Craſſus] M. Licinius Craſſus cos. fuit cum Cæſare tert. anno U. C. DCCXXIX, ipſum de Threcis & Getis triumphaſſe Capitolini triumphi teſtantur, qui in Macedoniam miſſus Myſos bis devicit. itidem Baſtarnas Scythas, qui Myſiam invaſerant, ac regem eorum Deldonem interfecit. cetera Dio, lib. 51, pag. 527. Myſii ſuperiores cis & ultra Danubium habitabant: inferiores, Macedoniæ à meridie, Danubio à Septentrione, & Dacis, finitimi erant. *Stadius.*

15. *Statim ante aciem*] Non ergo Romanus tantum hic mos, ſed aliis quoque gentibus communis. Sic Lacedæmonii reges Muſis immolarunt ante prælium. auctor Plutarchus, Lycurgo, cap. 39. *Freinsh.*

Equo] Victimas equinas pluribus gentibus in uſu fuiſſe, dudum notarunt Lipſius, aliique, ad Tacitum, 6. 37. 2. *Equum immolatum eſſe Cyro*, ſcribit Arrian. 6. 5. 16. *Cyrus* autem cum Perſice *Solem* notet, Solique equum immolari ſuetum Juſtin. 1. 10. 5 ſcribat,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

s tamen apud pares homines, ſtoliditatis, qui, foculum gerens ſuper caſſidem, ſuſcitabat motu corporis flammam velut ardenti capit fundebat. Ante hos, Thracum maxime populus deſciverat. Ille barbarus & ſignis militaribus, & diſciplina, armis etiam Romanis, aſſueverat: ſed à Piſone perdomiti, in ipſa captivi-

iſpiciendum, num aliquis error inter Cyrum *Solem* & *Regem* ſit. Vide iam Feſtum, in *October equus.* Freinſh.

SALMASII.

1. *Ante hos, Thracum*] Plurima nos valide in tantulo ſcripto exerunt, ſed nullus æque nos malè habit: nihil enim illo exercitio profecimus, & deſudavimus plus ſatis, corruptiſſimum eſſe non dubito judicari: quomodo autem ſit reſtituendum docere non poſſum. optimus liber ita concipit, majuſculis literis. ...: ASSE REGUM *maxime di... deſciverant. ille barbarus.* ſub iſta ...utie latent nomina aliquot populorum Thraciæ, quos aliquando forte è latebris eruam, nunc non poſſum, his excluſus anguſtiis. pro *antea ſe ...n*, facerem *antea Threcum.* *ſ* pro ...uod ſolenne erat in illis optimis membranis, *g* pro *c*, *vatiginans* pro ...*cinans*, & multa hujuſmodi, *Ma... Madi, citur. Madi* populus Thra... reliqua divinare nequeo.

VARIORUM.

6. *Foculum gerens ſuper caſſidem*] ... Homerus Diomedis galeam vocat ... ὀφιεῖσαν. quod imitatus videtur V... 3. VII Æneïd. ubi de Turni galea. ...*nodomarii vertici flammeus foculus ...ibatur*; Marcellin. 16. 27. Gruterus putat, hoc non adeo inuſitatum fuiſſe priſcis ſeculis, ut à Floro Barbaræ ſtoliditati adſcribendum fuerit. Vide ipſum, ad Livium, 26. 51. 3. Utcunque ſe res habeat, firmatur certe dictum iſtud Parmenionis, apud Curt. 4. 13. 5: *vanis & inanibus militem magis, quam juſtis formidinis cauſſis, moveri.* qua de cauſſa Hunni etiam faciem & comam ad formidinem formabant, ut Marcellinus, initio lib. 31, aliique memorant. Sic etiam hodierni Huſſari dicuntur alas tergo capitique aptaſſe viſi, ad incutiendum hoſtibus terrorem. Vide Gruteri diſcurſum ad Tacitum tertium decimum. *Freinſh.*

17. *Ille barbarus & ſignis militaribus,* &c.] Ceteræ quoque gentes cum cernerent, præcipuas Romanorum vires in ordine diſciplinaque militari conſiſtere; inſtitutum eorum imitatæ ſunt. Exemplum eſt *Syphacis*, apud Livium, 24.48. Sic *Germani*, apud Tacit. 2. 45. 3. *Tacfarinas*, apud eundem, 2. 52. 4. *Dejotarus*, apud Cic. ad Attic. 6. 1: & Philip. 11. 13: item apud Hirtium, Bel. Alex. cap. XXXII. *Scythicæ gentes*, in Hiſt. miſcella, 12. 19. *Tigranes, & Mithridates*, in Olymp. deſcriptione, ſubjuncta Euſebio Scalig. pag. 340. p. 1. *Freinſh.*

A Piſone perdomiti] Meminerunt Dio, lib. 54, pag. 624: & Vellei. 2. 98. Item Zonaras, tom. II, pag. 165. *Freinſh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ptivitate rabiem oſtendere. quippe, quum ca-
tenas morſibus tentarent, feritatem ſuam ipſi
18 puniebant. Daci montibus inhærent. Cotiſo-
nis regis imperio, quotiens concretus gelu Da-
nubius junxerat ripas, decurrere ſolebant, &
19 vicina populari. Viſum eſt Cæſari Auguſto
gentem aditu difficillimam ſubmovere. Miſſo
igitur Lentulo, ultra ulteriorem repulit ripam.
citra, præſidia conſtituit. Sic tunc Dacia non
20 victa, ſed ſummota, atque dilata eſt. Sarmatæ
patentibus campis inequitant. & hos per eun-
dem Lentulum prohibere Danubio ſatis fuit.
Nihil præter nives, raraſque ſilvas, habent.
Tanta barbaries eſt, ut pacem non intelligant.
Ger-

SALMASII.

18. *Danubius junxerat ripas*] Nazarii Schedæ, *vinxerat ripas.* ſed *junxerat* verum eſt. alii, *vinxerat ripa*; & pro *decurrere*, *diſcurrere*. mox *& viciniam populari*, non *vicina*, ut vulgo.

VARIORUM.

18. *Cotiſonis*] Et Daciæ regem facit hunc Horatius, in carm. octavo libri tertii. ſed ſi quis cognoverit, quæ de Dacis, Getis, Myſis, ſcripſerunt Strabo, Plinius, Dio libro extremo quinquageſimo ſecundo, non dubitabit, ut arbitror, quin hic Cotiſo Dacorum, Cotiſo ſit Getarum rex, cui Octavianum Auguſtum filiam ſuam Juliam deſpondiſſe primum, & ejus filiam ſibi quoque invicem in matrimonium petiiſſe, dicit Marcus Antonius, apud Suet. Aug. 63. 5. *Vinetus.* Forte promiſcue uſurpata fuerint antiquis hæc nomina. *Daci* enim *quoque ſoboles Getarum ſunt*, inquit Juſtinus, 32. 3. 16. *Freinsh.*

19. *Auguſto*] Videtur abundare. quemadmodum mox, verſ. 64. *Freinsh.*

Vltra ulteriorem ripam] Eximius amicorum meorum Robertus Robertinus, malebat *in ulteriorem*, nam ſequitur, *citra præſidia conſtituit.* Videatur tamen Florus more ſuo victoriam Romanorum extendere, & non ultra flumen tantum ſubmotos dicere Dacos, ſed ex ſua quoque ripa pulſos. *Freinsh.*

20. *Patentibus campis inequitant*] Sarmatarum gens equeſtris hodieque, pugnis pedeſtribus non perinde idonea. Tacitus, H. 1. 79. 5: *Mirum dictu, ut ſit omnis Sarmatarum virtus velut extra ipſos: nihil ad pedeſtrem pugnam tam ignavum; ubi per turmas advenere, vix ulla acies obſtiterit.* Freinsh.

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Germaniam quoque utinam vincere tanti non 21
putaſſet! magis turpiter amiſſa eſt, quam glorioſe acquiſita: ſed quatenus ſciebat patrem 22
ſuum Cæſarem, bis trajecto ponte Rheno, quæſiſſe bellum, in illius honorem concupiit facere provinciam. & factum erat, ſi barbari tam vitia noſtra, quam imperia, ferre potuiſſent. Miſſus in eam provinciam Druſus, pri- 23
mo domuit Uſipetes: inde Tenchtheros percurrit,

SALMASII.

22 *Quam imperia, ferre potuiſſent*] ...onceptum ſcriptumque in ve... D. Nazarii membranis, longe meli..., ſi quid judicii habeo, hunc in modu..., *ſi barbari vitia noſtra, quam imperia maluiſſent*. vetus editio *maluiſſent* ...m retinet. *Facere imperia, facere vitia*, Latinum eſſe omnes facile ...ncedent. *vitia facere* etiam ele... hoc eſt, vitia imitari, & vitiis ...s inquinari. Hæc qui non in...unt, facile ad ea mutanda im...nt, quæ minime capiebant.

23 *Inde Tenchtheros percurrit*] *Percu...* ...veteribus. vide quæ ſupra no...s.

VARIORUM.

21 *Germaniam*] Bella in Germania, ...s Auguſti, à Druſo geſta ſcribit ...libb. quatuor ultimis ab U. C. ..., lib. 7, in pr. Eutrop. & Oroſ. ...ra: Val. Max. 4. 3.3: & 5. 5.3. ...

...am vincere tanti non putaſſet] ...iſſe debuerat, quod eſt apud ...lidem, 6. 2. 15: *Stultum eſſe ..., quos etiamſi vincas, retinere non ...* Et apud Salluſt. in Jug. XXXI: *...ledecus eſſe, parta amittere, quam ...non paraviſſe*. Freinsh.

22 *In illius honorem*] Scilicet, *ne obtrectare parentis gloriæ videretur*, quam etiam cauſſam fuiſſe Neroni, ne ex Britannia deduceret exercitum, refert Suetonius in vita, 18. 1. Reprehenſionem ea re incurrit Hadrianus, dimiſſis quæ Trajanus vicerat. Vide Spartianum. *Freinsh.*

Si barbari tam vitia noſtra, quam imperia, ferre potuiſſent] Idem dicit, quod Tacitus, Agr. 13. 1: *Ipſi Britanni delectum ac tributa, & injuncta imperii munera impigre obeunt, ſi injuriæ abſint. has ægre tolerant.* quod ibi *injuria*, hoc heic *vitia*; mea quidem opinione. *Gruterus.* Qui idem hoc dictum multis aliis egregie illuſtrat, in diſcurſibus ad Tacitum, capite 51. Sic Friſii *pacem exuere, noſtra magis avaritia*, ait Tacitus, *quam obſequii impatientes*, Tac. 4. 72. 1. *Freinsh.*

23. *Druſus*] De hoc Ovidius, ſecundo Triſtium. Virg. in fine octavæ Æneïdis. Horatius, Carm. 4. 4. Scribunt Porphyrio, & Acron, Horatium, quartum carminum librum, contra inſtitutum feciſſe, in laudem Druſi Neronis, privigni Auguſti, filii Neronis. Druſi mortem longo ſimul & eleganti carmine deplorat Ovidius, ad Liviam matrem ſcribens. *Camers.* Druſi geſta præcipua habes apud Dionem, lib. LIV; in A.U.C. DCCXLII. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

currit, & Cattos. Nam Marcomanorum ſpo-
liis inſignibus quendam editum tumulum in
24 trophæi modum excoluit. Inde validiſſimas
nationes, Cheruſcos, Suevoſque, & Sicambros,
pariter aggreſſus eſt: qui, viginti centurionibus
incrematis, hoc velut ſacramento ſumpſerant
bellum, adeo certa victoriæ ſpe, ut prædam in
25 anteceſſum pactione dividerent. Cheruſci
equos, Suevi aurum & argentum, Sicambri
captivos elegerant: ſed omnia retrorſum. Vi-
ctor namque Druſus equos, pecora, torques
26 eorum, ipſosque præda diviſit, & vendidit. præ-
terea in tutelam provinciarum, præſidia, atque
cuſtodias ubique diſpoſuit, per Moſam flumen,
per Albim, per Viſurgim. Nam per Rheni qui-
dem ripam, quinquaginta amplius caſtella di-
rexit.

SALMASII.

24. *In anteceſſum*] Ut *antiſtare*, pro *anteſtare*, dixerunt veteres, ita *anticeſſum* ſemper exaratum reperimus in optimis & vetuſtiſſimis D. Nazarii membranis. ſic & *anticeſſor* ἀρχαϊκῶς pro *anteceſſor*. unde & apud Heſychium ἀντικένσωρ, pro eodem. *pertiſus*, pro *perteſus*, aliud eſt, ut loquebatur Scipio ille Africanus. idem ille *rederguiſſe* per *e* literam enuntiabat, teſte Pompeio, non *redarguiſſe*. perperam in illo loco viri doctiſſimi *redarguеſſe* legunt, cum potius ſit ſcribendum *rederguiſſe*, ut jam diximus. ſed de his pluribus alias diſputabimus. Hoc eodem loco *diviſerint* malim ex veteri libro: *adeo certa ſpe victoria, ut prædam in anticeſſum pactione diviſerint*.

VARIORUM.

23. *Marcomanorum ſpoliis*] Dio, pr. lib. 55: *Druſus ad Albim uſque perrexit. hunc cum fruſtra conatus eſſet tranſire, trophæis conſtitutis receſſit*. Igitur Marcomani tum temporis ad Albim coluerint. quod & ex Tacito colligas, Germ. cap. 42. *Freinsh.*

Editum tumulum] Vide notata ſupra, 2. 17. 16. *Freinsh.*

24. *Viginti centurionibus incrematis*] Ita capiendus Tacitus, de iiſdem gentibus, 1. 61. 6: *lucis propinquis barbaræ aræ, apud quas tribunos ac primorum ordinum centuriones mactaverant*. Simile eſt exemplum Tarquinienſium, apud Livium, 7. 15. 10. *Freinsh.*

Adeo certa victoriæ ſpe] Quæ tamen multos fefellit. vide ſupra, 3. 7. 3. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

…cit. Bononiam & Geſoriacum pontibus junxi, claſſibuſque firmavit. Invium atque inac- 27
ceſſum in id tempus Hercynium ſaltum patefecit. Ea denique in Germania pax erat, ut mutati homines, alia terra, cælum ipſum mitis, molliuſque, ſolito videretur. Denique 28
non per adulationem, ſed ex meritis, defun-

ĉto

SALMASII.

…. *Bononiam & Geſoriacum*] *Bo-* … *& Geſogiacum*, in libris ſcriptis. …quodam capite noſtrorum miſcel-…orum multa ad hunc locum ſcri-…us, quæ hic non repetam.

…. *Invium atque inacceſſum*] *Invi-*… *atque inacceſſum.* ut legendum …pridem obſervarunt eruditiſſimi vi…

VARIORUM.

…. *Per Albim*] Hæc, aliaque, de …manicis rebus, copioſe explicat …erius. Albis porro, terminus …imperii, aut potius nominis, Ro-…i. eum enim id temporis non …cenderant; Strabo, lib. 7, pag. … niſi forte, ut ſtatim retrocede-…; quod videtur innuere Tacitus, …. 5. Ceterum retinendis provin-… firmiſſima vincula ſunt fluvii: …rum commoda tangit & noſter …, 3. 11. 7: *Jam primum, qui ſolus …bvehere commeatus, & munire, po-…, à tergo relictus Euphrates.* Freinsh.

…*r Rheni quidem ripam*] Hæc igitur …o urbium oppidorumque, quæ …ieque in Gallica ejus ripa viſun-… crebra & præclara. De quibus …ta ſcitu digna jucundaque modo …atus Cluverius. Cur autem tan-… caſtrorum numerum ibi poſuerit …ſus, rationem haurias ex illis Ta-… 4. 5. 2: *præcipuum robur Rhenum …a, commune in Germanos Galloſque ſubſidium, octo legiones erant.* Freinsh.

Bonnam & Geſoniam cum] In magna librorum & hominum doctorum de his locis pugna, tutiſſimum videbatur reſcribere, quod pluribus mſſ. firmaretur. Ceterum accedo plane ſententiæ Cluverii, quum de Germania antiqua, 2. 13, & 17, prodit, *Bonnam, & Magontiacum*, legendum hic eſſe. ad dubium enim, quod ex phraſi, *ponte jungere*, Vinetus movet, dixerim, ſeparatim hæc eſſe intelligenda, Bonnam ponte junxit, & Magontiacum ponte junxit, h. e. pontem & hic ædificavit, & ibi. Sicut *committere*, ſupra, 1. 4. 2, uni *Tiberino* tribuitur. Apud Scalig. in Notit. Galliæ, voce *Itius*, legitur *Geſſoriacus*, & *Bononia*. Freinsh.

27. *Inviſum*] Non dubitavi admittere ſcripturam veteris noſtræ editionis, cum eam roborarent mſſ. Vineti [habet ita noſtra quoque vetus]: *inviſum* enim etiam id, quod nunquam antea vidimus. vulgabatur prius, *invium*. quomodo nec ullus Palatinorum. *Gruterus*.

Alia terra] Tacitus, H. 1. 45. 1: *Alium crederes ſenatum, alium populum.* Freinsh.

28. *Non per adulationem*] Nondum enim invaluerat iſte morbus, ut qui gentem aliquam non bello modo, ſed ne prælio quidem, vicerat, protinus eam indueret nomini. ſicut poſteriores principes, ex gentium non dico victarum, ſed ne viſarum quidem vocabulis, *Parthici, Germanici, Gothici*,

&c.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ćto ibi fortiſſimo juvene, ipſi, quod nunquam
alias ſenatus, cognomen ex provincia dedit.
29 Sed difficilius eſt provincias obtinere, quam
30 facere. viribus parantur, jure retinentur. Igi-
tur breve id gaudium. Quippe Germani victi
magis, quam domiti erant: moreſque noſtros
magis, quam arma, ſub imperatore Druſo ſuſ-
31 ceperant: poſtquam vero ille defunctus, Vari
Quinctilii libidinem, ac ſuperbiam haud ſecus,
quam

&c. audivere: quod ipſum etiam Aureliano fortiſſimo imperatori indignum viſum eſt. propterea *quum illum Carpicum ſenatus abſentem vocaſſet* (quamvis Carpos viciſſet), *mandaſſe illico fertur; Supereſt, P. C. ut me etiam Carpiſculum vocetis.* Non abſtineo manum, quin Valerii Maximi verba, 2. 8. 5, adſcribam; *Probentur nunc cujuslibet gloriæ cupidi, qui ex deſertis montibus, myoparonumque piraticis roſtris, laudis inopes, laureæ ramulos feſtinabunda manu decerpſerunt.* Freinsh.

Quod nunquam alias, ſenatus] Ita v.e. nam ſeqq. *quod nunquam alteri.* Vinetus utrumque admiſit, *quod nunquam alias alteri, ſenatus.* inepte. & alioqui ſtant à prima ſcriptura Pall. tres. *Gruterus.* Illa verba, *quod nunquam alias*, interpretor de cognomine Germanici. *Freinsh.*

Cognomen ex provincia dedit] Ovidius, Faſt. 1. 597:

Et mortem, & nomen Druſo Germania fecit.

Non autem ipſi tantum, ſed ſimul etiam filiis datum eſt, Dio, princ. libri 55. Quemadmodum *Britannici* nomen, & Claudio Imp., & ejus filio, apud eundem Dion. lib. LX. *Freinsh.*

29. *Difficilius eſt provincias obtinere, quam facere*] Eadem ſententia ſupra, 2. 17. 8. Vide Camerarium in ſubciſivis, 1. 2: & 2. 50. Gruterum diſcurſuum ad Tacitum, 18, & 25. Grotium, de jure belli & pacis, 3. 15. Notum eſt illud Ovidii:

Non minor eſt virtus, &c. *Freinsh.*

30. *Victi magis, quam domiti*] Fabianus, apud Senecam, Suaſ. 1: *Memento Alexander, matrem in orbe victo adhuc magis, quam pacato, relinquis.* Curt. 6. 3. 19: *eodem prælio domitas eſſe* (gentes), *quo victæ ſunt.* Freinsh.

Suſpiciebant] Quidam impreſſi, *ſuſceperant.* Naz. codex. [& q. l.] *ſuſcipiebant:* ut putem omnino legendum, *ſuſpiciebant*, velitque reveritos magis mores bonos Romanorum, quam vires & arma. non negaverim quidem alteri ſcripturæ ſuum eſſe ſenſum: ſed interim non intelligo, quid ſit *ſuſcipere arma*; vixque etiam quid, *ſuſcipere mores.* Gruterus. Ejus judicium, quod meam etiam conjecturam (ſic enim ante viſas illius notas ſcribendum putaveram) firmat, ſecutus ſum. ita ſupra, 1. 26. 5: *Verum in his ipſis ſeditionibus principem pop. non immerito ſuſpexeris.* Sic etiam puto legend. in Ovid. amor. 3. 8. 1. Auguſtin. in inſcriptione epiſt. LX. & aliis. *Freinsh.*

31. *Superbiam*] Supra, 1. 7. 4: *ſuperbia crudelitate gravior eſt bonis.* Pacatus, panegyrico, cap. 20: *majores noſtros ita pertæſum eſt arrogantiæ, ut graviorem ſemper*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

...um ſævitiam, odiſſe cœperunt. Auſus ille ...re conventum: & in caſtris ſe direxerat, ...ſi violentiam barbarorum, & lictoris virgis, ...ræconis voce, poſſet inhibere: at illi, qui 32 ... pridem rubigine oblitos enſes, inerteſque ...rerent equos, ut primum togas, & ſæviora armis

... *putaverint ſervitute contemptum, ... impatientia ſint coacti poſt bella- ...ullos, Numaſque ſacrificos, & Ro- ... conditores, regnum uſque ad nomen ... Denique ipſum illum Tarquinium ...tione poſtrema, hoc damnaverunt ...icto; & hominem libidine præcipi- ...avaritia cæcum, immanem crude- ..., furore vecordem, vocaverunt Su- ...n, & putaverunt ſufficere convi-* ... Servius, ad Æneid. 11. 15: *Apud ...es ſuperbia ingens facinus fuit, adeo ...rquinius pro multis ſceleribus Su- ... nomen acceperit.* nec iſtud Sene- ... clement. 1. 10. 4, quamvis ad ...ipes magis, ad ſolos principes ...net; *contumeliæ acerbiores ſolent eſſe, ... injuriæ.* Ex qua ſententia ſimul ...igere poſſis, quid differant con- ...lia & injuria. nam JCti confun- ... & pro iiſdem habent. l. 1. de in- ...*ecialiter autem injuria dicitur con- ...ia.* Sed Seneca accurate diſtin- ...ut & de conſtant. ſap. 2. 4: *Tutus ...iens, nec ulla affici aut injuria, aut ...nelia, poteſt.* Differentiam porro ...m explicat idem de conſtant. ...it contumelia ſit eorum, *quæ non ...t, ſed offendunt.* quod per exem- ...uoque explicat in fine dicti libel- ... ide plura in Indice. Contume- ...ocabulum Germanice reddimus ...impff; injuriæ proprium non in- ...mus. *Freinsh.*

S A L M A S I I.

... *Rubigine oblitos*] *Obſitos*; in al- ... Palatino.

Inerteſque mœrerent equos] Optimus liber, *inerteſque ererent equos.* nihil melius poſſum, quam *mœrerent*, quod ex prima editione repoſuit vir doctiſſimus J. Gruterus, cum in aliis editionibus eſſet, *cernerent.*

V A R I O R U M.

31. *Et in caſtris jus dicebat*] Sic editio Stadiana, quomodo hæc verba citantur etiam Sigonio, de antiquo jure provinciarum, 3. 13. alii habent; *& in caſtris,* (aut *in caſtos*) *ſe direxerat.* nullo ſenſu. *Freinsh.*

Et lictoris virgis] Forte *lictoriis virgis.* certe *&* illud abundat, quod aliæ editiones in priorem locum rejecerunt; *& barbarorum lictoris.* Freinsh.

32. *Togas*] Has enim ſumebant in juriſdictione, ſaltem advocati, cauſſidici, & id genus. ut notat Lipſius ad illa verba Plinii, in paneg. cap. 65: *hoſtilemque terrorem, non armorum magis, quam togarum, oſtentatione compeſcere.* Hinc tam ſollicitus eſt Quintilianus in oratore ſuo toga decore amiciendo, inſtitut. orat. 11. 3. Hinc Appuleio, fine lib. 10, appellantur *togati vulturii. vulturii*, quod litibus immineant, ut aves illæ cadaveribus: *togati*, ab uſu togæ. Veſtim autem hanc valde exoſam fuiſſe Germanis, clamant hæc Armenii in Segeſtum: *hominem Germanos nunquam ſatis excuſaturos, quod inter Albim & Rhenum virgas, & ſecures, & togam, viderint*; apud Tacit. 1. 59. 5. *Freinsh.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

armis jura viderunt, duce Arminio arma corri-
33 piunt, quum interim tanta erat Varo pacis fi-
ducia, ut ne prædicta quidem, & prodita, per
Segeſtem unum principum, conjuratione,
34 commoveretur. Itaque improvidum, & nihil
tale metuentem, improviſo adorti, quum ille,
(ô ſecuritas) ad tribunal citaret, undique inva-
dunt, caſtra rapiunt, tres legiones opprimun-
35 tur. Varus perditas res eodem, quo Cannen-
ſem diem Paulus, & fato eſt & animo ſequu-
36 tus. Nihil illa cæde per paludes, perque ſilvas,
cruentius: nihil inſultatione barbarorum into-
lera-

VARIORUM.

Arminio] V. e. & mſſ. Vineti *Armenio*. quod cur non revocamus? ſic ſane etiam Pall. tres. *Gruterus.*

33. *Unum principum, conjuratione*] Ita v. e. nam mſſ. Vineti, *unum principem, ducum conjuratione*. vulgg. *unum ducum conjuratione*. omnes male. nam & prima lectio viſitur in omnibus Palatinis. *Gruterus.* Ex mſſ. legerim; *virum principem, ducum conjuratione*. plures enim duces conjuraverant. Dio, lib. 56, pag. 668: *Erant inter eos qui conſpiraverant, duceſque inſidiarum, & belli, quod tum conſlabatur, præcipui, Arminius, & Segimerus*. hiſtoriam petes ex Tacito, 1. 58: Velleio, 2. 118: Strabone, lib. 7: aliis. *Freinsh.*

34. *Quum ille (ô ſecuritas!) ad tribunal*] V. e. *quum ille ad ſecures & ad tribunal*. non inepta quoque lectio, & præ qua alteram fere habuerim inferiorem, ſi ſic quoque foret in mſſ. ſed non. Palatini certe alterum propugnant. *Gruterus.* Porro non putem, Florum alios annales ſequi, quam reliquos auctores. quod enim non omnes circumſtantias minutim perſequitur, more ſuo, & lege compendii, facit. *Freinsh.*

35. *Eodem, quo Cannenſem diem Paullus*, &c.] Id eſt, ſequutus eſt exemplum Paulli, ac ſupereſſe noluit, exercitu occiſione occiſo. inepte alii ex iſto Flori loco eruere volunt diem cladis Varianæ; uti egregie oſtendit cariſſimus animo meo Caſaubonus, ad Suetonii Auguſtum, cap. 23. *Gruterus.* Ita ſupra, 4. 2. 35: Curioni *pudor ſuaſit, ut amiſſum ſua temeritate exercitum morte ſequeretur*. Freinsh.

36. *Intolerantius*] Ita Naz. & q. I. & alludit Pal. tert. in quo *intoleratius*. alii præferunt. *intolerabilius* mutarunt, qui illud alterum hoc ſenſu dici non putabant. ſed ita Tacitus, 3. 45. 5: *Intolerantior ſervitus iterum victis*. ſupra quoque, 3. 7. 8. Salmaſius in vett. ſuis invenit *horrentius*. Sic è contra reperias, quæ vim agendi retinent, in terminatione patiendi, ſicut *impetrabilis orator*, apud Plautum, Moſtell. 5. 2. 40. *impetrabilis efficacia*, apud Ammianum, 14. 26. *penetrabile telum*; apud Virgilium, Æn. 10. 581, &c. *Fr.*

V A-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

…bilius, præcipue tamen in cauſarum patro-
…. Aliis oculos, aliis manus, amputabant: 37
…us os ſutum, reciſa prius lingua, quam in
…nu tenens barbarus, *Tandem*, inquit, *vipera*, 38
…*are deſiſte*. Ipſius quoque conſulis corpus,
…d militum pietas humi abdiderat, effoſſum.
…na, & aquilas duas adhuc barbari poſſident.
…ciam ſignifer prius, quam in manus hoſtium
…iret, evulſit, merſamque intra baltei ſui la-
…ras gerens, in cruenta palude ſic latuit.
…c clade factum, ut imperium, quod in lit- 39
tore

VARIORUM.

… . *Reciſa prius lingua*] Simile faci… niſi quod indignius, in Cicero… admiſit Fulvia; *ejus enim caput* …*um, inſultans amarulentis verbis*, …*iſpuens, genibus ſuis impoſuit orique* …*perto, linguam extractam, acubus* (…*es ſecum comendi capitis cauſſa mu*…*ferunt) compunxit, additis crebris* …*pibus opprobriis*. Dio, lib. 47, pag. … *Freinsh.*

… . *Conſulis*] *Proconſulis* ſcribere de…nt. *Freinsh.*

…*uas adhuc barbari poſſident*] Ex hoc … videtur haurire ſententiam ſuam …inianus, qui ita de hac re ſcribit: …*egiones obtruncatæ, ſigna & Aquilæ* … *Germanis captæ, quas hodie poſſide*… *Non enim biceps eſt Aquila, ut* …*itum vulgus credit: ſed duæ ſimul,* …*m altera alteram expaſſis alis obte*… *tertiam ſignifer legionis tertiæ abſtu*…*ludeque demerſit, ne in hoſtium ma*…*veniret. Alioqui tres haberemus* …*æ in inſignibus imperii. Nec un*… *hæ redditæ ſunt imperatoribus Ro*…*, quod Parthi fecerunt, ſed ſemper in* *hunc uſque diem ſervatæ*. Et hæc quidem ſpecioſa dictu Cuſpinianus. Ceterum haud paullo melioris eſſe fidei cenſeam Tacitum & Dionem hiſtoricos, qui ambas iſtas aquilas à Romanis recuperatas ſcribunt. ille quidem in annalibus, 1. 60. 5: alteram à Stertinio repertam; hic in hiſtoria, 60, pag. 770. Gabinium *aquilam, quæ ſola à clade Variana ſupererat, recuperaſſe* tradunt. *Freinsh.*

Evulſit] Vir doctus malit, *avulſit*: poſſit & fieri *revulſit*; ſed non opus eſſe putem mutatione. intelligitur enim aquila acumine quodam infixa fuiſſe haſtæ, qua portaretur. Similis autem huic ſive hiſtoria, ſive, quod magis credam, efficta ad hoc exemplum fabula, eſt apud Silium, 6. 34:

——— Vicini de ſtrage cadaveris haſtâ
Erigitur, ſoloque ingens conamine, late
Stagnantem cæde, & facilem diſcedere, terram
Enſe fodit, clauſamque aquilæ infelicis adorans
Effigiem, palmis languentibus aquat arenas.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

tore Oceani non ſteterat, in ripa Rheni flumi-
40 nis ſtaret. Hæc ad Septentrionem. Sub Meridiano tumultuatum magis, quam bellatum eſt. Muſulanios atque Gætulos accolas Syrtium, Coſſo duce, compeſcuit: unde illi *Gætulici* no-
41 men. Latius victoria patet. Marmaridas, atque Garamantas, Curinio ſubigendos dedit. Potuit & ille redire *Marmaricus*, ſed modeſtior in

VARIORUM.

39. *In ripa Rheni fluminis ſtaret*] Conſilio Auguſti, quod eſt apud Tacitum, 1. 11, in fine. Etiam poſterioribus ſeculis. Seneca, præfat. naturalium quæſtionum; *Rhenus Germaniæ modum faciat*. quamvis interim ſæpe tranſcenſus ſit Romanis. *Freinsh.*

40. *Sub meridiano*] Solus Florus, & Oroſius, 4. 20, quantum memoriæ nunc occurrit, hos ſub meridiano tumultus inter Auguſti geſta enumerant. Sueton. in vita, cap. 21, dicit, Auguſtum *alias item nationes male quietas ad obſequium redegiſſe*. Camers.

Coſſo duce] Cn. Cornelium Lentulum Coſſum, cum L. Calpurnio cos. fuiſſe anno DCCLII, in Annalibus coſſ. ſcribitur, & poſtea Gætulicum eſſe appellatum, nimirum à devictis Gætulis. Tacitus etiam, 4. 44. 1, eundem triumphalia de Gætulis inſignia accepiſſe teſtatur. de hujus belli cauſſa, & re geſta, altum apud alios ſilentium eſt: ut etiam bellorum in Africa tempore Auguſti geſtorum: quæ tamen poſt M. Lepidum à Cæſare exercitu & poteſtate exutum, cujus provincia in triumviratu fuerat, nunquam quieviſſe videtur. Statilius enim Taurus à Cæſare in Africam miſſus, de ea triumphavit anno DCCXIX. Iterum L. Antronius procos. anno DCCXXIV, tertium triumphum duxit ex Africa L. Sempronius Atratinus, anno DCCXXX. Quartus L. Cornelius Balbus de Garamantibus Africæ populis triumphavit anno DCCXXXIV. *Stadius.* Leguntur tamen horum quædam apud Dionem. *Freinsh.*

41. *Curinio*] *Ita* v. e. & Pal. ſec. cum mſſ. Vineti. at habet *Quirino* Jordanes, ut & Pal. tert. nam pr. *Quirinio.* vulgg. *Turmio.* & vero videtur idem iſte cum illo *P. Quirinio*, cujus ſæpius meminit Tacitus, 3. 22. 3: 3. 48. 1. *Gruterus.* Alter etiam ex Lipſii codicibus *Curinio*, alter *Quirino* refert. Putem autem, *Curinio*, & *Quirinio*, tantum ſcriptione differre, non etiam enuntiatu, cujus rei præter alia, quæ adduci poſſent, plurima, fidem faciunt *Quirites* à *Curibus* deducti. *Freinsh.*

Potuit & ille, &c.] Facit hic locus, ut omnino putem, ſupra, 2. 17. 10, in cauſſa Metelli, verba illa, *majori gloria pepercit*, applicanda eſſe cognomini. *majori gloria pepercit*. h. e. ampliorem laudem meruit, dum abſtineret ab iſto cognomine, quod virtute merebatur. Non diſſimile eſt iſtud Plinii, 7. 26, de Pompeio. *Excitatis in Pyrenæo trophæis, oppida DCCCLXXVI ab Alpibus ad fines Hiſpaniæ ulterioris in ditionem redacta, victoriæ ſuæ adſcripſit, & majore animo Sertorium tacuit.* Ab hac modeſtia ſocerum ſuum laudat Tacitus, Agr. 18. 10: *Nec Agricolæ* preſſe-

inæſtimanda victoria fuit. Ad Orientem plus negotii cum Armeniis. huc alterum ex Cæſaribus nepotibus ſuis miſit. Ambo fato breves: ſed alter inglorius. Maſſiliæ quippe Lucius morbo ſolvitur: in Syria Caius ex vulnere,

quum

proprietate rerum in vanitatem uſus, expeditionem aut victoriam vocabat, victos conuiſſe: ne laureatis quidem geſta profeſſus eſt. ſed ipſa diſſimulatione famæ famam auxit, æſtimantibus quanta fuiſſe quæ tam magna tacuiſſet. Freinsh.

SALMASII.

1. *Maſſiliæ quippe Lucius morbo*] Vetera excuſa, *Maſſiniæ*. nec aliter optimæ ſchedæ. alter Palatinus, *maxinæ*; corruptiſſime. ſequitur poſt pauco, *in Syria Gaius*, ſcriptis omnibus libris conſentientibus. Velleius, aliique multi, in Lycia obiiſſe volunt, Limyris urbe. Velleius, lib. II: *in urbe Lyciæ, Limyra nominant, morbo obiit.* perperam putat vir ſummus, Limyra Stephano eſſe Lamyra. Lamyra & Limyra duæ ſunt urbes Lyciæ diverſæ: utramque Stephanus recenſet. λίμυρα inquit, πόλις λυκίας ἀπὸ λιμύρȣ ποταμȣ.

VARIORUM.

2. *In Syria*] Clare & diſtincte Velleius, II. 102. 5, in Lycia obiiſſe eum vult, urbe quoque expreſſa [*in urbe Lyciæ, Limyram nominant, morbo obiit.*]: & *Limyrum* quidem fluvium, *Limyram* urbem, in Lycia Ptolemæus collocat: quæ in Stephano *Lamyra* ſcripta. In eadem cum Velleio ſententia Suetonius [Aug. 65. 3. *Caium, & Lucium, in duodeviginti menſium ſpatio amiſit ambos; Caio in Lycia, Lucio Maſſiliæ, defunctis.* Etiam Zonaras, qui à Dione, ut ſolet (nam ipſe Dio hac parte mutilus), hauſit: *ipſe Caius in Lyciam oneraria nave provectus eſt, ubi & obiit.* Hoc iſti cenſent, probi, fidi, & talium curioſi ſcriptores. Tamen ecce qui diſſentiunt (miramur, in fato illuſtris juvenis), & in Syria obiiſſe volunt. Grande autem, ne neſcias, inter Lyciam & Syriam intervallum, & Pamphylia ac Cilicia totæ interjectæ. Seneca pater, qui ipſe illius ævi: *Cum, mortuo in Syria C. Cæſare, codicillo queſtus eſſet Auguſtus.* Florus pariter: *Maſſiliæ Lucius morbo ſolvitur: in Syria* (ita omnes ſcripti libri) *Caius ex vulnere.* Etiam Feſtus Rufus: *Caius vulneratus, reverſus in Syriam obiit.* Quid dicemus? inclinabam ad priores: ſed revocat Bellonii, viri fidi & induſtrii, ut mihi videtur, obſervatio. qui narrat libro 2, *Urbem Hamam eſſe, Arabibus Hamzam, Latinis olim Emeſam vel Emiſſam, juxta quam ſepulcrum ſit δίςεγον, in modum quadrangulæ Pyramidis faſtigiatum; valido cæmento extructum: in quo C. Cæſaris epitaphium Græcis characteribus inſcriptum legatur.* Si ita eſt (& utinam expreſſiſſet ipſum ſcriptum!) quis ambiget, quin ad hunc C. Cæſarem pertinuerit? atque ita firma probaque ſit altera ſententia: quia Emeſâ illa citra controverſiam Syriæ in Phœnice urbs eſt. Hæc Lipſius ad Velleium, 2. 102. 5. Lectio porro iſta *Syriæ* tam in Pall. o. quam Vineti mſſ. & e. v. reperitur. Ceterum *pædagogium miniſtroſque Caii, per occaſionem valetudinis mortiſque ejus, ſuperbe avareque in*

quum Armeniam ad Parthos ſe ſubtrahentem
43 recipit. Armenios, victo rege Tigrane, in hoc unum ſervitutis genus Pompeius aſſueverat, ut rectores à nobis acciperent. Intermiſſum ergo jus, per hunc recuperatum, non incruento,
44 nec inulto tamen certamine. Quippe Domnes, quem rex Artaxatis præfecerat, ſimulata proditione, adortus virum intentum libello, quem, ut theſaurorum rationes continentem, ipſe porrexerat, ſtricto ferro cruentat vulnere in
45 tempore. Ceterum barbarus undique infeſto exercitu oppreſſus, gladio, & pyra, in quam ſe per-

provincia graſſatos eſſe diſcimus ex Suet. Aug. cap. LXVII. *Freinsh.*

SALMASII.

44. *Stricto ferro cruentat*] Mira conſpiratio Codicum veterum, qui ſcriptum omnes habent, *Stricto ſarre creatus*, aut *ſtricto ſerre. Sarris* nec *ſerris* fuerit fortaſſe gladii genus, de quo tamen nobis non conſtat. ſi *ſtricta ſerra* legerimus, erunt meræ nugæ. alter Palatinus, *ſtricto indete creatus.* probamus autem, *cruentat vulnere in tempus.*

VARIORUM.

43. *Armenios*, &c.] Supra, 3.5.27. Victor, in Cæſaribus, cap. ult. *Conſtantius genti Sarmatarum, magnum decore, conſidens apud eos regem dedit; quod Cn. Pompeium in Tigrane reſtituiſſe* (lege *inſtituiſſe*) *vixque paucos majorum feciſſe, comperimus.* Freinsh.

44. *Domnes*] Hic & *Dones*, & *Donnes*, alibi appellatur. apud Paterculum, 2. 102. 3, *Adduus.* apud Zonaram, *Addon.* Vinetus.

Artaxatis] Ita *Artaxatis* hic antiqui codices: alii, *Ariaratis*, *Artaxates*, *Arſaces. Artaxata* tamen *hæc* neutrum nomen & plurale, oppidum Armeniæ; quod ſupra, 3. 5. 27, caput ejus gentis dictum eſt, τὰ ἀρτάγειρα, id eſt, *Artagera*, apud Zonaram, & Velleium, eſſe videntur. *Vinetus.*

Intentum libello] Sic *Vitalianum*, præfectum prætorio Maximini, quidam *porrectis epiſtolis, contemplantem ſigna diligentius, prolatis pugionibus confodiunt*, apud Herodianum, 7. 14. Sic *Parmenio* interficitur, apud Curtium, 7. 2. *Domitianus*, apud Suetonium, in vita, cap. 17. *Caſſius Longinus*, apud Hirtium, de Bel. Alex. cap. LII. *Freinsh.*

Strictus ac recreatus ex vulnere in tempus] Ita vetus ed. mea, quemadmodum & in Nazariano correctum eſſe Gruterus teſtatur, cum prius fuiſſet; *ſtrictos arrecreatus ex vuln. in temp.* niſi potius legendum ſit, *at recreatus*, quod ad Vineti ſententiam accederet; ille enim ex mſſ. in quibus; *ſtrictus ſerrecreatus, ex vulnere in tempore*: fecit; *ſtrictus, ſed recreatus ex vulnere in tempus.* editiones aliæ præferebant; *ſtricto ferro cruentat vulnere in tempus.* Freinsh.

SAL-

percuſſus immiſit, etiam non Cæſari ſatisfecit. Sub Occaſu pacata fere omnis Hiſpania, niſi 46
quam Pyrenæi deſinentis ſcopulis inhærentem citerior alluebat Oceanus. Hic duæ validiſſimæ gentes, Cantabri, & Aſtures, immunes imperii agitabant. Cantabrorum & prior, & 47
acrior, & magis pertinax in rebellando animus fuit; qui non contenti libertatem ſuam defendere, proximis etiam imperitare tentabant. Vaccæoſque, & Curgonios, & Aurigonas, crebris incurſionibus fatigabant. In hos igitur, 48
quia vehementius agere nuntiabantur, non mandata expeditio, ſed ſumpta eſt. Ipſe venit Sageſamam. caſtra poſuit. inde partito exercitu totam in diem amplexus Cantabriam, efferam

SALMASII.

46. *Superſtiti etiam non Cæſari*] Lego *ſuperſtiti etiamnum Cæſari ſatisfecit*, ... it, *adhuc ſuperſtiti*.

47. *Curgonios, & Aurigonas*] Nullum dubium eſt, quin ſit *Autrigonas* ...dum. pro *Curgonios*, veteres libri, *...ogos*. puto levi trajectione eos eſſe ... Ptolemæo *Murbogi*, μούρβογοι. κουρ-..., urbs in illo tractu apud Ptole...m, à quo *Curgonii* dici poſſent. ...contra nititur librorum auctori... qui, ut diximus, *Curinogos*, non *...nios*, habent.

48. *Ipſe venit Sageſamam. caſtra po-...*] Duo Palatini ita ſcribunt, & di...unt: *ipſe venit. ſecus aniam caſtra ...nt.* vel *ſecus anam. Ana* fluvius ...lis regionibus; ſed nihil ad hunc ...m. *Segiſama* reponendum eſt. ...emæo, σεγίσαμα ἰουλία. multæ ... urbes, in illis locis, à duabus ſyllabis *ſegi* incipiunt. *ſegida*, *ſegiſamunculum*, *ſegiſama*, &c. in veteri inſcriptione, *ſeciſama* dicitur; *c* pro *g*.

CAIO JULIO REBURRINO MIL. LEG. VII. G. F. D. SECISAMA BRASACA.

VARIORUM.

56. *Hiſpania*] Geſta ab Auguſto in Hiſpania, ſcribit Livius, lib. 135: Juſtin. 44. 5: Sueton. in vita, capp. 20 & 21: Eutrop. 7. 2: Oroſ. 6. 20: Lege Horat. Carm. [3.14.] 4. 5. 14, & 15. *Camers.*

Duæ validiſſimæ gentes] De his late Plinius, 3. 3: & Strabo, lib. 3. *Camers.*

47. *Et pejor*] Sic editio mea vetus. quemadmodum olim conjeceram. vide quæ dicta ſunt ſupra, 4. 5. 2. *Freinsh.*

48. *In diem*] Hoc quid ſit niſi doceat, malim legere; *indidem*, h. e. ex eo loco ubi caſtra poſuerat. Livius, 39. 8.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ram gentem, ritu ferarum, quaſi indagine de-
49 bellabat. Nec ab Oceano quies, quum infeſta
claſſe ipſa quoque terga hoſtium cæderentur.
Primum adverſus Cantabros ſub mœnibus Bel-
gicæ præliatus eſt. Hinc fuga in eminentiſſi-
mum Vinnium montem, quem maria prius
Oceani, quam arma Romana, aſcenſura eſſe
crediderant. Tertio Arracillum oppidum ma-
50 gna vi repugnat. Captum tamen poſtremo fuit,
Medulli montis obſidio: quem perpetua quin-
decim millium foſſa comprehenſum cinxit, un-
dique ſimul adeunte Romano. Poſtquam ex-
trema barbari vident, certatim igne, ferro, in-
ter epulas, venenoque, quod ibi vulgo ex arbo-
ribus taxeis exprimitur, præcepere mortem:
ſeque

39. 8. 7: *venena indidem, inteſtinæque cædes*. Apuleius, Metamorph. lib. 2, princ. *lapides de homine duratos, & aves indidem plumatas*: nec obſtat quod modo vox *inde* præceſſerit; ea enim ad tempus eſt referenda. *Freinsh.*

SALMASII.

49. *Quem maria prius Oceani*] *Qua maria prius Oceani*. in Nazar. lego: *quo maria prius Oceani, quam arma Romana aſcenſura eſſe crediderant*. ſic ſupra, *in nives quo bellum non poſſet aſcendere*.

50. *Præcepere mortem*] *Pracipere mortem*. Nazar. ſic ſæpe loquitur Florus. ſupra: *omnia ad opprimendum juvenem moliri*. cap. IX: *igitur dominationem parare, nec tacite*, &c. & multis aliis locis.

VARIORUM.

49. *Sub mœnibus Belgicæ*] Ita & mſſ. Pall. & Vineti. noſtra editio illa vetus: *ſub hoſtibus mœnibus Belgicæ*; Stadius. *ſub mœnibus Vellicæ*; Gruterus.

50. *Perpetua quindecim millium foſſa*] Opera militaria non imitanda noſtris. quale fuit ſupra, 4. 2.39. *Freinsh.*

Poſtquam extrema barbari vident] Exempla propemodum infinita reperias eorum, qui libertatem vita redemerunt. ut merito pudeat eos, qui honeſtis & facilibus remediis eam repetere non ſuſtinent. De Cantabris autem his vide Strabonem, lib. 3, pag. 113. *Freinsh.*

Inter epulas] Supra, 2. 18. 12. *Freinsh.*

Ex arboribus taxeis] Ita mſſ. Vineti, nec non Pall. & v. e. aliæ tamen *taxis*. Gruterus. Taxus autem arbor venenata (Vide Ariſtot. περὶ θαυμασ. ἀκουσμάτων, cap. LXXIII.) *Letale quippe baccis, in Hiſpania præcipue, venenum ineſt. Vaſa etiam viatoria* (legerim *vinatoria*) *ex ea vinis in Gallia facta, morti-*
fera

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſecue pars major à captivitate, quæ videbatur, vindicavere. Hæc per Antiſtium, Furnium, Agrippam, legatos, hibernans in Tarraconis maritimis Cæſar accepit. Ipſe præſens hos deduxit montibus, hos obſidibus aſtrinxit, hos ſub corona jure belli venumdedit. Digna res faſto, digna curru, ſenatui viſa eſt; ſed jam Cæſar tantus erat, ut poſſet triumphos contemnere. Aſtures per idem tempus ingenti agmine à montibus ſuis deſcenderant: nec temere ſumptus, ut barbaris, impetus: ſed poſitis caſtris apud

...iſſe compertum eſt. Hanc Seſtius ...m à Græcis vocari dixit: & eſſe in ...ia tam præſentis veneni, ut qui ob...nt ſub ea, cibumve capiant, mo...ant. Sunt qui & taxica hinc appel...ant venena, quæ nunc toxica dici... Plinius, 16. 10. f. Hoc veneni ... periit quoque Cativulcus E...um rex, apud Cæſ. de bel. Gall. *Freinſh.*

SALMASII.

... *Nec temere ſumptus, ut barbaris, impe...*] Reſtituo antiquam ſcriptu... &c, poſt longum tandem exi... in ſuas ſedes revoco. *nec temere ...s, ut barbaris, impes.* quam mul...odis diſcruciaverant imperiti ... Nazarii liber, & alter Palati...c parte ſinceri. in altero, *nec te...umpta ut barbaris ſpes:* quæ le...ta eſt ex illo *impes* depravato. ...tes antiquiorem vocem eſſe, ... ut à Floro uſurpari debuerit. ...ſcimus hoc affectaſſe; quod ne...n poteſt ſcire, qui noſtras no...erit.

VARIORUM.

... *Quæ videbatur*] Non enim erat. Sic apud Marcellin. aliquis, *malis ſe quæ ſuſpicabatur exemit.* ſortem ſuam emendaturi erant Hiſpani, ſi voluiſſent ſub Auguſto vivere: ſed hoc putabant eſſe ſervitutem; ut Canchorum *miſera gens*, ut apud Plinium deſcribitur, lib. XVI, cap. 1. *Et hæ gentes*, addit ille, *ſi vincantur hodie à Pop. Rom. ſervire ſe dicunt. Ita eſt profectò, multis fortuna parcit in pœnam.* Ut contra in Rutilii itinerario, 1. 64:

Profuit injuſtis te dominante capi. Fr.

51. *Antiſtium*] Dio, lib. 53, pag. 589: & Velleius, 2. 90. 7. *Freinſh.*

Furnium] Dio, lib. 54, pag. 599. *Freinſh.*

Agrippam] M. Vipſanium, quem ſibi propemodum æquaverat poteſtate Cæſar. hic igitur bellum contra rebelles Cantabros geſſit. Vide Dionem, lib. 54, pag. 604. *Freinſh.*

52. *Præſens*] Sic Agathias, lib. 11. *Freinſh.*

Hos deduxit montibus] Vide ſupra, 3. 5. 28. *Freinſh.*

53. *Sed jam Cæſar*] Sic plane vet. ed. male vulgg. & Pall.: *& jam Cæſar.* Gruterus.

54. *Ut barbaris*] Hoc eſt, ut ſolent barbari, qui, ut eſt ſupra, 3. 3. 5, *impetum*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

apud Aſturam flumen, trifariam diviſo agmine,
tria ſimul Romanorum caſtra aggredi para-
55 bant. Fuiſſet & anceps, & cruentum, & uti-
nam mutua clade certamen tunc, tam forti-
bus, tam ſubito, tam cum conſilio venienti-
bus, niſi Trigæcini prodidiſſent. à quibus præ-
56 monitus Cariſius, cum exercitu adveniens,
oppreſſit conſilia, ſic quoque tamen non in-
cruento certamine. Reliquias fuſi exercitus
57 validiſſima civitas Lancia excepit. ubi adeo
certatum eſt, ut quum in captam urbem faces
poſcerentur, ægre dux impetravit veniam, *ut
victoriæ Romanæ ſtans potius eſſet, quam incenſa, mo-*
58 *numentum.* Hic finis Auguſto bellicorum cer-
taminum fuit: idem rebellandi finis Hiſpaniæ.
59 Certa mox fides, & æterna pax; cum ipſorum
inge-

tum pro virtute habent. Similis locutio apud Livium, 27. 19. 10: *Indibilis pro utroque locutus: haudquaquam, ut barbarus, ſtolide incauteque; ſed potius cum verecunda gravitate.* Freinsh.

SALMASII.

56. *Cum exercitu adveniens, oppreſſit conſilia*] Nazarii membranæ, *cum exercitu advenit, oppreſſi ſed conſilia.* forte, *cum exercitu advenit, oppreſſitque conſilia.*

57. *Ægre dux impetravit veniam*] *impetraverat.* ſcribendum *impetraverit. ut, quum in captam urbem faces poſcerentur, ægre dux impetraverit veniam.* facile patet, ita legendum eſſe.

VARIORUM.

54. *Aſturam*] Unde nomen populo. Iſidorus, Etymol. 9. 2. *Freinsh.*

55. *Cariſius*] De hoc vide Dionem, lib. 54, pag. 599. *Freinsh.*

57. *Ubi adeo certatum eſt*] Placet lectio veteris meæ; *ubi loci adeo c. e.* quam juvat Naz. niſi quod ille verbo locupletior; *ubi eum loci*, &c. *Freinsh.*

Impetravit] Cum hoc Flori loco confer Foliet. Hiſt. Gen. pag. 290. f. Pertinet huc Naſicæ ſententia de Carthagine non delenda: οὐκ ἐκ τῆς ἄλλων ἀσθενείας δεῖν θεωρεῖσθαι τὴν τῆς Ῥώμης ἰσχύν, ἀλλ' ἐκ τοῦ φαίνεσθαι τῶν μεγάλων μείζονα, Diodor. in Excerpt. Valeſ. pag. 382. Timoleon, apud Corn. Nepotem: *eam præclaram victoriam ducebat, in qua plus eſſet clementiæ, quam crudelitatis.* Conſultationem de Thebis delendis habes in capp. I. m. Curt. 1. 14. 4: de Capua, in Liv. 26. 16. 7. *Freinsh.*

SAL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ingenio, in pacis partes promtiore; tum conſilii Cæſaris, qui fiduciam montium timens, in quos ſe recipiebant, caſtra ſua, ſed quæ in plano erant, habitare, & incolere juſſit. Ingentis 60
eſſe conſilii illud obſervari cœpit. Natura regionis circa ſe omnis aurifera, miniique & chryſocollæ, & aliorum colorum, ferax. Itaque exerceri ſolum juſſit. Sic Aſtures & latentes in profundo opes ſuas atque divitias, dum alis quærunt, noſſe cœperunt. Omnibus ad 61
Occaſum, & Meridiem pacatis gentibus, ad Septentrionem quoque dumtaxat intra Rhenum atque

SALMASII.

Ingentis eſſe conſilii illud obſervari cœpit] Hoc loco non Florus, ſed correctores, loquuntur, qui ſtatim, quæ non intelligunt, mutant. vetus lectio habet, *ingentis eſſe conſilium illud obſervari caput conſilio.* quam diverſa ab his? præterea non *ingentis*, ſed *bigentis* ſcriptum in optimis Nazariani membranis. quid voluerit Florus, videmus; verba ipſa Flori an exhibere poſſim, neſcio. & videamus an ita debeat legi: *certa mox fides, cum ipſorum ingenio in pacis partes promtiore, tum conſilio Cæſaris, qui, fiduciam montium timens in quos ſe reciperent, caſtra ſua, ſed quæ in plano erant, habitare juſſit, vim gentis eſſe conſilium illud obſervari, caput conſilio natura regionis circa & omnis aurifera*, &c. Cæſar hoc conſilium excogitavit, ut in plana deduceret monticolam illam gentem, & montium, in quos ſe recipiebant, fidentem præſidio. ut hoc perſuaderet facilius, ipſius gentis bono & commodo hoc cedere conſilium propter naturam regionis (quod conſilio caput fuit) auriferam atque aliorum metallorum feracem. neſcio an ipſiſſima verba Flori auctoris poſuerim, ſcio, me ſententiam recte concepiſſe, atque optimam adhibuiſſe diſtinctionem. qui meliorem & veriorem lectionem divinaverit, & magis ad mentem ſcriptoris facientem, is erit mihi magnus Apollo.

VARIORUM.

59. *Certa mox fides*] Velleius, 2. 90. 7: Hiſpanias *tam diffuſas, tam frequentes, tam feras, ad eam pacem ab hinc annos ferme L perduxit Cæſar Auguſtus; ut quæ maximis bellis nunquam vacaverant: ea ſub C. Antiſtio, ac deinde P. Silio legato, ceteriſque, poſtea etiam latrociniis vacarent.* Freinsh.

60. *Aurifera*] Vide Nonium, in Hiſpania, cap. 43, de *minio*: Plin. 33. 7, de *chryſocolla*: Plin. 35. 6. 30. *Freinsh.*

SAL-

atque Danubium; item ad Orientem intra Taurum & Euphratem, illi quoque reliqui, qui immunes imperii erant, ſentiebant tamen magnitudinem, & victorem gentium Populum
62 Romanum reverebantur. Nam & Scythæ miſere legatos, & Sarmatæ, amicitiam petentes. Seres

SALMASII.

61. *Intra Taurum & Euphratem*] Eorundem correctorum hæc ſunt χρηστήεια, ſed, quantum judico, plane ἄχρηστα. vetus ſcriptura, *intra Etyrum & Ephratem.* legendum, *inter* (vel *intra*) *Cyrum & Euphratem.* mos hiſtoricis, nobiliſſimis fluviis aut nobiliſſimis montibus definire provinciarum ſeu regionum terminos, non monte & fluvio, niſi ubi non eſt altera parte nobile aliquod flumen: *Cyrus* orientis fluvius celebris. magna autem & lata illa regio quæ intra *Cyrum & Euphratem* jacet: ἔθνος τοῖς καῤῥηνοῖς παρακείμενον μέσον Εὐφράτου καὶ Κύρου ποταμοῦ. ſic ſupra dixit de iis quæ ad Septentrionem, *intra Rhenum & Danubium.* Atque hæc hactenus, quæ in politiſſimum, elegantiſſimum, acutiſſimum hunc ſcriptorem notanda habuimus: ſi non omnia, quæ aut mendoſa aut obſcura erant, ſuſtulimus & expoſuimus, non nihil certe præſtitimus, nonnulla etiam alienæ ambitioni aut diligentiæ reliqua fecimus. & quis me reprehendat, quod ſibi quædam, ex quibus ingenii aut diligentiæ laudem poſſit adipiſci, reliquerim? ſcio ſane plures eſſe hoc ingratiſſimo & invidentiſſimo ſeculo, & bonis omnibus literis earumque cultoribus infenſiſſimo, qui labores alienos carpere, quam qui ſuos in medium protrudere in animum inducant. puerilia multa in his notis reperiri non negem, ſed quibus ætas pene puerilis patrocinium facile parabit, aut veniam ſaltem ab æquitate & humanitate lectorum non minus facile impetrabit. Hæc te volebam lector. Vale.

VARIORUM.

61. *Intra Taurum & Euphratem*] Hoc ex loco intelligas verba Taciti, 19. 5, ubi ab Auguſto *omnibus longinquis clauſum imperium* legimus. *Freinsh.*

Sentiebant tamen magnitudinem] Jam tum Cicero: *Nulla gens eſt, quæ non aut ita ſubacta ſit, ut vix extet; aut ita domita, ut quieſcat; aut ita pacata, ut victoria noſtra imperioque lætetur.* Freinsh.

62. *Nam & Scythæ*, &c.] Vide Sueton. Auguſto, cap. 21: Livium, lib. 139: Eutropium & Oroſium, ubi ſupra. Hos legatos apud Tarraconem citerioris Hiſpaniæ urbem Auguſtum Cæſarem inveniſſe ſcribit Oroſius. Lege ipſum in fine ſexti; quoniam hanc ceteris copioſius narrat hiſtoriam. *Camers.* Vide finem libelli de progenie Auguſti. Ad hunc locum pertinet etiam quod Strabo, lib. 4, pag. 138, recenſet: *Noſtra ætate regulorum quidam Britannicorum, legationibus & officiis amicitiam Auguſti Cæſaris conſecuti, donaria in Capitolio dedicarunt; familiaremque Romanis totam pene inſulam redegerunt.* Confer cum hoc loco Juſtinum, 12. 13, de Alexandro. *Freinsh.*

V A-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Seres etiam, habitanteſque ſub ipſo ſole Indi, cum gemmis, & margaritis, Elephantes quoque inter munera trahentes, nihil magis, quam longinquitatem viæ imputabant; quam quadriennio impleverant: & tamen ipſe hominum color ab alio venire cælo fatebatur. Parthi quoque, quaſi victoriæ pœniteret, rapta clade Craſſiana, ultro ſigna retulere. Sic ubique cuncta atque continua totius generis humani aut pax fuit, aut pactio. Auſuſque tandem Cæſar Auguſtus, ſeptingenteſimo ab Urbe condita anno, Janum

VARIORUM.

. *Seres*] Adde Marcellin. 22.10.f. ...loco *Serindos* putem eſſe Seres ...ipſos. De Indorum legatione ...t etiam Nicolaus Damaſc. cujus fragmentum habes apud Valeſium, pag. ...06. *Freinsh.*

...*nginquitatem viæ*] Diſtantiam à ...ano freto, quo legati ad Augu... venerunt, ad Orientem, Indos, ...as, atque Seres, ponit Plinius, ... Ab ortu ad occaſum, hoc eſt, ...ius Indiæ extremitate uſque ad ...ulis columnas, Gadibus ſacratas, ...gies quinquies centena ſeptua... octo millia ſunt. lege Martia... Capellam, 6. 5. 6, & 7. *Camers.*

...*ire cælo*] Ita v. e. aliæ, *ſole*. Pal. ...*ab illo venire ſole* [poſſit fieri, *ab* ... faciunt tamen duo reliqui pro ...ura primo poſita loco. *Gruterus.*

... *Parthi*] Tacitus, 2. 1. 4: *Phra...*, *quanquam depuliſſet exercitus du... Romanos, cuncta venerantium ... ad Auguſtum verterat.* intelligit, ...alia, quoque remiſſa ſigna. de ...is Juſtinus, 42. 5. 11. Strabo eo... temporum æqualis, lib. 16, pag. ... *Phraates tantum Cæſaris Auguſti amicitiæ ſtuduit, ut etiam illi trophæa remitteret, quæ Parthi de Romanis erexerant.* Ne quis autem aliud loqui Strabonem exiſtimet, trophæa capiat Romanorum ſpoliis, ipſis etiam aquilis, exornata. facit huc ſupra, 2. 17. 16: Viriatus *inſignia trabeis & faſcibus noſtris, quæ ceperat, in montibus ſuis trophæa fixit.* Quo enim majoris dignationis ſpolia trophæis adduntur, eo quoque ipſa ornatiora ſunt & magnificentiora. Phrahatem autem hoc non Auguſti reverentia, ut noſter, aliique volunt; ſed ut filium reciperet, ex pacto feciſſe indicat Dio, fine libri 53. Tacitus, ubi ſupra, non metu Romanorum, ſed ſuis diffiſum, omnia Auguſto officia exhibuiſſe. Ceterum iſta ſigna Craſſiana repetere ſua expeditione ſtuduerat Antonius, ſed infelici conatu. Vid. Appian. in Parthicis. *Freinsh.*

64. *Cuncta*] Forte, *certa*. ut ſupra, 59. ſic Velleius, 2. 38. 4: *Sardinia certum recepit imperii jugum.* Freinsh.

Auguſtus] Neſcio quid abſoni hoc loco ſonet vox iſta; nec enim tum Auguſtus, Cæſar. anticipatio permitteretur quidem alibi; non autem hic, ubi continua ſerie Cæſaris geſta deducens,

cens,

Janum Geminum cludere, bis ante ſe cluſum; ſub Numa rege; & victa primum Carthagine.
65 Hinc converſus ad pacem, pronum in omnia mala, & in luxuriam fluens ſeculum, gravibus
66 ſeveriſque legibus multis coërcuit. Ob hæc tot facta ingentia *Dictator perpetuus*, & *Pater patriæ*, dictus.

cens, id ipſum tandem adjicit, appellatum eſſe *Auguſtum*. Freinsh.

Septingenteſimo ab V. C. anno] Ita hic reperitur in hiſtoriæ principio propoſitus annorum numerus, à Romulo in Cæſarem Auguſtum. Hic autem homo non ſolum tempora, & rerum geſtarum ordinem, crebro perturbat; verum etiam ſicubi annos numerat, eorum ſubtilem computationem non facit, quemadmodum ab initio monuimus. Qui ſubtilius ergo computant, annum Urbis DCC numerant, quum erant coſſ. Domitius Ahenobarbus, & Appius Claudius, vivente adhuc C. Julio Cæſare, anno nono ætatis Cæſaris Octaviani Auguſti; ſiquidem verum, quod Velleius, 2. 36. 1; Suetonius; & alii; auctores ſunt, natum eum fuiſſe M. Cicerone & C. Antonio coſſ. *Vinetus*.

Janum Geminum cludere] Vide omnino commentatores ad Suetonium, Auguſto, cap. 22. Item ſupra, 2. 3. 1. *Freinsh*.

65. *Legibus multis*] De quibus exacte Dio. meminit & Tacitus, 3: 55. 4. *Freinsh*.

66. *Dictator perpetuus*] Auguſtum dictatoris nomen nunquam tuliſſe, in annalibus veterum teſtatiſſimum eſt: vel ut invidiam nominis devitaret; vel quia dictatoria poteſtas Antonia lege abrogata erat. Dictaturam namque, quam pertinaciter ei pop. R. anno DCCXXXI offerebat, tam conſtanter repulit, ut, cum populus eam magna vi etiam offerret, ipſe genu nixus, dejecta ab humero toga, nudo pectore deprecatus ſit. Velleius Paterculus, Suetonius, Dio, Faſti Capitolini, alii. nam ipſe longe majorem poteſtatem exercebat ſub Imperatoris prænomine, & tribuniciæ poteſtatis titulo, quem, dictatura perpetua abdicata, ex a. d. V. Kal. Jul. accepit; ſapienterque invidiam nominis exoſi & tyrannici declinavit. *Stadius*.

Pater patriæ] Qua de cauſſa ſic appellaverint principes, ſupra, 1. 1. 15, ex Seneca notavimus. Sic poëtis Jupiter eſt

—— *divum pater, atque hominum Rex*,

quod hoſce ſeveriori contineat imperio, mitius præſit illis. Eleganter igitur Ovidius, Triſtium, 2. 35, ad Auguſtum:

Jure igitur genitorque deum, rectorque vocatur:
Jure capax mundus nil Jove majus habet:
Tu quoque cum patriæ rector dicare, paterque:
Utere more dei nomen habentis idem.

Et mox, verſu 181:

Parce, pater patriæ: nec nominis immemor hujus
Olim placandi ſpem mihi tolle tui.

Item, Faſtorum 2. 127. Ad hanc appellationem, ejuſque explicationem, pertinet locus Livii, 4. 60. 1, ubi plebs beneficio Senatus delinita, lætabunda jactat, *Patres vere appellatos*. Freinsh.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

…tus. Tractatum etiam in ſenatu, an, quia c…ndidiſſet imperium, *Romulus* vocaretur: ſed …ctius & reverentius viſum eſt nomen *Augu-ſti* ut ſcilicet jam tum, dum colit terras, ipſo …mine & titulo conſecraretur.

Af d itum d.

VARIORUM.

…*Romulus*] Sic Camillus, apud Li-vi…, 5. 49. 8: *Romulus, ac parens …e, conditorque alter urbis, haud va-…udibus appellatur.* Vide omnino …eccerum, ad Suetonium, Auguſto, … Ubi omnia iſta reperies. etiam …& quando, nomen illud *Auguſti* …erit. *Condere* vero *imperium* non …ſenſu accipi, potes intelligere ex iis quæ notantur ſupra, 1. 3. 1. *Freinsh.*

Conſecraretur] Sic Tacitus, fine Anal. xv, ſcribit, *Cerialem Anicium, conſulem deſignatum, pro ſententia dixiſſe, ut templum divo Neroni quam-maturrime publica pecunia poneretur. Quod quidem ille decernebat, tanquam mortale faſtigium egreſſo, & venerationem hominum merito.* Freinsh.

Lucii Annei Flori epythoma de hystoria Titi Livii explicit F.

EPI-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

EPITOME
ALTERA
HISTORIÆ ROMANÆ;

ſive,

Argumenta librorum T. Livii, etiam illorum qui interciderunt, eodem Floro, ut vulgo volunt, auctore.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

EPITOME
HISTORIARVM T. LIVII;

LIBRI I.

ADVENTUS Æneæ in Italiam & res ab eo geſtæ: Aſcanii regnum Albæ, & Silvii Æneæ, ac deinceps Silviorum regum, primo libro continentur. Numitoris filia à Marte compreſſa, nati Romulus & Remus: Amulius obtruncatus. Urbs à Romulo condita. Senatus lectus. Cum Sabinis bellatum. Opima ſpolia Jovi Feretrio lata. In curias populus diviſus. Fidenates & Veientes victi. Romulus conſecratus. Numa Pompilius ritus ſacrorum tradidit: Jano templum conſtituit: ejuſque portam, pacatis omnibus circa populis, primus clauſit: cum Dea Ægeria ſibi congreſſus nocturnos eſſe ſimulans, feroces populi animos ad religionem impulit: Tullus Hoſtilius Albanos bello petiit. Poſtea Tergeminorum pugna. Horatius abſolutus. Metii Fufetii ſupplicium: Alba diruta; Albani in civitatem recepti: Sabinis bellum indictum. Ad poſtremum fulmine Tullus abſumptus eſt. Ancus Marcius cærimonias à Numa inſtitutas renovavit: Latinis victis, & ad civitatem aſcitis, montem Aventinum aſſignavit: Politorium urbem Latinorum bello repetitam, quam prisci Latini occupaverant, diruit: pontem Sublicium in Tiberim fecit: Janiculum collem urbi addidit: fines imperii

imperii protulit: Oſtiam condidit. Regnavit annos XXXIII. Eo regnante, Lucumo, Damarati Corinthii filius, à Tarquiniis, Etruriæ civitate, Romam venit, & in amicitiam Anci receptus, Tarquinii nomen ferre cœpit, &, poſt mortem Anci, regnum excepit. Centum additis, patrum numerum auxit: Latinos ſubegit, Circum deſignavit, ludos edidit: Sabinorum bello petitus, equitum centurias ampliavit. Tentandæ ſcientiæ cauſa Attii Navii auguris, conſuluiſſe fertur, an id, de quo cogitaret, effici poſſet: quod cum ille fieri poſſe reſpondiſſet, juſſiſſe eum novacula cotem præcidere, idque protinus ab Attio factum. Sabinos præterea acie vicit: urbem muro circumdedit. cloacas fecit. occiſus eſt ab Anci filiis, cum regnaſſet annos XXXVIII. Succeſſit ei Ser. Tullius, natus ex captiva nobili Corniculana; cui puero adhuc in cunis poſito caput arſiſſe traditum eſt. Is Veientes atque Etruſcos prælio fudit. Cenſum primus omnium egit. Luſtrum condidit, quo cenſa octoginta millia eſſe dicuntur. Claſſes centuriaſque deſcripſit. Pomœrium protulit: Colles urbi, Quirinalem, Viminalem, Eſquilinumque adjecit. Templum Dianæ cum Latinis in Aventino fecit. Interfectus eſt à L. Tarquinio Priſci filio, conſilio filiæ ſuæ Tulliæ, cum regnaſſet annos triginta quatuor. Poſt hunc L. Tarquinius Superbus, neque patrum, neque populi juſſu, regnum invaſit: quo die ſcelerata Tullia per patris jacentis corpus carpentum egit. Armatos circa ſe ad cuſtodiam corporis ſui habuit. Turnum Herdonium fraude interemit. Bellum cum Volſcis geſſit: & ex eorum præda templum Jovi in Capitolio fecit. Terminus & Juventas non addixere: quorum aræ moveri non potuerunt: Filii Sexti Tarquinii dolo, Gabios in poteſtatem ſuam redegit. Hujus filiis Delphos profectis, & conſulentibus, quis eorum regnaturus eſſet Romæ, dictum eſt, eum,

eum regnaturum, qui primum matrem oſculatus eſſet. Quod reſponſum cum ipſi aliter interpretarentur, Junius Brutus, qui cum iis profectus erat, prolapſum ſe ſimulavit, & terram oſculatus eſt. idque factum ejus, eventum rei comprobavit. Nam quum impotenter ſe gerendo Tarquinius Superbus omnes in odium ſui adduxiſſet; ad ultimum, propter expugnatam nocturna vi Sextio, filio ejus, Lucretiæ pudicitiam, quæ, vocato patre ad ſe Tricipitino, & viro Collatino, obteſtata, ne inulta mors ejus eſſet, cultro ſe interemit; Bruti opera maxime expulſus eſt, quum regnaſſet annos viginti quinque. Tunc conſules primum creati ſunt, L. Junius Brutus & L. Tarquinius Collatinus.

EPITOME LIB. II.

Brutus jurejurando populum aſtrinxit, neminem regnare Romæ paſſurum Tarquiniorum. Collatinum collegam ſuum, propter affinitatem Tarquiniorum ſuſpectum, coëgit conſulatu ſe abdicare, & civitate cedere. bona regum diripi juſſit: agrum Marti conſecravit, qui campus Martius nominatus eſt. adoleſcentes nobiles, in quibus ſuos quoque & ſororis filios, quia conjuraverant de recipiendis regibus, ſecuri percuſſit. Servo indici, cui Vindicius nomen fuit, libertatem dedit: ex cujus nomine vindicta eſt appellata. Quum adverſus reges, qui, contractis Veientium & Tarquinienſium copiis, bellum intulerant, exercitum duxiſſet, in acie cum Arunte, filio Superbi, commortuus eſt: eumque matronæ annum luxerunt. P. Valerius conſul legem de provocatione ad populum tulit. Capitolium dedicatum eſt. Porſena Rex Cluſinorum, bello pro Tarquiniis ſuſcepto, quum ad Janiculum veniſſet, ne Tiberim tranſiret, virtute Coclitis Horatii prohibitus eſt: qui, dum alii pontem ſublicium reſcindunt, ſolus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Etruſcos ſuſtinuit: &, ponte rupto, armatus ſe in flumen miſit: & ad ſuos tranavit. Alterum acceſſit virtutis exemplum à Mucio, qui, quum ad feriendum Porſenam caſtra hoſtium intraſſet, occiſo ſcriba, quem regem eſſe putabat, comprehenſus, impoſitam altaribus manum, in quibus ſacrificatum erat, exuri paſſus eſt: dixitque, tales trecentos eſſe conjuratos in mortem ipſius regis. quorum admiratione coactus Porſena pacis conditiones ferre, bellum omiſit, acceptis obſidibus. ex quibus virgo una Clœlia deceptis cuſtodibus per Tiberim ad ſuos tranavit: & quum reddita eſſet Porſenæ, honorifice remiſſa, equeſtrique ſtatua donata, eſt. Ap. Claudius ex Sabinis Romam transfugit: ob hoc Claudia tribus adjecta eſt. Numerus tribuum ampliatus eſt, ut eſſent viginti una. Adverſus Tarquinium Superbum, cum Latinorum exercitu bellum inferentem, A. Poſthumius dictator proſpere pugnavit apud lacum Regillum. Plebs, quum propter nexos ob æs alienum, Sacrum in montem ſeceſſiſſet, conſilio Menenii Agrippæ ſeditione revocata eſt. Idem Agrippa, quum deceſſiſſet, propter paupertatem publico impendio elatus eſt. Tribuni plebis quinque creati ſunt. Oppidum Volſcorum Corioli captum eſt virtute & opera C. Marcii, qui ob hoc Coriolanus vocatus eſt. Tib. Atinius, vir de plebe, quum in viſu admonitus eſſet, ut de quibuſdam religionibus ad Senatum perferret, & neglexiſſet, amiſſo filio, debilis factus, poſteaquam delatus ad Senatum lectica, eadem illa indicaverat, uſu pedum recepto, domum reverſus eſt. Quum C. Marcius Coriolanus, qui in exilium erat pulſus, dux Volſcorum factus, exercitum hoſtium urbi Romæ admoviſſet, & miſſi ad eum primum legati, poſtea ſacerdotes, fruſtra deprecati eſſent, ne bellum patriæ inferret: Veturia mater, & Volumnia uxor, impetraverunt ab

eo,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

i recederet. Lex agraria primum lata eſt. Sp. conſularis, regni crimine damnatus eſt, neca- Oppia virgo Veſtalis ob inceſtum viva defoſſa Quum vicini hoſtes Veientes, incommodi magis, raves, eſſent, familia Fabiorum id bellum geren- popoſcit. miſitque in id trecentos ſex armatos: Cremeram ad unum ab hoſtibus cæſi ſunt: uno re domi relicto. Appius Claudius conſul, quum s Volſcos contumacia exercitus male pugna- t, decimum quemque militum fuſte percuſſit. eterea adverſum Volſcos, & Æquos, & Veien- editiones inter Patres plebemque, continet.

Epitome Lib. III.

iones de agrariis legibus factæ. Capitolium ab bus & ſervis occupatum, cæſis iis receptum eſt. bis actus. priore luſtro cenſa civium capita cen- atuor & viginti millia ducenta quatuordecim, orbos, orbaſque. ſequenti, centum triginta duo quadringenta novem. Quum adverſus Æquos e geſta eſſet, L. Quintius Cincinnatus dictator quum rure intentus ruſtico operi eſſet, ad id gerendum accerſitus eſt. Is victos hoſtes ſub miſit. Tribunorum plebis numerus ampliatus eſſent decem, trigeſimo ſexto anno à primis tri- lebis. Petitis per legatos, & allatis Atticis le- ad conſtituendas eas proponendaſque decem- conſulibus ſine ullis aliis magiſtratibus creati, & trecenteſimo anno, quam Roma condita erat: regibus ad conſules, ita à conſulibus ad decem- tranſlatum imperium. Ii decem tabulis legum, quum modeſte ſe in eo honore geſſiſſent, & alterum quoque annum eundem eſſe magiſtra- cuiſſet, quum complura impotenter feciſſent,

magiſtratum noluerunt deponere, & in tertium annum retinuerunt: donec invicto eorum imperio finem attulit libido Ap. Claudii. Qui quum in amorem virginis incidiſſet, ſubmiſſo, qui eam in ſervitutem peteret; neceſſitatem patri ejus Virginio impoſuit, rapto ex taberna proxima cultro, ut filiam interimeret, cum aliter eam tueri non poſſet, ne in poteſtatem ſtuprum illaturi veniret. Hoc tam magno luxuriæ exemplo plebs incitata, montem Aventinum occupavit, coëgitque decemviros abdicare ſe magiſtratu. ex quibus Appius, & unus collegarum, qui præcipue pœnam meruerant, in carcerem conjecti, cæteri in exilium acti. Res præterea contra Sabinos, & Volſcos, & Æquos, proſpere geſtas continet. & parum honeſtum populi Romani judicium: qui judex inter Ardeates & Aricinos ſumptus, agrum, de quo ambigebatur, ſibi adjudicavit.

EPITOME LIB. IV.

LEx de connubio Patrum & plebis à tribunis plebis, contentione magna, Patribus repugnantibus, perlata eſt. Tribuni militares. Aliquot annis res populi Romani domi militiæque per hoc genus magiſtratus adminiſtratæ. Item cenſores tunc primum creati. Ager Ardeatinus Romani populi judicio ablatus, miſſis in eum colonis, reſtitutus eſt. Cum fame populus Romanus laboraret, Sp. Melius eques Romanus frumentum populo ſua impenſa largitus eſt: & ob id factum conciliata ſibi plebe, regnum affectans, à C. Servilio Ahala magiſtro equitum, juſſu Quintii Cincinnati dictatoris, occiſus eſt: L. Minutius index bove aurata donatus eſt. Legatis Romanis à Fidenatibus occiſis, quoniam ob Rempublicam occubuerant, ſtatuæ in roſtris poſitæ ſunt. Cornelius Coſſus tribunus militum, occiſo

ccíſo Tolumnio rege Veientium, opima ſpolia ſecun-
ı retulit. Mamercus Æmilius dictator, cenſuræ ho-
ɔre, qui antea per quinquennium gerebatur, anni &
x menſium ſpatio finito, ob eam rem à cenſoribus
ɔtatus eſt. Fidenæ in poteſtatem redactæ eoque colo-
 miſſi ſunt. quibus occiſis Fidenates, quum defeciſſent
populo Romano, à Mamerco Æmilio dictatore vi-
i ſunt, & Fidenæ captæ. Conjuratio ſervorum op-
eſſa. Poſthumius, tribunus militum, propter crude-
atem ab exercitu occiſus eſt. Stipendium ex ærario
m primum militibus datum. Res præterea geſtas ad-
rſum Volſcos, & Veientes, Fidenates, & Faliſcos,
ɔntinet.

Epitome Lib. V.

N obſidione Veiorum hibernacula militibus facta
ſunt. ea res, quum eſſet nova, indignationem tribu-
ɔrum movit, querentium, non dari plebi, nec per hie-
em, militiæ requiem. Equites tum primum equis ſuis
erere cœperunt. Quum inundatio ex lacu Albano fa-
a eſſet, vates, qui eam rem interpretaretur, de ho-
bus captus eſt. Furius Camillus dictator decem annos
ɔſeſſos Veios cepit: ſimulacrum Junonis Romam
anſtulit: decimam partem prædæ Delphos Apollini
iſit. Idem tribunus militum, quum Faliſcos obſide-
t, proditos hoſtium filios parentibus remiſit: ſta-
nque deditione facta, Faliſcorum victoriam juſtitia
ɔnſecutus eſt. Quum alter ex cenſoribus C. Julius de-
ſſiſſet, in locum ejus M. Cornelius ſuffectus eſt, nec
 poſtea factum eſt: quoniam eo luſtro à Gallis Ro-
a capta eſt. Furius Camillus, quum ei dies à L. Apu-
io tribuno plebis dicta eſſet, in exilium abiit. Quum
nones Galli Cluſium obſiderent, & legati, à Senatu
iſſi ad componendam inter eos & Cluſinos pacem,

pugnantes contra Gallos in acie Cluſinorum ſtetiſſent; hoc facto eorum concitati Senones urbem infeſto exercitu petierunt, fuſiſque ad Alliam flumen Romanis, cepere urbem, præter Capitolium, in quod ſe juventus contulerat: majores natu cum inſignibus honorum, quos quiſque geſſerat, in veſtibulis ædium ſedentes occiderunt. & quum per averſam partem Capitolii jam in ſummum evaſiſſent, proditi clangore anſerum, M. Manlii præcipue opera dejecti ſunt. coactis deinde propter famem Romanis deſcendere, ut mille pondo auri darent, & hoc pretio finem obſidionis emerent; Furius Camillus dictator abſens creatus, inter pendendum aurum cum exercitu venit; & Gallos poſt ſextum menſem urbe expulit, ceciditque. Ædes Aio Loquutio facta, quo loco ante urbem captam vox audita erat, adventare Gallos. Dictum eſt ad Veios, migrandum eſſe, propter incenſam, & dirutam urbem. quod conſilium Camillo auctore diſcuſſum eſt. Movit populum vocis quoque omen ex centurione auditæ, qui, quum in forum veniſſet, manipulariis ſuis dixerat, Sta miles, heic optime manebimus.

EPITOME LIB. VI.

RES adverſus Æquos, & Volſcos, & Præneſtinos, proſpere geſtas continet. Quatuor tribus additæ, Stellatina, Sabatina, Tromentina, Narnienſis. M. Manlius, qui Capitolium à Gallis defenderat, quum obſtrictos ære alieno liberaret, nexos exſolveret, crimine affectati regni damnatus; de ſaxo Tarpeio dejectus eſt: in cujus notam Senatusconſultum factum, ne cui de Manlia gente Marco cognomen eſſet. C. Licinius, & L. Seſtius tribun. pleb. legem promulgarunt, ut conſules etiam ex plebe fierent, qui ex Patribus creabantur. eamque legem cum magna contentione, repugnantibus

'atribus , quum eidem tribuni plebis per quin-nium ſoli magiſtratus fuiſſent , pertulerunt : & pri-x plebe conſul L. Seſtius creatus eſt. Lata eſt al-ex , ne cui plus quingentis jugeribus agri liceret lere.

EPITOME LIB. VII.

Uo novi magiſtratus adjecti ſunt ; prætura & ædi-litas curulis. Peſtilentia civitas laboravit, eamque nem fecit mors Furii Camilli. cujus remedium & quum per novas religiones quæreretur, ludi ſce-unc primum facti ſunt. Quum dies L. Manlio di-ſet à M. Pomponio tribuno plebis, propter dele-acerbe actum , & T. Manlium filium , relegatum llo crimine ; adoleſcens ipſe , cujus relegatio pa-jiciebatur, venit in cubiculum tribuni, ſtrictoque o coëgit eum in verba ſua jurare , Non perſevera-n ſe in accuſatione. Tunc omnia pretioſa miſſa in patentem voraginem urbis Romæ. in eam Cur-armatus equo ſe præcipitavit , eaque expleta eſt. anlius adoleſcens , qui patrem à Tribunitia vexa-liberaverat , contra Gallum provocantem ali-n ex militibus Romanis , in ſingulare certamen de-dit , eique occiſo torquem aureum detraxit : quem poſtea tulit , & ex eo Torquatus eſt nuncupatus. tribus additæ, Pomtina & Publicia. Licinius Sto-ge ab ipſo lata damnatus eſt , quod plus quingen-geribus agri poſſideret. M. Valerius tribunus mi-n , Gallum , à quo provocatus erat , inſidente ga-corvo , & unguibus roſtroque hoſtem infeſtante , remit , & ex eo Corvini nomen accepit : conſulque ximo anno creatus eſt ob virtutem , quum vigeſi-n tertium ageret annum. Amicitia cum Carthagi-ſibus juncta. Campani, quum urgerentur à Samni-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

tibus bello, auxilio adverſus eos à ſenatu petito; quun id non impetrarent, urbem atque agros populo Ro mano dediderunt. ob quam cauſſam ea, quæ popul Romani facta eſſent, defendi bello adverſus Samnite placuit. Quum ab A. Cornelio conſule exercitus, ir iniquum locum deductus, in magno diſcrimine eſſet, P. Decii Muris tribuni militum opera ſervatus eſt. qui occupato colle ſuper id jugum, in quo Samnites conſederant, occaſionem conſuli in æquiorem locum evadendi dedit: ipſe ab hoſtibus circumſeſſus erupit. Milites Romani, qui Capuæ in præſidio erant relicti, quum de ea occupanda urbe conſpiraſſent, & detecto conſilio, metu ſupplicii à populo Romano defeciſſent: per M. Valerium Corvinum dictatorem, qui conſilio ſuo eos à furore revocarat, patriæ reſtituti ſunt. Res præterea contra Hernicos, & Gallos, & Tiburtes, & Privernates, & Tarquinienſes, & Samnites, & Volſcos, proſpere geſtas continet.

EPITOME LIB. VIII.

Latini cum Campanis defecerunt, & miſſis legatis ad ſenatum conditionem tulerunt, ut, ſi pacem habere vellent, alterum ex Latinis conſulem facerent. Qua legatione perlata, prætor eorum Annius de Capitolio ita prolapſus eſt, ut exanimaretur. T. Manlius conſul filium, quod contra edictum adverſum Latinos, quamvis proſpere, pugnaſſet, ſecuri percuſſit. Laborantibus in acie Romanis, P. Decius, tunc conſul cum Manlio, devovit ſe pro exercitu: &, concitato equo, quum in medios hoſtes ſe intuliſſet, interfectus, morte ſua Romanis victoriam reſtituit. Latini in deditionem venerunt. T. Manlio in urbem reverſo, nemo ex juventute obviam proceſſit. Minucia virgo Veſtalis, inceſti damnata eſt. Auſonibus victis, in oppidum ex iis

captum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

captum Cales colonia deducta eſt. Item Fregellæ coloniæ deductæ ſunt. Veneficium complurium matronarum deprehenſum : quarum plurimæ ſtatim epotis medicaminibus perierunt. Lex de veneficio tunc primum conſtituta. Privernatibus, quum rebellaſſent, victis civitas data eſt. Palæpolitani, bello & obſidione victi, in deditionem venerunt. Q. Publilio, qui eos obſederat, primo, & imperium prolatum, & pro conſule decretus triumphus. Plebs nexu liberata eſt, propter Lucii Papirii creditoris libidinem, qui C. Publilio debitori ſuo ſtuprum inferre voluerat. Quum L. Papirius dictator reverſus in urbem ab exercitu eſſet propter auſpicia repetenda, Q. Fabius magiſter equitum, occaſione rei bene gerendæ invitatus, contra edictum ejus proſpere adverſus Samnites pugnavit. Ob eam cauſſam, quum dictator de magiſtro equitum ſupplicium ſumpturus videretur, Fabius Romam profugit : &, quum cauſſa parum proficeret, populi precibus donatus eſt. Res præterea contra Samnites proſpere geſtas continet.

EPITOME LIB. IX.

Titus Veturius, & Sp. Poſthumius, apud Caudinas Furcas, deducto in locum iniquum exercitu, quum nulla ſpes evadendi eſſet, fœdere cum Samnitibus facto, & ſexcentis equitibus Romanis obſidibus datis, ita exercitum abduxerunt, ut omnes ſub jugum mitterentur. iidemque, auctore Sp. Poſthumio conſule, qui in ſenatu ſuaſerat, ut eorum deditione, quorum culpa tam deforme fœdus ictum erat, publica fides liberaretur, cum duobus tribunis plebis & omnibus qui fœdus ſpoponderant, dediti Samnitibus, non ſunt recepti. nec multo poſt fuſis à Papirio Curſore Samnitibus, & ſub jugum miſſis, receptiſque ſexcen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

tis equitibus Romanis, qui obſides dati erant, pudor prioris flagitii abolitus. Tribus duæ adjectæ ſunt. Ap. Claudius cenſor aquam Claudiam perduxit: viam ſtravit, quæ Appia vocata eſt: libertinorum filios in ſenatum legit. Ideoque, quoniam is ordo videbatur inquinatus indignis, ſequentis anni conſules in ſenatu legendo obſervaverunt, quemadmodum ante per proximos cenſores obſervatum fuerat. Res præterea contra Apulos, Etruſcos, Umbros, Marſos, Pelignos, Æquos & Samnites, quibus fœdus erat reſtitutum, proſpere geſtas continet. Flavius Scriba, libertino patre natus, ædilis curulis fuit; per forenſem factionem creatus: quæ quum comitia & campum turbaret, & in iis propter nimias vires dominaretur, à Q. Fabio cenſore in quatuor tribus redacta eſt. Eaque res Fabio Max. nomen dedit. In hoc libro mentio Alexandri Magni, qui temporibus his fuit. & æſtimatis populi Romani viribus quæ tunc erant, colligit, ſi Alexander in Italiam trajeciſſet, non tam facilem ei victoriam de populo Romano fore, quam de iis gentibus quas ad Orientem imperio ſuo ſubjecerat.

EPITOME LIB. X.

COloniæ deductæ ſunt Sora ac Alba. Carſeoli Marſi in deditionem accepti. Collegium augurum ampliatum eſt, ut eſſent novem, cum antea quaterni fuiſſent. Lex de provocatione ad populum, à Valerio conſule tunc tertium lata eſt. Duæ tribus adjectæ ſunt, Anienſis & Tarentina. Samnitibus bellum indictum; & adverſus eos ſæpe proſpere pugnatum. Quum adverſus Etruſcos, Umbros, Samnites, Gallos, P. Decio & Q. Fabio ducibus, pugnaretur, Romanuſque exercitus in maximo eſſet diſcrimine, P. Decius, ſecutus exemplum patris, devovit ſe pro exercitu, & morte ſua vi-
ctoriam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

am ejus pugnæ populo Romano dedit. Papirius
ſor, Samnitium exercitum, qui jurejurando obſtri-
quo majore conſtantia virtutis pugnaret, in aciem
enderat, fudit. Cenſus actus eſt. luſtrum conditum.
t ſunt civium capita ducenta ſexaginta duo millia &
nta viginti duo.

EPITOME LIB. XI.

Uum Fabius Gurges conſul male adverſum Sa-
mnites pugnaſſet, & ſenatus de removendo eo
xercitu ageret, Fabius Maximus pater deprecatus
ſibi ignominiam, eo maxime ſenatum movit,
d iturum ſe filio legatum pollicitus eſt, idque præ-
. ejus conſiliis & opera filius conſul adjutus, cæſis
nitibus triumphavit. C. Pontium imperatorem Sa-
ium, ductum in triumpho, ſecuri percuſſit. Quum
as peſtilentia laboraret: miſſis legatis, ut Æſcula-
gnum Romam ab Epidauro transferrent; anguem,
e in navem eorum contulerat, in quo ipſum nu-
e eſſe conſtabat, deportavere: eoque in inſulam Ti-
; egreſſo, eodem loco ſedes Æſculapio conſecrata
. L. Poſthumius conſularis, quoniam, quum exer-
præeſſet, opera militum in agro ſuo uſus erat, da-
tus eſt. Cum Samnitibus pacem petentibus fœdus
to renovatum eſt. Curius Dentatus conſul, Samni-
; cæſis, & Sabinis, qui rebellaverant, victis, & in
tionem acceptis, bis in eodem magiſtratu trium-
it. Coloniæ deductæ ſunt, Caſtrum, Sena, Adria.
mviri capitales tunc primum creati ſunt. Cenſu
luſtrum conditum eſt: cenſa ſunt civium capita
nta ſeptuaginta tria millia. Plebs, propter æs alie-
, & graves & longas ſeditiones, ad ultimum ſe-
t in Janiculum. unde à Q. Hortenſio Dictatore de-
a eſt; iſque in ipſo magiſtratu deceſſit. Res præter-

ea contra Volſinienſes geſtas continet: item adverſus Lucanos, contra quos auxilium Thurinis ferre placuerat.

EPITOME LIB. XII.

QUum legati Romanorum à Gallis Senonibus interfecti eſſent, bello ob id Gallis indicto, L. Cæcilius prætor cum legionibus ab iis cæſus eſt. Quum à Tarentinis claſſis Romana direpta eſſet, duumviro, qui præerat claſſi, occiſo, legati ad eos à ſenatu, ut de iis injuriis quererentur, miſſi, pulſati ſunt. ob id, bellum iis indictum eſt. Samnites defecerunt. Adverſus eos, & Lucanos, & Bruttios, & Etruſcos, aliquot præliis à compluribus ducibus bene pugnatum eſt. Pyrrhus Epirotarum rex, ut auxilium ferret Tarentinis, in Italiam venit. Cum in præſidium Rheginorum legio Campana cum præfecto Decio Jubellio miſſa eſſet, occiſis Rheginis Rhegium occupavit.

EPITOME LIB. XIII.

VAlerius Lævinus conſul parum proſpere adverſus Pyrrhum pugnavit: elephantorum maxime inuſitata facie territis militibus. Poſt prælium, quum corpora Romanorum, qui in acie ceciderant, Pyrrhus inſpiceret, omnia verſa in hoſtem invenit: populabundusque ad urbem Romam proceſſit. C. Fabricius, miſſus ad eum à ſenatu, ut de redimendis captivis ageret, fruſtra, ut patriam dejereret, à rege tentatus eſt. captivi ſine pretio remiſſi ſunt. Cyneas legatus à Pyrrho ad ſenatum miſſus, petiit, ut componendæ pacis rex in urbem reciperetur. de qua re quum ad frequentiorem ſenatum referri placuiſſet, Ap. Claudius, qui propter valetudinem oculorum jam diu conſiliis publicis ſe abſtinuerat, venit in curiam, & ſententia ſua tenuit, ut id

Pyrrho negaretur. Cn. Domitius cenſor primus ex plebe luſtrum condidit. cenſa ſunt civium capita ducenta ſeptuaginta octo millia ducenta viginti duo. Iterum adverſus Pyrrhum dubio eventu pugnatum eſt. Cum Carthaginienſibus quarto fœdus renovatum eſt. Quum C. Fabricio conſuli is, qui ad eum à Pyrrho transfugerat, polliceretur, ſe regi venenum daturum, cum indicio ad regem remiſſus eſt. Res præterea contra Etruſcos, Lucanos, Bruttios, & Samnites, proſpere geſtas continet.

Epitome Lib. XIV.

Pyrrhus in Siciliam trajecit. Quum inter alia prodigia fulmine dejectum eſſet in Capitolio Jovis ſignum, caput ejus per aruſpices inventum eſt. Curius Dentatus, quum delectum haberet; ejus, qui citatus non reſponderat, bona primus vendidit. Pyrrhum iterum ex Sicilia in Italiam reverſum vicit, & Italia expulit. Fabricius cenſor P. Cornelium Rufinum conſularem ſenatu movit, quod is decem argenti pondo facti haberet. Luſtro à cenſoribus condito, cenſa ſunt capita civium ducenta ſeptuaginta unum millia ducenta viginti quatuor. Cum Ptolomæo Ægypti rege ſocietas juncta eſt. Sextilia virgo Veſtalis, damnata inceſti, viva defoſſa eſt. Coloniæ deductæ ſunt, Poſidonia, & Coſſa. Carthaginienſium claſſis auxilio Mamertinis venit: quo facto ab iis fœdus violatum eſt. Res præterea contra Lucanos, Samnites, & Bruttios, feliciter geſtas, & Pyrrhi regis mortem, continet.

EPITOME LIB. XV.

VIctis Tarentinis pax & libertas data eſt. Legio Campana, quæ Rhegium occupaverat, obſeſſa, deditione facta; ſecuri percuſſa eſt. Quum legatos Apolloniatium ad ſenatum miſſos quidam juvenes pulſaſſent, dediti ſunt Apolloniatibus. Picentibus victis pax data. coloniæ deductæ, Ariminum in Piceno, Beneventum in Samnio. Tunc primum populus Romanus argento uti cœpit. Umbri & Sallentini victi, in deditionem accepti ſunt. Quæſtorum numerus ampliatus eſt, ut eſſent octo.

EPITOME LIB. XVI.

ORigo Carthaginienſium, & primordia urbis referuntur; contra quos, & Hieronem regem Syracuſanorum, auxilium Mamertinis ferendum cenſuit ſenatus. Quum de ea re inter ſuadentes, ut id fieret, diſſuadenteſque, contentio fuiſſet, tranſgreſſiſque tum primum mare equitibus Romanis; adverſus Hieronem ſæpius bene pugnatum. Petenti pax data eſt. Luſtrum à cenſoribus conditum. cenſa ſunt civium capita ducenta nonaginta duo millia ducenta viginti quatuor. Decimus Junius Brutus munus gladiatorium in honorem defuncti patris edidit primus. Colonia Æſernia deducta eſt. Res præterea contra Pœnos & Volſcos proſpere geſtas continet.

EPITOME LIB. XVII.

CN. Cornelius Conſul à claſſe Punica circumventus, & per fraudem, velut in colloquium evocatus, captus eſt. C. Duillius Conſul adverſus claſſem Pœnorum proſpere pugnavit, primuſque omnium Romanorum ducum, navalis victoriæ duxit triumphum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

phum. ob quam cauſſam ei perpetuus honos habitus eſt ut revertenti à cœna, tibicine canente, funale præferretur. L. Cornelius Conſul in Sardinia & Corſica contra Sardos, & Corſos, & Hannonem Pœnorum ducem, feliciter pugnavit. Attilius Calatinus Conſul, quum in locum iniquum, à Pœnis circumſeſſum, temere duxiſſet exercitum, M. Calpurnii tribuni militum virtute & opera evaſit: qui, cum trecentis militibus eruptione facta, hoſtes in ſe converterat. Annibal dux Pœnorum, victa claſſe cui præfuerat, à militibus ſuis in crucem ſublatus eſt.

Epitome Lib. XVIII.

ATtilius Regulus Conſul, victis navali prælio Pœnis, in Africam trajecit. & ibi ſerpentem portentoſæ magnitudinis cum magna militum clade occidit; & quum aliquot præliis bene adverſum Carthaginienſes pugnaſſet, ſucceſſorque ei à ſenatu proſpere bellum gerenti non mitteretur, idipſum per literas ad ſenatum miſſas queſtus eſt: in quibus inter cauſſas petendi ſucceſſoris, quod agellus ejus à mercenariis eſſet deſertus. Quærente deinde fortuna, ut magnum utriuſque caſus exemplum in Regulo proderetur, accerſito à Carthaginienſibus Xantippo Lacedæmoniorum duce, victus prælio, & captus eſt. Res deinde à ducibus Romanis omnibus terra marique proſpere geſtas deformavere naufragia claſſium. Tib. Coruncanus primus ex plebe Pontifex maximus creatus eſt. P. Sempronius Sophus, Manius Valerius Maximus, cenſores, quum ſenatum legerent, tredecim ſenatu moverunt. Luſtrum condiderunt, quo cenſa ſunt civium capita ducenta nonaginta ſeptem millia ſeptingenta nonaginta ſeptem. Regulus miſſus à Carthaginienſibus ad Senatum, ut de pace, &, ſi eam non poſſet impetrare, de captivis com-

commutandis ageret; jurejurando aſtrictus eſt, rediturum ſe Carthaginem, ſi commutari captivos non placuiſſet. Utrumque negandi auctor ſenatui fuit: & quum fide cuſtodita reverſus eſſet, ſupplicio à Carthaginienſibus de eo ſumpto, periit.

EPITOME LIB. XIX.

CÆcilius Metellus, rebus adverſus Pœnos proſpere geſtis, ſpecioſiſſimum egit triumphum, tredecim ducibus hoſtium, & centum viginti elephantis, in eo ductis. Claudius Pulcher Conſul contra auſpicia profectus, juſſis immergi pullis, qui cibari nolebant, infeliciter adverſus Carthaginienſes claſſe pugnavit: & revocatus à ſenatu, juſſúſque dictatorem dicere, Claudium Glauciam dixit, ſortis ultimæ hominem: qui, coactus abdicare ſe magiſtratu, poſtea ludos prætextatus ſpectavit. Attilius Calatinus primus dictator extra Italiam exercitum duxit Cum Pœnis captivorum commutatio facta eſt. Coloniæ deductæ ſunt, Fregena, & in agro Sallentino Brunduſium. Luſtrum à Cenſoribus conditum eſt. cenſa ſunt civium capita ducenta quinquaginta unum millia ducenta viginti duo. Claudia, ſoror Claudii, qui contemptis auſpiciis male pugnaverat, à ludis revertens, quum turba premeretur, dixit, *Vtinam frater meus viveret, iterumque claſſem duceret!* ob eam cauſſam mulcta ei dicta eſt. Duo prætores tum primum creati ſunt: Cæcilius Metellus Pontifex maximus, A. Poſthumium conſulem, quoniam idem & flamen Martialis erat, quum is ad bellum gerendum proficiſci vellet, in urbe tenuit, nec paſſus eſt à ſacris recedere. Rebus adverſus Pœnos à pluribus ducibus proſpere geſtis, ſummam victoriæ C. Luctatius conſul, victa ad Ægates inſulas claſſe Pœnorum, impoſuit. Petentibus Carthaginienſibus pax data eſt. Quum templum Veſtæ arde-

Cæcilius Metellus, Pontifex maximus, ex in- ſacra rapuit. Duæ tribus adjectæ ſunt, Velina, ina. Faliſci quum rebellaſſent, ſexto die per- in deditionem venerunt.

Epitome Lib. XX.

ium colonia deducta. Adverſus Ligures tunc um exercitus promotus eſt. Sardi & Corſi, bellaſſent, ſubacti ſunt. Tutia, virgo Veſtalis, amnata eſt. Bellum Illyriis, propter unum ex qui ad eos miſſi erant, occiſum, indictum eſt: ue in deditionem venerunt. Prætorum nume- liatus eſt, ut eſſent quatuor. Galli Tranſalpini, aliam irruperant, cæſi ſunt. Eo bello populus us ſui Latinique nominis trecenta millia arma- abuiſſe dicitur. Exercitibus Romanis tum pri- ns Padum ductis, Galli Inſubres aliquot præliis deditionem venerunt. M. Claudius Marcellus occiſo Inſubrium Gallorum duce Viridomaro, olia retulit. Iſtri ſubacti ſunt. item Illyrii, cum ènt, domiti in deditionem venerunt. Luſtrum à us conditum eſt; quo cenſa ſunt civium capita ſeptuaginta millia ducenta tredecim. Libertini or tribus redacti ſunt, quum antea diſperſi fuiſ- quilinam, Palatinam, Suburranam, Collinam. inius Cenſor viam Flaminiam munivit, & cir- minium extruxit. Coloniæ deductæ, in agro s capto, Placentia & Cremona.

Epitome Lib. XXI.

lia belli Punici ſecundi acta narrantur: & An- s Pœnorum ducis contra fœdus per Iberum tranſitus. à quo Saguntum, ſociorum populi Ro- vitas, octavo menſe capta eſt. de quibus injuriis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

miſſi legati ad Carthaginienſes, qui quererentur. cum ſatisfacere nollent, bellum iis indictum eſt. Annibal, ſuperato Pyrenæo ſaltu, per Gallias fuſis Volſcis, qui obſiſtere conati erant, ad Alpes venit: & laborioſo per eas tranſitu (quum montanos quoque Gallos obvios aliquot præliis repuliſſet) deſcendit in Italiam, & ad Ticinum amnem Romanos equeſtri prælio fudit: in quo vulneratum P. Cornelium Scipionem protexit filius, qui Africani poſtea nomen accepit. iterumque exercitu Romano ad flumen Trebiam fuſo, Annibal Apenninum quoque, per maximam militum vexationem propter vim tempeſtatum, tranſiit. Cn. Cornelius Scipio in Hiſpania contra Pœnos proſpere pugnavit, duce hoſtium Magone capto.

EPITOME LIB. XXII.

ANnibal, per continuas vigilias in paludibus oculo amiſſo, venit in Etruriam: per quas paludes quatriduo & tribus noctibus ſine ulla requie iter fecit. C. Flaminius, conſul, homo temerarius, contra auſpicia profectus, ſignis militaribus effoſſis, quæ tolli non poterant, & ab equo, quem conſcenderat, per caput devolutus, inſidiis ab Annibale circumventus, ad Thraſymenum lacum cum exercitu cæſus eſt. Sex millia quæ eruperant, fide ab Maharbale data, perfidia Annibalis vincta ſunt. Quum ad nuntium cladis Romæ luctus eſſet, duæ matres inſperato receptis filiis gaudio mortuæ ſunt. Ob hanc cladem ex Sibyllinis libris ver ſacrum votum. Quum deinde Q. Fabius Maximus dictator, adverſus Annibalem miſſus, nollet acie cum eo confligere, ne contra ferocem tot victoriis hoſtem territum adverſis præliis militem pugnæ committeret, & opponendo ſe tantummodo conatus Annibalis impediret: M. Minucius magiſter equitum, ferox & temerarius, criminando

ndo dictatorem, tanquam ſegnem, & timidum, effe-
ci, ut populi juſſu ei imperium cum dictatore æquare-
tur: diviſoque exercitu, quum in iniquo loco conflixiſ-
ſet, & in maximo diſcrimine legiones ejus eſſent; ſuper-
veniente cum exercitu Fabio Maximo, diſcrimine li-
beratus eſt. quo beneficio victus, caſtra cum eo jun-
xit, & patrem eum ſalutavit: idemque facere milites
juſſit. Annibal, vaſtata Campania, inter Caſilinum
oppidum & Calliculam montem à Fabio clauſus, ſar-
mentis ad cornua boum ligatis & incenſis, præſidium
Romanorum, quod Calliculam inſidebat, fugavit: &
ſic tranſgreſſus eſt ſaltum. idemque Fabii Maximi di-
ctatoris, quum circumpoſita ureret, agro pepercit, ut
illum, tanquam proditorem, ſuſpectum faceret. Æmi-
lio deinde Paullo & Terentio Varrone conſulibus &
ducibus, cum maxima clade adverſus Annibalem ad
Cannas pugnatum eſt: cæſaque eo prælio Romano-
rum quadraginta quinque millia, cum Paullo conſule
& ſenatoribus octoginta; conſularibus atque prætoriis
et ædilitiis triginta. Poſt quam cladem, quum à nobi-
libus adoleſcentibus, propter deſperationem, conſi-
lium de relinquenda Italia iniretur, P. Cornelius Sci-
pio tribunus militum, qui poſtea Africanus nuncupa-
tus eſt, ſtricto ſuper capita deliberantium ferro, juravit,
ſe pro hoſte habiturum eum, qui in verba ſua non ju-
raſſet: effecitque ut omnes, minime relictum iri à ſe Ita-
liam, jurejurando aſtringerentur. Præterea trepidatio-
nem urbis & luctum, & res in Hiſpania meliore even-
tu geſtas, continet. Opimia, & Floronia, Veſtales vir-
gines, inceſti damnatæ. Propter paucitatem vero mili-
tum, ſervorum octo millia armata ſunt. captivi, quum
poteſtas eſſet redimendi, redempti non ſunt. Varroni
obviam itum eſt, & gratiæ actæ, quod de Republ. non
deſperaſſet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

EPITOME LIB. XXIII.

CAmpani ad Annibalem defecere. Nuntius Cannenſis victoriæ Mago Carthaginem miſſus, annulos aureos à digitis occiſorum Romanorum detractos, in veſtibulo curiæ effudit: quos exceſſiſſe modii menſuram traditur. Poſt quem nuntium Hanno, ex Pœnis nobiliſſimus, ſuadebat ſenatui Carthaginienſium, ut pacem à populo Romano peterent: nec tenuit, obſtrepente Barchina factione. Cl. Marcellus prætor ad Nolam, eruptione adverſus Annibalem ex oppido facta, proſpere pugnavit. Exercitus Annibalis per hiberna Capuæ ita luxuriatus eſt, ut corporum viribus atque animorum enervaretur. Caſilinum à Pœnis obſeſſum, ita fame vexatum eſt, ut lora & pelles ſcutis detractas, item mures, eſſent; & nucibus per Vulturnum amnem à Romanis miſſis vixerint. Senatus ex equeſtri ordine hominibus centum nonaginta ſeptem ſuppletus eſt. L. Poſthumius prætor à Gallis cum exercitu cæſus eſt. Cn. & P. Scipiones in Hiſpania Aſdrubalem vicerunt, & Hiſpaniam ſuam fecerunt. Reliquiæ Cannenſis exercitus in Siciliam relegatæ ſunt: ne recederent inde, niſi finito bello. Inter Philippum Macedonum regem, & Annibalem, ſocietas juncta eſt. Sempronius Gracchus conſul Campanos cecidit. Præterea in Sardinia feliciter à T. Manlio prætore adverſus Pœnos Sardoſque res geſtas continet: à quo Aſdrubal dux, & Mago, & Hanno, capti. Claudius Marcellus, prætor, Annibalis exercitum ad Nolam prælio fudit, & vicit: primuſque tot cladibus feſſis Romanis meliorem ſpem belli dedit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Epitome Lib. XXIV.

ronymus, Syracuſanorum rex, cujus avus Hie- amicus populo Romano fuerat, ad Carthagi- defecit: &, propter crudelitatem ſuperbiam- ſuis interfectus eſt. T. Sempronius Gracchus, ul, proſpere adverſus Pœnos, & Hannonem ad Beneventum pugnavit; ſervorum maxime quos liberos eſſe juſſit. Claudius Marcellus, in Sicilia, quæ prope tota ad Pœnos defecerat, s obſedit. Philippo Macedonum regi bellum n eſt: qui ad Apolloniam nocturno prælio op- fugatuſque, in Macedoniam cum prope iner- citu perfugit. ad id bellum gerendum Valerius miſſus. Res præterea in Hiſpania à P. & Cn. Sci- s adverſus Carthaginienſes geſtas continet. Sy- x Numidarum, in amicitiam aſcitus, & à Maſa- ege Maſſyliorum, pro Carthaginienſibus pu- victus, in Hiſpaniam ad Scipionem cum maxi- u tranſit contra Gades. ubi anguſto freto Afri- ſpania dirimuntur. Celtiberi quoque in amici- cepti. quorum auxiliis aſcitis, tunc primum rium militem Romana caſtra habuerunt.

Epitome Lib. XXV.

rnelius Scipio, poſtea Africanus, ante annos lis factus eſt. Annibal urbem Tarentum, præ- n, per Tarentinos juvenes, qui ſe noctu vena- ſimulaverant, cepit. Ludi Apollinares ex Mar- nibus, quibus Cannenſis clades prædicta fuerat, ſunt. A. Q. Fulvio & Ap. Claudio conſulibus, Hannonem, Pœnorum ducem, proſpere pu- eſt. T. Sempronius Gracchus, proconſul, ab uo Lucano in inſidias deductus, à Magone in-

teremptus eſt. Centenius Penula, qui centurio militaverat, quum petiſſet à ſenatu, ut ſibi exercitus daretur, pollicituſque eſſet, ſi hoc impetraſſet, de Annibale victoriam; octo millibus acceptis, militum dux factus, conflixit acie cum Annibale, & cum exercitu cæſus eſt. Cn. Fulvius prætor male adverſus Annibalem pugnavit. in quo prælio hominum ſexdecim millia ceciderunt: ipſe cum equitibus ducentis effugit. Capua obſeſſa eſt à Q. Fulvio & Ap. Claudio Conſulibus. Claudius Marcellus Syracuſas expugnavit anno tertio, & ingentem ſe virum geſſit. in eo tumultu urbis captæ Archimedes, intentus formis quas in pulvere deſcripſerat, interfectus eſt. P. & Cn. Scipiones in Hiſpania tot tantarumque rerum feliciter geſtarum triſtem exitum tulerunt: prope cum totis exercitibus cæſi, anno octavo, quam in Hiſpaniam iverant. amiſſaque provinciæ poſſeſſio foret, niſi L. Marcii equitis Romani virtute, & induſtria, contractis exercituum reliquiis, ejuſdem hortatu, bina caſtra hoſtium expugnata eſſent. Ad triginta ſeptem millia cæſi: ad mille octingentos triginta capti. præda ingens parta. Dux Marcius appellatus eſt.

EPITOME LIB. XXVI.

ANnibal ad tertium ab urbe Roma lapidem, ſuper Anienem caſtra poſuit. ipſe vero cum duobus millibus equitum uſque ad ipſam Capenam portam, ut urbis ſitum exploraret, obequitavit. & quum per triduum in aciem utrimque exercitus omnis deſcendiſſet, certamen tempeſtas diremit: nam, quum in caſtra rediiſſent, ſtatim ſerenitas erat. Capua capta eſt à Q. Fulvio & Ap. Claudio Coſſ. Principes Campanorum veneno ſibi conſciverunt mortem. Quum ſenatus Campanorum deligatus eſſet ad palos, ut ſecuri feriretur, literas à ſenatu miſſas Q. Fulvius conſul, quibus jubebatur par-

arcere, antequam legeret, in ſinu poſuit, & lege agi
uſſit, & ſupplicium peregit. Quum in comitiis apud
opulum quæreretur, cui mandaretur Hiſpaniarum im-
erium; nullo id volente ſuſcipere, P. Scipio, P. filius,
ui in Hiſpania ceciderat, profeſſus eſt, ſe iturum. &
ffragio populi conſenſuque omnium miſſus, Novam
Carthaginem uno die expugnavit, quum ageret vigeſi-
num quartum annum; videreturque divina ſtirpe crea-
us: quoniam & ipſe, poſteaquam togam acceperat,
uotidie in Capitolio erat: & in cubiculo matris ejus
nguis ſæpenumero videbatur. Res præterea in Sicilia
eſtas continet, & amicitiam cum Ætolis junctam, bel-
umque geſtum adverſum Acarnanes, & Philippum
Macedoniæ regem.

EPITOME LIB. XXVII.

CN. Fulvius Proconſul cum exercitu ab Annibale
ad Herdoneam cæſus eſt. Meliore eventu à Clau-
io Marcello conſule adverſus eundem ad Numiſtro-
em pugnatum eſt. Inde Annibal noctu receſſit. Mar-
ellus inſecutus eſt, & ſubinde cedentem preſſit, do-
ec confligeret. Priore pugna Annibal ſuperior fuit;
Marcellus inſequenti. Fabius Maximus pater, conſul,
Tarentinos per proditionem recepit: In Hiſpania ad
Betulam Scipio cum Aſdrubale Amilcaris conflixit, &
icit. inter alia captum puerum regalem, eximiæ for-
næ, ad avunculum Maſaniſſam cum donis dimiſit.
Claudius Marcellus, T. Quintius Criſpinus, conſules,
peculandi cauſa egreſſi è caſtris, inſidiis ab Annibale
ircumventi ſunt. Marcellus occiſus fuit, Criſpinus
ugit. Res præterea à P. Sulpicio prætore adverſus
Philippum & Achæos geſtas continet. Luſtrum à cen-
oribus conditum eſt: cenſa ſunt civium capita cen-
um triginta ſeptem millia centum & octo: ex quo

numero apparuit, quantum hominum tot præliorum adverſa fortuna populo Romano abſtuliſſet. Aſdrubal, qui cum exercitu novo tranſcenderat Alpes, ut ſe Annibali conjungeret, cum millibus hominum quinquaginta ſex cæſus eſt, M. Livii conſulis ductu; ſed non minore opera Claudii Neronis conſulis. qui quum Annibali oppoſitus eſſet, relictis caſtris, ita ut hoſtem falleret, electa manu profectus, Aſdrubalem circumvenit.

EPITOME LIB. XXVIII.

RES in Hiſpania proſpere geſtæ, à Sullano Scipionis legato, & ab L. Scipione fratre adverſus Pœnos, à Sulpitio Proconſule, & ab Attalo Rege Aſiæ adverſus Philippum regem Macedonum pro Ætolis, referuntur. Quum M. Livio & Claudio Neroni conſulibus triumphus decretus eſſet; Livius, qui in provincia ſua rem geſſerat, quadrigis invectus eſt: Nero, qui in collegæ provinciam, ut victoriam ejus adjuvaret, venerat, equo eſt ſecutus. & in hoc habitu plus gloriæ reverentiæque habuit. nam & plus in bello, quam collega, fecerat. Ignis in æde Veſtæ, negligentia virginis, quæ non cuſtodierat, extinctus eſt: virgo cæſa eſt flagro. P. Scipio in Hiſpania cum Pœnis debellavit, decimoquinto anno ejus belli, anno quinto poſtquam ierat: excluſiſque in totum poſſeſſione ejus hoſtibus, Hiſpaniam recepit. & à Tarracone in Africam, ad Syphacem regem Numidarum, duobus navigiis tranſvectus, fœdus junxit. Aſdrubal Giſgonis ibi cum eo in eodem lecto accubuit. Munus gladiatorium, in honorem patris patruique, Carthagini Novæ dedit: non ex gladiatoribus, ſed ex iis qui aut in honorem ducis, aut ex provocatione, in certamen deſcendebant: in quo reguli fratres, de regno, ferro contenderunt. Quum Aſtapa urbs ab Romanis

n oppugnaretur, oppidani liberos & conjuges rogo eructo occiderunt, & ſe inſuper præcipitaverunt. Ipſe Scipio, dum gravi morbo implicitus eſſet, ſeditionem, in parte exercitus motam, confirmatus diſcuſſit: rebellantesque Hiſpaniæ populos coëgit in deditionem venire. Et amicitia facta eſt cum Maſaniſſa, rege Numidarum, qui illi auxilium, ſi in Africam trajeciſſet, pollicebatur: cum Gaditanis quoque poſt diſceſſum inde Magonis, cui ex Carthagine ſcriptum erat, in Italiam trajiceret. Romam reverſus, conſulque creatus. Africam provinciam petenti, contradicente Q. Fabio Maximo, Sicilia data eſt: permiſſumque ut in Africam trajiceret, ſi ex republica eſſe cenſeret. Mago, Amilcaris filius, à minore Baleari inſula, ubi hiemarat, in Italiam trajecit.

EPITOME LIB. XXIX.

EX Sicilia C. Lælius in Africam à Scipione miſſus, ingentem prædam reportavit: & mandata Maſaniſſæ Scipioni exponit, conquerentis quod nondum exercitum in Africam trajeciſſet. Bellum in Hiſpania finitum, victore Romano, quod Indibilis excitaverat, ipſe in acie occiſus. Mandonius, expoſcentibus Romanis, à ſuis deditus eſt. Magoni, qui in Gallia & Liguribus erat, ex Africa & militum ampla manus miſſa, & pecuniæ, quibus auxilia conduceret: præceptumque, ut ſe Annibali jungeret. Scipio à Syracuſis in Bruttios trajecit, & Locros, pulſo Punico præſidio, fugatoque Annibale recepit. Pax cum Philippo facta eſt. Idæa mater deportata eſt Romam à Peſſinunte, oppido Phrygiæ; carmine in libris Sibyllinis invento, *pelli Italia alienigenam hoſtem poſſe, ſi mater Idæa deportata Romam eſſet.* tradita autem eſt Romanis per Attalum regem Aſiæ. Lapis erat, quem Matrem Deûm incolæ dicebant. Excepit P. Scipio Naſica, Cn. filius, ejus, qui in Hiſpa-

nia perierat, vir optimus à ſenatu judicatus; adoleſcens nondum quæſtorius: quoniam ita reſponſum habebat: *ut numen id ab optimo viro reciperetur, conſecrareturque.* Locrenſes legatos Romam miſerunt, qui de impotentia Q. Pleminii legati quererentur, quod pecuniam Proſerpinæ abſtulerat, & liberos eorum ac conjuges ſtupraverat. Pleminius, in catenis Romam perductus, in carcere mortuus eſt. Quum falſus rumor de P. Scip. proconſule, qui in Sicilia erat, in urbem perlatus eſſet, tamquam is luxuriaretur; miſſis ob hoc legatis à ſenatu, qui explorarent, an ea vera eſſent; purgatus infamia Scipio in Africam trajecit, ſenatus permiſſu. Syphax, accepta in matrimonium filia Aſdrubalis Giſgonis, amicitiæ, quam cum Scipione ipſe junxerat, renuntiavit. Maſaniſſa, rex Maſæſylorum, dum pro Carthaginienſibus in Hiſpania militat, amiſſo patre Gala, de regno exciderat. quo per bellum ſæpe repetito, aliquot præliis à Syphace rege Numidarum victus, in totum privatus eſt: & cum ducentis equitibus exul Scipioni ſe junxit: & cum eo primo ſtatim bello Hannonem Amilcaris filium cum ampla manu interemit. Scipio, adventu Aſdrubalis & Syphacis, qui prope cum centum millibus armatorum venerant, ab obſidione Uticæ depulſus, hiberna communivit. Sempronius conſul in agro Crotonienſi proſpere adverſus Annibalem pugnavit. Luſtrum à cenſoribus conditum eſt. cenſa ſunt civium capita ducenta quindecim millia. Inter cenſores, Marcum Livium, & Claudium Neronem, notabilis diſcordia fuit. Nam & Claudius Livio collegæ equum ademit, quod à populo damnatus actuſque in exilium fuerat: & Livius Claudio, quod falſum in ſe teſtimonium dixiſſet, & quod non bona fide ſecum in gratiam rediſſet. Idem omnes tribus, extra unam, ærarias reliquit, quod & innocentem

ſe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

damnaſſent, & poſtea conſulem cenſoremque fe-
ſſent.

EPITOME LIB. XXX.

N Africa Scipio Carthaginienſes, & eundem Sypha-
cem Numidarum regem, Aſdrubalemque, pluribus
ræliis vicit, adjuvante Maſaniſſa, binaque hoſtium ca-
ra expugnavit: in quibus quadraginta millia hominum
rro ignique conſumpta ſunt. Syphacem per C. Lælium
: Maſaniſſam cepit. Maſaniſſa Sophonisbam uxorem
yphacis, filiam Aſdrubalis, captam, ſtatim adamat, &
uptiis factis uxorem habuit: caſtigatuſque à Scipione,
enenum ei miſit. quo hauſto illa deceſſit. Effectumque
t multis Scipionis victoriis, ut Carthaginienſes, in de-
erationem acti, in auxilium publicæ ſalutis Anniba-
m ex Italia revocarent. iſque anno decimoſexto Italia
iſcedens, in Africam trajecit, tentavitque per collo-
uium pacem cum Scipione componere: & quum de
onditionibus pacis non conveniſſet, acie victus eſt.
ax Carthaginienſibus data eſt petentibus. Annibal
iſgonem, pacem diſſuadentem, manu ſua detraxit:
cuſata deinde temeritate facti, ipſe pacem ſuaſit.
lago, qui bello in agro Inſubrium cum Romanis
onflixerat, vulneratus, dum in Africam per legatos
vocatus reverteretur, ex vulnere mortuus eſt. Maſa-
iſſæ regnum reſtitutum eſt. Reverſus in urbem Scipio,
mpliſſimum nobiliſſimumque egit triumphum, quem
). Terentius Culleo ſenator pileatus ſecutus eſt. Sci-
io Africanus (incertum, militari prius favore, an popu-
ri aura, ita cognominatus) primus certe hic imperator
ictæ à ſe nomine gentis nobilitatus eſt.

EPI-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

EPITOME LIB. XXXI.

BElli adverſus Philippum Macedoniæ regem, quod intermiſſum erat, repetiti, cauſſæ feruntur hæ. Tempore initiorum duo juvenes Acarnanes, qui non initiati erant, Athenas venerunt, & in ſacrarium Cereris cum aliis popularibus ſuis intraverunt. ob hoc, tamquam nefas ſummum commiſiſſent, ab Athenienſibus cæſi ſunt. Acarnanes mortibus ſuorum commoti, ad vindicandos illos auxilium à Philippo petierunt. Paucis menſibus poſt pacem Carthaginienſibus datam, quingenteſimo quadrageſimo anno ab urbe condita, cum Athenienſium, qui obſidebantur à Philippo, legati, auxilium à ſenatu petiſſent, & ſenatus id cenſuiſſet ferendum, plebe, quod tot bellorum continuus labor gravis erat, diſſentiente, tenuit auctoritas Patrum, ut ſociæ civitati ferri opem populus juberet. Bellum id P. Sulpicio conſuli mandatum eſt: qui, exercitu in Macedoniam ducto, equeſtribus præliis cum Philippo proſpere pugnavit. Abydeni à Philippo obſeſſi, ad exemplum Saguntinorum, ſuos ſeque occiderunt. L. Furius prætor Gallos Inſubres rebellantes, & Amilcarem Pœnum, bellum in ea parte molientem, acie vicit. Amilcar eo bello occiſus eſt, & millia hominum triginta quinque. Præterea expeditiones Philippi regis, & Sulpicii conſulis, expugnationeſque urbium, ab utroque factas, continet. Sulpicius conſul, adjuvantibus rege Attalo, & Rhodiis, bellum gerebat. Triumphavit de Gallis L. Furius prætor.

EPITOME LIB. XXXII.

COmplura prodigia ex diverſis regionibus nuntiata referuntur: inter quæ, in Macedonia, in puppi longæ navis, lauream eſſe natam. T. Quintius Flaminus

ninus conſul adverſus Philippum feliciter pugnavit in faucibus Epiri, fugatumque coëgit in regnum reverti. Ipſe Theſſaliam, quæ eſt vicina Macedoniæ, ſociis Ætolis & Athamanibus, vexavit. L. Quintius Flamininus, conſulis frater, navali prælio, Attalo rege & Rhodiis adjuvantibus, Eubœam & maritimam oram cepit. Achæi in amicitiam recepti ſunt. Conjuratio ſervorum, facta de ſolvendis Carthaginienſibus obſidibus, oppreſſa eſt. Prætorum numerus ampliatus eſt, ut ſeni crearentur. Cornelius Cethegus conſul, Gallos Inſubres prælio fudit. Cum Lacedæmoniis, & tyranno eorum Nabide, amicitia juncta eſt. Præterea expugnationes urbium in Macedonia referuntur.

EPITOME LIB. XXXIII.

Titus Q. Flamininus proconſul cum Philippo ad Cynoſcephalas in Theſſalia acie victo debellavit. L. Quintius Flamininus, frater proconſulis, Acarnanes, Leucade urbe, quod caput Acarnanum, expugnata, in deditionem accepit. C. Sempronius Tuditanus, prætor, à Celtiberis cum exercitu cæſus eſt. Attalus à Thebis ob ſubitam valetudinem Pergamum tranſlatus deceſſit. Pax petenti Philippo, Græciæ libertas data eſt. L. Furius Purpureo & Claudius Marcellus, conſules, Boios & Inſubres Gallos ſubegerunt. Marcellus triumphavit. Annibal fruſtra in Africa bellum molitus, & ob hoc Romanis per epiſtolas adverſæ factionis principum delatus, propter metum Romanorum, qui legatos ad Carthaginienſium ſenatum de eo miſerant, profugus ad Antiochum regem Syriæ ſe contulit, bellum contra Romanos parantem.

EPITOME LIB. XXXIV.

LEx Oppia, quam C. Oppius, tribunus plebis, bello Punico de fingendis cultibus matronarum tulerat, cum maxima contentione abrogata eſt: quum Porcius Cato auctor fuiſſet, ne ea lex aboleretur. Is in Hiſpaniam profectus, bello, quod Emporiis orſus eſt, citeriorem Hiſpaniam pacavit. T. Quintius Flamininus bellum adverſus Lacedæmonios, & tyrannum eorum Nabidem, proſpere geſtum, data iis pace, qualem ipſe voluit, liberatiſque Argis, qui ſub ditione tyranni erant, finivit. Senatus tunc primum ſecretus à populo ludos ſpectavit: ut id fieret, Sex. Ælius Pætus, & L. Cornelius Cethegus, cenſores, intervenerunt, cum indignatione plebis. Coloniæ plures deductæ ſunt. M. Porcius Cato de Hiſpania triumphavit. Res præterea in Hiſpania, & adverſus Boios & Inſubres Gallos, feliciter geſtæ referuntur. T. Quintius Flamininus, qui Philippum Macedonum regem, & Nabidem Lacedæmoniorum tyrannum, vicerat, Græciamque omnem liberaverat, ob hanc rerum geſtarum multitudinem triduo triumphavit. Legati Carthaginienſium nuntiaverunt, Annibalem, qui ad Antiochum confugerat, bellum cum eo moliri. Tentaverat autem Annibal per Ariſtonem Tyrium, ſine literis Carthaginem miſſum, ad rebellandum Pœnos concitare.

EPITOME LIB. XXXV.

PUb. Scipio Africanus legatus ad Antiochum, Epheſi cum Annibale, qui ſe Antiocho junxerat, collocutus eſt: ut, ſi fieri poſſet, metum ei, quem ex populo Romano conceperat, eximeret. Inter alia quum quæreret, quem fuiſſe maximum Imperatorem Annibal crederet; reſpondit: Alexandrum Macedonum regem: quod

quod parva manu innumerabiles exercitus fudiſſet: quodque ultimas oras, quas viſere ſupra ſpem humanum eſſet, peragraſſet. Quærenti deinde quem ſecundum poneret; Pyrrhum, inquit, caſtra metari primum docuiſſe. ad hoc neminem elegantius loca cepiſſe, præſidia diſpoſuiſſe. Exequenti: quem tertium diceret: ſemet ipſum dixit. Ridens Scipio, *Quid-nam tu diceres, ſi me*, inquit, *viciſſes? Tunc vero*, inquit, *me & ante Alexandrum, & ante Pyrrhum, & ante alios poſuiſſem.* Inter cetera prodigia, quæ plurima fuiſſe traduntur, bovem Cn. Domitii conſulis locutum, *Roma cave tibi*, refertur. Apparant in Antiochum bellum Romani. Nabis, Lacedæmoniorum tyrannus, incitatus ab Ætolis, qui & Philippum, & Antiochum ad inferendum bellum populo Romano ſollicitabant, à populo Romano deſcivit: & bello adverſus Philopœmenem Achæorum prætorem geſto, ab Ætolis interfectus eſt. Ætoli quoque ab amicitia populi Romani defecerunt. cum quibus ſocietate juncta Antiochus Syriæ rex, quum bellum Græciæ intuliſſet, complures urbes occupavit. inter quas Chalcidem, & totam Eubœam. Res præterea in Liguribus geſtas, & apparatum belli ab Antiocho, continet.

Epitome Lib. XXXVI.

Manius Acilius Glabrio conſul, Antiochum apud Thermopylas, Philippo rege adjuvante, victum, Græcia expulit, idemque Ætolos ſubegit. P. Cornelius Scipio Naſica conſul ædem matris Deum, quam ipſe in Palatium intulerat, vir optimus à ſenatu judicatus, dedicavit. idemque Boios Gallos victos in deditionem accepit, & de iis triumphavit. Præterea navalia certamina proſpera adverſus præfectos Antiochi regis referuntur.

Epi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

EPITOME LIB. XXXVII.

LUcius Cornelius Scipio conſul, legato P. Scipione Africano, qui ſe legatum fratris futurum dixerat, ſi ei Græcia & Aſia provincia decerneretur, quum C. Lælio, qui multum in ſenatu poterat, ea provincia dari videretur; profectus ad bellum adverſus Antiochum gerendum, in Aſiam primus omnium Romanorum ducum trajecit. Æmilius Regillus adverſus regiam claſſem Antiochi feliciter pugnavit ad Myonneſum, Rhodiis adjuvantibus. Filius Africani ab Antiocho captus, patri remiſſus eſt. Manius Acilius Glabrio de Antiocho, quem Græcia expulerat, & de Ætolis, triumphavit. Victo deinde Antiocho à L. Cornelio Scipione, adjuvante Eumene rege, Attali Pergameni filio, pax data: ea conditione, ut omnibus provinciis citra Taurum montem cederet. Eumeni, quo juvante Antiochus victus erat, regnum ampliatum. Rhodiis quoque, qui & ipſi juverant, quædam civitates conceſſæ. Colonia deducta eſt Bononia. Æmilius Regillus, qui præfectos Antiochi navali certamine vicerat, navalem triumphum duxit. L. Cornelius Scipio, qui cum Antiocho debellaverat, cognomine fratri coæquatus, Aſiaticus appellatus eſt.

EPITOME LIB. XXXVIII.

MArcus Fulvius conſul, in Epiro Ambracienſes obſeſſos, per deditionem accepit: Cephaleniam ſubegit: Ætolis perdomitis pacem dedit. Cn. Manlius conſul, collega ejus, Gallogræcos, Tholiſtobogios, Tectoſagos, & Trocmos, qui Brenno duce in Aſiam tranſierant, quum ſoli citra Taurum montem non parerent, vicit. Eorum origo, & quando ea loca, quæ tenent, occupaverint, referuntur. Exemplum quoque virtutis & pudi-

amicitiæ in fœmina traditur. quæ cum regis Gallogræcorum uxor fuiſſet, capta, centurionem, qui ei vim intulerat, occidit. Luſtrum à cenſoribus conditum eſt. Cenſa ſunt civium capita CCLVIII millia & CCCXXVIII. Cum Ariarathe, rege Cappadociæ, amicitia juncta eſt. Cn. Manlius, contradicentibus decem legatis, ex quorum conſilio fœdus cum Antiocho conſcripſerat, de Gallogræcis, acta pro ſe cauſſa in ſenatu, triumphavit. Scipio Africanus, die ei dicta, ut quidam aiunt, à Q. Petillio, tribuno plebis; ut quidam aiunt, à Nævio, quod præda ex Antiocho capta ærarium fraudaſſet; poſteaquam is dies venit, evocatus in Roſtra: *Hac die*, inquit, *Quirites*, *Carthaginem vici*: &, proſequente populo, Capitolium aſcendit. Inde, ne amplius tribuniciis injuriis vexaretur, in voluntarium exilium Liternum conceſſit; incertum, ibi, an Romæ, defunctus. nam ejus monumentum utrobique fuit. Scipio Aſiaticus, frater Africani, eodem peculatus crimine accuſatus, damnatusque, quum in vincula & carcerem duceretur, Tib. Sempronius Gracchus, tribunus plebis, qui antea Scipionibus inimicus erat, interceſſit: &, ob id beneficium, Africani filiam duxit. Cum prætor quæſtores in bona ejus publice poſſidenda miſiſſet, non modo in iis ullum veſtigium pecuniæ regiæ apparuit, ſed nequaquam tantum redactum, quantæ ſummæ erat damnatus. Collatam à cognatis & amicis innumerabilem pecuniam accipere noluit. quæ neceſſaria ei erant ad cultum, redempta.

EPITOME LIB. XXXIX.

Æmilius Conſul, Liguribus ſubactis, viam à Placentia uſque Ariminum perductam Flaminiæ junxit. Initia luxuriæ, introductæ ab exercitu Aſiatico, referuntur. Ligures, quicunque citra Apenninum erant,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſubacti ſunt. Bacchanalia, ſacrum Græcum, & quidem nocturnum, ſcelerum omnium ſeminarium, quum ad ingentis turbæ conjurationem perveniſſet; à conſule inveſtigatum, & multorum pœna ſublatum eſt. A Cenſoribus L. Valerio Flacco, & M. Porcio Catone, viro & belli & pacis artibus maximo, motus eſt ſenatu L. Quintius Flamininus, T. Quintii frater; eo quod, cum Galliam provinciam Conſul obtinuerat, rogatus à Philippo Pœno, quem amabat, ſcorto nobili, Gallum quendam ſua manu occiderat: ſive, ut quidam tradiderunt, unum damnatorum ſecuri percuſſerat, rogatus à meretrice Placentina, cujus amore deperibat. Extat in eum M. Catonis oratio. Scipio Literni deceſſit. Et, tamquam jungente fortuna, circa idem tempus duo funera maximorum virorum: Annibal, à Pruſia, Bithyniæ rege, ad quem victo Antiocho confugerat, quum dederetur Romanis, qui, ad expoſcendum illum, T. Quintium Flamininum miſerant, veneno ſibi mortem conſcivit: Philopœmenes quoque, dux Achæorum, vir maximus, à Meſſeniis interemptus veneno, cum ab iis bello captus eſſet. Coloniæ, Potentia, & Piſaurum, & Mutina, & Parma, deductæ ſunt. Præterea res adverſum Celtiberos proſpere geſtas, & initia cauſſaſque belli Macedonici, continet. cujus origo inde fluxit, quod Philippus ægre ferebat, regnum ſuum imminui à Romanis; & quod cogeretur, à Thracibus aliiſque locis præſidia deducere.

EPITOME LIB. XL.

QUum Philippus liberos eorum, quos in vinculis nobiliſſimorum hominum habebat, conquiri ad mortem juſſiſſet, Theoxena, pro liberis ſuis & ſororis, admodum pueris, verita regis libidinem, prolatis in medium gladiis, & poculo in quo erat venenum, ſuaſit iis,

is, ut imminens ludibrium morte effugerent: &, quum
erſuaſiſſet, ipſa etiam ſe interemit. Certamina inter
Philippi Macedoniæ regis liberos, Perſeum & Deme-
rium, referuntur: &, ut fraude fratris ſui Demetrius,
ictis criminibus, inter quæ accuſatione parricidii & af-
ectati regni, primum petitus, ad ultimum, quoniam
populi Romani amicus erat, veneno necatus eſt. re-
gnumque Macedoniæ, mortuo Philippo, ad Perſeum
devenit. Item, res in Liguribus & Hiſpania contra
Celtiberos à compluribus feliciter geſtas continet. Li-
bri Numæ Pompilii, in agro L. Petillii ſcribæ, ſub Jani-
culo, à cultoribus agri, in arca lapidea clauſi, & Græci
& Latini, inventi ſunt. in quibus plura, quæ diſſol-
vendarum religionum, prætor, ad quem delati erant,
quum legiſſet, juravit Senatui, contra Rempublicam
eſſe, ut legerentur ſervarenturque. & ex Senatuscon-
ſulto in comitio exuſti ſunt. Colonia Aquileia dedu-
cta eſt. Philippus ægritudine animi confectus, quod
Demetrium filium, falſis alterius filii in eundem dela-
tionibus impulſus, veneno ſuſtuliſſet, & de pœna Perſei
cogitavit, voluitque Antigonum potius amicum ſuum
ſucceſſorem regni ſui relinquere. Sed in hac cogitatio-
ne morte raptus eſt. regnum Perſeus excepit.

EPITOME LIB. XLI.

IGnis in æde Veſtæ exſtinctus eſt. Tib. Sempronius
Gracchus proconſul Celtiberos victos in deditionem
accepit: monimentumque operum ſuorum, Gracchu-
rim oppidum, in Hiſpania conſtituit. Et à Poſthumio
Albino proconſule Vaccæi, ac Luſitani, ſubacti ſunt.
uterque triumphavit. Antiochus, Antiochi filius, obſes
Romanis à patre datus, mortuo fratre Seleuco, qui
patri defuncto ſucceſſerat, in regnum Syriæ dimiſſus.
Luſtrum à cenſoribus conditum eſt: cenſa ſunt civium

capita ducenta ſeptuaginta tria millia ducenta quadraginta quatuor. Q. Voconius Saxa, tribunus plebis, legem tulit, ne quis heredem mulierem inſtitueret: ſuaſit legem M. Cato. extat oratio ejus. Præterea res contra Ligures, Iſtros, Sardos, & Celtiberos à compluribus ducibus proſpere geſtas, & initia belli Macedonici continet, quod Perſeus Philippi filius moliebatur. miſerat enim ad Carthaginienſes legationem: & ab iis nocte audita erat: ſed & alias Græciæ civitates ſollicitabat. qui, præter religionem, quod quam multa templa magnifica multis locis erexit, Athenis Jovis Olympii, & Antiochiæ Capitolini, viliſſimum regem egit.

EPITOME LIB. XLII.

Q. Fulvius Flaccus cenſor templum Junonis Laciniæ tegulis marmoreis ſpoliavit, ut ædem, quam dedicaverat, tegeret. tegulæ ex ſenatusconſulto reportatæ. Eumenes Aſiæ rex in ſenatu de Perſeo, Macedoniæ rege, queſtus eſt: cujus injuriæ in populum Romanum referuntur. ob quas bello ei indicto, P. Licinius Craſſus Conſul, cui Macedonia decreta erat, in Macedoniam tranſiit, levibuſque expeditionibus, equeſtribus præliis, in Theſſalia cum Perſeo parum felici eventu pugnavit. Inter Maſaniſſam, & Carthaginienſes, de agro fuit dies ad diſceptandum à ſenatu datus. Legati miſſi ad civitates ſocias & reges rogandos an in fide permanerent. dubitantibus Rhodiis, luſtrum à cenſoribus conditum eſt. cenſa ſunt civium capita CCLVII millia CCXXXI. Res præterea adverſus Corſos & Ligures proſpere geſtas continet.

EPI-

EPITOME LIB. XLIII.

Rætores nonnulli, eo quod avare & crudeliter provincias adminiſtraſſent, damnati ſunt. P. Licinius Caſſus proconſul complures in Græcia urbes expugna-, & crudeliter diripuit. ob id captivi, qui ab eo ſub crona venierant, ex ſenatusconſulto poſtea reſtituti ſnt. Item à præfectis claſſium Romanorum multa imptenter in ſocios facta. Res præterea à Perſeo rege in hracia proſpere geſtas continet: ictis Dardanis, & lyrico, cujus rex erat Gentius. Motus, qui in Pæonia a Elorioco factus erat, ipſo interempto conſedit. . Æmilius Lepidus à cenſoribus princeps in ſenatu ctus.

EPITOME LIB. XLIV.

QUintus Marcius Philippus per invios ſaltus penetravit in Macedoniam, compluresque urbes ocpavit. Rhodii miſere legatos Romam, minantes, Perſeo eſſent auxilio, niſi populus Romanus cum eo cem atque amicitiam conjungeret. indigne id latum. uum id bellum M. Æmilio Paullo, ſequentis anni conli, iterum mandatum eſſet, Paullus in concione pretus eſt, ut, quicquid diri populo Romano immineret, domum ſuam converteretur: &, in Macedoniam proctus, Perſeum vicit, univerſamque Macedoniam in pteſtatem redegit. Antequam confligeret, C. Sulpicius allus, tribunus militum, prædixit exercitui, ne miratur, quod Luna nocte proxima defectura eſſet. Gentius ioque rex Illyriorum, quum rebellaſſet, ab Anicio prære victus venit in deditionem, & cum uxore, & liberis, propinquis, Romam miſſus. Alexandria legati à leopatra & Ptolemæo regibus venerunt: querentes de ntiocho rege Syriæ, quod eis bellum inferret. Per-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſeus ſollicitatis in auxilium Eumene rege Pergami, & Gentio rege Illyriorum, quia is pecuniam, quam promiſerat, non dabat, ab eis relictus eſt.

EPITOME LIB. XLV.

PErſeus ab Æmilio Paullo in Samothracia captus eſt. Quum Antiochus, Syriæ rex, Ptolemæum & Cleopatram, Ægypti reges, obſideret, & miſſis ad eum à ſenatu legatis, qui juberent ab obſidione ſocii regis abſiſtere, editiſque mandatis, conſideraturum ſe, quid faciendum eſſet, reſpondiſſet; unus ex legatis Popillius virga regem circumſcripſit, juſſitque, antequam circulo excederet, reſponſum daret. qua aſperitate effecit, ut Antiochus bellum omitteret. Legationes gratulantium populorum ac regum in ſenatum admiſſæ. Rhodiorum, quia eo bello contra populum Romanum fuerant, excluſa. poſtero die, quum de eo quæreretur, ut iis bellum indiceretur, cauſſam in ſenatu patriæ ſuæ legati egerunt. nec tanquam hoſtes, nec tanquam ſocii dimiſſi. Macedonia in provinciæ formam redacta. Æmilius Paullus, repugnantibus militibus ſuis propter minorem prædam, & contradicente Servio Sulpicio Galba, triumphavit: & Perſeum cum tribus filiis ante currum duxit. cujus triumphi lætitia, ne ſolida ei contingeret, duorum filiorum funeribus inſignita eſt: quorum alterius mors patris triumphum præceſſit, alterius ſecuta eſt. Luſtrum conditum eſt à cenſoribus. Cenſa ſunt civium capita quadringenta undecim millia octingenta decem. Pruſias, Bithyniæ rex, Romam, ut ſenatui gratularetur ob victoriam ex Macedonia partam, venit: & Nicomedem filium ſenatui commendavit. Rex, plenus adulationis, libertum ſe populi dicebat.

EPI-

Epitome Lib. XLVI.

EUmenes rex Romam venit: qui, quia Macedonico bello ſe medium egerat, ne aut hoſtis judicatus ideretur, ſi excluſus eſſet; aut liberatus crimine, ſi adnitteretur; in commune lex lata eſt, ne cui regi Roiam venire liceret. Claudius Marcellus conſul Alpiios Gallos, C. Sulpitius Gallus conſul Ligures, ſubegit. Legati Pruſiæ regis conqueſti ſunt de Eumene, quod nes ſuos depopularetur: dixeruntque, eum conſpiraſe cum Antiocho contra populum Romanum. Societas cum deprecantibus Rhodiis juncta eſt. Luſtrum à enſoribus conditum eſt. Cenſa ſunt civium capita trecenta viginti ſeptem millia viginti duo. Princeps ſenaus lectus M. Æmilius Lepidus. Ptolemæus, Ægyptioium rex, à minore fratre è regno pulſus, miſſis ad eum egatis, reſtitutus eſt. Ariarathe Cappadociæ rege mortuo, filius ejus Ariarathes accepit regnum: & amicitiam per legatos cum populo Romano renovavit. Res præterea adverſus Ligures, Corſos, & Luſitanos, vario eventu geſtas, & motus Syriæ, mortuo Antiocho, qui filium Antiochum puerum admodum reliquerat, continet. Hunc Antiochum puerum, cum Lyſia tutore ejus, Demetrius, Seleuci filius, qui Romam obſes miſſus fuerat, clam, quia minime dimittebatur à Romanis, interemit: & ipſe in regnum receptus. L. Æmilius, qui Perſeum vicerat, mortuus. cujus tanta abſtinentia fuit, ut, quum ex Hiſpania & Macedonia maximas opes retuliſſet, vix ex auctione bonorum ejus redactum ſit unde dos uxori ejus redderetur. Pomptinæ paludes à Cornelio Cethego conſule, cui ea provincia evenerat, ſiccatæ, agerque ex iis factus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

EPITOME LIB. XLVII.

CN. Tremellio, tribuno plebis, mulcta dicta eſt, quod cum M. Æmilio Lepido, pontifice maximo, injurioſe contenderat: Sacrorumque magiſtratuum jus potentius fuit. Lex de ambitu lata. Luſtrum à cenſoribus conditum eſt. Cenſa ſunt civium capita trecenta viginti octo millia trecenta quatuordecim. Princeps ſenatus lectus Æmilius Lepidus. Inter Ptolemæos fratres, qui diſſidebant, fœdus ictum, ut alter in Ægypto, alter Cyrenis regnaret. Ariarathes, Cappadociæ rex, conſilio Demetrii regis Syriæ & viribus pulſus regno, à ſenatu reſtitutus eſt. Miſſi à ſenatu, qui inter Maſaniſſam & Carthaginienſes de agro judicarent. C. Marcius conſul adverſum Dalmatas parum proſpere primum, poſtea feliciter pugnavit. cum quibus bello confligendi cauſſa fuit, quod Illyricos, populi Romani ſocios, vaſtaverant. eandemque gentem Cornelius Naſica conſul domuit. Q. Opimius conſul tranſalpinos Ligures, qui Maſſilienſium oppida Antipolim & Nicæam vaſtabant, ſubegit. Præterea res in Hiſpania à compluribus parum proſpere geſtas continet. Conſules anno quingenteſimo nonageſimo octavo ab urbe condita magiſtratum, peractis comitiis, inſequentiſque anni conſulibus creatis, inire cœperunt. Mutandi comitia cauſſa fuit, quod Hiſpani rebellabant. Legati, ad diſceptandum inter Maſaniſſam & Carthaginienſes miſſi, nuntiaverunt, vim navalis materiæ ſe Carthagine deprehendiſſe. Aliquot prætores, à provinciis avaritiæ nomine accuſati, damnati ſunt.

EPI-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

EPITOME LIB. XLVIII.

Uſtrum à cenſoribus conditum eſt. Cenſa ſunt ci-
vium capita trecenta viginti quatuor millia. Semina
rtii belli Punici referuntur. Quum in finibus Cartha-
nienſium maximus Numidarum exercitus, Archobar-
ne duce, Syphacis nepote, diceretur eſſe, M. Porcius
ato ſuaſit, ut Carthaginienſibus, qui exercitum, ſpecie
ontra Maſaniſſam regem; ſed revera contra Romanos
citum, in finibus haberent, bellum indiceretur. con-
adicente P. Cornelio Naſica, placuit legatos mitti
arthaginem, qui ſpecularentur quid ageretur. Caſti-
ato ſenatu Carthaginienſium, quod contra fœdus exer-
tum & navales materias haberent, pacem inter eos &
aſaniſſam facere voluerunt, Maſaniſſa agro, de quo lis
at, cedente. ſed Giſgo, Hamilcaris filius, homo ſedi-
oſus, qui tunc in magiſtratu erat, quum ſenatus pari-
rum ſe judicio legatorum dixiſſet, ita bellum adver-
s Romanos ſuadendo concitavit, ut legatos, quo mi-
ıs violarentur, fuga explicuerit. Id nuntiantes, infe-
um jam ſenatum Carthaginienſibus, infeſtiorem fe-
runt. M. Porcius Cato funus mortui filii in prætura
nuiſſimo, ut valuit (nam pauper erat), ſumptu fecit.
ndriſcus, qui ſe Perſei filium, regis quondam Macedo-
æ, ingenti aſſeveratione mentiretur, Romam miſſus.
I. Æmilius Lepidus, qui Princeps ſenatus ab ſextis
m cenſoribus erat lectus, antequam exſpiraret, præce-
t filiis, lecto ſe ſtrato ſine linteis, ſine purpura, effer-
nt: in reliquum funus ne plus quam æris denos conſu-
erent: imaginum ſpecie, non ſumptibus, nobilitari
agnorum virorum funera ſolere. De veneficiis quæſi-
um. Publicia & Licinia, nobiles fœminæ, quæ viros
os necaſſe inſimulabantur, cognita cauſſa, quum præ-
ri prædes vadeſque dediſſent, cognatorum decreto ne-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

catæ ſunt. Guluſſa, Maſaniſſæ filius, denuntiavit, Carthagine delectus agi, claſſem comparari, & haud dubium bellum ſtrui. Quum Cato ſuaderet, ut iis bellum indiceretur; P. Cornelio Naſica dicente, nihil temere faciundum; placuit, decem mitti legatos exploratum. L. Licinius Lucullus, A. Poſthumius Albinus, conſules, quum delectum ſevere agerent, nec quemquam gratia dimitterent, à tribunis plebis, qui pro amicis ſuis vacationem impetrare non poterant, in carcerem conjecti ſunt. Hiſpanienſe bellum, quum parum proſpere aliquoties geſtum, ita confudiſſet civitatem Romanam, ut ne ii quidem invenirentur, qui aut tribunatum exciperent, aut legati ire vellent; P. Cornelius Æmilianus proceſſit: & excepturum ſe militiæ genus, quodcumque imperatum eſſet, profeſſus eſt. quo exemplo ad militandi ſtudium omnes incitavit. L. Lucullus conſul, quum Claudius Marcellus, cui ſucceſſerat, pacaſſe omnes Celtiberiæ populos videretur; Vaccæos, Cantabros, & alias incognitas adhuc nationes, in Hiſpania ſubegit. Ibi P. Cornelius Africanus, Scipio Æmilianus, L. Paulli filius, Africani nepos, ſed adoptivus, provocatorem barbarum tribunus militum occidit: & in oppugnatione Intercatiæ urbis majus multo etiam periculum adiit. nam murum primus omnium tranſcendit. Servius Sulpicius Galba, prætor, male adverſus Luſitanos pugnavit. Quum legati ex Africa cum Carthaginienſium oratoribus, & Guluſſa Maſaniſſæ filio, rediſſent, dicerentque & exercitum ſe & claſſem Carthagine deprehendiſſe, perrogari ſententias placuit; Catone, & aliis principibus ſenatus ſuadentibus, ut in Africam confeſtim tranſportaretur exercitus. quia vero Cornelius Naſica dicebat, nondum ſibi juſtam cauſam belli videri; placuit ut bello deſiſteretur, ſi Carthaginienſes claſſem exuſſiſſent, & exercitum dimiſiſſent: ſi minus,

ninus, proximi conſules de bello Punico referrent. Quum locatum à Cenſoribus theatrum extrueretur, P. Cornelio Naſica auctore, tamquam inutile, & nociturum publicis moribus, ex ſenatusconſulto deſtructum eſt, populuſque aliquamdiu ſtans ludos ſpectavit. Carthaginienſes, quum, adverſum fœdus, bellum Maſaniſſæ intuliſſent, victi ab eo, annos habente nonaginta duos, & ſine pulpamine mandere & guſtare panem tantummodo ſolito, inſuper Romanum bellum meruerunt.

EPITOME LIB. XLIX.

TErtii Punici belli initium altero & ſexcenteſimo anno ab urbe condita, intra quintum annum, quam erat cœptum, conſummatur. Inter M. Porcium Catonem, & Scipionem Naſicam, quorum alter ſapientiſſimus vir in civitate habebatur, alter etiam vir optimus à ſenatu judicatus erat, diverſis certatum eſt ſententiis; Catone ſuadente bellum, & ut tolleretur delereturque Carthago; Naſica diſſuadente: placuit tamen, eo quod contra fœdus naves haberent, quod extra fines exercitum duxiſſent, quod ſocio populi Romani & amico Maſaniſſæ arma intuliſſent, quod filium ejus Guluſſam, qui cum legatis Romanis erat, in oppidum non recepiſſent, bellum iis indici. Prius, quam ullæ copiæ in naves imponerentur, Uticenſes legati Romam venerunt, ſe ſuaque omnia dedentes. Ea legatio, veluti omen, grata Patribus, acerba Carthaginienſibus fuit. Diti patri ludi ad Terentum, ex præcepto librorum Sibyllinorum, facti: qui anno centeſimo, primo bello Punico, quingenteſimo & altero anno ab urbe condita, facti fuerant. Legati triginta Romam venerunt. per quos ſe Carthaginienſes dedebant. Catonis ſententia pervicit, ut in decreto perſtaretur, & ut conſules quam-

quam-primum proficiſcerentur ad bellum. Qui ubi in Africam tranſierunt, acceptis, quos imperaverant, trecentis obſidibus, & armis omnibus, inſtrumentiſque belli, ſi qua Carthagine erant; tunc quum ex auctoritate Patrum juberent, ut in alium locum, dum procul à mari decem millia paſſuum, nec minus remotum, oppidum facerent; indignitate rei ad bellandum Carthaginienſes compulerunt. Obſideri oppugnarique cœpta eſt Carthago à L. Marcio, Manio Manilio, conſulibus. In qua oppugnatione, quum neglectos ab una parte muros duo tribuni temere cum cohortibus irrupiſſent, & ab oppidanis graviter cæderentur, à Scipione Africano expliciti ſunt. per quem & caſtellum Romanorum, quod nocte oppugnabant, paucis equitibus juvantibus liberatum eſt: caſtrorumque, quæ Carthaginienſes omnibus copiis pariter ab urbe egreſſi oppugnabant, liberatorum is ipſe præcipuam gloriam tulit. Præterea, quum, ab irrita oppugnatione Carthaginis, conſul (alter enim Romam ad comitia ierat) exercitum duceret adverſus Haſdrubalem, qui cum altera manu iniquum ſaltum inſederat, ſuaſit primo conſuli, ne tam iniquo loco confligeret. victus deinde complurium, qui & prudentiæ ejus & virtuti invidebant, ſententiis, & ipſe ſaltum ingreſſus eſt. cumque, ſicut prædixerat, fuſus fugatuſque eſſet Romanus exercitus, & duæ cohortes ab hoſte obſiderentur, cum exiguis equitum turmis in ſaltum reverſus liberavit eas, & incolumes reduxit. Quam virtutem ejus & Cato, vir promtioris ad vituperandum linguæ, in ſenatu ſic proſecutus eſt, ut diceret, reliquos, qui in Africa militarant, umbras militare, Scipionem vigere. Et populus Romanus eo favore & illum complexus eſt, ut comitiis complurimæ eum tribus conſulem ſcriberent; quum hoc per ætatem minime liceret. Quum L. Scribonius, tribunus plebis,

roga-

ogationem promulgaſſet, ut Luſitani, qui in fidem
opulo Romano dediti, à Sergio Galba in Gallia veniſ-
ent, in libertatem reſtituerentur, M. Cato acerrime
ıaſit. extat oratio in Annalibus ejus incluſa. Q. Ful-
ius Nobilior, & ſæpe ab eo in ſenatu laceratus, re-
pondit pro Galba; ipſe quoque Galba, quum ſe da-
nnari videret, complexus duos filios prætextatos, & fi-
um Caii Sulpicii, cujus tutor erat, ita miſerabiliter pro
: locutus eſt, ut rogatio antiquaretur. extant tres ora-
iones ejus: duæ adverſum Libonem, tribunum plebis,
ogationeſque ejus habitæ de Luſitanis: una contra L.
Cornelium Cethegum, in qua Luſitanos prope ſeſe ca-
tra habentes cæſos fatetur: quod compertum habuerit,
quo atque homine, ſuo ritu, immolatis, per ſpeciem pa-
is adoriri exercitum ſuum in animo habuiſſe. Andriſcus
quidam, ultimæ ſortis homo, Perſei regis ſe filium fe-
ens, & mutato nomine Philippus vocatus, quum ab
urbe Roma, quo illum Demetrius Syriæ rex ob hoc
pſum mendacium miſerat, clam profugiſſet; multis ad
alſam ejus fabulam, velut ad veram, euntibus; contra-
to exercitu totam Macedoniam, aut voluntate incolen-
ium, aut armis, occupavit. Fabulam autem hujuſmodi
inxerat: Ex pellice ſe & Perſeo rege ortum, traditum
educandum Cretenſi cuidam eſſe, ut in belli caſus, quod
lle cum Romanis gereret, aliquod velut ſemen ſtirpis
egiæ extaret. Perſeo demortuo, Adramiti ſe educatum
uſque ad duodecimum annum ætatis, patrem eum eſſe
credentem à quo educaretur, ignarum generis fuiſſe
ui. affecto deinde eo, quum prope ad ultimum finem
vitæ eſſet, detectam ſibi tandem originem ſuam; fal-
ſæque matri libellum datum ſigno Perſei regis ſignatum,
quem ſibi traderet, quum ad puberem ætatem veniſſet.
obteſtationeſque ultimas adjectas, ut res in occulto ad
d tempus ſervaretur. pubeſcenti libellum traditum:
in

in quo relicti ſibi duo theſauri à patre dicerentur. tum ſcientem mulierem ſubditicium ſe eſſe, veram ſtirpem ignoranti edidiſſe genus: atque obteſtatam, ut prius, quam ad Eumenem manaret res, Perſeo inimicum, excederet iis locis, ne interficeretur. eo ſe exterritum, ſimul ſperantem aliquod auxilium à Demetrio, in Syriam ſe contuliſſe: atque ibi primum, quis ipſe omnino eſſet, palam expromere auſum.

EPITOME LIB. L.

THeſſalia, quum & illam invadere armis atque occupare Pſeudophilippus vellet, per Romanorum legatos auxiliis Achæorum defenſa eſt. Pruſias, rex Bithyniæ, omniumque humillimorum vitiorum, à Nicomede filio, adjuvante Attalo rege, Pergami occiſus eſt. Habebat alterum filium, qui, pro ſuperiore ordine dentium, enatum habuiſſe unum os continens dicitur. Quum legatos ad pacem inter Nicomedem & Pruſiam faciendam Romani miſiſſent; & unus ex iis caput multis cicatricibus ſparſum haberet, alter pedibus æger eſſet, tertius ingenio ſocors haberetur; dixit Cato, eam legationem, nec caput, nec pedes, nec cor, habere. In Syria, quæ eo tempore ex ſtirpe generis Perſei regis Macedonum, inertia ſocordiaque ſimilem Pruſiæ, regem habebat: jacente eo in ganeo & luſtris, Ammonius regnabat: per quem & amici omnes regis, & Laodice regina, & Antigonus, Demetrii filius, occiſi. Maſaniſſa, Numidiæ rex, major nonaginta annis, deceſſit, vir inſignis. Inter cætera opera juvenilia, quæ ad ultimum edidit, adeo, etiam verſus in ſenectam, viguit, ut poſt ſextum & octogeſimum annum filium genuerit. Inter tres liberos ejus, maximum natu Micipſam, Guluſſam, Manaſtabulum, qui etiam Græcis literis eruditus erat, P. Scipio Æmilianus (quum commune

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſine eis pater regnum reliquiſſet, & dividere eos arbitro Scipione juſſiſſet) adminiſtrationem regni diviſit. Idem Phameæ Himilconis, præfecto equitum Carthaginienſium, viro forti, & cujus præcipua opera Pœni utebantur, perſuaſit, ut cum equitatu ſuo ad Romanos tranſiret. Ex tribus legatis, qui ad Maſaniſſam miſſi fuerant, Claudius Marcellus, coorta tempeſtate, fluctibus obrutus eſt. Carthaginienſes Aſdrubalem, Maſaniſſæ nepotem, quem prætorem habebant, proditionis ſuſpectum, in curia interemerunt; quæ ſuſpicio inde emanavit, quod propinquus eſſet Guluſſæ, Romanorum auxilia juvantis. P. Scipio Æmilianus, quum ædilitatem peteret, conſul à populo dictus, quoniam per annos conſulem fieri non licebat, cum maximo certamine, ſuffragantibus plebeis, & repugnantibus aliquamdiu Patribus, legibus ſolutus, & conſul creatus eſt. M. Manilius aliquot urbes circumpoſitas Carthagini expugnavit. Pſeudophilippus in Macedonia, cæſo cum exercitu P. Juventio prætore, à Q. Cæcilio victus captuſque eſt: & recepta Macedonia.

EPITOME LIB. LI.

Carthago in circuitu viginti tria millia paſſus patens, magno labore obſeſſa, & per partes capta eſt: primum à Mancio legato, deinde à Scipione conſule, cui extra ſortem provincia Africa data erat. Carthaginienſes, portu novo (quia vetus à Scipione erat obſtructus) facto, & contracta, clam, exiguo tempore, ampla claſſe, navali prælio infeliciter pugnaverunt. Aſdrubalis quoque eorum ducis caſtra ad Nepharim oppidum, loco difficillimo ſita, cum exercitu deleta ſunt à Scipione. qui tandem urbem expugnavit, ſeptuageſimo anno quam erat condita. Spoliorum major pars

pars Siculis, quibus ablata erant, reddita. Ultimo urbis excidio, quum ſe Haſdrubal Scipioni dediſſet, uxor ejus, quæ paucis ante diebus de marito impetrare non potuerat ut ad victorem transfugeret, in medium ſe flagrantis urbis incendium duobus cum liberis ex arce præcipitavit. Scipio, exemplo patris ſui, Æmilii Paulli, qui Macedoniam vicerat, ludos fecit, transfugas ac fugitivos beſtiis objecit. Belli Achaïci ſemina referuntur hæc: quod legati populi Romani ab Achaïcis pulſati ſint; Corinthum miſſi, ut eas civitates, quæ ſub ditione Philippi fuerant, ab Achaïco concilio ſecernerent.

EPITOME LIB. LII.

CUm Achæis, qui in auxilium Bœotios & Chalcidenſes habebant, Q. Cæcilius Metellus ad Thermopylas conflixit. quibus victis, dux eorum Critolaus veneno ſibi mortem conſcivit. in cujus locum Diæus, Achaïci motus primus auctor, ab Achæis dux creatus, ad Iſthmon à L. Mummio conſule victus eſt. Qui, omni Achaïa in deditionem accepta, Corinthum ex Senatusconſulto diruit; quia ibi legati Romani violati erant. Thebæ quoque & Chalcis, quæ auxilio fuerant, dirutæ. Ipſe L. Mummius abſtinentiſſimum virum egit. nec quicquam ex iis opibus ornamentiſque, quæ prædives Corinthus habuit, in domum ejus pervenit. Q. Cæcilius Metellus de Andriſco triumphavit: P. Cornelius Africanus, Scipio Æmilianus, de Carthagine & Aſdrubale. Viriatus in Hiſpania, primum ex paſtore venator, è venatore latro, mox juſti quoque exercitus dux factus, univerſam Luſitaniam occupavit. M. Vitilium prætorem, fuſo ejus exercitu, cepit: poſt quem C. Plautius prætor nihilo felicius rem geſſit, tantumque terrorem is hoſtis intulit, ut adverſus eum conſulari opus eſſet

et & duce & exercitu. Præterea motus Syriæ, & bel-
lanter reges geſta, referuntur. Alexander, homo igno-
tus, & incertæ ſtirpis, occiſo (ſicut ante dictum eſt)
Demetrio rege, in Syria regnabat. hunc Demetrius,
Demetrii filius, qui à patre quondam, ob incertos belli
casus, ablegatus Gnidon fuerat, contempta ſocordia
inertiaque ejus, adjuvante Ptolemæo Ægypti rege, cujus
filiam Cleopatram acceperat in matrimonium, bello
interemit. Ptolemæus in caput graviter vulneratus, in-
ter curationem, dum oſſa medici terebrare contendunt,
expiravit: atque in locum ejus frater minor Ptolemæus,
qui Cyrenis regnabat, ſucceſſit. Demetrius ob crude-
litatem quam per tormenta in ſuos exercebat, à Diodo-
to quodam, uno ex ſubjectis, qui Alexandri filio bimu-
lo admodum regnum aſſerebat, bello ſuperatus, Seleu-
ciam confugit. L. Mummius de Achæis triumphavit;
ſigna ærea, marmoreaque, & tabulas pictas, in trium-
pho tulit.

EPITOME LIB. LIII.

APp. Claudius conſul Salaſſos, gentem Alpinam,
domuit. Alter Pſeudophilippus in Macedonia à
L. Tremellio quæſtore cum exercitu cæſus eſt. Q. Cæ-
cilius Metellus proconſul Celtiberos cecidit. à Q. Fa-
bio proconſule pars maxima Luſitaniæ, expugnatis ali-
quot urbibus, recepta eſt. C. Julius ſenator Græce res
Romanas ſcribit.

EPITOME LIB. LIV.

Q. Pompeius conſul in Hiſpania Termeſtinos ſub-
egit. cum eiſdem & Numantinis pacem ab infir-
mitate fecit. Luſtrum à cenſoribus conditum eſt. Cen-
ſi civium capita trecenta viginti octo millia trecenta
quadraginta duo. Quum Macedonum legati conque-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſtum veniſſent de D. Junio Silano prætore, quod acceptis pecuniis provinciam ſpoliaſſent, & ſenatus de querelis eorum vellet cognoſcere; T. Manlius Torquatus, Silani pater, petiit, impetravitque, ut ſibi cognitio mandaretur. & domi cauſſa cognita, filium condemnavit abdicavitque. ac ne funeri quidem ejus (quum ſuſpendio vitam finiſſet) interfuit: ſedenſque domi poteſtatem conſultantibus ex inſtituto fecit. Q. Fabius, proconſul, rebus in Hiſpania proſpere geſtis labem impoſuit; pace cum Viriato æquis conditionibus facta. Viriatus à proditoribus, conſilio Servilii Cæpionis, interemtus eſt, & ab exercitu ejus multum comploratus ac nobiliſſime tumulatus: vir duxque magnus, & per quatuordecim annos, quibus cum Romanis bellum geſſit, frequentius ſuperior.

EPITOME LIB. LV.

PUblio Cornelio Naſica, cui cognomen Serapioni fuit, ab irridente Curatio, tribuno plebis, impoſitum, & D. Junio Bruto, conſulibus, delectum habentibus in conſpectu tironum, res ſaluberrimi exempli facta eſt: nam C. Marienus accuſatus eſt apud tribunos plebis, quod exercitum in Hiſpania deſeruiſſet: damnatuſque ſub furca, diu virgis cæſus eſt, & ſeſtertio nummo veniit. Tribuni plebis, quia non impetrarant, ut ſibi denos, quos vellent, milites eximere liceret, conſules duci juſſerunt. Junius Brutus conſul in Hiſpania, iis, qui ſub Viriato militaverant, agros oppidumque dedit, quod Valentia vocatum eſt. M. Popilius à Numantinis, cum quibus pacem factam ſenatus irritam fieri cenſuerat, cum exercitu fuſus fugatuſque. C. Hoſtilio Mancino conſule ſacrificante, pulli ex cavea evolarunt: conſcendenti deinde in navim, ut in Hiſpaniam proficiſceretur, accidit audiri, Mane, mane, Mancine: quæ auſpicia

ſpicia triſtia fuiſſe, eventu probatum eſt. Victus enim à Numantinis & caſtris exutus, quum ſpes nulla ſervandi exercitus eſſet, pacem cum eis fecit ignominioſam, quam ratam eſſe ſenatus vetuit. Triginta millia Romanorum à Numantinorum millibus quatuor victa erant. D. Junius Luſitaniam, triginta urbium expugnationibus, uſque ad Occaſum & Oceanum, perdomuit: & quum fluvium Oblivionem tranſire nollent milites, ereptum ſignifero ſignum ipſe tranſtulit, & ſic, ut tranſgrederentur, perſuaſit. Alexandri filius, rex Syriæ, decem annos admodum habens, à Diodoto, qui Tryphon cognominabatur, tutore ſuo, per fraudem occiſus eſt: corruptis medicis, qui, ipſum calculi dolore conſumi, ad populum mentiti, dum ſecant, occiderunt.

EPITOME LIB. LVI.

DEcimus Junius Brutus in ulteriore Hiſpania feliciter adverſus Gallæcios pugnavit. diſſimili eventu M. Æmilius Lepidus proconſul adverſus Vaccæos rem geſſit: clademque ſimilem Numantinæ paſſus eſt. Ad exſolvendum Numantini fœderis religione populum, Mancinus, quum hujus rei auctor fuiſſet, deditus Numantinis, non eſt receptus. Luſtrum à cenſoribus conditum eſt. Cenſa civium capita trecenta viginti tria millia. Fulvius Flaccus conſul Vardæos in Illyrico ſubegit. M. Coſconius prætor in Thracia cum Scordiſcis proſpere pugnavit. Quum, vitio ducum, bellum Numantinum non ſine publico pudore duraret, delatus eſt ultro Scipioni Africano à ſenatu populoque Romano conſulatus: quem quum illi capere ob legem, quæ vetabat, quemquam iterum conſulem fieri, non liceret, ſicuti priori conſulatu, legibus ſolutus eſt. Bellum ſervile in Sicilia ortum, quum opprimi à prætoribus non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

potuiſſet, C. Fulvio conſuli mandatum eſt. hujus belli initium fuit Eunus ſervus, natione Syrus. qui, contracta agreſtium ſervorum manu & ſolutis ergaſtulis, juſti exercitus numerum implevit. Cleo quoque alter ſervus ad ſeptuaginta millia ſervorum contraxit: & copiis junctis, contra populum Romanum exercitumque ejus, bellum ſæpe geſſerunt.

EPITOME LIB. LVII.

SCipio Africanus Numantium obſedit: & corruptum licentia luxuriaque exercitum, ad ſeveriſſimam militiæ diſciplinam revocavit. omnia deliciarum inſtrumenta recidit: duo millia ſcortorum caſtris ejecit, militem quotidie in opere habuit. & triginta dierum frumentum ad ſeptenos vallos ferre cogebat: ægre propter onus incedenti dicebat: Cum gladio te vallare ſcieris, vallum ferre deſinito. Alii ſcutum parvum habiliter ferenti, ſcutum amplius juſto ferre juſſit: neque id ſe reprehendere, quando melius ſcuto quam gladio uteretur. Quem militem extra ordinem deprehendit, ſi Romanus eſſet, vitibus; ſi extraneus, virgis cecidit. Jumenta omnia, ne exonerarent militem, vendidit. Sæpe adverſus eruptiones hoſtium feliciter pugnavit. Vaccæi obſeſſi, liberis & conjugibus trucidatis, ipſi ſe interemerunt. Scipio ampliſſima munera ſibi ab Antiocho rege Syriæ miſſa, quum celare aliis imperatoribus regum munera mos eſſet, pro tribunali accepturum ſe eſſe dixit, eaque omnia referre quæſtorem in publicas tabulas juſſit: ex iis, viris fortibus dona ſe daturum. Quum undique Numantium obſidione clauſiſſet, & oppreſſos fame videret urgeri hoſtes; qui pabulatum exierant, vetuit interimi: quod diceret, velocius eos abſumpturos frumentum, quod haberent, ſi plures fuiſſent.

EPI-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

EPITOME LIB. LVIII.

TI. Sempronius Gracchus, tribunus plebis, quum Agrariam legem ferret adverſus voluntatem ſena-s & equeſtris ordinis, Ne quis ex publico agro plus iam quingenta jugera poſſideret; in eum furorem exar-, ut M. Octavio collegæ, cauſſam diverſæ partis de-ndenti, poteſtatem lege lata abrogaret; ſeque & fra-em Caium, & Ap. Claudium ſocerum, triumviros ad videndum agrum crearet. Promulgavit & aliam le-em Agrariam, qua ſibi latius agrum patefaceret, ut ii-em triumviri judicarent, qua publicus ager, qua pri-itus eſſet. deinde quum minus agri eſſet, quam quod ividi poſſet ſine offenſa etiam plebis (quoniam eos ad ıpiditatem ampla modo ſperandi incitaverat), legem ſe comulgaturum oſtendit, ut iis, qui Sempronia lege grum accipere deberent, pecunia, quæ regis Attali fuiſ-t, divideretur. Hæredem autem populum Romanum liquerat Attalus, rex Pergameni, Eumenis filius. Tot ıdignationibus commotus graviter ſenatus, ante omnes .Mucius conſul, qui, quum in ſenatu in Gracchum per-raſſet, raptus ab eo ad populum, delatuſque plebi, ırſus in eum pro roſtris concionatus eſt. Quum iterum ibunus plebis creari vellet Gracchus; auctore P. Cor-elio Naſica, in Capitolio ab optimatibus occiſus eſt; tus primum fragmentis ſubſelliorum; & inter alios, ui in eadem ſeditione occiſi erant, inſepultus in flumen rojectus. Res præterea in Sicilia vario eventu adver-ım fugitivos geſtas continet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

EPITOME LIB. LIX.

NUmantini, fame coacti, ipſi ſe per vicem tradentes trucidaverunt. Captam urbem Scipio Africanus delevit, & de ea triumphavit, quartodecimo anno poſt Carthaginem deletam. P. Rutilius conſul in Sicilia cum fugitivis debellavit. Ariſtonicus, regis Eumenis filius, Aſiam occupavit: quum teſtamento Attali regis legata populo Romano liberaſſe deberet. adverſus eum P. Licinius Craſſus conſul, quum idem pontifex maximus eſſet (quod nunquam antea factum erat) extra Italiam profectus, prælio victus & interemtus eſt. M. Perperna, conſul, victum Ariſtonicum in deditionem accepit. Q. Pompeius, & Q. Metellus, tunc primum uterque ex plebe cenſores facti, luſtrum condiderunt. Cenſa ſunt civium capita trecenta tredecim millia octingenta viginti tria, præter pupillos & viduas. Q. Metellus cenſor cenſuit, ut omnes cogerentur ducere uxores, liberorum creandorum cauſſa. extat oratio ejus, quam Auguſtus Cæſar, quum de maritandis ordinibus ageret, velut in hæc tempora ſcriptam in ſenatu recitavit. C. Atinius Labeo, tribunus plebis, Q. Metellum cenſorem, à quo in ſenatu legendo præteritus erat, de ſaxo dejici juſſit: quod ne fieret, ceteri tribuni plebis auxilio fuerunt. Quum Carbo, tribunus plebis, rogationem tuliſſet, ut eundem tribunum plebis, quoties vellet, creari liceret; rogationem ejus P. Africanus graviſſima oratione diſſuaſit. in qua dixit, Tib. Gracchum jure cæſum videri. Gracchus contra ſuaſit rogationem: ſed Scipio renuit. Bella inter Antiochum Syriæ, & Phraatem Parthorum, regem geſta, nec magis quietæ res Ægypti, referuntur. Ptolemæus, Evergetes cognominatus, ob nimiam crudelitatem ſuis inviſus, incenſa à populo regia, clam in Cyprum profugit. &, quum

um ſorori ejus Cleopatræ, quam (filia ejus virgine r vim compreſſa, atque in matrimonium ducta) re-diaverat, regnum à populo datum eſſet, infenſus, ium, quem ex illa habebat, in Cypro occidit, caput-e ejus, & manus, & pedes, matri miſit. Seditiones riumviris, Fulvio Flacco, & C. Graccho, & C. Car-ne, agro dividendo creatis, excitatæ. quibus quum cipio Africanus adverſaretur, fortiſque ac validus pri-e domum ſe recepiſſet, mortuus in cubiculo inven-s eſt. Suſpecta fuit, tanquam ei venenum dediſſet, empronia uxor: hinc maxime, quod ſoror eſſet Grac-horum, cum quibus ſimultas Africano fuerat. de mor- tamen ejus nulla quæſtio acta. Eo defuncto, ſeditio-es triumphales acrius exarſerunt. C. Sempronius con-l contra Japydas primo rem male geſſit: mox victoria adem acceptam emendavit: virtute D. Junii Bruti, us qui Luſitaniam ſubegerat.

EPITOME LIB. LX.

Aurelius conſul, rebellantes Sardos ſubegit. M. Fulvius Flaccus primus omnium Tranſalpinos igures bello domuit; miſſus in auxilium Maſſilienſi-us adverſus Salvios Gallos, qui populabantur fines Maſſilienſium. L. Opimius prætor Fregellanos, qui de-ecerant, in deditionem accepit. Fregellas diruit. Pe-tilentia in Africa ab ingenti multitudine locuſtarum, & deinde necatarum ſtrage, fuiſſe traditur. Luſtrum à cenſoribus conditum eſt. Cenſa ſunt civium capita tre-cena nonaginta millia ſeptingenta triginta ſex. C. Grac-chus, Tiberii frater, tribunus plebis eloquentior quam frater, pernicioſas aliquot leges tulit: inter quas fru-mentariam, ut ſemiſſe & triente frumentum plebi da-retur: alteram legem Agrariam, quam & frater ejus tulerat: tertiam, qua equeſtrem ordinem, tunc cum ſe-

natu conſentientem, corrumperet; ut ſexcenti ex equitibus in curiam ſublegerentur: & quia illis temporibus trecenti tantum ſenatores erant, ſexcenti equites trecentis ſenatoribus admiſcerentur. id eſt, ut equeſter ordo bis tantum virium in ſenatu haberet. & continuato in alterum annum tribunatu, legibus Agrariis latis effecit, ut complures coloniæ in Italia deducerentur, & una in ſolo dirutæ Carthaginis, quo ipſe triumvir creatus, coloniam deduxit. Præterea res à Q. Metello conſule adverſus Baleares geſtas continet: quas Græci Gymneſias appellant; quia æſtatem nudi exigant. Baleares à teli miſſu appellati: vel à Baleo Herculis comite ibi relicto tunc, quum Hercules ad Geryonem navigaret. Motus quoque Syriæ referuntur, in quibus Cleopatra Demetrium virum ſuum, & Seleucum filium, indignata, quod, occiſo patre ejus à ſe, injuſſu ſuo diadema ſumſiſſet, interemit.

EPITOME LIB. LXI.

C. Sextus proconſul, victa Salviorum gente, coloniam Aquas Sextias condidit, ob aquarum copiam, & calidis & frigidis fontibus, atque à nomine ſuo ita appellatas. Cn. Domitius proconſul contra Allobroges ad oppidum Vindalium feliciter pugnavit. Quibus bellum inferendi cauſſa fuit, quod Teutomalium, Salviorum regem, fugientem recepiſſent, & omni ope juviſſent: quodque Æduorum agros, ſociorum populi Romani, vaſtaviſſent. C. Gracchus ſeditioſo tribunatu acto, quum Aventinum quoque armata multitudine occupaviſſet, à L. Opimio conſule, ex Senatuſconſulto vocato ad arma populo, pulſus, interemtus eſt: & cum eo Fulvius Flaccus conſularis, ſocius ejuſdem furoris. Q. Fabius Maximus conſul, Paulli nepos, adverſus Allobroges, & Bituitum Arvernorum

regem

rgem feliciter pugnavit. Ex Bituiti exercitu cæſa mil-
lia hominum centum viginti. & quum ipſe ad ſatisfa-
ciendum ſenatui Romam profectus eſſet, Albæ custo-
diendus datus eſt; quia contra pacem videbatur, ut in
Galliam remitteretur. Decretum quoque eſt, ut Con-
gentiatus, filius ejus, comprehenſus, Romam mitte-
retur. Allobroges in deditionem accepti. L. Opimius,
accuſatus apud populum à Q. Decio tribuno plebis,
quod indemnatos cives in carcerem conjeciſſet, abſo-
lutus eſt.

EPITOME LIB. LXII.

Q. Marcius conſul Stonos, gentem Alpinam, ex-
pugnavit. Micipſa, Numidarum rex, mortuus,
regnum tribus filiis reliquit, Adherbali, Hiempſali, &
Jugurthæ, fratris filio, quem adoptaverat. L. Cæcilius
Metellus Dalmatas ſubegit. Jugurtha Hiempſalem fra-
trem bello petiit, quem victum interemit: Adherba-
lem regno expulit, qui à ſenatu reſtitutus eſt. L. Cæci-
lius Metellus, Cn. Domitius Ahenobarbus, cenſores,
duos & triginta ſenatu moverunt. Præterea motus Sy-
riæ regum continet.

EPITOME LIB. LXIII.

C. Porcus conſul in Thracia male adverſus Scor-
diſcos pugnavit. Luſtrum à cenſoribus condi-
tum eſt. Cenſa ſunt civium capita trecenta nonaginta
quatuor millia trecenta triginta ſex. Æmilia, Licinia,
Marcia, virgines Veſtales, inceſti damnatæ ſunt: id-
que inceſtum quemadmodum & commiſſum, & depre-
henſum, & vindicatum ſit, refertur. Cimbri, gens va-
ga, populabundi in Illyricum venerunt: ab iis Papirius
Carbo conſul cum exercitu fuſus eſt. Livius Druſus con-
ſul adverſus Scordiſcos, gentem à Gallis oriundam,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

in Thracia feliciter pugnavit, magnumque honorem tulit.

EPITOME LIB. LXIV.

ADherbal bello petitus à Jugurtha, & in oppido Cirta obſeſſus, contra denuntiationem ſenatus, ab eo occiſus eſt. Ob hoc ipſi Jugurthæ bellum indictum: idque Calpurnius Beſtia conſul gerere juſſus, pacem cum Jugurtha injuſſu populi & ſenatus fecit. Jugurtha, fide publica evocatus ad indicandos auctores conſiliorum ſuorum, quod multos pecunia in ſenatu corrupiſſe dicebatur, Romam venit: & propter cædem admiſſam in Regulum quendam, nomine Maſſivam, qui regnum ejus populo Romano inviſi appetebat, Romæ interfectum, quum periclitaretur; cauſſam capitis dicere juſſus, clam profugit, & cedens urbe fertur dixiſſe, *O urbem venalem, & cito perituram, ſi emptorem invenerit!* A. Poſthumius, legatus, infeliciter prælio adverſus Jugurtham geſto conflixit. pacem quoque adjecit ignominioſam, quam non eſſe ſervandam ſenatus cenſuit.

EPITOME LIB. LXV.

Q. Cæcilius Metellus, conſul, duobus præliis Jugurtham fudit, totamque Numidiam vaſtavit. M. Junius Silanus, conſul, adverſum Cimbros infeliciter pugnavit. legatis Cimbrorum ſedem & agros, in quibus conſiderent, poſtulantibus, ſenatus negavit. M. Minucius, proconſul, contra Thracas proſpere pugnavit. L. Caſſius conſul à Tigurinis Gallis, pago Helvetiorum, qui à civitate ſucceſſerant, in finibus Allobrogum, cum exercitu cæſus eſt. milites, qui ex ea clade ſuperaverunt, obſidibus datis, & dimidia rerum omnium parte,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

rte, ut incolumes dimitterentur, cum hoſtibus pacti
nt.

Epitome Lib. LXVI.

Ugurtha pulſus à C. Mario ex Numidia, auxilio Boc-
chi, Maurorum regis, adjutus eſt: & cæſis prælio
occhi quoque copiis, nolente Boccho bellum infelici-
r ſuſceptum diutius ſuſtinere; vinctus ab eo & Mario
aditus eſt: in qua re præcipua opera L. Cornelii Sullæ,
æſtoris Marii, fuit.

Epitome Lib. LXVII.

MArcus Aurelius Scaurus, legatus conſulis, à Cim-
bris fuſo exercitu captus eſt: & quum, in conſi-
lum ab iis evocatus, deterreret eos, ne Alpes tranſirent
liam petituri, eo quod diceret Romanos vinci non
oſſe, à Boiorige, feroce juvene, occiſus eſt. Ab iiſdem
oſtibus C. Manlius conſul, & Q. Servilius Cæpio pro-
onſul, victi prælio, caſtris quoque binis exuti ſunt:
ctoginta millia militum occiſa, calonum ac lixarum
uadraginta. Secundum populi Romani juſſionem,
æpionis, cujus temeritate clades accepta erat, da-
mnati bona publicata ſunt; primi poſt regem Tarqui-
ium: imperiumque ei abrogatum. In triumpho C. Ma-
i ductus ante currum ejus Jugurtha cum duobus filiis,
in carcere necatus eſt. Marius triumphali veſte in ſe-
atum venit, quod nemo ante eum fecerat: eique pro-
ter Cimbrici belli metum continuatus per complures
nnos magiſtratus eſt. Conſulatu ſecundo & tertio ab-
ns conſul creatus. Quartum conſulatum diſſimulan-
r captans conſecutus eſt. Cn. Domitius, pontifex ma-
mus, populi ſuffragio, creatus eſt. Cimbri, vaſtatis
mnibus quæ inter Rhodanum & Pyrenæum ſunt, per
ltum in Hiſpaniam tranſgreſſi, ibique multa loca po-
pulati,

pulati, à Celtiberis fugati ſunt: reverſique in Galliam, bellicoſis ſe Teutonis conjunxerunt.

EPITOME LIB. LXVIII.

MArcus Antonius prætor in Ciliciam maritimos prædones perſecutus eſt. C. Marius conſul ſumma vi oppugnata à Teutonis & Ambronibus caſtra defendit. duobus deinde præliis circa Aquas Sextias eos delevit: in quibus cæſa traduntur hoſtium ducenta millia, capta nonaginta. Marius abſens quintum conſul creatus eſt. triumphum oblatum, donec & Cimbros vinceret, diſtulit. Cimbri, repulſo ab Alpibus fugatoque Q. Catulo proconſule, qui fauces Alpium obſederat, & ad flumen Atheſim caſtellum editum inſederat reliqueratque, quum virtute ſua expliciti fugientem proconſulem exercitumque conſecuti, in Italiam trajeciſſent; junctis ejuſdem Catuli & C. Marii exercitibus, prælio victi ſunt ab eis: in quo cæſa traduntur hoſtium centum quadraginta millia, capta ſexaginta. Marius, totius civitatis conſenſu exceptus, pro duobus triumphis qui offerebantur, uno contentus fuit. Primores civitatis, qui aliquamdiu, ut novo homini ad tantos honores evecto, inviderant, conſervatam ab eo Rempublicam fatebantur. Publicius Malleolus, matre interemta, primus omnium inſutus culeo, in mare præcipitatus eſt. Ancilia cum ſtrepitu mota eſſe, antequam Cimbricum bellum conſummaretur, referuntur. Bella præterea inter Syriæ reges geſta continet.

EPITOME LIB. LXIX.

L. Appuleius Saturninus, adjuvante C. Mario, & per milites occiſo A. Nonio competitore, tribunus plebis per vim creatus, non minus violenter tribunatum, quam petierat, geſſit; & quum legem Agrariam per

r vim tuliſſet, Metello Numidico, eo quod in eam
n juraverat, diem dixit. qui quum à bonis civibus
fenderetur, ne cauſſa majorum certaminum eſſet,
voluntarium exilium Rhodum profectus eſt: ibique
gendo, & audiendis magnis viris, vacabat. Profecto
Marius, ſeditionis auctor, qui ſextum conſulatum
r tribus ſparſa pecunia emerat, aqua & igni interdixit.
em Appuleius Saturninus, tribunus plebis, C. Mem-
um, candidatum conſulatus, quem maxime adverſa-
um actionibus ſuis timebat, interemit. quibus rebus,
ncitato ſenatu (in cujus cauſſam, & C. Marius, homo
utabilis, & varii conſilii ingeniique, qui ſemper ſe-
ndum fortunam tranſierat, quum eum tueri minime
ſſet), oppreſſus armis cum Glaucia Prætore, & aliis
iſdem furoris ſociis, à Rabirio quodam interfectus
. Q. Cæcilius Metellus ab exilio, ingenti totius favo-
civitatis, reductus eſt. C. Aquilius, proconſul, in Si-
ia bellum ſervile excitatum confecit.

EPITOME LIB. LXX.

QUum M. Aquilius de pecuniis repetundis cauſſam diceret, ipſe rogare judices noluit. M. Antonius,
i pro eo perorabat, tunicam à pectore ejus diſcidit,
honeſtas cicatrices oſtenderet: quibus conſpectis,
dubitanter abſolutus eſt. Cicero ejus rei ſolus au-
or. T. Didius, proconſul, adverſum Celtiberos felici-
r pugnavit. Ptolemæus, Cyrenarum rex, cui cogno-
entum Apioni fuit, mortuus, heredem populum Ro-
anum reliquit, & ejus regni civitates Senatus liberas
ſe juſſit. Ariobarzanes in regnum Cappadociæ, à L.
ornelio Sulla, reductus eſt. Parthorum legati, à rege
rſace miſſi, ad Sullam venerunt, ut amicitiam populi
omani peterent. P. Rutilius, vir ſummæ innocentiæ,
quo-

quoniam legatus C. Mucii proconſulis à publicanorum injuriis Aſiam defenderat, inviſus equeſtri ordini, penes quem judicia erant, repetundarum damnatus, in exilium miſſus eſt. C. Geminius, prætor, contra Thraces infeliciter pugnavit. Senatus, quum impotentiam equeſtris ordinis in judiciis exercendis ferre nollet, omni vi niti cœpit, ut ad ſe judicia transferrentur, ſuſtinente cauſſam ejus M. Livio Druſo, tribuno plebis: qui, ut vires ſibi acquireret, pernicioſa ſpe largitionum, plebem concitavit. Præterea motus Syriæ regum continet.

EPITOME LIB. LXXI.

M. Livius Druſus, tribunus plebis, ut majoribus viribus ſenatus cauſſam ſuſceptam tueretur, ſocios & Italicos populos, ſpe civitatis Romanæ, ſolicitavit. iiſque adjuvantibus, per vim legibus Agrariis frumentariiſque latis judiciariam quoque pertulit; ut æqua parte judicia penes ſenatum & equeſtrem ordinem eſſent. Quum deinde promiſſa ſociis civitas præſtari non poſſet, irati Italici defectionem agitare cœperunt. eorum coitus, conjurationes, orationeſque in conciliis principum, referuntur, propter quæ Livius Druſus etiam ſenatui inviſus factus, velut ſocialis belli auctor, incertum à quo, domi occiſus eſt.

EPITOME LIB. LXXII.

ITalici populi defecerunt, Picentes, Veſtini, Marſi, Peligni, Marrucini, Samnites, Lucani: initio belli à Picentibus moto. Q. Servilius, proconſul, in oppido Aſculo cum omnibus civibus Romanis, qui in eo oppido erant, occiſus eſt. ſaga populus ſumpſit. Servius Galba à Lucanis comprehenſus, unius fœminæ opera, ad quam divertebatur, captivitate exemtus eſt. Æſernia

n. & Alba, coloniæ, ab Italicis obſeſſæ ſunt. Auxilia dinde Latini nominis, externarumque gentium, miſſa ppulo Romano, & expeditiones invicem, urbiumque pugnationes, referuntur.

EPITOME LIB. LXXIII.

L. Julius Cæſar, conſul, male adverſus Samnites pugnavit. Nola colonia in poteſtatem Samnitium nit cum L. Poſthumio prætore, qui ab iis interemtus . Complures populi ad hoſtes defecerunt. Quum P. Rutilius conſul parum proſpere contra Marſos pugaſſet, & in prælio cecidiſſet, C. Marius, legatus ejus, liore eventu cum hoſtibus conflixit. Servius Sulpiis Pelignos prælio fudit. Q. Cæpio, legatus Rutilii, qum obſeſſus proſpere in hoſtes erupiſſet, &, ob eum ceſſum, æquatum ei cum C. Mario eſſet imperium, nerarius factus, & circumventus inſidiis, fuſo exercicecidit. L. Cæſar conſul feliciter contra Samnites gnavit. ob eam victoriam Romæ ſaga poſita ſunt, &, varia belli fortuna eſſet, Æſernia colonia cum M. rcello in poteſtatem Samnitium venit. Sed C. Mas prælio Marſos fudit. Herio Aſinio, prætore Marinorum, occiſo, C. Cæcilius in Gallia tranſalpina Sals rebellantes vicit.

EPITOME LIB. LXXIV.

CN. Pompeius Picentes prælio fudit, & obſedit. propter quam victoriam Romæ prætextæ, aliaque giſtratuum ornamenta & inſignia, ſumpta ſunt. C. Mas cum Marſis dubio eventu pugnavit. Libertini tum mum militare cœperunt. Aulus Plotius legatus Umos, L. Porcius prætor Marſos, quum uterque popudefeciſſet, prælio vicerunt. Nicomedes in Bithyniæ, iobarzanes in Cappadociæ, regna reducti ſunt. Cn. Pom-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Pompeius conſul Marſos acie vicit. Quum ære alieno oppreſſa eſſet civitas, A. Sempronius Aſellio prætor, quoniam ſecundum debitores jus dicebat, ab iis, qui fœnerabantur, in foro occiſus eſt. Præterea incurſiones Thracum in Macedoniam populationeſque continet.

EPITOME LIB. LXXV.

AUlus Poſthumius Albinus, legatus, in obſidione caſtrorum hoſtilium cecidit. Sulpicius legatus, quum claſſi præeſſet, infamis crimine proditionis, ab exercitu ſuo interfectus eſt. L. Cornelius Sulla legatus, Samnites prælio vicit, & bina caſtra eorum expugnavit. Cn. Pompeius Veſtinos in deditionem accepit. L. Porcius conſul rebus proſpere geſtis, fuſiſque aliquoties Marſis, dum caſtra eorum expugnat, cecidit. ea res hoſtibus victoriam ejus prælii dedit. Coſconius, & Luceius, Samnites acie vicerunt, Marium Egnatium, nobiliſſimum hoſtium ducem, occiderunt, compluraque eorum oppida in deditionem acceperunt. L. Sulla Hirpinos domuit, Samnites multis præliis fudit; aliquot populos recepit: quantiſque raro quiſquam alius ante conſulatum rebus geſtis, ad petitionem conſulatus Romam eſt profectus.

EPITOME LIB. LXXVI.

AUlus Gabinius legatus, rebus adverſum Lucanos proſpere geſtis, & pluribus oppidis expugnatis, in obſidione caſtrorum hoſtium cecidit. Sulpicius legatus Marrucinos cecidit, totamque eam regionem recepit. Cn. Pompeius proconſul Veſtinos & Pelignos in deditionem accepit. Marſi quoque, à L. Murena & Cæcilio Pinna legatis, aliquot præliis fracti, pacem petierunt. Aſculum à Cn. Pompeio captum eſt, cæſis & à Ma-

merco

rco Æmilio legato Italicis. Silo Popædius, dux Marſorum, auctor hujus rei, in prælio cecidit. Ariobarzanes Cappadociæ, Nicomedes Bithyniæ regno, à Mithridate Ponti rege pulſi ſunt. Præterea incurſiones Thracum in Macedoniam populationeſque con-
et.

EPITOME LIB. LXXVII.

QUum P. Sulpicius, tribunus plebis, auctore C. Mario, pernicioſas leges promulgaſſet, ut exules revocarentur, & novi cives libertinique diſtribuerentur in tribus, & ut Marius adverſus Mithridatem, Ponti regem, dux crearetur, & adverſantibus conſulibus, Q. Pompeio, & L. Sullæ, vim intuliſſet, occiſoque Pompeii conſulis filio, genero Sullæ; L. Sulla conſul cum exercitu in urbem venit, & adverſus factionem Sulpicii & Marii in ipſa urbe pugnavit, eamque expulit. ex qua duodecim à ſenatu hoſtes, inter quos C. Marius pater & filius, judicati ſunt. P. Sulpicius, quum in quadam villa lateret, indicio ſervi ſui retractus & occiſus eſt. ſervus, ut præmium promiſſi indicii haberet, manumiſſus eſt, &, ob ſcelus proditi domini, de ſaxo dejectus eſt. C. Marius filius in Africam trajecit. C. Marius pater, quum in paludibus Minturnenſium lateret, extractus eſt ab oppidanis: & quum ad occidendum eum miſſus ſervus, natione Gallus, majeſtate tanti viri perterritus receſſiſſet, impoſitus publicæ navi delatus eſt in Africam. L. Sulla civitatis ſtatum ordinavit: exinde colonias deduxit. Q. Pompeius conſul, ad accipiendum à Cn. Pompeio proconſule exercitum profectus, conſilio ejus occiſus eſt. Mithridates, Ponti rex, Bithynia & Cappadocia occupatis, & pulſo Aquilio legato, Phrygiam, provinciam populi Romani, cum ingenti exercitu invaſit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

EPITOME LIB. LXXVIII.

MIthridates Aſiam occupavit: Q. Oppium proconſulem, item Aquilium legatum, in vincula conjecit: juſſuque ejus, quicquid civium Romanorum in Aſia fuit, uno die trucidatum eſt. Urbem Rhodum, quæ ſola in fide permanſerat, oppugnavit, & aliquot præliis navalibus victus receſſit. Archelaus præfectus in Græciam cum exercitu venit; Athenas occupavit. Præterea trepidationem urbium inſularumque, aliis ad Mithridatem, aliis ad populum Romanum, civitates ſuas tradentibus, continet.

EPITOME LIB. LXXIX.

L. Cornelius Cinna, quum pernicioſas leges per vim atque arma ferret, pulſus ab urbe à Cn. Octavio collega, cum ſex tribunis plebis: imperioque ei abrogato, corruptum Ap. Claudii exercitum in poteſtatem ſuam redegit, bellum urbi intulit; accerſito C. Mario ex Africa cum aliis exulibus: in quo bello duo fratres, alter ex Pompeii exercitu, alter ex Cinnæ, ignorantes concurrerunt: & quum victor ſpoliaret occiſum, agnito fratre, ingenti lamentatione edita, rogo ei extructo, ipſe ſupra rogum ſe transfodit, & eodem igni conſumtus eſt. Et quum opprimi inter initia potuiſſet, Cn. Pompeii fraude, qui, utramque partem fovendo, vires Cinnæ dedit, nec niſi profligatis optimatium rebus auxilium tulit, & conſulis ſegnitie confirmati Cinna & Marius, quatuor exercitibus, quorum duo Q. Sertorio & Carboni dati ſunt, urbem circumſederunt. Oſtiam coloniam Marius expugnavit, & crudeliter diripuit.

EPI-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

EPITOME LIB. LXXX.

ITalicis populis à ſenatu civitas data eſt. Samnites, qui ſoli arma recipiebant, Cinnæ & Mario ſe conjunxerunt. ab iis Plancius cum exercitu cæſus eſt. Cinna & Marius cum Carbone & Sertorio Janiculum occupaverunt, & fugati ab Octavio conſule receſſerunt. Marius Antium, & Ariciam, & Lanuvium, colonias devaſtavit. Quum nulla ſpes eſſet optimatibus reſiſtendi, propter ſegnitiem & perfidiam & ducum & militum, qui corrupti aut pugnare nolebant, aut ad diverſas partes tranſibant, Cinna & Marius in urbem receperunt: qui velut captam, eam, cædibus & rapinis vaſtarunt; Cn. Octavio conſule occiſo, & omnibus adverſæ partis nobilibus trucidatis, inter quos M. Antonio eloquentiſſimo viro, L. & C. Cæſare; quorum capita in roſtra poſita ſunt. Craſſus filius ab equitibus Fimbriæ interemtus. pater Craſſus, ne quid indignum virtute ſua pateretur, gladio ſe transfixit. Et citra ulla comitia conſules in ſequentem annum ſe ipſos renunciaverunt. Eodemque die, quo magiſtratum inierant, Marius Sex. Licinium Senatorem de ſaxo dejici juſſit: editiſque multis ſceleribus, Idibus Januariis deceſſit: vir, cujus ſi examinentur cum virtutibus vitia, haud facile ſit dictu, utrum bello melior, an pace pernicioſior fuerit. adeo, quam Rempublicam armatus ſervavit, eam primo togatus omni genere fraudis, poſtremo armis, hoſtiliter evertit.

EPITOME LIB. LXXXI.

Sulla Athenas, quas Archelaus præfectus Mithridatis occuparat, circumſedit, & cum maximo labore expugnavit. urbi libertatem, & civibus, quæ habuerant, reddidit. Magneſia, quæ ſola in Aſia civitas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

in fide manſerat, ſumma virtute adverſus Mithridatem defenſa eſt. Præterea tranſitus Thracum in Macedoniam continet.

EPITOME LIB. LXXXII.

SUlla copias regis, quæ Macedonia occupata in Theſſaliam venerant, prælio vicit; cæſis hoſtium centum millibus, & caſtris quoque expugnatis. Renovato deinde bello, iterum exercitum regis fudit ac delevit. Archelaus, cum claſſe regia, Sullæ ſe tradidit. L. Valerius Flaccus conſul, collega Cinnæ miſſus, ut Sullæ ſuccederet, propter avaritiam inviſus exercitui ſuo, à C. Fimbria legato ipſius, ultimæ audaciæ homine, occiſus eſt: & imperium ad Fimbriam tranſlatum. Præterea expugnatæ in Aſia urbes à Mithridate, & crudeliter direpta pecunia, incurſioneſque Thracum in Macedoniam, referuntur.

EPITOME LIB. LXXXIII.

C. Fimbria, in Aſia fuſis prælio aliquot copiis Mithridatis, urbem Pergamum cepit, obſeſſumque regem non multum abfuit quin caperet. Urbem Ilion, quæ ſe poteſtati Sullæ reſervabat, & expugnavit ac delevit, & magnam partem Aſiæ recepit. Sulla multis præliis Thracas cecidit. Quum L. Cinna, & Cn. Papirius Carbo, à ſeipſis conſules per biennium creati, bellum contra Sullam pararent; effectum quidem eſt per L. Valerium Flaccum, principem ſenatus, qui orationem in ſenatu habuit, & per eos qui concordiæ ſtudebant, ut legati ad Sullam de pace mitterentur. Cinna ab exercitu ſuo, quem invitum cogebat naves conſcendere & adverſus Sullam proficiſci, interemtus eſt. conſulatum Carbo ſolus geſſit. Sulla, quum in Aſiam trajeciſſet, pacem cum Mithridate fecit; ita ut his cederet provinciis, Aſia,

Aſia, Bithynia, Cappadocia. Fimbria, deſertus ab exercitu, qui ad Sullam tranſierat, ipſe ſe percuſſit: impetravitque de ſervo ſuo, præbens cervicem, ut ſe interficeret.

EPITOME LIB. LXXXIV.

SUlla legatis, qui à ſenatu miſſi erant, futurum ſe in poteſtate ſenatus reſpondit, ſi cives, qui à Cinna pulſi ad ſe fugerant, reſtituerentur. quæ conditio quum juſta ſenatui videretur, per Carbonem factionemque ejus, cui bellum videbatur utilius, ne conveniret, effectum eſt. Idem Carbo, quum ab omnibus oppidis Italiæ coloniſque obſides exigere vellet, ut fidem illorum contra Sullam obligaret, conſenſu ſenatus prohibitus eſt. Novis civibus Senatusconſulto ſuffragium datum eſt. Q. Metellus Pius, qui partes optimatium ſequutus erat, quum in Africa bellum moliretur, à C. Fabio prætore pulſus eſt: ſenatuſque conſultum per factionem Carbonis & Marianarum partium factum eſt, ut omnes ubique exercitus dimitterentur. Libertini in quinque & triginta tribus diſtributi ſunt. Præterea belli apparatum, quod contra Sullam excitabatur, continet.

EPITOME LIB. LXXXV.

SUlla in Italiam cum exercitu trajecit, miſſiſque legatis qui de pace agerent, & à conſule C. Norbano violatis, eundem Norbanum prælio vicit. Et, quum L. Scipionis alterius conſulis, cum quo per omnia id egerat, ut pacem jungeret, nec potuerat, caſtra oppugnaturus eſſet, univerſus exercitus conſulis, ſollicitatus per emiſſos à Sulla milites, ſigna ad Sullam tranſtulit. Scipio, quum interimi poſſet, dimiſſus eſt. Cn. Pompeius, Cn. F., ejus qui Aſculum ceperat, con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſcripto voluntariorum exercitu, cum tribus legionibus ad Sullam venerat; ad quem ſe nobilitas omnis conferebat: ita ut deſerta urbe ad caſtra veniretur. Præterea expeditiones per univerſam Italiam utriuſque partis ducum referuntur.

EPITOME LIB. LXXXVI.

QUum C. Marius, C. Marii filius, conſul ante annos viginti per vim creatus eſſet, C. Fabius in Africa, propter crudelitatem & avaritiam, in prætorio ſuo vivus exuſtus eſt. L. Philippus, legatus Sullæ, Sardiniam, Qu. Antonio prætore pulſo & occiſo, occupavit. Sulla cum Italicis populis, ne timeretur ab iis, velut erepturus civitatem, & ſuffragii jus nuper datum, fœdus percuſſit. idemque, ex fiducia jam certæ victoriæ, litigatores, à quibus adibatur, vadimonia Romam differre juſſit; quum à parte diverſa urbs adhuc teneretur. L. Damaſippus prætor, ex voluntate C. Marii conſulis, quum ſenatum contraxiſſet, omnem, quæ in urbe erat, nobilitatem trucidavit. ex cujus quidem numero Q. Mucius Scævola, pontifex maximus, fugiens, in veſtibulo ædis Veſtæ occiſus eſt. Præterea bellum à L. Murena adverſus Mithridatem in Aſia renovatum continet.

EPITOME LIB. LXXXVII.

SUlla C. Marium, exercitu ejus fuſo deletoque ad Sacriportum, in oppido Præneſte, obſedit: urbem Romam ex inimicorum manibus recepit. Marium erumpere tentantem repulit. Præterea res à legatis ejus, eadem ubique fortuna partium, geſtas, continet.

EPITOME LIB. LXXXVIII.

SUlla Carbonem, exercitu ejus ad Cluſium, ad Faventiam Fidentiamque cæſo, Italia expulit: cum Samnitibus, qui ſoli Italicorum populorum nondum arma poſuerant, juxta urbem Romam ante portam Collinam debellavit: recuperataque Republica, pulcherrimam victoriam crudelitate, quanta in nullo hominum unquam fuit, inquinavit. Octo millia deditorum in villa publica trucidavit: tabulam proſcriptionis poſuit: urbem ac totam Italiam cædibus replevit: inter quas omnes Præneſtinos inermes concidi juſſit: Marium, ſenatorii ordinis virum, cruribus brachiiſque fractis, auribus præſectis, & effoſſis oculis, necavit. C. Marius, Præneſte obſeſſus à Lucretio Ofella, Sullanarum partium viro, quum per cuniculum captaret evadere, ſeptus ab exercitu, mortem ſibi conſcivit. in ipſo cuniculo, quum ſentiret ſe evadere minime poſſe, cum Pontio Teleſino, fugæ comite, ſtricto utrimque gladio concurrit: quem quum occidiſſet, ipſe ſaucius impetravit à ſervo ut ſe occideret.

EPITOME LIB. LXXXIX.

M. Brutus à Cn. Papirio Carbone, qui Corcyram appulerat, miſſus nave piſcatoria Lilybæum, ut exploraret an ibi Pompeius eſſet, & circumventus navibus, quas Pompeius miſerat, in ſe mucrone verſo, ad tranſtrum navis obnixus corporis pondere, occubuit. Cn. Pompeius in Siciliam cum imperio à ſenatu miſſus, Cn. Carbonem, qui flens muliebriter mortem tulit, captum occidit. Sulla dictator factus, quod nemo unquam fecerat, cum faſcibus viginti quatuor proceſſit, rebus novis Reipublicæ ſtatum confirmavit, tribunorum plebis poteſtatem minuit, & omne jus legum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

gum ferendarum ademit. Pontificum augurumque collegium ampliavit, ut eſſent quindecim: ſenatum ex equeſtri ordine ſupplevit: proſcriptorum liberis jus petendorum honorum eripuit, & bona eorum vendidit: ex quibus plurima primo rapuit. redactum eſt ſeſtertium ter millies quingenties. Lucretium Ofellam, conſulatum, contra voluntatem ſuam, petere auſum, juſſit interimi in foro: & quum hoc indigne ferret populus Romanus, concione advocata, ſe juſſiſſe dixit. Cn. Pompeius in Africa Cn. Domitium proſcriptum, & Hierbam, regem Numidarum, bellum molientes, victos interemit. & quatuor & viginti annos natus, adhuc eques Romanus, quod nulli contigerat, ex Africa triumphavit. Cn. Norbanus conſularis proſcriptus, in urbe Rhodo quum comprehenderetur, ipſe ſe interemit. Mutilus, unus ex proſcriptis, clam capite adoperto, ad poſticas ædes Baſtiæ uxoris quum acceſſiſſet, admiſſus minime eſt, quia illum proſcriptum diceret. itaque ſe transfodit, & ſanguine ſuo fores uxoris reſperſit. Sulla Nolam in Samnio recepit. quadraginta ſeptem legiones in agros captos deduxit, & eos iis diviſit. Volaterras, quod oppidum adhuc in armis erat, obſeſſum, in deditionem accepit. Mitylenæ quoque in Aſia, quæ ſola urbs poſt victum Mithridatem arma retinebat, expugnatæ dirutæque ſunt.

EPITOME LIB. XC.

SUlla deceſſit, honoſque ei à ſenatu habitus eſt, ut in campo Martio ſepeliretur. M. Lepidus, quum acta Sullæ tentaret reſcindere, bellum excitavit: & à Q. Catulo, collega, Italia pulſus eſt: & in Sardinia, fruſtra bellum molitus, periit. M. Brutus, qui Ciſalpinam Galliam tenebat, à Cn. Pompeio occiſus eſt. Q. Sertorius proſcriptus, in ulteriore Hiſpania ingens bellum exci-

excitavit. L. Manlius proconſul, & M. Domitius legatus, ab Herculeio quæſtore prælio victi ſunt. Præterea res à P. Servilio proconſule adverſus Cilicas geſtas continet.

EPITOME LIB. XCI.

CN. Pompeius, quum adhuc equeſter eſſet, cum imperio conſulari adverſus Sertorium miſſus eſt. Sertorius aliquot urbes expugnavit, plurimaſque civitates in poteſtatem ſuam redegit. Appius Claudius, proconſul, Thracas pluribus præliis vicit. Q. Metellus, proconſul, L. Herculeium, quæſtorem Sertorii, omni cum exercitu cecidit.

EPITOME LIB. XCII.

CN. Pompeius dubio eventu cum Sertorio pugnavit, ita ut ſingula ex utraque parte cornua vicerint. Q. Metellus Sertorium & Perpernam, cum duobus exercitibus prælio fudit: cujus victoriæ partem cupiens ferre Pompeius, parum proſpere pugnavit. obſeſſus deinde Calagurii Sertorius, aſſiduis eruptionibus non leviora damna obſidentibus intulit. Præterea à Curione proconſule in Thracia res geſtas adverſus Dardanos, & Q. Sertorii multa crudelia in ſuos facta, continet. qui plurimos ex amicis & ſecum proſcriptis, crimine proditionis inſimulatos, interemit.

EPITOME LIB. XCIII.

P. Servilius proconſul in Cilicia Iſauros domuit, & aliquot urbes piratarum expugnavit. Nicomedes, Bithyniæ rex, moriens, populum Romanum fecit heredem, regnumque ejus in provinciæ formam redactum eſt. Mithridates, fœdere cum Sertorio icto, bellum populo Romano intulit. Apparatus deinde

regiarum copiarum pedeſtrium navaliumque: & occupata Bithynia, M. Aurelius Cotta conſul ad Chalcedonem prælio à rege victus eſt. reſque à Pompeio & Metello adverſum Sertorium geſtas continet, qui omnibus belli militiæque artibus par fuit. quos etiam, ab obſidione Calagurii oppidi depulſos, coëgit diverſas regiones petere, Metellum ulteriorem Hiſpaniam, Pompeium Galliam.

EPITOME LIB. XCIV.

LUcullus conſul adverſus Mithridatem equeſtribus præliis feliciter pugnavit: & expeditiones aliquot proſperas fecit, poſcenteſque pugnam milites à ſeditione inhibuit. Dejotarus, Gallogræciæ tetrarches, præfectos Mithridatis, bellum in Phrygia moventes, cecidit. Præterea res à Pompeio in Hiſpania contra Sertorium proſpere geſtas continet.

EPITOME LIB. XCV.

C. Curio proconſul Dardanos in Thracia domuit. Quatuor & ſeptuaginta gladiatores Capuæ ex ludo Lentuli profugerunt: & congregata ſervorum ergaſtulorumque multitudine, Crixo & Spartaco ducibus bello excitato, Claudium Pulchrum legatum, & P. Varenum prætorem, prælio vicerunt. L. Lucullus proconſul ad Cyzicum urbem exercitum Mithridatis fame ferroque delevit; pulſumque Bithynia regem, variis belli ac naufragiorum caſibus fractum, coëgit in Pontum profugere.

Epitome Lib. XCVI.

Q. Arrius prætor Crixum, fugitivorum ducem, cum
viginti millibus hominum, cecidit. Cn. Lentu-
s conſul male adverſus Spartacum pugnavit. Ab eo-
em L. Gellius conſul, & Q. Arrius prætor, acie victi
nt. Sertorius à Manio Antonio, & M. Perperna, &
iis conjuratis, in convivio interfectus eſt; octavo du-
tus ſui anno: magnus dux, & adverſus duos impera-
res Pompeium & Metellum ſæpe par, vel frequentius
ctor: ad ultimum deſertus & proditus. Imperium
rtium ad Marcum tranſlatum eſt: quem Cn. Pom-
eius victum captumque interemit, ac recepit Hiſpa-
as decimo fere anno, quam cœptum eſt bellum. C.
aſſius proconſul, Cn. Manlius prætor, male adverſus
artacum pugnaverunt: idque bellum M. Craſſo præ-
ri mandatum eſt.

Epitome Lib. XCVII.

M. Craſſus prætor primum cum parte fugitivo-
rum, quæ ex Gallis Germaniſque conſtabat,
liciter pugnavit; cæſis hoſtium triginta quinque mil-
bus, & duce eorum Granico. Cum Spartaco deinde
llavit; cæſis cum ipſo millibus quadraginta. M. An-
nius prætor, bellum, adverſus Cretenſes parum pro-
ere ſuſceptum, morte ſua finivit. M. Lucullus pro-
nſul Thracas ſubegit. L. Lucullus in Ponto adverſus
ithridatem feliciter pugnavit; cæſis hoſtium amplius
am ſexaginta millibus. M. Craſſus, & Cn. Pompeius,
tequam quæſturam gereret, ex equite Romano,
bunitiam poteſtatem reſtituerunt. Judicia quoque
r L. Aurelium Cottam prætorem ad equites Ro-
manos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

manos tranſlata ſunt. Mithridates, deſperatione rerum ſuarum coactus, ad Tigranem Armeniæ regem confugit.

EPITOME LIB. XCVIII.

MAchares, filius Mithridatis, Boſphori rex, à L. Lucullo in amicitiam receptus eſt. Cn. Lentulus, & L. Gellius, cenſores, aſperam cenſuram egerunt, quatuor & ſexaginta ſenatu motis. à quibus, luſtro condito, cenſa ſunt civium capita quadringenta quinquaginta millia. L. Metellus prætor in Sicilia adverſum piratas proſpere rem geſſit. Templum Jovis in Capitolio, quod incendio conſumptum, ac refectum erat, à Q. Catulo dedicatum eſt. L. Lucullus, in Armenia Mithridatem & Tigranem, & immenſas utriuſque regis copias, pluribus præliis fudit. Q. Metellus proconſul, bello ſibi adverſum Cretenſes mandato, Cydoniam urbem obſedit. L. Triarius, legatus Luculli, adverſus Mithridatem parum proſpere pugnavit. Lucullum, ne perſequeretur Mithridatem ac Tigranem, ſummamque victoriæ imponeret, ſeditio militum tenuit, qui ſequi nolebant: id eſt, legiones Valerianæ, impleta à ſe ſtipendia dicentes, Lucullum reliquerunt.

EPITOME LIB. XCIX.

Q. Metellus proconſul Gnoſon, & Lyctum, & Cydoniam, & alias plurimas civitates, expugnavit. L. Roſcius, tribunus plebis, legem tulit, ut equitibus Romanis in theatro quatuordecim gradus proximi aſſignarentur. Cn. Pompeius, lege ad populum lata, perſequi piratas juſſus, qui commercium annonæ intercluſerant,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſ:ant, intra quadrageſimum diem toto mari eos expu-
l:, belloque cum iis in Cilicia confecto, acceptis in de-
ditionem piratis, agros & urbes dedit. Præterea res ge-
ſtas à Q. Metello adverſus Cretenſes continet: & epi-
ſtolas Metelli & Cn. Pompeii invicem miſſas. queritur
Metellus, gloriam rerum à ſe geſtarum à Pompeio ſub-
latam præteriri, qui in Cretam miſerit legatum ſuum ad
accipiendas urbium deditiones. Pompeius rationem
reddit, hoc ſe facere debuiſſe.

EPITOME LIB. C.

C. Manlius, tribunus plebis, indignatione maxima nobilitatis, legem tulit, ut Pompeio bellum Mitridaticum mandaretur. Concio ejus bona. Q. Metellus, perdomitis Cretenſibus, liberæ in id tempus inſulæ, leges dedit. Cneius Pompeius, ad gerendum bellum adverſus Mithridatem profectus, cum rege Parthorum Phraate amicitiam renovavit. equeſtri prælio Mithridatem vicit. Præterea bellum, inter Phraatem regem Parthorum, & Tigranem Armeniorum regem, ac deinde inter filium Tigranem, patremque, geſtum, continet.

EPITOME LIB. CI.

CN. Pompeius Mithridatem nocturno prælio victum coëgit Boſphorum profugere. Tigranem in deditionem accepit; eique ademtis Syria, Phœnice, Cilicia, regnum Armeniæ reſtituit. Conjuratio eorum qui in petitione conſulatus ambitus damnati erant, facta de interficiendis conſulibus, oppreſſa eſt. Cn. Pompeius, quum Mithridatem perſequeretur, in ultimas ignotaſque gentes penetravit. Iberos, Albanoſque,

que, qui tranſitum non dabant, prælio vicit. Præterea fugam Mithridatis per Colchos, Heniochoſque, & res ab eo in Boſphoro geſtas, continet.

EPITOME LIB. CII.

CN. Pompeius in provinciæ formam Pontum redegit. Pharnaces, filius Mithridatis, bellum patri intulit. ab eo Mithridates obſeſſus in regia, quum veneno ſumpto parum profeciſſet ad mortem, à milite Gallo, nomine Bitæto, à quo, ut juvaret ſe, petierat, interfectus eſt. Cn. Pompeius Judæos ſubegit: fanum eorum Hieroſolymæ, inviolatum ante id tempus, cepit. L. Catilina, bis repulſam in petitione conſulatus paſſus, cum Lentulo prætore, & Cethego, & pluribus aliis, conjuravit de cæde conſulum & ſenatus, incendiis urbis, & opprimenda Republica: exercitu quoque in Etruria comparato. Ea conjuratio induſtria M. Tullii Ciceronis eruta eſt. Catilina urbe pulſo, de reliquis conjuratis ſupplicium ſumptum eſt.

EPITOME LIB. CIII.

CAtilina à C. Antonio proconſule cum exercitu cæſus eſt. P. Clodius accuſatus, quod in mulieris habitu in ſacrarium, in quod virum intrare nefas eſt, intraſſet: quumque uxorem Metelli Pontificis ſtupraviſſet, abſolutus eſt. Cn. Pontinus Prætor Allobroges, qui rebellaverant, ad Solonem domuit. P. Clodius ad plebem tranſiit. C. Cæſar Luſitanos ſubegit: eoque conſulatus candidato, & captante Rempublicam invadere, conſpiratio inter tres principes civitatis facta eſt, Cn. Pompeium, M. Craſſum, C. Cæſarem. Leges Agra-

grariæ à Cæſare conſule cum maxima contentione, invito ſenatu, & altero conſule M. Bibulo, latæ ſunt. C. Antonius proconſul in Thracia parum proſpere rem geſſit. M. Cicero, lege à P. Clodio tribuno plebis lata, quod indemnatos cives necaviſſet, in exilium miſſus eſt. Cæſar in provinciam profectus, Helvetios, vagam gentem, domuit: quæ, ſedem quærens, per provinciam Cæſaris Narbonem iter facere volebat. Præterea ſitum Galliarum continet. Pompeius de liberis Mithridatis, Tigrane, & Tigranis filio, triumphavit: Magnuſque à tota concione conſalutatus eſt.

EPITOME LIB. CIV.

PRima pars libri, ſitum Germaniæ moreſque continet. C. Cæſar cum contra Germanos, qui Arioviſto duce in Galliam deſcenderant, exercitum duceret, rogatus ab Æduis & Sequanis, quorum ager poſſidebatur, trepidationem militum, propter metum novorum hoſtium ortam, allocutione exercitus inhibuit, & victos prælio Germanos Gallia expulit. M. Cicero, Pompeio inter alios orante, & T. Annio Milone tribuno plebis agente, ingenti gaudio ſenatus ac univerſæ Italiæ, ab exilio reductus eſt. Cn. Pompeio per quinquennium annonæ cura mandata eſt. Cæſar Ambianos, Sueſſiones, Viromanduos, Atrebates, Belgarum populos, quorum maxima multitudo erat, prælio victos in deditionem accepit: ac deinde contra Nervios, unum harum civitatum, cum maximo diſcrimine pugnavit, eamque gentem delevit. quæ bellum geſſit, donec ex ſexaginta millibus armatorum trecenti ſupereſſent, ex nonaginta quinque ſenatoribus tres tantummodo evaderent. Lege lata de redigenda in provinciæ formam Cypro, & publicanda pecunia regia, C. Catoni

toni adminiſtratio ejus rei mandata eſt. Ptolemæus, Ægypti rex, ob injurias quas patiebatur à ſuis, regno pulſus, Romam venit. C. Cæſar Venetos, gentem Oceano junctam, navali prælio vicit. Præterea à legatis ejus eadem fortuna res geſtas continet.

EPITOME LIB. CV.

QUum C. Catonis, tribuni plebis, interceſſionibus comitia tollerentur, ſenatus veſtem mutavit. M. Cato, in petitione præturæ prælato Vatinio, repulſam tulit. idem quum legem impediret, qua provinciæ conſulibus in quinquennium, Pompeio Hiſpaniæ, Craſſo Syria, & Parthicum bellum, Cæſari Gallia & Germania, dabantur, à C. Trebonio, tribuno plebis, legis auctore, in vincula ductus eſt. A. Gabinius, proconſul, Ptolemæum reduxit in regnum Ægypti, ejecto Archelao, quem ſibi regem adſciverant. Cæſar, victis Germanis, & in Gallia cæſis, Rhenum tranſcendit, & proximam partem Germaniæ domuit: ac deinde Oceano in Britanniam, primo parum proſpere, tempeſtatibus adverſis, trajecit; iterum parum felicius, maximaque hominum multitudine cæſa, aliquam partem inſulæ in poteſtatem redegit.

EPITOME LIB. CVI.

IUlia Cæſaris filia, Pompeii uxor, deceſſit: honoſque ei à populo habitus eſt, ut in Campo Martio ſepeliretur. Gallorum aliquot populi, Ambiorige duce Eburonum, defecerunt. à quibus Cotta, & Titurius, legati Cæſaris, circumventi inſidiis, cum exercitu, cui præerant, cæſi ſunt. & quum aliarum quoque legionum caſtra oppugnata maximo labore defenſa eſſent, interque

cos,

os, qui in Treviris præerat, Q. Cicero; ab ipſo Cæſa- hoſtes prælio fuſi ſunt. M. Craſſus, bellum Parthis aturus, Euphratem fluvium tranſivit, victuſque prælio, quo & filius ejus cecidit, quum reliquias exercitus in ollem recepiſſet, evocatus in colloquium, ab hoſtibus, de pace acturis, quorum dux erat Surenas, compre- enſus, &, ne quid vivus pateretur, repugnans interfe- tus eſt.

EPITOME LIB. CVII.

C. Cæſar, Treviris in Gallia victis, iterum in Germa- niam tranſit: nulloque ibi invento hoſte, rever- ſs in Galliam, Eburones, & alias civitates, quæ con- ſiraverant, vicit, & Ambiorigem in fuga perſecutus. . Clodii à T. Annio Milone, candidato conſulatus, in ppia via ad Bovillas occiſi corpus plebs in curia cre- avit. Quum ſeditiones inter candidatos conſulatus, ypſæum, Scipionem, & Milonem eſſent, qui armis ac contendebant; ad comprimendas eas, Cn. Pom- eius legatus à ſenatu conſul tertium factus eſt, abſens ſolus, quod nulli alii unquam. Quæſtione decreta e morte P. Clodii, Milo, judicio damnatus, in exi- um actus eſt. Lex lata eſt, ut ratio abſentis Cæſaris in etitionē conſulatus haberetur, invito & contradicente I. Catone. Præterea res geſtas à C. Cæſare adverſum allos, qui prope univerſi, Vercingetorige Arverno uce, defecerunt, & laborioſas obſidiones urbium, ontinet: inter quas Avarici Biturigum, & Gergoviæ rvernorum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

EPITOME LIB. CVIII.

C. Cæſar Gallos ad Alexiam vicit, omneſque Galliæ civitates, quæ in armis fuerant, in deditionem accepit. C. Caſſius, quæſtor M. Craſſi, Parthos, qui in Syriam tranſcenderant, cecidit. In petitione conſulatus M. Cato repulſam tulit; creatis conſulibus Ser. Sulpitio, & M. Marcello. C. Cæſar Bellovacos cum aliis Gallorum populis domuit. Præterea contentiones inter conſules, de ſucceſſore C. Cæſari mittendo, agente in ſenatu M. Marcello conſule, ut Cæſar ad petitionem conſulatus veniret, quum is lege lata in id tempus conſulatus provincias obtinere deberet; reſque à M. Bibulo geſtas in Syria, continet.

EPITOME LIB. CIX.

CAuſſa civilium armorum & initia referuntur, contentioneſque de ſucceſſore C. Cæſari mittendo, quum ſe dimiſſurum exercitum negaret, niſi à Pompeio dimitterentur. & C. Curionis, tribuni plebis, primum adverſus Cæſarem, dein pro Cæſare actiones continet; quum ſenatusconſultum factum eſſet, ut ſucceſſor Cæſari mitteretur. M. Antonio, & Q. Caſſio, tribunis plebis, quoniam interceſſionibus id ſenatusconſultum impediebant, urbe pulſis; mandatum à ſenatu Conſulibus, & Cn. Pompeio, ut viderent, ne quid Reſpublica detrimenti caperet. C. Cæſar, bello inimicos perſecuturus, cum exercitu in Italiam venit: Corfinium cum L. Domitio & L. Lentulo cepit, eoſque dimiſit. Cn. Pompeium, ceteroſque partium ejus, Italia expulit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

EPITOME LIB. CX.

C. Cæſar Maſſiliam, quæ portas ipſi clauſerat, obſedit: & relictis in obſidione urbis ejus legatis, C. Trebonio, & D. Bruto, profectus in Hiſpaniam, L. Afranium, & C. Petreium, legatos Cn. Pompeii, cum ſeptem legionibus ad Ilerdam in deditionem accepit, omneſque incolumes dimiſit: Varrone quoque, legato Pompeii, cum exercitu in poteſtatem ſuam redacto, Gaditanis civitatem dedit. Maſſilienſes, duobus navalibus præliis victi, poſt longam obſidionem poteſtati Cæſaris ſe permiſerunt. C. Antonius, legatus Cæſaris, male contra Pompeianos rebus geſtis, in Illyrico captus eſt. in quo bello Opitergini Tranſpadani Cæſaris auxiliares, rate ſua ab hoſtilibus navibus clauſa, potius quam in poteſtatem hoſtium venirent, inter ſe concurrentes occubuerunt. C. Curio legatus in Africa, cum proſpere adverſus Varum, Pompeianarum partium ducem, pugnaſſet, à Juba rege Mauritaniæ cum exercitu cæſus eſt. C. Cæſar in Græciam trajecit.

EPITOME LIB. CXI.

M. Cælius Rufus prætor quum ſeditiones in urbe concitaret, novarum tabularum ſpe plebe ſollicitata, abrogato magiſtratu pulſus urbe, Miloni exuli, qui fugitivorum exercitum contraxerat, ſe conjunxit. Uterque, quum bellum molirentur, interempti ſunt. Cleopatra, Ægypti regina, à Ptolemæo fratre regno pulſa eſt. Propter Q. Caſſii prætoris avaritiam crudelitatemque, Cordubenſes in Hiſpania cum duabus Varronis legionibus à partibus Cæſaris deſciverunt. Cn.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Pompeius ad Dyrrhachium obſeſſus à Cæſare, & præſidiis ejus cum magna clade diverſæ partis expugnatis, obſidione liberatus, tranſlato in Theſſaliam bello, apud Pharſaliam acie victus eſt. Cicero in caſtris remanſit; vir nihil minus quam ad bella natus. omnibuſque adverſarum partium, qui ſe poteſtati victoris permiſerunt, Cæſar ignovit.

EPITOME LIB. CXII.

TRepidatio victarum partium per diverſas orbis terrarum partes, & fuga, referuntur. Cn. Pompeius quum Ægyptum petiſſet, juſſu Ptolemæi regis pupilli, auctore Theodoto præceptore, cujus apud regem maxima erat auctoritas, & Photino, occiſus eſt ab Achilla, cui delegatum id erat facinus, in navicula, antequam in terram exiret. Cornelia uxor, & Sex. Pompeius filius, in Cyprum refugerunt. Cæſar poſt tertium diem inſecutus, quum ei Theodotus caput Pompeii & annulum obtuliſſet, & infenſus eſt, & illacrymavit: ſine periculo Alexandriam tumultuantem intravit. Cæſar, dictator creatus, Cleopatram in regnum Ægypti reduxit, & inferentem bellum iiſdem auctoribus Ptolemæum, quibus Pompeium interfecerat, cum maximo ſuo diſcrimine vicit. Ptolemæus, dum fugit, in Nilo navicula ſubſedit. Præterea laborioſum M. Catonis in Africa, per deſerta, cum legionibus iter, & bellum à Cn. Domitio contra Phraatem proſpere geſtum, continet.

EPITOME LIB. CXIII.

COnfirmatis in Africa Pompeianis partibus, earum imperium P. Scipioni delatum eſt; Catone, cui ex æquo

ſuo deferebatur, cedente. Et quum de diruenda urbe Utica, propter favorem civitatis ejus in Cæſarem, deliberaretur, idque ne fieret, M. Cato renuiſſet, Juba ſuadente, ut dirueretur; tutela ejus, & cuſtodia mandata eſt Catoni. Inde Pompeius, Magni filius, in Hiſpania contractis viribus, quarum ducatum nec Afranius nec Petreius excipere volebant, bellum adverſus Cæſarem renovavit. Pharnaces, Mithridatis filius, rex Ponti, ſine ulla belli mora victus eſt. Quum ſeditiones Romæ à P. Dolabella, tribuno plebis, legem ferente de novis tabulis, excitatæ eſſent, & ex ea cauſſa plebs tumultuaretur, inductis à M. Antonio, magiſtro equitum, in urbem militibus, octingenti è plebe cæſi ſunt. Cæſar, veteranis cum ſeditione miſſionem poſtulantibus, dedit. & quum in Africam trajeciſſet, contra copias Jubæ regis cum diſcrimine magno pugnavit.

EPITOME LIB. CXIV.

Bellum in Syria Cæcilius Baſſus, eques Romanus, Pompeianarum partium, excitavit; relicto à legione Sexto Cæſare, quæ ad Baſſum tranſierat: occiſoque eo, Cæſar Scipionem prætorem, Afranium, Jubamque vicit ad Thapſum, caſtris eorum expugnatis. Cato, audita re, quum ſe percuſſiſſet Uticæ, & interveniente filio curaretur, inter ipſam curationem reſciſſo vulnere exſpiravit, anno ætatis quadrageſimo nono. Petreius Jubam ſeque interemit. P. Scipio, in nave circumventus, honeſtæ morti vocem quoque adjecit. quærentibus enim imperatorem hoſtibus, dixit, Imperator bene ſe habet. Fauſtus & Afranius occiſi. Catonis filio venia data: Brutus, legatus Cæſaris, in Gallia Bellovacos rebellantes prælio vicit.

EPITOME LIB. CXV.

CÆſar quatuor triumphos duxit; ex Gallia, ex Ægypto, ex Ponto, & Africa: epulum, & omnis generis ſpectacula dedit. M. Marcello conſulari, ſenatu rogante, reditum conceſſit. qui Marcellus beneficio ejus frui non potuit, à Cn. Magio Chiloce, cliente ſuo, Athenis occiſus. Et cenſum egit, quo cenſa ſunt civium capita centum quinquaginta millia: profectuſque in Hiſpaniam adverſus Sex. Pompeium, multis utrimque expeditionibus factis, & aliquot urbibus expugnatis, ſummam victoriam cum maximo diſcrimine ad Mundam urbem conſecutus eſt. Pompeius Sex. effugit.

EPITOME LIB. CXVI.

C. Cæſar ex Hiſpania quintum triumphum egit. & quum plurimi maximique honores ei à ſenatu decreti eſſent; inter quos, ut Pater Patriæ appellaretur, & ſacroſanctus, ac Dictator in perpetuum eſſet, invidiæ cauſſam adverſum eum præſtitere, quod ſenatui deferenti hos honores, quum ante ædem Veneris Genitricis ſederet, non aſſurrexit: & quod, M. Antonio conſule, collega ſuo, inter Lupercos currente, diadema capiti ſuo impoſitum in ſella repoſuit: & quod Epidio Marullo, & Cæſetio Flavo, tribunis plebis, invidiam ei tamquam regnum affectanti moventibus, poteſtas abrogata eſt. Ex iis cauſis conſpiratione in eum facta (cujus capita fuerunt M. Brutus, & C. Caſſius, & ex Cæſaris partibus D. Brutus, & C. Trebonius) in curia Pompeii occiſus eſt viginti tribus vulneribus, occupatumque ab interfectoribus ejus Capitolium. Oblivione deinde cædis ejus à ſenatu decreta, obſidibus Antonii & Lepidi liberis acceptis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ptis, conjurati à Capitolio deſcenderunt. Teſtamen- Cæſaris hæres ex parte dimidia inſtitutus C. Octa- us, ſororis nepos, & in nomen adoptatus eſt. Cæſaris rpus, quum in campum Martium deferretur, à plebe te roſtra crematum eſt. Dictaturæ honos in perpe- um ſublatus eſt. C. Amatius, humillimæ ſortis homo, i ſe C. Marii filium ferebat, quum apud credulam ebem ſeditiones moveret, interfectus eſt.

EPITOME LIB. CXVII.

C. Octavius Romam ex Epiro venit (eo enim illum Cæſar præmiſerat bellum in Macedonia geſtu- s;) omnibuſque proſperis exceptus, etiam nomen æſaris ſumpſit. In confuſione rerum, ac tumultu, Le- dus pontificatum maximum intercepit. Sed M. Anto- us Conſul quum impotenter dominaretur, legemque provinciarum permutatione per vim tuliſſet, & Cæ- rem quoque, petentem ut ſibi adverſum avunculi per- ſſores adeſſet, magnis injuriis affeciſſet; Cæſar, & ſibi, Reipublicæ vires contra eum paraturus, deductos in olonias veteranos excitavit. Legiones quoque, quarta Martia, ſigna ab Antonio ad Cæſarem tulerunt. de- de & complures ſævitia M. Antonii paſſim in caſtris is trucidati, quia ſuſpecti erant, & ad Cæſarem deſci- erunt. D. Brutus, ut petenti Ciſalpinam Galliam An- onio obſiſteret, Mutinam cum exercitu occupavit. ræterea diſcurſus utriuſque partis virorum ad accipien- las provincias, apparatuſque belli, continet.

EPITOME LIB. CXVIII.

M. Brutus in Græcia, ſub prætextu Reipublicæ, & ſuſcepti contra M. Antonium belli, exercitum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

cui Vatinius præerat, cum provincia in poteſtatem ſuam redigit. C. Cæſari, qui primus Reipublicæ arma ſumpſerat, proprætoris imperium à ſenatu datum eſt cum conſularibus ornamentis, adjectumque, ut ſenator eſſet. M. Antonius D. Brutum Mutinæ obſedit, miſſique ad eum legati à ſenatu de pace, parum ad eam componendam valuerunt. Populus Romanus ſaga ſumpſit. M. Brutus in Epiro C. Antonium prætorem, cum exercitu, poteſtati ſuæ ſubjecit.

EPITOME LIB. CXIX.

C. Trebonius in Aſia, fraude P. Dolabellæ, occiſus eſt. ob id facinus Dolabella hoſtis à ſenatu judicatus eſt. Quum Panſa Conſul male adverſus Antonium pugnaſſet, A. Hirtius Conſul cum exercitu ſuperveniens, fuſis M. Antonii copiis, fortunam utriuſque partis æquavit. Victus deinde ab Hirtio & Cæſare Antonius, in Galliam confugit; & M. Lepidum cum legionibus, quæ ſub ipſo erant, ſibi junxit; hoſtiſque à ſenatu cum omnibus, qui intra præſidia ejus erant, judicatus eſt. A. Hirtius, qui poſt victoriam ipſis in hoſtium caſtris ceciderat, & L. Panſa è vulnere, quod in adverſo prælio acceperat, defunctus, in campo Martio ſepulti ſunt. Adverſus C. Cæſarem, qui ſolus è tribus ducibus ſupererat, parum gratus ſenatus fuit: qui, D. Bruto obſidione Mutinenſi à Cæſare liberato, honore triumphi decreto, Cæſaris militumque ejus mentionem non ſatis gratam habuit: ob quæ C. Cæſar, reconciliata per M. Lepidum cum M. Antonio gratia, Romam cum exercitu venit. & perculſis adventu ejus iis qui in eum iniqui erant, cum annos novendecim haberet, conſul creatus eſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Epitome Lib. CXX.

C Æſar Conſul, legem tulit de quæſtione habenda in eos, quorum opera pater occiſus eſſet: poſtulatique ea lege M. Brutus, C. Caſſius, D. Brutus, abſentes damnati ſunt. Quum M. Antonio vires Aſinius quoque Pollio, & M. Munatius Plancus cum exercitibus ſuis adjuncti ampliaſſent, & D. Brutus, cui ſenatus, ut perſequeretur Antonium, mandaverat, relictus à legionibus ſuis profugiſſet; juſſu Antonii, in cujus poteſtatem venerat, à Capeno Sequano interemptus eſt. Cæſar pacem cum Antonio & Lepido fecit: ita, ut Tres viri Reipub. conſtituendæ per quinquennium eſſent, ipſe, & Lepidus, & Antonius, & ut ſuos quiſque inimicos proſcriberent. in qua proſcriptione plurimi equites Romani cxxx ſenatorum nomina fuerunt, & inter eos L. Paulli fratris M. Lepidi, & L. Cæſaris Antonii avunculi, & M. Ciceronis. hujus occiſi à Popilio, legionario milite, quum haberet annos ſexaginta tres, caput quoque cum manu dextra in roſtris poſitum eſt. Præterea res à M. Bruto in Græcia geſtas continet.

Epitome Lib. CXXI.

C. Caſſius, cui mandatum à ſenatu erat, ut Dolabellam, hoſtem judicatum, bello perſequeretur; auctoritate Reipublicæ adjutus, Syriam cum tribus exercitibus, qui in eadem provincia erant, in poteſtatem ſuam redegit: Dolabellam in urbe Laodicæa obſeſſum mori coegit. M. quoque Bruti juſſu C. Antonius captus, occiſus eſt.

EPITOME LIB. CXXII.

M. Brutus adverſus Thracas parum proſpere rem geſſit: omnibuſque tranſmarinis provinciis exercitibuſque in poteſtatem ejus & C. Caſſii redactis, coïerunt Smyrnæ uterque ad ordinanda belli futuri conſilia. M. Meſſalæ Publicolam fratrem victum, communi conſilio condonaverunt.

EPITOME LIB. CXXIII.

SEx. Pompeius, Magni filius, lectis ex Epiro proſcriptis ac fugitivis, cum exercitu diu, ſine ulla loci cujuſquam poſſeſſione, prædatus in mari, Meſſanam oppidum in Sicilia primum, deinde totam provinciam occupavit: occiſoque A. Pompeio Bithynico prætore, Q. Salvidienum, legatum Cæſaris, navali prælio vicit. Cæſar, & Antonius, cum exercitibus in Græciam trajecerunt; bellum contra Brutum & Caſſium geſturi. Q. Cornificius in Africa T. Seſtium, Caſſianarum partium ducem, prælio vicit.

EPITOME LIB. CXXIV.

C. Cæſar, & Antonius, apud Philippos vario eventu contra Brutum & Caſſium pugnaverunt. ita ut utriuſque dextra cornua vincerent. & caſtra quoque utrimque ab iis, qui vicerant, expugnarentur. Sed inæqualem fortunam partium, mors Caſſii fecit: qui quum in eo cornu fuiſſet, quod pulſum erat, totum exercitum fuſum ratus, mortem ſibi conſcivit. Altero deinde prælio victus M. Brutus & ipſe vitam finivit; exorato Stratone, fugæ comite, ut ſibi gladium adjiceret, annorum circiter quadraginta. Inter quos Q. Hortenſius occiſus eſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Epitome Lib. CXXV.

C. Cæſar, relicto Antonio, tranſmarinæ provinciæ ex parte imperium ei ceſſit: reverſus in Italiam, veteranis agros diviſit. Seditiones exercitus ſui, quas corrupti à Fulvia, M. Antonii uxore, milites contra imperatorem ſuum concitaverant, cum gravi periculo inhibuit. L. Antonius conſul, M. Antonii frater, eadem Fulvia conciliante, bellum Cæſari intulit: receptis in partes ſuas populis, quorum agri veteranis aſſignati erant; & M. Lepido, qui cuſtodiæ urbis cum exercitu præerat, fuſo, hoſtiliter in urbem irrupit.

Epitome Lib. CXXVI.

C. Cæſar, quum eſſet annorum viginti trium, obſeſſum in oppido Peruſiæ L. Antonium, conatumque aliquoties erumpere, & repulſum fame, coëgit in deditionem venire, ipſique & omnibus militibus ejus ignovit. Peruſiam diruit. Redactis in poteſtatem ſuam omnibus diverſæ partis exercitibus, bellum citra ullum ſanguinem confecit.

Epitome Lib. CXXVII.

Parthi Labieno, qui Pompeianarum partium fuerat, duce, in Syriam irruperunt; victoque Decidio Saxa, M. Antonii legato, univerſam eam provinciam occupaverunt. M. Antonius quum ad bellum contra Cæſarem gerendum incitaretur, uxore Fulvia dimiſſa, ne concordiæ ducum obſtaret; pace facta cum Cæſare, ſororem ejus Octaviam in matrimonium duxit. Q. Salvidienum, conſilia neſaria contra Cæſarem molitum, indicio

dicio ſuo protraxit. iſque damnatus, mortem ſibi conſcivit. P. Ventidius, Antonii legatus, Parthos, prælio victos, Syria expulit; Labieno eorum duce occiſo. Quum vicinus Italiæ hoſtis Sex. Pompeius Siciliam teneret, & annonæ commercium impediret, cum eo poſtulatam pacem Cæſar & Antonius fecerunt; ita ut Siciliam provinciam haberet. Præterea motus Africæ, & bella geſta, continet.

EPITOME LIB. CXXVIII.

QUum Sex. Pompeius rurſus latrociniis mare infeſtum redderet, nec pacem, quam acceperat, præſtaret, Cæſar, neceſſario bello contra eum ſuſcepto, duobus navalibus præliis dubio eventu pugnavit. L. Ventidius, legatus M. Antonii, Parthos in Syria prælio vicit, regemque eorum interemit. Judæi quoque à legatis Antonii ſubacti ſunt. Præterea belli apparatum continet.

EPITOME LIB. CXXIX.

ADverſus Sex. Pompeium vario eventu navalibus certaminibus pugnatum eſt: ita ut ex duabus Cæſaris claſſibus, altera, cui Agrippa præerat, vinceret; altera, quam Cæſar duxerat, deleta, expoſiti in terram milites in magno periculo eſſent. Victus deinde Pompeius in Siciliam profugit. M. Lepidus, qui ex Africa velut ad ſocietatem belli contra Sex. Pompeium à Cæſare gerendi trajecerat; quum bellum Cæſari quoque inferret; relictus ab exercitu, abrogato triumviratus honore, vitam impetravit. M. Agrippa navali corona à Cæſare donatus eſt: qui honos nemini ante eum habitus erat.

EPITOME LIB. CXXX.

M. Antonius, dum cum Cleopatra luxuriaretur, tarde Mediam ingreſſus, bellum, cum legionibus ctodecim & ſexdecim millibus equitum, Parthis intu-t: & quum, duabus legionibus amiſſis, nulla re pro-pere cedente, retro rediret, inſecutis ſubinde Parthis, t ingenti trepidatione, & magno totius exercitus peri-ulo, in Armeniam reverſus eſt; viginti & uno diebus ecenta millia fuga emenſus. Circa octo millia homi-um tempeſtatibus amiſit. tempeſtates quoque infeſtas per tam infeliciter ſuſceptum Parthicum bellum culpa a paſſus eſt; quia hiemare in Armenia nolebat, dum d Cleopatram feſtinat.

EPITOME LIB. CXXXI.

S Ex. Pompeius, quum in fidem M. Antonii veniret, bellum adverſus eum in Aſia moliens, oppreſſus à gatis ejus, occiſus eſt. Cæſar ſeditionem veteranorum, um magna pernicie motam, inhibuit. Japidas & Dal-atas, & Pannonios, ſubegit. Antonius Artavaſdem, rmeniæ regem, fide data perductum in vincula con-ci juſſit, regnumque Armeniæ filio ſuo, ex Cleopatra ato, dedit: quam uxoris loco, jam pridem captus amo-ejus, habere cœperat.

EPITOME LIB. CXXXII.

CÆſar in Illyrico Dalmatas domuit. Quum M. Antonius ob amorem Cleopatræ, ex qua duos filios abebat, Philadelphum & Alexandrum, neque in ur-em venire vellet, neque finito triumviratus tempore nperium deponere; bellumque moliretur, quod urbi taliæque inferret; ingentibus tam navalibus quam ter-ſtribus copiis ob hoc contractis, remiſſoque Octaviæ

ſorori

ſorori Cæſaris repudio; Cæſar in Epirum cum exercitu trajecit. Pugnæ deinde navales & prælia equeſtria ſecunda Cæſaris feruntur.

EPITOME LIB. CXXXIII.

M. Antonius, ad Actium claſſe victus, Alexandriam profugit, obſeſſuſque à Cæſare, in ultima rerum deſperatione, præcipue occiſæ Cleopatræ falſo rumore impulſus, ſe ipſe interemit. Cæſar, Alexandria in poteſtatem redacta, Cleopatra, ne in arbitrium victoris veniret, voluntaria morte defuncta, in urbem reverſus, tres triumphos egit; unum ex Illyrico, alterum ex Actiaca victoria, tertium de Cleopatra: impoſito fine civilibus bellis altero & viceſimo anno. M. Lepidus, Lepidi, qui triumvir fuerat, filius, conjuratione contra Cæſarem facta, bellum moliens, oppreſſus & occiſus eſt.

EPITOME LIB. CXXXIV.

C. Cæſar, rebus compoſitis, & omnibus provinciis in certam formam redactis, Auguſtus quoque nominatus eſt: & menſis Sextilis in honorem ejus appellatus eſt. Quum ille conventum Narbone ageret, cenſus à tribus Galliis, quas Cæſar pater vicerat, actus. Bellum contra Baſtarnas, & Mœſos, & alias gentes, à M. Craſſo geſtum, refertur.

EPITOME LIB. CXXXV.

Bellum à M. Craſſo adverſus Thracas, & à Cæſare adverſus Hiſpanos, geſtum refertur: & Salaſſi, gens Alpina, perdomiti.

Epitome Lib. CXXXVI.

RHetia à Tiberio Nerone, & Druſo, Cæſaris privigno, domita. Agrippa, Cæſaris gener, mortuus. à Druſo cenſus actus eſt.

Epitome Lib. CXXXVII.

CIvitates Germaniæ, cis Rhenum & trans Rhenum poſitæ, oppugnantur à Druſo: & tumultus, qui ob cenſum exortus in Gallia erat, compoſitus. Ara D. Cæſari, ad confluentem Araris & Rhodani, dedicata; ſacerdote creato C. Julio Vercondaridubio Æduo.

Epitome Lib. CXXXVIII.

THraces domiti à L. Piſone: item Cheruſci, Tenchteri, Catti, aliæque Germanorum trans Rhenum gentes ſubactæ à Druſo referuntur. Octavia, ſoror Auguſti, defuncta; ante amiſſo filio Marcello: cujus monimenta ſunt, theatrum & porticus, nomini ejus dicata.

Epitome Lib. CXXXIX.

BEllum, contra Tranſrhenanas gentes à Druſo geſtum, refertur. in quo inter primores pugnaverunt Senectius & Anectius, tribuni civitatis Nerviorum. Dalmatas & Pannonios Nero, frater Druſi, ſubegit. Pax cum Parthis facta eſt, ſignis à rege eorum, quæ ſub Craſſo & poſtea ſub Antonio, capta erant, redditis.

EPITOME LIB. CXL.

BEllum, adverſus Germanorum trans Rhenum civitates geſtum à Druſo, refertur. ipſe ex fractura, equo ſuper crus ejus collapſo, triceſimo die quam id acciderat, mortuus eſt. corpus à Nerone fratre, qui nuntio valetudinis evocatus raptim adcurrerat, Romam pervectum, & in C. Julii tumulo conditum. Laudatus eſt à Cæſare Auguſto vitrico: & ſupremis ejus plures honores additi.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

EXCERPTIONES CHRONOLOGICÆ AD FLORUM;

Ita concinnatæ, ut prior cifra librum, altera caput, tertia verſum, tibi oſtendat.

Anni ante Chriſtum.	*Italiæ cultores primi Aborigines fuere, quorum rex Saturnus: poſt hunc tertio loco Faunus, ſub quo*	Anni ante Urbem Conditam.	
130	*Evander in Italiam venit*, 1.1.9.	480	*Gedeon Iſraëlis judex moritur.*
121		471	*Atheas Ponticis gentibus imperat*, 3.5.1.
181		431	*Troia capta.*
179	*Æneas in Italiam venit*, 1.1.9. *Lavinium conditur*, 1.1.4.	429	*Agamemnon occiditur.* *Iephtha, Ebzan, Elon, Abdon, Iſraëlem judicant.*
149	*Alba condita*, 1.1.4.	399	
82		132	*Dido Carthaginem condit*, 2.15.17.
93	*Amulius Numitorem regno pellit*, 1.1.4.	43	
76	*Romulus naſcitur*, 1.1.1.	26	*Uſias rex Iudæ.* *Zacharias, Sallum, Menahem, reges Iſraëlis.*
52	*Amulium deturbat*, 1.1.5.	2	*Ezechias rex naſcitur.*
50	*Roma condita*, 1.1.7. *cujus ita primus rex* ROMULUS *regnat per annos* XXXVII.	Anni ab Urbe condita.	*Micha Propheta.*

Anni ante N. C.		Anni ante U. C.	
747	*Raptus Sabinarum*, 1.1.10.	3	
746	*Spolia opima prima*, 1.1.11.	4	
743	*Sabini, ex hoſtibus, Romæ cives fiunt*, 1.1.14.	7	*Pekah rex Iſraëlis, incurrit in Iudæam.* *Hieroſolyma obſidetur.*
721	*Romulus Veientes vincit*, 1.1.11.	29	*Salmanaſſar expugnat Samariam.*
713	*Romulus moritur*, 1.1.16.	37	
	NUMA POMPILIUS, ſecundus rex Romanorum, pacifice regnat per annos XLIII, 1.2.	38	*Nahum Propheta.* *Ezechias, Manaſſes, reges Iudæ.*
669	*TULLUS HOSTILIUS, tertius rex Romanorum, regnat per annos XXXII*, 1.3.	81	
664	*Pugna Tergeminorum*, 1.3.3.	86	
662	*Alba diruta*, 1.3.9.	88	
		106	*Tarentus conditur*, 1.18.2. *Ammon rex Iudæ.*
644			
637	*ANCUS MARCIUS, quartus rex Romanorum, regnat per annos XXIV.*	113	
624	*Oſtia condita.*	126	
			Ioſias rex Iudæ.
613	*TARQUINIUS PRISCUS, quintus rex Romanorum, regnat per annos XXXVIII.*	137	*Ioſias moritur, ſuccedunt filii.* *Nebucadnezar Hieroſolymam venit.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Anni ante N. C.	
99	*Tuſci vincuntur*, 1.5.5.
88	
75	*SERVIUS TULLIUS, ſextus rex Romanorum, regnat per annos XLIV*, 1.6.
63	*Cenſus inſtituitur*, 1.6.3.
31	*TARQUINIUS SUPERBUS, rex Romanorum ultimus, regnat per annos XXV*, 1.7.
24	*Sueſſa Pometia capitur*, 1.7.5.
19	
15	*Gabii urbs capitur*, 1.7.7.
14	*Capitolium conditum*, 1.7.8.
06	*Imperium regibus abrogatur, quum duraſſet annos CCXLIV.*
	Conſulatus origo, 1.9.1.
	Brutus filios ſecuri percutit, 1.9.5.
	Porſena Romam obſidet, 1.10.1.

Anni ab U.C.	
151	*Daniel interpretatur Nebucadnezaris ſomnium.* *Ieremias vaticinatur.*
162	*Galli in Italiam veniunt*, 1.13.5.
175	*Ezechiel vaticinatur.*
187	*Iechonias olim rex Iudæ carcere liberatur.*
219	*Cyrus Iudæos reſtituit.* *Templum reficitur.*
226	
231	*Septem Perſæ regnum Magis eripiunt*, 3.5.1.
235	*Darius rex Perſarum.* *Haggæus & Zacharias vaticinantur.*
236	*Babylon opera Zopyri capitur.*
244	*Bellum Ionicum geritur.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Anni ante N. C.		Anni ab U.C.	
	Horatius, Mucius, Clœlia, clarent, 1.10.3. *Brutus & Aruns Tarquinius mutuis vulneribus cadunt,* 1.10.8.		*Pythagoras moritur.*
493	*Poſthumius dictator Latinos vincit,* 1.11.	257	
491	*Plebs ſecedit in ſacrum montem,* 1.23.1.	259	
490	*Corioli capiuntur. unde Coriolanus,* 1.11.9.	260	
489		261	*Darius exercitum mittit contra Athenienſes,* 2.8.2.
488	*Coriolanus exulat,* 1.22.3.	262	
482	*Spurius Caſſius interficitur ob affectatum regnum,* 1.26.4.	268	
481		269	*Xerxes montem Athon perfodit,* 2.8.2.
476	*Fabii privatum bellum cum Veientibus gerunt,* 1.12.1.	274	
470	*Volerone duce fracti Coſ. faſces,* 1.22.2.	280	
468	*Appii exercitus non vult vincere,* 1.22.2.	282	*Artaxerxes rex Perſarum. Eſras Hieroſolymam venit.*
448	*Decemviri creantur,* 1.24.1.	302	
446	*Decemviratus tollitur,* 1.24.3.	304	*Nehemias Hieroſolymam venit.*

Anni ante N. C.		Anni ab U. C.	
			Herodotus hiſtoriam ſcribit.
425	*Spolia opima ſecunda*, 1. 12. 9.	325	*Thucydides hiſtoriam ſcribit.*
410	*P. Poſthumius Albus trib. mil. conſulari poteſtate, lapidatur à militibus*, 1. 22. 2.	340	*Bellum Siculum cum Athenienſibus.* *Dionyſius major, Siciliæ tyrannus.*
401	*Veii obſeſſi*, 1. 12. 8. *Stipendia incipiunt*, ibidem.	349	
399	*Hiematur ſub pellibus*, ibidem.	351	*Artaxerxes Mnemon, rex Perſarum.*
392	*Faliſci Camillo ſe dedunt*, 1. 12. 3. *Fidenæ conflagrant*, ibidem.	358	
391	*Veii capti*, 1. 12, 9.	359	*Plato philoſophatur.*
386	*Camillus exulat*, 1. 22. 4.	364	
385	*Roma CAPTA*, 1. 13. 14.	365	*Pax tota Græcia.*
384	*Camillus finitimos vincit*, 1. 13. 19.	366	*Xenophon hiſtoriam*
379	*M. Manlius de ſaxo Tarpeio dejicitur*, 1. 26. 8.	371	*ſcribit.* *Ariſtoteles naſcitur.*
362	*C. Licinius Stolo, ſenatui conſortium conſulatus extorquet*, 1. 26. 4.	388	
355	*Galli vincuntur ad Anienem*, 1. 13. 20. *inde Torquatus.*	395	*Philippus M., rex Macedoniæ.*
343	*Galli vincuntur in agro Pomtino*, ibid. *inde Corvini.*	407	*Templum Dianæ Epheſi conflagrat, dum Alexander naſcitur.*

Anni ante N. C.		Anni ab U. C.	
			Dionyſius Corinthi.
337	*Campani concedunt in ditionem Romanorum*, 1. 16. 2. *Unde natum bellum Samniticum, quod duravit annis circiter L.*	413	
334	*Manlius filium contra imperium pugnantem occidit*, 1. 14. 2.	416	*Alexander M. rex Macedoniæ.*
332	*Roſtra nomen accipiunt ex ſpoliis Antiatibus*, 1. 11. 10.	418	*Darius Perſarum rex interficitur. Hieroſolyma capitur à Ptolemæo. Agathocles Siciliæ tyrannus.*
317	*Clades Caudina*, 1. 16. 9.	433	*Theophraſtus Philoſophatur.*
316	*Papirius Samnitibus jugum reponit*, 1. 16. 12.	434	
307		443	*Lyſimachia condita*, 2. 8. 7.
305	*Saltus Ciminius penetratus*, 1. 17. 4.	445	*Demetrius Poliorcetes, rex Aſiæ.*
303	*Decius Mus ſe devovet*, 1. 17. 7.	457	*Demetrius Poliorcetes, rex Macedoniæ.*
288	*Curius Sabinos vincit*, 1. 15. 2. *Hoc anno bello Samnitico finis impoſitus, cum duraſſet annis L*, 1. 16. 8.	462	*Pyrrhus, rex Macedoniæ.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

nni ante N. C.		Anni ab U. C.	
84	*Plebs ſecedit in Ianiculum*, 1. 25.	466	*Ptolemæus Philadelphus, rex Ægypti.*
81	*Dolabella Gallos vincit*, 1. 13. 21.	469	*Regnum Tuſcorum finitum.*
79	*Bellum Tarentinum*, 1. 18.	471	
78	*Pyrrhus Tarentinis auxilio venit*, 1. 18. 6. *Pugnat cum Romanis ad Heracleam*, 1. 18. 7.	472	*Ptolemæus Ceraunus, rex Macedoniæ.*
76	*Iterum ad Aſculum*, 1. 18. 9.	474	*Galli in Aſiam veniunt, unde Gallogræcia*, 2. 11. 3.
73	*Poſtremo in Aruſinis campis*, 18. 11. *Fabricius cenſor Rufinum notat*, 1. 18. 22.	477	*Aratus Phænomena ſcribit. Sacra Biblia tranſlata per LXX interpretes.*
66	*Picentes vincuntur*, 1. 19.	484	
64	*Sallentini vincuntur*, 1. 20.	486	
63	*Volſinienſium ſervi puniuntur*, 1. 21. 3. *Hoc modo Italia facta Romanorum*, 2. 1. 2.	487	
62	*Romani in Siciliam navigant*, 2. 2. 5. *Unde natum bellum Punicum primum, quod duravit annis circiter XXIV.*	488	*Antigonus, rex Macedoniæ, Gallos vincit. Nicomedia conditur. Zeno Stoicus moritur.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Anni ante N. C.		Anni ab U.C.	
258	C. Duillius Nepos Coſ. Pœnos navali prælio ſuperat, 2. 2. 7. Cn.Cornelius Scipio Aſina cos. capitur à Pœnis, 2. 2. 11.	492	Antiochus Theos, rex Syriæ.
257	L.Cornelius Scipio Cos. in Sardinia & Corſica Pœnos vincit, 2. 2. 15.	493	Ptolemæus Philadelphus cum Antiocho bellum gerit.
256	A. Atilius Calatinus cos. in Sicilia Pœnos vincit, 2. 2. 12.	494	
254	M. Atilius Regulus cos. bellum in Africam transfert, 2. 2. 17.	496	
253	Xantippus Regulum vincit, 2. 2. 23.	497	Antigonus Athenas capit.
248	L. Cæcilius Metellus procos. Pœnos cædit, 2. 2. 27.	502	Aratus Sicyonius, dux Achæorum.
	Regulus pacem cum Pœnis diſſuadet, 2. 2. 24.		
247	P. Claudius Pulcer Cos. claſſem amittit, 2. 2. 29.	503	Ptolemæus Evergetes, rex Ægypti.
243	M. Fabius Buteo Cos. Pœnos cædit, 2. 2. 30.	507	
239	C. Lutatius Catulus Cos. primo bello Punico finem imponit, 2. 2. 33. Duravit autem annis XXIV.	511	Attalus Pergamenum regnum conſtituit. Arſaces Parthorum regnum conſtituit.
235	Q. Fulvius Flaccus Cos. Ligures vincit, 2. 3. 5.	515	

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Anni ante N. C.		Anni ab U. C.	
35		515	*Annibal patri jurat ad aram ſe hoſtem pop. Rom. futurum*, 2.6.2.
33	*Ianus clauſus*, 2.3.1.	517	
2	*Ligures Romanis bellum faciunt*, 2.3.2.	518	
8	*Teutana legationem Rom. violat*, 2.5.3.	522	
7	*Illyrii vincuntur*, 2.5.4.	523	*Demetrius, rex Macedoniæ, Philippi pater, moritur.*
26		524	*Carthago Hiſpana*
25	*Saguntus fœdere Romanorum & Pœnorum in libertatem excipitur*, 2.6.4.	525	*conditur. de qua*, 2.6.39.
23	*L. Æmilius Pappus cos. Gallos vincit*, 2.4.3.	527	*Seleucus & Antiochus fratres, Syriæ reges, moriuntur.*
21	*C. Flaminius Nepos cos. Gallos vincit*, 2.4.4.	529	*Antigonus Tutor, Macedoniæ rex, Spartam occupat.*
20	*M. Claudius Marcellus cos. de Viridomaro Gallo opima refert*, 2.4.5.	530	*Philippus, rex Macedoniæ penultimus.*
17	*Saguntus deleta*, 2.6.12. *Romani legatione Carthaginem miſſa, dedi poſtulant Annibalem*, 2.6.7.	533	*Philippus cum Ætolis bellum gerit. Antiochus cum Ptolemæo.* *Philippus Peloponneſum occupat.*
16	*Annibal Alpes tranſit*, 2.6.9. *unde bellum Punicum ſecundum, quod duravit annis*	534	*Attalus cum Gallis contra Achæum pugnat.* *Carthaginienſium claſſis*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Anni ante N. C.		Anni ab U.C.	
	circiter XVI.		*ſis ad reciperandam Siciliam miſſa, vincitur.*
	Cn. Scipio in Hiſpaniam mittitur, 2.6.36: 2.17.6.		*Hiero, rex Syracuſanus, Romanos juvat.*
	P. Cornelius Scipio, poſt Africanus, prætextatus adhuc, patrem ſervat, 2.6.10.		
215	*Annibal Sempronium vincit*, 2.6.12. *Et C. Flaminium Nepotem cos. II*, 2.6.13.	535	*Cn. Scipio in Hiſpania claſſem Carthaginenſium capit. & Mandonium Hiſpaniæ regulum vincit.*
	P. Scipio procos. in Hiſpaniam venit, 2.6.36: 2.17.6. *Q. Fabius Maximus dictator Annibalem cunctando macerat*, 2.6.27.		*Antiochus vincitur à Ptolemæo.* *Philippus urbes aliquot Pæonum occupat, & cum Illyriis bellum gerit.*
214	*Clades Cannenſis*, 2.6.15.	536	*Antiochus Achæum bello perſequitur.*
	Annibal Capuam occupat, 2.6.21.		*Aſdrubal in Hiſpania Carpeſios vincit.*
	Ad Nolam vincitur à Marcello, 2.6.29.		*Pruſias, rex Bithyniæ, Gallos cædit.*
213	*Iterum.* *Sardi vincuntur à T. Manlio, ut alii; ſive, ut noſter, à Graccho*, 2.6.35.	537	*Antiochus Achæum Sardibus obſidet.* *Hiero, rex Siciliæ, moritur.*

Phi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Anni ante N. C.		Anni ab U.C.	
	Philippus legatos de ſocietate mittit ad Annibalem, 2. 7. 4. *Scipiones Aſdrubalem vincunt*, 2. 17. 7.		*Hieronymus, rex Siciliæ, cum Carthaginienſibus fœdus init.*
12	*Tib. Sempronius Gracchus procos. Pœnos in Lucania cædit*, 2. 6. 30. *Marcellus Annibalem ad Nolam tertio vincit*, 2. 6. 29. *Marcellus in Siciliam mittitur*, 2. 6. 33.	538	*Hieronymus, rex Siciliæ, interficitur. Saguntus reſtituitur.* *Philippus Aratum veneno tollit.* *Achæus occiditur ab Antiocho.*
10	*Syracuſæ captæ*, 2. 6. 33. *Scipiones cæſi*, 2. 6. 36.	540	*Annibal Tarentum occupat. Centenium & Fulvium vincit.*
09	*Annibal cum exercitu Romam contendit*, 2. 6. 42. *Capua recipitur. Ibidem.* *P. Cornelius Scipio, mox Africanus, cum proconſulari imperio in Hiſpaniam mittitur*, 2. 6. 37.	541	*Antiochus Ptolemæi præfectos ex Syria pellit.* *Valerius Lævinus contra Philippum res gerit*, 2. 7. 6.
08	*Ærario deficiente privati opes ſuas reip. conferunt*, 2. 6. 24.	542	*Lævinus cos. Siciliam provinciam facit.* *Scipio Carthaginem novam una die expugnat*, 2. 6. 39: 2. 17. 7.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Anni ante N. C.	
207	*Fabius Tarentum recipit*, 2.6.42.
206	*Attalus cum Romanis contra Philippum bellum gerit*, 2.2.8.
205	*Aſdrubal occiditur*, 2.6.49.
202	*Scipio in Africam trajicit*, 2.6.55.
200	*Annibal Italia decedit*, 2.6.56. *Vincitur à Scipione*, 2.6.61. *& ita finitur bellum Punicum ſecundum, poſtquam duraverat annis circiter XVI.*
199	*Scipio vocatur Africanus*, 2.6.11, & 37. *Athenienſes à Romanis auxilium petunt adverſus Philippum*, 2.7.4.
198	*Philippus in ſepulcra & templa Athenienſium ſævit*, ibidem.
196	*T. Quinctius Flamininus cos. Aoum penetrat*, 2.7.10.

Anni ab U. C.	
543	*Philippus cum Romanis varia fortuna bellum gerit.*
544	*Marcellus cos. inſidiis Annibalis interficitur.* *Philopœmen Machanidam Lacedæmoniorum tyrannum occidit.*
545	*Scipio Hannonem Pœnorum ducem capit.*
548	*Ptolemæus Epiphanes rex Ægypti.* *Scipio Syphacis caſtra incendit.*
550	*Vermina Syphacis filius vincitur.* *Carthaginienſes pacem petunt, & impetrant à Scipione.*
551	*Philippus navali prælio vincitur ab Attalo & Rhodiis*, 2.7.8.
552	*Plautus poëta moritur.*
554	*Cato prætor ſortitus provinciam Sardiniam, ab Ennio ibidem Græcis literis*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Ani ante N. C.		Anni ante U. C.	
			ris inſtituitur.
95	*Philippus vincitur ad Cynocephalas*, 2.7.11.	555	*Attalus rex Pergamenus moritur. Succedit Eumenes.*
94	*Quinctius Bœotos compeſcit*, 2.7.12.	556	*Antiochus Lyſimachiam inſtaurat.*
93	*M. Porcius Cato Celtiberos vincit*, 2.17.9.	557	*Annibal ad Antiochum venit*, 2.8.5.
	Quinctius Nabin vincit, 2.7.12.		*Græcorum libertas in Nemeis proclamatur*, 2.7.14.
90	*Antiochus in Græciam trajicit*, 2.8.8.	560	*Philopœmen cum Nabide bellum gerit.*
89	*Man. Acilius Glabrio cos. Antiochum pellit*, 2.8.12.	561	*P. Cornelius Scipio Naſica cos. Boios vincit.*
88	*Æmilius Regillus prætor claſſem Antiochi vincit*, 2.8.12.	562	*Antiochus vincitur à Scipione*, 2.8.14.
87	*M. Fulvius Nobilior cos. Ambraciam obſidet*, 1.9.2.	563	*Cn. Manlius Vulſo cos. Gallogræcos vincit*, 2.11.
			Bononia colonia deducta.
85	*Cn. Manlio negatur triumphus*, 2.11.2.	565	*Africanus accuſatur Romæ. Antiochus occiditur. Succedit Seleucus.*
79	*Perſeus cum Philippo patre in Hæmum montem aſcendit*, 2.12.4.	571	*Fulvius Flaccus prætor Celtiberos vincit.*
178	*A. Poſthumius Albinus cos. Ligures ex-*	572	*Ptolemæus Epiphanes moritur. Succedit Ptole-*

Anni ante N. C.		Anni ab U. C.	
	armat, 2.3.5.		*Ptolemæus Philometor.*
177	*Tib. Sempronius Gracchus Celtiberos vincit*, 2.17.9.	573	*Philippus, rex Macedoniæ, moritur. Succedit Perſes.*
176	*M. Manlius Vulſo cos. Caſtris exuitur ab Hiſtris*, 2.10.2.	574	*Veſtæ ignis extinctus.*
175	*C. Claudius Pulcer cos. rem gerit contra Hiſtros*, 2.10.4.	575	*Gracchus Sardos vincit. Seleucus moritur. Succedit Antiochus Epiphanes.*
168	*Africani filius Africanum minorem adoptat*, 2.15.12.	582	*Salondicus, belli Hiſpanici concitor, opprimitur*, 2.17.13.
			Antiochus Ægypto inhiat.
167	*Q. Marcius Philippus cos. II, Macedoniam irrumpit*, 2.12.5.	583	*Ennius poëta moritur.*
			Antiochus Alexandriam obſidet.
166	*Anicius prætor Gentium vincit*, 2.13:	584	*Popilius legatus ad Antiochum.*
	L. Æmilius Paullus cos. II, Perſen vincit, 2.12.7.		*Antiochus Hieroſolymam occupat.*
			Polybius in Italiam venit.
164	*L. Æmilius Perſen in triumpho ducit*, 2.12.12.	586	*Iudas Maccabæus legem defendit.*
			Antiochus moritur. Succedit Antiochus, ejus filius, tutore Lyſia.
157	*M. Fulvius Nobilior procos. Ligures domat*, 2.3.5.	593	*Terentius poëta moritur.*
			Iudas Maccabæus interficitur. Succedit Ionathas.

Anni ante N.C.		Anni ab U.C.	
			thas.
15	*C. Marcius Figulus cos. II, Dalmatas vincit*, 4.12.11.	596	*Ionathas & Simeon Amaræos per inſidias cædunt.* *Ionathas pacem facit cum Bacchide.*
15	*Carthaginienſes exercitum contra fœdus comparant*, 2.15.3.	600	*Demetrius occiditur. Succedit victor Alexander.* *Andriſcus Pſeudophilippus captus Romam deducitur.*
14	*L. Licinius Lucullus cos. in Hiſpania res gerit*, 2.17.11.	601	*P. Cornelius Scipio Æmilianus ſingulari certamine hoſtem ſuperat*, 2.27.11.
14	*Bellum Punicum tertium incipit*, 2.15. *Carthago obſidetur*, 2.15.11.	603	*Andriſcus, cuſtodiam elapſus occupat Macedoniam.* *Cato Cenſorius moritur.*
14	*Q. Cæcilius Metellus Andriſcum vincit*, 2.14.5.	604	*Pruſias, Bithyniæ rex, à filio Nicomede interficitur.* *Maſiniſſa moritur.*
14	*Scipio contra ll. cos. factus, obſidionem Carthaginis urget*, 2.15.12.	605	*Critolaus legatos Romanorum violat*, 2.16.2.
14	*Metellus Achæos vincit*, 2.16.3.	606	*Metellus appellatur Macedonicus*, 2.7.10.
	Triumphat de Andriſco, 2.14.5.		*Viriatus in Luſitania duces Romanos cædit*, 2.17.15.
	Carthago diruitur, 2.15.16.		*Alexander, Syriæ rex, interficitur. Succedit ei Demetrius.*

Corin-

Anni ante N. C.		Anni ab U. C.	
	Corinthus diruitur, 2. 16. 5.		*Ptolemæus Philometor moritur ex vulnere. Succedit Ptolemæus Phyſcon.*
143	*Q. Fabius Maximus Æmilianus cos. contra Viriatum mittitur*, 2. 17. 17.	607	*Ionathas Demetrio auxilium mittit contra Antiochenos.* *Tryphon Demetrium pellit.* *Ionathas occiditur. Succedit Simon. Simon cum Demetrio fœdus init.*
141	*Q. Cæcilius Metellus Macedonicus res in Hiſpania gerit*, 2. 17. 10.	609	*Simon arcem Sionis capit.*
139	*Q. Pompeius Rufus cos. turpe fœdus cum Numantinis icit*, 2. 18. 4.	611	*Tryphon, Antiocho pupillo necato, Syriæ regnum invadit.*
138	*Viriatus à ſuis interficitur*, 2. 17. 17.	612	*Antiochus Sedetes ejecto Tryphone Syriam occupat.*
136	*Dec. Iunius Brutus cos. in Hiſpania res gerit*, 2. 17. 12.	614	*Tryphon interficitur.*
135	*C. Hoſtilius Mancinus cos. turpe fœdus cum Numantinis icit*, 2. 18. 6.	615	*Ioannes Hyrcanus, Simonis filius, Cendebeum vincit.* *Brutus Gallæcos vincit*, 2. 17. 12.
133	*Eunus ſervile bellum concitat*, 3. 19. 4. *Hypſæus prætor à ſervis vincitur*, 3. 19. 7.	617	*Simon, Ethnarches Iudæorum, occiditur.* *Antiochus Hieroſolymam obſidet.*
132	*P. Cornelius Scipio*	618	*C. Fulvius Flaccus*

cos.

Anni ante N.C.		Anni ab U.C.	
	Africanus, cos. 11, contra Numantinos mittitur, 2. 18. 8.		*cos. contra ſervos in Siciliam mittitur.*
11	*Tib. Sempronius Gracchus ll. ſeditioſas promulgat*, 3. 14.	619	*L. Calpurnius Piſo Frugi ſervos vincit.*
10	*Numantia diruitur*, 2. 18. 14. *M. Perperna prætor ovans de ſervis Urbem ingreditur*, 3. 19. 8.	620	*P. Cornelius Scipio Africanus triumphat de Numantinis*, 2. 18. 17.
19	*Ariſtonicus Aſiam occupat*, 2. 20. 4. *P. Licinius Craſſus Mucianus cos. ab Ariſtonico capitur*, 2. 20. 5.	621	*Cenſus actus Romæ. cenſa civium Romanorum* 313823, *præter pupillos & viduas.*
	M. Perperna cos. Ariſtonicum vincit capitque, 2. 20. 6.		*Antiochus Sedetes occiditur.*
17	*Man. Aquilius cos. reliquias Aſiatici belli conficit*, 2. 20. 7.	623	*Ptolemæus ſorori filium, quem ex ea ſuſtulerat, membratim conciſum mittit.* *Alexander Zebina Syriæ regnum invadit.*
13	*Maſſilienſes queruntur de Salyis*, 3. 2. 3. *M. Fulvius Flaccus cos. contra Salyos proficiſcitur*, 2. 3. 5.	627	*Antiochus Gryphus regnum Syriæ vindicat.* *Alexander Zebina interficitur.* *Polybius moritur.*
11	*C. Gracchus ſeditioſas leges fert*, 3. 15. *Q. Cæcilius Metellus cos. adverſus Baleares mittitur*, 3. 8.	629	*Aquæ Sextiæ, quarum mentio*, 3. 3. 7, *conditæ.* *Carthago colonia dedu-*

Anni ante N. C.

119 *Cn. Domitius Ahenobarbus procos. Allobroges vincit*, 3.2.4.

118 *Q. Fabius Maximus Æmilianus procos. Bituitum vincit*, 3.2.5.

113 *Iugurtha fratribus inſidias ſtruit*, 3.1.3.

112 *C. Porcius Cato cos. vincitur à Scordiſcis*, 3.4.4.

111 *Didius Thraces vincit*, 3.4.5.

110 *Iugurtha fratrem Adherbalem necat*, 3.1.5.

M. Livius Druſus cos. Scordiſcos vincit, 3.4.5.

109 *L. Calpurnius Beſtia cos. contra Iugurtham mittitur*, 3.1.7.

108 *Iugurtha Romam venit*, 3.1.8.

A. Poſthumii Albini exercitus corrumpitur à Iugurtha, 3.1.9.

107 *Q. Cæcilius Metellus cos. contra Iugurtham*

Anni ab U.C.

cta.

631 *C. Gracchus interficitur*, 3.15.5.

632 *Antiochus Cyzicenus fratri de regno controverſiam movet.*

Ptolemæus Phyſcon moritur.

637 *M. Æmilius Scaurus cos. Ligures vincit.*

638 *Antiochus Cyzicenus à fratre Grypo vincitur.*

639 *Cimbri vagantur*, 3.3.1.

640 *Antiochus Cyzicenus exercitu reparato Grypum vincit.*

641 *Magna pars Urbis conflagrat, una cum æde Magnæ Matris.*

642 *M. Minucius cos. in Thracia res gerit*, 3.4.5.

Samaria exſcinditur à Ioanne Hyrcano.

643 *M. Iunius Silanus cos. vincitur à Cimbris*, 3.3.4.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

nni ante N. C.		Anni ab U. C.	
	proficiſcitur, 3.1.10.		3.3.4.
06	*Metellus Thalam capit*, 3.1.11.	644	
05	*C. Marius cos. Capſam capit*, 3.1.14. *Iugurtham & Bocchum reges vincit*, 3.1.15.	645	*Metellus triumphat ex Numidia, & appellatur Numidicus.* *L. Caſſius Longinus cos. vincitur & occiditur à Cimbris.* *Pompeius Magnus naſcitur.*
03	*Bocchus Iugurtham Syllæ tradit*, 3.1.17. *Marius Iugurtham in triumpho ducit*, 1.17.	647	*Cn. Mallius cos. & Q. Servilius Cæpio procos. vincuntur à Cimbris*, 3.3.4. *Ioannes Hyrcanus pontifex moritur. Succedit Ariſtobulus, qui pontificatum in regnum commutat.*
02	*C. Marius, cos. II, adverſus Cimbros movet*, 3.3.5.	648	*Ariſtobulus Iudæorum rex moritur. Succedit Alexander.*
01	*Lucius Licinius Lucullus caſtris exuitur à ſervis*, 3.19.11.	649	*C. Lucilius, Satyrarum ſcriptor, moritur.*
00	*C. Marius, cos. IV, Teutonos cædit*, 3.3.7.	650	*Archias poëta Romam venit.*
99	*Man. Aquilius cos. cum ſervis debellat*, 3.19.11. *C. Marius, cos. V, Cimbros cædit*, 3.3.14.		
98	*C. Marius, cos. VI, Saturninum fovet*, 3.16.2.	652	*Saturninus occiditur*, 3.16.7.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Anni ante N. C.		Anni ab U. C.	
			C. Iulius Cæſar naſcitur.
	Metellus Numidicus exulat, 3. 16. 2.		*Ptolemæus Lathurus à matre regno pellitur.*
			Alexandrum Iudæum vincit.
92	*P. Rutilius damnatur repetundarum*, 3. 17. 3.	658	*Antiochus, Cyziceni filius, Seleucum regno Syriæ exuit.*
			Antiochus, Seleuci frater, occiditur.
90	*M. Livius Druſus ll. fert*, 3. 17.	660	*Alexander, rex Iudæorum, VI M eorundem occidit.*
89	*Interficitur*, 3. 17. 9.	661	*Alexander, rex Iudæorum, L M eorumdem occidit.*
88	*Bellum Sociale exoritur*, 3. 18.	662	*Alexander, rex Ægypti, matrem occidit.*
	P. Rutilius Lupus cos. vincitur ab Italis, 3. 28. 12.		*Alexander, rex Iudæorum, Phariſæorum ſeditionibus premitur.*
87	*L. Sylla vincit Samnites*, 3. 18. 14.	663	*Demetrius Eucærus capitur à Parthis.*
86	*Bellum civile Marianum oritur*, 3. 21.	664	*Cives Romani in Aſia juſſu Mithridatis occiduntur*, 3. 5. 7.
85	*L. Cornelius Cinna cos. Urbe pellitur*, 3. 21. 9.	665	*C. Marius, cos. VII, moritur*, 3. 21. 17.
	Marius & ſocii Urbem occupant, 3. 21. 13.		*Cicero Moloni Rhodio rhetori dat operam.*

84 *Sylla*

Anni ante N. C.

34 *Sylla Mithridaticos vincit*, 3.5.11.

1 *Sylla redit in Italiam contra Marianos*, 3.5.11: 3.21.18.

0 *C.Marius, Marii filius, cos. opprimitur*, 3.21.23.

Pontius Teleſinus opprimitur, ibidem.

7 *Ap. Claudius Pulcer cos. in Thracia res gerit*, 3.4.6.

P. Servilius Vatia cos. Iſauros vincit, 3.6.4.

M. Æmilius Lepidus cos. civile bellum movet, 3.23.

Cn. Pompeius contra Sertorium mittitur, 3.22.5.

C.Scribonius Curio cos. in Thracia res gerit, 3.4.6.

Anni ab U.C.

666 *Athenæ captæ*, 3.5.10.

C. Salluſtius Criſpus, Hiſtoriæ Romanæ princeps, naſcitur.

669 *Templum Delphicum incenditur à Thracibus.*

Capitolium conflagrat.

670 *L. Licinius Murena bellum Mithridaticum renovat.*

Sylla Tribunorum poteſtatem minuit.

Ptolemæus Lathurus moritur. Succedit Ptolemæus Auletes.

673 *Cicero Athenas navigat, Antiocho philoſopho operam daturus.*

Sylla ſponte dictaturam deponit.

674 *Alexander, rex Iudæorum, moritur. Succedit uxor Alexandra.*

675 *Cicero è Græcia Romam redit.*

676 *Capitolium reſtituitur.*

Cicero Quæſturam petit.

Nicomedes, Bithyniæ rex, moritur, herede re-

Anni ante N.C.

72 M. Antonius vincitur à Cretenſibus, 3.7.3.

71 C. Licinius Lucullus Mithridatem vincit ad Cyzicum, 3.5.16.

Spartacus cum gladiatoribus bellum pop. Romano facit, 3.20.

70 Cn. Cornelius Lentulus Clodianus cos. vincitur à Spartaco, 3.20.16.

Sertorius interficitur à
69 ſuis, 3.22.9.
C. Caſſius Varus procos. vincitur à Spartaco, 3.20.10.

66 Q. Cæcilius Metellus in Cretam mittitur, 3.7.4.

65 Pompeio bellum Piraticum decernitur, 3.6.7.

64 Pompeius contra Mithridatem proficiſcitur, 3.5.21.
M. Terentius Varro triumphat de Thracibus,

Anni ab U.C.

licto pop. Romano.

678 Sertorius cum Mithridate fœdus init, 3.22.4.

679 Arioviſtus, Germanorum rex, in Galliam tranſit.
Pompeius proſpere res gerit contra Sertorium, 3.22.

680 Lucullus Mithridatem in Pontum fugat.

681 Mithridates in Armeniam fugit.
Virgilius naſcitur.
Alexandra Iudæorum regina moritur. filius ejus minor Ariſtobulus fratre dejecto ſuccedit.

684 Lucullus Niſibin capit.

Triarius Mithridatem vincit.
685 Mithridates Triarium ingenti clade afficit.

Cicero præturam petit.

686 Pompeius Mithridatem nocturno prælio vincit, 3.5.23.
Lucullus ob magnificentiam & luxuriam

Xer-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Anni ante N. C.		Anni ab U. C.	
	3.4.6.		*Xerxes togatus appellatur.*
3	*Pompeius in Iberos, Albanos, &c. movet*, 3.5.28.	687	*Hyrcanus Ariſtobulum fratrem obſidet Hieroſolymis.*
2	*Proficiſcitur in Syriam*, 3.5.29.	688	*Cicero conſulatum petit.*
1	*Pompeius Hieroſolymitanum templum intrat*, 3.5.30. *Catilinæ conjuratio diſcutitur*, 4.1.	689	*Mithridates moritur*, 3.5.26. *Auguſtus Cæſar naſcitur. Iulius Cæſar fit Pontifex Maximus. Lucullus triumphat.*
0	*Metellus Creticus appellatur*, 3.7.6.	690	*P. Clodius uxorem Cæſaris violat. Helvetii de invadenda Gallia deliberant*, 3.10.2.
7	*Iulia, Cæſaris filia, Pompeio nubit*, 4.2.13.	693	*Meſſala Corvinus orator naſcitur. Titus Livius naſcitur.*
6	*Cæſar Helvetios & Arioviſtum vincit*, 3.10.2, & 11.	694	*Cicero exulat. Clodius Pompeium inſidiis petit.*
5	*Item Belgas*, 3.10.4.	695	*Cicero redit.*
4	*Et Venetos*, 3.10.5.	696	*Orationem habet pro Sextio, &c.*
3	*Rhenum tranſit*, 3.10.14. *In Britanniam trajicit*, 3.10.16.	697	*Gabinius Ptolemæum regno pulſum reſtituit. Alexander, Ariſtobuli filius, Iudæam ſubigere tentat fruſtra.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Anni ante N.C.		Anni ab U.C.	
52	*M. Craſſus in Parthos movet*, 3. 11. 3. *Cæſar iterum in Britanniam trajicit*, 3. 10. 18.	698	*Gabinius Nabathæos vincit.* *Romam reverſus accuſatur primum à Cicerone, mox defenditur. damnatur tamen.*
51	*M.Craſſus interficitur*, 3.11.9. *Iulia Pompeii conjux moritur*, 4. 2. 13. *Cæſar ponte facto Rhenum penetrat*, 3. 10. 15.	699	*Caſſius ſuperſtites cladis Craſſianæ in Syria colligit*, 3. 11. 11. *Labienus, Cæſaris legatus, Treviros vincit.*
			Cicero creatur Augur. *Clodius occiditur à Milone.*
50	*Cæſar media hieme in Galliam redit*, 3. 10. 22. *Cæſari conceditur abſenti petere conſulatum*, 4. 2. 16.	700	*Lucretius poëta per furorem manus ſibi infert.* *Cicero libros ſcribit de finibus.*
49	*Cæſar conſulatum more majorum petere jubetur*, ibidem.	701	*Cicero in provinciam Ciliciam proficiſcitur.*
			Cenſa civium capita 320000.
47	*Cæſar Brundiſii Pompeium obſidet*, 4. 2. 19.	703	*Scribonius Curio Siciliam occupat pro Cæſare*, 4. 2. 22. *Occiditur in Africa*, 4. 2. 34.
46	*Cæſar Pompeium vincit:*	704	*M. Cælius & Milo occiduntur.*
45	*Et Ægyptios*, 4. 2. 60.	705	*Cicero Cæſari obviam progreditur.*
44	*Item Iubam regem &*		*Cicero orationes habet ad*

Anni ante N. C.		Anni ab U. C.	
	Scipionem, 4.2.65. *Cæſar triumphat*, 4.2.88. *Creatur dictator perpetuus*, 4.2.91.		*ad Cæſarem pro M. Marcello, & Q. Ligario.* *Herodes Galilææ præficitur ab Antipatro patre.*
43	*Cæſar ad Mundam Pompeii liberos vincit*, 4.2.78.	707	*C. Caninius in paucas horas cos. fit.*
42	*Interficitur*, 4.2.95. *Amneſtia decernitur*, 4.7.3.	708	*Octavius Romam venit.* *Sex. Pompeius bona paterna repetit*, 4.3.3.
41	*Brutus & Caſſius in provincias ſuas abeunt*, 4.7.4. *Cæſar Octavianus Antonium ab obſidione Mutinæ repellit*, 4.4.5. *Triumviratus Cæſaris, Antonii, & Lepidi*, 4.6. *Cicero occiditur*, 4.6.5.	709	*C. Trebonius, unus ex percuſſoribus Cæſaris, à Dolabella interficitur.* *Caſſius Iudæam ſpoliat.* *Ovidius naſcitur.* *Antipater, Herodis pater, interficitur.*
40	*Caſſius & Brutus pereunt*, 4.7.13, & 14.	710	*Sextus Pompeius Siciliam occupat*, 4.8.1.
39	*L. Antonius cos. obſidetur ab Auguſto Peruſiæ*, 4.5.4.	711	*Pacorus Hieroſolymam occupat.* *Antigonus patruo Hyrcano auriculas præcidit, ne receptum haberet ad pontificatum.*
36	*Ventidius Pacorum occidit*, 4.9.6.	714	*Aſinius Pollio Dalmatas vincit*, 4.12.11.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Anni ante N. C.		Anni ab U. C.	
	Bellum cum Sex. Pompeio exoritur, 4. 8.		*Auguſtus Liviam ducit.* *Herodes Hieroſolymam capit.* *M. Vipſanius Agrippa Gallos vincit.*
34	*Pompeius Sicilia pellitur*, 4. 8. 4. *Antonius rem male gerit in Parthis*, 4. 10. 3.	716	*Lepidus triumvir ab Auguſto omni potentia exuitur.* *Hyrcanus qui hactenus apud Parthos commoratus erat, ad Herodem venit.*
33	*Sex. Pompeius occiditur*, 4. 8. 5.	717	*Pannonii vincuntur*, 4. 12. 8.
32	*Octavius vulneratur in Illyriis*, 4. 12. 7.	718	*Antonius Artavaſdem, Armeniæ regem, dolo irretitum capit.* *Salluſtius moritur.*
30	*Bellum civile inter Cæſarem & Antonium*, 4. 11.	720	*Herodes cum Arabibus bellum gerit.* *Atticus, amicus Ciceronis, moritur.*
29	*Pugna Actiaca*, 4. 11. 6.	721	*Agrippa Bogudem, Mauritaniæ regem, occidit.*
28	*Antonius & Cleopatra ſe perimunt*, 3. 11. 9, & 11.	722	*Catullus poëta moritur.* *Ægyptus, provincia facta, per Equites Rom. adminiſtratur.*
27	*M. Craſſus Myſos vincit*, 3. 12. 14.	723	*Auguſtus triumphat.* *Senatum purgat.*
25	*Octavius appellatur Auguſtus*, 3. 12. 66.	725	*Herodes Mariamnem, conjugem ſuam, occidit.*
24	*Auguſtus Cantabros*	726	*Cornelius Gallus poëta, præſes*

Anni ante N.C.		Anni ab U.C.	
	bello petit, 4. 12. 48.		*præſes Ægypti, mortem ſibi conſciſcit.*
	His poſt quinquennium perdomitis, tota denique pacatur Hiſpania, cum in ea dimicatum eſſet Romanis per annos CC circiter, 2. 17. 5.		*Herodes Alexandram ſocrum interficit.*
3	*C. Antiſtius Cantabros vincit*, 4. 12. 51. *Templum Iani clauditur*, 4. 12. 64.	727	*Terentius Varro Salaſſos vincit.* *M. Vinicius Germanos ſuperat.*
20	*Cantabri ſemet ipſos perimunt*, 4. 12. 50.	730	*Pantheon ab Agrippa ædificatur.* *Virgilius moritur.*
17	*Indorum legatio ad Auguſtum venit*, 4. 12. 62. *Parthi ſigna reddunt*, 4. 12. 63.	733	*Herodes templum inſtaurat.* *Auguſtus Caium & Lucium nepotes adoptat.* *Horatius carmen ſeculare ſcribit.*
13	*Druſus Rhætos vincit*, 4. 12. 4.	737	*Cyzicenis libertas redditur.* *Druſus Friſios ſubigit.*
9	*L. Piſo Thracas vincit*, 4. 12. 17.	741	*Druſus, Rheno & Lupia tranſmiſſis, ad Viſurgim uſque procedit.*
8	*Druſus Cattos & Sicambros ſuperat*, 4. 12. 24.	742	*Claudius imperator naſcitur.* *Tiberius Iuliam, Auguſti filiam, uxorem ducit.*
7	*Druſus mortuus Germanici cognomine honeſtatur*, 4. 12. 28.	743	*Tiberius Dalmatas & Pannonias ſubigit.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Anni ante N. C.		Anni ab U. C.	
	ne honeſtatur, 4.12.28.		*Herodes filios ſuos interficit.*
Anni poſt N.C.		750	*IESUS CHRISTUS naſcitur. Herodes moritur.*
2	*C. Iulius Cæſar coſ. vulneratur in Armenia*, 4.12.44.	752	*Tiberius ex ſeceſſu Rhodienſi Romam redit.*
3	*Lucius Cæſar moritur*, 4.12.42. *C. Cornelius Lentulus Coſſus Gætulos vincit*, 4.12.40.	753	*Aſconius Pædianus floret. Athenodorus philoſophus Stoïcus floret.*
			Tiberius in Germania res gerit.
10	*Quinctilius Varus occiditur à Germanis*, 4.12.31.	760	*Pannonii rebellant ducibus Batonibus.*

Atque hæc Chronologica ex accuratiſſimis temporum & annalium ſcriptoribus adjecimus, ut eſſent unde quæ prius, quæve poſterius eorum quæ ab hoc auctore memorantur, geſta ſint, citra laborem cognoſceres. Addidimus autem ex alienis quoque hiſtoriis, ſacris præcipue, notiſſima quæque, ut ad aliquod inſtar ſynchroniſmi memoria certius confirmaretur. Ea quidem quæ eodem tempore evenerunt, ſtatim è numerorum ſuorum regione, alia inter id ſpatium, quo geſta ſunt, annorum numero non accurate ſignato. Tempora autem ipſa, ad annos ante natum Salvatorem, item ab Urbe condita retulimus: qui tamen aliquot fere menſibus diſcrepant, quin & ipſe conditæ Urbis annus controvertitur. Sed hæc non utique magnum, in hoc propoſito, quo rerum apices non exquirimus, impedimentum adferent. Sicut nec iſtud, quod æra Chriſtiana non plane reſpondet receptæ conſuetudini.

I N-

INDEX
IN FLORUM,

in quo

Primus numerus librum, ſecundus caput cujusque libri, tertius tmemata ſeu ſectiunculas aut verſiculos capitum denotat.

A.

A Brundusio trajicit Cæſar, 4. 11. 4.

A Corfinio Roma petitur, 3. 18. 7. *Sic, opinor, legendum in Cicerone, Philipp.* 5. 8: *Infeſta patriæ ſigna* Brundusio *inferebat.* à dextris, à lævis, 3. 2. 2. à tergo, 3. 11. 7: 4. .36. à Ponto, 4. 2. 61. à Punico littore tanquam ſpecula procurrit Clypea, 2. 2. 19. à prælio profugus, .2. 85. elephanti nuper A ſilva, .2. 67.

A Ænea decimuſquartus Amulius, .1. 4. ab aratro dictator, 1. 11. 12. Ab arboribus pendere, 3. 3. 17. ab Etruria, 4. 12. 1. ab Etr. Roma petitur, 4. 1. 11.

Abdere humi, *pro ſepelire*, 4. 12. 31.

Abhorrere moribus, *pro à moribus*, 1. .3.

Ablatus è conſpectu Romulus, 1. 11. 6.

Abnegare equum, 4. 2. 82.

Abnuere, *pro recuſare*, 3. 16. 2.

Abolere, *pro delere, extinguere*, 4. 9. 1.

Abolitio, *pro ἀμνηςία, oblivione actorum*, 4. 7. 3. *Sic apud Suet. Tib.* 4. 3. *Eſt & tit. C. de abolitionibus.* abolitio animarum, *pro morte quæſita*, 4. 7. 15.

Abrogare, *proprie eſt per rogationem, h.e. legem ad populum latam, adimere. ſic* abrogati faſces Collatino, 1. 9. 3. abrogatum imperium regibus, 1. 7. 10.

ABRUMPIT aciem intentionis rerum diverſitas, *Præfat.* 3. interventu fluminis ignis abrumpitur, 2. 2. 1.

Abrupta, *pro præcipitibus*, 2. 12. 4. abrupti torrentes, 4. 12. 6.

Abſcidere, *de aquis dictum terras dirimentibus*, 2. 2. 2: 2. 8. 9.

Abſcondere. fortuna Pompeium abſcondit, 4. 2. 87.

Abſens victus Perſes, 2. 12. 9. Abſenti negatur conſulatus, 4. 2. 24.

Abundare divitiis, 3. 9. 2. equitum copia, 4. 2. 47.

ABUNDANTIA ſervorum pernicioſa, 3. 12. 10.

Accendere facem certaminum, *hoc eſt, cauſſam præbere ſeditionibus*, 3. 14. 1. fax quæ Druſum cremavit, ſocios in arma accendit, 3. 18. 4.

Acceſſio, *pro additamento, auctario, quod accedit principi cauſſæ. Sic* acceſſio belli, 2. 9. 4. cladis, 3. 1. 16. provin-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

provinciæ, 3. 6. 7. *Ita Plinius*, 29. 1. 17, *ne videatur* Acceſſio *alterius.* Seneca, *parva ruinæ ingentis acceſſio fui*, Conſol. ad Helviam.

Acceſſus, *h. e. aditus, tranſitus*, 1. 17. 4. *alibi vocat* Clauſtra.

Accius. *Vide* Attius.

Accipere, *pro interpretari, intelligere*, 2. 18. 4. accipere, *pro ſuſcipere, non reſpuere*, 1. 2. 5. accipere regnum, *pro conſequi*, 1. 5. 1. omen, *h. e. in omen, loco ominis*, 4. 12. 14. *Sic apud Ciceronem, divin.* 1. 46, *Æmilius*; Accipio omen, *mea filia. Tacitus, H.* 1. 62. 6. *Ut haud dubium magnæ & proſperæ rei* omen acciperetur. *Adde Tac.* 2. 13. 4. *Liv.* 1. 7. 12.

Accire mortem, 4. 2. 70.

Accuſatorie loqui, *h. e. omnia ad invidiam rei coacervare, etiam falſa*, 4. 5. 2.

Acerbiſſimum, *quod maximum dolorem inurit*, 3. 10. 15.

Acerrimus juvenis, 4. 4. 1.

Acerrima calliditas, 2. 17. 15. *Sic* Acerrima *mens divi Auguſti, apud Tacitum, H.* 2. 76. 6. *h. e. acutiſſima, ſollertiſſima.*

Acervatim, 1. 17. 1.

Achaïa, 1. 18. 3: 3. 6. 3. liberata, 2. 7. 15.

Achaïcum bellum, 2. 16. 3.

Acies, *pro prælio*, 3. 22. 5. Acies prima, *pro parte aciei quæ proxime hoſtem eſt*, 4. 2. 82. Aciem committere, *h. e. confligere*, 4. 7. 10. dirigere, *pro inſtruere, ordinare*, 3. 16. 5.

Acies intentionis, *Præfat.* 3.

Acilius Glabrio cos. 2. 8. 10.

Acinaces, 4. 11. 3.

Acrior, *h. e. vehementior*, 2. 2. 26.

Acrius, *pro vehementius, majore vi & impetu*, 1. 11. 3: 1. 13. 19.

Actum eſt de illo, *h. e. periit. Gallicè, S'en eſt fait*, 1. 18. 8: 2. 6. 50: 3. 3. 4: 3. 5. 5: 4. 1. 5. nihil Actum eſt, *h. e. nihil profectum eſt*, 2. 6. 49.

Acta Pompeii, 4. 2. 9. Syllæ reſcindere, 3. 23. 2.

ACUIT virtutem ratio, 1. 8. 4.

Ad arma, *Itali* à l'arme: *unde Gallorum vox alarme*, 2. 15. 14. Ad famam rei, *h. e. cum nunciaretur ea res*, 3. 9. 4. Ad id tempus, *pro eouſque*, 3. 10. 22. Ad id temporis, 2. 17. 8. Ad mare, *pro juxta mare*, 1. 16. 6. Ad ſimilitudinem, *h. e. ad exemplum, exemplo, more*, 1. 2. 3. Ad tempus, 1. 6. 2. *Sic Marcellinus*, 14. 10. Ad ultimum; *pro poſtremo*, 4. 7. 15. *Niſi forte* ultimum *pro morte ponatur hoc loco.* Ad ambitum uſque armari, 1. 16. 7. Ad iniqua pondera gladium addere, 1. 13. 17. Ad virtutem dolum addere, 1. 3. 4: 3. 3. 15. Ad ſonum virgæ expaveſcere, 1. 26. 3.

Adæquare famam alicujus, 2. 2. 14. urbem flammis, 3. 10. 23.

Addere dignitatem, *non tam eſt augere, quam facere*, 1. 8. 5. *Ita Salluſtius, Cat.* 22. 14, *de Catone: huic ſeveritas* dignitatem addiderat. Addere licentiæ ſcelus, 2. 5. 2. Virtuti dolum, 1. 3. 4: 3. 3. 15.

Addicere, *verbum prætoriæ juriſdictionis, pro adjudicare*, 3. 23. 3. *Videtur hæc conjunxiſſe Livius*, 6. 14. 10: *Ne quem veſtrum, Quirites, donec quicquam in re mea ſupererit*, adjudicatum (*ſic velim, non, ut editur*, judicatum) addictumve *duci patiar.* Pro vulgari tamen lectione eſt Plautus in Nonio: ubi ſic legi velim: JUDICATUM, *adjudicatum atque addictum.*

Adeo terribilius, 2. 6. 1.

Adequitare caſtris, 4. 10. 4.

Adeſſe, *pro urgere, inſtare*, 3. 5. 6. *Hoc ſenſu Seneca, epiſt.* 53. 9. *Domina eſt*, adeſt *& jubet.* Adeſſe precibus alicujus, *h. e. patrocinari, ſive, ut in l.* 6. §. 1. *de poſtul. exponitur, advocationem præſtare. vel, ut apud Senec. de brev. vitæ, cap.* 2, *advocare*, 2. 9. 3. Aderat puellæ forma, *h. e. patrocinabatur ei, cauſſam illius agebat*, 4. 2. 56. *Nam* adeſſe *dicebantur cauſſarum patroni. ut in l.* 19. §. 1. *de donat. & apud Tacitum*, 3. 11. 2, *Piſoni patronos petenti, M. Lepidus, & L. Piſo, & Liveneius Regulus*, adfuere. *Sic*

adeſſe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

adeſſe dolori, *Seneca, conſol. ad Helv. cap.* 2. Ovid. de arte, 3. 531:
——— *jus qui profitebitur, adſit.* Vide Livineium, ad Paneg. Plin. cap. 78, pag. 301.
Adgubernare, 2. 8. 1. iter, *h. e. regere*; 3. 5. 16.
Adherbal Bomilcaris, 2. 6. 19.
Adherbal Numida, 3. 1. 4.
Adhoc, *pro inſuper*, 2. 8. 17: 3. 9. 2: 3. 10. 25: 4. 2. 91.
Adhuc, *pro inſuper*, 1. 13. 17.
Adigere gladium, 4. 2. 46. Adig. ſacramento, *h. e. adſtringere, obſtringere*, 3. 1. 13. *Valet autem hoc loco, militem facere.*
Adire hereditatem, *h. e. pro herede ſe gerere, ut explicatur in Novel.* 1. *cap.* 1. §. 4. *verſ. in omnibus*, 2. 20. 3.
Admirabilior, 4. 2. 47. Admirabilius, 3. 3. 21.
Admittere hoſtes, *h. e. aditum præbere*, 1. 1. 13.
Admodum, *h. e. omnino, non amplius. ſicut apud Juſtinum*, 17. 2. 4, *poſt menſes* admodum *ſeptem.* & 24. 1. 6, *congregati* admodum *quingenti. Sic* in noſtro, 2. 6. 10, prætextatus admodum filius, *h. e. non amplius adhuc quam prætextatus, impubes etiamnum. intendit enim rem hac particula, & admirationem auget.*
Admovere arma, 3. 23. 3. ſigna comminitonum, *h. e. adducere*, 1. 24. 3. ubera, *pro præbere*, 1. 1. 3.
Adoleſcentia populi Romani. *Præfat.* 6: 1. 22. 1.
Adoptare in locum liberorum, 1. 9. 5. ſervi in bona libertatis noſtræ adoptantur, *h. e. per manumiſſionem, quaſi adoptionem, libertatem conſequuntur*, 3. 20. 1.
Adoptati nomen familiæ ſuæ retinent, 2. 20. 5.
Adoptio Auguſti, 4. 4. 1.
Adorata urbs, 2. 4. 46. *Non liquent mihi Gruteri rationes, quas una cum Suſpicionibus hauddum editis aliena manus abſtulit. Putem autem*, Adorare urbem *explicari poſſe, non in conſpectum ejus modo, ſed ita prope accedere, ut & colloqui cum civibus poſſit.* an ſic *adoratur penna?* Lucan. 4. 478. Statius, Theb. 6. 664. ——— *adorato redit illa ingloria diſco. Apud Apuleium Metamorph.* 2, & 3, adorare populum, *eſt verba ad populum facere.*
Adorta urbs, *quam quis adortus eſt*, 4. 2. 46.
Adortus, *h. e. aggreſſus*, 1. 3. 4: 3. 1. 13: 4. 2. 60: 4. 12. 44.
Adprobare ſe, *h. e. probum ſe oſtendere*, 1. 18. 16. *ſic* Adprobare cauſſam belli, 2. 11. 2. Latro apud Senecam, controv. 5. 32. in Diviſ. *Mores tuos patri debes approbare.* Tacitus, 1. 75. 6, *probare cauſſam ſenatui juſſit.*
Adremigare, 2. 8. 12. litori, 1. 18. 4. portibus, 3. 7. 3.
Adrianum mare, 2. 5. 1.
Adriaticum mare, 3. 4. 1: 3. 6. 9: 4. 2. 31.
Adverſari voluntati alicujus, 1. 22. 3.
Adulteratæ reliquiæ, 2. 11. 3. Adulteratum *dicitur, quicquid alienæ ſpecie in deterius mixtum eſt. Sic* adulterata moneta, nummi, rationes, &c, apud JCtos.
Ædes, *pro templo*, 1. 7. 8.
Ædificator, *qui libenter ædificat*, 1. 8. 4.
Ædui, 3. 2. 4.
Æëtas Ponticus, 3. 5. 1.
Ægates inſulæ, 2. 2. 32.
Ægeum mare, 2. 16. 1: 3. 6. 9.
Æger rerum temere motarum, 3. 17. 9. *Sic* Æger conſilii. Salluſt. H. 4. 3. 17. Ægra animi, *Livius*, 1. 58. 6. *Hujus generis exempla compluria notat Rhenanus in locutionibus Taciti.* ÆGRÆ reip. requieſcere quomodocunque expedit, 3. 23. 4.
Ægimurus, 2. 2. 30.
Ægritudo corporis, *pro morbo*, 4. 7. 10. *Utitur hac phraſi Curtius*, 3. 5. 10.
Ægyptius triumphus Cæſaris, 4. 2. 88. Ægyptium mare, 3. 6. 9.
Ægyptus, 4. 2. 6. Ægypti cornua, 4. 11. 9. fugam in Ægyptum agitat Pompeius, 4. 2. 51. in Ægypto bellum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

bellum cum Cæſare, 4. 2. 53.
Æmilius Inſubres vincit, 2.4. 3.
Æmilius Paullus cos. 2. 12. 17. *Vide etiam* Paullus.
Æmilius Regillus, 2. 8. 12.
Æmulus Cæſarianæ potentiæ Antonius, 4. 3. 2. Æmula Romæ Alba, 1. 3. 9. ÆMULARUM metu ablato luxuriantur urbes, 2. 15. 5.
Æmulatio imperii inter Latinos & Romanos, 1. 11. 1: 1. 14. 1.
ÆMULATIO inter pares, 3.17. 4. ÆMULATIO metu remoto erumpit, 4. 2. 13.
Æneas, 1.1.4. in Italiam venit, 1.1.9.
Æqui, 1. 11. 11.
Æquitatis ſpecies in ſeditionibus tribuniciis, 3. 13. 2.
Æquo Marte contendere, *ut nemo ſit ſuperior*, 4. 2. 48.
Æquum & bonum, 1. 22. 5: 3.14.3.
Ærarium, 3.9.5. reip. nervus, 3.13.4. ſanctum, 4. 2. 21.
Æs Corinthium, 2. 16. 6.
Æſapus, *fl.* 3. 5. 17.
Æſtimare victoriam modeſte, 4. 12. 41.
Æſtivæ deliciæ, *pro loco in quem æſtate ſecedimus*, 1. 11. 7. *Huc referenda illa Curtii*, 5. 8. 1, *Urbem hanc nunc tenent Parthi: eaque* æſtiva *agentibus ſedes eſt. quod ipſum* Æſtivare *dicitur Suetonio*, *Galb.* 4. 8. *& Veſp.* 24. 1.
Æſtus Oceani, 3. 10. 5. *Sic per translationem* Æſtus fortunæ, 2. 7. 1. furoris, 4. 2. 64.
Ætas juvenilis favorabilis, 4. 4. 4. Ætas populi Romani prima, *Præfat.* 5: 1. 8. 1. ſecunda, *Præfat.* 6: 1. 22. 1. tertia, *Præfat.* 7: 2. 1. 1: 2. 19. 2: 3. 12. 1. Ætatis diſcrimina in tabulis, 1. 6. 3. Ætate poſſidere, *h. e. longo tempore*, 3.13.5.
Æthiops in aciem prodeuntibus obvius ferale ſignum, 4. 7. 7.
Ætnæus ignis, 1. 16. 5.
Ætoli, 2.9. in partibus Pompeii, 4.2.5.
Ætolia, 2. 8. 5.
Affectare Siciliam, 2. 2. 3.
Affectator imperii populus, 2. 7. 2.
Afficere pudendis fœderibus, 2. 18. 2.
Affectus, *pro liberis & uxoribus*, 1. 13. 12.
Afflat urbem terror regius, *h. e. tam prope eſt, ut quaſi ſpiritu contingere poſſit*, 3. 5. 9. *Ad hunc modum videtur dictum illud Virgilii*, *Georg.* 1. 250, *Noſque ubi primus, equis Oriens* afflavit *anhelis. & Æneid.* 5. 739, *Et me ſævus equis Oriens* afflavit *anhelis. Sic* fulmine afflari *dicuntur, qui non prorſus feriuntur, ſed ejus fervore & halitu perſtringuntur, apud eundem*, *Æn.* 2. 649. *Plin.*, *paneg. cap.* 90. *Spartian. Adriano*, *cap.* 14. Ovid. Pont. 3. 6. 17. Sic apud Statium, Theb. 10. 323, *Afflatusque fugit curru majore Bootes.* Ariſtides Orat. XIII, pag. 214. καὐτοὺς μεσοῦντας μὲν οὖν ἔτι τῆς πορείας προσέβαλλεν, ὥσπερ πνεῦμα ἀπὸ θαλάττης· ubi bene interpres uſus verbo *afflavit*. Val. Flaccus, —— *virque virum galeis afflavit adactis*. Barth. adverſ. 1091.
Affligere humo, *pro illidere*, 4. 12. 5.
Afflictus, *pro perdito, proſtrato. ſic* Afflicti mores, 3. 12. 7. Afflictæ res, 2. 6. 31.
Affluunt copiæ, 3. 20. 6.
Afranius dux Italus, 3. 18. 6.
L. Afranius cos. 4.2. 8. Pompeii legatus, 4. 2. 26. occiditur, 4. 2. 90.
Africa Romanis cedit, 2.6.61. nomini induitur, 1. 11. 9. Africæ captivitas, 2.6.8. in Africam fugam agitat Pompeius, 4. 2. 51. in Africam navigatur à Tarento, 1.18.3. Africa contenti debuerant eſſe Romani, 3.12.6. in Africa bellum civile geritur, 4.2. 6, 30, & 64.
Africanus ille magnus, 2. 15. 12. *vide* Scipio.
Africum mare, 2. 2. 30.
Agamemnon cur vocatus, Pompeius, 4. 2. 43.
Ager quem Annibal caſtris inſederat, Romæ venditus, 2. 6. 47. Agrorum diviſio bellum concitat, 4. 5. 1. Agris dividendis creati trium-

iumviri, 3. 14. 6. Agros à tribu-
is flagitat populus, 3. 12. 8. A-
ris multati hoſtes, 4. 12. 11.
re, *pro degere, verſari, habitare*, 1.
. 1: 2. 5. 1: 4. 12. 10. *ſic* Agere ex-
orrem, 3. 13. 2. immunem, 1. 23.
. *pro adminiſtrare, ſic* Agere ducem,
. 8. 9. poteſtatem, 1. 7. 2. regnum,
. 6. 2. *ita non ſemel Tacitus, ut in In-*
ice ejus notamus. & Livius, 1. 32. 3.
gere, *pro abigere, exigere, deturbare.*
. 11. 5. *pro celebrare, ſic* Agere cen-
um, 1. 8. 6. conventum, 4. 2. 46.
ic Juſtinus, 12. 13. 3. *Cicero* forum
gere *dixit, ad Atticum*, 5. 16. *forum*
ndicere Virgilius, Æn. 5. 758. *ubi &*
xplicat, jura dare. delectum, 3. 10.
2. triumphum, 2. 2. 9. Agere, *pro*
ellere, 3. 4. 5. *pro impellere, ſic* Agere
ranſverſum, 4. 2. 9. *pro repellere*, 3.
. 5. Agere equos, 1. 7. 3. naves re-
nis, 2. 2. 35. Agere *pro efficere, pro-*
cere, 1. 13. 18. Agere gratias, *Ibi-*
em. funes ſub mari, 4. 2. 32.
ger effectus ex congeſtis cadaveri-
us, 4. 2. 85. Aggere cinctæ civita-
es obſeſſæ, 4. 2. 28.
tare, *pro habitare*, 4. 12. 46. *pro co-*
itare, 1. 5. 4. *pro impellere, inſtigare*,
. 16. 7: 2. 12. 2: 3. 1. 3: 4. 15. 2:
. 6. 2. *ſic* agitatus injuriis populus,
. 8. 7. *pro quo tamen forte rectius* fa-
igatus *legeres. Juſtinus tamen*, 14. 4.
2, *hoc ferme modo* ſeditionibus agi-
are *dicit.* Agitatum ſideribus bel-
um, 3. 21. 3. *pro deliberare, ſic* Agi-
are extrema deditionis, 2. 17. 17.
ugam, 4. 2. 51. imperium, 2. 2. 3.
nœnia, 1. 1. 5. ſecum aliqua, 4. 7. 8.
ecum de extremis, 4. 2. 85. *pro mo-*
vere, concutere, 4. 3. 8. *pro agere, ſic*
Agitare otia, luxus, 2. 8. 8.
men, *pro exercitu*, 3. 5. 29: 3. 21. 6:
. 2. 62.
rariæ leges. *vide* Leges.
icola triumphalis, 1. 11. 14.
riculturæ neglectæ cauſſa, 1.
2. 3.
rigentum, 2. 2. 12.
rippa, 4. 12. 51.
a, 1. 1. 4.

Albanus, *pro Albani*, 1. 3. 6. *Vide* Singularis pro plurali.
Albanus mons, 3. 18. 8.
Albani, *Aſiæ pop.* 3. 5. 21, & 28.
L. Albinius, 1. 13. 12.
Albinovanus, 3. 21. 7.
Albinus, A. Poſthumius, 3. 1. 9.
Alexander Macedo, 2. 7. 2.
Alexandria, 4. 2. 55.
Alexia, *urbs*, 3. 10. 23.
Algidum, *urbs*, 1. 11. 6.
ALIA minari, alia irrepere, 2. 12. 7.
Alienum bellum, *quod non à nobis geritur*, 3. 6. 2.
Aliquando, *pro tandem*, 4. 2. 11.
Aliquo, *h. e. aliqua in re, aliquatenus. Florus ſæpe.* Salmaſ. Pall. Tertull. 222. ni forte ſic ſit in Mss. quos ille viderit.
Alii ex aliis reges prodeunt, 3. 5. 22. *vult dicere, quibuſdam debellatis, nihilo ſegnius alios arma moviſſe.* Alia terra, mutati homines, *quædam quaſi proverbialis locutio, de mutatione morum*, 4. 12. 27. ſic apud Liv. 25. 1. 5. *tanta religio, & ea magna ex parte externa, civitatem inceſſit, ut aut homines, aut dii repente alii viderentur facti.* Aliud ex alio captare, 3. 17. 2.
Allevari, *pro niti, fretum eſſe, ſublevari*, 4. 2. 10.
Allia, *fl.* 1. 13. 7.
Allobroges, 3. 2. 4. in arma ſollicitantur à Catilinianis, 4. 1. 9.
Alluere *dicitur Oceanus aut fluvius terras pone jacentes*, 4. 12. 46.
Alpes, 1. 13. 5: 1. 26. 9. clauſtra Italiæ, 3. 3. 6. hieme creſcunt, 3. 10. 22. tranſcenduntur ab Annibale, 2. 6. 9. à Romanis, 3. 2. 3. Alpes Noricæ, 3. 3. 18: 4. 12. 4.
Alpheus, *fl.* 2. 16. 3.
Alpinorum corporum vitia, 2. 4. 2.
Altera patria, 2. 6. 42. Roma, 3. 5. 15.
Altus animus, *pro magno, &, ut Salluſtio, Cat. cap.* 5, *dicitur, vaſto*, 4. 12. 47. Altum, *ſubaudi mare*, 3. 8. 4: 4. 11. 8. *Sic apud Virgil. Æn.* 1. 7. *& terris jactatus, & alto.* Altum *autem* mare *eſt*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

medium, cum longius à terra receditur: ibi enim aquæ conglobantur, & in convexi ſpeciem tumeſcunt. vide Plinium, 2. 65.

Alumna urbis oſtia, *h. e. quæ alit urbem, nempe commeatibus ex aliis regionibus eo convectis: quod tangit*, 1. 4. 3, *ſupra:* 3. 21. 12. Alumnus *enim non is modo dicitur, qui alitur, ſed & qui alit. ut* eloquentia alumna licentiæ *vocatur apud Auctorem de cauſſis corruptæ eloquentiæ, cap.* 40: *& alios, quos citat Becmannus in Originibus linguæ Latinæ. contrario ſenſu* alumnus urbis *eſt apud Tacitum*, 12. 11. 3.

Ambiorix Gallus, 3. 10. 7.

Ambitus, *pro ambitione*, 4. 9. 2: 4. 11. 1. Ambitus ducum in retinendis imperiis, 4. 2. 43. Ambitus honorum, *cum magiſtratus illicitis mediis, ut pecunia, aliiſque lenociniis, ambiuntur*, 3. 12. 11. *hoc ſenſu*, Ambitus rei, 3. 17. 5. uſque ad Ambitum armati Samnites, *h. e. ambitioſe, ut non uſum magis armorum reſpicerent, quam ornamenta*, 1. 16. 7. *quo fere ſenſu* ambitioſas copias *dixit Ammianus*, 24. 19. *ita magnas, ut ad oſtentationem potius, quam uſum, comparatæ fuiſſe videantur.*

Ambracia, 2. 9. 2.

Ambracius ſinus, 4. 11. 4.

Amici vitibus montes, 1. 16. 5.

Amicitia, *pro fœdere*, 4. 10. 1.

Amicti vitibus montes, 1. 16. 5. *Sic alii terram* veſtitam *vitibus, gramine*, &c. *dicunt. vide Taubmannum ad Virg. Georg.* 2. 38. Corippus, lib. IV.

——— *& amictæ vitibus ulmi.*

Amissa quaſi rapta repetimus, 3. 5. 13.

Amoenitate Aſiatica mollita Gallorum feritas, 2. 11. 5.

Amor immaturus, *h. e. intempeſtivus*, 1. 3. 5.

Amplius, *h. e. majus. ſic* Amplius bellum, 2. 7. 3. nefas, 4. 1. 4.

Ample ſonare, *amplum & magnum nomen habere*, 4. 2. 65. Amplius, *h. e. plus, magis. ſic* Amplius audere quam congredi, 1. 14. 1. Amplius ſuſpicari aliquem quam ſit, 1. 18. 8. nihil Amplius quam, *h. e. tantum. Sic Sueton. Claud. cap.* 16. *Galba, cap.* 19. *Tito, cap.* 9. *Tacitus*, 13. 40. 6.

Amplexus amicorum, 4. 2. 71.

Amputare ſarcinas, *h. e. adimere*, 2. 18. 10. *Idem fecit Alexander, apud Curtium*, 6. 6. 14.

Amulius, 1. 1. 4.

An. dubium an. *vide* D.

Ana, *fl.* 3. 22. 7.

Anceps acies, 3. 22. 5. bellum, 4. 2. 26. contentio, 1. 3. 4. prælium, 4. 2. 78.

Ancharius, 3. 21. 16.

Ancilia, 1. 2. 3.

Ancus Marcius, 1. 4.

Andriſcus, 2. 14. 3.

Anguis Lernæus, 1. 18. 19. Angues, obtrito capite, poſtremum cauda minantur, 3. 5. 24.

Angulus Bruttius, 3. 20. 13. Italiæ ultimus, 2. 6. 51.

Anicius prætor, 2. 13.

Anima imperii imperator, 4. 3. 6. Animæ immortalitas, 4. 2. 71. Anima amiſſa corpore locum tegere, 4. 1. 12.

Animadvertere, *pro punire*, 4. 1. 10. in aliquem, 3. 21. 23.

Animalia quædam aquam & terram incolunt, 3. 6. 6.

Animoſior cladibus Samnitium gens, 1. 16. 7.

Animus Mithridatis malis auctus, 3. 5. 20. Animo præſagire aliquid, *h. e. mente prævidere*, 4. 1. 3. Animi ferarum Inſubribus, 2. 4. 1. Animi mobiles facinore obligantur, 1. 9. 1. Animus, *pro prudentia, recto conſilio*, 2. 17. 3. *Sic* Mens *eſt apud Livium*, 26. 11. 4, *pro fiducia, audacia.* Animum noſtrum in ſociis perdimus, 4. 2. 29: 4. 7. 14. Animi, *pro ſpiritu, ſuperbia: ſic* tantum animorum, 3. 16. 1. Animos tollere, *utrumque ſignificat, & audaciam alteri facere, ut*, 1. 3. 7. *apud*

Virg.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Virg. Æn. 9. 127: *&* 10. 278. *&* *ipſum capere, ut*, 1. 11. 1. & *apud Livium*, 1. 32. 3. *quod*, 4. 9. 3, Animos erigere *dixit. &* 3. 5. 3, Animis ingentibus efferri.
nnales, 1. 10. 3: 1. 12. 11.
nnibal, 2. 6. vincitur ab Æmilio, 2. 8. 12. à Scipione, 2. 6. 61. fœdus cum Philippo percutit, 2. 7. 4. Romanis hoſtem toto orbe quærit, 2. 8. 5. cum iis XVII annis bellavit, 3. 5. 2. minus vaſtavit Italiam, quam ſocii, 3. 18. 11: 3. 21. 21. non videtur optaſſe quod Catilina, 4. 1. 1.
nniti, *valde niti. nam* ad *particula ſignificationem verbi auget, ut videre eſt ex illis Senecæ, ep.* 71. 7. *Si virtutem adamaveris, amare enim parum eſt. ſic* Annitente regina, 1. 6. 2. Annixus ex ſummo ſtudio, 1. 9. 4. omni modo, 1. 18. 15.
nniverſarii Romanorum hoſtes Veientes, 1. 12. 1. *h. e. qui ſingulis annis, velut ſtato tempore, eos laceſſerent. Sic apud Livium*, 4. 45. 4. *Æquorum jam velut* anniverſariis armis *aſſueverat civitas.*
nnius, 3. 16. 1.
nno Pœnus, 2. 17. 7.
nnonæ pignora, 4. 2. 22.
nni bellorum Annibalis, Pyrrhi, Mithridatis, 3. 5. 2.
nnus à Numa in menſes deſcriptus, 1. 2. 2. Anni ſancti, pii, aurei, 3. 12. 2. per Annos ducentos in Hiſpania dimicatum, 2. 17. 5. Annis L cum Samnitibus bellatum, 1. 16. 8. Annis CC Africa, Europa, *&c.* à Roman. ſubactæ, 2. 1. 2.
nnua cæli converſio, 4. 3. 8.
nquirere, *pro inquirere*, 4. 12. 12. *etiam extra judicium.*
nſer Capitolium ſervat, 1. 13. 15.
nte ducis imperium ſigna canunt, *h. e. priusquam dux id imperaret*, 4. 2. 66. Ante finitum bellum, quam geri nuntiaretur, 2. 13. 2. Ante in media Gallia fuit Cæſar, quam ab ultima timeretur, 3. 10. 22. Ante victus hoſtis, quam viſus, 4. 2. 63.
Antecellere, *prævalere, plus poſſe*, 1. 13. 12.
in Anteceſſum prædam dividere, 4. 12. 24. ſibi parentare, 3. 21. 20. *h. e. ante juſtum tempus.*
Antiochus *Magnus*, 2. 8.
Antiſtius, 4. 12. 15.
Antium, *urbs*, 1. 11. 10.
Antonius Pompeii legatus, 3. 7. 6.
C. Antonius cos. cum Cicerone, 4. 1. 5.
C. Antonius triumviri frater, 4. 2. 31.
L. Antonius triumviri frater, 4. 5. 2.
M. Antonius triumviri avus, 3. 21. 14.
M. Antonius triumviri pater, 3. 7. 2.
M. Antonius, 4. 2. 37. cos. 4. 3. 7. inſignia regni offert Cæſari, 4. 2. 91. fax & turbo ſeculi, 4. 3. 2. gravis reip. 4. 6. 1. avunculum proſcribit, 4. 6. 4. ſcopulus ſecuritatis publicæ, 4. 9. 1. bello Mutinenſi vincitur, 4. 4. proficiſcitur contra Caſſium & Brutum, 4. 7. 5. vincitur à Parthis, 4. 10. ab Auguſto, 4. 11. ſemet interficit, 4. 11. 9. Antonii metus & ignavia, 4. 7. 10. ingenium peſſimum, 4. 5. 2.
Anuli, 1. 5. 6. ſenatorum, 2. 6. 24. Anulorum modii Carthaginem miſſi, 2. 6. 18. Anulos in mare abjicit Sex. Pompeius, 4. 8. 5.
Apenninus *mons*, 3. 10. 10.
Aperire, *h. e. viam facere, ſic* Aperire Europam, 3. 5. 8. Italiam, 2. 6. 4. *ita Curtius*, 7. 1. 3, *primus* Aſiam aperuerat *regi. &*, 5. 3. 22, mari quoque novum iter aperuerat. Aperire iter ad victoriam, 1. 14. 4. qua maris noſtri limen aperitur, *h. e. ubi incipit mare*, 3. 6. 9. *ſic* aperta Oceani *dicit Tacitus*, 2. 23. 5, *pro medio mari.*
Apes in ſignis, malum omen, 2. 6. 14: 4. 2. 45.
Apollo Cumanus, 2. 8. 3. Pythius, 1. 12. 10.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Apparatus conviviorum magnificus, 3. 12. 12.
Appiani nomine falſa forte ſcripta circumferuntur, 4. 10. 4.
Appius. *vide* Claudius.
Applicare, *pro appellere*, 4. 2. 51.
Approbare, *vide* Adprobare.
Appropinquare, 1. 13. 8.
Appuleiana ſeditio, 3. 1. 16. ejus origo, 3. 12. 8.
Appuleius Saturninus, 3. 16. 1.
Apulo Hiſter, 2. 10. 3.
Apuli, 1. 18. 1.
Aqua & igni interdicere, 3. 16. 2. *Æquivalet hodiernæ pœnæ Banni.*
Aquæ Sextiæ, 3. 3. 7.
Aquila, *ſignum Romanæ legionis*, ſervata à ſignifero intra baltei latebras, 4. 12. 38. Aquilam in caſtra refert Auguſtus, 4. 4. 5. Aquilæ prodire nolentes, *h. e. non cedentes, cum revellerentur humo*, 2. 6. 14. Aquilæ Romanæ captæ à Parthis, 3. 11. remittuntur, 4. 12. 63. duæ penes Germanos, 4. 12. 38.
Aquilius reliquias Aſiatici belli conficit, 2. 20. 7.
Manius Aquilius ſervos vincit, 3. 19. 11.
Aquitani, 3. 10. 6.
ad Aram juratum, 2. 6. 2. *Vide Berneccerum ad Juſtinum*, 24. 2. 8. Aras amplecti inter necem, 3. 21. 21. *Hoc autem factum, ſeu præſidii cauſſa, ut ad aras, tanquam aſylum, confugerent, quemadmodum Joabus, Reg.* 3. 2. 28. *& Priamus apud Pauſan. pag.* 129, *&c. ſeu ut exſecrarentur homicidas, & quaſi à præſentibus diis ultionem peterent: vide Velleium*, 2. 22. 3.
Arabes, 3. 5. 29. in claſſe Cleopatræ, 4. 11. 7.
ab Aratro dictator, 1. 11. 12.
Araxis, *fl.* 4. 10. 2.
Arbiter inter reges Judæos Pompeius, 3. 5. 30. regum & gentium Pop. Romanus, 3. 18. 7.
ad ARBITRIUM hoſtium mori, fortibus viris miſerrimum, 4. 8. 4.
Arbores taxei, 4. 12. 50.
Arcades, 1. 1. 9.
Arcanum gentis Judaïcæ, 3. 5. 3. *Claudianus de bel. Get. verſ.* 103, arcanum tanti *deprendere* regni. *Iiſdem & verbis, & ſenſu.*
Arceſſere, *pro vocare*, 3. 15. 2.
Archelaus, 3. 5. 8.
Archimedes, 2. 6. 33.
Arctæ res, 2. 6. 31. *Livio aliquoties* acciſæ res *ſunt. Sic Juvenali*, 3. 165, *dicitur*, Res anguſta *domi.*
Arcus Perſici, 2. 8. 17.
Ardentes oculi, 1. 16. 12. ardentibus focis manum injicit Scævola, 1. 10. 5. Ardentiſſimus dux, *h. e. animoſus, omnia audens*, 4. 2. 42. *Sic* quid Romulo ardentius? 1. 8. 2.
Ardere cupiditate *auri. h. e. vehementiſſime cupere*, 3. 11. 11. *Sic Virgil. Æn.* 11. 782, *ſpoliorum ardebat amore.* Ardet mare ventis, *h. e. turbatur, exagitatur*, 4. 2. 37. novis motibus Aſia, 3. 5. 22.
Ardor pugnantium, 4. 2. 80. Ardores *pro æſtibus*, 4. 10. 9.
Arena. *vide* Harena.
Arethuſæ fons, 2. 6. 34.
Argentariæ tabernæ, 25. 6. 48. *Vide titulum ff. de edendo.*
Argentea arma Samnitum, 1. 16. 7. haſta Salondici, 12. 17. 14. Argenteum carpentum Bituiti, 3. 2. 5.
Argentum Antonii dolabris conciſum, 4. 10. 10. Arg. in uſum armorum pro ferro conflatum, 2. 15. 10. Argenti 10 pondo pro luxuria habita, 1. 18. 22. Argento fulgentes elephanti, 2. 8. 16.
Argumentum (*h. e. ſignum*) pacis, clauſus Janus, 1. 2. 2.
Aricinum, *urbs*, 1. 11. 8.
Ariminum, *urbs*, 4. 2. 19.
Ariobarzanes Cappadox, 3. 5. 12. in partibus Pompeii, 4. 2. 5.
Arioviſtus Germanus, 3. 10. 11.
Arioviſtus Inſuber, 2. 4. 4.
Ariſtobulus Judæus, 3. 5. 30.
Ariſtonicus Pergamenus, 2. 20. 4.
Arma ademta victis. *Vide* Ferrum victis ablatum. Arma argentea & aurea

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

urea in uſu, & quare, 1. 16. 7. *Adde Curtium*, 8. 8. 16. *ubi Alexander: An me luxuriæ indulgentem pu-atis* arma veſtra auro argentoque dornaſſe? *aſſuctis nihil vilius hac nateria videri volui. Polyænus*, 8. 22. 0, *Cæſar militibus præcepit, ut arma haberent auro argentoque ornata; maxime quidem ornamenti cauſſa: ſed deo etiam, ut milites res pretioſas crius defendendas ac propugnandas xiſtimarent.* Arma cremata à dominis, 2. 18. 17. à victoribus, 4. 2. 9. data in profluentes. *Ibidem. onſer Appianum civil.* 1, *pag.* 376. detracta templis, 2. 6. 23. diſcoloia, 3. 2. 5. promiſſa Vulcano, 2. 4. . Romana peregrinantur, 4. 1. 1. Rom. ſacroſancta violantur ab Aquilio, 2. 20. 7. rubiginem ac itum ſentiunt, 2. 3. 2. Armoum manubiæ, 2. 18. 6. ARMORUM præmia armis defendere, . 2. 17. Arma circumferre, *Præat.* 2. toto orbe, 3. 12. 1. corriere, *pro ſumere*, 1. 9. 6: 1. 10. 1: . 12. 32. deponere, 2. 18. 4. Armis aſſueſcere, 4. 12. 17. incitatiſimum tempus, *Præfat.* 6. injuriam indicare, 1. 22. 3. multare victos, . 12. 11. ARMIS petere, quod egatum precibus, 3. 3. 3. urgere, . 10. 2.

Arma, *pro bellis*, 3. 12. 9: 3. 21. 3: . 2. 73.

Armamenta *navium*, 4. 2. 76. *Vide Bereccerum, ad Suetonium, Aug.* 17. 7.

Armare, *pro inſtruere*, *ſic* cupido dominandi Cæſ. & Pomp. furialibus n exitium reip. facibus armavit, 3. 2. 13. *pro in arma concitare*, *ſic* forına pop. Romanum, 4. 1. 1. Sex. ompeius ergaſtula, 4. 8. 1. Serorius Hiſpaniam, armavit, 3. 3. 3.

Armatura levis, *pro leviter armatis*, . 2. 49.

Armenia, 3. 11. 10. æſtuoſa, 4. 10. 9. ecipitur à C. Cæſare, 4. 12. 42.

Armenia utraque, *h. e. major & minor*, 3. 5. 21.

Armenii, 3. 12. 4. triumphi, 4. 2. 8.

Arminius Germanus, 4. 12. 32.

Arracillum, *urbs*, 4. 12. 49.

Arripere in occaſionem, 4. 2. 84.

Ars bellandi, 1. 3. 2. Cilicum, 4. 2. 32. ducis, 4. 10. 2. Artem facere, h. e. nomen & auctoritatem artis indere, 3. 12. 10. *Sic Plinius*, 20. 17, *aniſum appetentiam ciborum præſtat: quando id quoque inter artificia deliciæ fecere, ex quo labor deſiit cibos poſcere.* Artes, *pro inſtitutis, moribus*, 1. 5. 2. *pro genere & modo vivendi*, 1. 6. 3. *pro fraudibus, inventis callidis*, 4. 4. 2. ARTIBUS ſuis hoſtem aggredi, 3. 1. 10.

Arſia, *fl.* 2. 5. 1.

Artabazes Ponticus, 3. 5. 1.

Artaxata, 4. 12. 44. caput Armeniæ, 3. 5. 27.

Arthoces Iberus, 3. 5. 28.

Artus humani diſſidentes, 1. 23. 2.

Arverni, 3. 2. 4: 3. 10. 20.

Aruns Tarquinius, 1. 10. 8.

Aruſini campi, 1. 18. 11.

Arx, *pro Capitolio*, 1. 26. 8: 3. 16. 6.

Arx Capitolii, 3. 21. 7. Capitolini montis, 1. 13. 13. Præneſtina, 1. 18. 24. Arx, *pro munimento, præſidio*, *ſic* Arx Ciliciæ Iſaurus, 3. 6. 5. Arx & ſpecula Africæ Clypea, 2. 2. 19. *Sic apud Liv. de Ætolis*, 34. 24. 2: *Si in media Peloponneſo arcem ſibi fecerint. ſic* arx ſpei, *apud eundem*, 7. 34. 3.

Arces tres Syracuſis, 2. 6. 34.

As, *terminatio Antiquorum in accuſativis tertiæ declinationis, ut Samnitas, Acarnanas, &c.* 1. 16. 1.

Aſcendit bellum montes, 4. 12. 4, & 49.

Aſculum, 3. 18. 9. evertitur, 3. 18. 4.

Aſdrubal Carthaginienſium dux ultimus, 2. 15. 16.

Aſdrubal frater Annibalis, 2. 6. 49. vincitur à Scipionibus, 2. 17. 6.

Aſia, 3. 5. 6. à Pompeio perdomita, 3. 5. 31: 3. 10. 1. provincia Craſſi, 4. 2. 12.

Aſiatica amœnitas, 2. 11. 4. hereditas Attali regis, 3. 12. 3. Romanos corrum-

corrumpit, 3. 12. 7. Aſiaticum mare, 3. 6. 50.

Aſinius Pollio, 4. 12. 11.

Aſſerere, *pro defendere, vindicare, liberare. ſic* Aſſerti à Latinis Tarquinii, 1. 11. 1. à Manlio urbs, 3. 13. 19. ab Appuleio leges Gracchanæ, 1. 16. 1. atque Livio Druſo, 3. 17. 1. à Licinio Craſſo pudor Romanus, 3. 20. 12. *ſic* aſſerere ſocios, 2. 18. 6. imperium, 3. 3. 19. Senatum, 3. 17. 4. *Sic* aſſertores *dicuntur Suet. Cæſ. cap.* 80, *liberatores populi, vindices libertatis.*

Aſſueſcere, *pro aſſuefacere*, 4. 12. 43. Sueſcere *hoc modo uſurpat Tacitus*, 2. 52. 4.

Aſſuetus, *cum ablativo*, 1. 1. 7: 4. 12. 17. *ſic* Aſſuetus immoderata licentia militari. *Juſtinus*, 31. 1. 8.

Aſtringere obſidibus, 4. 12. 52.

Aſtrudes palus, 2. 12. 5.

Aſtura, *fl.* 4. 12. 54.

Aſtures, 4. 12. 46. vincuntur à Cariſio, 4. 12. 54.

Aſſumere in decus gentis, *pro adſciſcere in nomen gentis, adoptare*, 2. 15. 12. in decus *enim* gentis, *hic interpretor, non*, ut eſſet decus gentis, *ſed* ut frueretur decore, honore, gloria hujus familiæ.

Aſſurgere in ultionem, *h. e. capeſſere ultionem, accingi ultioni*, 3. 1. 10. *alibi dicit* Conſurgere, *cujus contrarium eſt* ſedere, *h. e. otioſum eſſe, quieſcere, apud Senec. in Troad. verſ.* 214. *Varronem, de re ruſtica*, 1. 2. *Liv.* 2. 12. 1. *Juven.* 10. 93. *Senec. de otio ſap.* 31. 4.

Aſylum Romuli, 1. 1. 9.

Atra imago Bruto ſe offert, 4. 7. 8.

Ateſis, *fl.* 3. 3. 12.

Athenæ, 3. 5. 8.

Athenio, 3. 19. 9.

Atquin, *pro atqui*, 4. 2. 53.

Attalus Pergamenus, 2. 7. 8.

Attalus prioris nepos, 2. 20. 2: 3. 12. 3. Attali hereditas. *Vide* H.

Atterere hoſtem, *ſenſim debilitare, & conſumere*, 3. 22. 5. *Sic* Att. patrimonium *eſt in Suet. Aug.* 40. 2.

Atteri operibus, 2. 18. 10.

Attici, 2. 9. 3.

M. Attilius Regulus, 2. 2. 17.

Attius Navius, 1. 5. 2.

Attonitus, 2. 12. 13. *Explicat vim hujus verbi Seneca*, Nat. *quæſt.* 2. 27. *quo (tonitru) edito concidunt homines & exanimantur: quidam vero vivi ſtupent, & in totum ſibi excidunt, quos vocamus* attonitos, *quorum mentes ſonus ille cœleſtis loco pepulit.* Ovidius de Ponto, 1. 7. 12:

Nam fuit attonito mens mihi nulla diu.

Attrectare terminos alienos, 3. 5. 3.

Avaricum *urbs*, 3. 10. 23.

Avaritia Romana, 3. 5. 18. Rom. equitum, 3. 5. 9.

Auctor belli, *pro ſuaſore*, 4. 2. 60: 1. 9. 1. *pro cauſſa: ſic* Auctor cladis, 2. 6. 7. *pro eo qui aliquid dicit, narrat*, 1. 16. 12.

Auctoritas Menenii, 1. 23. 1. Senatus, 1. 1. 15. *minus eſt, quam poteſtas.* Curtius, 6. 8. 25. *Nihil poteſtas regum valebat, niſi prius valuiſſet auctoritas, h. e. perſuadere prius debebant populo, juſte puniri reum; tum exercere poteſtatem ſuam. Non abſimiliter Sulpicius Severus, lib.* 2 *hiſtoriæ ſacræ:* poteſtate *regis uſuri, ubi* auctoritate *ſua parum* valuiſſent. *Sic Cicero, offic.* 3. 27: *Cujus cum* valuiſſet auctoritas.

Auctiores opes, 4. 2. 10.

Aucupari favorem, *pro captare, quomodo &* venari *dicunt*, 3. 13. 1.

Audentior, 1. 8. 2.

Audere eruptiones, 3. 10. 25. *Ita ſæpiſſime Tacitus.* Audet aliquid fortuna contra Cæſarem, 4. 2. 30.

Aventinus, *mons*, 1. 1. 6: 1. 24. 3: 3. 15. 5.

Aves ſanguine aſſuetæ, *h. e. vultures*, 1. 1. 7.

Aves victoriam promittunt, 4. 7. 9.

Auferre caput, *pro demere, abſcindere*, 4. 7. 13. fugam, *pro impedire, obſtruere*, 3. 10. 3. in diverſum, *h. e. aliud perſuadere, alio impellere*, 2. 6. 20. Auferre, *pro eximere, ſubducere. ſic* matura mors Druſum, 3. 17. 9.

virtus

irtus Horatium abſtulit, 1. 3. 5. *. e. eripuit, pœnâ parricidii liberavit.*

fidus, *fl.* 2. 6. 18.

guratus ſacer Romanis, 1. 5. 4. *al. Max.* 3. 2. 1. *Apud antiquos on ſolum publice, ſed & privatim, ihil gerebatur, niſi auſpicio prius umpto.*

gurio experiri aliquid, *h. e. ea de re ves conſulere*, 1. 3. 3. Aug. ſumnus, *h. e. præſtantiſſimus augur.* 1. 3. 2. ictor; *pro eo, qui melius auſpicium actus eſt*, 1. 1. 7.

gures, 1. 2. 2.

guſtus, *Præfat.* 1, & 7: 3. 12. 3. nortem patris [*adoptivi, nempe Cæaris*] ulciſcitur, 4. 2. 3. Hiſpaniam erdomat, 2. 17. 5. ordinat imperii corpus, 4. 3. 5. vincit Antonium d Mutinam, 4. 4. 4. ad Peruſiam, . 5. 3. ad Actium, 4. 11. Cantaros, 4. 12. 48. contra Caſſium & Brutum proficiſcitur, 4. 7. 5. triumhum contemnit, 4. 12. 53. Janum claudit, 4. 12. 64. Auguſti aſtra capta, 4. 7. 10. nomen quid ignificet, 4. 12. 66. *Auſonius in ratiarum actione: Gratianus virtute ictor; Auguſtus ſanctitate, &c. Græcis eſt σεβαστὸς, h. e. ſanctus, & uminis inſtar colendus.* Pauſanias in Laconicis. Αὔγουστος κατὰ γλῶτταν δύναται τῶν Ἑλλήνων, Σεβαστός.

UGUSTIOR periculo imperator, 4. 12. 7. Auguſtiore forma viſus Romulus, 1. 1. 18.

reus currus triumphantium, 1. 5. 6. lectulus, 3. 5. 28. torques, 1. 13. 20. Aurei anni, 2. 19. 2: 3. 12. 2. Aurea effigies Oceani in triumpho Cæſaris, 4. 2. 88. lorica Ptolemæi, 4. 2. 60. puppis Cleopatræ, 4. 11. 8. Aureum baculum, 4. 11. 3. cœlum, 3. 5. 30. mare, 3. 6. 30. trophæum, 2. 4. 4. Aurea arma, 1. 16. 7. tentoria, 2. 8. 9.

rum in uſum armorum conflatum, 2. 15. 10. avaris in os infuſum, 3. 11. 11. in ſignis Parthorum, 3. 11. 8. Aurum privatum in medium collatum, 2. 6. 24. AURUM quam ferrum fortius, 3. 1. 7. Aurum Parthicum, 3. 11. 2. Aurum ex præda eligunt Suevi, 4. 12. 24. Aurum venis repurgare, 4. 12. 12. Auro fulgentes elephanti, 2. 8. 16. penſatum caput Gracchi, 3. 15. 6.

Aurifera regio, 4. 12. 60.

Aurigonæ, 4. 12. 47.

Auſpicari (*pro inchoare*), tranſmarinos triumphos, 1. 18. 1. urbem, 1. 1. 6. *vide Indicem Juſtinianum.*

Auſpicium, *pro omine*, 2. 2. 7.

Auſpicia contemnit Claudius, non impune, 2. 2. 29.

Antronii, 4. 1. 3.

Auxilia, *pro propriis viribus*, 2. 8. 15. *Sic & Juſtinus. & Cæſ. de B. Civ.* 3. 106. Auxilii quondam præſtiti memoria, delinquentibus ignoſcitur, 2. 9. 3. in auxilium mittere, 1. 3. 6.

Auxima, *urbs*, 3. 22. 9.

B.

BAculum, 4. 11. 3. & Baculus, *pro ſceptro, geſtamine regio*, 3. 19. 10.

M. Bæbius Tamphilius Ligures vincit, 2. 3. 5.

M. Bæbius, *Appiano* Βέβιος, uncis trahitur, 3. 21. 15.

Bæbius ritu ferarum inter manus laceratus, 3. 21. 26.

Bagrada, *fl.* 4. 2. 70. *alibi eſt* Bragada.

Baiæ, *urbs*, 1. 16. 4: 2. 6. 22.

Baleares *unde dicti*, 3. 8. *in notis.* Bal. inſulæ, 3. 22. 2. vincuntur, 3. 8.

Balearicus *Metelli cognomen à victis Balear.* 3. 8. 1.

Balearicum bellum, 3. 8. fretum, 3. 6. 9.

Balſami ſilvæ, 3. 5. 29.

in Baltei latebris aquilam abſcondit ſignifer, 4. 12. 38.

Baltea non ſolvere, votum, 2. 4. 3.

Barbaries Sarmatarum, 4. 12. 20.

Barbari barbarorum Myſi, 4. 12. 13. Barb. jure non agunt, 1. 13. 6. Barbaris ſolita temeritas, 4. 12. 54.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Barbari Romani, 1. 2. 4. Barbari *dicebantur Græcis omnes aliæ gentes, etiam moribus legibuſque cultiſſimæ. Vide Strabonem, fine lib. 1. & med. lib. 14. Cato apud Plinium*, 29. 1: *Nos quoque Græci* Barbaros *dictitant.*

Baſilius, 4. 2. 32.

Belgæ, 3. 10. 4.

Belgica, *urbs*, 4. 12. 49.

Bellatrix Hiſpania, 2. 6. 38.

Bellica nomina, *h. e. bello quæſita*, 3. 8. 1.

Bellua, *pro elephanto*, 1. 18. 10. *Vide Ind. Curt.*

Bellum Latinum, Gallicum, *& ſimilia, vide ſuis quæque locis.* Bellum hereditarium: *quod à vivente conflatum, poſt mortem ejus, velut hereditate relictum, geritur*, 3. 17. 2. hoſtile, *quod opponitur* civili, 3. 22. 1. navale, 1. 11. 10: 3. 10. 5. privatum, *quod privatis copiis geritur*, 1. 12. 1. pluſquam Bellum, 4. 2. 4. Bellum ante finitum, quam geri nuntiaretur, 2. 13. 2. Bellum aſcendit montes, 4. 12. 4, & 49. creſcit, 4. 2. 66. navigat, 2. 2. 17. *Sic Cicero pro l. Manilia, cap.* 12, *quam celeriter Cn. Pompeio duce* belli impetus navigavit? *Salvianus, lib.* 6, *pag.* 196. *navigare per fluctus bella cœperunt.* ſerpit in proximos, 2. 9. 4. Belli ars, 1. 3. 2. contagium, 1. 9. 8: 1. 15. 1: 2. 13. 1: 2. 18. 5. fons, 3. 6. 12. impetus, 3. 5. 6. incendia, 2. 17. 2: 3. 5. 13. ruina, 2. 11. 1: 2. 12. 1. ſpectaculum, 1. 11. 4: 1. 18. 8. ſubita, 1. 1. 15. turbo, *vide* T. Belli metu in bellum incidere, 4. 2. 23. Bello venienti occurrere, 4. 11. 4. Bellum committere, profligare, conficere, *quid differant*, 2. 15. 2. in compendium mittere, 1. 3. 3. patrare, *h. e. conficere*, 2. 15. 1. Bello quaſi tempeſtate præcluſum mare, 3. 6. 1. Bello promptus, 1. 5. 5. Bello quidam boni, pace mali, 3. 5. 9. Bella externa, & motus domeſticos, ſeparatim perſequitur Florus, 3. 12. 14. Bellum, *pro prælio*, 4. 2. 47: 1. 18. 8.

Belli cauſſæ. *vide* C.

Beneficiorum quoque potentia gravis liberis, 4. 2. 92.

Beſtiarum morientium morſus quammaxime mortiferi, 2. 15. 13.

Bibere in oſſibus capitum, 3. 4. 2.

Biceps civitas, 3. 17. 3.

Bithynia, 3. 5. 6. recipitur à Nicomede, 3. 5. 12.

Bithynicus, 3. 5. 3.

Bituitus *Gallus*, 3. 2. 5.

Bituriges, 3. 10. 20.

Bocchus *Maurus*, 3. 1. 15.

Bœotia, 3. 5. 11.

Boiorix *Cimber*. 3. 3. 18. *Hoc nomen reperitur etiam apud Livium*, 34. 45. 4. *de regulo Boio.*

Bomilcaris Adherbal, *ſubaudi filius*, 2. 6. 19. *Græciſmi hujus, etiam noſtratibus uſitati, compluria apud Latinos exempla.*

BONIS gravior crudelitate ſuperbia, 1. 7. 4. Bona fide, *h. e. omnino, exacte*, 2. 2. 1. *ita* bona fide quieſcunt arma, 2. 3. 1. *male explicat Alb. Gentilis de arm. Rom.* 2. 11. *ſic noſter utitur vocabulo* fideliter, 3. 5. 14. *Ita Seneca, epiſt.* 85. *Nunquam* bona fide *manſueſcunt vitia.* Bona regia diripiunt Romani; 1. 9. 1. Bonorum meorum heres eſto; *formula inſtitutionis*; 2. 20. 2.

Bonna, 4. 12. 26.

Bononia, 4. 6. 3.

ad Boves redire, *h. e. agriculturam*, 1. 11. 14.

Boſphorus, 3. 5. 25.

Bovillæ, 1. 11. 6.

Bragada, *fl.* 2. 2. 20. *alibi eſt* Bagrada.

Brennus, 2. 11. 3.

Brenni *pop.* 4. 12. 4.

Βρετανία, 1. 16. 1.

Britannia, 3. 10. 2. ante Romanos aliis gentibus cognita, 3. 10. 1.

Britanni, 3. 12. 4. vincuntur à Cæſare, 3. 19. 16. *&c.*

Britomarus Inſuber, 3. 4. 3.

Brundiſium, 4. 2. 37. Sallentinorum caput, 1. 20. 1. obſidetur à Cæſare, 4. 2. 19. à Brundiſio trajectus in Græciam, 4. 11. 4.

Brut-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Brtius, *h. e. Bruttii. Vide* Singularis pro plurali. Bruttius angulus, 3. . 13.

Brtus *Decimus Junius* Hiſpanos vin-, 2. 17. 12.

Brtus *Decimus Junius* obſidetur ab tonio, 4. 4. 3.

Brtus *Decimus Junius* Maſſiliam ca-, 4. 2. 5.

Brtus *L. Junius* cos. *Præfat.* 6: 1. 9. 1. eros punit, 1. 9. 5. occumbit, 1. . 8. Bruti nomen unde, 1. 9. 1.

Brtus *M. Junius* Cæſarem interficit, 2. 93. Bruti mors, 4 7. 14.

Bul: ſenatorum, 2. 6. 24. bullæ erorum, *ſunt apud Plinium*, 33. 4.

C.

Adaveribus agger effectus, 4. 2. 85. pons factus, 2. 6. 18. victatum in fame, 2. 18. 14.

Caere aliorſum, *h. e. alium exitum ıciſci*, 2. 4. 7.

C DES etiam juſta, non debet eſſe ılta, 4. 6. 6.

Cæm quaſi ardere viſum ex ſplenre galearum, 3. 3. 15. Cæli an a converſio, 4. 3. 8. Cælum ipſum endere gloria, 2. 19. 3. *Sic Dapis Virgilianus* uſque ad ſidera no; *Ecl.* 5. 43. Cælo miſſa haſta, 2. . 14. à Cælo venientes hoſtes, 2. . 4. menſis in Cælo, 4. 2. 91. Cælm, *pro temperie, aëre. ſic* Cælum ox, 3. 2. 2. molle, 1. 16. 4: 4. 12. . CÆLI ſolique clementia ror elanguet, 3. 3. 13. Cæli ſubita ıtatio pro peſtilentia, 4. 10. 9. ab o venire Cælo, 4. 12. 26.

Cæm aureum, 3. 5. 30.

Cæſtes minæ, *h. e. prodigia in cælo vi-* 2. 8. 3.

Canenſes, 1. 1. 11.

Cao *Q. Servilius* vincitur à Cimbris, 3. 4.

Cao *Q. Servilius* vincitur à ſociis, 18. 12.

Cao Pompeii legatus, 3. 6. 10.

Cæmoniæ Deorum, 1. 2. 2. Syriæ deæ, 3. 19. 4.

Cæſar *C. Julius*, 3. 12. 13. vincit Britannos, 3. 10. 16. Gallos, 3. 10. 2, & 20. Germanos, 3. 10. 10. Pompeium, 4. 2. 47. Ægyptios, 4. 2. 60. Pharnacem, 4. 2. 63. Scipionem & Jubam, 4. 2. 67. Pompeii filium, 4. 2. 78. Rhenum bis trajicit, 3. 10. 15: 4. 12. 22. triumphat, 4. 2. 88. occiditur, 4. 2. 95. quaſi Tarquinius regno depulſus, 4. 7. 1. Cæſaris animus & eloquentia, 4. 2. 10. ſententia de Catilinæ ſociis, 4. 1. 10. cum Pompeio & Craſſo triumviratus, 4. 2. 10. vox ad gubernatorem, 4. 2. 37. ad milites, 4. 2. 50.

Cæſar Octavianus. *Vide* Auguſtus.

C. & L. Cæſares fratres occiduntur, 3. 21. 14.

C. & L. Cæſares Auguſti nepotes, 4. 12. 42.

Cæſar *L. Julius* cos. 3. 18. 4. vincitur à ſociis, 3. 18. 12.

L. Cæſar avunculus Antonii proſcribitur, 4. 6. 4.

ad Cæſares imperium Romanum transfert fortuna, 4. 3. 7.

Caieta, *portus*, 1. 16. 4.

Calabria, 1. 18. 2.

Calaguris, *urbs*, 3. 22. 9.

CALAMITAS augetur ludibrio, 3. 20. 2. in experimentum illata divinitus, 1. 13. 3. CALAMITATIBUS magnitudo virtutis approbatur, 1. 13. 8: 2. 2. 22.

Calatinus *A. Attilius*, dictator, 2. 2. 12. *A* Calatia, *quæ hodie* Galazzo, Sueyro in verſione Velleii.

Calendis Januariis conſulatus initus, 3. 21. 17.

Calidonius ſaltus, 1. 17. 3. Calidoniæ ſilvæ, 3. 10. 18.

Calliditas Thracum, 3. 4. 3.

Callidus *pro prudente, ſollerte*, 1. 3. 7: 4. 2. 84. *Sic apud Salluſt. de Rep.* 2. 1, *Neque de futuro quiſquam ſatis* callidus, *ſatiſque* prudens *ſit.* & ibid. num. 61, *magis malus, quam* callidus, *ingenio.* & *num.* 72, *patres conſilio valere decet: populo ſupervacanea eſt* calliditas. Callidum genus Aquinum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

tani, 3. 10. 6. Callidiſſimus rex Jugurtha, 3. 1. 2.
Calones ab exercitu remoti, 2. 18. 10.
Calor militum in prӕliando, 3. 10. 13.
Calpurnius Beſtia cos. 3. 1. 7.
Calpurnius Flamma, 2. 2. 13. *ejus hiſtoriam ita ſcribi velim:* occupavit: adeoque moratus hoſtem, dum exercitus omnis evaderet, pulcerrimo exitu, *&c.*
Camerinenſes, 2. 2. 13.
Camillus *M. Furius*, 1. 22. 4. Gallos cӕdit, 1. 13. 17. ejus factum egregium, 1. 12. 5.
Campania, 1. 16. 3. occupatur ab Annibale, 2. 6. 21, & 29. contra Urbem conſurgit, 3. 18. 5. vaſtatur à gladiatoribus, 3. 19. 5. à Lamponio & Teleſino, 3. 21. 22.
Campani, 1. 16. 2.
Campus Martius, 1. 9. 1. Raudius, 3. 3. 14. Campi Aruſini, 1. 18. 11. Philippici, 4. 2. 43.
Cannӕ, 2. 6. 15. Annibalis, Capua, 2. 6. 21.
Cannenſis dies, 4. 12. 35.
Canere dicuntur poëtӕ, 2. 19. 8. prӕcones, 2. 7. 14. Clamare *vocat Plautus, prol. Pœnuli.* ſigna; *forte quia tubӕ & litui, quibus canitur claſſicum, ad ſigna erant. Vide Lipſium de M. R.* 4. 3. *ſic* cecinerunt ſigna, 3. 18. 10: 4. 2. 66. *ita finit epigramma Auguſti, quod ſolum ſupereſt;* ſigna canant. *Virg. Æn.* 10. 310. Signa canunt ——. *Livius*, 7. 40. 9. *Iſthinc*, ſigna canent.
Cantabri, 4. 12. 46.
Cantabria, 4. 12. 48.
Cantus modulatiſſimus, 2. 7. 15.
Canuleius *C.* Trib. pl. 1. 25.
Capere, *pro occupare. ſic* Capere caſtra, 1. 11. 12. claſſem, 1. 11. 10. locum, 4. 1. 12. oppidum, 1. 11. 9. *pro comprehendendӕ continendӕque rei ſufficere. ita* non Capere fidem alicujus rei, *vix poſſe credere*, 1. 9. 3. *quomodo Livius*, 9. 9. 15. Somnio lӕtiore quam quod mentes eorum capere poſſent. & 33. 18. 5. *Majus* gaudium *fuit, quam quod univerſum homines* caperent. *Appuleius, lib.* 11, *animo meo tam repentinum, tamque magnum, non* capiente gaudium. *Marcellinus*, 17. 2, *vix* indignationem capientibus *animis.* quaſi fortuna tanti imperii non caperet duos, 4. 2. 14. *h. e. quaſi non ſufficeret duobus.* Capere impetus, recurſus, *pro facere, peragere*, 4. 11. 6. Ceperat, *pro* cepiſſet, 4. 2. 20.
Capitolium ſedes Jovis, 1. 13. 3: 7. 21. 16. perfugium ſeditioſorum, *ut* Appuleii, 3. 16, 5. Gracchorum, 5. 14. 4: 3. 15. 4. Marianorum, 3. 21. 7. percuſſorum Cӕſaris, 4. 7. 2. ſervorum, 3. 19. 2. dictum à capite Toli, 1. 7. 8. *Sic apud Strabonem, lib.* 8, *pag.* 260. *locus eſt ab Euryſthei capite*, Ευρυσθέως κεφαλή.
Cappadocia, 3. 5. 12. acquiſita, 3. 12. 4. in partibus Pompeii, 4. 2. 5. Cappadociӕ nives, 4. 10. 9.
Capreӕ palus, 1. 1. 16. Capra, & Caprea, idem, 1. 1. 16.
Capſa, *urbs*, 3. 1. 14.
Captare, *per illecebras aliaſve artes aliquid venari, ſeu petere*, 4. 2. 61. Captare aliud ex alio, 3. 17. 2.
Captivitas Africӕ, 2. 6. 8. Captivitatis ſenſus elephantis, 1. 18. 28.
Captivus Oceanus, 4. 2. 88. Captivi ſine pretio reſtituti, 1. 18. 15. *Sic aſtutus ille Annibal ſocios Rom. captos dimiſit, ut ſibi civitates ſuas populoſque conciliarent. quod & poſtea in Hiſpania imitatus eſt Scipio, & Nicomede victo Mithridates.* Captivos ex prӕda eligunt Sicambri, 4. 12. 24.
Captus ponte, quaſi jugo, Rhenus, 3. 10. 15.
Caput Antonii in Marii menſis expoſitum, 3. 21. 14. Aſdrubalis, ante Annibalis caſtra projectum, 2. 6. 53. Ciceronis, in roſtris poſitum, 4. 6. 5. Craſſi, ad regem Parthorum relatum, 3. 11. 11. C. Gracchi, percuſſoribus auro penſatum, 3. 15. 6. humanum, in fundamentis Capitolii inventum, 7. 18. 1. Pacori, circumlatum, 4. 9. 7. Exempla ſimilia

ſimilia vide apud Elmacin. pag. 256. 262, & paſſim. Appian. in x I I, pag. 101.105. Hiſt. Arab. Toletani, cap. XVIII, cap. XXXV. Joſeph. 13. 8. Pauſan. pag. 128. 50. Item de capite *Maxentii* in Zoſimo, lib. 11. *Avidii Caſſii*, apud Vulcat. Gallic. cap. VIII. Caput auferendum præbet Caſſius, 4. 7. 13. *fortaſſis ne in agnitum cadaver contumelioſius conſuleretur: qua mente Antonius etiam Rhamnum libertum juramento adegit, ut ad primum juſſum ſuum caput ſibi adimeret. Apud Appian. in Parth. pag.* 167. *Adde Othonis exemplum, apud Tacit. H.* 2. 49. 8. Caput manu tangens, ſpeciem diadema poſcentis præbet, 3. 16. 7. circa Caput Servii flamma viſa, 1. 6. 2. Capite velato Manibus ſe devovet Decius, 1. 14. 2. Capite obtrito cauda minantur angues, 3. 5. 24. Capita hoſtium ad imperatorem relata aut alias circumlata, 4. 9. 7. proſcriptorum pro roſtris expoſita, 3. 21. 14: 4. 6. 5. in Capitum oſſibus bibere, 3. 4. 2. De inimiciſſimorum capitibus hoc faciunt Scythæ; ut quiſque illud quod eſt infra ſupercilia reciſum prorſus excutiat: & crudo tantum bovis corio, ſi pauper ſit; ſin dives, non modo exterius inducat bovino corio, verum etiam interius inauret, & ſic uterque pro poculo utatur. *Herodotus*, 4. 65. *Sic capite Nicephori potitus, os cranii nudatum, argento Crumus incluſit, juſſitque principes Bulgarorum ex eo bibere. Cedrenus, pag.* 396. *exemplum Stoſlai, quod &* 4. 9. 7 *poſuimus, paullo aliter recenſet Camerarius, ſubciſiv.* 2. 50.

Caput, *pro eo quod eminet, principem locum tenet. ſic inter urbes eſt metropolis, ut* Caput Achaïæ Corinthus, 2. 16. 1. Armeniæ Artaxata, 3. 5. 27. Campaniæ Capua, 1. 16. 6. Latii Alba, 1. 1. 4. Numidiæ Zama, Thala, *&c.* 3. 1. 11. Picentium Aſculum, 1. 19. 2. Siciliæ Syracuſæ, 2. 2. 33. terrarum Roma, 1. 7. 8. *Idem eſt dicere* Caput gentis, *ut* 2. 13. 2. Caput belli, *pro loco unde bellum incepit, & inſtauratur,* 1. 18. 1: 2. 2. 21: 3. 10. 23. *Plurima hoc genus exempla occurrunt paſſim apud auctores.* Caput, *pro vita. ſic* devotum Manibus Caput Decii, 1. 17. 7. Capita papaverum, *pro illorum calycibus, quod formam capitis & ſitu & rotunditate referant,* 1. 7. 7. *quamvis & aliis in rebus Caput pro extremitate rei ponatur. ut* Capita arborum, *Cæſar de bel. civ.* 2. 9. capita tignorum, *Seneca Troad.* Caput vitis, *Columella*, 3. 10. molis, *Curtius*, 4. 2. 23. Capita loramentorum, *Juſtinus*, 11. 7. 16.

Capite cenſi, 3. 1. 13. *Hi quod infimæ ſortis eſſent.* Capite cenſos *ex eo vocat omnes homines Arnobius, lib.* 2, *pag.* 80. *quod nempe ad divinam naturam, ut ordines primos, collati, nihil omnino valeant, & viliſſimi ſint.*

Capua, *urbs*, 1. 16. 6: 3. 20. 3: 3. 21. 19. Annibalis Cannæ, 2. 6. 21. recipitur à Romanis, 2. 6. 42. Capuæ opes, 2. 18. 1.

Carala, *urbs*, 2. 2. 16. *quæ &* Caralis, 2. 6. 35.

Carbo Lucanos vincit, 3. 18. 13.

Carbo, *Cn. Papirius*, Marianarum partium dux, 3. 21. 13. cos. 3. 21. 20. occiditur, 3. 21. 26.

Carceris ſupplicium, 2. 2. 25. in Carcere ſtrangulati Catilinæ ſocii, 4. 1. 10.

Cardo, *Juſtinus*, 42. 3. 2, plagam cæli *vocat*; 4. 12. 4.

Cariſius, 4. 12. 55.

Carnutes, 3. 10. 20.

Carnis uſus ignotus Cimbris, 3. 3. 13. Carne ſemicruda veſcuntur Numantini, 2. 18. 12.

Carpentum Bituiti argenteum, 3. 2. 5. Carpento vecta Tullia, 1. 7. 3. Carpenta Britannorum, 3. 10. 17. Cimbrorum, 3. 3. 16. Gallorum, 1. 18. 26.

Carræ, *urbs*, 1. 11. 8: 3. 11. 8.

Carrago, munimentum ex plauſtris, 3. 3. 16.

Car-

Carſeoli, *urbs*, 3. 18. 11.
Carthaginienſis, 2. 2. 13.
Carthago, 1. 16. 6. obſidetur à Regulo, 2. 2. 21. à Scipione, 2. 6. 56. deletur, 2. 15. à regina condita, 2. 15. 17. Carthaginis excidium, 3. 12. 3. incendia, 2. 15. 18. opes, 2. 18. 1.
Caſa paſtoria, 1. 1. 3. Caſæ paſtorum in veteri Roma, 1. 13. 18.
Caſpii, *pop*. 3. 5. 21.
Caſſius *L.* legatus contra Mithridatem, 3. 5. 3.
C. Caſſius vincitur à Spartaco, 3. 20. 10.
Caſſius *C.* Cæſarem interficit, 4. 2. 93. Caſſii caſtra capta, 4. 7. 10. mors, 4. 7. 13. Caſſius & Brutus Parthos in auxilium ſollicitant, 4. 9. 3.
Caſtella XVIII à Cæſare extructa in obſidione Gergoviæ, 3. 10. 25. L à Druſo ad fluvios Germaniæ, 4. 12. 26. Caſtellorum ſpecie naves, 4. 11. 5.
Caſtigat furorem civium Oceanus, 4. 2. 75. *Sic Livius*, 39. 25. 11, *equum tenacem frenis aſperioribus caſtigare.*
Caſtigata naufragio claſſis, 3. 10. 17.
Caſtores viſi, 1. 11. 4: 2. 12. 16: 3. 3. 20.
Caſtra capta, ultimum belli dedecus, 3. 19. 7. Caſtra hoſtium combuſta, 2. 6. 56. direpta, 3. 10. 8. Caſtris aliquem exuere, 2. 7. 9: 3. 3. 4.
Caſtrenſis claſſis, 2. 2. 35.
Caſus dat exitum, quem datura virtus fuit, 1. 18. 11. quodam caſu, quaſi induſtria, 2. 8. 1.
Catenas plures, quam arma, in navibus portat Antonius, 3. 7. 2. Catenas alicui dare, *pro in catenas aliquem dare*, 3. 5. 30. Catenas morſu tentant Gallogræci, 2. 11. 6. Thraces, 4. 12. 17. Catenis religare, 3. 19. 8. in Catenis ducere, 2. 18. 17.
Catenati cultores agrorum, *h. e. ſervi ergaſtularii*, 3. 19. 3.
Catilina, 3. 12. 12. interficitur, 4. 1. 12.
Catilinarium bellum, 4. 1.
Cato Cenſorius Celtiberos vincit, 2. 17. 9. excidium Carthaginis urget, 2. 15. 4.
Cato *C. Porcius* vincitur à Thracibus, 3. 4. 4.
Cato vincit Etruſcos, 3. 18. 13.
Cato *Uticenſis*, 4. 1. 10. adverſus potentes ſemper obliquus, 4. 2. 9. Pompeianarum partium dux, 4. 2. 65. mortem ſibi conſciſcit, 4. 2. 70.
Catti, 4. 12. 23.
Catulus *Q. Lutatius* ignis hauſtu moritur, 3. 2. 15.
Catuli luporum, 1. 1. 3. *Sic in eadem hiſtoria Juſtinus*, 43. 2. 5.
Caucaſus *mons*, 3. 4. 6: 3. 5. 28.
Caudex cognomen Claudiorum, 2. 2. 5.
Caudinæ furculæ, 1. 16. 9. Caudinum fœdus, 2. 18. 7.
Cavelani reges, 3. 10. 18.
Cauſſa belli Achaïci, 2. 16. 2. Allobrogici, 3. 2. 2. Ægyptii, 4. 2. 55. Ætolici, 2. 9. 1. Armenii, 3. 5. 21: 4. 12. 42. Aſiatici, 2. 20. 4. Baleariци, 3. 8. 2. Britannici, 3. 10. 16, & 19. Cæninenſis, 1. 1. 11. Cantabrici, 4. 12. 47. Catilinarii, 4. 1. 1. Cimbrici, 3. 3. 1. Civilis Mariani, 3. 21. 6. Æmiliani, 3. 23. 1. Cæſariani, 4. 2. 8. Mutinenſis, 4. 4. 1. Peruſini, 4. 5. 1. cum Sex. Pompeio, 4. 3. 1. Actiaci, 4. 3. 4: 4. 11. 2. Cretici, 3. 7. 1. Cypricæ expeditionis, 3. 9. 3. Dacici, 4. 12. 18. Etruſci, 1. 17. 1. cum Exteris gentibus, 4. 12. 2. Gallici, 3. 13. 6. Gallogræci, 2. 11. 1. Germanici, 3. 10. 10, & 14: 4. 12. 22, & 31. Gladiatorii, 3. 20. 3. Helvetii, 3. 10. 2. Hiſpani, 2. 17. 5. Hiſtrici, 2. 10. 1. Illyrici, 2. 5. 2: 2. 13. 1. Inſubrici, 2. 3. 2. Jugurthini, 3. 1. 6, & 9. Latini, 1. 11. 1: 1. 14. 1. Liguſtici, 2. 3. 2. Macedonici primi, 2. 7. 4. ſecundi, 2. 12. 2. tertii, 2. 14. 3. Maſſilienſis, 4. 2. 23. Mithridatici, 3. 5. 3. Numantini, 2. 18. 3. Parthici cum Craſſo, 3. 11. 2. cum Antonio, 4. 10. 2. cum Ventidio, 4. 9. 3. Pergameni, 3. 20. 4.

.20.4. Picentis, 1.19.1. Piratici, .6.1. Pontici cum Mithridate, .5.3. cum Pharnace, 4.2.61. belli um Porſena, 1.10.1. Punici primi, .2.3. ſecundi, 2.6.2. tertii, 2. 5.3. Sabini, 1.1.11: 1.15.1. Sa- nnitici, 1.16.1. Sertoriani, 3.22. . Servilis, 3.19.3. Socialis, 3.18.3. yriatici, 2.8.5. Tarentini, 1.18.5. hracici, 3.4.1: 4.12.17. Veientis, .1.11. Umbri, 1.17.1. Volſinien- s, 1.21.1. Cauſſæ bellorum ple- amque occultæ, 1.11.1. Cauſſas notuum quærere, 2.6.4. Cauſſis ltro ſe ſuggerentibus imperium rocedit, 2.8.1.

C ſſæ, *forenſe vocabulum*, *pro actioni- us*, *litibus*, 4.12.37.

C ere, *pro obvenire alicui*, *Sic* Cartha- o ceſſit, 2.2.25. Syracuſæ ceſſe- unt, 2.6.33. *Ita Tacit. pr. Ann. Antonii arma in Auguſtum* ceſſere. edere *pro ſuccedere*, *ſic* res ceſſit, 2. 7.13. fortuna ceſſit, 3.1.2. *pro vin- . ſic* PARS regni Antiocho data, o libentius, quod tam facile ceſ- erat, 2.8.18.

C eritas in duce quantivis pretii, 3. .15.

C ia, cerevisiæ genus, 2.18.12.

C tiberia, 4.2.28: 4.2.87.

C tiberi, 2.17.13. vincuntur à Ca- one, 2.17.9. militant Sertorio, .22.1.

C ici, 2.17.12.

C ſoria gravitas, 1.18.22.

C ſorinus *L. Marcius* cos. 2.15.7.

C ſus apud Rom. origo, 1.6.3. Uti- tas, 1.8.6. Cenſus pop. Rom. *ro bonis*, *reditibus*, 4.2.21. *ſic ele- antiſſime Plinius*, 36.15. *Curio nihil* 1 cenſu habuit *præter diſcordiam rincipum. Ovidius*,—— *dat* cenſus *onores.*

C turiæ, 1.5.2. Centuriarum in de- gendis magiſtratibus ſapientia, 2. .26.

C turionis Domitii ſtoliditas, 4.12. 6. Centuriones viginti incremati, .12.24.

C halenia, *inſ.* 2.9.4.

Ceraunii montes, 2.9.4.

Cereris Liberique certamen Campa- nia, 1.16.3.

Certamen ſingulare Manlii cum Gal- lo, 1.13.20. Valerii, *ibidem.* Sci- pionis, 2.17.11.

Certa fides, 4.12.59.

Cervices gentium tumidæ inflatæque reſiliunt à jugo, 4.12.2.

Ceſonius, 4.2.86.

Ceſſare à laude, 1.10.7. ab imitatio- ne, 1.11.13.

Ceterum, *pro ſed*, 2.18.8: 3.5.3. Sic Tacito, 1.44.6. *&c.*

Cethegi, 4.1.3.

Chæronea, 3.5.11.

Chaonum montes, 2.7.10.

Cheruſci, 4.12.24.

Chryſocolla, 4.12.60.

Cibaria à tribunis flagitat populus, 3. 12.7.

Cibum, niſi prius funda percuſſum, non accipit puer Balearis, 3.8.5.

Cicero cos. Catilinæ conjurationem patefacit, 4.1.5. Ciceronis caput in roſtris expoſitum, 4.6.5.

Cilicia, 3.11.10. acquiſita, 3.12.4. in partibus Pompeii, 4.2.

Cilix ſervus bellum concitat, 3.19.9. Cilices piratæ, 3.6.1. extincti à Pompeio, 4.8.2. Cilices Pompeiani actis ſub mari funibus, ratem hoſti- lem capiunt, 4.2.32.

Cimbri, 3.3.1. cæduntur à Mario, 3. 3.14. Cimbrorum uxores, & earum ferocia, 3.3.16.

Ciminius ſaltus, 1.17.3.

de Cineribus obrutis ſubita flamma, 2.15.15.

Cingula equorum, 2.18.14.

Cinnana rabies, 4.2.2.

Circa obſidiones urbium diſcurſum, 4.2.77. Circa unum montem VI menſibus pendent Galli, 1. 13.15.

Circumagere legiones, *pro reducere*, 3.21.6. *alibi* convertere ſigna *ap- pellat.*

Circumacta fortuna, *pro verſa, mutata*, 2.2.22.

Circumferre arma. *Præfat.* 2: 3.12.1.

Tacitus,

Tacitus, 1. 56. 9, huc illuc ferre arma; *&* 13. 37. 2, circumferre bellum *dicit: noſter* Circumferre ſigna, 3. 5. 29. *ita* terrorem nominis, 2. 2. 21. *quomodo iterum Tacitus*, 2. 52. 4. Circumferre ſanguinem, 4. 1. 4.

Circumfundere, *pro circumdare, circumcingere. ita* Circumfuſi equitatus, 3. 11. 8. exercitus, 4. 2. 33. Circumfuſa roſtra, 3. 6. 13. *ſic apud Livium*, 2. 65. 4, circumfuſi ducibus equites. *& apud Tacit.* 3. 5. 3. circumfuſæ lecto imagines. *Nihil igitur mutandum erat Loccenio in illis Curtii*, 4. 13. 6. tantam multitudinem circumfundi paucioribus poſſe: *ubi & ſequentia hanc lectionem poſtulant. Utitur idem auctor hoc ſignificatu*, 3. 9. 12. *Sic apud Juſtinum*, 4. 4. 5, circumdatæ munitiones. *quod pluribus exemplis firmat Berneccerus in omiſſis ad eum locum.*

Cirta, *urbs*, 3. 1. 15. *Auguſtin. ep. CXXX.*

Ciſalpinus, 4. 4. 3.

Citare ad tribunal, 4. 12. 34.

Citerior Hiſpania, *h. e. propior nobis*, 4. 2. 29. Oceanus, 4. 12. 46.

CITO, quam vere, triumphare malle, non expedit, 3. 5. 11.

Citra ſpem, 3. 1. 2.

Civicus furor, 4. 2. 72. Civica rabies, 3. 21. 5. *pro bellis civilibus. ita Horatius, od.* 3. 24. *&* rabiem *tollere* civicam.

Civilis conſpiratio, *h. e. cum civibus inita*, 4. 1. 9. inſania, *pro bello civ.* 3. 21. 18. Civile tantum bellum non recte dicitur Cæſ. & Pompeii, 4. 2. 4. CIVILES diſcordias hoſtes læti accipiunt, 4. 9. 3. ex Civilibus bellis non triumphatum, 3. 22. 10. in CIVILIBUS bellis non temere pace contenti victores, 3. 23. 7.

CIVES urbem faciunt, non ædificia, 1. 1. 9. *Adde orationem Pompeii apud Appianum, civil.* 2, *pag.* 459. *Alcæo primitus tribuit dictum hoc Ariſtides, tom.* 3, *orat.* 2. Civium favori velificari, 1. 9. 5.

Civitas, *pro jure civitatis*, 3. 12. 9. Civitatis jus poſcunt Latini, 1. 14. 1. Socii, 3. 18. 3. Civitatem beneficio alicujus nacti, nomen ejus accipiebant, 3. 21. 16. *Talis M. Claudius, apud Liv.* 3. 44. 6.

Clades fœda, 2. 2. 23. idonea, *h. e. non modica*, 1. 12. 1. illuſtris, *pro nota, memorabili*, 1. 16. 9. Clades rerum, 4. 2. 6. Clades domus, *pro exitio familiæ*, 1. 9. 5. Clade major Marius, 3. 21. 10. *ita* Cladibus animoſior Samnitum gens, 1. 16. 7. Cladium atrocitas, 2. 6. 1.

Clamor in pecudum morem ſublatus, 3. 8. 6.

Clangor anſeris, 1. 13. 15. Clangore, (*ſc. tubarum*) conſternati, elephanti, 4. 2. 67.

Clariſſimi principes exulatione multati, 1. 22. 3.

Claſſicum, *ſignum ineundæ pugnæ datum*, 3. 23. 5: 4. 2. 46.

Claſſici, *ſubaudi milites, qui in navibus merent, ſocii navales alias*, 4. 2. 60.

Claſſis Cæſaris, naufragio caſtigata, 3. 10. 17. Carthaginienſium incenſa, 2. 15. 7. Claſſis cremata, ne incenderetur, 2. 12. 6. triumphans, 2. 7. 6. ſex roſtratarum, 1. 11. 10. gravis & Martia, 3. 6. 4. Claſſes naufragio cæſæ, 4. 2. 75. celeriter comparatæ, 2. 2. 7. Claſſes Druſi ad Bonnam & Ceſoniam, 4. 12. 26.

Appius Claudius Cæcus, 1. 18. 20.

Appius Claudius militibus ſuis inviſus, 1. 22. 2.

Appius Claudius decemvir, 1. 24. 2.

Appius *Claudius Caudex* cos. primus in Siciliam cum claſſe trajicit, 2. 2. 5.

Appius *aliis* P. Claudius cos. vincitur à Pœnis, 2. 2. 29.

Appius Claudius *Pulcer* cos. *Præf.* 6. Capuam obſidet, 2. 6. 43.

Appius *Claudius* Pulcer Hiſtros vincit, 2. 10. 2.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

…ius *Claudius* Thraces vincit, 3. …6.

…udius Druſus *Nero*, *privignus Au…ſti*, 4. 12. 4. Germanos vincit, …12. 23. moritur, 4. 12. 28. ex …rovincia cognomen accipit *Ger…anici. Ibidem.*

…udius Nero *C.* debellat Aſdruba…m, 2. 6. 50.

…udius Unimanus prætor vincitur …Viriato, 2. 17. 16.

…uſtra, *pro anguſtiis, per quas in regio…m aliquam iter eſt: Sic* Clauſtra …fricæ, 4. 2. 70. Alpium, 4. 2. 17. …aliæ, 3. 3. 6. Macedoniæ, 2. 7. 10. …ortus, 4. 2. 20.

…mentia Cæſaris, 4. 2. 90. eam …ncit invidia, 4. 2. 92. Clemen…a ſoli, cæli, *pro miti temperie*, 3. …13.

…opatra Ægyptia, 4. 2. 56. amica …ntonii, 4. 3. 4. vincitur & per…, 4. 11.

…ns Urbis Oſtia, 3. 21. 12.

…ntela, *pro tutela*, 3. 1. 3. *Sic expli…t Livius*, 25. 29. 5.

…eis obruta virgo, 1. 1. 12. Clipei … viminibus, 3. 20. 6.

…odius, trib. pl. 3. 9. 3.

…lius Glaber vincitur à Spartaco, …20. 4.

…lia, 1. 10. 7.

…dere pro *Claudere*, 4. 12. 64: 3. …13.

…ium, *urbs*, 1. 13. 6.

…ea, *urbs*, 2. 2. 19.

…ſſus, *urbs*, 3. 7. 4.

…ites, 1. 10. 4.

…um. *Vide* Cælum.

…um dividere, 3. 17. 6.

…tare Orientem, Xerxem, Darium, …*e. hæc omnia in animo habere & …pendere, quid virium habeant, ha…erintve*, 2. 8. 2.

…nomen ex moribus, 1. 7. 1. ex …ovincia, 4. 12. 28. Cognomen …poſitum, 2. 2. 11. Cognomen…rum origo apud Romanos, 1. 15. *Large videtur falli Appianus in …f. dum ait: Nomen olim cuique …mano unum erat, ut ceteris omnibus: poſt acceſſit alterum:* nec ita dudum etiam tertium cœptum eſt addi quibuſdam, quo magis agnoſcerentur, ex aliqua nota corporis, aut virtute animi. *Nam, ut notum eſt, fere ab ipſis Urbis initiis, certe ſub regibus, mos iſte jam obtinuit.*

Cognoſcere ſe ipſum, 2. 17. 4.

Cohærenter, *pro continue*, 2. 17. 5.

Colchi, 3. 5. 25. vincuntur à Pompeio, 3. 5. 28.

Collatinus cos. *Præfat.* 6, urbe dimittitur, 1. 9. 3.

Collegium tribunicium, 3. 14. 5.

Collina porta, 3. 21. 6, & 23.

Collis Janiculus, 3. 23. 6.

Collocare, 4. 11. 11. *De induſtria utitur funebri hoc verbo: quo de vide Kirchman. de funer. Rom.* 1. 12.

Colloquium Scipionis & Annibalis, 2. 6. 59. Colloquia ſimulata, 2. 2. 11: 3. 11. 9.

Colonia Oſtia, 1. 4. 2. Colonia extendere Urbem, 1. 8. 4.

Colores, *pro ipſis pigmentis, quibus colores inducuntur*, 4. 12. 60. *Sic* Odores *infra*.

Columnæ Herculis, 2. 6. 38.

Comæ Syriæ deæ, 3. 19. 4. Comis laceris pugnantibus interveniunt feminæ, 1. 1. 14.

Combuſti præfecti navium, 3. 5. 3.

Cominus venire, *h. e. audere congredi*, 2. 6. 29.

Comitia conſularia, 3. 16. 3.

Comitiales dies, 3. 10. 21.

Commeatus & opes totius mundi Oſtia recepti, 1. 4. 3. *Ob commeatus hos* Oſtia alumna Urbis *dicitur auctori. ſicuti Ciceroni pro L. Manilia, cap.* 12. *numeratur inter* eos portus, quibus vitam & ſpiritum ducerent Romani.

Commentum, *pro ſtrategemate*, 1. 11. 2. *Ita ſæpe Juſtinus.*

Commercium, *pro pacto, fœdere*, 3. 5. 19. Commercia fœdus generis humani, 3. 6. 1.

Commilitans Luna, 3. 5. 23.

Commilitium, 4. 4. 2. *Ita Juſtinus*, 5. 10.

5. 10. 3: & 11. 5. 3. *Marcellin. pag. 396. 11. edit. Lindenbrog. L. Ampelius, ubi de Maſiniſſa. Vide Savaronem ad concionem Sidonii.*

Commilito Romanorum Eumenes, 2. 20. 2. Commilitones dii, 1. 11. 4.

Comminiſci, *pro invenire, excogitare,* 2. 6. 27.

Comminuere hoſtem, *pro frangere, & debilitare,* 1. 3. 3: 2. 6. 28.

Commiſſa *eſt* acies, *h. e. prælìatum eſt,* 2. 18. 11. Commiſſa acie, *h. e. cœpto prælio,* 4. 7. 10.

Committere aciem, *pro initium pugnandi facere,* 4. 2. 46. *ita* Committere bellum, *pro incipere,* 2. 15. 1. *Sic Livius,* 3. 28. 1. *& eodem ſenſu* Committere ludos. *Idem*, 2. 37. 2. *& Virg. Æn.* 5. 113. *Sic* commiſſa proſcriptio, *&* finita, *opponuntur apud Vellei.*, 2. 64. 4. Committere bellum, *non de initio modo, ſed tota ejus duratione, dictum,* 4. 2. 6. Committere, *pro conjungere, unde* Commiſſura. *Sic* Committere ponte Tiberinum, 1. 4. 2.

in Commune, *h. e. in unum*, 2. 16. 7.

Communitus armis, *h. e. probe inſtructus,* 3. 19. 11.

Comparatio belli cum Contagione, 1. 9. 18: 1. 15. 1. belli Syriatici & Perſici, 2. 8. 13. Cæſaris cum fulmine, 4. 2. 63. cum Tarquinio, 4. 7. 1. Civitatis cum domo privata, 1. 6. 3. Fabii cum Jove, 1. 17. 5. Imperii creſcentis cum adulto, 1. 11. 8: 1. 7. 3. Paulli & Varronis, 2. 6. 17. Populi R. cum homine, *Præfat.* 4. cum igne, 2. 2. 1. Pyrrhi cum Hercule, 1. 18. 19. *Plures vide in locis notatis ad vocem* Quaſi. in Comparationem, *h. e. ſi comparetur,* au prix *dicunt Galli.* 4. 10. 4.

Compedes, 3. 19. 8.

in Compendium miſſum bellum, 1. 3. 3.

Compendia, *pro brevioribus viis,* 3. 3. 7. *Plin. fin. Paneg. Quæ ad honores* Compendia *paterent.*

Competitor, 3. 16. 1, & 4. Competitor imperii, *pro æmulo,* 3. 1. 8.

Complorare, *verbum funebre apte hoc loco uſurpatum,* 2. 15. 8. *Videtur autem* Comploratio *iſta ſecuta, cum* Conclamatio *jam fidem feciſſet, actum eſſe.* Livius, 25. 26. 12, *Ut non modo lacrymis* juſtoque Comploratu *proſequerentur mortuos; ſed ne efferrent quidem. Iterum*, 5. 39. 6, Comploratis *omnibus pariter, vivis mortuiſque.* Cicero pro domo, cap. 37, *nondum* morte Complorata, *petere arbitria funeris. Et hac cærimonia, cum de morte alicujus innotuiſſet, dicebatur* palam fieri. *Livius,* 1. 41. 11, *Tum demum palam factum ex* Comploratione *in regia orta. Ad quem locum Gruteri notam conſule. Aliæ tamen Livii editiones præferunt,* Tum demum palam facta, &c. *Unde ſuſpicabar, ita concipiendum locum iſtum :* Tum demum palam facta, ex comploratione in regia, morte, Servius, *&c. Nullibi certe* palam fieri *reperias abſolute poſitum, ſed adjectum ubique rei verbive caſum. Sic apud Sueton. Tib.* 22. 1, Exceſſum Auguſti palam fecit. *Sed & aliis de rebus uſurpatur* palam facere. *Probus de fuga Annibalis ex patria :* Hac re palam facta. *Porro* Complorationis *vox ab hac ſignificatione transfertur etiam ad eos, qui imminens exitium velut in anteceſſum deplorant, ut hoc loco, & apud Juſtinum*, 11. 9. 13. Conſpectis armatis invicem ſe amplexæ, velut ſtatim morituræ, complorationem ediderunt. *Pertinet huc Liv.* 4. 40. 3: *&* 41. 11. 5. *Item Seneca, ad Polyb.* 3. 3. 3.

Compoſita civitas, *h. e. tranquilla, & quieta,* 3. 23. 3.

Computare, *rationem ſubducere, colligere,* 3. 21. 25.

Conciliare favorem plebis, 3. 12. 10.

Concio, *pro multitudine, quæ concionantem audit,* 3. 21. 10. *pro ſermone, ita* Conciones turbidæ, 3. 23. 4. Con-

cionem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

onem habere, 1. 1. 16.
C cipere mente, 1. 5. 3. votum, 12. 15.
C citare, *pro excitare*, 4. 5. 1.
C cretusgelu Danubius jungit ripas, 12. 18.
C cubia nox, 4. 2. 37.
C currere, 3. 21. 19. *De hac voce di- um in Indice Juſtiniano. Cui adde iſ. de bel. Gall.* 1. 52. *& Silium*, 4.). Concucurrit, 4. 2. 33. *ſic* ad- curtit, *Tacitus*, *H.* 3. 22. 6. *& puleius, Metam.* 1. decucurrit. *Cæ- r. de bel. Gal.* 2. 19, *&* 21. excu- rriſſet, *Suetonius Galba*, 18. 6. æcucurriſti, *Plautus, Menæchm.* 5. 8. Procucurriſſent, *Livius*, 25. 1. 3: *&* 40. 30. 5. *Cæſar*, *de bell. v.* 3. 93.
C cutere ſe, *pro commoveri*, *tumul- ari*, 3. 1. 2. urbem, 2. 15. 12.
C dere, *pro perpolire*, *in talem ſplen- rem producere*, *ut pro novo haberi ſſit*, 1. 3. 1. *ſic* Auguſtus condidit nperium, 4. 12. 66. *Vide & Juſti- anum Indicem.*
C ditor artis militaris Tullus, 1. 3. 1. nperii Romulus, 1. 1. 1. Condi- res Tarenti Lacedæmones, 1. 18. *&* 6.
C ferre, *pro comparare*, *contendere*, *ræfat.* 1: 1. 18. 24. *pro congregare*, *iire*, 2. 17. 3. Conferre ad ad- iirationem, *h. e. addere ad adm. ræfat.* 3.
C fertiſſima tela, *denſiſſima*, 1. 14. 4.
C ficere bellum, *pro patrare*, *finire*, 15. 2. hoſtem, *pro debellare*, 3. 5. 3. *ſic* 3. 12. 6. ſacrum, *pro ſacrifica-* , 1. 13. 16. *pro interficere*, 3. 1. 8. Conficere ſe veneno, 3. 7. 5.
C finium maris & fluminis, *pro con- uente, oſtio*, 1. 4. 2.
C firmare fugientes, hortari, 4. . 82.
C fiſcatio ſocii ac vivi regis, 3. 9. 3. *ic Sueton. Calig. cap.* 41, confiſcare quites, *h. e. bona eorum in fiſcum digere.*
C flare, *habet vim conficiendi*, *exci- ndi. Sic dicit*, Conflare diſcor- diam, 1. 24. 1. egeſtatem, 4. 1. 1. exercitum, 3. 19. 10. fulmen, 2. 6. 9. incendium, 3. 17. 2. ſeditionem, 1. 24. 1.
Confluentes, 4. 6. 3.
Congerere pila, *h. e. confertim jacere*, *conjicere*, 1. 18. 10.
Congregare corpus unum ex variis elementis, 1. 1. 9.
Conjuratio Galliarum maxima, 3. 10. 20. Conjuratio, *pro factione*, 4. 2. 15.
Conſalutant exercitus, 4. 6. 3. *Adde Tacitum*, *H.* 2. 42. 3. *Livium*, 7. 42. 5.
Conſanguinea civitas, 1. 3. 9. Con- ſanguinitas impetrat auxilia, 1. 18. 6: 3. 1. 15.
Conſcientia amiſſæ fortunæ, *pro me- moria*, 2. 12. 10.
Conſecrare, *ſacrum ſancire*, *ſacroſan- ctum facere. ſic* Remus Urbem ſan- guine ſuo conſecrat, *h. e. ſanctam facit*, *& inviolabilem*, 1. 1. 8. *Sic Marcianus*, *l.* 8. *de diviſ. rer. definit:* Sanctum eſt, quod ab injuria ho minum defenſum atque munitum eſt. Conſecrare *autem duplicem vim habet: ſicut &* ſacroſanctum facere, *nam & is*, *qui ob delictum aliamve cauſſam diis devovetur*, ſacroſanctus *dicitur. Vide Livium*, 3. 55. 6. *Sic igitur* Conſecrare ſe Manibus *dici- tur* ſenatus, 1. 13. 9. *&* Decius, 1. 17. 7. *quod de patre ejus* devove- re dixerat, 1. 13. 3. *Ita Plinius pa- neg. cap.* 64, caput ſuum deorum iræ conſecrare. *Sic* Marti Conſe- cratus ager regius, 1. 9. 1. *Quomodo* equos conſecrare, *Sueton. Cæſ. cap.* 81.
Conſecratio Romuli, 1. 1. 17. *h. e.* ἀποθέωσις.
Conſeneſcere, *h. e. evaneſcere*, *deficere tempore. ita* Conſeneſcit imperium, *Præfat.* 8. impetus, 3. 3. 5: 4. 2. 42. *Poſuit hoc verbum Livius*, 9. 19. 6, *de exercitu: &* 25. 12. 3.
Conſerere manum, *pro confligere*, 2. 18. 14.
Conſilium Auguſti ſuper Hiſpanis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

4. 12. 59. Pompeii ſuper piratis, 3. 6. 14. Conſilium Reip. penes ſenes, 1. 1. 15. CONSILIUM à ſenioribus petitum, 2. 6. 26. in CONS. vertendus error, 3. 3. 8. Conſiliis alicujus ſe tradere, *eſt ſinere ſe regi conſiliis ejus*, 2. 8. 6. Conſilia Cæſaris & Pompeii diverſa, 4. 2. 38. CONSILIIS quoque dimicatum, 1. 18. 14. CONS. ſuis vincendus hoſtis, 2. 6. 26. Conſilium *autem dictum putem à* Conſo, *quem arcanorum conſiliorum præſidem vocat Dionyſius*, 2. 31. *quemadmodum &* Conſentes deos *vocatos putem, quod (ut eſt apud Auguſtinum, Civit.* 4. 23.*) in conſilium Jovis adhibeantur.*

Conſortium honorum, 1. 26. 4.

Conſpiratio, *in bonam partem, pro conſenſu, conjunctione*, 3. 16. 5. *Sic etiam Juſtinus.* Conſpiratio civilis, *h. e. conjuratio inter cives tantum inita*, 4. 1. 9.

Conſtat, *h. e. certum eſt*, 2. 6. 60: 2. 18. 2.

Conſternati equi, 1. 7. 3: 1. 18. 8. elephanti, 4. 2. 67.

Conſtitutum, *pro pacto*, 4. 7. 14. ad conſtitutum, *pro ad ſcopum*, 2. 6. 16.

Conſulum origo & etymologia, 1. 9. 2. Conſulem ſe ipſe facit Cæſar, 4. 2. 21. Conſules ſociorum ad ſimilitudinem Romanorum, 3. 18. 6.

Conſulatus Calendis Januariis initus, 3. 21. 17. negatus abſenti, 4. 2. 24.

Conſulere aliquem, *pro conſilium petere*, 1. 16. 10. *pro interrogare*, 1. 7. 7. Conſulere alicui, *h. e. adeſſe ei ope, conſilio*, 1. 9. 2. *Sic apud Tacit.* 11. 36. 2. Conſulere in aliquem ſæve, *pro ſtatuere*, 3. 7. 5. *ita Juſtinus*, 42. 5. 4. crudeliter conſulere, *Liv.* 45. 8. 6. IN ſecundis rebus nil in quemquam ſuperbe ac violenter conſulere decet. Conſulere, *pro quærere, etiam per jocum, aut ſuperbiam*, 3. 3. 6. *ſic apud Tacitum*, 1. 10. 10, Conſulti *per ludibrium pontifices.*

Conſumere, *ſenſim abſumere, & atterere*, 3. 5. 2: 3. 19. 8.

Conſummare Italiam, *h. e. integram ſub ſe redigere*, 1. 18. 1. Conſummare *enim eſt totam ſummam colligere.*

Conſurgere, *pro bellum capeſſere*, 2. 12. 3: 2. 17. 3. *Affini ſignificatu dicunt* Alzarſe *Hiſpani.* Conſurgere contra aliquem, 3. 18. 5: 3. 20. 12. *Vide etiam* Aſſurgere.

Contagio, *morbus ſerpens. à contingendo. transfertur deinde ad alias quoque res, ut* Contagio bellorum, 1. 9. 8: 2. 13. 1: 2. 17. 8: 2. 18. 4. *eodem modo*

Contagium belli, 1. 15. 1. deditionis, 1. 14. 2.

Contemptus urbis incenſæ, 1. 14. 1. CONTEMPTUS hoſtis gravior, 2. 14. 2.

Contendere. *pro certare. Præf.* 2. *ſic* Contentio, *pro certamine, pugna*, 1. 3. 4.

Contis pugnatum, 3. 3. 16.

Continua pax, *h. e. continuata per totum orbem, nuſquam interrupta*, 4. 12. 64.

Contrahere, *pro adunare*, 3. 8. 20, & 22: 4. 2. 38.

Contrebia, *urbs*, 2. 17. 10.

ſine Controverſia victoria, *h. e. (verba ſunt Agellii*, 5. 6.*) impulvere, ut dici ſolet, incruentaque*, 1. 18. 13.

Contumacia numinum, 1. 7. 8.

Contumelia & injuria differunt, 4. 12. 30. *Sic Juſtin.* 12. 12. 6, Suppliciis ſuis potius ſaturet ſe, quam contumeliis. *apud Liv.* 8. 23. 5, contumeliam injuriamque ſe depulſuros *eſſe dicunt Samnites. Liv.* 1. 40. 4, *&* 5, Ferro eam arcere contumeliam ſtatuunt. Sed & injuriæ dolor in Tarquinium ipſum magis quam in Servium eos ſtimulabat. *Auguſtin. in Confeſſ.* 3. 8, ubi libido eſt nocendi, ſive per contumeliam, ſive per injuriam. *Liv.* 26. 29. 7, quanto major injuria, imo con-

tumelia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

tumelia eſt. *Confer Tacit.* 14. 31. 1, & 3.

nvenire, *pro complacere ex pacto,* 4. 2. 80: 4. 7. 14. *unde* pacta conventa *dicimus.* Quaſi ita conveniſſet nter Pœnos & Mac. 2. 14. 1.

nventum agere. *Vide* A.

nverſio Rom. dominationis, 4. 3. 3. *Ad eum locum confer Tacit.* H. 1. 16. 8.

nverſi à Cluſio Galli, 1. 13. 7. ad externa auxilia Pœni, 2. 2. 23. in ſpectaculum belli elephanti, 1. 18. 3. Converſa ad Septentrionem plaga, 4. 12. 3. in Orientem acies, 4. 3. 15. Converſa clade, *h. e. mutata belli fortuna,* 3. 5. 17.

nvertere mentes hominum in ſe, 1. 17. 14. ſe in aliquem, 3. 1. 4: 3. 3. 11. Converti ad arma, 2. 18. 4. populationes, 3. 22. 8. in rabiem, furorem, 2. 18. 15. in ſe, 2. 59. 4.

nviviorum magnificus apparatus, 1. 12. 12.

nvolvere, 2. 11. 1. *Vide* Involvere, & Trahere.

optatio, *pro adoptione,* 4. 4. 2.

ortus, 2. 6. 45.

ra, *urbs,* 3. 20. 5.

rfinium, *urbs,* 3. 18. 7: 4. 2. 19.

rinthium æs, 2. 16. 6.

rinthus everſa, 2. 16. Corinthi excidium, 3. 12. 3. opes, 2. 18. 1.

riolanus, 1. 11. 9. *ubi tamen hæc vox videtur expungenda. Vide* Marcius.

rioli, *urbs,* 1. 11. 9.

rnelius Aſina cos. 2. 2. 6, & 11. Corn. Cinna cos. 3. 21. 9. L. Corn. Scipio Corſicam & Sardiniam invadit, 2. 2. 15. *alios Scipiones quære in* S.

rniculum, *urbs,* 1. 11. 6.

rnu, *pro parte aciei,* 4. 2. 48.

rnua, *pro extremitatibus, ita* Cornua ſinus, 4. 11. 4. *Sic* utrumque portus cornu. *Cæſar apud Cicer. ad Atticum,* 9. 17. Ægypti, 4. 11. 9. *quæ* Clauſtra Ægypti *vocant Tacitus* H. 2. 82. 7. & *Sueton. Veſp.* 7. 1. *Ita* Cornu tribunalis, *Tacit.* 1. 75. *Vide Serv. ad Virg. Æn.* 5. 832. *Liv.* 25. 3. 12. Cornua comitii, *Plinius,* 34. 6. 6.

Corona radiis diſtincta, 4. 2. 91. ſub Corona vendere, 4. 12. 52. Corona enim qua induebantur, ſignum erat captivorum venalium, *inquit Pontan. progymn.* 4. 24. *Vide Agellium.*

Corpora pluſquam humana Inſubribus, 2. 4. 1. Corpora magna ferro magis patent, 3. 10. 13. Corporum temperies à ſolo natali, 2. 4. 2. Corpus, *pro cadavere,* 4. 2. 60. effoſſum, 4. 12. 38. *Sic* corpus mortuum & exſangue, 3. 11. 11. *pro qualibet collectione, quolibet toto. ſic* Corpus imperii, 4. 3. 5, & 8. Romani corpus fecere ex membris, 3. 18. 1. Romulus ex variis quaſi elementis congregavit corpus unum, 1. 1. 9. in ſuum Corpus redit conſanguinea civitas, 1. 3. 9. *ſic Juſtinus,* 5. 10. 10: 7. 1. 1: 34. 1. 3, & 5. *Sic Livius,* 6. 34. 4. *Frontinus,* 4. 2. 8. *Juſtinus,* 14. 2. 11. & Corpus patrimonii, l. 9. §. 5. *de jur. & fact. ignor.* & Corpus juris Romani, *Liv.* 3. 34. 5.

Corripere arma. *h. e. capere. Vide* A. imperium, 4. 2. 3. proxima quæque, 1. 9. 8. Corripi morte, 3. 17. 2.

Corſica occupatur à Romanis, 2. 2. 15.

Corvinus, an Corvus, Valeriorum cognomen, 1. 13. 20.

Corrumpere maria, *infeſta & intuta facere,* 3. 8. 2.

Cos Romanæ virtutis Alpinæ gentes, 2. 3. 5. *Sic Ephori Spartani inimicam urbem vocaverunt* ἀκόναν τῶν νέων. *Plut. apophth. Lacon. anonym. cap.* 4.

Coſſus *A. Cornelius,* magiſter equitum, 1. 11. 3.

Coſſus *Cn. Cornelius Lentulus,* Gætulicus, 4. 12. 40.

Cothus *Thrax,* 4. 2. 5.

Cotidiani hoſtes, 1. 11. 1: 2. 3. 3.

Cotiſo *Dacus,* 4. 12. 18.

Cotta *L. Arunculeius*, legatus Cæſaris, 3. 10. 8.

Craſſiana clades Pacori cæde penſata, 4. 9. 7. Craſſiana clade capta ſigna remittuntur, 4. 12. 63. capti milites Parthis militant, 4. 10. 4.

Craſſus *M. Licinius* triumvir, 4. 2. 10. vincitur à Parthis, 3. 11. interficitur, 3. 11. 9: 4. 2. 13.

M. Craſſus Myſos vincit, 4. 12. 14.

Craſſi pater & filius trucidantur, 3. 21. 14.

Cremati mortui, 1. 18. 15.

Cremera, *fl.* 1. 12. 2. Cremeræ clades cum Alliana comparata, 1. 13. 7: 3. 18. 11.

Creſcere *dicitur* bellum, 4. 2. 66. cauſſa belli, 2. 7. 4. naves in ſenos ordines creverant, *h. e. extructæ erant*, 4. 11. 6. hieme creverant Alpes, *altiores factæ erant denſa nive & glacie*, 3. 20. 22.

Creta, 3. 6. 3.

Creticus, cognomen Metelli, 3. 7. 6: 3. 8. 1. Creticum bellum, 3. 7.

Crines matronarum in tormentorum vincula collati, 2. 15. 10. Crinibus ſuis pendent Cimbræ, 3. 3. 17.

Critolaus *Achæus*, 2. 16. 2.

Crixus *gladiator*, 3. 20. 2.

Crudelitas Thracum, 3. 4. 2. Crudelitas ſuperbia tolerabilior, 1. 7. 4: 4. 12. 31.

Cruentus, *pro ſanguine ſuo infecto*, 1. 7. 3. Cruenta pugna, *quæ multo ſanguine conſtat*, 3. 10. 4. Cruentus, *pro crudeli*, 1. 7. 6. Cruenta cædibus flumina. *Vide* F.

Crux ſervile ſupplicium, 3. 19. 8.

Cultores catenati, 3. 19. 3.

Cultus, *pro habitu*, 1. 13. 10. *pro reverentia quadam, & veneratione*, 4. 11. 3. *ſicut* cultus deorum, 1. 2. 2.

Cum fide, *h. e. ſumma fide, fideliter*, 2. 18. 16. *ita Livius*, 26. 20. 1, *ſocioſque* cum fide *tutati. &* 31. 4. 4, cum ſumma fide & gratia. *Sic Salluſtium* cum cura *dixiſſe, obſervat Seneca, benef.* 4. 1. *quod tamen & apud alios auctores. ut Liv.* 39. 2. 3, cum intentiore cura. Cum *omiſſum ubi videbatur requiri*: aderat ingentibus copiis, 1. 10. 1.

Cum maxime. *Vide* Maxime.

Cumæ, *urbs*, 1. 16. 6.

Cunctanter, 3. 5. 6.

Cunctator, Fabii cognomen, 2. 6. 27.

Cuniculi, 1. 12. 9.

Cupiditas, *pro avaritia*, 3. 11. 2. Cupiditate alicujus rei exardere, 2. 2. 2. flagrare, 3. 5. 3. incendi, 1. 8. 7. Cupiditate regni fratres interficit Jugurtha, 3. 1. 3.

Cupido divitiarum Lepidum in factioſa conſilia impellit, 4. 6. 2. honorum ſeditiones excitat, 1. 26. 1. principatus unde orta, & quid effecerit, 3. 12. 13.

CURATIONE ipſa vulnera quandoque reſcinduntur, 3. 23. 4.

Cures, *urbs*, 1. 2. 1.

Curgoni, *pop.* 4. 12. 47.

Curiarum apud Rom. origo, 1. 6. 3. in Curia ſuggeſtus Cæſaris, 4. 2. 91. in Curia occiſus Cæſar, 4. 2. 95: 4. 7. 2.

Curicticum litus, 4. 2. 31.

Curinius, 4. 12. 41.

Curio *C. Scribonius*, 3. 4. 6.

Curio *C. Scribonius*, dux Cæſarianus, 4. 2. 34.

Curius Dentatus *Manius* Sabinos vincit, 1. 15. 2. & Pyrrhum, 1. 18. 9. ejus medicum proditorem remittit, 1. 18. 21. fictilia ſua præfert auro, 1. 18. 22.

Curii, 4. 1. 3.

Currus triumphalis, 1. 5. 6. Currus, *pro triumpho*, 4. 2. 89: 4. 12. 53. *Ex hac notione Plinium*, 5. 5, *optime reſtituit Salmaſius ille ad Solinum, pag.* 383. inter duos Currus diſcerpti, 1. 3. 8. *Ita punita Brunichildis regina Galliæ. Adonis Chronicon, ſub anno Chriſti* 583.

Curulis, *ſubaudi, ſella*, 1. 5. 6: 4. 2. 95. Curules ſellæ, 1. 13. 10.

Cuſtodia, *pro cuſtodibus*, 4. 11. 10. Cuſtodiam elabitur Clœlia, 1. 10. 7. Cuſtodiæ, *pro ſtationibus, Gall. ſentinelle*, 1. 13. 16. *præſidiis, caſtellis*, 4. 12. 26.

Cuſto-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

nſtodiunt imas valles Alpium Illyrici, 4. 11. 6.

uſtos imperii flamma Veſtalis, 1. 2. 3. *putabant enim hanc eſſe inter fata imperii.* libertatis pop. Romanus, 1. 26. 6. Cuſtodem ſuum excæcat Craſſus, 2. 20. 5.

yclades inſulæ, 3. 5. 8.

ydonea, *urbs*, 3. 7. 4.

ynocephalæ tumuli, 2. 7. 11.

ypriæ opes ærarium latius replent, quam ullus triumphus, 3. 9. 5.

ypros Romanorum facta, 3. 9.

yrenæ, *urbs*, 3. 6. 3.

yzicum, *urbs*, 3. 5. 15.

D.

D & T invicem mutantur, 1. 18. 11.

acia, 3. 4. 6.

aci, 4. 12. 3. vincuntur, 4. 12. 19.

almatæ, 4. 12. 3. vincuntur, 4. 12. 12.

almatia, 3. 4. 1.

amaſcus, *urbs*, 3. 5. 29.

amnatus faſtis dies, *h. e. relatus inter atros & nefaſtos*, 1. 13. 7. *Lucan.* 7. 403. Et damnata diu Romanis Allia faſtis.

anubius, *fl.* 3. 4. 5: 4. 12. 18. imperii terminus, 4. 12. 61.

are animos, 4. 12. 4. audaciam, 3. 6. 2. catenas, 3. 5. 30. exitum, 4. 2. 32; *niſi forte* exemplum *legendum.* exitum ad victoriam, 1. 18. 11. favorem, 4. 2. 74. finem, 1. 16. 12. fugam, *pro facere*, 1. 18. 8. funera, 3. 21. 17. gradum retro, 4. 2. 81. *Sic Statius, Thebaïd.* 8. 688.—retroque datum Thebana tegebant Arma ducem—. juſta Manibus, 4. 2. 60. pacem, 2. 7. 12: 2. 8. 18. pœnas, 1. 21. 3: 3. 7. 3: 3. 22. 8: 4. 2. 77. ſalutem, *pro ſalutare*, 4. 20. 4. ſpem, 3. 5. 4. ſtatum, 3. 5. 12. ſtragem, 1. 18. 8. terrorem, 4. 2. 49. tributa, 2. 6. 2. Dare fato partium, *h. e. facere propter fatum partium*, 4. 2. 57. Dare, *pro conjicere. ſic* Dare in profluentes, 4. 12. 9. in vincula, 3. 10. 18. *quomodo* dare in opus publicum, *l.* 4. §. 1. *de incend. ruina, naufr. & alibi.* Dare in altum, *pro dare vela in altum*, 4. 11. 8.

Darius, 2. 8. 2.

De cineribus, *pro ex cin.* 2. 15. 15. de gladiatore munerator, *h. e. ex glad. cum prius gladiator fuiſſet*, 3. 20. 9. *ſic* De ſervitute Romani, 2. 6. 31. *Varro*, de ſilveſtribus *ſativa redigens deus.* de Italia Africam faciunt hoſtes, 2. 6. 32. de flumine bibere, 3. 3. 9. de manu ſcutum rapere, 4. 12. 7. de ſanguine renaſci, 1. 18. 19. de Gallia triumphus, 4. 2. 88. de finibus, *h. e. pro fin. propter fines*, 1. 11. 5. de integro, *ſicut de novo, aut contracte denuo*, 3. 5. 14.

Debitores à Manlio liberati, 1. 26. 8.

Deceates, *pop.* 2. 3. 5.

Decemviratus, 1. 24.

Decennis obſidio Veiorum, 1. 12. 8.

Decimæ prædæ Apollini miſſæ, 1. 12. 10.

Decimus prænomen, 2. 17. 12.

Decius Mus cos. ſe diis Manibus devovet, 1. 14. 3. Item ejus filius, 1. 17. 7.

Decoquere, *neutraliter*, *Præfat.* 8. *Ad hunc modum Livius*, 40. 37. 4, ſuſpicio inſinuaverat animis. *Plinius*, 36. 15, ad infinitum auxere numerum. *Symmachus, epiſt.* 7. 75, munus inchoat. *Ambroſius*, *lib.* 2 *contra Symmachum*: mundi primæva mutarunt.

Decretum fatorum, 2. 6. 37.

Decus, *pro re per ſe decora. ſic* decus gentis, 2. 15. 12. libertatis, pudicitiæ, 1. 9. 1. *pro ornamento rei, cui acceſſit. ſic* Decus Græciæ Athenæ, 3. 5. 8. Hiſpaniæ Numantia, 2. 18. 1. victoriæ Gallicanæ Vercingetorix, 3. 10. 20. Decora quibus imperii dignitas eminet, 1. 5. 6. Decora & ornamenta ſeculi ſui Marius & Sylla, 3. 21. 2. Decus, *pro gloria*, 3. 5. 21.

Decurrere, *de Dacis Danubium tranſeuntibus*, 4. 12. 18. *Videtur expreſſum ex illo Virgilii, Georg.* 2. 497: *Aut conjurato* deſcendens *Dacus ab Iſtro.*

Ad quem locum male Servius conjurationem Barbarorum *comminiſcitur. Cum accipiendum eſſet de quadam quaſi colluſione Danubii cum Dacis. Sicut apud Claudianum* conjurati venti *dicuntur. Statius, Theb.* 1. 20. Et conjurato dejectos vertice Dacos. *Quod tamen aliter longe exponit Gevartius, ibidem.*

Deditio Campanorum, 1. 16. 2. Mancini, 2. 18. 7: 3. 14. 2. Poſthumii & Veturii, 1. 16. 12. Deditiones ejuſmodi non acceptæ, 1. 16. 12. Deditionis extrema, 2. 17. 27. Deditio, *pro tabula aut nuntio deditionis, ſic* Deditionem ſuam ad Pompeium mittunt Cretes, 3. 7. 5.

Dediti interfecti, 3. 21. 24.

Deducere montibus, 4. 12. 52.

Deeſſe, *pro non adeſſe, non juvare,* 3. 11. 6: 4. 9. 2. *pro abeſſe, non eſſe;* hoc deerat unum malis, 3. 21. 1. Ne quid mali *deeſſet. Vide* Ne. ſævitum, donec Deeſſent qui occiderentur, 3. 21. 5.

Defectio Solis, 1. 1. 17.

Deficit bellum, *pro deſinit, finit,* 4. 2. 6. Deficiunt quidam, 2. 2. 17. *h. e. linquuntur animo, ſeu, ut Varro, lib.* 4, *de vita P. R. loquitur, metu debilitantur.*

Defixus admiratione, 2. 6. 59. *Quod in vehementi admiratione ſtupor quidam oriatur, quo in unum quem locum deſiguntur oculi. Sic* Defixus ob metum. *Tacitus,* 1. 68. 3. Extremo metu corpora defixere in his veſtigiis. *Idem Agr.* 4. 4.

Deformata majeſtas, *polluta, inquinata,* 2. 2. 25.

Degredi ab arce, 3. 16. 6. *Nam particula* de *in compoſitionibus fere denotat motum ad inferiorem locum.*

Delibare, *leviter deguſtare,* 2. 6. 40.

Delos, *inſ.* 3. 5. 8.

Dehinc. *Præfat.* 7: 2. 8. 17. *ſicut* Deinde.

Dejotarus *Gallogræcus,* 4. 2. 5.

Delectus Gallici, Germanici, *pro ipſis militibus, ex iis delectibus,* 4. 2. 5. Delectum agere, *h. e. deligere milites antiquo more,* 3. 10. 22. Delectus puerorum, virginum, 2. 8. 9.

Deliciæ æſtivæ, *h. e. locus, ubi per æſtatem delectamur,* 1. 11. 7. Deliciæ Tarentinæ, 1. 18. 27.

Delminium, *urbs,* 4. 12. 11.

Denique, eleganter uſurpatum, 1. 16. 3. *ſic apud Cæſ. de bell. Gall.* 2. 33. *& Hirtium, de bel. Alex. cap. XXXV.*

Deploratus, *pro deſperato, ſic* deplorato exitu, 2. 18. 15. deploratis rebus, 2. 15. 16.

Deprehendere aliquem, *pro capere, prehendere,* 3. 19. 12. Deprehendere experimento, 3. 4. 1. *Sic Quintilianus, Inſtit. Orat.* 1. 12. *Mirum ſit forſitan, ſed* experimentis deprehendas. Deprehendere *pro incauto & nec-opinanti imminere, & eum opprimere, Gallicè ſurprendre;* 2. 12. 7: 2. 17. 12. *Hoc ſenſu Livius,* 38. 21. 8. *Tacitus,* 3. 53. 2. *& Agr.* 34. 4. *Plinius, epiſt.* 3. 12. *Seneca rhetor, lib.* 3 *controv. à princ. Seneca, epiſt.* 43. *Curtius,* 5. 3. 22. *Hinc*

Deprenſus, 2. 12. 7. *quomodo putem legendum etiam* 3. 6. 12. Putares non ab illis Catonem, ſed illos à Catone deprehenſos, *Plinius epiſt. lib. III. ad C. Attil. Severum.*

Deſævire. *pro ſævire, ſævitiem ſuam exercere,* 2. 6. 12.

Deſcendere gladiis in jugulos, 3. 10. 3. *Liv. lib.* 2, *de Tarquinio cæſo:* Ferrum non alte deſcendiſſe in corpus.

Deſciſcere in regem, *h. e. regem fieri ex imperatore Romano,* 4. 3. 4. in monſtrum, 4. 11. 3. *uſurpatur autem ita verbum hoc, cum aliquis in pejus mutatur, ut degenerare.*

Deſcitum eſt, 3. 3. 6.

Deſcribere annum in menſes, *pro definire, partiri,* 1. 2. 2.

Deſertor Pompeii, *pro deſertore ex exercitu Pompeii,* 4. 2. 52.

Deſinens Pyrenæus, *h. e. extremus finis Pyrenæi,* 4. 12. 46.

Deſperare armis, 1. 18. 14. victoriam, 4. 2. 86. *ſic* deſper. oppido, *Cic. in Piſon. cap. XXXIV.* cum Deſperatis non pugnandum, 2. 18. 13.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſtinata mors, *h.e. praeconcepta & propoſita*, 2. 18. 12.

ſtituit regem ſuum pop. Romanus, 1. 9. 1. *h. e. ei parere non vult amplius.*

ſub Alpibus, 2. 3. 2. *h. e. ex eo loco, qui eſt ſub Alpibus, ſicut* Dehinc & ſuper, 3. 2. 6: 3. 3. 16. *ſic Tacitus,* 2. 16. 4. *Vide Taubman. ad Virgil. Æn.* 7. 289. *& omnino Salmaſium ad Capitolini Macrinum, cap.* 11.

tergere remos, 2. 2. 8. *ita Livius,* 28. 30. 10: 36. 44. 6: 37. 20. 1: 37. 30. 9. & detergere pinnas, 38. 5. 3. *ſic Curtius,* 9. 9. 16, abſtergerique invicem remi. *Apud Diodorum,* 11. 18, *in fine* eſt; τοὺς ταρσοὺς περισύρειν. *ubi interpretes bene;* remorum alas detergere. *Cæſar, de Bel. Civ.* 1. 58, remos (transcurrentes) detergere. *Adde Hiſt. de Bel. Alexand. cap. XV.*

tonare. *ſic* detonat tempeſtas Syllana intra Italiam, 4. 2. 2. turbo civilis inſaniæ, 3. 21. 18. turbo primi impetus, 2. 6. 10. Detonare in ſubjectos hoſtes, 1. 17. 9.

trahere arma, 2. 6. 23. præſidia, 2. 2. 12. torquem, 1. 13. 20. aliquem in carcerem, 1. 24. 3.

trectare, *pro recuſare,* 1. 22. 2. *Sic legendum putem apud Livium,* 3. 49. 2, detrectantem, *pro* retractantem. Detrectare aliquem, *pro vituperare; ita aliquoties Tacitus. Salluſtius, Jug.* 53. 3: *Adverſæ res etiam bonos detrectant, h. e. adverſa etiam fortium exiſtimationem imminuunt.*

truncare populum; *appoſite poſuit hoc auctor de Dalmatis, quibus Delminium eorum caput ereptum erat,* 4. 12. 11. *Sic apud Paul. Diac. lib. XVI,* detruncatus Oreſtes. *Hieronymus, in Prophetam Abacuc, cap. III,* cum Tyrannus detruncatur, imagines quoque ejus deponuntur & ſtatuæ.

evovere aliquem, 1. 13. 9. hoſtilibus diris, 3. 11. 3. ſe Manibus, 1. 14. 3: 1. 17. 7. *Idem multis poſt ſeculis fecit Claudius Imp. apud Victorem, de Cæſaribus, cap.* 34. *Vide Dreſſerum in Millen. IV, pag.* 450.

Deus, Dea. *vide* Dii.

à Dextris, 3. 2. 2.

Diadema, 4. 11. 3.

Diæus *Achæus,* 2. 16. 5.

Dictator ab aratro, 1. 11. 12. perpetuus, Cæſar, 4. 2. 91. Auguſtus, 4. 12. 66.

Dictu difficile, 2. 6. 52. horribile, 1. 16. 12: 2. 6. 12: 4. 12. 13. incredibile, 2. 1. 2. parva res, 2. 6. 47. turpe, 4. 2. 20. turpis contumelia, 1. 18. 5.

Didius *M.* Thraces vincit, 3. 4. 5.

Didius Cæſaris legatus, 4. 2. 75.

Dies Allienſis pugnæ faſtis damnatus, 1. 13. 8. Dies ſtati ſacrificiorum, 1. 13. 16. frigidus & nivalis, 2. 6. 12. nebuloſus, ventoſus, 3. 3. 15. Die, *pro diei,* 2. 2. 10. Diem pugnæ ab hoſte petere, 3. 3. 14. Dies feſti, comitiales, 3. 10. 21. Dies *pro clade, aut pugna decretoria, Gallis Journée,* 4. 12. 35. *Ita Cicero, pro Sextio, cap.* 36. Cinnano atque Octaviano die. *Non abit illud Taciti, Agr.* 34. 5. imponite quinquaginta annis magnum diem. Non fuit major ſub imperio Romano dies, &c. 2. 6. 58. *Sic* dies ille Sullanus, *Cic. ad Attic.* 10. 6. *Vetus Poëta, in catalectis Scaligeri, pag.* 233. Quis fuit ille dies, *Quo Marium vidit ſupra Carthago jacentem? Quo loco legerim* juxta. *Vide Vellei.* 2. 19. 6. *unde verſum hunc expreſſum putes.*

Differre. *Vide* Dilatus.

Differtus, *pro referto, repleto,* 4. 11. 11. *Vide Cælium Rhodiginum, Var. lect.* 9. 10.

Difficilis aditu gens, *quæ difficulter adiri poteſt,* 4. 12. 19.

Dignitas, *pro exiſtimatione, reputatione. Cicero, de invent.,* 2. 55, *ita definit:* Dignitas eſt alicujus honeſta, & cultu, & honore, & verecundiâ, digna auctoritas. *ſic* DIGNITATIS ſuæ ſuperſtitem vivere, miſerum eſt, 4. 2. 51. integra DIGNITATE paranda victoria, 1. 12. 6. *pro honoribus. Ita* DIGNITATI paranda

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

da victoria, 1. 12. 6. *pro honoribus.* *Ita* DIGNITATI paranda præſidia, 4. 2. 9. Dignitatis diſcrimina in tabulis, 1. 6. 3. DIGNITATI reorum parcendum, 4. 1. 10. *pro inſignibus honorum,* 1. 13. 10. *ſic* Dignitas equeſtris, *pro anulis*, 2. 6. 18. *&* in dignitate ſua mori volunt Romani ſenes, 1. 13. 10. *pro reverentia, majeſtate: ſic* dignitas imperii, 1. 5. 6. pop. Romani, 1. 8. 5. Dignitas, *pro decore*, *ſic* Dignitas matrimoniorum, 1. 25. 1. natalium, 1. 26. 5. triumphi, 3. 29. 8.

Digerere in claſſes, *pro diſtinguere, dividere, deſcribere*, 1. 6. 4.

Dii Manes, 1. 14. 3: 1. 17. 7. Dii urbium, 3. 18. 14. Dii à Carthagine averſi, 2. 6. 20. Annibali reſiſtunt, 2. 6. 44. Deorum cultus ex inſtituto Numæ, 1. 2. 2. Deorum inſtinctu Romani contra Reges conſurgunt, 1. 9. 1. Deum miſeratio Antonii legiones ſervat, 4. 10. 4. Diis commilitonibus quaſi ſtipendium redditum, 1. 11. 4. Diis hominibuſque adverſa cupiditas Craſſi, 3. 11. 2. Diis hominibuſque infeſtus Marius, 3. 21. 12. Deis ceteris cedentibus, Juventas & Terminus reſtant, 1. 7. 7. de Diis queri, 2. 6. 14. Dea Egeria, 1. 2. 4. Syria, 3. 19. 4. Deo quodam aſſidue incitante, 2. 3. 2.

Dilatio donata, 4. 2. 93.

Dilatus hoſtis, *h. e. repreſſus, ſubmotus*, 3. 21. 6: 4. 12. 19. Dilata potius quam oppreſſa vindicta Cæſaris, 4. 7. 4. *ita Juſtinus.*

Diligentiâ minimæ domus maxima civitas continetur, 1. 6. 3.

quodam quaſi Diluvio correptum imperium, 4. 2. 3.

Dimicare, *pro bellum gerere*, 1. 10. 8: 2. 7. 2: 2. 17. 5. *pro prælium facere*, 1. 11. 2.

Dimittere, *pro emittere, de porta dictum*, 1. 12. 3. Dimittere arma, *pro relinquere*, 1. 10. 4. Dimittere vela, *huc illuc mittere*, 1. 18. 3. Dimittere urbe, *paullo mitius, quam pellere, exigere*, 1. 9. 3. *Sic fere* uxorem repudio dimittere. *Juſtinus*, 11. 11. 5. *Quomodo ſæpe Suetonius.*

Diocmitæ, 3. 19. 7.

Diræ, *pro execrationibus, imprecationibus*, 2. 6. 8: 3. 11. 3. *Eumenes, apud Juſtinum*, 4. 14. 13, has vobis diras atque inferias dico.

Dirigere aciem, *pro inſtruere*, 2. 6. 58: 3. 16. 5. *pro diſponere*, 4. 12. 26. *Sic fere Arnobius, lib. 1, ſtatim poſt princ. per diverſas artium diſciplinarumque rationes ingenia* dirigunt.

Direptio Veiorum, 1. 12. 10. regiorum bonorum, 1. 9. 1.

Diruere ipſas ruinas urbium, *eſt ſæpius diruere, donec vix veſtigium reſtet*, 1. 16. 8.

Diſcere, *pro intelligere*, 2. 10. 3.

Diſcerptus à ſenatu Romulus, 1. 1. 17.

Diſcingere, *cinctu ſolvere, baltea adimere*, 2. 4. 3. *hinc intelligas quid ſit* accinctus, diſcinctus: *inprimis illud Taciti, H.* 2. 88. 3. *Incurioſos milites vernacula urbanitate quidam ſpoliavere, abſciſſis furtim balteis*, an accincti forent, rogitantes.

Diſciplina militaris, 1. 3. 2. CONTINETUR metu hoſtis, 3. 12. 2. FEROCIAM temperat, 2. 12. 3. ejus neceſſitas, 1. 14. 2. in Diſciplinam quomodo redacti milites à Scipione, 2. 18. 10. Diſciplina Romana aſſueti Thraces, 4. 12. 17.

Diſcolor veſtis Samnitum, 1. 16. 7. Diſcolores vittæ Fidenatium, 1. 12. 7. Diſcoloria arma Bituiti, 3. 2. 5.

DISCORDIÆ Romanæ pœnas dat Hiſpania, 3. 22. 8. DISCORDIÆ magis Romanæ fiducia, quam virtutis ſuæ, bellum movet Pharnaces, 4. 2. 62. DISCORDIAS civiles læti accipiunt hoſtes, 4. 9. 3.

Diſcrimina patrimoniorum, dignitatis, ætatis in tabulis, 1. 6. 3.

Diſcuſſum nefas, *h. e. oppreſſum & impeditum*, 3. 18. 9. Diſcuſſi hoſtes, 1. 18. 13. *Ita fere* audacia periculum diſcutere, rem diſcutere, *eſt*

apud

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

apud Livium, 2. 52. 6: 39. 10. 8: & 42. 12. 4. diſcutere conſilia, *Juſti-nus*. bellum ſepultum atque diſcuſ-ſum, *Vellei.*, 2. 75. 1.

pellere, *pro pellere, expellere, diſſipare*, 3. 5. 11.

ponere inſidias, 3. 10. 8.

ſipare præſidia, *pro diſpellere*, 4. 9. 4.

tincta radiis corona, 4. 2. 91.

trahere hoſtem, 1. 3. 4. pop. Ro-manus per diverſa terrarum Diſtra-hitur, 3. 6. 1. Fufetius inter duos currus Diſtrahitur, *h. e. diſcerpitur, dilaceratur*, 1. 3. 8.

tributus curiis atque collegiis, *pro in curias, per curias*, 1. 6. 3.

ſtringere, *pro ſtringere*, 2. 2. 17. *ſic Tacitus*, 12. 51. 4, diſtringit acina-cem. *Cæſar, de bell. Gall.* 1. 25, di-ſtrictis gladiis. *Ita* diſtricte *pro ſtri-cte, in l.* 15. *de recept. arb.* Diſtrin-gere, *pro diſtrahere, diſtinere*, 2. 13. 1. *Sic* urbem incendiis diſtringere, 4. 1. 2. *Plinius, paneg. cap. penult.* Non te diſtringimus votis, *h. e. pluribus & diverſis votis animum tuum diſtra-himus. hinc* Diſtricti, 3. 5. 5. Diſtri-ctum circa mala ſua imperium, 4. 12. 1. *ſic* diſtricto *in l.* 16. §. *arbi-ter. de recept. arb. in quo & illa ver-ba*, cum poteſt proferre, *ex incuria librariorum, aut marginali nota, putem irrepſiſſe, nihil enim clarius hac ſenten-tia:* quod ſi poteſt, quare non co-gat eum, quod ſine ulla diſtrictio-ne ejus interdum futurum eſt? *ubi & illud* interdum *pro interim accepe-rim.*

U non latent ſcelera, 3. 1. 6. Diu & ancipiti ſemper acie cum Serto-rio dimicatum, 3. 22. 6. Diu triſte prælium, 4. 2. 78.

VERSITAS rerum aciem in-tentionis abrumpit, *Præfat.* 3. DI-VERSITATES pro gentium lo-corumque natura, 3. 10. 6.

verſus à patre Pompeius, 4. 8. 2. Di-verſa fuga & morte conſumpti, 4. 2. 60. Diverſa gentium terrarum-que, *h. e. diverſæ gentes, terræque*, 3. 5. 27: 2. 6. 41: 3. 6. 1: 3. 19. 2. *Sic* profunda camporum, prærupta collium, ardua montium: *Juſti-nus*, 41. 1. 11. opportuna locorum, *Tacitus*, 4. 24. 2. opaca locorum, *Virg. Æn.* 2. 725. opaca viarum, *idem*, *Æn.* 6. 633. avia itinerum, *Velleius*, 2. 75. 4. edita montium, *Curtius*, 6. 6. 25. Diverſa, *pro con-trariis*, 2. 2. 24. *Sic* diverſum iter, *apud Senecam, epiſt.* 83. *poſt princ.* Di-verſiſſima pars, *quam longiſſime ab altera ſemota*, 2. 6. 51.

Dividere cælum, cœnum, 3. 17. 6. Dividendis agris creati triumviri, 3. 14. 5. *Ita* conſtituendæ reip. rei gerendæ, *quibus apud auctorum libros ſæpius additam invenias vocem* cauſ-ſa, *dubium an ab ipſis.*

Divinus apparatus, *pro maxime admi-rabili*, 3. 6. 7. *quo nomine honeſtarunt omnia quæ communem humanitatis in-firmitatem videbantur excedere: ut & voce* cæleſtis.

Diviſio agrorum, belli cauſſa, 4. 5. 1.

Diviſa toto orbe Britannia, 3. 10. 2.

DIVITIÆ ambitionem pariunt, 3. 12. 11. AFFLIGUNT po-puli mores, 3. 12. 7. Veteres, 3. 9. 2. *Tacito*, 14. 31. 1, *eſt* longa opulentia. Divitiarum cauſſa bella gerunt Ro-mani, 3. 9. 3. CUPIDO turbat remp. 4. 6. 2.

Διωγμῖται, 3. 19. 7.

Docere ſervire, 2. 17. 8. *Sic Claudia-nus, de Bel. Get. verſ.* 140, Pœnum Marcellus vinci docuit ——.

Docti, *pro monitis, juſſis*, 4. 10. 8. *ſic* docta conſilia, docta dicta, docti doli, *frequenter apud Comicos.*

Documentum, *pro exemplo*, 2. 2. 11. Documenta cladis, pro *argumentis, ſignis*, 2. 6. 18.

Dolabella *P. Cornelius*, Gallos Senones vincit, 1. 13. 21.

Dolabella *P. Cornelius*, Treviros vincit, 3. 10. 7. vincitur à Pompeianis, 4. 2. 31.

P. Cornel. Dolabella cos. 4. 3. 7.

Dolabris argentum Antonii concidi-tur, 4. 10. 10.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Dolia connexa virgultis ad trajiciendum fretum, 3. 20. 13.
Dolus additus virtuti, 1. 3. 4: 3. 3. 15. Dolo geminatus terror, 1. 10. 5. partum regnum, 1. 6. 2. Doli ſubterranei, *pro cuniculis*, 1. 12. 9.
Domeſticus *frequenter pro civili ponitur, quod cives unius civitatis, quaſi ejuſdem domus incolæ ſint. ſic* Domeſtico ſcelere oppreſſus Druſus, 3. 18. 14. Domeſticos motus ab externis bellis ſeparat Florus, 3. 12. 13. *aliquando pro familiari, ſic* Domeſtica fraude oppreſſus Sertorius, 3. 22. 9. Domeſtici percuſſores, 2. 17. 17. *aliquando pro vicino, ſic* Domeſtici quaſi hoſtes, 2. 3. 3.
Dominans in Italia Annibal, 2. 7. 4. Dominandi cupido unde, 3. 12. 13.
Dominatio, *pro imperio. ſic* Dominatio Romana, id eſt, humani generis, 4. 3. 8. *pro tyrannide. ſic* Dominatio Syllana, 3. 23. 6. *Ita Salluſt. Cat.* 6. 10, regium imperium in ſuperbiam dominationemque convertit. *Sic* Domini *pro tyrannis apud Juſtin.* 5. 12. 2: & 22. 3. 3. Dominatio importuna populum cupiditate libertatis incendit, 1. 8. 7. Dominationis regiæ ſuſpecti morte multantur, 1. 26. 7. Dominatio, *pro dominis*, 1. 10. 1: 1. 24. 3. *ita* Dimicatio *pro dimicantibus, eſt apud Plinium*, 8. 11. Amicitiæ & Familiaritates, *pro amicis & familiaribus, apud Suetonium, Tib. cap.* 51. Matrimonia, *pro uxoribus, habet Juſtinus & Tacitus*, 2. 13. 5. Conſilium *pro conſiliariis Cicero, in Verrem*, 2. 30. *Sueton. Tib. cap.* 18. *Frontinus*, 1. 8. 8. *Sic &* Conſentium deorum *accipio pro conſilio Conſentium iſtorum. vetus inſcriptio apud Gruterum, pag.* 3. *num.* 1. CONSENTIO. DEORUM.
Domini gentium Romani, 4. 12. 14.
Domitius Ænobarbus *Cn.* Allobroges vincit, 3. 2. 6.
Domitius legatus Metelli, an Pompeii, 3. 22. 6.
Domitius *L. Ænobarbus* à Cæſare Corfinio pellitur, 4. 2. 19.
Domitius centurio, 4. 12. 16.
Domnes *Armenus*, 4. 12. 44.
Domus & lecta in uſum claſſis reſciſſa, 2. 15. 10. Domus minimæ diligentia maxima civitas continetur, 1. 6. 3. Domus, *pro familia*, 3. 8. 1: 4. 8. 1.
Donare ſacris, famæ, 3. 5. 10. *Sic Juſtin.* 38. 6. 6: 38. 9. 9. *Suet. Aug.* 5. 2. *Liv. Epit.* 122.
Donare regna conſuetus pop. Romanus, 3. 9. 3. Donata dilatio, *pro data*, 4. 2. 93.
Dos, 1. 1. 14.
Dravus, *fl.* 4. 12. 8.
Drepanæ, *urbs*, 2. 2. 12.
Druſiana ſeditio, 3. 17.
Druſus *M. Livius* Thraces vincit, 3. 4. 5.
Druſus *M. Livius* Trib. pl. 3. 17. dominandi cupidus, 3. 18. 3.
Druſus Auguſti privignus. *Vide* Claudius Druſus.
non Dubitat fama de origine Romuli, 1. 1. 2. *alii dicerent, Conſtans fama eſt.* non dubitant cuncti, caput inventum imperii ſedem promittere, 1. 7. 8. non Dubitat verberare filium Tarquinius, *h. e. non veretur*, 1. 7. 6.
Dubii tumuli, *pro periculoſis, non exploratis*, 2. 12. 5.
Dubium clipeos an armillas, 1. 1. 12. *Cum duo contraria, quorum uno propoſito, alterum non poteſt ignorari, eloqui volumus; hac phraſi ita utimur, ut alterutrum tantum exprimamus. ſic* occiſus Remus, Dubium an juſſu fratris, 1. 1. 8. oblata Cæſari regni inſignia, Dubium an ipſo volente, 2. 4. 91. *Sic apud Tacitum*, 1. 5. 5, extincto, Dubium an quæſita morte. *&* 5. 1. 3, Cæſar Liviam aufert marito, incertum an invitam. *Sic* matre humili, incertum an ingenui, *Sueton. Oth.* 1. 2. incertum ſponte an evocatus, *Suet. Veſp.* 1: 2. incertum an offenſus, *Tacit.* 6. 50. 7. incertum an metu, *Tac. H.* 1. 75. 3. conſcios non edidit, incertum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

tum an occultans, *Tac.* 11.22. 1: *&* 15. 64. 2. incertum an ignaræ. *ut ita clare ſatis appareat, non aliter ſcripſiſſe auctorem noſtrum*, 2.14.3, *quam*; Dubium an ſervus. *Idem obveniſſe Suetonio vereor, Aug.* 22. 2. *ſcripſerat forte:* in retinenda *rep.* perſeveraverit, Dubium an voluntate; *qui minus percipiebant ſenſum, de ſuo largiebantur:* Dubium eventu meliore, an voluntate. *Sic in epiſt. Alex. ad Ariſtot. cujus interpres Cornelius Nepos creditur:* Scarpiones ad caſtra innumeri confluxere, tumultu acciti noſtro, an ſiti, incertum erat. *Scribe,* incertum, *deleto,* erat. *Certe plus opinor in bonos auctores peccatum eſſe à ſciolis iſtis addendo & intercalando, quam expungendo. Cujus rei multa hinc inde notavi exempla. Sic apud Agellium,* 10. 15, *verba Varronis referuntur:* quod Jovi immolata hoſtia albato fieri oporteat. *vix dubito fuiſſe:* quod Jovi hoſtia albata fieri oporteat. *Six ex Livii contextu,* 3. 48. 9, *particula* eo, 43. 7. 7. *vocula* ſe, 43. 11. 10. *forte iſta quoque:* patres acceperunt. *certe duæ voces* qui *&* referebant *eliminandæ ſunt. Sic in* §. 3. *Inſt. de adopt. inſititia vox eſt* pater. *& in* §. 6 eo *alienum.*

ucatum ſceleri præbere, *h. e. ducem eſſe ſceleri,* 3. 21. 2.

ucere ſanguinem, *ſicut trahere originem,* 3. 18. 1. Duci jubere, 3. 21. 27. *nempe ad ſupplicium. ſolennis formula. Seneca, epiſt.* 4, At ſi forte in manus hoſtium incideris, victor te duci jubebit. *Vide eundem, de ira,* 1. 16. 20, 22, & 24. *item,* 2. 33. 3. *& alibi.*

uillius *C.* cos. 2. 2. 7, & 10.

untaxat, *pro ſaltem,* 4. 12. 61.

uodeviginti, 2. 6. 1.

urius, *fl.* 2. 18. 2.

ucis artes, 4.10.2. DUCIS inopia intercidunt conſilia, 4.7.2. DUCI ſæpe cum ſuo milite, quam hoſte, acrius præliandum, 2. 18. 9. ſub bono DUCE magis apparet boni militis vigor, 3. 22. 3. Ducum bonorum effectus, 2. 17. 13. Ducum maximi, Scipio, & Annibal, 2.6.58. Duces, *pro auctoribus, concitoribus,* 1. 9. 1. *ſic* Duces factionis, 3. 6. 6. *pro principibus, primariis, ſic* Dux legationis, 2.6.7. quod aliis eſt *caput,* aut *princeps.* Vide Liv. 34. 56. 6: 42. 6. 4. Sall. Jug. cap. XVI. Dux *in feminino genere,* Dux fugæ regina, 4. 11. 8. *Sic apud Cicer., de nat. deorum,* 2. 41, dux nocturna. *apud Livium* Clœlia dux agminis virginum, *lib.* II. *apud Ovid. in epiſt. Paridis, verſu* 114, ſponſor dea. *apud Juſtinum,* auctor urbs, *&* capra. *Sic lego apud Senecam, Medea, verſu* 979:

—— Ut ipſam ſceleris auctorem horridi Capiamus ——.

Dyrrachium, *urbs,* 4. 2. 40.

E.

EBurones, *pop.* 3. 10. 7.

Ebur curule, 1. 5. 5.

Ecce jam, 4. 2. 10. *Videtur æquivalere Gallico Voire. Sic apud Auctorem dialogi de oratoribus,* 4. 3, circa Medeam, ecce nunc circa Thyeſtem. *Sic apud Plautum eſt* eccere, *Menæchm.* 2. 3. 50. *& Trinummo,* 2. 2. 115.

Edicta crudeliſſima, Mithridatis, 3. 5. 7. Syllæ, 3. 21. 25.

Efferre ſe, *pro ſurgere, ſe erigere.* Efferre ſe altius & incivilius, 1. 26. 8. *Tacito,* 1. 12. 6, *eſt* pluſquam civilia agitare.

Efferus, *admodum ferus,* 4. 12. 12. Effera gens, 4. 12. 48.

Efficax ad concordiam, 1. 23. 2. ad victoriam, 4. 2. 50. EFFICAX apud pares ſtoliditas, 4.12.16. EFFICACIOR fortuna, quam virtus, 4. 7. 11.

Effectus eſt agger, *pro confectus eſt, extructus eſt,* 4. 2. 85.

Efflagitare mortem ab aliquo, 4. 10. 10.

Efflare, quod moriens efflavit, 4.7.11. *Videtur ſingulariter uſus hoc verbo*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

auctor, quaſi voluiſſet dicere, ſimul cum anima vocem hanc exſpiraſſe Brutum. Ferme ut ille apud Papinium, Theb. 5. 588, Implorantem animam dominis aſſibilat aris.

EGESTAS ex opulentia, 3. 12. 12.

Elanguet robur, *h. e. languendo evaneſcit*, 3. 3. 11.

Elapſa cuſtodiam, 1. 10. 7. *Sic Tacitus*, 6.61.7. pugnam & vincula elapſi. *Sueton. ms. Torrentii, Auguſto*, 14. 4, qui oppidum eruperant.

Elata montibus ſuis Roma, 3. 3. 21.

Elegantia Tarquinii, 1. 5. 1. *De hoc vocabulo diſputat Agellius.*

Elephanti, 1. 18. 6. dubium auxilii genus, 1. 18. 13. auro, purpura, argento ornati, 2. 8. 16. gentibus Tranſalpinis maximus terror, 3.2.5. ſubito clangore conſternati, 4.2.67. ab Indis Auguſto oblati, 4. 12. 62. Elephanti & militis pugna, 1.18. 9. Elephantorum captorum ingens numerus, 2. 2. 28.

ex Elementis variis unum corpus, 1. 1. 9.

Elidere infantes, *pro enecare*, 3. 3. 17.

Elis, *urbs*, 2. 16. 3.

Eloquentia allevatur Cæſar, 4. 2. 10. *Lege Dialogum de Oratoribus.*

Emanabat, *pro emanaſſet*, 1. 9. 5. *Sic alibi* erat, *pro fuiſſet*; redierat, *pro rediiſſet.*

Emere exercitum, *h. e. pecunia corrumpere*, 3. 1. 9. Emere pacem, 3. 1. 7.

Emergit indicium ſceleris, 4. 1. 6.

Emerſus per invios tumulos, 3. 10. 22.

Emicare, *ſubito exoriri, cum impetu excurrere*, 1. 18. 4. *pro effulgere, excellere*, 4. 2. 40.

Eminari, 2. 12. 7.

Eminentiſſimus mons, *pro altiſſimo*, 4. 12. 49. Eminentes ædes, *h. e. excelſo loco poſitæ*, 1. 9. 4. Eminentia papaverum capita decutit Tarquinius, 1. 7. 6. *Simili allegoria Apollonius apud Philoſtratum, lib.* 5, *ad Veſpaſianum:* Eminentiores ſpicas non amputato; injuſta enim eſt in hoc Ariſtotelis ratio.

Enata quaſi claſſis, *de inexpectata, & quæ, unde tam ſubito prodiret, ignorabatur*, 2. 15. 14.

Enimvero, *pro ſed*, 2. 7. 10.

Enna, *urbs*, 3. 19. 8.

Eo inſolentiæ, 1. 24. 3. neceſſitatum, 2. 18. 12. veſaniæ, 3. 16. 3.

Epheſii, 2. 8. 13.

Epirus, 1. 18. 3. ſedes belli civilis, 4. 2. 6, & 35. in Epiro caſtra Auguſti, 4. 11. 4.

Epiſtolæ notare nomen, *ſubſcribere nomen epiſtolæ*, 2. 12. 10.

Epulis explentur morituri, 2. 18. 12: 4. 2. 69: 4. 12. 50.

Equeſtris dignitas. *Vide* D. ordo, 3. 13. 3. Equeſtris prælii more. *Vide* Naves equi marini.

Eques, *pro equitibus*, 2. 6. 13. *Vide* Singularis pro plurali. Equites frenos exuunt, ut acrius incurrant, 1. 11. 3. judicia penes Equites, 3. 12. 9: 3. 13. 4: 3. 17. 3.

Equitare flumen, 3. 4. 5. per flumen, 3. 4. 5.

Equitatus Maurorum, 4. 2. 34. Parthicus, 4. 9. 5.

Equitatus *plurali numero*, 3. 11. 8.

Equum ablegat Cæſar, 4. 2. 82. Equi immolati, 4. 12. 15. triumphantium albi, 1. 5. 6. *Sic intelligo Plautum, Aſin.* 2. 2. 13. *legoque*; quadrigas albas. *certe ante triumphi mentionem fecit; & perſtat in eadem allegoria à re bellica petita:* Herum in obſidione linquet, &c. *Minus igitur recte Godelevæus Livium*, 5. 28. 1, *explicat, quaſi vitio datum fuerit Camillo, quod albis equis vectus ſit in triumpho. nam mens eſt Livio, non detrectare triumphum ejus, ſed comparare gloriam eam, quam in Faliſcis tanta fide & juſtitia pepererat, cum triumpho, quem alibi fortibus factis: Nihil igitur aliud eſt*, quam cum triumphantem albi per urbem vexerant equi; *ac ſi dixiſſet*, quam cum triumphavit. *Sic enim circumloquuntur triumphum & alii. Poëtæ inprimis. Ovidius, de arte*, 1. 213. *Statius, Thebaid.* 12. 542. *Vide Servium ad Virg. Æn.* 4. 543. *Pro Godelevæi tamen*

expoſi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

poſitione diſerte faciunt Auct. de r. Illuſtrib. & Dio, lib. LII, g. 541. Ut ita videatur in Ca- llo tamquam nova res invidiam; in eris, tamquam illuſtri jam exem- introducta, veniam habuiſſe. quos ex præda eligunt Cheruſci, 12. 25. Equos inertes mœrent ermani, 4. 12. 32. Equos qua- rnos ſenoſque tranſilire, 3. 3.).

E iſtula, 3. 19. 3. è ferro Ergaſtulo- m recocto gladii fabricati, 3.). 6. Ergaſtulis effractis exerci- m comparat Athenio, 3. 19. 9. anus, 3. 19. 6. Sex. Pompeius, 8. 1. Ergaſtula, *pro ſervis ergaſtu- riis*, ibidem.

E ere, *pro animare. Sic* Erigere ad jus iſtinum libertatis, 3. 10. 21. ad em, 3. 18. 3. animos ſuorum, 2. 84. Erigere ad ſe, ad plebem, *ni, plebi, faventes reddere*, 3. 17. 6. igere libertatem in dominos, 1. 1. 2. *alibi*, 2. 16. 2, *reddit*, liber- te ab aliquo data adverſus ipſum ti. *Eadem forma apud Senec. de be- f.* 5. 15. 6. Accepti ab illa (pa- ia) exercitus, in illam conver- ntur.

E or victoriam dat, 4. 7. 11. ERROR ertendus in conſilium, 3. 3. 8.

E beſcendi anni, 3. 12. 3. Erubeſcen- a cauſſa belli, 2. 14. 13. *Sic* erube- cenda ſentina. *Val. Max.* 2. 7. 1.

E ditrix, 2. 6. 38.

E mpit furor, 3. 18. 9. hoſtis, 3. 2. 2. efas, 3. 1. 6. turbo belli, 3. 5. 5.

E ptio hoſtium, *pro erumpentibus ho- ibus*, 4. 2. 40. Eruptiones audere, . 10. 25.

E ptus, 3. 10. 22. *Sic in Ætna, car- mine Cornelii Severi, verſu primo lege- im*; eruptique cavis fornacibus gnes. *nam præterquam quod vox pſa proba eſt & opportuna, colliſio lla decus addit verſui, & rem quaſi b oculos ponit. Sic Petronius in car- mine de bello civili, verſu* 282, vo- es erumpere. *Geſta Dei per Francos, ag.* 66, *verſ.* 38: Tempus quo tel- lus abſconditos latices erumpit. & *pag.* 79. 23, Infernus ruptus eſt, & populus iſte eruptus eſt. *Caſ. de bel. civ.* 2. 14, portis ſe foras erum- punt.

Erythræa, *urbs*, 3. 7. 4.

Eryx, *urbs*, 2. 2. 12.

Eſquilina porta, 3. 21. 6.

Eſſe exitio, 2. 2. 34: 4. 2. 49. in tra- beis, *h. e. amictum trabeis*, 1. 13. 10. manifeſto vultu, *pro aperte præ ſe ferre*, 4. 2. 87. miraculo, 4. 10. 7. præda, 1. 1. 10. prædæ, 1. 1. 10. ſtrictis enſibus, 1. 16. 12. *h. e. ha- bere ſtrictos enſes.* Sic eſſe gradibus grandibus. celeri curriculo fui; *Plau- tus, Epidico*, 1. 1. 11. & *Sticho*, 2. 2. 13. *Quo tamen loco ſuboritur ſuſpicio* fui *poſitum pro* ivi: *ſicut hodieque ſo- lent Hiſpani, qui multa veteris La- tini ſermonis veſtigia conſervare vi- dentur.* Eſſe tutis muris, 4. 2. 23. *Huc pertinent exempla quæ refert A- gellius*, 5. 8. *in quibus* eſſe *licet non exprimatur, hoc tamen ſenſu intelligi- tur.* Eſſe *cum duobus utrinque dativis.* Satius fuiſſet populo Romano Eſſe contento, 3. 12. 6. Erat, *pro fuiſſet*, 4. 2. 19. *Sic Virg. Æn.* 4. 603, anceps belli fuerat fortuna, *Curtius*, 5. 11. 9, egregiam conſer- vati regis gloriam tulerat. *Sic* pe- netrarat, *in Ammiano Lindenbrogii, pag.* 211. 7. & *alia ſimilia, pag.* 153. 32: & *pag.* 342. 33. *Item in Livio*, 34. 29. 8.

Etruria, 4. 2. 19. contra Urbem con- ſurgit, 3. 18. 5. vaſtatur à Lampo- nio & Teleſino, 3. 21. 22. ex Etru- ria admotus Urbi exercitus, Lepidi, 3. 23. 5. Catilinæ, 4. 1. 11.

Etruſci vincuntur à Romanis, 1. 17: 3. 18. 13. mixti Romanis, 3. 18. 1.

Evander *Arcas*, 1. 1. 9.

Evaneſcit exercitus fuga, latrociniis, 3. 3. 18.

Evaſiſſe, & viciſſe, longe diverſa, 4. 10. 10.

Eubœa, *inſ.* 2. 7. 12. occupatur à Mi- thridate, 3. 5. 8. recipitur à Sylla, 3. 5. 11. ejus deſcriptio, 2. 8. 9.

Eubu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Euburiates, *pop.* 2. 3. 5.
Everſio Fidenarum, *pro excidio*, 1. 12. 7. Everſionibus urbium currens ſeculum, 2. 16. 1.
Eumenes *Pergamenus*, 2. 20. 2.
Eunus *Syrus*, 3. 19. 4.
Euphrates, *fl.* 1. 11. 8: 3. 5. 22: 3. 11. 3, *&* 7. imperii terminus, 4. 12. 61.
Euripus, *fretum*, 2. 8. 9.
Europa, 3. 10. 1. facta Romanorum, 2. 8. 7.
Eurus, *ventus*, 2. 6. 16.
Ex aqua clades, 4. 10. 8. Ex fœdere, *pro juxta fœdus, juxta fœderis leges*, 1. 3. 6. *Sic* Ex meritis, 4. 12. 28. Ex more, 4. 2. 79: 4. 7. 8: 4. 12. 9. Ex moribus, 1. 7. 1. Ex malis Africæ nomen habet Scipio, 2. 6. 11. Ex perpetuo imperio annuum placet, *h. e. pro perp.* 1. 9. 2. Ex populo cognomen, *h. e. quod populus impoſuit*, 2. 6. 27. Ex vulnere mori, 4. 12. 42. Ex ſummo ſtudio anniti, *pro ſummo ſtud. ann.* 1. 9. 4. *Græcanica eſt phraſis*, ἐκ πολλῆς σπουδῆς, *Salmaſius. Sic Juſtini Mſſ.* 6. 3. 2, ex magna cura ordinat ſuos. *Apuleius in Apologia*, ſtudiis literarum ex ſummis viribus deditus. *& Metamorph. lib.* 7, ex ſummo ſtudio fugiens immanem urſam. *Iterum:* negotium iſtud mihi ex ſummis viribus conflavit. *Plaut. Merc.* 1. 2. 1, Ex ſummis opibus viribuſque.
Examina *ſcilicet apium*, 2. 6. 14: 4. 2. 45. *Nam alias transfertur ad quamlibet multitudinem. Sic apud Arnobium, princ. operis*; examina mœrorum mortalium. *& lib.* 2, *pag.* 58, malorum examina. *Livium*, examina avium. *Adde Juſtinum*, 25. 2. 8. *Delectatur hoc genere Hieron. in epiſtolis, ut* 2. 8. cunctaque Orientis examina, 2. 14. examina Monachorum, 2. 16. ex. coturnicum, 3. 5. examina pauperum ac debilium, 3. 8. pſalmorum linguis diverſis examina concrepabant, 3. 13.
Exarmare, *pro mitigare, placare*, 1. 22. 3. *Petronius:* Giton mirabili forma exarmaverat nautas.
Excæcare aliquem, 2. 20. 5.
Excandeſcere in ultionem, 2. 18. 8.
ſine Exceptione victoria, *h. e. ſine conditione*, 2. 18. 12.
Excidium, 1. 17. 2.
Excipere aliquem pilo, 2. 17. 14. *ſic Curt.* 9. 8. 21, temerarium regem excipi poſſe. *Vide Suet. Aug.* 16. 7. Horat. 3. od. 12. Hirt. de bel. Afr. cap. XXIV. communi fœdere in libertatem excepta Saguntus, *h. e. libera relicta partium conſenſu*, 2. 6. 4. Excipit Numam Hoſtilius, *h. e. ſequitur, ſuccedit ei*, 1. 3. 1.
Excubare. juventus ad ſubita belli excubat, 1. 1. 15. *Apuleius de habitud. doct. Plat.* excubitorum loco militet juventus pro utilitate cunctorum.
Excutere, *pro expellere. Sic* ab obſidione, 2. 6. 29. oppidis, regionibus, 2. 6. 42. Excutere jugum, *pro abjicere, exuere*, 2. 14. 2.
Exequiæ, 3. 20. 9.
Exercere jus victoris. *h. e. uti jure vict.* 3. 7. 6. *Sic* exercere victoriam, *Salluſtius, Jug.* 16. 3. *& Livius.* exercita poteſtas, *Tacitus*, 4. 6. 4.
Exercita juventus, 1. 3. 2. *Sic* exercitum corpus, *Salluſt. Jug.* 71. 1. exercitus militia, *Tacitus*, 3. 20. 2.
EXERCITUS tanti eſt, quanti Imperator, 2. 18. 11. Exercitus magnitudo pernicioſa, 4. 2. 49. Exercitus Craſſi miſerabili ſtrage deletus, 3. 11. 18. Poſthumii imperatorem lapidat, 1. 22. 2. Exercitus patricius, *h. e. conſtans ex patriciis*, 1. 12. 2. Exercitus gladiatorii, 3. 12. 10.
Exigere, *pro agere, adigere*, 4. 2. 68. ſupplicium, *pro ſumere*, 3. 19. 12.
Eximere, *pro eripere, ſervare*, 3. 21. 8. *Sic titulus ff. Ne quis eum qui in jus vocatus eſt*, vi eximat. Eximere ſe ludibrio hoſtium, 3. 21. 15. Eximere ſenſum geſtæ rei, *pro impedire, adimere*, 4. 7. 13.
Exinde certamen, 1. 1. 14: 1. 14. 6.
Exiſtimare, *pro æſtimare*, 3. 2. 6.
in Exitium ſui concitare aliquem, 2. 26. 5.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

6. 5. in Exitium ſui merces eſt
eſp. 1.13.4. Exitio eſſe. *Vide* Eſſe.
ſus arma, 4. 11. 1.
aveſcere aliquid. *pro metuere*, 3.4.6.
ro conſternari, metu ſubito corripi,
. 26. 3.
ellere ſpiritum, *pro ſe interficere*,
. 5. 2.
erimentum, 1. 13. 3. Experimen-
o deprehendere. *Vide* D.
eriri fortunam, 3. 22. 2. impe-
ium, 1. 17. 3. *h. e. tentare an poſſis*
otiri rerum. omnia, 3. 5. 24. augu-
io, 1. 5. 3. Experiri, *pro præludere*,
ntare vires, 4. 2. 2. cominus invi-
em Experiri duces, 3. 22. 7. Ex-
ertis invicem Parthis & Romanis,
. 10. 1.
iare, *verbum ſacerdotale ad alia*
ranſlatum, *ut* Expiare cladem, 1.
2. 3. flagitium, 2. 18. 7.
licare, *pro expedire, extricare*, 1. 17.
: 4. 2. 33.
onere hoſti exercitum, *h.e. præbere*
pportunum hoſti, 3. 11. 7.
robrare victoriam hoſtibus domi-
is, 3. 2. 6. *nempe trophæa erigendo.*
c apud Tacitum, 15. 16. 4. non
am ſpeciem inſignium & armo-
um prætulit, ut diverſitatem ex-
robraret. *Seneca*, *Conſol. ad Hel-*
iam, 16. 5: Nunquam te fœcun-
itatis tuæ, quaſi exprobraret æta-
em, puduit.
ugnati Pœni toto mari, 2. 2. 16.
. e. victi. Sic Juſtinus, 3. 5. 1. Meſ-
enii per inſidias expugnantur. *&*
. 4. 11, expugnatis veteribus in-
olis. *Curtius*, 6. 6. 25, ad expu-
nandos eos, qui edita montium
ccupaverant. *Epit. Liv.* 62, Q. Mar-
ius cos. Stœnos gentem Alpinam
xpugnavit. Ipſos imperii mores in
cauro Expugnat Jugurtha, 3. 1. 5.
is cæſorum litare & veſci, 4.
2. 15.
ernum bellum, *alias* hoſtile *dicit*,
. 2. 4. mare. *Vide* M.
orquere, *eſt aliquamdiu retinenti*
er vim eripere. Sic Extorquere con-
ortium honorum, 1. 26. 4. dedi-
tionem, 4. 32. *h. e. eo adigere ali-*
quem, ut deditionem faciat. incuban-
tem hoſtem, *pro expellere, extrahere*,
2. 6. 57.
EXTINCTA parum fideliter in-
cendia, majori flamma reviviſcunt,
3. 5. 14.
Extorris agris & focis, 3. 13. 2.
Extremi fines, 4. 1. 11. Extrema Gal-
liæ, 3. 3. 1. Italiæ, 3. 20. 12. Ex-
trema, *pro nece*, 4. 2. 83. *pro ultima*
neceſſitate, 4. 12. 50. Extrema de-
ditionis, 2. 13. 17: 4. 5. 3.
Exuere caſtris aliquem, *h. e. caſtra ejus*
occupare, 2. 7. 9: 3. 3. 4: 4. 4. 4. urbi-
bus, 3. 1. 12.
Exul feralis tabulæ, 3. 22. 2.
Exulatio *pro exilio*, 1. 22. 3.

F.

FAbia gens privatum bellum gerit
cum Veientibus, 1. 12. 1.
Fabius cos. vincitur à Gallis, 1. 13. 7.
Fabius legatus ad Carthaginienſes, 2.
6. 7.
Fabius *C.* Pontifex per medios hoſtes
it, reditque, 1. 13. 10.
Fabius Ambuſtus *M.* 1. 26. 2.
M. Fabius Buteo Pœnos vincit, 2. 2.
30. *Hunc primum ita cognominatum*
putem ex Plinio, 10. 8.
Fabius Gurges *Q.* Volſinorum ſervos
vincit, 1. 21. 3.
Fabius Maximus *Q. Rutilianus* Um-
bros vincit, 1. 17. 5.
Fabius *Maximus Q. Verrucoſus Ovicula*
Cunctator, 2. 6. 27.
Fabius Maximus *Q. Æmilianus* cos.
Viriatum vincit, 2. 17. 17. Allo-
broges, 3. 2. 6.
Fabii Samnitum domitores, 1. 18. 6.
Fabula de membris diſſidentibus, 1.
23. 2.
Fabuloſæ altitudinis nives, 2. 6. 9. Fa-
buloſa monſtra freti Siculi, 2. 2. 5.
Facere artem. *Vide* A. *Sic* facere ci-
bum, quicquid neceſſitas cibum
fecerat, Seneca, de ira, 3.20. 4. *Sui-*
das, in Ἄζαμς. πρὶν ἢ βορὰν ποιήσασθαι
τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, audaciam,
2.2.17.

2. 2. 17. bellum, *pro concitare, movere*, 3. 7. 1. Conjurationem, *pro inire*, 3. 10. 7. conſulem, 3. 16. 7. *Sic facere regem, deum, Curtius*, 8. 5. 18. documenta, *pro dare, docere*, 4. 10. 1. eruptionem, *pro erumpere*, 3.20. 14. exercitum, *pro comparare*, 3. 19. 6. *Sic Velleius*, 2. 109. 4. famem, 3. 12. 8. fidem, *h. e. efficere ut credatur*, 1. 1. 18: 3. 16. 6. fiduciam, *h. e. addere animum*, 3. 15. 16. finem, *pro deſinere*, 3. 18. 14. impetum, *pro dare impetum, irruere*, 3. 1. 11: 3. 17. 5: 4. 10. 2. latrocinia magis quam bella, *pro exercere*, 2. 3. 4. lucum aſylum, *pro ex luco aſylum*, 1. 1. 9. moram, *pro morari*, 4. 2. 29, & 37. pacem, 1. 1. 14: 4. 2. 23. pontem, 3. 10. 15. populum, 1. 1. 9. pretium fœderis regem, *h.e. fœdus tradito rege velut emere*, 3. 1. 16. provinciam, *h. e. regionem aliquam perdomare, ut recipiat jugum*, 2. 17. 8: 4. 12. 29. *Livius paſſim* conficere. Romanos de ſervitute, 2. 6. 30. *Sic Juvenalis*, 6. 185, *de Tuſca Græcula facta eſt. Vide etiam* De ſervitute. Facere, *pro reficere*, 1. 3. 1.

Facilis, *pro eo qui facile poteſt vinci*, 4. 11. 2. FACILE cedenti pars regni data, 2. 8. 18.

Factio, *pro partibus*, 3. 21. 8.

Facta pop. Romani. *Præfat.* 2. Galatica, 2. 11. 6.

Factus Creticus, Metellus, 3. 8. 1.

Fæſulæ, *urbs*, 1. 11. 8.

Falernus, *mons*, 1. 16. 5. Falernus *adjective poſitum*, *ſic* Falerni ſaltus, 2. 6. 28.

Faliſci, 1. 12. 4. *ubi malim legere*; Faliſcis, quum obſiderentur, *&c.*

Fallacia inſidiarum, 1. 16. 7. *ſic Juſtinus*, 29. 1. 5, *crimen facinoris.*

Fama loquitur, *h. e. fama fert, fama eſt*, 4. 10. 7. non dubitat, *h. e. conſtans fama eſt*, 1. 1. 2. Famæ celeritas arte adjuta, 3. 3. 20. Famam Leonidæ adæquat Calpurnius, 2. 2. 14. Fama quam re majora bella, 2. 7. 2: 2. 8. 2.

FAMES ex luxu, 3.12. 8. FAMES expugnat invictiſſima, 1. 10. 2. deditionem extorquet, 4. 2. 32. Fames Athenienſis, 3. 5. 10. Calagurritana, 3. 22. 9. Numantina, 2. 18. 13. Romana, 1. 10. 2: 1. 13. 16. Saguntina, 2. 6. 6. turpis. *Vide* T. Fame quaſi peſtilentia abſumpti ſervi, 3. 19. 8. Fame premi, urgeri. *Vide* P. U.

Familia, *pro domo, genere*, 3. 15. 4: 3. 16. 1. *pro ſervis*, 3. 12. 10: 3. 19. 9.

Fanaticus, 3. 19. 10. furor, 3. 19. 4.

Fas collegii, 3. 14. 5. deum, 2. 20. 7.

Faſces unde Romanis, 1. 5. 6. Faſces cos. fracti, 1. 22. 2. prætorii relati ad Spartacum, 3. 20. 7. Faſces ſubmittere, 1. 9. 4. Faſces, *pro poteſtate, cujus ſunt inſignia. ſic* Faſces abrogati, 1. 9. 3. retenti, 1. 24. 2.

Faſtis damnati dies, *h. e. inter atros relati*, 1. 13. 7.

Faſtigium in domo Cæſaris, 4. 2. 91.

Fatalis manus, *quæ fata vitaſque hominum in poteſtate habet*, 3. 21. 16. Fatale, *quod exitio alicujus deſtinatum eſt. ſic* Fatalis arena Pompeio, & Bruto Caſſioque, 4. 7. 6. Fatale Capitolium Gracchis, 3. 15. 4. nomen Scipionum Africæ, 2. 15. 12. *Sic* fatalis locus *extat apud Juſtinum.*

Fatigare ſævitiam, 1. 7. 4. crebris incurſionibus hoſtem, 4. 12. 47.

Fatum, *poteſtas illa, quæ res humanas inevitabili ſorte diſpoſuit. ſic dicitur* Fati vis, 4. 2. 94. Fatorum decretum, 2. 6. 37. induſtria, 1.8. 1. Fatis præcipitantibus, 4.2. 43. Fatum, *pro fortuna illa quæ fati decreto deſtinata eſt. Sic* Fatum inſularum, 3.9. 1. partium, 4. 2. 57. urbis imperatricæ, 2. 6. 20. Fata generis humani, 4. 2. 43. patrum, 3. 17. 3. populorum, 1. 3. 3. rerum, 2. 16. 4. Fatorum præſagia, 2. 6. 48, & 53. Fata, *pro morte*, 3. 9. 4.

Fauces offocandas invicem præbent Gallogræci, 2. 11. 6. Faucibus apprehendit conſulem viator, 3.17. 8. Fauces, *pro anguſtiis. ſic* Fauces Iſthmi,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Iſthmi, 2. 16. 5. Italiæ, 2. 3. 2: 2. 5. 51. maris, 1. 18. 3: 4. 2. 31. montis, 3. 20. 7. Propontidis, 3. 6. 10. Urbis, 1. 10. 2. *quamvis & ibi poſſit accipi*, ipſis Urbis faucibus incubare, *ſicut dicitur imminere cervicibus. ad Fauces portus.* Cæſ. de bel. civ. 3. 24.

Favor ex ætate, 4. 4. 4. ex injuria, 4. 2. 56: 4. 4. 4. Favori civium velificari, 1. 9. 5. Favorem populi aucupari, 3. 13. 1. ad Favorem plebis conciliandum effuſa largitio, 3. 12. 10.

Fautores hoſtium bello perſequi, 3. 7. 1.

Fax. Faces injectæ tectis Urbis, 1. 13. 14. vibratæ in turres elephantorum, 1. 18. 6. Facibus armati Fidenates, 1. 12. 7. Fax juventæ, *pro ardore juvenili*, 1. 1. 5. *Vide Barthium, Adverſar.* 7. 19: & 47. 10. Fax, *pro cauſſa & initio motus, ſicut pro ipſo motu incendium ponitur. ſic* Fax certaminum, 3. 14. 1. motus, 3. 23. 1. Fax eadem quæ Druſum cremavit, ſocios in arma accendit, 3. 18. 4. *Hoc loco fax & propria ſignificatione, & tranſlata ſumitur: ſicut & fere*, 3. 23. 1. *ita Catilina* ex rogo filii maritalem facem accendit, Val. Max. 9. 1. 9. Faces *Furiis tribuuntur, quod illæ turbarum incentrices crederentur. hinc* Facibus Furialibus in exitium reip. armati Cæſar & Pompeius, 4. 2. 13. Fax ſeculi, *pro magno turbone*, 4. 3. 2. Faces belli, *pro auctoribus*, 2. 9. 1. *Sic Velleius*, 2. 25. 6: Sertorium, proh quanti mox belli facem. *Plin. ep.:* Rufo ſucceſſit Theophanes, unus ex legatis, princeps fax accuſationis & origo. *Latro, in Catil.* 6. 3, *de L. Sidicino*, ea fax incendii rurſum benignitate deorum immort. ſummaque virtute conſulum extincta eſt. *Alludit Tacit. H.* 2. 86. 7: acerrimam bello facem prætulit.

Felicitas nimia furores civiles peperit, 3. 12. 7: 4. 2. 7. Felicitas, Syllæ, 3. 5. 2. Pompeii, 3. 6. 15. Felicitatem Cæſaris omnia ſequuntur, 4. 2. 29.

Feliciter, *vox uſitata lætis acclamationibus*, 3. 3. 20. *Vide Gruter. Suſpic.* 6. 10.

Feminæ Germanorum pugnaces, 3. 3. 16. Feminæ inter obſides, 1. 10. 7.

Feræ in aciem productæ, 1. 18. 13. Ferarum ritu debellati Cantabri, 4. 12. 48. à Feris nutriti, 1. 1. 3. *Adde Ælianum, Hiſt. An.* 11. 21. 7. *item*, 12. 42: & 13. 1. *Tum Pauſan. lib. VIII, pag.* 533. 10, de Telepho. & *lib. II, pag.* 133, de Æſculapio. & *lib. X, pag.* 637. 40, de Phylacide & Philandro.

Feralis habitus, *h. e. funeſtus, exitialis*, 1. 12. 7. tabula, 3. 22. 2. Ferale ſignum, 4. 7. 7.

Fercula triumphi, 4. 2. 88. *h. e. ſimulacra victarum urbium, fluviorum, montium, &c. quæ ferebantur in triumpho. Sic Suetonius, Cæſ. cap.* 37. Ferre *de triumpho ſemper fere dicitur apud veteres.*

Feretrius Jupiter, 1. 1. 11: 1. 12. 9: 2. 4. 5. Tropæophorum *vocat Apuleius, de Mundo, in fine.*

Ferire fœdera, 1. 10. 3.

Feritas ex paſtoribus, 1. 22. 1. Feritas Gallorum Aſiatica amœnitate mollita, 2. 11. 4.

Ferocia, pro fortitudine, 2. 12. 3. *Sic Livius*, 35. 49. 1. *Ovid. in Ponto*, 2. 9. 45. Sed quam Marte ferox ——.

Ferox *pro indomito, fero*, pop. Romanus, 1. 2. 4. deorum metu mitigatur, 1. 8. 3. ferox natura gens Senonum, 1. 13. 4. Ferocia dicta, *pro fortibus*, 3. 10. 21. *Sic* ferociter, *pro fortiter, Livius*, 3. 47. 2

Ferociſſimæ gentes Hiſpanæ, 2. 17. 8.

Ferre, *pro pati*, 4. 12. 22. parem, ſuperiorem, 4. 2. 14. *pro ſuſtinere, ſic* Romani ferunt tela Parthorum, 4. 10. 7. Ferre leges, *pro rogare, promulgare*, 3. 17. 8. vallum. *vide* V. Ferri, *pro proficiſci*, 3. 3. 6. pulvis Fertur in oculos, 3. 3. 15.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Ferrei anni, 2. 19. 3. Ferreæ manus, 2. 2. 9.

Ferrum victis ablatum, 2. 3. 5. Ferro ergaſtulorum recocto fabricati gladii, 3. 20. 6. Ferrum *pro gladio, cultro, pugione, &c.* 1. 3. 5: 1. 7. 10: 3. 5. 26: 3. 11. 9. *pro armis*, 1. 12. 7.

Fervet obſidio, *h. e. ſtrenue procedit, urgetur*, 2. 15. 11. de damnatione ferventer loqui cœptum eſt, *Cœlius in Cic. ep. fam.* 8. 8. 4.

Ferus, *pro ſævo, atroce*, 3. 21. 19. Feri homines, *pro agreſtibus, ſilveſtribus*, 3. 8. 2.

Feſſus, *h. e. fractus & fatigatus*, 3. 1. 13. Feſſi fame Saguntini, 2. 6. 6. *Claudian. de B. 6. & verſ.* 129. Et quamvis gemina feſſum jam clade fugarit. *Oratio C. Cottæ in f. apud Salluſt. Incert.* 3. 12. cum omnes provinciæ, regna, maria terræque, aſpera aut feſſa bellis ſint.

Feſtinat ad relictum opus Quinctius, 1. 11. 15.

Feſtinatio Romanorum in reparando exercitu, 1. 18. 19.

Feſtum Latinarum, 3. 18. 8.

Feſulæ, *urbs*, 3. 18. 11.

Fictilia, 1. 18. 22. *Vide Tibullum*, 1. 1. 38.

Fidenæ, *urbs*, 1. 12. 4, & 7.

Fides annalium, 1. 12. 11. Camilli, 1. 12. 5. publica, 3. 1. 8. ut Fides ei eſſet, *h. e. ut ei crederetur*, 1. 7. 6. Fides pacis ac belli Janus, *h. e. ſignum, quod indicat pacemne habeant, an bellum, Romani*, 1. 2. 3. Fidei magnum, ſed triſte, monumentum, 2. 6. 3. Fidem numinum! *bone Deus!* 1. 11. 15: 3. 3. 7. Fidem capere. *Vide* C. facere, 1. 1. 18: 3. 16. 6: 4. 10. 4. rumpere, 4. 2. 15. ſolvere, 1. 1. 12. ſuperare, 1. 18. 24. in Fidem venire, 3. 22. 9. Fide bona, *h. e. probe, exacte: perfecte. Sic Ovidius, Ponti* 3. 7. 24. vera fide periſſe. *Plinius*, 3. 3. 3, inaurato fortunæ ſimulacro fideliſſime. *Vide etiam* Bona fide. FIDE ſalva paranda victoria, 1. 12. 6. ex Fide conſtituti aliquid reſignare, 4. 7. 14. in Fide manere, 1. 21. 1. manere *ſubauditur*, 1. 3. 6. in Fide permanere, 4. 2. 17.

FIDUCIA in virtute, 2. 2. 4. ad ſpeciem Fiduciæ panes ab arce jaculantur Romani, 3. 13. 16. Pharnaces magis diſcordiæ Romanæ Fiducia, quam ſuæ virtutis, bellum movet, 4. 2. 62.

Fieri Celtibericus, 2. 17. 10. *Vide etiam* Factus.

Figere trophæa, *pro erigere*, 2. 17. 16: 3. 2. 6.

Filium ſuum interficit Caſſius, 1. 26. 7. Manlius, 1. 14. 2. Filiam Virginius, 1. 14. 3.

Fimbria, 3. 21. 14.

Finire, *pro tollere, delere. ſic* Finita Carthago, 2. 14. 1. *Hoc ſenſu Ovidius: Sunt aliquid manes, letum non omnia* finit. PARTIUM odia non finita cum bello, 4. 2. 7.

Finis datus cædibus, 1. 16. 12. impoſitus bello, 2. 2. 33. Fines, *pro ditione, territorio. ſic* Fines alicujus territare, 2. 15. 3. Finibus migrare, 2. 15. 8. de Finibus pugnare, 1. 11. 5. pro Finibus arma corripere, 1. 9. 6. Fines mundi extremi, 4. 1. 1.

Fiſtulæ in Capitolio, *quibus aqua deducitur*, 3. 16. 6.

Flaccus *Q. Fulvius* cos. 2. 6. 43.

Flagitans ultionem miles, 1. 16. 12. *Suſpicor fuiſſe*; Flagrans ultione miles. Flagitare decreta, 4. 2. 17.

Flagitium *impoſiti jugi*, 1. 16. 11. non minore Flagitio ſocii rebellant, quam cives, 3. 18. 2.

Flagrare cupiditate, 3. 5. 3. ignominia, pudore, 2. 18. 7. ultione. *Vide* Flagitans.

Flamen Dialis, 3. 21. 16. Flamines, 1. 2. 2: 1. 13. 11.

Flaminius *C.* vincitur ab Annibale, 2. 6. 13.

Flaminius *T. Quinctius* Philippum vincit, 2. 7. 10.

Flamma circa caput viſa, 1. 6. 1. *Adde exemplum Salvidieni, apud Dionem, lib.* 48, *pag.* 430, *& Laviniæ, apud Virgilium*, 7. 73. Flamma ſubita de cineribus obrutis, 2. 15. 15. Veſtalis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

lis, 1. 2. 3. Flammam inter verba fundere, 3. 19. 5. fundere, velut ardenti capite, 4. 12. 16.
xus ſiderum, *pro revolutionibus*, 4. 3. 8.
rentia, *urbs*, 3. 21. 27.
ri hiſtorici ætas, *Præfat.* 8. nomen varie lectum. *princ. notarum.*
res in bene meritos profuſi, 2. 7. 14. Floribus bis vernat Campania, 1. 16. 3. Flos, *pro excellentiſſimo in quoque genere. ſic* Flos juventæ, *Præfat.* 4. ordinis equeſtris, 3. 21. 25. ſanguinis Italici, 4. 2. 5. ſenatus, 3. 21. 25. virtutis, 1. 22. 1. *ſic* Floſculus Juventiorum, *apud Catullum, carmine* 24.
ens in luxuriam ſeculum, 4. 12. 65.
umen inducere foſſæ, 3. 10. 25. manibus & clipeis retinere, 3. 3. 12. per Flumen glacie perfidum equitare, 3. 4. 5. Fluminis obundatio, 4. 2. 27.
umen oblivionis, 2. 17. 12.
uvii: Æſapus. Albis. Allia. Alpheus. Ana. Anienis. Aous. Araxes, Arſia. Aſtura. Ateſis. Bagrada. Cremera. Danubius. Dravus. Durius. Euphrates. Granicus. Hebrus. Hiſter. Iberus. Iſara. Liris. Macra. Mæander. Moſa. Moſula. Nar. Nilus. Oblivionis. Orontes. Padus. Rhenus. Rhodanus. Savus. Sicoris. Tagus. Tanaïs. Tiberinus, *ſeu* Tiberis. Ticinus. Titius. Trebia. Varus. Vindelicus. Viſurgis. Vulturnus. *Quære ſuis quemque locis.* Fluvii cædibus cruentati, 2. 6. 18: 3. 3. 9: 3. 5. 17. Fluvii cruore mixti. *Marcellin.* 16. 32. f. 17. 30. f. *Plut. Æmil. c. XXXVI. Diodor.* 2. 26. *Herodian.* 3. 13. *Philoſtrat. pag.* 663. *C. ſic Nilus in Caracallo Suidæ. Geſta DEI per Francos, pag.* 72. 58: *&* 50. 49. *Paulus Diac. lib. XV, ubi de* Attilæ prælio. *Lucan.* 8. 34: Emathia jam clade rubens exibat in æquor. *Hieron. Ep.* 2. 22, quantæ fluviorum aquæ humano cruore mutatæ ſunt. *Chronicon Reginonis:* Per idem tempus bellum inter Clotharium & Theodericum oritur ſuper fluvium Aroadi, tantaque cædes de utroque populo facta eſt, ut ipſe alveus de cadaveribus repletus magis cruorem, quam aquam fundere videretur.
Fœdare victoriam parricidio, 1. 3. 5. mortem ludibriis, 3. 4. 2.
Fœdus Albini cum Jugurtha, 3. 1. 9. Antonii cum Parthis, 4. 10. 1. Caudinum, 1. 16. 12: 2. 18. 7. Mancinianum, 2. 18. 6: 3. 14. 2. Philippi cum Annibale, 2. 7. 4. Syllæ cum Mithridate, 3. 5. 12. Romanorum cum Boccho, 3. 1. 16. cum Campanis, 1. 16. 2. cum Parthis, 3. 5. 31: 5. 11. 4. cum Pœnis, 2. 6. 5: 2. 15. 3. cum Porſena, 1. 10. 2. cum Samnitibus, 1. 16. 2. Fœderis ſponſores, 3. 14. 2. ex Fœdere. *Vide* E. Fœderum religio ſumma Romanis, 2. 6. 5. FOED. ultores dii, 3. 11. 6. Fœdus rumpere, 2. 6. 4. Fœdera ferire, 1. 10. 2. percutere, 3. 11. 4: 4. 10. 1. Fœdus humani generis, commercia, 3. 6. 1. Fœdus amicitiæ, 1. 10. 2: 4. 2. 55. matrimonii, 4. 2. 13.
Fœdi exitus proſcriptorum, *h. e. miſerabiles, atroces, ſævi*, 4. 6. 4. Fœda clades, *magna ſimul & turpis*, 2. 2. 23. fuga, *turpis & effuſa*, 1. 1. 13. *ſic* Livius, 30. 6. 5. *Salluſt. Jug.* 4. 3. 1. ſtrages, 3. 5. 18.
Foculus ſuper caſſidem, 4. 12. 16.
Fœneratorum impotentia, 1. 23. 1.
Fomenta, 4. 2. 72. *medicamenta vulnerum dolorem mitigantia. utuntur eo ſenſu Livius & Tacitus.*
Fons Arethuſæ, 2. 6. 34. *Vide* Torrens Vergelli. Fontes veneno miſcere, 2. 20. 7. Fons & origo belli, 3. 6. 12.
Forma patrocinatur Cleopatræ, 4. 2. 56. *Adde Juſtinum,* 12. 7. 9. *Tacitum,* 12. 51. 6. de Forma *vide Diog. Laërt. in vita Ariſtotelis, ubi dicta ejus recenſentur.* Forma auguſtiore viſus Romulus, 1. 1. 18. Forma prælii, 2. 2. 8.
Formiæ, *urbs*, 1. 16. 6.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Formidatum militibus flumen, *h. e. quod formidant milites*, 2. 17. 12.

Formidoloſius, *pro terribilius*, 2. 8. 2. *ſic* Formidoloſus hoſtis, *apud Salluſt. Cat.* 7. 6. Formidoloſa potentia, *ibidem*, 19. 2.

Fortiſſimi fideliſſimique ſocii, 1. 18. 6. *Sæpius ita conjunctim hæc reperias apud ſcriptores. ut apud Catonem, in Agellio*, 3. 7. *ſic* firma ac fidelia ſubſidia, *Livius*, 31. 9. 3. Fortis fideliſque opera, *Liv.* 28. 9. 13: 40. 46. 4. ſatis conſtat ſervos (*Ciceronis periclitantis*) fortiter fideliterque paratos fuiſſe ad dimicandum, *Livius apud Senecam, Suaſor. VII. ubi de morte Ciceronis. Hirtius de B. Alex. cap. XLIII*, Salonam cives Romani fortiſſimi fideliſſimique incolebant.

Fortius, *ſubaudi, egit, aut egerunt*, 2. 15. 17: 4. 2. 67.

Fortitudo pop. Romani qua re maxime oſtenſa, 1. 18. 16.

FORTUNA & virtus ad conſtituendum pop. Rom. contendunt, *Præfat.* 2. quaſi de induſtria aliqua agit, 2. 8. 1: 4. 2. 61. videtur deliberare neſcio quid, 4. 2. 78. Marium alteri bello reſervat, 3. 21. 8. Sex. Pompeium aliis poſt Cæſarem bellis reſervat, 4. 2. 87. Romanum imperium ad Cæſares tranſfert, 4. 3. 7. *Sic Seneca, epiſt.* 51. 13. efficacior quam virtus, 4. 7. 11. audet aliquid adverſus abſentem Cæſarem, 4. 2. 30. invidet pop. Romano, 4. 2. 1. *Lege Petronii carmen, de bello civili.* Fortuna Cæſarum invicta, 4. 7. 10. pop. Romani ſemper in malis major, 3. 18. 13. imperatoris etiam abſentis militat pro partibus, 4. 7. 10. Fortuna ſua Pompeio titulos quærit, 3. 5. 21. Fortunæ, æſtus, torrens, 2. 7. 1. Fortunâ amiſsâ conſcientiam retinere, 2. 12. 10. Fortunæ multi plus debent, quam virtuti, *Præfat.* 2. Fortunam expectare, 3. 3. 6. FORTUNAM, cui tantum licet, revereri, 2. 12. 11. Fortuna hoc ei in malis indulgente, 2. 4. 5.

Fortunatæ inſulæ, 3. 22. 2.

Foſſa circumdata obſeſſis, 2. 18. 13: 3. 10. 25: 4. 12. 50.

Fractus, *pro debilitato, feſſo*, 2. 17. 17.

Fracti cos. faſces, 1. 22. 2.

Fragilitas humana, 4. 2. 79.

Frangere, *pro vincendo debilitare*, 2. 17. 9: 3. 5. 13. qui virtute Frangi non poteſt, mora comminuendus, 2. 6. 28. *Claudianus de bello Getico, verſu* 149. —— fregitque furentem Cunctando ——.

Fratres interficit Jugurtha, 3. 1. 3.

Fraternitas, 4. 2. 74.

FRAUDULENTISSIMUS regum, fraude in inſidias deductus, 3. 1. 17.

Fraus Punica, 2. 6. 13, & 36: 2. 17. 6. per Fraudem aliquem aggredi, 2. 17. 17. Fraude domeſtica oppreſſus Sertorius, 3. 22. 9. Fraude montium graſſantur Samnites, 1. 16. 7. FRAUDE præcipuus rex, fraude capitur, 3. 1. 2.

Fregellæ, *urbs*, 1. 11. 8: 1. 18. 24.

Frentani, *pop.* 1. 18. 7.

Frena ſervitutis, 4. 12. 2.

Fretum adoleſcentiæ, 1. 26. 9. Fretum, *abſolute de freto Siculo*, 2. 2. 1, & 5. Balearicum, Gaditanum, 3. 6. 9. Siculum, 4. 8. 3. ejus trajectio fruſtra tentata, 3. 20. 13.

Fretus opibus & regio nomine, 2. 8. 6. religione, 2. 12. 9.

Frugum parens Athenæ, 3. 5. 10. Frugum ſemina mutato ſolo degenerant, 2. 11. 4.

Frui cantu, 2. 7. 15. Frui, & uti, *differunt*, 2. 6. 21. *Vide Vallam, eleg.* 5. 5. *& Lipſium, ad Senecam, de vita beata, cap.* 10. *Auguſtin. de Civ.* 11. 25.

Frumentariæ leges, 3. 13. 1.

ex Frumento potio, 2. 18. 12.

Fruſtari, *pro comminui, in fruſta redigi*, 2. 2. 32.

Fruſtrari, 2. 2. 32. Fruſtrato ictu tenetur Scævola, 1. 10. 5.

Fuga fœda, 1. 1. 13. ſimulata, 1. 3. 4: 3. 1. 10: 4. 10. 3. Fuga Marii, 3. 21. 8.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

21.8. Pompeii, 4. 2. 20, *&* 51. Scipionis, 4.2. 68. Fuga Rom. voluntaria, 3.1.9. Fuga ſtrageſque, 1.18. 8. *Hæc ſæpius juncta reperias, ut apud Livium*, 26. 4. 8: 30. 6. 5. Fugam auferre, 3. 10. 3. *Vide* A. Fugam Craſſi occupant Parthi, 3. 11. 9. *Vide* O. Fugam ſiſtere, 1. 1. 13. in Fugam nutare, 3..10. 4. Fuga, *pro exilio*, 3. 16. 3. *Sic Tacitus & Juſtinus. Hinc Ovidio, Triſt.* 2. 193, fugare, *eſt in exilium mittere.*

ıgare, *pro in fugam conjicere*, 1. 1. 11.

ıgere non vult Curio cum poſſet, 4. 2. 34. Fugiendo pecuniam ſpargere, 3. 5. 18.

ıgitivarii, 3. 19. 7.

ıgitivus finium ſuorum, regnique, 3. 1. 12. *Sic Seneca, controv.* 6. 2: Accuſator civium me fecit exulem, filius etiam meorum. *Quomodo* ſoli & cœli ſui profugi, *Cyprian.* 177. Profugus feralis tabulæ, *infra.*

ılmen Annibalis, *pro clade qua attrivit Romanos*, 2. 6. 13. *ſic fere*, Fulmen Romanis deſtinatum, Saguntino igne conflatur, 2. 6. 9. Fulminis inſtar Pharnacem obtrivit Cæſar, 4. 2. 63. Dionyſium fortuna velut fulmen aliquod otio ac tranquillitati injecit, *Val. Max.* 1. 7. 6, *ext.*

ılvius *Q. Flaccus* Ligures vincit, 2. 3. 5.

. Fulvius *Flaccus* cos. *Præfat.* 6: 2. 6. 43.

n. Fulvius Centimalus Liburnos vincit, 2. 5. 4.

ılvius Nobilior *M.* Ætolos vincit, 2. 9. 2.

ılvia ſcortum conjurationem Catilinariam patefacit, 4. 1. 6.

ılvia uxor Antonii, 4. 5. 2.

ınalia, 2. 2. 10.

ındæ Balearium, 3. 8. 5.

ınditus, 3. 3. 11: 4. 1. 2.

ıngi opere, 1. 23. 2.

ınibus ſub mari actis captæ rates, 4. 2. 32.

ırit Antonius Octavium ſibi prælatum, *h. e. ſupramodum excandeſcit*; *Galli exprimunt, il enrage*, 4. 4. 1. Furenti ſimilis in primam aciem procurrit Cæſar, 4. 2. 82.

Furfidius, 3. 21. 25.

Furialem in modum amicti Fidenates, 1. 12. 2. Furialibus in exitium Reip. facibus armati Cæſar & Pompeius, 3. 12. 13.

Furioſi latrones, *pro perditiſſimis*, 3.6.2.

Furnius, 4. 12. 51.

Furor Antonii, 4. 11. 1. Cæſaris & Pompeii, 4. 2. 3. Catilinæ, 4. 1. 9. civium, 4. 2. 75. fanaticus, 3. 19. 4. Numantinorum, 2. 18. 15. Samnitium, 1. 16. 7. ſociorum, 3. 18. 9. Furoris æſtus, 4. 2. 64. turbo civilis inſaniæ toto Furore detonat, 3. 21. 18. Furore regio traditos faſces retinent decemviri, 1. 24. 2. Furores civiles, *pro bellis civilibus*, 3. 12. 7.

Furtis lacerare hereditatem, 4. 4. 2.

Fuſus à cornu equitatus, *h. e. effuſus, emiſſus*, 4. 2. 48.

G.

GAbinius *A.* Marſos vincit, 3. 18. 13.

Gades, 2. 17. 7. occupantur à Cæſare, 4. 2. 29.

Gaditanum fretum, 3. 6. 9: 4. 2. 29.

Gætuli, *pop.* 4. 12. 41.

Gætulicus, Coſſi cognomen, 4. 12. 40.

Galatica facta, 2. 11. 6.

Gallæcia, 2. 17. 5.

Gallia acquiſita, 3. 12. 4. Cæſaris provincia, 4. 2. 12. in Galliam deflectit bellum civile, 4. 2. 6. Gallia Ciſalpina, 4. 4. 3. Galliæ, 3. 10. 20. domitæ, 3. 10.

Gallicus ſinus, 3. 7. 8. triumphus Cæſaris, 4. 2. 88. Gallica bella duce Cæſare, 3. 10.

Gallogræcia, 2. 11.

Galli immaniſſimi gentium, 3. 10. 2. non feroces tantum, ſed & callidi, 3. 10. 7. triumphi de Gallis, 1. 18. 26. Galli Senones, 1. 13. 1. *&c.*

Ganymedes, 4. 2. 60.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Garamantæ, *pop.* 4. 12. 41.

Gaudium libertatis novæ, 1. 9. 3. primi maritimi triumphi, 2. 2. 10. victoriæ ex Tranſalpinis gentibus, 3. 2. 6.

Gaurani ſaltus, 2. 6. 28.

Gaurus mons, 1. 16. 5.

Gellius legatus Pompeii, 3. 6. 8.

Geminus Janus, 1. 2. 3. Gemini Romulus & Remus, 1. 1. 6.

Gemitus maris, 4. 11. 5. Statius, Thebaïd. 3. 595. *Quantus Tyrrheni gemitus ſalis* ——.

Gemmæ ab Indis Auguſto oblatæ, 4. 12. 62. gemmis obſtricta veſtis, 4. 11. 3.

Generi appellatione etiam progener comprehenditur, 4. 2. 90.

Genius malus, 4. 7. 8. velut Genios venerantur Galli ſenes Romanos, 1. 13. 14.

Gens bellicoſiſſima Helvetii, 3. 10. 3. Gentes auxilia petunt à Romanis, 2. 7. 5. Gentium potitur Roma, 1. 1. 18. Gentium princeps populus, Romani, 4. 2. 2. victor populus, 3. 9. 3: 3. 13. 2. ſic apud Senec. de benef. 5. 15: *ille victor pacatorque gentium populus.* Gens, *pro familia,* 1. 12. 1: 4. 4. 2.

Genuina feritas, *h. e. ingenita,* 2. 11. 4.

Genus hominum quaſi ſecundum ſervi, 3. 20. 1. Generis humani facta diſcunt, qui res P. Romani legunt, *Præfat.* 2. Gen. hum. fœdus tollunt piratæ, 3. 6. 1. dominatio Romana, id eſt, generis humani, 4. 3. 8. *Vide etiam* Humanum. Genus, *pro gente,* 2. 3. 4: 3. 10. 14.

Genitus Marte, 1. 1. 1.

Gerere bellum, 1. 16. 2. multum operum, *Præfat.* 1. ſe matrem, *h. e. facere officium matris,* 1. 1. 3. *Apud Sulpicium Severum, Hiſt. ſacræ lib.* 2, *eſt*, gerebant ſe Catholicos, *eodem verborum poſitu, ſenſu diſpari.*

Gergovia, *urbs,* 3. 10. 24.

Germani immaniſſimi gentium, 3. 10. 2. vincuntur à Cæſare, 3. 10. 10. *&c.* in partibus Cæſaris, 4. 2. 5. Pompeianos equites pellunt, 4. 2. 48. vincuntur à Druſo, 4. 12. 23. Quinctilium Varum occidunt, 4. 12. 31.

Geſonia, *urbs,* 4. 12. 26.

Geſoriacum urbs, 1. 11. 8: 4. 12. 26.

Getulia, 3. 1. 12.

Glacie perfidum flumen, 3. 4. 5.

Gladiatores bellum concitant, 3. 12. 3.

Gladiatorio more concurrunt Romani, 3. 21. 1. Gladiatorii exercitus unde, 3. 12. 10. Gladiatorium munus, 3. 3. 21.

Gladium ad iniqua pondera addunt Galli, 3. 13. 17. Gladio, quam ſecuri percuti, honeſtius, 3. 5. 3. Gladii Romanorum, 2. 7. 9. gladiis cincta concio, 3. 21. 10. Fulvia, 4. 5. 2.

Glaucias, 3. 16. 4.

pro Gloria arma corripit *pop. Romanus,* 1. 9. 6. gloriari, 1. 13. 21.

Gomphi, *urbs,* 4. 2. 41.

Gracchanæ leges, 3. 16. 1. ſeditiones unde, 3. 12. 8.

Gracchus *Tib. Sempronius* Sardiniam recipit, 2. 6. 35. *Vide etiam* Sempronius.

Gracchus *Tib. Sempronius* Celtiberos vincit, 2. 17. 9.

C. Gracchus ſuppoſititius, 3. 16. 1.

Tib. Gracchi ſeditio, 3. 14. C. Gracchi ſeditio, 3. 15.

Gradum retro dare, *pro retro cedere,* 4. 2. 81.

Græcia in partibus Pompeii, 4. 2. 5. Græciæ vetus ſtatus redditur, 2. 7. 13.

Græcum ingenium Italicis artibus mixtum, 1. 5. 1.

Græcula civitas, 4. 2. 24. Græculum ferrum, 2. 7. 9. *per contemptum ita diminuerunt vocem Græci. ſic Græculus eſt apud Cicer. in Piſonem, cap. 29. Macrobium, 2. 4. Plinium, paneg. cap. 13. Juvenal. 6. 185. Ita milites irati Julianum appellarunt* Græculum, *Marcellin.* 17. 14. *Adde Barthium, adverſ.* 11. 19. Sic γραίκυλος in Orat. Caleni apud Dion. 46. 2. 29.

Graſ-

Graſſari, *pro turbare, turbas dare*, 2. 7. 12: 3. 6. 2. Graſſari cædibus, ſuperbia, 1. 7. 4. fraude montium, 1. 16. 7.
Gravidarum partus extorti, 3. 4. 2.
Gravis claſſis apparatu belli, 3. 5. 18. commeatibus, exercitu, propugnaculis, 2. 2. 34. triumpho, 2. 2. 21. Gravis urbs armis theſauroque, 3. 1. 11.
Gravitas cenſoria, 1. 18. 22.
Grex, *de elephantis dictum*, 2. 2. 28. Greges equorum, 3. 20. 7. Sic grex miniſtrorum, *Hieronym. epiſt.* 3. 5.
Gubernacula urbis invadere, 1. 6. 1.

H.

H in F mutatum, 1. 12. 5.
Habere certamina, *pro confligere*, 3. 22. 6. concionem, *h. e. verba facere ad populum*, 1. 1. 16. deprecationem, *pro deprecari*, 2. 18. 3. in quæſtu, *h. e. rem inde facere*, 3. 12. 9. in vinculis, *h. e. detinere captivum*, 2. 2. 21: 2. 20. 6. indulgenter, *pro tractare*, 1. 18. 15. pacem, 1. 19. 1. *ſic habere bellum, ſeditionem*, *Prologus Trogi*, 38. pro virtute, 3. 3. 5. *hoc ſenſu Seneca, de benef.* 1. 13. 3. *cui pro virtute fuit felix temeritas.* provinciam, *pro poſſidere, retinere*, 4. 2. 22: 4. 8. 1. *Ita Salluſt. Cat.* 6. 1. *& Rep.* 2. 64. *Tacit.* 1. 1. 1: 4. 5. 3. *Curt.* 8. 8. 12. rationem alicujus in comitiis, *h. e. ut liceat ei profiteri, & honores petere*, 4. 2. 15. Se bene, *h. e. eſſe incolumem & ſalvum*, 4. 2. 68. Senatum, *valet conveniſſe ſenatores, & conſultare de republica*, 4. 1. 7. ſilvas, *pro habitare*, 4. 12. 20. ſuſpectum, *pro diffidere, ſuſpectare*, 4. 2. 79. Habes, *in verbis Vercingetorigis*, 3. 10. 26, *videtur ſingulari quadam ſignificatione poſitum, quomodo & alias* Habendi *verbo peculiariter uſi ſunt: ut in ludis gladiatoriis. qua de re Lipſius, Saturn.* 2. 21. *& in funeribus. Ita fortaſſis hoc loco deditionis formula eſt.*
Habitus Fidenatium feralis, 1. 12. 7. ex Habitu dignitas addita, 1. 8. 5.
Hadriaticum mare, 1. 15. 2: 1. 18. 3.
Hædui, *pop.* 3. 10. 10.
Hæmus mons, 2. 12. 4.
Hæret in vadis pugna, 3. 10. 5.
Harena gladiatorum, 3. 20. 4: 3. 21. 1. civilis belli, *pro loco ubi committitur*, 4. 2. 18: 4. 7. 6.
Harpagines, 2. 2. 9.
Haſta Salondici argentea, 2. 17. 14. Haſtæ ſubjicere, 2. 6. 47. *Vide Berneccerum ad Suet. Aug.* 24. 3. ſub Haſta venire, 3. 21. 27.
Haurire, *de fluvio dictum, pro abſorbere*, 3. 11. 3.
Hebrus, *fl.* 3. 4. 5.
Hedri, *urbs*, 4. 2. 51.
Helvetii, 3. 10. 2.
Heraclea, *urbs*, 1. 18. 7.
Herculaneum, *urbs*, 1. 16. 6.
Herculeii legati Sertorii, 3. 19. 2.
Herculeus, & Herculaneus, idem, 1. 16. 6.
Herculis ſidus, 1. 16. 19. columnæ, 2. 6. 38. ſpeculas *vocat*, 4. 2. 76. Herculi, *pro ab Hercule*, condita Capſa, 3. 1. 14.
Hercynius ſaltus, 1. 11. 8: 1. 17. 3: 4. 12. 27. Hercyniæ ſilvæ, 3. 10. 14.
Herdonius Sabinus, 3. 19. 2.
Hereditarium bellum, 3. 17. 2. *Vide* B. jus, 2. 8. 7: 3. 13. 5.
Hereditas Attali, 3. 12. 3. Romanos corrumpit, 3. 12. 7. in alimenta promittitur plebi, 3. 15. 2. Hereditas Sullanæ proſcriptionis bellum Sertorianum, 3. 22. 1. Hereditatem adire, 2. 20. 3. *Vide* A. lacerare furtis, 4. 4. 2. Hereditates regiæ, 2. 20. 1.
Heres ſecundus, *h. e. ſubſtitutus*, 4. 4. 1.
Herennius *Samnis*, 1. 16. 10.
Hibernare, 4. 12. 51.
Hiberna ſtipendio taxata, 1. 12. 8.
Hic. Hos, Hos, *pro alios, alios*, 4. 12. 52.
Hiemare ſub pellibus, 1. 12. 8.
Hiempſal *Numida*, 3. 1. 4.
Hiems altius levat Alpes, *nimirum mole nivium, quæ per hiemem frequentes, in immenſam altitudinem excreſcunt*, 3. 3. 11. *Sic* Hieme creſcunt Alpes, 3. 10. 22. *ita Petronius, de bel. civ.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

civ. verſ. 146. *hunc (locum in Alpibus) nive dura Claudit hiems canoque ad ſidera vertice tollit.* Hieme navigat Cæſar, 4. 2. 36. per Hiemem collatæ roſæ, 2. 8. 10.

Hiero *Syracuſanus*, 2. 2. 6.

Hieroſolyma, 3. 5. 30.

Hinc templum, 1. 1. 14.

Hircanus *Judæus*, 3. 5. 30.

Hiſpania citerior, ulterior, 4. 2. 29. Hiſpania Sertorio militat, 3. 22. 2. perdomita, 4. 12. 58. Hiſpaniæ bella, 2. 17. 3, *&c*, laus, 2. 6. 38. Hiſpaniæ & Mauritaniæ litora in unum vergentia, 4. 2. 76. in Hiſpania bellum civile, 4. 2. 6, *&* 73. cum Pœnis, 2.6.3, *&* 36. de Hiſpania triumphus Cæſaris, 4. 2. 89.

Hiſpanienſis, 4. 2. 23. *qui non quidem Hiſpanus eſt, ſed moratur in Hiſpania. Vide Lipſium ad Vellei.* 2. 51. 4.

Hiſtoriam per ſpecies quam tempora conſcribere, 2. 19. 5.

Hiſter, *fl.* 4. 12. 8.

Hiſtri, *pop.* 2. 10. 1.

Hiſtria, 1. 18. 3.

Hominis & imperii comparatio, *Præfat.* 4. *ſic* l. 76. *de judic. homo cum populo comparatur.* Homines mutati, 4. 12. 27. Hominum ingratiſſimi Athenienſes, 3. 5. 10. quaſi ſecundum Hominum genus, ſervi, 3. 20. 1.

Honerare, *ſic forte reponendum in Lucano dixi*, 4. 2. 91. *eſt autem verbum aliis quoque ſcriptoribus uſurpatum. Vide Acidalium, ad Vellei.* 2. 124. 5. *Etiam in Var. Lect. Curt.* 7. 2. 17. *& Juſtini*, 5. 4. 13, Honerare, *pro* onerare, *reperias. Sic poſſis legere apud Petron. in carmine de bel. civ. verſ.* 156. *Ejuſdem notionis eſt* Honuſtus. *de quo Servius, ad Virg. Æn.* 1. 293. *quo uſum eſſe crederem Apuleium, de Mundo, non longe à principio, ubi vulgo*: Cœlum, quod quidem divinis corporibus onuſtum videmus.

Honorem ſuo arbitrio ſibi ſumere, 2. 2. 10. in Honorem mortuorum parcitur Athenienſibus, 3. 5. 10. in Hon. patris Germaniam provinciam facere vult Auguſtus. 4. 12. 22. in Hon. virtutis regnum datur Tullo, 1. 3. 1. Ptolemæi corpus repertum in aureæ loricæ Honore, 4. 2. 60. *h. e. decore, ornamento.* Honores in Cæſarem congeſti, 4. 2.91. Honorum, *h.e. magiſtratuum*, cupido ſeditionem concitat, 1. 26. 1.

Horatius, 1. 10. 4.

Horatiorum cum Curiatiis certamen, 1. 3. 3.

Horrendum, *pro ſtupendo*; 1. 7. 11. *ita etiam*

Horribilis fiducia, 2. 6. 31. Horribile dictu, 1.16. 12: 2. 6. 12: 3.5.16: 4. 12. 13.

Horrificare, 3. 21. 10.

Horror, *pro veneratione cum metu juncta, quæ ex religione incutitur*, 2. 17. 12: 3. 21. 10: 4. 2. 76.

Hoſpitale mare, *h. e. placidum & portuoſum*, 1. 16. 4.

Hoſpitium Urbis maritimum Oſtia, 1. 4. 3.

Hoſtiæ humanæ, 1. 16. 7.

Hoſticus, *pro hoſtili*, 2. 2. 18: 3. 10. 17.

Hoſtiles diræ, 3. 11. 3. Hoſtile bellum, 3. 22. 1.

Hoſtilius Mancinus *C.* 2. 18. 5.

Hoſtilius Tullus, Rom. Rex. 1. 3.

HOSTIS per inſidias ſublatus, videtur aliter vinci non potuiſſe, 2. 17. 17. Hoſtem Romanis toto orbe quærit Annibal, 2. 8. 5. Hoſtem vincere non vult exercitus, cum poſſet, 1. 22. 2. Hoſtes judicantur, Antonius, 4. 5. 3. Lepidus, 3. 23. 7. Mariani, 3. 21. 8. ad HOSTIUM arbitrium mori fortibus viris miſerrimum, 4. 8. 4. in Hoſtium numerum referri, 2. 16. 1. Hoſtibus ſuis immortui Romani, 1. 18. 17. Hoſtibus etiam recipiendis augenda reſpublica, 1. 1. 14.

Humani cibi, 3. 5. 10. *pro eſu humanæ carnis. ſic* Humanæ hoſtiæ, 1. 16. 7. Humana fragilitas, 4. 2. 79. Humanum caput in fundamentis Capitolii repertum, 1. 7. 8. generis Humani facta diſcunt, qui res pop.

Romani

Romani legunt, *Præfat.* 2. generis Humani fœdus rumpunt piratæ, 3. 6. 1. dominationis Romanæ, id eſt, Humani generis, 4. 3. 8. *ſic* imperii, id eſt, generis Humani, 4. 2. 3.

Hypſæus *L.* prætor, 3. 19. 7.

I.

e, *de regione dictum*, *h. e. ſitam* , 3. 5. 1.

Jacta laboribus & periculis, *Præfat.* 2.

Jaculari, *pro jacere, mittere*, Panes, 1. 13. ſe in tela hoſtium, 1. 14. 4. ſignum in hoſtes, 1. 11. 2.

Janiculus mons, 1. 25: 3. 21. 13: 3. 23. 6. occupatur à Porſena, 1. 10. 2.

Janus Geminus, 1. 2. 3. Jani porta clauſa, 2. 3. 1: 4. 12. 64.

Iberi *pop.* 3. 5. 21.

Ictum fœdus, 3. 5. 12.

Idem 2. 6. 49: 2. 7. 11: 3. 3. 6: 4. 2. 15: 4. . 43.

timendum iiſdem, 4. 2. 79.

Idonea clades, *h. e. ſatis magna*, 1. 1. 2.

Ignis ccedit incendio, *proverbium*, 4. 6. Ignis Ætnæus, 1. 16. 5. Ignis, itudinis omen, 1. 6. 1. Ignis ſtu perit Catulus, 3. 21. 16. tifex, Veſtales amplexus aras, um non eodem Igne ſepelitur, 1. 21. Igne, ferro, manibus, quata Urbs, 1. 13. 14. Igni & a interdicere, 3. 16. 2. Ignes naves jacti, 4. 11. 6. Ignium a, 2. 15. 18. Ignibus & oleo milites, 2. 6. 12. Ignibus ſeptæ bræ, 2. 3. 5.

ere, 2. 9. 3: 4. 2. 92.

, *urbs*, 4. 2. 26.

regium ſignificat & clarum, *ſic* gnus Ille Africanus, 2. 15. 12. o Ille Cenſorius, 2. 17. 9. pater Gracchorum, *ibidem.* Metellus , 2. 17. 10. Scipio Ille poſterior, 7. 11. *Sic Veget.* 2. 3: Cato Ille or. *Aliorum auctorum exempla indiligenter collegit Robertus Ste- us in Dictionario.*

Illuſtrat Aſiaticæ plagæ litora Cyzicum, 3. 5. 15.

Illyres, & Illyri, 2. 13. 1.

Illyricum, 1. 18. 3. in Illyrico victi Cæſariani, 4. 2. 30.

Illyrii aſſidui Romanorum hoſtes, 2. 3. 3. vincuntur, 2. 5: 2. 13: 4. 12. 6.

Ima Alpium juga, *h. e. comparata cum aliis, non ita excelſa*, 2. 3. 4.

Imaginarius rex, *h. e. non juſtus & legitimus*, 2. 14. 4. *ſic* imaginarii faſces, *apud Livium*, 3. 41. 1. Imaginaria belli indictio, *pro qualicumque, non ſolenni*, 4. 10. 2. Imaginarium jus, *pro quocunque prætextu*, 3. 11. 5. *Adde Formulas Vet. pag.* 377. *Sic* Imaginaria fides, *Sidon. epiſt.* 4. 12. *f.*

Imago pop. Romani, *Præfat.* 3. Imago potius urbis quam urbs, ædificia ſine civibus, 1. 1. 9. Imago *pro ſpectro*, 4. 7. 8. Imago nocturna, *pro ſomnio*, 4. 2. 45. *hinc* imaginari, *pro ſomniare, apud auctores.* Imagines Cæſaris circa templa, 4. 2. 91. ſub Imaginibus ſuis Araxem legi concupiſcit Antonius, 4. 10. 2.

Imbutus ad excidia urbium, 2. 18. 8.

Imitator Ætnæi ignis Veſuvius, 1. 16. 5.

Immane dictu, *h. e. mirum & incredibile*, 1. 10. 6. Sic Marcellin. 15. 21: *Immane quo quantoque gaudio.* Immania corpora ferro magis patent, 3. 10. 12. Immaniſſimi gentium Galli & Germani, 3. 10. 2. Immaniſſimum facinus, 4. 1. 3.

Immanitas gentium, 3. 2. 5. montium, 2. 6. 33.

Immaturus, *pro intempeſtivo*, 1. 3. 5.

Imber corrumpit arcus, 2. 8. 17.

Imminuere, *pro minuere*, 4. 2. 9.

Immittere percuſſores, 1. 7. 2: 3. 1. 8. cos. in Numidiam immittitur, *h. e. mandatur ei, ut in Num. impetum faciat*, 3. 1. 7.

Immolare, 3. 18. 8. *Ut, victima mactatus*, Liv. 42. 29. 2.

Immortui hoſtibus Romani, 1. 18. 17.

Impar, *h. e. non ſufficiens cœptis*, 3. 17. 9. Impar, *pro debiliore. ſic* Oceanus impa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

imparem ſe fatetur, 3. 10. 19.

Impatiens jugi, 2. 17. 8. pacis, 2. 8. 5. ſoli, 3. 6. 6. Impatientia Cæſaris, 4. 2. 37.

IMPERATOR quanti eſt, tanti exercitus, 2. 18. 11. Imperatoris clades ſacramentum auget, 4. 2. 65. Imp. etiam abſentis fortuna, pro partibus militat, 4. 7. 10. inter Imperatorem & militem medius Cæſar, *h. e. utriuſque munere fungens*, 4. 2. 50.

Imperium Romanum, niſi ſub uno principe, haud ita potuiſſet coire, 4. 3. 6. circa mala ſua diſtrictum, 4. 12. 1. Imperii curſus incurſione Gallica ſuppreſſus, 1. 13. 1. cum IMP. magnitudine creſcunt vitia, 2. 19. 1. Imp. ſecreta pignora, 1. 2. 3. Imp. dignitas ornamentis Tarquinii eminet, 1. 5. 6. Imp. ſedes, capite in fundamentis Capitolii reperto, promiſſa, 1. 7. 8. Imp. patrimonium, vectigalia, 3. 13. 4. Imp. ſenectus quaſi reddita juventute revireſcit, *Præfat*. 8. *ita Symmachus, epiſt*. 10. 22. f: *Feciſtis ut Urbs cana luxuriet in primam reducta lætitiam, & ver illud quondam vigentis ætatis*. Caſſiod. 1. 25. f: *Ut antiqui principes nobis merito debeant ſuas laudes, quorum fabricis dedimus longiſſimam juventutem: ut priſtina novitate reluceant, quæ jam fuerant vetuſtoſa ſenectute fuſcata*. Imp. terminus Rhenus, 4. 12. 39. Imp. æmulatione infeſti Latini, 1. 14. 1. Imperia pleraque vi & injuria conſtituta, 1. 2. 4. magna ſuis viribus ruunt, 4. 2. 1. Imperium, *pro poteſtate. ſic* Imp. regibus abrogatum, 1. 7. 10. *pro juſſu*, 1. 1. 2: 1. 14. 2: 1. 26. 7: 3. 19. 4: 4. 1. 9: 4. 2. 52, 66, & 90. *ſic* in IMPERIO plus eſt, quam in victoria, 1. 14. 2.

Impes, 4. 12. 54.

Impetrare. Saxa à gladio ſuo impetravit, ne veniret in poteſtatem hoſtium, 4. 9. 4.

Impetus barbaris pro virtute, 3. 3. 5. *Vide* Habere. Impetus primus Gallorum, major quam virorum, 2. 4. 1. Impetum facere, 3. 17. 5.

Impiger fluminum, h. e. inter flumina, 3. 2. 4. *Sic dicimus, eximius virorum*, &c.

Impigre, *pro fortiter*, 3. 3. 8.

Impingere, *pro impellere contra aliquem. ſic* egeſtas Catilinam impegit patriæ, 3. 12. 12.

Impiæ pugnæ, *de civilibus*, 2. 19. 6. *Ita Claud. in Ruffinum*, 2. 63. Impia certamina *vocat à cive concitata contra remp. quæ parentis inſtar eſt. Qua de cauſſa* Impii *etiam dicuntur, qui inſidiantur principi. ut apud Curtium ſæpius, in cauſſa Philotæ. Vide etiam Lipſii notam* 270 *ad paneg. Plinii*.

Implere viam, *pro finire, abſolvere*, 4. 12. 62.

Impliciti dumis ſilveſtribus, 2. 3. 4. torrentibus abruptis, 4. 12. 6. *h. e. circumdati, cincti, quomodo fere* Impediendi *verbo utitur Ovidius, ep*. 14, *verſ*. 30. *Flore novo madidas impediente comas*.

Imponere ſtatum reip. 1. 1. 15. Ordinare remp. *vocat alibi. Juſtinus*, Formare. Imponere, *pro præponere, præficere*, 3. 6. 8. *ita crebro Tacitus*.

Importunitas, 1. 7. 9.

Importuna dominatio, 1. 8. 7.

Impotentia, *pro potentia immoderate exercita, ſic* impotentia fœneratorum, 1. 23. 1. Pœnorum, 2. 2. 3.

Imprecationes morientium, 2. 6. 8.

Improba claſſis, *pro audaci, nimis avida, nimis alta ſpirante*, 3. 10. 17. *ſic* improba ſpes *eſt apud Juſtinum*, 22. 7. 4. *Vide Bernecc. ad eundem*, 29. 2. 2. *Ita Seneca*, epiſt. 12, 6: *Nemo tam ſenex eſt, ut* improbe *unum diem ſperet. Hoc ſenſu Plinius*, 2. 26: *Rem auſus etiam Deo* improbam, *annumerare poſteris ſtellas*.

Imputare, *proprium verbum, neque aliud ea vi reperies, judicio Lipſii ad Tacit*. H. 3. 86. 7. *utitur hoc Sueton. Tib*. 53. 6. & *Ner*. 36. 5. *Plinius*, 8. 17. 2. *Gratiam referre, & nihil invicem* imputare, *rarum eſt*, & 29. 1. 11. *Q. Stertinius*, imputavit *principibus*,

quod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

quod HS annuis quingenis contentus eſſet. Seneca, epiſt. 104. 8.

In *cum quarto caſu junctum interdum ſignificat contra: ut* In aliquem expeditionem ſumere, 4. 12. 6. In captam urbem faces poſcere, 4. 12. 57. In aliquem percuſſores immittere, 1. 7. 2. In hoſtes converti, 1. 7. 4. In finitimos reſurgere, 1. 13. 19. In dominos erigere libertatem, 1. 21. 2. In ſe ipſum converti, 2. 19. 4. *Interdum uſque. ſic* In Cæſarem, *Præfat.* 1. In ſeculum noſtrum, *Præfat.* 8. In id tempus, 1. 17. 1: 2. 20. 7: 4. 12. 27. *Interdum per. ſic* In menſes deſcriptus annus, 1. 2. 2. In claſſes diſtributus populus, 1. 6. 3. *Interdum propter. ſic* In honorem mortuorum, 3. 5. 10. In honorem virtutis, 1. 3. 1. In experimentum, 1. 5. 3: 1. 13. 3. In ultionem, 1. 11. 1. In auxilium, 1. 3. 6. In id, 4. 7. 13. *Interdum intra. ſic* In corpus ſuum redire, 1. 3. 9. In carcerem detrahi, 1. 24. 3. In anteceſſum. *Vide* A. In compendium miſſum bellum, *h. e. paucis utrinque demandatum,* 1. 3. 3. In cenſum relatus pop. Romanus, 1. 6. 3. In poteſtatem redigere, 1. 15. 3. In plana deducere, 2. 3. 5. deſcendere, 3. 5. 28. ſubmittere ædes, 1. 9. 4. In morem pecudum, *pro more pec.* 3. 8. 6. In fugam nutare, 3. 10. 4. *Interdum ubi motum ſignat, omiſſi quoque verbi vicem explet. ſic* In Ciliciam Pompeius, *ſubaudi convertitur,* 3. 6. 12. Cæſar in eundem rurſus Oceanum, 3. 10. 18. exercitus in fugam, *ſubaudi, ſe conjicit*, 4. 2. 64. In *cum ſexto caſu junctum variæ ſignificationis eſt, ut ex exemplis melius cognoſcitur.* In manu tenere, *eſt, manu comprehenſum tenere*, 4. 12. 37. In equis & in armis excubare, *pro cum equis & armis, armatum & equitem*, 1. 1. 15. In tabulis relata civium diſcrimina, *h. e. redacta in tabulas, & in iis jam extantia*, 1. 6. 3. In equis venire, *h. e. inſidentes equis,* 4. 2. 18. *ſic* In equis candidis conſpecti Caſtor & Pollux, 1. 11. 4. In ſua dignitate mori, *h. e excultum inſignibus honorum*, 1. 13. 10. In ipſa morte ira vivit, *h. e. inter mortem, dum moriuntur*, 1. 18. 17. In oſſibus capitum bibere, *pro ex oſſibus*, 3. 4. 2. Ita Seneca, Agamemn. verſ. 878: *Merumque in auro veteris Aſſaraci trahunt.* In partibus *ſcilicet eſſe, favere partium alterutri*, 3. 5. 23: 3. 14. 4: 4. 2. 5. In tempore, *h. e. opportune*, 3. 3. 13. In curulibus ſellis ſe ponere, 1. 13. 10. In *omiſſum & intellectum; ſic* comitiis, *pro in comitiis*, 3. 16. 1. *Ita legendum putem apud Lampridium, Heliogab. cap.* 25, mimicis adulteriis: *loquitur autem ibi non de pœnis ſolum adulterorum, ſed ipſa libidine.* Talis locutio eſt: *gladiatorio munere præſedit*, Suet. Claud. 2. 7.

Inacceſſus aditus, *quo non poteſt accedi*, 3. 1. 15. ſaltus, 4. 12. 27.

Inauguratio Capitolii, 1. 7. 7.

Incaleſcere, 3. 15. 1.

Incendere, *pro animare, ſtimulare*, 3. 5. 13. cupidine libertatis incenditur populus, 1. 8. 7.

Incendium Romæ, 1. 13. 17. Incendio proximorum ædificiorum hoſtem ſubmovere, 4. 2. 59. Incendia Carthaginis, 2. 18. 8. Incendiis Urbem diſtringere, 4. 1. 2. Incendium *metaphorice ſumptum, pro bello aut clade. ſic* INCENDIUM male obrutum reſurgit, 3. 21. 9. Incendii Theſſalici cineres recaleſcunt, 4. 2. 53. Incendio *Antoniano* quaſi ignis acceſſit Lepidus, 4. 6. 1. Incendium ſuum ruina reſtinguere, 4. 1. 7. quaſi ex obruto Incendio ſubita de cineribus flamma, 2. 15. 15. INCENDIA parum fideliter extincta majore flamma reviviſcunt, 3. 5. 14.

Incenſis mœnibus, quaſi ſacramento ne redirent, bellum movent Helvetii, 3. 10. 2. *Sic, puto, legendum in carmine Petronii, de bel. civ. verſ.* 283: *Sumite nunc gentes* incenſis mœni-

mœnibus (*editiones* mentibus) *arma. Nam mox idem quaſi repetit: Sumite, & in medias immittite lampadas urbes.*

Incertum. *Vide* Dubium.

Incitatiſſimum viris armiſque tempus, *Præf.* 6. *h. e. promptiſſimum, fortiſſimum. Sic* incitatiſſimus furor *eſt apud Marcellinum,* 31. 4. *pro maximo. Nam* incitare *interdum augere eſt, ut apud Tacitum,* 3. 25. 1.

Incivilius ſe efferre, *h. e. ſupra æqualitatem civium,* 1. 26. 8. *Tacito,* 1. 12. 6, *eſt* pluſquam civilia agitare. *Vide Bernecc. ad Sueton. Caſ.* 75. 10.

Inclinare ad hoſtem, 1. 3. 7.

Inclinatum cornu, 4. 7. 12. *in fugam nutans, ut alibi loquitur.* Inclinata acies *ſæpe apud hiſtoricos.*

Inclita Numæ religio, *h. e. celebris & magni æſtimata,* 1. 2. 1. Incliti armis Romani, 3. 1. 2. *deſcendit hæc vox à verbo* Cluo. Inclito portu urbs, 1. 20. 1. *Ita Salluſtius, H.* 4. 2. 27: regnum Perſidis inclitis divitiis.

Inconditus, *pro agreſti, rudi, impolito, ſic* Incondita moribus gens, 1. 13. 4. Inconditi clipei, 3. 20. 6. hoſtes, *pro inordinatis, confuſis & palantibus,* 1. 17. 5. Inconditæ rates, 3. 8. 3.

Inconſpicuus, *h. e. inglorius, ignobilis,* 4. 2. 67.

Incremare, *pro concremare,* 4. 12. 24.

Increpare, *eſt hoſtibus illudere, dicteria in eos jacere,* 3. 3. 6. Increpare ambitum, moram, otium, 4. 2. 43. Increpare victis ſuperbe, 1. 13. 17. *Non nimis placet ea lectio, cum* Increpare *vix inveniatur tertio caſui junctum. legendum forte:* gladio, inſuper væ victis increparent: *ſaltem addita particula* in; *& una voce in duas diſparata: nam* b *&* v *frequenter invicem mutant: &* æ *diphthongus cum* e *vocali in antiquis libris ſolenniter confunditur.* Increpare *etiam ad facta tranſlatum, ſic* vallum Urbis Remus increpat ſaltu, 1. 1. 8.

Incubare, *pro pertinaciter inhærere, incumbere. ſic* Italiæ Incubat Annibal, 2. 6. 57. Urbis faucibus Porſena, 1. 10. 2. prædæ Hiſtri, 2. 10. 2.

Incumbere, *pro ſummo ſtudio urgere, ſic* Appuleius rogandis legibus incumbit, 3. 16. 2. Incumbere, *de bello quaſi mole aliqua dictum,* 4. 2. 6.

Incurrere in hoſtem, 1. 9. 7: 3. 4. 1.

Incurſio Gallorum, 1. 13. 1. Incurſiones, 3. 10. 10. Incurſionibus crebris fatigare, 4. 12. 47.

Incutere pavorem, *pro facere pav., terrere,* 3. 10. 14.

Indago, *proprie venatorium rete; per tranſlationem de iis quoque dicitur, qui undique opprimuntur & cinguntur. ſic* quaſi per Indaginem captæ rates, 4. 2. 48. Cantabri ritu ferarum, quaſi Indagine debellati, 4. 12. 48. quicquid piratarum fuit, quadam Indagine incluſum & oppreſſum, 3. 16. 11. *Sic Plin. paneg. cap.* 34. *Mille* pœnarum indagine *incluſi delatores.*

Indicere bellum, 2. 8. 8.

Indictio belli, 4. 10. 2.

Indigena potio, 2. 18. 12.

Indignum facinus, 2. 16. 1. imperio mulieris perire, Indignius, 2. 5. 3.

Indita ſaxeo monti urbs, *h. e. impoſita, inædificata,* 3. 1. 14.

Indoles Servii eximia, 1. 6. 1. INDOLIS magnæ ſignum, ſperare ſemper, 4. 8. 3.

Induciomarus *Trevir,* 3. 10. 7.

Induere nomini capta oppida, *h. e. nomen eorum addere ſuo,* 1. 11. 9.

Indulgenter habere, *pro leniter tractare,* 1. 18. 15.

Indulgere aliquid alicui, 2. 14. 1. Ind. ſpectaculis, 3. 12. 10.

Indi, 3. 5. 31. legatos ad Auguſtum mittunt, 4. 12. 62.

Induſtria Ciceronis, 4. 1. 5. fatorum, 1. 8. 1. fortunæ, 2. 8. 1: 4. 2. 61. Tarquinii, 1. 5. 1. INDUSTRIA viribus temperatur, 2. 12. 3.

Induſtrie, 1. 6. 3.

Inequitare campis, 4. 12. 20.

INERTIA Cæſarum imperium conſeneſcit, *Præfat.* 8.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Inescare, *eſca objecta illicere*, 3. 5. 13.

Inexpiabile bellum, *h. e. implacabile*, 4. 4. 1. *Ita Livius*, 33. 33. 3. *& Juſtinus*, 38. 6. 6.

Inexplebilis honorum fames, 3. 21. 6.

Infantes ſuos necant Cimbræ, 3. 3. 17. in ora Romanorum mittunt Alpinæ, 4. 12. 5.

Infantia pop. Romani, *Præfat.* 5: 1. 8. 1.

ad Inferos ſecum ferre, 4. 8. 3. *Phraſis Sacræ quoque ſcripturæ uſitata, ut Geneſeos capite* 42, *in fin.* ab Inferis emergere, *dicebantur qui ex deſperatis rebus eluctati erant, quaſi à mortuis redirent*, 2. 6. 23. *Vide Deſid. Heraldum, ad iſta Arnobii, lib.* 2. Et ab Orci faucibus, *quemadmodum dicitur*, vindicari.

Inferiæ, 2. 6. 8: 2. 18. 12.

Inferre cladem, 1. 13. 3. lumen, 4. 7. 8. *Sic Ovid. Faſt.* 2. 352. —— illatis ignibus *acta patent.* ſigna, 1. 22. 3: 2. 17. 6. ſtuprum, 1. 7. 10.

Inficiari, *pro negare*, 1. 22. 2.

Infidum glacie flumen, 3. 4. 5. *Eadem metaphora Tacitus*, 1. 61. 2, fallaces campos *dixit.*

Infinitivus pro imperfecto indicativi, 4. 4. 2: 4. 11. 3, *&* 8. *Quintilian. declam.* 3, *pag.* 8. *f. Sic in Suet. Ner.* 40. *f, lego:* præcipere conatus rem ſilentio obliterare. *Eſt hæc enallage modorum apta narrationibus ὑποτυπωμένοις. qualis illa apud Salluſt. Jug.* 100: Cos. omnia providere, apud omnes adeſſe, laudare, increpare merentes, *&c.*

Influere, *de populo dictum, ſignificat cum copia venire*, 1. 1. 9. *ſic* Influentia negotia. *Plin. paneg. c.* 81.

Infractus *pro fracto*, 2. 2. 25. *Sic Livius*, 40. 40. 6. *Virg. Æn.* 12. 1. *&* infractior, *Sulpicius Severus, Hiſt. ſacræ lib.* 2, *pag.* 166.

Infulæ victimarum, 4. 2. 92.

Infundere urbi agmen militum, *pro immittere*, 3. 21. 6.

Ingauni, *pop.* 2. 3. 5.

Ingenium Aſturum in pacis partes promptius, 4. 12. 59. Græcum Italicis artibus mixtum, 1. 5. 1. Romuli aſperius, 1. 1. 17. Ingenio varii Rom. reges, 1. 8. 1. Ingenia formantur ſitu locorum, 3. 2. 2: 3. 4. 4. Ingenium loci, *pro natura loci*, 2. 6. 16: 2. 17. 3. *Sic Plinius*, 17. 2. 15. *Papinius, Silvarum* 2. 278. *Salluſt. H.* 3. 5. 3. *Ita* ingenium pavoris. *Claudianus, in Eutrop.* 2. 470. *Livius alicubi de Cenſura: ut* imperium ſuo vehemens, *manſueto permitteretur* ingenio. *Adde Plinium*, 10. 58. *Rutilius Itiner. verſ.* 328: Sive loci ingenio, ſeu domini genio.

Ingratiſſimi hominum, 3. 5. 10.

Ingruentes hoſtes, 4. 2. 59.

Inhærere montibus, 4. 12. 18. ſcopulis, 4. 12. 46.

Inhiare auro, theſauris, 3. 11. 2, *&* 5.

Inhibere adoptionem, *pro impedire*, 4. 4. 2. arcus, *pro remittere*, 4. 10. 6.

Inhonorata ſocietas, 2. 8. 5.

Inicit, *pro injicit*, 1. 10. 5. *Ita Silius*, 18. 570. *Sic* abicit, *Juven.* 15. 1. adicit, *Martial.* 4. 54: 10. 82. *Vetus epitaphium: Centenas* adicit *numero creſcente coronas.* deicit, *Aſinius Gallus, apud Sueton. de claris Grammat. cap.* 12. ſubicit, *Lucanus*, 7. 774. *Ovidius de Ponto*, 2. 3. 37, Turpe putas abici, quia ſit miſerandus, amicum.

Injicere manum, 3. 14. 5.

Inimicus nobilitati, 3. 16. 1.

Iniquus nobilitati, 3. 16. 1.

inter Initia Urbis, 3. 19. 2.

Injuria favorem conciliat, 4. 2. 56: 4. 4. 4. Injuriæ opportunus juvenis, 4. 4. 2. INJURIIS agitatus populus, cupidine libertatis incenditur, 1. 8. 7. Injuriæ *&* contumeliæ *differentia*, 4. 12. 30.

Inmodum *pro admodum*, 3. 1. 13.

Innoxia paſtoriæ ſectæ integritas, 3. 12. 2.

Inſani montes, 2. 6. 35.

Inſectari aliquem probris, 4. 4. 2.

Inſidere arcem, 3. 21. 7: 4. 2. 18. collem, 3. 23. 6. harenam, 4. 7. 6. mare, 4. 8. 1.

Inſidiarum fallacia. *Vide* F. Inſidiis mandare ſcelus, 3. 1. 4. Inſidias diſpo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

diſponere, 3. 10. 8. per Inſidias aliquem aggredi, 1. 10. 5: 2. 17. 17. INSIDIIS ſublatus hoſtis videtur aliter vinci non potuiſſe, 2. 17. 7.

Inſignia magiſtratuum ab Etruſcis, 1. 3. 5, 6. per Tarquinium, 1. 8. 5. regia regni. *Vide* R. Inſignia imperatoria projecta, 1. 18. 7. *Exemplum ſimile, ſimulque trajectiuncula, occurrit in Hiſt. Miſcella*, 6. 8, *ubi legendum:* Mithridates vix DC equitibus comitatus aufugit, diademate & tiara, ne agnoſceretur, abjectis. Caſtra ejus direpta, &c. *Hinc intelligitur illud in libris Macchabæorum*, 2. 8: Nicanor, depoſita veſte gloriæ, per mediterranea fugiens. *Adde Xiphilin. Trajano, pag.* 254. Inſignia ſenatus, *pro ornamentis, hominibus qui ſenatum decorant*, 4. 1. 3. *ſic* inſignia virtutis, 2. 2. 22. *quæ alibi* monſtra virtutis *vocat*.

Inſignia, *ſubaudi facta*; 3. 10. 4. Inſignia trabeis & faſcibus trophæa, 2. 17. 16. inſignibus Marcomanorum ſpoliis trophæum, 4. 12. 23.

Inſimul, *pro junctim, ſimul. Præfat.* 3: 2. 20. 1. *Ita Statius, Silv.* 1: 6. 36. *Et gentes alis* inſimul *togatas. Collectio Chron. ex Anonymo, qui ſub Alexandro Severo vixit; fine lib.* 1. *Fiunt* inſimul *anni CCCXLVI.* Ut autem inſimul omnes conſpexit, *Geſta DEI per Francos, pag.* 63, *verſ.* 27. *Adde Paul. Diac. lib. XV, in morte Attilæ. Apuleius,* 1: *Florid. hoc ſenſu utitur voce* Cunctim.

Inſolentia Fabiæ, 1. 26. 3. Gallorum, 1. 13. 17. Lepidi, 3. 23. 2.

Inſtar navalis belli, *h. e. ſpecies, ſimilitudo*, 3. 5. 18.

Inſtare, *pro adeſſe, incumbere, urgere, imminere*, 3. 5. 7. Inſtare veſtigiis, 4. 11. 8.

Inſtinctus deorum, 1. 9. 1.

Inſubres aſſidui Rom. hoſtes, 2. 3. 3. vincuntur, 2. 4.

Inſulæ Fortunatæ, 3. 22. 2. Inſularum fatum, 3. 9. 1.

Inſultare, 1. 18. 4. Inſultatum reliquiis C. Gracchi, 4. 15. 6.

Inſultatio Germanorum inter cædem Varianam, 4. 12. 36.

Inſurgere totis viribus, 3. 18. 13. *ſic* Conſurgere.

Intacti Umbri, *h. e. bello nondum laceſſiti*, 1. 17. 2. Intactæ viæ, *per quas nemo iter fecit*, 3. 10. 22. *Sic* Intactum fretum *eſt apud Claudian. belli Getici principio. In eodem tamen carmine, verſ.* 180, *non* intactum nubibus Olympum *legerim, ſed* intectum.

Integer & recens, 3. 1. 13. *Idem quod intactus: ſic* Integra provincia, 2. 17. 7. *Cæſar, de bel. civ.* 2. 5: ſuos cohortatus, quos integros ſuperaviſſent, ut victos contemnerent.

Integrata amicitia, 4. 10. 1.

Integritas paſtoriæ ſectæ, 3. 12. 2. virginitatis, 2. 6. 40.

Intelligit vires ſuas Hiſpania jam victa, 2. 17. 4. *Idem verbum in ſimili ſententia Plauti: Tum denique homines noſtra* intelligimus *bona, cum quæ in poteſtate habuimus, ea amiſimus.* Intelligere pacem, 4. 12. 20.

Inter duos currus diſtractus Fufetius, 1. 3. 8. Inter manus laceratus Athenio, 3. 19. 12. Bæbius, 3. 21. 26. Inter mortem Tarquinii ſubſtitutus Servius, *h. e. dum moritur*, 1. 6. 2. Inter *etiam poſtponitur, ut* Cretam inter, 3. 6. 3. Rhodanum inter, 3. 10. 2.

Interamnium, *urbs*, 3. 21. 27.

Intercedit bello Oceanus æſtibus ſubductis, 3. 10. 5. *h. e. impedit pugnam, & vetat. quo ſenſu & Tribuni pl. dicebantur* intercedere.

Interceptus cos. *h. e. captus*, 2. 2. 11. *ſic* Interceptus exercitus, 3. 4. 4. Interceptæ naves, 3. 7. 3. Intercipi *etiam dicitur, quod alii deſtinatum, ab alio excipitur. ſic* Intercepta tempeſtate victoria, 2. 2. 32. Interceptum à Jove votum Marti nuncupatum, 2. 4. 4.

Intercidere, *pro perire, intercipi*, 2. 2. 31.

Intercludere hoſtem commeatibus, 3. 19. 11: 4. 2. 42.

Interdicere igni & aqua, 3. 16. 2.
Interdiu tenebræ, 4. 2. 45.
Interfluens Urbi Tiberinus, 1. 4. 2.
Interim, *pro interdum*, 1. 26. 6. *Sic apud Senecam, de ira*, 1. 16. Interim *optimum miſericordiæ genus eſt, occidere. & Conſol. ad Helviam*, 16. 11, *&* 12. *Item Senecam Tragœdum, in Hercule OEtæo, verſu* 481. *Plinium, epiſt.* 10. 17. *Quintil. Inſtit. Orat.* 10. 1. *p. & Declam.* 9. §. 30. *Apuleium, lib.* 1, *pag.* 119. *Senec. pr. Epitom.* 4 *Controverſ. & alterum Senecam, de benef. lib.* 1, *in fine. Corrigendus eſt Seneca, Controverſ. IX:* quæ inter jocum ipſis dominis veniunt. *lege:* quæ interim cum ipſis dom. veneunt.
Intermœnia, 1. 4. 2. *Ad eam formam compoſita ſunt*, intercolumnia, *apud Cicer. in Verrem*, 1. 19. interfemineum, *apud Apulei. in Apologia.* internodia, *apud Virg. in Ciri, circa finem.* interſcapulium, *apud Apulei. princ. Floridorum.*
Internecio, *univerſalis clades*, 2. 17. 16: 2. 18. 6.
Internoctu, 4. 2. 45.
Intervenire, *pro intercedere. ſic* Intervenit pro ſociis pop. Rom. 1. 13. 6. Interveniunt raptæ pugnantibus, 1. 1. 14. Interveniente flumine ignis abrumpitur, 2. 2. 1. Interveniente quaſi natura, ad mare ſubſiſtunt Thraces, 3. 4. 2.
Inteſtinum mare, *pro mediterraneo*, 4. 2. 76. *Græci* τ̀ εἴσω θάλασσαν *appellant, Agellius*, 10. 7.
Intolerantius, *pro intolerabilius*, 4. 12. 36. *Hoc ſenſu uſus eſt Owenus, acutus epigrammatum ſcriptor: Conjugio eſſe jugum non* intolerantius *ullum.*
Intra gloriam facinus Horatii, *h. e. minus gloria*, 1. 3. 5. Intra pudicitiam Auguſti, pulcritudo Cleopatræ, 4. 11. 9. *Sic Quintil.* 11. 3. 6: *Scripta Hortenſii* intra famam *ſunt, h. e. minora fama. Vtitur eleganter Thuanus, ubi de Tataris Præcopienſibus dicit, eos cibo & potu uti*, non modice tantum, ſed intra modum. *Vtitur & Lipſius, de M. R.* 3. 4: gladii certe breviculi, & valde intra pili modum. *qui tamen in eadem voce Senecam, de benef.* 6. 32. 1, *corrigit. Sed rectius, ſi quid video, exponit Bernecerus*, intra pudicitiæ maledictum, *cum nondum adhuc publice male audiret. quod etiam velle videtur Gruterus, ſuſpicion.* 8. 10. Sic *intra pubertatem mori*, eſt nondum puberem mori, Caio Inſt. 2. 4. 3. Horat. ad Piſones: *Intra ſpem veniæ cautus* ——. Intra ripam, *h. e. in citeriore ripa*, 3. 10. 14. *Sic Ovidius, Triſt.* 2. 127, *voce* Citra *utitur.*
Intremiſcere, 4. 3. 8.
Introiſſe victoria fuit, 2. 7. 11.
Invadere hoſtem, *pro aggredi*, 1. 16. 7: 4. 2. 95. Urbem, 1. 13. 14: 3. 20. 11. maria, 3. 6. 1. Invadere *ſignificat, aliquid vi aut fraude occupare. ſic* Invadere gubernacula Urbis, 1. 6. 1. regnum, 1. 8. 1. regnum & bellum, 2. 14. 3. rempublicam, 4. 2. 11.
Invehi in fugientem, *pro perſequi fug.* 4. 2. 84.
Invenire quoſdam, quam vincere, major labor, 2. 3. 4. Invenire, *pro offendere*, 3. 10. 7.
Invictus armis pop. Romanus, 3. 1. 2. Invicta Cæſarum fortuna, 4. 7. 10. Cimbrorum rabies, 3. 3. 5. Numantia, 2. 18. 2. Invicti à veris regibus Romani, ab imaginario ſuperantur, 2. 14. 4.
Invidia deûm, 1. 13. 1. *Sic Curtius*, 6. 2. 19: *&* 10. 5. 10. fortunæ, 4. 2. 1. Invidia vicit clementiam Cæſaris, 4. 2. 92. Invidia ex potentia, 4. 2. 8. Invidia, *pro odio & mala exiſtimatione*; διαβολὴ, Dionyſ. in Excerpt. Valeſ. pag. 533. Cic. ep. fam. 8. 8. 4. *ita* ſub exteri regis invidia graſſantur Cilices, 3. 6. 2. *h. e. regis nomen prætendunt, eique invidiam concitant. Sic Tutores* regis ſub aliena invidia regnaſſe, *eſt apud Livium*, 24. 25. 2. *Invidia regnate mea* ——, Lucan. lib. VII, v. 269. *Diocletianus* ſeveritatem ſuam aliena invidia voluit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

luit explere. *Hiſt. Miſcella*, 10. 44. *Sic Arnob. lib.* 1: *Vt inter Aſſyrios & Bactrianos, &c. dimicaretur*, invidia noſtra hæc fuit? Invidiam extenuare, 3. 18. 1.

Inviſus, *pro nunquam viſo*, 4. 12. 27.

Invitat occaſio, 3. 5. 4.

Invius exitus, 3. 20. 4. ſaltus, 1. 17. 3. Invii tumuli, 3. 10. 22.

Inultum cadere, more pecudum, 3. 3. 18. *ſic in Salluſt. Catilin.* 58. 11: *Cavete, ne* inulti *animam amittatis, neu capti potius*, ſicuti pecora, *trucidemini. Joſephus*, 13. 24, *vertit*, ὑπὸ ἐχθρῶν δίκην βοσκημάτων κόπτεσθαι, non Inultum occumbere ſolatio morientibus, 3. 3. 18: 3. 21. 20.

Inundatio ſanguinis, 1. 13. 17.

Involvere, *pro corripere, complecti, trahere. ſic* bellum Tarentinum totam fere Italiam una ruina involvit, 1. 18. 1. Mithridates totum Orientem ſua ruina involvit, 3. 5. 21.

Inuſitata maxime terrent, 1. 18. 6. *Hoc vult Parmenio apud Curtium*, 4. 13. 5: *Vanis & inanibus militem magis quam juſtis formidinis cauſſis moveri. Vide Plut. Mario, cap.* 23. *Juſtinum*, 11. 9. 7. *Cæſ. Civ.* 2. 4.

Ionium mare, 2. 7. 1: 2. 15. 1.

Ipſe *fere emphaticum eſt, ut in his:* Ipſe ille, 4. 2. 1. *ſic Cicero ad Atticum*, 2. 1. *me* illum ipſum *vindicem æris alieni. Sic emendandum putabam in Juſtino*, 5. 4. 14: Ipſos illos *deos gratulantes tulere obviam, quorum exſecrationibus erat devotus.* Item in Seneca, ad Marciam, cap. III: *ipſis illis (non illam) hoſtibus cum veneratione & pace mutua proſequentibus.* Sic Tacit. 1. 43. 5: *iiſdem iſtis cum militibus.* Apulei. Apolog. *eandem illam filiæ ſuæ machinam Rufinus admovet.* Ipſo adventus hoſtici nuntio fugatur Antiochus, 2. 8. 10. Ipſo Punici maris nomine quidam deficiunt, 2. 2. 17. *quo loco etiam* Punico *legitur. utrumque defendi poteſt: prius eſt, ut illud Sidonii, epiſt.* 8. 12: Quamlibet ſola hiemalium menſium nomina tremas. *poſterius, ut illud Ovidii, epiſt.* 13. 53: Ilion & Tenedos, Simoïſque, & Xanthus, & Ida, Nomina ſunt ipſo pene timenda ſono. Sic *Nazarius Paneg. cap. XVIII:* Quid memorem Bructeros? quid Cheruſcos, Vangionas, Alamanos, Tabantes? Bellicum ſtrepunt nomina, & immanitas barbariæ in ipſis vocabulis adhibet & horrorem. *Sic noſter Flor.* 3. 10. 20. nomine ad terrorem compoſito. *Hieron. tomo IX, pag.* 174. A: portenta magis quam nomina. Ipſorum etiam barbari barbarorum Myſi, 4. 12. 13. Ipſa beneficiorum potentia gravis liberis, 4. 2. 92. Ipſa clades imperatoris ſacramentum auget, 4. 2. 65. in Ipſa morte, ira vivit, 1. 18. 17.

Ira vivit in ipſa morte, 1. 18. 17. Idem expreſſit *Silius*, *fine libri quinti:* Fronte minæ durant, & ſtant in vultibus iræ. *Sic de Catilina Salluſtius:* ferociam animi quam habuerat vivus, in vultu retinens. Iræ *pluraliter*, 2. 15. 18.

Ire in arma, 4. 5. 2. in ſudorem, *pro reſolvi*, 2. 4. 2. furor iſſet ultra Alpes, 4. 1. 9.

Irrigari, *pro vegetari ſanguine digeſto*, 1. 23. 2.

Iſara, *fl.* 3. 2. 4.

Iſauricus, cognomen Servilii, 3. 6. 5.

Iſaurus, *urbs*, 3. 6. 5.

Ita, *Jurandi formulis inſervit*, 1. 1. 18.

Italia ſubacta, 1. 26. 9. contra Urbem conſurgit, 3. 18. 5. Italiæ vaſtatio, 2. 6. 8. Italia ſua contenti debuerant eſſe Romani, 3. 12. 6.

Italorum rebellium duces, 3. 18. 6. *quibus adde* Duillium *apud Frontinum*, 1. 5. 17. Guttam Capuanum, *apud Appianum, civ.* 1. *p.*405. Statium, *apud eundem, civ.* 4. *p.*603.

Iter aperire ad victoriam, 1. 14. 3. in Italiam, 2. 6. 4. adgubernare pedibus, 3. 5. 16. ſtellis ſequi, 3. 5. 28.

Itum eſt, 1. 9. 8.

Juba *Maurus*, 4. 2. 34. Pompeianarum partium, 4. 2. 65. interficiendum

ſe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſe præbet, 4. 2. 69. de Juba triumphus Cæſaris, 4. 2. 89.

Jubere leges, *h. e. ratas habere, facere*, 3.17. 8. tributa, *pro imperare*, 2.6.2.

Judæi, 3. 5. 30.

Judiciariæ leges, 3. 12. 9.

Judicio ſuo, ſcelere alieno uti, 4.7.15.

Judicia ad equites tranſlata, 3. 13. 4. in quæſtu habita, 3. 12. 9.

in Jugulo hoſtes, 2. 6. 32.

Jugum, *pro culmine montis*, Maleum, 2. 9. 4. Pyrenæum, 2. 17. 6. Juga Alpium ima, 2. 3. 4. *Vide* Ima. Juga Tridentina, 3. 3. 11.

Jugum, 1.11. 13. ſub jugum mittere, 1. 11. 13: 1. 16. 11, & 12. quaſi Jugo, ſic ponte captus Rhenus, 3. 15. 10. Jugum, *pro ſervitute. ſic* Jugi impatientes populi recens domiti, 2.17. 8: 4.12. 2. *Sic apud Tacitum*, *H*. 4. 17. 8: *Servirent Syria Aſiaque, & ſuetus regibus Oriens; multos adhuc in Gallia vivere, ante tributa genitos.* Jugum excutere, 2. 14.2.

Jugurthinum bellum, 3. 1.

C. Julius Cæſar. *Vide* Cæſar.

Julius Cæſar *Sextus* cos. 3. 18. 8. vincitur à ſociis, 3. 18. 12.

Julius Proculus, 1. 1. 18.

Julia Pompeii conjunx, 4. 2. 13.

Julia gens, 4. 4. 2.

Iülus Albam condit, 1. 1. 4. *Idem diceret Arnobius, lib.* 2, *ſi per correctores liceret. Verba ſunt editionum:* Cujus ſocer Latinus fuit? Æneæ: genitoris Latinus cujus? Albani oppidi conditoris. *Cui dubium eſſe poteſt, quin ſcripſerit auctor:* Genitor is cujus? *ad quod* is *imperiti notarunt* Latinus, *quaſi de eo loqueretur, non de Ænea: quæ gloſſa ſolenni librariorum more deinceps in contextum recepta eſt: & quod aliis videretur ſenſus turbatior, duæ voces conjunctæ.*

Jungere ponte Urbem. *ſic* Bonna & Geſonia pontibus junctæ, 4. 12. 26. mole, bello regionem, 2. 2. 2. Boſphoron, 3. 5. 25. *ſic* ponte committere *dicit*, 1. 4. 2. flumen *gelu concretum* jungit ripas, 4. 12. 18.

Jungere manus, *integratæ amicitiæ ſignum*, 4. 6. 3.

Jupiter quaſi præſens in Capitolio, 1. 13. 13: 3. 21. 16. intercipit votum Gallorum, 2. 4. 4. Feretrius, 1. 1. 11: 1. 12. 9: 2. 4. 5. Stator, 1.1.14.

Jurare in verba, 3. 16. 2.

Jus apud barbaros nullum, 1. 13. 6. JURIS quod ipſe compoſueris, oblivisci non decet, 1. 24. 2. Jure agere, *h. e. jure gentium queri de illatis injuriis*, 2. 5. 3. JURE retinentur provinciæ, 4. 12. 19. Jure ſævitum, 3. 21. 8. *niſi forſan ex more* Flori addenda *vox*, quaſi jure, *ut* 3. 14. 7. *aut intelligendum de jure non juſto, de quo*, 3.23.3. Jure ſuo remp. peculantur equites, *h. e. conceſſa legibus poteſtate abutuntur ad peculatum*, 3. 17. 3. Jus belli, 3. 5. 13: 3. 19. 6: 3. 23. 3. civitatis, 1.14. 1: 3. 18. 3. hereditarium, 2. 8. 7. *quo loco malim legere:* hereditario jure poſſidebat. *ſicut infra*, 3. 13. 5. *nec enim poſcere Lyſimachiam opus habebat, quam jam obtinebat, & inſtaurabat, ut teſtatur Livius*, 33.24. 9. *Ita forſan emendandus Apuleius, Apolog.* neminem noſtrum pauperem eſſe; qui ſupervacanea nolit, poſſidet (*pro* poſcit) neceſſaria. Jus imaginarium, 3. 11. 5. provocationis, 1. 9. 4. ſanguinis, 3. 1. 15. teſtamenti, 2. 20 3. tribuniciæ poteſtatis, 3. 14. 5. victoriæ, 2. 7. 4: 3. 7. 6. Jura armis ſæviora, 4. 12. 32. humana atque divina, 3. 5. 7.

Jusjurandum non remeandi niſi capta urbe, *& ſimilia*, 1. 12. 8: 1. 16. 7: 2. 4. 13. *Tale etiam Labieni apud Caſ. civ.* 3.87. *& Cæſarianorum apud Appian. civ. lib.* 2, *pag.* 467.

Juſta, *pro inferiis*, 4. 2. 60.

JUSTITIA gubernanda imperia, 1. 2. 4.

Juſtus exercitus, 3.20.6, & 7. Juſtum prælium, 2. 7. 11. *Hoc ſenſu* juſta arma *apud Tacit.* 14.32.4. *quæ* militaria *ſunt Salluſt. Cat.* 56.3. *apud eundem Tacitum etiam reperitur* juſtus exercitus, H. 4. 21. 2. *id eſt, plenus.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Sic noſter, 3.20. 7.
Juturnæ lacus, 2. 12. 16.
Juvenis appellatur Auguſtus intra viceſimum annum, 4. 4. 1. Juvenis, *pro homine quadraginta annorum*, 4. 8. 4. JUVENES opportuni injuriæ, 4. 2. 2.
Juventius prætor vincitur à Pſeudophilippo, 2. 14. 4.
Juventa imperii, *Præf.* 7. Juventæ prima fax, 1. 1. 5. *pro primo impetu fervoris juvenilis.* Juventa *ætas eſt*, 1. 7. 7. *Vide centuriam epiſt. philolog. editam Francofurti, anno* 1614, *epiſt.* 36, *quæ eſt Hermanni Buſchii.*
Juventas *pro dea juventa*, 1. 7. 7. *pro ætate*, 2. 1. 1. Dio, pag. 611. C.
Juventus, *pro juvenibus*, diviſa per tribus, 1. 1. 15. mirum in modum exercita, 1. 3. 2. Capitolium defendit, 1. 13. 13.

K.

Κεχιπάλη, 2. 10. 3.

L.

LAbienus *T.* 4. 2. 83.
Labienus, *ſuperioris filius*, 4. 9. 3.
Labor ventorum, 4. 11. 5.
Laborare, *pro periclitari*, 1. 12. 11.
Lacedæmon, *urbs*, 2. 2. 23. compeſcitur, 2. 7. 12.
Lacedæmonii Tarenti conditores, 1. 18. 2, & 6.
Lacerare ſemet bellis civilibus, 2. 19. 4. Lacerare furtis hereditatem, 4. 4. 2.
Lacertos movere, *pro convaleſcere*, *Præfat.* 8.
Laceræ comæ, 1. 1. 14.
Laceſſentibus cauſis, 2. 17. 5. finitimis, 1. 9. 6.
Lacones trecenti, 2. 8. 11. *Admonent hi loci apud Senecam, Suaſor.* 2. *ibi Victor Statorius:* Trecenti, ſed viri, ſed armati, ſed Lacones, ſed ad Thermopylas. Nunquam vidi plures trecentis. *lege* trecentos. *& hoc eſt, quod decentiſſimi generis ſtultam ſententiam vocat Seneca. Pluribus exponerem τὸ γνήσιον hujus lectionis, ſi modus inſtituti caperet.*
Lacus Mæotis, 3. 4. 6. Regilli, 1. 11. 2. Vadimonis, 1. 13. 21.
à Lævis, 3. 2. 2.
Lævinus *M. Valerius* coſ. 2. 6. 25. Philippum vincit, 2. 7. 6.
Lamponius *Samnis*, 3. 21. 22.
Lanceæ Cimbrorum, 3. 3. 16.
Lancia, *urbs*, 4. 12. 56.
Lapidare, *lapidibus obruere*, 1. 22. 2.
Lapidatio, *conjectio lapidum*, 3. 8. 6.
Lapis, *pro milliari*, 2. 6. 56.
Largitio bellorum gladiatoriorum cauſſa, 3. 12. 10. Largitio Druſi, 3. 17. 6. Largitione ſuſpectus Mælius, 1. 26. 7. nulla Largitione in pretium libertatis corrumpi, 1. 26. 6. Largitio *igitur tum ad alias quoque liberalitates pertinet; tum in ſpecie ad editiones gladiatorii muneris, aliorumque ſpectaculorum. Quamvis Agretius diſtinguat*, Largitatem *humanitatis eſſe*; Largitionem *ambitionis.*
Lars Tolumnius, rex Veientium, 1. 12. 9. *Vide Val. Max. lib. x.*
Laſthenes *Cretenſis*, 3. 7. 6.
Late circumfert arma pop. Romanus, *Præfat.* 2. Late per Etruriam infeſta ſigna volitant, 1. 17. 2.
Late fuſus exercitus, 2. 16. 5. Late fundis civium Romanorum tenetur Sicilia, 3. 19. 3. Late concurritur ad nomen Marii, 3. 21. 11. Late Parthos cædit Ventidius, 4. 9. 5. Late domantur Liburni, 2. 5. 4. Latius naufragia ſua trahunt Galli, 1. 13. 19. Latius ærarium replent opes Cypriæ, quam ullus triumphus, 3. 9. 5. Latius ut vinceret Cæſar, Pompeianis acceſſit Juba, 4. 2. 65. *Horatius, Od.* 3. 17. Late tyrannus, *Salluſt. Jug.* 5. 5. *Syphacis* Imperium *in Africa* late valuit.
Latebræ ignibus ſeptæ, 2. 3. 5.
Latifundia, 3. 18. 3.
Latinarum feſtum, 3. 18. 8.

Lati-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

atini vincuntur, 1. 14. mixti Romanis, 3. 18. 1: 1. 1. 9.
atium, 1. 1. 4: 1. 7. 4: 1. 11. 1. contra Urbem conſurgit, 3. 18. 5.
atio promiſſa civitas, 3. 12. 9.
atrones, *pro piratis*, 3. 6. 2. *ſic* Latrocinium maris *pro piratica eſt apud Juſtinum*, 43. 3. 5. *Strabo, lib.* 14, *habet* λῃστήρια καὶ κατὰ γῆν, καὶ κατὰ θάλατταν. *Ita*
atrocinari *eſt piraticam facere*, 3. 6. 3.
atrocinia magis quam bella, 2. 3. 4. ad latrocinia magis, quam aperto habiles Marti, *Marcellinus*, 15. 23. *Sic apud Salluſt. Jug.* 97. 6, *pugna* latrocinio magis, quam prælio *ſimilis. Liv.* 35. 7. 6, latronum magis, quam hoſtium *excurſiones. &*, 33. 15. 2, proximum bello quod erat, in latrocinium verſi. *Vide Gentil. de jur. belli*, 1. 2. Latrones & hoſtes *in libris juris ſæpiſſime opponuntur. Vide Lexicon Briſſonii, voce* latrones. Latrociniis evaneſcere, 3. 3. 18.
atus imperii nudum, 3. 5. 4. *Metaphora à gladiatoribus deſumta, quos, ut ait Seneca, de ira*, 1. 11. 2, ars tuetur, ira denudat.
aureati victoriæ nuntii, 3. 3. 20.
auro, *urbs*, 3. 22. 7. apud Lauronem cæſus Cn. Pompeius, Magni filius, 4. 2. 86.
aurus in prætoria nata, 2. 7. 7. Laurus, *pro triumpho*, 4. 2. 88: 4. 12. 53.
ectulus aureus, 3. 5. 28.
gatio, *pro officio legati, ſive locum tenentis*, 2. 8. 14. *pro officio legati, ſive nuntii*, 2. 2. 23. *pro legatis ipſis*. Legatio Allobrogum ſollicitatur à Catilinariis, 4. 1. 9. Appuleii ad Senatum, 3. 16. 6. Cæſaris ad Arioviſtum, 13. 10. 11. Cimbrorum ad Romanos, 3. 3. 2. Cimbrarum ad Marium, 3. 3. 17. Indorum ad Auguſtum, 4. 12. 62. Orodis ad Craſſum, 3. 11. 4. Pyrrhi ad Romanos, 1. 18. 20. Romanorum ad Achæos violatur, 2. 5. 3. ad Illyrios violatur, 2. 5. 3. ad Jugurtham corrumpitur, 3. 1. 6. ad Tarentinos violatur, 1. 18. 5. Sarmatarum, Scytharum, Serum ad Auguſtum, 4. 12. 62. Legationis dux, *h. e. princeps*, 2. 6. 7.
Legati, *pro vicariis imperatorum; Gall. lieutenants*, 3. 6. 8: 3. 10. 7: 3. 22. 6: 4. 2. 26, & 31: 4. 9. 4, & 5: 4. 12. 51.
Legiones tres à Germanis cæſæ, 4. 12. 34. undecim à Parthis, 3. 11. 2.
Lentulus *Marcellinus* legatus Pompeii, 3. 6. 9.
Lentulus prætor vincitur à ſervis, 3. 19. 7.
Lentulus *Cn. Cornelius Clodianus* vincitur à Spartaco, 3. 20. 10.
Lentulus *P. Cornelius Sura* prætor conjurat cum Catilina, 4. 1. 8.
Lentulus *L. Cornelius Crus* cos. 4. 2. 15.
Lentulus Dacos vincit & Sarmatas, 4. 12. 19, & 20.
Lentulus Gætulicus. *Vide* Coſſus.
Lentuli *Batiati* ludus gladiatorius, 3. 20. 3.
Leonidas, 2. 2. 4.
Lepidus *M. Æmilius* bellum civile concitat, 3. 23.
Lepidus *M. Æmilius* triumvir, 4. 6. fratrem proſcribit, 4. 6. 4. ad Urbis præſidium relinquitur, 4. 7. 5.
Leucas inſula, 4. 11. 4.
Leucates mons, 4. 11. 4.
Levis armatura, 4. 2. 49. Levia præſidia, 4. 2. 18.
Lex Sulpicia, 3. 21. 6. Leges agrariæ, 3. 3. 3: 3. 13. 1. Auguſti, 4. 12. 65. frumentariæ, 3. 13. 1. Gracchanæ, 3. 16. 1: 3. 17. 1, & 6. judiciariæ, 3. 12. 9. Leges Rom. à Græcia allatæ, 1. 24. 1. Leges citant nefas, *h. e. facinus examinatur legibus*, 1. 3. 5. Leges ferre, jubere, 3. 17. 8. ferre, *pertinet ad magiſtratus*; jubere, *ad populum*. Leges pacis, *pro conditionibus pacis*, 2. 6. 59.
Levare *pro extollere, altiorem facere. ſic* hiems altius Levat Alpes, 3. 3. 11. *Vide etiam* H.
Libanus mons, 3. 5. 29.
Libellus rationes theſaurorum continens, 4. 12. 44.

Liberi Cereriſque certamen Campania, 1. 16. 4.
LIBERIS gravis eſt ipſa beneficiorum potentia, 4. 2. 92.
Liberaliter educari, 1. 6. 1.
LIBERTAS omnibus potior, 4. 2. 25. LIBERTATIS cupidine incenditur populus injuriis agitatus, 1. 8. 7. Lib. gaudium, 1. 9. 3: 2. 7. 14. in Lib. pretium nulla largitione corrumpi, 1. 26. 6. Lib. vindices imperio ornati, 1. 9. 1. Lib. acerrimus cuſtos pop. Romanus, 1. 26. 6. Libertatem, quam maxime reſtitutam voluerunt, perdiderunt Brutus & Caſſius, 4. 7. 1. Lib., à dominis datam, in ipſos erigere, 1. 21. 2. in Lib. excipi, 2. 6. 4. ad Lib. vindicandam accingi, 1. 9. 1. Libertate, à Romanis data, adverſus ipſos utitur Critolaus, 2. 16. 2. pro LIB. pugnantium cruentior pugna, 3. 10. 4. pro Lib. arma corripere, 1. 9. 6: 1. 10. 1: 1. 11. 5.
LIBIDO non minus exoſa, quam ſævitia, 4. 12. 31. Libido Sexti Tarquinii, regibus imperium abrogat, 1. 7. 9. Appii Claudii decemviris poteſtatem, 1. 24. Libido pugnandi, *pro ardore*, 4. 2. 46. libidines, *pro congreſſibus Venereis*, 4. 11. 2. *Sic Propertius*, 2. 16. 1: *Rumpat ut* aſſiduis *membra* libidinibus.
Libo *L. Scribonius*, 4. 2. 19. Pompeii legatus, 4. 2. 31.
Liburnæ, *navium genus*, 3. 9. 5.
Liburni, *pop.* 2. 5.
Libycum mare, 3. 6. 9.
Licentiæ ſcelus addere, 2. 5. 2.
Licinius Craſſus *M.* Spartacum vincit, 3. 20. 12. *Vide etiam* Craſſus.
Lictoris virgæ, 4. 12. 31.
Lictoriæ virgæ ſonus, 1. 26. 3.
Ligures, aſſidui Rom. hoſtes, 2. 3. 3. Liguſticus ſinus, 3. 6. 9.
Lilybæum, *urbs*, 2. 2. 14.
Limen maris, *pro oſtio, ingreſſu primo*, 3. 6. 9.
Lingua cauſſidici vipera appellata, 4. 12. 37.
Liris, *fl.* 1. 18. 7.
Liris, *urbs*, 1. 18. 24.
Litare ſanguinem, 3. 4. 2. extis, 4. 12. 17. Litare Manibus occiſorum, 2. 5. 4: 3. 18. 14.
Livius Druſus *M.* trib. pl. 3. 17.
Livius Salinator M. debellat Aſdrubalem, 2. 6. 50.
Locus ſceleris & pœnæ idem, 2. 2. 29. *Adde Val. Max.* 1. 1. 19. *& Dionem, lib.* 51, *pag.* 513. Loci fiducia reſiſtere, 2. 8. 11. Loci ingenium obſervare, 2. 6. 16. Locum in prælio captum, amiſſa anima, corpore tegere, 4. 1. 12. *Totidem verbis Salluſtius.* Loco movere urbem, 2. 15. 6. Locorum ſitus ingenia format. *Vide* I. Locis tuti populi, 2. 3. 4.
Longe illis nauticæ artes, *h. e. artes nauticæ nihil profuerunt illis*, 2. 2. 8. *ſic explicat ipſe Florus*, 2. 6. 34: Longe illi triplex murus, &c. niſi quod hactenus profuere. *Sic Virg. Æn.* 12. 52: Longe illi dea mater erit ——. *Ovid. Metamorph.* 8. 435: ne longe tibi captus amore Auctor —— *Hieron. fine apologiæ ad Domnionem*: Procul Epicurus, longe Ariſtippus. *Hinc corrigendum putem Caſ. de bel. Gall.* 1. 36. *ubi vulgo*: longe ab his fraternum pop. Romani nomen abfuturum; *putem, inquam, ſcribendum*: longe iis fr. p. R. n. futurum, *Vide Lipſii notam*, 480, *ad paneg. Plinii. & Livinei. in paneg. vet. pag.* 289. *f. Item Ovid. Epiſt.* 17. 53. *Sic Papin. Theb.* 3. 666. —— procul hæc tibi mollis Infula, terrificique aberit dementia Phœbi.
Longini *familia patricia*, 4. 1. 3.
Loqui *dicitur* fama, 4. 10. 7.
Lorica, *pro opere*, circumdati obſeſſi, 2. 18. 13: 3. 10. 25. *Quid proprie ſit, vide apud Vegetium*, 3. 28. *& Lipſ. Poliorc.* 2. 2.
Lucania, 2. 6. 30. conſurgit contra Romanos, 3. 18. 6.
Lucani, 1. 18. 1. vincuntur à Carbone, 3. 18. 13.
ad Lucernam legere, 4. 2. 71.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Lucretia, 1.7. 10: 1. 24. 2.

Lucrinus portus, 1. 16. 4.

Luctatur pop. Rom. cum finitimis, *Præfat.* 5. domi, 2.1.2. Luctari *vocat, bella ut non magna, ita difficilia gerere, viribus nondum conſirmatis.*

Lucullus *L. Licinius* Turdulos vincit, 2. 17. 11.

Lucullus *M. Licinius* Thraces vincit, 3. 4. 6.

Lucullus *L. Licinius* Mithridatem vincit, 3. 5. 2, & 17.

Lucullus *L. Licinius* vincitur à ſervis, 3. 19. 11.

Lucus aſylum factus, 1. 1. 9. in Lucis conventus Gallorum, 3. 10. 21.

LUDIBRIUM calamitatem auget, 3. 20. 2. Ludibrio hoſtium ſe eximere, 3.21.15. Ludibrio eſſe, 3.11. 10, & 11. haberi, 3. 21. 26. Ludibriis fœdare mortem, 3. 4. 2.

Ludibundus, 2. 10. 2.

Ludimagiſtri Faliſci perfidia, 1. 12. 5.

Ludii, 3. 20. 3.

Ludus gladiatorius, 3. 20. 3.

Ludi, *pro ſpectaculis*, Aſculanorum, 3. 18. 9. equeſtres, 1. 1. 10. Nemeæ, 2. 7. 14. Tarentinorum, 1. 18. 4.

Lumen prætoriæ navis, 4. 8. 5.

Luna commilitans, 3. 5. 22. Luna quarta, 1. 18. 19.

Lupa, Romuli nutrix, 1. 1. 3.

Luſitani, 2. 17. 12. Viriato militant, 2. 17. 15. Sertorio, 3. 22. 1.

Luſtrata quaſi incendio Gallico Urbs, 1. 13. 18.

Lutatius Catulus *C.* cum Pœnis debellat, 2. 2. 33. *alii ſcribunt* Luctatius, *ſed illud rectum eſſe claret ex verſ. Silii,* 13.730: Æquoreis victor cum claſſe Lutatius armis.

Q. Lutatius Catulus Lepidum compeſcit, 3. 23. 6. *Vide etiam* C.

Luxuria, *pro luxu*, 1. 18.22. LUXURIA ſua debellatus Antiochus, 2. 8. 10.

LUXUS famem facit, 3.12.8. Luxu extinctus furor Antonii, 4. 11. 1. Luxus *pluraliter*, 2. 8. 8.

Lyſimachia, *urbs*, 2. 8. 7.

M.

MAcedo, *pro Macedones. Vide* Sing. pro Plur. affectator imperii populus, 2. 7. 2. Macedones, 1. 18. 27. Macedonum tributarii Thraces, 3. 4. 1.

Macedonia, 1. 18. 6 debellatur, 2.7. *iterum*, 2. 12. *tertium*, 2. 14. in partibus Pompeii, 4. 2. 5. provincia Bruti, 4. 7. 4.

Macerare hoſtem, *attenuare & vexare*, 2. 6. 28.

Machinas incendere, 4. 2. 24.

Macra, *fl.* 2. 3. 4.

Macte, 2. 18. 16.

Mæander, *fl.* 2. 8. 15.

Mælius *Sp.* regnum affectat, 1. 26. 7. *apud Plut. Bruto, cap. 2, corrupte eſt* Μάλλιος Σπόριος.

Mæotis lacus, 3. 4. 6.

Magaba mons, 2. 11. 5. *Totum locum ita reſtituo:* quamvis ſub adventum hoſtis, relictis ſedibus, in altiſſimos ſe montes recepiſſent. Toloſtobogii Olympum, Tectoſagi Magaba inſederant. utrinque fundis ſagittiſque acti, &c.

Magiſter regis, 4.2.60. *h. e. qui eum inſtituit quacunque in re.* Plaut. Bacchid. 3. 3. 42. *Virg. Æn.* 5. 669: —— nec exanimes poſſunt retinere magiſtri. *Statio, ſilv.* 5. 193. Moderator *eſt;* —— indomiti Phœnix moderator alumni. *Μνήμονα vocat Ptolem. Hephæſtion. apud Photium, Biblioth. Cod.* 190.

Magiſtratu ſe abdicare, 3. 14. 5. Magiſtratuum cauſſa exorta ſeditio, 1. 26. 1.

Magnanimitas ducum Romanorum, 1. 18. 16.

Magnificus apparatus conviviorum, 3. 12. 12.

MAGNITUDO apparatus exitioſa, 2. 3. 35: 2. 18. 17: 4. 2. 49: 4. 11. 5. cladium, 3. 19. 4. elephantorum, 1. 18. 8. navium Antonianarum, 4. 11. 5. Pompeii, 3. 5. 2. prædæ Veientis, 1. 12. 10, Romana,

na, *Præfat.* 1, & 3. eo Magnitudinis crevit pop. Rom., ut ſuis viribus conficeretur, 3. 12. 6. Magnitudo ſerpentis Libyci, 2. 2. 20. Tarenti, 1. 18. 2. MAGNITUDO virtutis calamitatibus approbatur, 2. 2. 22. Magnitudo *igitur vel proprie ſumitur, vel tranſlate, pro potentia & præcellentia.*

Magna fortuna pop. Romani, & ſemper in malis major, 3. 18. 13. MAGNÆ indolis ſignum ſperare ſemper, 4. 8. 3. Magnum fidei monumentum Saguntus, 2. 6. 5. MAGNA nomina, ut non in uſum; ita ad ſpeciem imperii, acquiſiiſſe, decorum, 3. 12. 4.

Majeſtas Cæſariani nominis, 4. 4. 4. populi, 1. 9. 4. Reguli, 2. 2. 25. Romana, 4. 2. 8. Senatus, 1. 5. 2: 3. 17. 3. majeſtas capta, *in Perſeo*, 2. 12. 11.

Majorum cauſſa parcere delinquentibus, 3. 5. 10. Majoribus noſtris ablata, non ſunt noſtra, 1. 2. 4. *Vide diſputationem Iephtæ adverſus regem Ammon., Judicum c.* 11. Majus fuit imperium Rom. quam ut ullis externis viribus extingui poſſet, 4. 2. 1.

Male, *pro nequicquam, fruſtra,* 3. 5. 26. *pro obiter, vix, non ſatis. ſic* MALE obrutum incendium majore flamma reviviſcit, 3. 21. 9. *Ita* — male viva caro, *Ovidius, Met.* 15. 380: *& Faſt.* 3. 102: male forte genus. male focillata ſocietas, *Suet. Aug.* 17. 1: & 21. 2, nationes male quietæ. *Statius, Theb.* 11. 552, Qua male jam plumis imus tegit inguina thorax.

Maleus ſinus, 3. 6. 3. Maleum jugum, 2. 9. 4.

Malus genius Bruti, 4. 7. 8. MALIS augetur animus fortis, 3. 5. 20. Malis ſuis maria terraſque permiſcuit Sertorius, 3. 22. 2. in MALIS ſemper major pop. Romani fortuna, 3. 18. 13. in ipſis Malis beatiſſima Numantia, 2. 18. 16. in ipſis Malis utcunque felix, 4. 2. 50. hoc ei in Malis ſuis indulgente fortuna, 2. 14. 5.

Mamilius Tuſculanus, 1. 11. 1.

Manare, *pro emanare*, 4. 2. 94.

Manciniana deditio, 3. 14. 2.

Mancinus. *Vide* Hoſtilius Mancinus.

Mandare, *pro jubere, & delegare,* 4. 12. 12. Mandare expeditionem, & ſumere, ut differant, 4. 12. 48. Mandare ſibi inferias, 2. 6. 8. *verbum teſtamentarium, quo de late Briſſonius in Lexico.* Mandare aliquid ad uxores, *jubere aliquid renuntiari,* 3. 3. 6. *ita intelligo Tacit. H.* 4. 51. 3. *ſic Vopiſcus Aureliano, cap.* 30: Mandare ſcelus inſidiis, *h. e. per inſidias exequi,* 3. 1. 4. *ſic Juſtinus,* 5. 2. 5. *Anonymus, de rebus bellicis, pag.* 87: Vindictam ſuam malis artibus commendavit. Ultionem. *Vide* U.

Mandata morientium, 1. 9. 1. Hujus generis ſunt mandata de funere, *apud Sueton. Aug. cap. ult.* ſuprema, *apud Senec. Medea, verſu* 451. *Vide Tacit. Agric.* 45. 8. *Silium,* 15. 791. Ovid. Faſt. 5. 654.

Manifeſta victoria, *pro haud dubie obventura,* 2. 7. 7. *Sicut è contra apud Ovid. Metam.* 15. 577. — *Tyrrhenæ gentis haruſpex Magna quidem rerum molimina vidit in extis,* Non manifeſta *tamen.* Manifeſto vultu eſſe, *h. e. vultu aperte præ ſe ferre,* 4. 2. 83.

Manibus ſe conſecrat Senatus, 1. 13. 9. ſe devovent Decii, 1. 14. 3: 1. 17. 7. Manibus Cæſaris graves Caſſius & Brutus, 4. 6. 2. exercituum Rom. Aſculi everſione litatur, 3. 18. 14. legatorum Rom. principum Illyriorum cæde litatur, 2. 5. 4. Pompeii vindictam quærit fortuna, 4. 2. 55. Saguntinorum parentatur, 2. 6. 8.

Manilius *Manius* cos. Carthaginem oppugnat, 2. 15. 7.

Manilius prætor vincitur à ſervis, 3. 19. 7.

Manlius *M. Capitolinus* Capitolium defendit, 1. 13. 13. ab arce Tarpeia dejicitur, 1. 26. 8.

Man-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſanlius *Cn.* vincitur à Cimbris, 3.4.

ſanlius Torquatus *T.* 1.13. 20. filium occidit, 1.14.2.

n. Manlius vincitur ab Hiſtris, 2. 10.2.

ſanlius *Cn. Vulſo* Gallogræcos vincit, 2.11.2.

ſanlius Catilinæ ſocius, 4.1. 8.

ſannius trib. mil. 2.2.17. Mannii *alias dicuntur indecori vultus perſonæ, quibus pueri terrentur; vetus Scholiaſtes ad Perſ. 6.56. & ita forte cepit Auguſtus in nequiſſimo illo ſuo epigrammate.*

anubiæ armorum, 2.18.6. captarum urbium, 1.7.8.

anus dextra Craſſo amputata, 3.11. 11. Manus porrecta ſalutantibus, 3.21.16. Manum injicere, 3.14. 5: 4.1.9. Manu ſua aliquem occidere, 1.10.8. quadam quaſi Manu repellere hoſtem, 3.5.9. quaſi una Manu facta ſtrages, 4.2.49. conſerere, *pro confligere*, 2.18.3. Manu reſtituere prælium, *h.e. pugnando*, 3.10.4. *ſic* Manu pulcer apparuit Auguſtus, 4.4.5. Manus amputatæ cauſſarum patronis, 4.12.37. Manus abſcindere, 3.4.7. Manus quaſi amputantur ademtis armis, 2.18.4. Manus jungere, *amicitiæ ſignum*, 4.6.3. inter Manus lacerata præda, 3.19.12. inter Manus laniatus Bæbius, 3.21.26. Manibus amnem retinere, 3.3.12. Manibus ſuis ad necem non uſi Caſſius & Brutus, 4.7.15. Manibus & ſuis, & ipſorum, Saguntum evertit Annibal, 2.6.4. Manus, *pro copiis, exercitu, globo*, 1.12.1: 3.3.19: 3.10.22: 3.14.4, & 6: 3.15.4, & 5: 3.21.13: 4.2.33, & 58: 4.10.3. Manus, *pro vi, bello, armis. ſic* Manu capta matrimonia, 1.1.16. Latini Tarquinios Manu reducunt, 1.11.1. Antonius conjurationem Catilinæ Manu opprimit, 4.1.5. *Sic Tacitus, Germ.* 36.2: ubi manu agitur. *Salluſt. Jug.* 31.13: non manu, neque vi. Manus, *pro poteſtate. ſic* in Manus alicujus incidere, 2.8. 4. venire, 4.12.38. *Ita princ. Inſt. de libert.* quamdiu quis in ſervitute eſt, manui & poteſtati ſuppoſitus eſt. *Hinc* Manumiſſio *dicta.* omnia manu à regibus gubernabantur, l. 1. de O. I. *ſic apud Livium*, 34. 7.8, minus filiæ, uxores, ſorores etiam quibuſdam in manu erunt? Manus ferreæ, *machinæ à comprehendendo (quod manuum officium eſt) dictæ*, 2.2.9. *Lucan.* 3.635. Hieron. epiſt. 3.3.

Marcellinus, Pompeii legatus, 3.6.9. *Videtur autem hic jungendus Lentulo, & unum ex iis faciundum corpus.* Marcellinus *enim* Lentulorum *cognomen eſt. & Appianus, de bel. Mithrid. pag.* 236, *Africam Lentulo* Marcellino *tributam affirmat, ut legendum videatur in noſtro;* Lentulus Marcellinus Libycum & Ægyptium, &c.

Cl. Marcellus *M.* opima reportat, 2. 4.5. coſ. 2.6.25. Annibalem vincit, 2.6.29. Siciliam recipit, 2. 6.33.

Marcellus *C. Claudius* coſ. 4.2.15.

Marcellus, diminutum à Marco, 1.3. 8. *Plutarchus tamen, in vita Marcelli, à Marte derivat.*

C. Marcius Coriolanus, 1.11.9. patriam oppugnat, 1.22.3.

Marcius Philippus Q. coſ. bellum cum Perſe gerit, 2.12.4.

Marcius Philippus *L.* coſ. bello ſociali, 3.18.8. *Vide etiam* P.

Marcius *C. Figulus* Dalmatas vincit, 4.12.11.

Marcomani, *pop.* 4.12.23.

Mare Adrianum. Ægæum. Africum. Hadriaticum. Ionium. *Vide ſuis quodque locis.* Mare externum, *pro Oceano Atlantico*, 4.2.76. *Plut. Cæſ. cap.* 17, *eſt* ἡ ἔξω θάλασσα. *Vide etiam* Inteſtinum mare. Mare hoſpitale, *pro placido & portuoſo*, 1.16.4. velis opertum, 2.8.2. Maris otia, portus, 1.16.4. gemitus, 4.11.5. Mare præcludunt piratæ, 3.6.1. Maria revomunt ſpolia, 4.11.7. Maria piratica rabie corrumpunt Baleares, 3.8.1.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

3. 8. 2. Maria prius Oceani, quam arma Romana, montes ſuos aſcenſura credunt Hiſpani. *proverbialis locutio*, 4. 12. 94.

Margaritæ Indicæ, 4. 12. 62.

Mariana rabies, 4. 2. 2. tempeſtas unde, 3. 12. 11.

Maritimus triumphus, *pro navali*, 2. 2. 9. Maritimum quaſi Urbis hoſpitium Oſtia, *h. e. quod mari venientia reciperet*, 1. 4. 3. Maritima, *ſubaudi* loca, 4. 12. 51.

Marius *C.* 3. 5. 4. Jugurtham vincit, 3. 1. 13. Cimbros, 8. 3. 5. nobilitati ſemper inimicus, 3.16.1. decus ſeculi ſui, 3.21. 2. multos claros viros occidit, 3. 21. 13.

Marius juvenis coſ. 3. 21. 20.

Marius ejus frater, 3. 21. 26.

Marmaricus, *qui Marmaridas vicit*, 4. 12. 41.

Marmaridæ, *pop.* 4. 12. 41.

Marmoreus portus Syracuſis, 2.6. 34. Marmorea arx, turres, mœnia, portus Cyzici, 3. 5. 15.

Mars, pater Romuli, 1. 1. 1. *Vide diverſas ſententias in libello de origine pop. Romani, cap.* 19. contendere Marte æquo, *h. e. neutro inclinante victoria*, 4. 2. 48. *ſic* ancipiti, 4. 2. 47. pari, 4. 2. 80.

Marſi, *pop.* 3. 18. 6. Vincuntur à Gabinio, 3. 18. 13.

Martius populus, *h.e. Romanus. propter Romulum Martis filium*, 3. 3. 2.

Maſiniſſa *Numida*, 2. 15. 3. avus Jugurthæ, 3. 1. 3.

Maſſicus mons, 1. 16. 5.

Maſſilia, *urbs*, 3. 2. 3. capitur à Cæſareanis, 4. 2. 25. Maſſiliæ moritur L. Cæſar, 4. 12. 42.

Maſſiva *Numida*, 3. 1. 8.

Mater Servii ſerva, 1. 6. 1. Mater Italiæ Roma, 3. 18. 5. urbium Cydonea, 3. 7. 4. *Sic Græcis eſt* metropolis, *caput provinciæ. Solin. cap. XXXVIII, de Cilicia:* matrem urbium habet Tarſum. *Adde Marcellin.* 17. 13. *tales urbes etiam* matrices *appellat Ulp. l.* 4. §. 5. *de off. procoſ.* matres provinciæ, *Impp. l. unic. C. de metrop. Beryto, lib.* 11. *Ad eum modum dicuntur &* Metrocomiæ, *tit. Cod. Ne liceat habitare Metroc.*

Matrimonia *pro uxoribus*, 1. 1. 10. *Sic apud Juſtinum:* MATRIMONII fœdus generi ſocerique concordiam tenet, 4. 2. 13. Matrimoniorum cauſſa exorta ſeditio, 1. 25.

Matrona, 1. 7. 10. Matronæ Carthaginienſes comas in tormentorum vincula conferunt, 2. 15. 10.

Matura mors, *pro opportuna*, 3.17.9. victoria, *pro celeri*, 2. 20. 7.

Maturitas, *pro conſtanti ætate, Præfat.* 7.

Mauritania, 4. 2. 65. Mauritaniæ & Hiſpaniæ litora in unum vergentia, 4. 2. 76.

Mauri, *pop.* 3. 1. 12. Maurorum equitatus, 4. 2. 34. rex, Juba, 4. 2. 65. de Mauris triumphus Cæſaris, 4. 2. 89.

Mauſoleum, 4. 11. 10. *Ita dictum fuit ſepulcrum Mauſoli, de quo Plinius,* 36. 5. *quæ appellatio poſtea ad alia quoque regia ſepulcra tranſiit, ut apud Sueton. Veſp.* 23. 9, *eſt* Mauſoleum Cæſarum. *Vide Pauſan. lib. VIII, pag.* 482. 30. *Ad eam formam etiam* Ἀντωνινεῖον *eſt in Eclogis Dionis, per Fulvium Urſinum editis, pag.* 419. *Unde haud dubia redditur Bernecceri lectio, in Sueton. Aug.* 18. 1: Num & Ptolemæium inſpicere vellet.

Maxima civitas minimæ domus diligentia contenta, 1. 6. 3.

Maxime, cum maxime, tum maxime, 2. 16. 3. *ubi citatus homo doctus, multis exemplis oſtendit vocem* cummaxime *uſurpari auctoribus, pro tum temporis, ad præſens. Adde Livinei. in Paneg. Mamertini, cap.* 22. *quod equidem non inficias eo. hoc tantum putem, non perinde omnia, quæ ſecus in auctoribus ſcripta occurrunt, reformari poſſe: cum etiam,* tum maxime *non abſurde dici, ratio & exempla demonſtrent: quorum aſſeremus, in quibus nulla tam facilis occaſio corruptionis fuit, h. e. ubi conjun-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

guntur particulæ iſtæ, tum cummaxime. *ſic Livius*, 40. 32. 1: Caſtra amiſſa eſſe, & tum cummaxime ardere. *Curt.* 5. 7. 2: Hoſte & æmulo regni reparante tum cummaxime bellum. *ubi etiam ſignificatio abit, &* cummaxime *valet, quam maxime, ſummis viribus. Poteſt igitur defendi Flori lectio*: ordinanti tum maxime Macedoniam. *quid enim illud* maxime *impediat, quo minus idem ſit ſenſus, qui apud Tacit.* 5. 10. 6: Is Macedoniæ tum intentus, Achaïam quoque curabat. *Etiam apud Livium*, 30. 33. 13: Quum maxime hæc imperator, &c. ageret. *non poſſunt niſi noſtra ex ſententia intelligi.*

edicamina impura, *pro venenis*, 2. 20. 7. *Sic Græcis interdum* φάρμακον *accipitur.*

edicus Auguſti, 4. 7. 9. Pyrrhi, 1. 18. 21.

editari expeditionem, 4. 2. 94.

edius inter Latium & Tuſcos pop. Romanus, 1. 9. 7. Medius, *pro ambiguo, quo inclinet dubitante*, 1. 3. 6. in media Gallia fuit Cæſar ante, quam ab ultima timeretur, 3. 10. 22. Media concione, 1. 9. 5. Medium tempus ſementis, 1. 11. 13. per Medias hoſtium cuſtodias, 1. 13. 16. per Media hoſtium tela, *ibidem. ſive, ut Virg. Æn.* 10. 729, denſos hoſtes.

edullus mons, 4. 12. 50.

egara *Numantinus*, 2. 18. 4.

Membra ſingula mori, 3. 21. 6.

Memmius candidatus, in ipſis comitiis interficitur, 3. 16. 4.

enenius Agrippa, 1. 23.

ens imperii imperator, 4. 3. 6. Mens mala, 2. 6. 20. *hoc ſenſu Virg. Eclog.* 1. 16: *& Æn.* 2. 55. ſi mens non læva fuiſſet; *h. e. ſi ſibi conſtitiſſet; ſi non fuiſſet abrepta in deteriora conſilia.* Mente concipere, *pro cogitare*, 1. 5. 3.

Menſis expoſita capita, 3. 21. 14. *ſic apud Valerium Maxim.* 9. 5. 4.

Menſis *Julius* ex nomine Cæſaris appellatus, 4. 2. 91.

MERCES in exitium ſuum miſera reſp. 3. 13. 4. *Sic Quintil. declam.* 6: Civis Romanus merces fio. *Similiter Cremutius Cordus, apud Senec. Suaſor. VII. Ubi de nece Ciceron.* brevi ante princeps Senatus, Romanique nominis titulus, tum pretium interfectoris ſui.

Meridianus *circulus, pro plaga ad Meridiem verſa*, 4. 12. 40.

Merula *L. Cornelius* flamen Dialis, 3. 21. 16.

Merſa vitiis, quaſi ſentina, reſp. 3. 12. 7.

Meſſana, *urbs*, 2. 2. 3.

Metapontus, *urbs*, 3. 20. 5.

Metellus *L. Cæcilius* coſ. Pœnos vincit, 2. 2. 27.

Metellus *Q. Cæcilius Macedonicus*, 3. 8. 1. coſ. Pſeudophilippum vincit, 2. 14. 5. Achæos, 2. 16. 3. Hiſpanos, 2. 17. 10.

Metellus *L. Cæcilius Numidicus* Jugurtham vincit, 3. 1. 10. exulat, 3. 16. 3: 3. 17. 3.

Metellus *Pius*, *Numidici F.* cum Sertorio bellum gerit, 3. 22. 5.

Metellus Pompeii legatus, 3. 6. 10.

Metellus *Q. Cæcilius Creticus*, 3. 7. 4. inimicus Pompeii, 4. 2. 9.

Metellus trib. pl. Craſſum diris devovet, 3. 11. 3.

Q. Metellus *Cæcilius* coſ. 4. 2. 8.

Metellus derivatum à Meto, 1. 3. 8. *Aliter tamen Feſto.*

Metus & ignavia Antonii, 4. 7. 10. METUS hoſtium diſciplinam continet, 3. 12. 2. Metus ſimulatus, 4. 9. 6: 4. 10. 3. METU belli in bellum incidere, 4. 2. 23. METU mutuo teneri, 4. 2. 13. Metu vacua Urbs, 4. 2. 21. Metus *pluraliter*, 2. 6. 43.

Micipſa *Numida*, 3. 1. 3.

Miles, *pro militibus. Vide* Sing. pro plur. Miles parce civibus, vox Cæſaris, 4. 2. 50. Miles in diſciplinam redactus à Scipione, 2. 18. 11. Milites flumen Oblivionis formidant,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

midant, 2. 17. 12. ocium increpant, 4. 2. 43.
Militaris diſciplina, 1. 3. 1.
Milvius pons, 3. 23. 6.
Minium, 4. 12. 60.
M. Minucius *Augurinus* cos. 1. 11. 12.
C. Minucius elephanti proboſcidem abſcindit, 1. 18. 9.
Minucius *M. Ruffus* Thraces vincit, 3. 4. 5.
Minucius trib. pl. 3. 15. 4.
Minæ cæleſtes, *pro prodigiis à cœlo*, 2. 8. 3.
Minus deſinere, *pro deſinere tantum*, 3. 17. 9. *Vide* Negationes duæ Minus eſt, *parum eſt*, 3. 21. 24: 4. 1 3. Minus admirabilior, 4. 2. 47. *hac pleonaſmi forma* magis gratius, *Juſtinus*, 12. 11. 2. Magis ſuſpenſiore animo, *Hirt. de B. Afr. cap. XLVIII.* ferocius magis quam conſultius, *Ammian. Lindenbrog. pag.* 207. 7. Magis clarior, *idem*, 3. 2. 7. *& l. fin. C. de jure dom. impetr.* avarius magis quam juſtius, *Sex. Ruffus, ubi de Cypri poſſeſſione. Cujuſmodi exempla plurima collegit Vechnerus, Hellenolexias lib.* 1.
Mirabilis exitu contentio, 1. 3. 4.
Mirum in modum, *pro valde, optime*, 1. 3. 2. Mira dictu res, 1. 1. 14. Mira viſa Faliſcis fides Camilli, 1. 12. 5. Miræ magnitudinis ſerpens, 2. 2. 20. Mirum dictu, 2. 1. 2.
Mirmillo, 3. 20. 12. *De hoc gladiatorum genere exacte Lipſius, Saturnalium* 2. 10.
Miſcere ingenium Græcum Italicis artibus, *h. e. probe temperare*, 1. 5. 1. *ſic Tacit. Agr.* 4. 4. Maſſiliam *vocat* locum Græca comitate & provinciali parſimonia miſtum, ac bene compoſitum.
Miſenus portus, 1. 16. 4.
Miſer Annibal, 2. 8. 6. imperator Marius, 3. 21. 11. Miſera Hiſpania inter Rom. duces diſcordiæ pœnas dat, 3. 22. 8. Miſeræ civitates inter hos & illos duces ſocietatis Rom. pœnas dant, 4. 2. 77.
Miſerabilis ſtrages, 3. 11. 8. Miſerabile funus, 3. 18. 12.
ſine Miſſione pugnare, 1. 11. 5: 3. 20. 14. *Ita Seneca, de ira*, 1. 16. 14. C. Cæſar ad pugnam vocavit Jovem, & quidem ſine miſſione. *Ubi recte Muretus.*
Mithridates *Ponticus*, 3. 5. 1: 3. 21. 6. claſſe juvatur à Sertorio, 3. 22. 4.
Mithridaticum bellum, 3. 5.
Mitigare, *pro mollire, effeminare*, 3. 3. 13.
Mittere, *pro jacere, ingerere*, 1. 17. 6; 4. 12. 5. *pro demittere*, 2. 6. 9. *pro dimittere*, 1. 16. 10. Mittere decimas, 1. 12. 10. in auxilium, 1. 3. 6. Pœnis Xanthippum mittit Lacedæmon, 2. 2. 23. Mittere bellum in compendium, *h. e. demandare paucioribus*, 1. 3. 3. Mittere deditionem ſuam ad aliquem, *h. e. legatos de deditione*, 3. 7. 5. hoſtes ſub jugum, 1. 11. 13: 1. 16. 11. vocem, *pro emittere, eloqui*, 4. 10. 7.
Modeſtia Curinii, 4. 12. 41.
Modii anulorum, 2. 6. 18.
Modulatiſſimus cantus, 2. 7. 15.
Modus, *pro forma, effigie rei. ſic* ſerpentum in Modum diſcolores vittæ, 1. 12. 7. mirum in Modum, 1. 3. 2.
Mœnia incendere, *h. e. urbes*, 3. 10. 2. *Vide etiam* I.
Mœnius *C.* Antiates vincit, 1. 11. 10.
Moles belli, 2. 6. 49: 2. 8. 3. tota belli, 3. 10. 24: tota certaminum, 2. 17. 13. ingentis exercitus, 4. 2. 58. regni, 3. 5. 14. Mole tota, *h. e. omnibus viribus*, 2. 6. 55. Moles *proprie videtur accipi pro ingenti opere ex terra, ſaxo vel materia extructo. ſic* Mole jungere regionem, 2. 2. 2. *Quomodo & apud Curtium*, 4. 2. 16. *&c. in ſimili cœpto Alexandri ſemper* moles *dicitur. Sic Hirt. de B. Afr. cap. XXVI*, moles jacere in mare.
Moliri arma, 4. 4. 3. ædem, *pro incipere ædificare. fundamenta jacere*, 1. 7. 7.
Mollis regio, *pro miti, temperata*, 3. 3. 13. *ſic* Molle cœlum, 1. 16. 4: 4. 12. 27.
Momenta trium temporum, *quaſi diceres puncta*, 2. 15. 2.

Monar-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Monarchia præferenda aliis rerump. formis, 4. 3. 6.

Monumentum fidei Saguntus, 2. 6. 4. victoriæ pulcrius, ſtans urbs, quam incenſa, 4. 12. 57.

Mons. Montes: Albanus. Alpes. Aventinus. Capitolinus. Caucaſus. Ceraunii. Chaonum. Falernus. Gaurus. Hæmus. Janiculus. Inſani. Leucates. Libanus. Magaba. Maſſicus. Medullus. Olympus. Pyrenæi. Quirinalis. Rhodope. Sacer. Sipylus. Taurus. Veſuvius. Vinnius. *Quære ſuis quoſque locis.* Mons ſaxeus, 3. 1. 15. Montes amicti vitibus, 1. 16. 5. invii perfoſſi, 2. 8. 2. Montium fiducia rebellatur, 4. 12. 59. Montibus deducti hoſtes, 4. 12. 52.

Monſtrum, *pro oſtento, omine*, 1. 7. 8.

Monſtra virtutum, 1. 10. 8. *h. e. tam raræ virtutis ſpecimina, ut pro monſtris haberi queant. ſic* miraculum audaciæ *dicit Livius, de Coclitis facto loquens*, 2. 10. 5.

MORA bellorum ſociis gravis, 4. 2. 43. Mora ſecuritatis publicæ, *h. e. per quem ſtat, ne reducatur*, 4. 9. 1. Mora non eſt, 3. 8. 1. *h. e. ſtatim.*

MORA, *h. e. diuturnitate*, corrumpitur poteſtas, 1. 9. 2. Mora comminuere hoſtem, *h. e. cunctando, bellum trahendo*, 2. 6. 28. Mora ignium, *h. e. duratio incendii*, 2. 15. 18. Moras nectere, *pro cunctari, morari*, 4. 12. 42. *Vide Savaronem, ad Sidon. epiſt.* 9. 13.

Mori juſſi, 3. 21. 25. Mori per ſingula membra, 3. 21. 26. Moriuntur etiam oppida, 1. 12. 11. *Mors etiam ſaxis marmoribuſque venit. Senec. epiſt.* 91. 19: Nihil privatim, nihil publice, ſtabile eſt: tam hominum, quam urbium fata volvuntur. Vide eundem, epiſt. 71. *Salluſt. Jug.* 2. 3. *& de Rep.* 1. 31: omnia orta occidunt.

Moribundus, 1. 23. 2. Moribundæ manus, 4. 2. 72. *Sic forte* moribundi dentes, *apud Curt.* 9. 1. 33.

Morientium imprecationes, 2. 6. 8. *Sic Amytis moriens Cambyſen exſecratur; nec fruſtra. ex Cteſiæ Perſicis, cap.* 11. mandata, 1. 9. 1. *Vide etiam* Mandata. Morientium beſtiarum morſus quammaxime mortiferi, 2. 15. 13.

Morini *pop.* 3. 10. 6. Morinus portus, 3. 10. 16.

Morituri epulis expleti, 2. 18. 12. pretioſiſſimis veſtibus induti, 4. 11. 11. Morituris non permiſſa pugna, 2. 18. 13.

Mors Cimbrarum ſpecioſa, 3. 3. 17. Pompeianorum non inconſpicua, 4. 2. 67. digna viris, *h. e. quæ ſtrenue pugnantibus obvenit*, 3. 20. 14. *eadem appellatur* pulcerrima, 4. 1. 13. voluntaria ſuppliciorum metu, 3. 19. 11. MORTEM lætum accire, dignum ſapiente, 4. 2. 70. ultra Mortem patere, *de vulneribus dictum, h. e. altius latiuſque adacta eſſe, quam requireretur ad inferendam mortem*, 2. 7. 9. in ipſa quoque Morte lacerari, 3. 16. 6. Mortes regum occultatæ, 1. 6. 2. *Adde exemplum Herodis apud Joſephum*, 13. 10. *& Joannis, regis Congi, apud Oſorium, lib.* 3, *pag.* 79.

Morſus morientium beſtiarum quammaxime mortiferi, 2. 15. 13.

Mortiferi morſus, 2. 15. 13.

in Mortuorum honorem parcere delinquentibus, 3. 5. 10.

Mos, *pro conſuetudine. ſic* More belli cremantur arma captiva, 4. 12. 9. *pro exemplo. Vide Servium, ad Æn.* 7. 377. *ſic* nullo bono more, 4. 6. 4. *pro inſtitutis, etiam legibus. ſic* More majorum conſulatum petere, 4. 2. 16. More *etiam valet, inſtar. ut* More anguium, 3. 5. 24. *h. e. ut ſolent angues. ſic* More fluminis, 4. 2. 63. gladiatorio, 3. 21. 1. ignium, 2. 2. 1. pecudum, 1. 11. 13. & in morem pecudum, 3. 8. 6. Mores, *pro inſtitutis bonis ſive malis: ſic* MORES ſeculi opibus atque divitiis affliguntur, 3. 12. 7. ipſi imperii Mores in Scauro expugnantur, 3. 1. 5. *quod dictum eſt, ſicut illud Petronii, carmine de bel. civ. verſu* 48.

Non

Non homo victus erat; ſed in uno victa poteſtas, Romanumque decus —— *pro indole, ingenio, & factis inde profectis. ſic* MORIBUS ſuis domiti ferociſſimi hoſtium, 3. 4. 7. ex Moribus cognomen datum Tarquinio, 1. 7. 1.
Moſa, *fl.* 4. 12. 26.
Moſula, *fl.* 3. 10. 14.
Motus Rom. domeſtici, 3. 12. 14.
Movere *dicitur, qui cum exercitu proficiſcitur, quod caſtra moveat*, 2. 8. 8. Movere *etiam de tempeſtate dicitur. ſic* in Hiſpania ſe movit Punici belli tempeſtas, *h. e. cœpit in Hiſp.* 2. 6. 9. repetitione Lyſimachiæ, veluti ſidere, mota Aſiatici belli tempeſtas, 2. 8. 8. Movere agris, *pro pellere*, 3. 14. 6. urbem loco, *pro transferre in alium locum*, 2. 15. 6. Movere res, *pro turbare*, 3. 17. 9. *ſic* Movetur Theſſalia, 4. 3. 3.
Mucii *C. Cordi Scævolæ* virtus, 1. 11. 5.
Q. Mucius Scævola pontifex, 3. 21. 21.
MULIERIS imperio perire, indignum, 2. 5. 3. Mulierum Cimbrarum feritas, 3. 3. 17. item Alpinarum, 4. 12. 5.
Multare aliquem exulatione, 1. 22. 3. morte, 1. 26. 7. cupiditas Craſſi ſtrage exercitus multata, 3. 11. 2.
Multus, *pro aſſiduo, diligente*, 4. 2. 50. *Ita Ovid. Triſt.* 4. 10. 128: —— in toto plurimus orbe legor. *Salluſt. Jug.* 96. 3: ad vigilias multus eſſe. *&* 84. 1: tum vero multus atque ferox inſtare. *Cicero offic.*, 2. 18: multus in laudanda magnificentia. *Nazar. in paneg. Conſtant. cap.* ſæviſſimo hoſti multus inſtares. *Vide Douſæ præcid. in Arbitr.* 3. 1. MULTAM eſſe cædem non decet, etiamſi juſta ſit, 4. 6. 6.
Mulucha, *urbs*, 3. 1. 14.
Mummius *L.* Achæos vincit, 2. 16. 4.
Munda, *urbs*, 4. 2. 87. obſidetur, 4. 2. 85. non oſtenditur in triumpho Cæſaris, 4. 2. 89.
Munerator, qui munera edit, 3. 20. 9. *Auguſtus, apud Quintilian.* 8. 3. 22, Munerarium *primus dixit. quo vocabulo deinde uſus Seneca, controv. IV, proœmio epit.*
Municipalia prodigia, 3. 18. 6. *Vide* P.
Municipia Italiæ ſplendidiſſima ſub haſta vendita, 3. 21. 27.
Munitiones novæ urbis ſanguine Remi conſecratæ, 1. 1. 8.
Munus gladiatorium, *pro ſpectaculo*, 3. 3. 21.
Murmur fleti, 2. 8. 9.
Muſulanii, *pop.* 4. 12. 40.
Mutina, *urbs*, 3. 20. 10. obſidetur, 4. 4. 4.
Mutinenſe bellum, 4. 4.
Murus triplex Carthagine, 2. 15. 11. Syracuſis, 2. 6. 30. nullus Numantiæ, 2. 18. 2.
MUTUO metu tenentur potentes, 4. 2. 13. vulnere ſuper hoſtem exſpirare, 1. 11. 8. MUTUIS viribus in ſuum quiſque decus nititur, 4. 2. 12.
Myndus, *urbs*, 2. 20. 4.
Myoparones, *navigia piratica*, 3. 6. 4.
Myſi, *pop.* 4. 12. 3. vincuntur à Craſſo, 4. 12. 14.

N.

NAbis *Lacedæmonius*, 2. 7. 12.
Nar, *fl.* 1. 15. 2.
Naſcens Italia, *h. e. incipiens*, 2. 6. 51.
Natalis ſoli amor, 1. 1. 5.
NATURA gentium locorumque diverſa, 3. 10. 6.
Navalia, *Ital. arſenale*, 4. 2. 59.
Navale bellum, 1. 11. 10: 3. 10. 5.
Navigare *dicitur* bellum, 2. 2. 17. *Vide* B. *ſic* ordo victoriarum, 2. 8. 1.
Navigium ſpeculatorium, 4. 2. 37.
Naves Antonianæ, 4. 11. 5. Venetorum, 3. 10. 5. Navium inopia rates factæ, 4. 2. 32. Naves equi marini, 2. 2. 35. *In pugna ad Actium* erant Cæſariani equitibus ſimiles, modo irruentibus, modo ſe recipientibus, eo quod appellere ſubinde, ac retro abducere naves ipſi ſuas tantum poterant. *ſcribit Dio, ſine libri* 50. *hoc*

hoc autem eſt, ad ſimilitudinem equeſtris pugnæ, *ut noſter loquitur: nempe* ſumptis tergis & redditis, *ut Salluſtius Incert.* 5. 24. *aut* frontis & tergi vice, *ut Tacitus*, 6. 35. 3. *Sic veterum Impp. decretis equites exercebantur*, ut ad equeſtrem meditationem interdum ſequerentur, interdum cederent. *Vegetius*, 1. 27. *Apud Livium*, 31.35.3: Credidere regii genus pugnæ, cui aſſueverant, fore; ut equites invicem inſequentes fugienteſque, nunc telis uterentur, nunc terga darent. *Ex quibus intelligas, quid ſibi velit idem auctor*, 22.42.1, *cum pugnatum ad Cannas ſcribit* minime equeſtris prælii more.

aufragium Romanorum, 2. 2. 31. improbam claſſem naufragio caſtigat Oceanus, 3. 10. 17. Naufragio claſſes cædit Oceanus, 4. 2. 75. Naufragium belli, *pro clade*, 4.11.7. *ſic* Naufragia ſua latius trahere, 1. 13. 19. *ita*

aufragæ partes, *victæ*, 4. 2. 64.

auticus populus Rhodii, 2.7. 8. *Hodie in Batavos competeret.*

e quid deſit, 4. 2. 52. *Ita Plin.* 36. 15. *ubi de domo Neronis.* malis, 3. 19. 6. turpitudini, 2. 19. 5. *Sic Velleius*, 2. 26. 2. Ne quid uſquam malis publicis deeſſet. *Ita Juſtinus.*

eapolis, *urbs*, 1. 16. 6.

ebuloſus dies, 3. 3. 15.

ec magnus, 4. 10. 3. Nec opinatus, 3. 5. 25.

ECESSITAS virtutem auget, 3. 3. 8.

ectere moras, 4.2. 42. *Vide etiam* M.

efas, *pro ſcelere, facinore. ſic* Nefas corruptæ legationis, 3.1. 6. Horatii legibus citatum, 1.3. 6. inchoatum perficitur, 3. 1. 5. *Interdum cum exclamatione interjicitur orationi. ut* cum ſociis (nefas!) dimicatum eſt, 3.19.1. *quod putabant etiam factum*, 4. 2. 81. *minus recte.*

egationes duæ non ſemper affirmant, *ſic* 3. 17. 9. minus deſierunt, *pro deſierunt tantum. cujus rei exempla conquiſivit Nonius in* Duæ negationes. *quomodo etiam putem defendi poſſe vulgatam olim lectionem Ovidii, de arte*, 1. 1. 3: Quod ſi nulla tibi non ſit legiſſe voluptas.

Negatus triumphus, *non autem pernegatus*, 2. 11. 2.

Nemeæ ludi, 2. 17. 14.

Nemus Aricinum, 1. 11. 8. Nemora odorata, 3. 5. 29.

Neoptolemus, Archelai præfectus, 3. 5. 8.

Tib. Nero, Pompeii legatus, 3. 6. 9.

Nertobriges, *pop.* 2. 17. 10.

Nervus reip. ærarium, 3.13.4. *Hæc ipſa verba à noſtro mutuatur Barclaius, Arg. lib.* 4, *in verbis Poliarchi ad Hyanisben.*

Neſcio quid, 4. 2. 78. *forma locutionis uſitatiſſima.*

Neutra paſſive uſurpata. *Præf.* 8. *Vide etiam* Decoquere.

Nex, *pro morte nec-violenta*, 3. 23. 7.

Nicephorum, *urbs. Scribendum* Nicephorium, 3. 11. 4.

Nicomedes Bithynicus, 3. 5. 3. Bithyniam recipit, 3. 5. 12.

Nihil aliud quam, *pro tantum*, 4.2.80. Nihil non, *h. e. omnia*, 3. 22. 9. Nihil tale metuens, 4. 12. 34.

Nilus, *fl.* 4. 2. 88.

Nimium quantum, *apud Florum. Salmaſius in hiſt. Aug. pag.* 54. *col.* 2. *D.*

Nimbus lapidum & ſaxorum, *h. e. denſe conjecta ſaxa inſtar imbris*, 3. 8. 4. *ſic* velut nimbus erumpunt Parthi, 4. 10. 3. Nimborum in modum tela fuſa, 3. 11. 8. *Hoc locutionis genere Scriptura ſacra utitur. Sic apud Virg. Æn.* 12. 284: Tempeſtas telorum, ac ferreus ingruit imber. *Vide etiam* Procella.

Nimius, *pro intolerabili*, 3. 15. 3. *Sic Horatius*, 2. 12. 6, nimium mero. *& apud Velleium*, 2.31: *Catulus Pompeium* nimium liberæ civitati *dixit.* NIMIA felicitas cladis cauſa, 3.12.7. NIMIA potentia movet invidiam, 4.2.8. NIMIA proſperorum

rorum continuatio ſuſpecta, 4. 2. 79. NIMIÆ opes cupidinem dominandi pariunt, 3. 12. 13.

Niſi, *pro non niſi*, 1. 12. 8.

Nivalis dies, 2. 6. 12.

NOBILIUM ſcelera gravius ferimus, 3. 21. 2.

NOBILITAS ſua populos ad rebellandum incitat, 2. 12. 2. Nobilitas, *pro nobilibus*, 3. 13. 4: 3. 16. 3: 3. 17. 5.

Nocturna dimicatio, 3. 5. 23. imago, *pro ſomnio*, 4. 2. 45. *Vide etiam* I.

Nodus publicæ ſecuritatis, *h.e. qui eam impedit, quaſi nodus obnexus*, 4. 9. 1. Nodum *autem, &* moram, *conjungit imitatione, ut opinor, Virgilii, qui* pugnæ nodumque moramque, *Æn.* 10. 428, *dixit. unde & Prudentius, in Hamartigenia, verſu* 275.

Nola, *urbs*, 2.6. 29. occupatur à Spartaco, 3. 2. 5.

Nomen Vercingetorigis quaſi ad terrorem compoſitum, 3. 10. 26. Nomini induere captum oppidum, 1. 11. 9. *Vide etiam* I. Nomine mutato imperium à regibus tranſlatum ad coſſ. 1. 9. 1. Nomine ipſo Punici maris deficiunt quidam, 2.2. 17. *Vide etiam* P. Nomine unum, bellum Tarentinum, victoria multiplex, 1. 18. 1. Nomen, *pro fama, opinione*, 3. 10. 19. *ita* bellum Macedonicum Nomine amplius, quam ſpectatione gentis fuit, 2.7.3. *Sic Juſtinus.* Nomen, *pro gloria*, 3.5. 21. Nomine cladis, *h. e. ob cladem*, 1. 13. 18. *Ita* Nom. virtutis, 2.18. 1. NOMINA magna acquiſiiſſe, in ſpeciem imperii decorum, 3. 12. 4. in Nominibus etiam momenti multum ad favorem, 3. 19. 6. *Illuſtre exemplum in Regilliano Trebellii Pollionis. Aliud de duabus ſororibus Blanca & Vraca, apud Joannem Huartum, in ingenioſiſſimo ingeniorum examine.*

Norbanus Q. cos. 3. 21. 18.

Norici, *pop.* 4. 2. 3, & 4.

Norici Alpium tumuli, 3. 3. 18.

Noſcere, *pro noſſe*, 1. 8. 6: 4. 7. 1. *ſic* cognoſcere, *apud Sidon. epiſt.* 9. 6. *ubi vulgo legitur*; Viguit pro dilectiſſimo noſtro (quid loquar nomen, perſonam? Tu recognoſces cuncta) apud Chriſtum, &c. *Editio Baſil.* Virg. p. d. noſtro quidem loquor, nomen, perſona. Tu recognoſces cuncta apud Chr. &c. *Scripſerim*; Virg. p.d. noſtro (quid enim loquar nomen perſonæ? tu recognoſcis cuncta) apud Chr. &c.

Notare nomen epiſtolæ, 2. 12. 10. *Vide etiam* E.

Novacula cotem ſecat Tarquinius, 1. 5. 4.

Noviſſime, *pro ad extremum*, 1. 10. 2: 1. 13. 17: 2. 18. 2, & 14: 3. 19. 8: 4. 2. 81, & 91: 4. 10. 8. *Agellius*, 10. 11, *ſcribit, Ciceronem hoc verbo noluiſſe uti*: ſed falſum eum animadvertit magnus ille *Cujacius*, 3. *obſervat.* 36. *Item Beroaldus, ad Suet. Caſ.* 83. 3.

Noviſſima conjuratio Galliarum, *h. e. ultima*, 3. 10. 20.

NOVITAS rei terret, 2. 2. 4.

Novitas vulneris, *h. e. inſolentia, vulneris forma non uſitata*, 4. 2. 46. *ſic* Novi generis edictum, 3.21. 3. Nova cædes, *alia præter eam quam jam commiſerat*, 3. 16. 6.

Nox concubia, 4. 2. 37. *à concubando, quod omnia animalia tum cubent & dormiant. Ennius*, Qua Galli furtim noctu ſumma arcis adorti Concubia ——.

Nuceria, *urbs*, 3. 18. 11. occupatur à Spartaco, 3. 20. 5.

Nudo pede ſacra comitantur Veſtales, 1. 13. 12. Nudum imperii latus, *h. e. indefenſum*, 3.5.4. *Vide etiam* L.

Nullius, *pro nullius rei*, 1. 26. 6. *ita* Nullo magis exprimi poteſt, 3. 10. 13. *Sic Horatius, in arte, verſu* 329: præter laudem nullius avaris. *Sic etiam* ullius *voce uſus Livius*, 2. 59. 3, Nemo ullius niſi fugæ memor. *obſervaverat iſta & Vinetus. Sic* Nullis obſtantibus, *Lucan.* 3.364. Nullius incommodo, *Victor de Cæſare, cap.* III. *Marcellin.* 17. 12. *Sen. de benef.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

benef. 2. 26. 1, Nullo magis Cæſ. Auguſtum demeruit.

uma Pompilius, rex Romanorum, 1. 2. Janum Geminum cludit, 4. 12. 64.

umantia, *urbs*, 1. 11. 9: 2. 17. 1. everſa, 2. 18. Numantiæ excidium, 3. 12. 3.

amantini, 2. 17. 13.

umero rotundo uſi auctores, *Præfat.* 1, *&* 5: 1. 12. 2. *Sic Plinius*, 36. 15, Nongentorumque annorum dociles ſcrutari vias. *& hoc quidem in collectione ſeu recapitulatione quadam. ſecus enim ubi certum aliquod factum ſuo tempori reddere volunt.*

uminum contumacia, *de diis, Jovi non cedentibus*, 1. 7. 8.

umida, *h. e. Jugurtha*, 3. 1. 15.

umidæ, *pop.* 2. 15. 3.

umidia ſubacta, 3. 1.

umitor, 1. 1. 4.

umitorius uncis trahitur, 3. 21. 15.

uncius cladis vix relatus, 3. 11. 10. *Cicero pro L. Manil. cap.* 9: Tanta clades, ut eam non ex prælio nuncius, ſed ex fama rumor afferret. *Livius*, 4. 10. 4: Vix nunciis cædis relictis: *&*, 27. 51. 8, Superſint aliqui nuncii, & hoſtium cladis, & noſtræ virtutis. *Juſtinus*, 1. 8. 12: Ne nuncius quidem tantæ cladis ſuperfuit. *Adde Zwingeri theatrum, pag.* 512. f. 1. *Paneg. Maximian.* 5. f.

Nuncii victoriæ Caſtores, 3. 3. 20.

Nunciorum artificioſa celeritas, . 3. 20.

ncupare vota in Capitolio, 1. 11. 7.

per, pro aliquammultis annis, 4. 2. 2. *Ita Plinius*, 35. 50: fuit & nuper, *h. e. ante annos plus minus decem. Nam de Neronis temporibus loquitur, cum ipſe ſub Veſpaſianis ſcriberet. ſic Livius*, 4. 15. 4. *Seneca, de benef.* 4. 30. 2. Cinnam nuper, quæ es ad conſulatum recepit? nuper, *h. e. ante annos circiter* L. *Cinna quippe cos. fuit anno V. C.* DCCLVII *Seneca, de benef. ſub Nerone ſcripſiſſe putatur. Ita* modo *de* CX *annis dixit Cicero, Offic.* 2. 21. *& de aliquot ſeculis Arnobius, lib.* 1, *pag.* 7. *Livius*, 9. 17. 6. ſicut Magnum modo Pompeium. *at certe ſcripſit hæc Livius annis utique aliquot poſt pugnam Actiacam, ut ex ipſo*, 1. 19. 3, *apparet: ſed ab ea pugna retro ad Pompeii bellum colliguntur anni* XVIII. *Vide etiam Berneccerum ad Juſtin.* 38. 6. 6. *Scias autem hæc ita non reperiri nude poſita, ſed ſemper in comparatione vetuſtiorum: quomodo & ea quæ reipſa magna ſunt, cum majoribus collata, parva dicimus.*

Nutare in fugam, *h. e. inclinare in fugam*, 3. 10. 4.

Nutriti à feris, 1. 1. 3. *Vide etiam* Feræ.

O.

OBducere caſtra hoſtilia vallo, 4. 2. 39.

Obequitare, 4. 2. 50.

Obligare quaſi mediterraneis agris, 3. 6. 14. *Hoc vocabulo videtur uſus, ut Plautus, Menæchm.* 1. 1, vinciendi *verbo. Nam Pompeius piratis agros dederat, quibus tolerare vitam poſſent.*

Obliquus adverſus potentes, *h. e. iniquus potentibus*, 4. 2. 9.

Oblitus rubigine enſis, 4. 2. 32.

Oblivionis flumen, 2. 17. 12.

Obnoxius, 4. 4. 2. *ita Livius*, 42. 46. 3. *Ovid. Am.* 2. 2. 17. *Vide Agellium*, 7. 17. *Plaut. Bacch.* 5. 2.

Oborta tempeſtas, 1. 1. 17. *h. e. forte exorta, hanc enim vim quandoque in compoſitionibus habet* ob *particula. ſic apud Livium*, 23. 19. 10, obnata ripis ſalicta.

OBREPERE non eſt ex arte ducis, 4. 10. 2.

Obrogare, *pro intercedere rogationi*, 3. 15. 4: 3. 17. 8.

Obruere amnem ingeſta ſilva, 3. 3. 12. incendium, 3. 21. 9.

Obſcœna contumelia, *pro turpi & pudenda*, 1. 18. 5.

Obſcuritas generis, 3. 1. 13. ad altiora nitenti obſtaculo, 1. 6. 1. *Cicero, de orat.* 2. 52: Invident homines maxime paribus, aut inferioribus,

cum

cum ſe relictos ſentiunt, illos autem dolent evolaſſe.

Obſervare portam, 3. 6. 10. *Hoc ſenſu* ſervare *eſt*, 4. 12. 70. *& apud Livium*, 23. 19. 10.

Obſides dati Porſenæ à Rom. 1. 10. 7. feminæ, 1. 10. 7. duci jubentur, 3. 21. 27. Obſidibus aſtringere, 4. 12. 52.

Obſeſſor ipſe obſidetur, 4. 2. 27.

Obſidere, *pro occupare, inſidere*, 2. 17. 4.

ab Obſidione excutere hoſtem, 2. 6. 29.

Obſidium, *pro obſidione*, 2. 2. 21: 2. 6. 5, *&* 36: 2. 16. 4: 4. 12. 50. *utuntur hoc vocabulo* Tacit. 3. 39. 2. *& Agell.* 15. 21. *ubi male notatur in editione Colonienſi, Agellium hoc nove dixiſſe. Ad eam formam eſt* colluſium, *pro colluſione, in l.* 8. § 1. *Mandati.*

Obſidius, Frentanæ turmæ præfectus, 1. 18. 7. *Eſt autem nomen hoc quale* Auxilius, *in quem ludit Auſonius, Epigr.* 128. *ſic* Adjutorius *eſt in vet. inſcript. apud Gruter.* 3. 7. Alimentus, *apud Liv.* 21. 38. 3. Sarmentus, *apud Quintilian.* 6. 3. 48.

Obſtrepere actis alicujus, *h. e. ea ſuggillare, eorumque reſciſſionem ſuadere*, 4. 2. 9.

Obſtricta gemmis veſtis, 4. 11. 3.

Obterere. Uno prælio Pharnacem Obtrivit Cæſar, 4. 2. 63.

Obtorta gula, 3. 17. 8. obtorto collo in jus trahi, *Hieron. Epiſt.* 2. 9.

Obundatio fluminis, 4. 2. 27.

OCCASIO invitat ad facinora, 3. 5. 4: 4. 1. 1. Occaſione rei bene gerendæ invitatus, *Epit. Liv.* 8. 9. in Occaſionem arripere aliquid, 4. 2. 84.

Occidere, *antepenultima brevi, h. e. cadere, perire*, 4. 8. 1.

Occupare, *pro prævenire, præcipere. ſic* Occupare fugam alicujus ferro, *eſt cædere priuſquam fugiat*, 3. 11. 9. Occupare manu mortem, 4. 2. 83. *h. e. præcipere, priuſquam inſeratur ab inimicis. Hoc ſenſu* Occupare ferrum, 4. 11. 9. Occupare *enim eſt priorem aliquid facere, ut explicat Cato apud Agell.* 7. 3: Id nos priores facere occupabimus. *Sic Plin. paneg. cap.* 10: occupavit, primuſque fecit, quod omnes facturi erant. *Ita Curtius*, 8. 6. 7: Cum aprum telo occupaſſet, quem rex ferire deſtinaverat. *Statius, Thebaid.* 10. 666: I precor, accelera, ne proximus occupet Æmon. Occupare, *pro ſubito ſupervenire alicui, quomodo deprehendere dicimus*, 3. 10. 22. *Adde Juſtini Indicem, Curt.* 3. 1. 19.

Occurrere venienti bello, 4. 11. 4.

Oceanus omnia cingens, 1. 13. 5. furorem civium caſtigat, 4. 2. 75. claſſes naufragio cædit, *ibidem: &* 3. 10. 17. Oceani effigies aurea in triumpho Cæſaris, 4. 2. 88. maria, 4. 12. 49. ora, 3. 17. 7: 3. 6. 8. oſtium, 4. 2. 75. cum Oceano major, quam cum navibus, rixa, 3. 10. 5.

Ocriculum, *urbs*, 3. 18. 11.

Cn. Octavius trib. pl. 3. 14. 5.

Cn. Octavius cos. 3. 21. 9.

Octavius *M.* Pompeii legatus, 4. 2. 31.

Octavius Cæſar. *Vide* Auguſtus.

Oculi cauſſarum patronis eruti, 4. 12. 37. Oculi militum ardentes, 1. 16. 12. *Sic apud Homerum, Iliad.* 15. 607: *Hectori* fulgebant oculi torvis ſub ſuperciliis. Oculos Numantinorum Romani non ferunt, 2. 18. 5. Oculos Cæſaris tentat Cleopatra, 4. 11. 9. *h. e. tentavit utrum & Cæſarem in amorem ſui perlicere poſſet, ut alios:* tentavit *igitur* oculos, *quod nempe* —— ſint in amore duces. *hinc illud Alexandri apud Plut. in vita, cap.* 36: Magni dolores oculorum Perſides. Oculos publici doloris ferre (*Curtius*, 9. 7. 25, conjectum oculorum *vocat, Ital. occhiate*), 4. 7. 6. Oculi Jovis cruore reſperſi, 3. 21. 16. *vult dicere, Merulam velut in conſpectu Jovis cecidiſſe.*

ODIA partium non finiuntur cum bello, 4. 2. 7.

Odores, *pro odoramentis*, 4. 11. 11. *Sic Columella*, 12. 20. *Tac.* 3. 2. 2. *ſic* Colores *ſupra*; *&* Sopores *pro ſoporiferis*;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

riſeris, apud Senec. de benef. 5. 13. 5.
Enomaüs gladiator, 3. 20. 3.
ficinæ armorum, 3. 15. 10.
ficia, *pro opiſiciis, & aliis artibus*, 1. 6. 3.
focare fauces, 2. 11. 6. *h. e. ſtrangulare.*
bia, *urbs*, 2. 2. 16. *Vide Val. Max.* 5. 1. 2.
eo ſe fovere, 2. 6. 12. *hoc enim conferre putabant ad robur corporis. hinc* recreans membra olei liquor *eſt apud Plinium*, 12. 1. 4. *& apud Plut. Alex. cap.* 101, *vates reſpondent*: ad labores, à deo datum hominibus oleum, lenimentum. *Hinc ille creber uſus in gymnaſiis, &c.*
ympos, *urbs*, 3. 6. 5.
ympus, *mons*, 2. 11. 5.
nen everſionis, 1. 12. 7. victoriæ, 2. 6. 39. Omen accipere. *Vide A.* Omina ex ſimilitudine rerum interpretationem capiunt, 1. 7. 8.
ninoſæ voces vitatæ, 3. 11. 3.
nnis, *pro toto*, 3. 18. 5. *Sic* cuncta mœnia, *Salluſt. Jug.* 57. 2. *Contra* totus, *pro omni reperitur, ut apud Apulei. lib.* 10: Toti nunc judices ſententias ſuas pretio nundinantur.
eris nudatus portus, 2. 15. 11. *Hoc ego non ſatis capio. forte* operæ *pro operibus ponuntur: forte vitium in ſcriptura eſt, & legendum* operibus: *ſicut apud Caſ. de bel. Gall.* 2. 6: Muruſque defenſoribus nudatus eſt. *forte* nudare operis *dicitur, ſicut* liberare culpæ *apud Livium.*
eræ pretium, *Præfat.* 3.
ertus catenis, 3. 1. 17.
es Albæ Romam tranſlatæ, 1. 3. 9.
otius mundi Oſtia receptæ, 1. 4. 3.
privatæ in medium collatæ, 2. 6. 24.
Opibus ſuis fretus Antiochus Annibalis conſilia deſpicit, 2. 8. 6.
OPIBUS aggredi invictum armis, 3. 1. 2. Opes, *pro potentia*, 2. 18. 1: 4. 2. 14. *Ita Juſtinus.*
imius *L.* coſ. 3. 15. 5.
ima ſpolia. prima, 1. 1. 11. ſecunda, 1. 12. 9. tertia, 2. 4. 5. Opima, *pro ſpoliis egregiis aliis, laxiore ſignificatu*, 2. 17. 11. *Dicuntur autem fere* Opima, *non addita voce ſpoliorum, intellecta tamen: ita Seneca, Herc. Fur. verſ.* 48: Opima victi regis ad ſuperos refert.
Opitergini, *pop.* 4. 2. 33.
Oportere. quod ſub gladiatore duce Oportuit, 3. 20. 14. *Plautus, Rud.* 2. 2. 7, *exprimit*, ut æquum eſt.
Opportunus injuriæ, 4. 4. 2. *Ita de Adherbale Salluſt. Jug.* 9. 3.
Opprimere conſilia, 4. 12. 55. *Juſtini eſt* diſcutere.
Oracula, 1. 1. 8.
OPULENTIA parit egeſtatem, 3. 12. 12.
Opulentiſſimus, *pro ditiſſimo*, 1. 21. 1. *ſic* Opulentiſſima præda, 2. 2. 2. urbs, 2. 16. 7. Opulentiſſimæ gentes, 1. 18. 25.
Opus, *pro* κτίσματι, *ſtructura quacunque. ſic* Opus Julii Alba, 1. 1. 4. Lacedæmoniorum Tarentus, 1. 18. 2. *pro labore quocunque; ut officiis membrorum*, 1. 23. 2. *laboribus militaribus, ad uſum militiæ pertinentibus; ſic* Operibus attriti ignavi milites, 2. 18. 10. *Quod & Sylla fecit apud Plut. in vita, cap.* 33. *labore ruſtico*, 1. 11. 13. Opera, *pro rebus geſtis. ſic* Opera gerere, *pro res gerere*, *Præfat.* 1. *Ita Vellei.* 2. 106. 1: Quanti voluminis opera geſſimus? *Hoc ſenſu* divina opera Cæſaris *reperias apud Val. Max.* 9. 2. 4. *& eundem*, 3. 2. 24: C. Cæſar non contentus opera ſua Oceani claudere litoribus.
Orbis imperium ſocietate trium principum occupatur, 4. 2. 12. Orbis poſſeſſor pop. Romanus, 3. 13. 2. Orbis terrarum viribus fultus pop. Rom. 2. 18. 16: 4. 3. 8. *Intelligenda autem hæc de* Orbe Romano; *ut diſtinguit l.* 17. *de ſtatu hom. & Marcellinus*, 19. 3. *f.* 26. 10. *p.* 26. 12. *minus igitur vere Dionyſ.* 1. 3. 4.
Orbis alter Britannia, 3. 10. 16. Orbe toto diviſa Britannia, 3. 10. 2.
Orbis imperium paribus votis ac viribus Romanus & Pœnus agitant, 2. 2. 3. *Polybius*, 1. 64: Obſervari poteſt, ambas haſce reſp.

Tt pares

pares animis inter ſe fuiſſe: tum audacia in ſuſcipiendis conſiliis; tum magnanimitate; maxime autem de principatu contentione obſtinata.
Orchomenos, *urbs*, 3. 5. 11.
Ordinare imperium, *conſtituere remp.* 4. 3. 5. provinciam, *formare, ſtatum ei aliquem imponere*, 2. 16. 3: 4. 2. 22. *Curtius*, 7. 3. 5: gentem Evergetarum ordinavit. remp. 1. 1. 16: 1. 6. 3: 4. 7. 5. *ſic* Ordinatis omnibus, 4. 2. 36. Ordinare ſub ſignis, *h. e. componere per ſigna*, 3. 19. 9.
Orgiagontis uxor, 2. 11. 7.
Oricum, *urbs*, 4. 2. 37. vaſtatur, 4. 2. 41.
Oriens, 2. 8. 2. ſuetus regibus, 2. 20. 4. *Sic Plut. Ant. cap.* 113. *Orientales vocat* homines ſervire aſſuetos, & regnari quærentes. Orientis totius robur in partibus Pompeii, 4. 2. 5.
Oriundus, *qui originem habet*, 1. 5. 1.
Ornamenta Tarquinii pop. Romano dignitatem addiderunt, 1. 8. 5.
Orodes *Albanus*, 3. 5. 28.
Orodes, *Colchus*, 3. 5. 28.
Orontes, *fl.* 4. 9. 5.
Os cauſſidici ſutum, 4. 12. 37. ſub ipſo Ore Urbis, *h. e. in conſpectu*, 2. 15. 7. *Ita Salluſt. Incert.* 4. 10. Quo cupidius in ore ducis ſeſe quiſque bonum & ſtrenuum oſtentantes. *Item Jug.* 31. 12. incedunt per ora veſtra magnifici. *Ita Juſtinus*, in Ora mittere, *h. e. in faciem*, 4. 12. 5. in Ora avarorum, aurum; crudelium, ſanguis infuſus, &c. 3. 11. 11. Ora Oceani, *pro oſtiis*, 2. 17. 7. & Ponti, 3. 6. 8. *Sic Tacitus*, 2. 6. 8.
Oſca, *urbs*, 3. 22. 9.
in Oſſibus capitum bibere, 3. 4. 2.
Oſtentare, 3. 5. 7. *Hoc verbo fortaſſis uſus Tacitus*, 1. 16. 1. Oſtentata ſpe pacis, 3. 21. 9.
Oſtia, *urbs*, 1. 4. 2. diripitur, 3. 21. 12.
Oſtium Oceani, 4. 2. 75. Tiberinum, 3. 9. 5.
apud OTIOSOS facilis invidia, 4. 2. 8.
Otia maris, portus, 1. 16. 4.
Ovatio pedeſter triumphus, 3. 19. 8. *Symmachus tamen, epiſt.* 10. 22, *equo vectos ſcribit Ovantes: ſicut & Servius, ad Æn* 4. 543.
Oxybii, *pop.* 2. 3. 5.

P.

P & Ph ſæpius mutant invicem, 4. 11. 10.
Pacare, *pro ſubigere, domare, Præfat.* 7: 4. 2. 1: 4. 12. 61. *Hoc ſenſu* Pacare ſilvas, *Horat. epiſt.* 1. 2. 45.
Pacorus, *Parthus*, 4. 9. 4. interficitur, 4. 9. 6.
Pactio, *pro pacto convento*, 4. 12. 24 *pro induciis*, 4. 12. 64.
Padus, *fl.* 1. 13. 5: 2. 6. 10.
Peninſula, 4. 2. 59.
Palantes, *h. e. diſperſi*, 1. 17. 5.
Palatinus mons, 1. 1. 6.
Pales Paſtoria, 1. 20. 2.
Palladium, 1. 2. 3.
Palmatæ tunicæ, 1. 5. 6.
Paludamentum Cæſaris in fluctibus relictum, 4. 2. 59. Paludamentorum apud Rom. origo, 1. 5. 6.
Palus Capreæ, 1. 1. 16. in Paludes diffugiunt Germani, 3. 10. 14.
Paluſtria virgulta, 2. 6. 13.
Pamphylium mare, 3. 6. 11.
Panares, *Cretenſis*, 3. 6. 7.
Panis uſus ignotus Cimbris, 3. 3. 18. Panes in ſumma fame in hoſtes conjecti, 1. 13. 16. *Adde Cæſar. de bel. civ.* 3. 48.
Pannonii, *pop.* 4. 12. 3. vincuntur à Vibio, *vel potius* Tiberio, 4. 12. 8.
Panormus, *urbs*, 2. 2. 12, *&* 27.
Papaverum eminentia capita decuſſa, 1. 7. 6. *Vide etiam* Eminentiſſimus.
Papirius *L. Curſor* Samnites vincit, 1. 16. 12.
Papyrii Samnitium domitores, 1. 16. 8.
Paratonium, *urbs*, 4. 11. 9.
Par debitum poſcit fortuna, 4. 2. 35. *deducta locutio à gladiatoribus, qui ita comparabantur. Vide Ind. Juſt. in eo verbo. ſic Lucan.* 7. 695. —— par, quod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

quod ſemper habemus Libertas & Cæſar ——. *Ita* Par calamitatis, 2. 2. 23. Par omnibus pop. Romanus, 1. 17. 1. Par orbi terrarum, 2. 1. 1. ſic Alexandro par Manlius Torquatus, *Liv.* 9. 17. 11. *Vide etiam Juſtinum.* Par *pro æquali. ſic* Parem non fert Pompeius, 4. 2. 4. inter PARES crebra æmulatio, 2. 17. 4. Pari clamore & impetu, *ac ante trepidatione*, 1. 13. 14 Pari vecordia, *ac ante veneratione. ibid.* Pari tumultu atque terrore, *ac ante frater*, 3. 15. 2. Pari temeritate, *ſicut aſtutia*, 2. 17. 14. Pari *cum Numa* ingenio Ancus, 1. 4. 1. Pari robore comminuti Albani Romanique, 1. 3. 3. *Confer Salluſt. Jug.* 79. 4. Pari audacia & venit Romam, & competitorem imperii conficit Jugurtha, 3. 1. 8.

Parce civibus, *vox Cæſaris*, 4. 2. 50.

Parce ferro, *vox Annibalis*, 2. 6. 17.

PARCENTIS major gloria, 2. 17. 10: 4. 12. 57.

Parens Romæ Alba, 1. 3. 9. Parens frugum Athenæ, *h. e. inventrix*, 3. . 10. Parens Italicorum quorundam Roma, 3. 18. 5. *Hoc loco* Parens, *ſi recte capio, valet propinquam, conſanguineam.* Roma *dicitur* Italiæ mater & parens, Mater *ad Colonias pertinet:* Parens *ad reliquas urbes, nationeſque. Hoc ſenſu* parentes *hodieque pro conſanguineis efferunt Galli, Hiſpani, Itali: quod & Latinum eſſe oſtendit exemplum Curtii*, 6. 10. 30. *Apuleii, pr. lib.* 2: Quin, inquit, etiam ipſe parentem tuam accedis & ſalutas; *& lib.* 3, Rogat te, ait, tua parens Byrrhæna. *Petron.* cruciarii unius parentes. *Adde Hotomani verba feudalia: Liv.* 34. 32. 10.

Parentalia fercula, 4. 2. 69.

Parentare Manibus alicujus, *h. e. juſta exſolvere*, 2. 6. 8. ſibi in anteceſſum, 4. 21. 20.

Parricidæ, *qui adverſus patriam conjurant*, 4. 1. 10.

Parricidiale bellum, *pro civili, quia contra patriam communem parentem: etiam quia inter ipſam belli moram multa parricidia perpetrantur*, 3. 21. 1.

Parricidium Bruti, 1. 9. 5. Horatii, 1. 3. 5. publicum Saguntinorum, 2. 6. 8. *Diverſo ſenſu* publicum parricidium *appellat Val. Max.* 1. 8. 8, *Cæſaris necem, quod ille publicus parens fuerit.* Parricidium, *pro cæde principis*, 4. 7. 1. *Sic apud Curt.* 5. 12. 4: *Senecam, de clem.* 1. 9. 13: *& Juſtinum.*

Partes, *pro factione, altero diſſentientis civitatis membro*, 4. 2. 57: 64. 70. 73, *&* 74: 4. 7. 10: 4. 9. 1. *Inde ad alia quoque translatum. ſic* in Partibus, *h. e. ab altera partium*, Luna, 3. 5. 23. Tribuni, 3. 13. 4. ſenatus, 4. 2. 5. in pacis Partes promtus, 4. 12. 59.

Parthicus equitatus, 4. 9. 5. Parthicam expeditionem meditatur Cæſar, 4. 2. 94.

Parthi, 3. 5. 31. Craſſum vincunt, 3. 11. vincuntur à Ventidio, 4. 9. vincunt Antonium, 4. 11. Auguſto ſigna Craſſiana remittunt, 4. 12. 63.

Parthi, *pro regione Parthorum*, 4. 2. 51. *ſic Juſtinus.*

Partus gravidarum extorti, 3. 4. 2. *Hic* partus *ponuntur pro embryonibus.*

Paſſiva uſurpata ut deponentia, 2. 17. 11. *ſic Cicero pro Milone, cap.* 13: punitus es innocentes. *Charite apud Apulei. lib.* 7: punita ſum funeſtum nuptiarum mearum prædonem. *Vide Quintilianum*, 9. 3.

Paſtor nutritius Romuli, 1. 1. 3. quaſi Paſtor greges in ſtabula; ſic Helvetios in ſedes ſuas deducit Cæſar, 3. 10. 3. Paſtores varii in novam Urbem confluunt, 1. 1. 9. Paſtorum caſas abſcondit Urbis incendium, 1. 13. 18. ex Paſtoribus feritas, 1. 22. 1.

Paſtorius populus *Romani*, 2. 2. 4. Paſtorio habitu ſpeculari itinera, 1. 17. 4. Paſtoria Pales, 1. 20. 2. Paſtoriæ ſectæ innoxia integritas, ſine flagitio priores Urbis annos exigit, 3. 12. 2. *Hoc eſt illud, quod de Scythis dicit Juſtinus*, 2. 2. 15. Tanto plus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

in illis proficit vitiorum ignoratio, quam in his (*de Græcis loquitur*) cognitio virtutis. *& de Germanis Tacitus, Germ.* 26. 1: Fœnus agitare, & in uſuras extendere, ignotum: ideoque magis ſervatur, quam ſi vetitum eſſet.

Patere *dicitur* ætas, *h. e. habere tot annos, per tot annos extendi, Præfat.* 6. *ita* patet tempus, *Senec. conſol. ad Marc. cap.*24. imperium, *h. e. extenditur, porrigitur*, 4. 2. 3. *ſic Juſtinus, Suet. Tib.* 16.4. *& ſic* pateſcere *apud Tacit. H.* 2. 81. 4. corpora majora magis Patent ferro, *h. e. opportuna ſunt*, 3. 10. 11. Vulnera Patent ultra mortem. *Vide* M.

Pater Romulus, *h. e. conditor populi*, 2. 4. 5. Pater patriæ Cæſar, 4. 2. 91. Auguſtus, 4. 12. 66. Super cruentum Patrem carpento vecta Tullia, 1. 7. 3. Patres patriæ, 1. 1. 15. Patres Senatus appellatio, unde, *ibidem. Adde Salluſt. Cat.* 5. 10. *& Dion. lib.* 53, *pag.* 583. Patres qui liberos occiderunt, 1. 26. 7. *Vide etiam* Filius.

Patratum bellum, *h.e. finitum*, 2.15.1. *De hoc verbo Quintilian.* 8. 3. 31.

Patria altera, *urbs caritate proxima poſt veram patriam*, 2. 6. 42. *Virg.* 11. 24. —— quæ ſanguine nobis Hanc patriam peperere ſuo ——. *Cicero in Verrem*, 4. 8: Tua te altera patria, quemadmodum dicere ſolebas, Meſſana circumvenit. *Adde Tacit.*4.43.5. Patriam hoſtium manibus everti malunt Carthaginienſes, quam ſuis, 2.15.9. qui Patriam ſuam ſeque ipſi perdiderint, 2.6.4: 2.15.18: 2.18.15.

Patrii ſoli deſiderium, 1. 1. 5: 2.6.35. Patria poteſtas, 1. 26. 7.

Patricius exercitus, *h. e. conſtans ex patriciis*, 1. 12. 2. ſanguis, 1. 26. 2. vir, 1. 11. 12.

Patrimonium imperii, *pro reditibus & pecuniis publicis*, 3. 13. 4. *ſic* Patrimonium pop. Romani, 4. 2. 21. *Diverſum eſt* pecunia populi, *in l.* 6. *contr. empt. Ita* Patrimonium reip. *in l.* 9. §. 5. *de jur. & fact. ign.* Patrimoniorum diſcrimina in tabulis, 1. 6. 3.

Patroni cauſſarum, 4. 12. 37.

L. Paullus *Æmilius* proſcribitur à fratre Lepido, 4. 6. 4.

Paullus *L. Æmilius* coſ. ad Cannas, 2. 6. 17. comparatur cum Varo, 4. 12. 35.

Paullus *L. Æmilius* coſ. 2.12. 7. Macedonicus, 2. 15. 12.

Pax & pactio differunt, *poſterius intelligo de induciis*, 4.12.66. PAX nova infida, 4. 12. 2. Pacis ac belli fides Janus, 1. 2. 3. Pacem agere, 2. 20. 1. dare, 2. 7. 12: 2. 8. 18. emere, 3.1.7. habere, 1.19.1. Pacem non intelligunt Sarmatæ, 4.12. 20. Pace & bello promptus, 1. 5. 5. Pax fluminis, *pro quiete, cum deſiit exundare, & in ſuum alveum rediit*, 4. 2. 28.

Pecudum in morem clamorem tollere, 3. 8. 6. more ſub jugum mittere, 1. 11. 13. Pecudum more inultum cadere. *Vide* I.

Peculari remp. *h.e. intercipere pecuniam publicam*, 3. 17. 3.

Pecunia merſa ne periret, 2. 12. 6. ſparſa in fuga, 2. 5. 18. Pecunia Senatus in ſententiam Jugurthæ pertractus, 3. 1. 4.

Πηλάζων, 2. 2. 4.

ſub Pellibus hyematum, 1. 12. 8. *Tacitus*, 13. 35. 4: hyems acta ſub pellibus. *Hieron. Epiſt.* 2. 6. *Vulcat. Avidio Caſſio, cap. VI. Dio apud Valeſ. pag.* 650: Retentuſque omnis exercitus ſub pellibus, quamvis hyeme ſæva. *Livius*, 23: Ubi primum ſub pellibus haberi cœpti ſunt. Pelles *igitur ponuntur pro tentoriis ex pellibus confectis. Hinc apud Val. Max.* 2. 7. 15, *inter pœnas militares recenſetur*, ne quis tentorium ex pellibus haberet. *Vide Lipſ. de M. R.* 5. 5.

Peluſium, *urbs*, 4. 11. 9.

Peluſium litus, 4. 2. 52.

in Penatibus domorum ſuarum, 3. 21. 14.

Pen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ndere. ſex menſibus Galli circa unum montem Pependerunt, *h. e. hæſerunt, morati ſunt*, 1. 13. 15. *Sic Virg. Æn.* 6. 151: —— noſtroque in limine pendes.

nes ſenes conſilium reip. 1. 1. 15.

netrare Caucaſum, Rhodopen, *h. e. iter per illos montes facere*, 3. 4. 5.

nſare, *paria facere*; *ſic* Antonianarum navium magnitudo, numerum Cæſarianarum Penſavit, 4. 11. 5. Craſſianam cladem Pacori cæde Penſavimus, 4. 9. 7. *Quomodo Nero apud Silium*, 15. 806: —— Cannas penſavimus, inquit. Caput Gracchi percuſſoribus auro Penſatum, 3. 15. 6. *h. e. tantum auri datum iis, quantum penderet caput.*

r *aliquando tranſitum ſignificat*; *ut* Per flumen, 1. 10. 7. medias hoſtium cuſtodias, 1. 13. 16. *aliquando ponitur pro inter*; *ſic* Per noctem, 4. 7. 8. *aliquando arguit rationem, quomodo quid geſtum ſit*; *& quarto caſui jungitur, explicaturque per ſextum abſolutum. ut* Per adulationem, 4. 12. 82. fraudem, 2. 17. 17. defectionem, 3. 5. 26. inſidias, 1. 10. 5. Per ſacrificia, cohortes, manipulos, deſcribere, *valet, in ſacr. coh. man.* 1. 2. 3. *ſic* Per tribus dividere, 1. 1. 15. Per alios atque alios duces, *h. e. aliorum atque aliorum ducum opera*, 1. 12. 3.

ractum bellum, 4. 2. 19, & 53. *h. e. confectum.* urbis excidium, *h. e. abſolutum, perpetratum*, 1. 12. 9. *ſic Sueton. Claud. cap.* 11: marmoreum arcum peregit. *Juſtinus*, 32. 3. 3: peregiſſetque ultionem.

ragrare, *proprie de terreſtri itinere dictum, ad marinum etiam transfertur. ſic* Peragrare mare, 2. 7. 6. litus, 2. 17. 12. *ſic Sueton. Cal.* 37. 3.

rcædere, *pro ad internecionem cædere*, 3. 20. 10: 4. 12. 7. *ſic* Perdelere *eſt apud Veget.* 3. 10.

rcellere admiratione, 1. 10. 2. dolo, 3. 10. 8. animos hoſtis, 4. 2. 84. exercitum, 2. 18. 2. Percellere *igitur valet attonare, attonitum reddere.*

Percenſere, *h. e. ad finem uſque recenſere*, *Præfat.* 4.

Percucurrit, 4. 12. 23. *Suet. Ner. cap.* 3: percucurrit ampliſſimos honores. *Vide etiam* Concurrere.

Perculſum imperii corpus, *h. e. convulſum, concuſſum*, 4. 3. 5.

Percuſſores Pompeii, 4. 2. 58. domeſtici, 2. 17. 17. Percuſſoribus *C.* Gracchi caput auro penſatum, 3. 15. 6. Percuſſores immittere, 1. 7. 2. *Vide Ind. Juſtin.*

Percutere fœdus, 3. 11. 4: 4. 10. 1.

Perditi homines, *pro deſperatis*, 2. 15. 15. latrones, 3. 6. 2.

Perdomare, *h. e. omnino domare*, 4. 12. 12. *ita*

Perdomitus, 4. 12. 17.

Peregrinantur arma Romana, *h. e. in longe diſſitis regionibus abſunt*, 4. 1. 1.

Peregrinus ad regnum Romanum admiſſus, 1. 5. 1. *Sic Athenienſes ſæpius peregrinis ducibus uſos, meminit, opinor, Ælianus in Variis. Facit, Liv.* 4. 3. 11. *Vopiſc. Aureliano, cap. III. Rutilius pr. Itinerarii. Plut. Demoſth. princ. Tacitus*, 11. 24. *Apulei. in apolog.* Non enim ubi prognatus, ſed uti moratus quiſque ſit, ſpectandum: nec qua regione, ſed qua ratione vitam vivere inierit, conſiderandum. *Auſon. de Severo Imp. Lamprid. Alex. cap.* 65. *Leviter emendo Claudianum in ſimili ſententia. locus eſt de laud. Stilic.* 2. 122. —— lectos ex omnibus oris Evehis, & nunquam meriti cunabula quæris; Sed qualis, non unde ſatus. *prius legebatur*; Et qualis, *vitioſo ſenſu. Legem Lycurgi, qua peregrinos civitate arcet, eleganter exponit Agis apud Plut. in vita, cap.* 13. *Quæque ex rigida obſervatione legis iſtius incommoda ſecuta ſint, latius exſequitur Dionyſius*, 2. 17. *Senſit hanc invidiam Gregor. Nazianzen. Conſtantinopoli. Socrat. Hiſt. Eccleſ.* 5. 7.

Perfidia Punica, 2. 2. 11. *Vide etiam* Punica.

Perfidum glacie flumen, 3. 4. 5.

Pergameni, *pop.* 2. 7. 8.

PERICULA periculis explicanda, 1. 17. 5. PERICULIS auguſtiores duces, 4. 12. 7.

Perinde, 1. 13. 4: 3. 2. 2. *h. e. ſimiliter, æque.*

Peritus, *pro experto*, 3. 1. 7. Peritus avaritiæ Romanæ Mithridates, 3. 5. 18. *Sic* peritus hoſtis & regionum, *apud Livium*, 25. 19. 9.

Perlitare, 4. 2. 94. *Cum læta exta erant, & accepta diis videbatur victima*, perlitatum *eſſe dicebatur.* egregie litare *vocat Livius*, 9. 14. 4. *De verbo* litandi *vide Salmaſium in Solinum, pag.* 11.

Permadefacere, 3. 18. 12.

Permiſcere, *pro confundere.*

Permittere, *pro committere, concedere*, 1. 3. 3. *Sic* claſſis permiſſa omnibus ventis. *Plin. paneg. c.* 35.

non Permittere pugnam, *h. e. detrectare pugnam.*

Pernices equi, 1. 3. 8.

Perorare in aliquem, *orationem habere in aliquem*, 4. 1. 7.

Perpacare, *idem eſt, quod* Perdomare, 4. 12. 4.

Perperna *M.* Ariſtonicum vincit, 2. 20. 6.

Perperna ſervos vincit, 3. 19. 8.

Perperna Sertorianus vincitur à Pompeio, 3. 22. 9.

Perpetrare cœpta, *h. e. perficere*, 3. 14. 6.

Perpetuitas, 3. 6. 15.

Perpetuus dictator Cæſar, 4. 2. 91. Auguſtus, 4. 12. 66.

Perſæ, 2. 8. 2. Perſæ ſeptem, 3. 5. 1.

Perſes, *Macedo.* 2. 12. 2.

Perſici arcus, 2. 8. 17.

Pertinacia Samnitium, 1. 16. 7.

Pervicaciſſimi hoſtes, 1. 11. 11.

Peruſia, *urbs*, 4. 6. 3. obſidetur, 4. 5. 3.

Peruſinum bellum, 4. 5.

ad Pedes alicujus provolvi, 4. 11. 9.

Peſſumdare, *pro perdere*, 3. 12. 7.

Peſtilentia ex fame, 3. 5. 17. *Sic Curtius*, 9. 10. 13: Famem deinde peſtilentia ſecuta eſt.

Peſtis, *pro hominibus noxiis, ut hoc loco pro piratis*, 3. 6. 7. *ſic dicitur* Clades. *Latro in Catilinaria:* Vigent enim in illa clade res diverſiſſimæ. *Catilinam intelligit. Ita* Scelus, *Plauto, Amphitruone*, 2. 1. 7. *Græcis* κάθαρμα, *ut Syneſio, epiſt.* 4. ἀλλ' ἐξεκεκώρει τὸ κάθαρμα. Peſtis *autem ſæpius. Idem Latro, in Cat.* omitto peſtis hujus impuriſſimas voces. *Cicero, Philipp.* 5. 6: Hanc peſtem agmen armatorum ſequebatur. *& Philipp.* 8. 3: omnes Caphones, omnes Saxæ, ceteræque peſtes, quæ ſequuntur Antonium. *Sic apud noſtrum* Portenta, *&* Prodigia.

Petreius dux Pompeianus, 4. 2. 26. Jubam & ſe interficit, 4. 2. 69.

Phaleræ, 1. 5. 6.

Pharnaces *Ponticus*, 3. 5. 26. vincitur à Cæſare, 4. 2. 56. de Pharnace triumphus, 4. 2. 89. Pharnaces *autem dicitur etiam Ciceroni ad Atticum*, 11. 21. 4. *alii efferunt* Pharnax. *ſicut & gentile* Καππαδόκης *Latinis eſt Cappadox*, etiam Græcis Καππάδοξ *eſt, auctore Stephano. ſic* Pollux *Plauto, Bacchid.* 4. 8. 53, *eſt* Polluces. *Non enim pluralis eſt ut putabat Sitzmannus in Rutilium, verſu* 155.

Pharos, *inſ.* 4. 2. 59. in ferculis Ægyptii triumphi, 4. 2. 88.

Pharſalia *pro regione ad Pharſalum : aut forſan ipſa urbe*, 4. 2. 64, 66, *&* 89.

Phaſelis, *urbs*, 3. 6. 5.

Philippici campi, 4. 2. 43.

Philippus *L. Marcius*, coſ. 3. 17. 7. ambitus poſtulatus, 3. 17. 1. *Vide etiam* Marcius Philippus.

Philippus *Macedo.* 2. 7. 2. *&c.*

Φοινικίδα Græci appellant, quod Latini paludamentum, 1. 5. 6. *ſic forte ſcribendum in Dione, lib.* 46, *pag.* 356. *ubi de ominibus Panſæ oblatis:* καίτοι ἐν τούτῳ φοίνικα αὐτῷ προσφέρων *&c. vertendum certe fuit*; paludamentum.

Phryges in Italiam veniunt, 1. 1. 9.

Φυγαδοθῆραι, 3. 19. 7.

Picentes, *pop.* 1. 19. 2.

Picentia, *urbs*, 3. 18. 11.

Picenum, *regio Picentium*, 3. 18. 5.

Pictæ togæ, 1. 5. 6.

Pignus *dicitur omne quod rem aut cauſ-*

ſam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſam ſecuram facit, quoniam ea pignoris proprie dicti virtus eſt. ſic Pignus annonæ, 4. 2. 22. conjurationis, 4. 1. 4. imperii, 1. 2. 3: *& Liv.* 5. 52. 5: *&* 26. 27. 12. *Ita Capitolium* pignus imperii *vocat Tacitus, H.* 3. 72. 2. *ſupercilium conſulis*, pignus reip., *Cicero pro Sextio, cap.* 8. *Rutilius, Itiner.* 2. 55: æterni fatalia pignora regni. *Ovid. Met.* 6. *VI:* Pignora virgineis fatalia tollite palmis. *Seneca*, 1 *controv. III, de inceſta de ſaxo:* Veniet ad colendum imperii Romani pignus, etiamſi non ſtupro, at certe carnificis manu inceſta.

…ſſimus, 4. 7. 15.

…a ingentia, 2. 7. 9. in elephantos congeſta, 1. 18. 18.

…ræeüs, 3. 6. 3. Piræei portus, 3. 5. 10.

…rata navalis, 4. 8. 2. Piratæ communes gentium hoſtes, 3. 6. 1.

…ratica rabies, 3. 8. 2. Piraticum bellum, 3. 6.

…ſo *L. Calpurnius* Thraces vincit, 3. 4. 6: 4. 12. 17.

…ſo prætor vincitur à ſervis, 3. 19. 7.

…ſtrix, *marinus piſcis*, 3. 5. 16.

…aga, *pro regione*, 1. 16. 3: 3. 2. 2: 3. 5. 15. *pro vulnere*, 4. 2. 72: 4. 12. 3. Plana deducti Ligures, 2. 3. 5. deſcendere juſſi Aſtures, 4. 12. 59. Orodes, 3. 5. 28. in Plana ſubmittere ædes, *h. e. quæ in excelſo loco poſitæ erant, demoliri, & in planitie ædificare*, 1. 9. 4.

…ane quaſi, 1. 10. 8. *Vide* Q.

…ato, 4. 2. 71.

…audit populus ſuccumbente gladiatore, 3. 3. 21.

…auſtra Cimbrorum, 3. 3. 16.

…lauſus Græcorum, recepta libertate, 2. 7. 14. Plauſus ſupplicantium ſignum, 3. 6. 13. Plauſus *eſt comploſio, h. e. concuſſio manuum; unde & nomen habet.*

…lebes, *pro plebs*, 1. 25: 1. 26. 1.

…lebeii magiſtratus, *h. e. ex plebe deſumti*, 1. 26. 1.

Plena dignitas, *h. e. adulta, perfecta*, 4. 4. 2.

Plurimus pulvis, 2. 6. 16. Plurimum quantum, *ſicut immane quantum*, 4. 2. 74.

PLUS eſt in imperio, quam in victoria, *h. e. majus emolumentum*, 1. 14. 2. in utro Plus eſſet (*hominibus captis, an agris*), nec ipſe victor æſtimare poteſt, 1. 15. 3. PLUS eſt provinciam retinere, quam facere, *h. e. majoris operæ*, 2. 17. 8. Plus negotii cum ſemiruta Carthagine, quam integra, 2. 15. 13. Pluſquam bellum, 4. 2. 4. *h. e. quod non ſatis exprimi poteſt hoc nomine. ſic Lucanus*, 7. 639: —— plus eſt quam vita ſaluſque.

Plotius Pompeii legatus, 3. 6. 8.

Pœni in Hiſpania, 2. 17. 5. Pœnorum metus diſciplinam Romanam continet, 3. 12. 2. *Vide etiam* Carthaginienſes.

Polliceri *dicuntur omnia, quæ colliguntur & ſperantur ex iis. ſic* victoriam laurus in prætoria nata, 2. 7. 7. Pollicentur aves, Urbem bellatricem fore, 1. 1. 1. numina, Romæ firma omnia & æterna fore, 1. 7. 8. *Ita* Promittere.

Pollux. *Vide* Caſtor.

Polyxenidas, Antiochi præfectus, 2. 8. 12.

Pompeii, *urbs*, 1. 16. 6.

Pompeius *Q.* fœdus init cum Numantinis, 2. 18. 4.

Pompeius Strabo, *Cn. Magni pater*, rebelles Italos vincit, 3. 18. 14.

Pompeius *Cn. Magnus*, 3. 12. 13. piratas vincit, 3. 6. 7. *&c.* Cretenſes in deditionem accipit, 3. 7. 6. Aſiam ſubigit, 3. 5. 31: 3. 10. 1. fœdus cum Parthis ferit, 3. 5. 31: 3. 11. 4. contra Sertorium mittitur, 3. 22. 5. Lepidum compeſcit, 3. 23. 6. fugit à Brundiſio, 4. 2. 20. trucidatur, 4. 2. 52. Armenos rectores à Romanis accipere cogit, 4. 12. 43. Pompeius & Brutus Caſſiuſque eodem in loco victi, 4. 7. 6. Pompeii magnitudo, 3. 5. 2. potentia nimia, 4. 2. 8.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

4. 2. 8. geſta bello Mithridatico, 3. 5. 21. &c. filia interficitur, 4. 2. 90.

Pompeii juvenes, *Magni filii*, legati patris, 3. 6. 9. bellum contra Cæſarem inſtaurant, 4. 2. 74. *Horum natu major*

Cn. Pompeius vincitur à Cæſare, 4. 2. 78. interficitur, 4. 2. 86. *minor*

Sex. Pompeius, 4. 2. 87. paterna repetit, 4. 3. 3. ejus bellum & interitus, 4. 8.

Pompilius Viriatum per inſidias tollit, 2. 17. 17.

Pomptinus ager, 1. 13. 9.

Ponere caſtra, *h. e. caſtrametari*, 2. 8. 15: 3. 5. 28: 3. 11. 4: 4. 2. 31, 37, 38, & 70: 4. 11. 4. pœnas, *pro abolere, deſinere*, 3. 21. 27. tentoria, *pro figere, erigere*, 2. 8. 9. Urbem, *pro condere*, 2. 8. 7. *quo loco malim legere:* poſitam majoribus, *quam* à majoribus. *ſic apud Tacitum*, 6. 41. 3: urbes Macedonibus ſitæ. *ſicut & eundem ſcripſiſſe cenſeam*, 3. 38. 7: Philippopolim Macedoni Philippo ſitam. *ita noſter*, 3. 1. 14: urbem Herculi conditam. Ponere *pro condere dixere præter noſtrum Tacitus, Velleius, Virgilius, Varro apud Nonium voce* lavit. *Hinc* poſitor *pro conditore. Ovid. Metamorph.* 9. 453: —— in Aſide terra Mœnia conſtituis poſitoris habentia nomen.

Pons de cadaveribus, 2. 6. 18. Milvius, 3. 23. 6. navibus factus, 3. 5. 22. Rheni, 3. 10. 15. Rhodani, 3. 10. 3. ſublicius, 1. 10. 4. Ponte committitur Tiberinus, 1. 4. 2. jungitur urbs, 1. 8. 4: 4. 12. 26. jungi mare non poteſt, 2. 2. 2. Ponte quaſi jugo captus Rhenus, 3. 10. 15. Ponte reciſo Tiberim tranſnatat Cocles, 1. 10. 4.

Ponticæ gentes, 3. 5. 1. Ponticum mare, 3. 5. 1, & 18: 3. 6. 10. Pontici triumphi, Pompeii, 4. 2. 8. Cæſaris, 4. 2. 89.

Pontifex ſenes Romanos devovet, 1. 13. 9. Pontifices à Numa inſtituti, 1. 2. 2.

Pontius *Samnis*, 1. 16. 10.

Pontus, *regio*, 3. 6. 8.

Popedius, 3. 18. 6. dux & auctor belli ſocialis, 3. 18. 10.

Poplicola *ſcribendum*, *non* Publicola, 1. 9. 4.

Populari. Ignis populatus incendio ſilvas, 2. 2. 1.

Popularis, *addictus & favens plebi*, 3. 14. 2. *ſic* facta popularia, *apud Liv.* 6. 14. 2. *His enim locis populus pro plebe accipitur: quemadmodum & apud Martialem, epigr.* 8. 15, & 50. *Suetonium ſæpius; cum alioquin differant. Vide* §. 4. *Inſt. de I.N.G. & C.*

Populus affectator quondam imperii, Macedones, 2. 7. 2. gentium victor, orbiſque poſſeſſor, Romani, 3. 13. 2: 3. 9. 3: 4. 12. 61. Victor omnium gentium populus, *Arellius Fuſcus, apud Senec. controv. lib. II, controv. IX.* Martius, Rom. 3. 3. 2. nauticus, Rhodii, 2. 7. 8. princeps, Rom., *Præfat.* 3: 1. 8. 5: 1. 26. 5: 2. 2. 32. Albani, 3. 1. 2. Princeps gentium, Rom. 3. 19. 1: 4. 2. 1. regum & gentium arbiter, 3. 18. 7. rudis & paſtorius, Rom. 2. 2. 4.

Populus Romanus. *Vide* Romani.

Populus virorum, 1. 1. 10: 4. 6. *conſtans tantum ex viris. ſicut Amazones, ſi quæ fuerunt, poſſis dicere* populum feminarum. *Non igitur videtur pertinere hoc exemplum ad illa, in quibus pro multitudine ponitur* populus. *ſicut apud Corn. Nepotem de bel. Troj.* lib. 6, *de Niobe:* —— quem peperit populum, flevit. *Senec. Nat. quæſt.* 6. 32: communes populis cadentibus rogi. *alioſque quos obſervarunt ita locutos viri docti. quibus etiam lingua Germanica accedit. Vide Lipſ. ad Senecam, de benef. lib. VI, not. CCXXX.*

Porcius Cato, legatus Pompeii, 3. 6. 10.

Porcius Cato *M. Uticenſis* Cyprias opes Romam vehit, 3. 9. 5. *Vide etiam* Cato.

Porcii Catilinæ ſocii, 4. 1. 3.

Porſena

P…ſena *Tuſcus*, 1. 10.

P…ta Collina, 3. 21. 6, & 22. Eſqui…na, 3. 21. 6. Scelerata, 1. 12. 2. …ortis penè apertis Carthago ca…ta, 2. 2. 18.

P…tenta, *pro hominibus prodigioſe ſcele…tis*, 4. 2. 60. *Vide* Peſtis.

P…tus foſſitius Carthagine, 2. 15. 14. …clitus Brundiſii, 1. 20. 1. mar…moreus Cyzici, 3. 5. 15. Syracuſis, … 6. 34. Morinus, 3. 10. 16. Py…eei, 3. 5. 10. *Vide* Torrens Vergel… Tarentinus, 1. 18. 2. Portus no…les Campaniæ, 1. 16. 4. Portuum …tilitas, 1. 18. 2. *Eam oſtendit & …nſorini cos. oratio apud Appianum … Punicis.*

P…e. Magis ut Poterat, quam ut de…ebat, 4. 7. 5.

P… Annibalem quod timeretur, fuit … Jugurtha, 3. 1. 2. Poſt Carthagi…em bellum in Africa, 3. 1. 1. *Em…atice iſta proferuntur, quaſi diceret, …minem potuiſſe ſuſpicari, hoſtem …iquem metuendum eſſe, victo Anni…le; & quidem in Africa, Cartha…ne deleta, qui hoſtium maxime erant …rmidoloſi & potentes: cum alias ſo…it fieri, ut validiſſimis domitis, reli…i ſponte in poteſtatem veniant: quo…odo* Poſt Carthaginem neminem …nci pudet, 2. 7. 1. Poſt Taren…m nemo Italorum bellum audet, … 19. 1. quid enim una Poſt quin…ue legiones? 4. 2. 29. *itaque cum* …oſt Macedonas Thraces rebellant, … 4. 1, *mirabundus addit*: ſi diis …acet!

A. …oſthumius Albinus. *Vide* Albi…us. Poſthumius *autem ſcribendum* …n Poſtumius. *eſt enim à* poſthu…o, *non à* poſtumo *ſive* poſtimo. …c *apud Plinium*, 14. 12. 2: Numæ …gis Poſthumia lex eſt: vino ro…um ne reſpergito. Ubi *notare libuit* …ſthumia *ſcribendum non per majuſ…lam* Poſthumia, *ne gentile videa…r: deinde* poſthumium *dici, quod …humatum pertinet, ita enim illam …em capio* poſthumiam *ab argu…nto, ſicut alias ſunt leges ſumptua…riæ, annales, veſtiaria, &c.*

Poſthumius *A. Regillenſis* dictator Latinos vincit, 1. 11. 2.

Poſthumius *Sp.* coſ. Samnitibus deditur, 1. 16. 12.

Poſthumius *M. Regillenſis trib. mil. conſ pot.* ab exercitu lapidatur, 1. 22. 2.

Poſthumius *A. Albinus cos.* Ligures vincit, 2. 3. 5.

Poſtilla, 2. 2. 14. *Sic reponunt in verſu Plautino Menæchm.* 2. 2. 67, *Douſa pater in Arbitrum*, 2. 14; *& Gulielmius. Et uſurpat Plautus in eadem fabula*, 4. 3. 11: & 5. 9. 18.

Poſtremo, *ſicut* Denique, 3. 18. 5.

POTENTIA nimia movet invidiam, 4. 2. 8. FACILIUS creſcit quam incipit, 2. 1. 2. *Senecæ locus citatus, deſumptus eſt ex P. Syro, ille enim:* Facilius creſcit quam inchoatur dignitas. POTENTIA quoque beneficiorum gravis liberis, 4. 2. 92. POTENTIÆ cupidis facile convenit de invadenda rep. 4. 2. 11.

Pothinus *Spado*, 4. 2. 60.

Potio ex frumento, 2. 18. 12.

POTESTAS ſolitudine vel mora corrumpitur, 1. 9. 2. Poteſtas Tribunicia ſeditionum omnium cauſſa, 3. 13. 1. Poteſtatem agere, 1. 7. 2. in Poteſtatem redigere, 1. 15. 3.

Potiri, *cum genitivo jungitur; ut* Potiri gentium, 1. 1. 18. *cum ablativo, ut* Potiri capite, 3. 1. 4. caſtris, 3. 1. 9. *Vide etiam Ind. Iuſtinianum.*

Præ poculis neſcire ubi ſis, 2. 10. 2, *impedientibus poculis.* Præ tanta victoria leve damnum, *h. e. comparatum cum tanta victoria*, 2. 2. 11.

Præbere ducatum ſceleri, *h. e. præſtare ſe ducem*, 3. 21. 2. ſpeciem conſecrationis, *pro facere*, 1. 1. 17. fauces offocandas, *h. e. offerre*, 2. 11. 6. *Hoc ſignificatu Ovidius, Met.* 12. 111: Et ſe præbentem valuit diſtringere Cygnum. *Seneca, de provid.* 4. 24: Præbendi fortunæ ſumus. *Liv.* 9. 17. 6: Cyrum longa vita vertenti præbuit fortunæ.

Præcinere *dicuntur tibiæ præcedentes*,

2. 2. 10. *tubæ, ad quarum ſonum modumque aliquid fit*, 2. 16. 6.

Præcipitantibus fatis, 4. 2. 43. *h. e. vel urgentibus, & agendi ſignificatu ſumitur; velut* præcipitare mentem, *apud Virg. Æn.* 2. 3. 16. *vel potius in exitum tendentibus. ſicut apud eundem, Æn.* 2. 8. nox humida cœlo Præcipitat, ſuadentque cadentia ſidera ſomnos. *falluntur enim, qui de principio noctis exponunt. non enim idem ſenſus eſt, qui in illo apud eundem, Æn.* 2. 250. & ruit Oceano nox. *Cæſar de bel. civ.* 25: hiems præcipitaverat. *hoc ſenſu Salluſtius:* præcipiti in veſperam die. *Curtius*, 6. 5. 3: præcipiti ſenectute. *Marcellin.* 19. 18: autumno præcipiti. & 24. 19: vigilia ſecunda præcipiti, *dixerunt. Ovid. Triſt.* 1. 3. 47: Jamque moræ ſpatium nox præcipitata negabat.

Præcipere, *pro antecapere, præoccupare ſic* fata, mortem, veneno, 3. 9. 4: 4. 12. 50. *Hujuſmodi exempla multa collegit B. Rhenanus in theſauro locut. Taciti, pag.* 17. *& ſeq.*

Præcludere maria, *h. e. intuta reddere*, 3. 6. 1.

Præco, 4. 7. 15. in judiciis, 4. 12. 31.

Prædæ cupiditate clades accepta, 2. 10. 2. *Eleganter Homerus, Il.* 15. 346, *Hectorem facit imperantem ſociis:* In naves ruerent, & omitterent ſpolia. Prædæ negatæ cauſſa lapidatus imperator, 1. 22. 2. Prædam in anteceſſum dividere, 4. 12. 24.

Prædicere, *pro præſagire, præſignificare*, 2. 6. 14.

Prædicta conjuratio, *h. e. prodita, indicata*, 4. 12. 33.

Præfecti, *pro legatis*, 3. 6. 8: 3. 7. 6.

Præfecti navium, *Græcis trierarchæ*, 2. 5. 3.

Præferre, *vox triumphalis*, 2. 7. 7. *Vide* Fercula. Præferre, *pro præ ſe ferre, manifeſte oſtendere*, 4. 2. 46.

Præludere, 4. 2. 2.

PRÆMIA armorum armis defendenda, 4. 2. 17.

Prænavigare, *pro præternavigare*, 3. 8. 3.

Præneſte, *urbs*, 1. 11. 7. ſub haſta venditur, 3. 21. 27.

Præneſtina arx, 1. 18. 24.

Præpeditus, *pro impedito*, 2. 8. 17: 4. 11. 6.

Præſagire aliquid animo, *h. e. providere animo*, 1. 4. 3.

Præſagia fatorum, 2. 6. 48, & 53.

Præſens, *pro eo quod non differtur*, 1. 26. 7. Præſentius, *h. e. quod certius demonſtraret faventes deos*, 4. 7. 9.

Præſidere regno, *h. e. regem eſſe*, 2. 7. 2.

Præſidia, *Gall. garniſon ita* Præſidia levia, 4. 2. 18. Præſidia detrahere, *h. e. removere, expellere*, 2. 2. 12. diſſipare, *fere idem*, 4. 9. 4. in tutelam provinciarum diſponere, 4. 12. 26. Præſidia, *pro qualicunque auxilio, ſubſidio. ſic* PRÆSIDIA dignitati paranda, 4. 2. 9.

Præſidis unius nutu, quaſi anima, regitur imperium, 4. 3. 6.

Præſto eſſe, *h. e. imperata promte facere*, 3. 5. 29.

Præter ſpem omnium revireſcit imperium. *Præfat.* 8. Præter ſpem omnium rex fraude præcipuus, fraude capitur, 3. 1. 2.

Prætexta, 1. 5. 6.

Prætextatus filius Scipionis, 2. 6. 10. Prætextati ſenes, 1. 13. 14. *Deſcendunt hæc à verbo* prætexere, *quod veſtes illæ purpura* prætexerentur. *Eleganter uſus eſt hoc verbo Virgilius Ciri, verſu* 319. An neſcis qua lege patris de vertice ſummo Edita candentes prætexat purpura canos?

Prætoria, *ſcilicet navis; Gall. l'amiral, ut Græci* ναυαρχίδα *dicunt*, 2. 7. 7. Prætoriæ navis lumen, 4. 8. 5.

Precibus negata, armis petere, 3. 3. 3.

Premere terga cedentis, *h. e. inſtare cedenti*, 2. 6. 30. Premi fame, 2. 18. 13.

Prenſare fugientes, *pro comprehendere ut maneant*, 4. 2. 82. *Vide Val. Max.* 3. 2. 19. *Eſt autem hoc orantis maxime, Tac.* 2. 31. 2.

Pretium, *pro quacunque re, qua aliud quid comparatur & quaſi emitur. ita* Pretium proditionis, 1. 1. 12. victo-

riæ,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

riæ, 1. 17. 7: 1. 20. 2. Pretium fœderis Jugurtham facit Bocchus, 3. 1. 16. in Pretium fœderis arma deponere juſſi Numantini, 1. 18. 4. in Pretium libertatis nulla largitione corrumpitur pop. Romanus, 1. 26. 5.

ima acies, *quæ proxime hoſtem eſt*, 4. 2. 82.

inceps populus. *Vide* Populus. Principes, *pro primoribus cujuſque civitatis*, 3. 17. 3. *ſic* Princeps Ætoliæ Thoas, 2. 8. 5. Princeps nobilitatis, 3. 17. 5. *ſic* principes Senatus & juventutis, *dicti. Quæ nomina honorem & præcellentiam, non autem poteſtatem, arguebant. Poſtea ab Auguſti tempore, qui remp. nomine* Principis *ſub imperium accepit, nomen* principis *dominum ſignificare cœpit. ſic* PRINCIPUM diſcordiæ, miniſtrorum exitio piantur, 4. 6. 4. *Inde* incipatus, *pro dominatione*, 3. 12. 13. incipia, 3. 10. 12: 4. 2. 45. *Erant autem loca caſtrorum, in quibus tribuni mil. jus dicebant, aliaque militaris juriſdictionis exercebant. ut in quæſtorio quæſtor, imperator in prætorio. Hinc Apuleius, de Mundo, ſub fin. libri.* & (ut *expungo*) ſcitis ejus (*legis, de qua loquitur*) magiſtratus tribunalia, principia milites frequentant (*ita velim, non* frequentabunt). *ſic* Principia numerorum, §. 4. *de Juſtiniano Codice ad Mennam. Vide latius de his Sigonium, de ant. jur. provinc.* 2. 6. *Donatum ad Sueton. Othon. cap.* 6. *Stewech. ad Veget.* 1. 20.

ivatus conſulem aggreditur, 4. 4. 4. Privatum bellum, *h. e. quod privati gerunt, tanquam non concernens remp.* 1. 12. 1. Privatis opibus ſubventum reip. 2. 6. 24.

ius, *pro potiori*, 1. 16. 2.

o *varias ſignificationes habet; aliquando enim denotat ante, vel in. ut* pro Roſtris, 3. 21. 14: 4. 2. 91. *quod idem* in Roſtris *dicit*, 4. 6. 5. *aliquando ſecundum, juxta. ut* Cæſar Pro natura ferox, 4. 2. 38. pro rei atrocitate, 2. 15. 8. Pro ſcelere animadvertendum, 4. 1. 10. non Pro cetera felicitate, 4. 2. 78. *aliquando loco. ut* Romulus accipi ſe jubet Pro numine, 1. 1. 13. Pro dote, 1. 1. 14. *ſæpius ad defenſionem cauſſa, propter, de. ut* pugnare Pro finibus, gloria, imperio, libertate, ſociis, 1. 9. 6: 1. 10. 1: 1. 11. 5: 1. 13. 6: 1. 16. 1. Pro ultione alicujus, *h. e. ad vindicandum eum*, 2. 2. 26. Pro victoria, *h. e. ad conſequendam victoriam, ibidem.*

Proboſcis elephanto abſciſſa, 1. 18. 9. *Plinius*, 8. 7. Promuſcidem eorum facillime amputari, Pyrrhi præliorum experimentis patuit. *Ita ex Græcorum* proboſcide, promoſcis, & promuſcis, *in pleriſque Latinis exemplaribus. Dicta autem* προβοσκὶς, *vel Nonio Marcello teſte, quod ante depaſcat, compoſito nomine ex* πρὸ & βόσκεσθαι. *Elephanti naſus eſt, quo & pro manu utitur: unde* manum *etiam appellant: ſicut Oroſius, eandem referens hiſtoriam. De* proboſcide *plura Ariſtoteles, ſecundo de partibus animalium. Iſta Vinetus.*

Probris aliquem inſectari, 4. 4. 2.

Procella belli, 2. 6. 12. *Ita* procella equeſtris, *apud Livium*, 29. 2. 8: & 30. 18. 4. *item Tacitum, H.* 3. 53. 4. *ſic* procellæ tribuniciæ, *apud eundem Livium*, 2. 1. 4. *Eadem eſt metaphora quam notavimus ſupra in voce* Nimbus. *Adde Polyb. apud Valeſ. pag.* 182.

Proceritas Teutobocchi, 3. 3. 10.

Procurrere, *pro prominere, ſicut excurrere. ita* Clypea Procurrit à Punico litore, 23. 2. 19.

Prodigia, *pro rebus inſolitis, quibus aliquid portendi creditur*, 4. 2. 45. Prodigio ſimile. *Vide S.* Prodigia, *pro hominibus, prodigioſe, h. e. ultra modum mortalitatis affectis. ita* Prodigia Romana, *pro Romanis incredibilis fortitudinis*, 1. 10. 3. Prodigia municipalia, *pro municipibus ſumme ſceleratis*, 3. 18. 6. *Vide ſupra* Peſtis. *Quo pertinet etiam uſus vocabuli* Lues. *Claudianus, in Ruffin.* 1. 24:

quo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

quo tanta lues eruperit ortu. *Seneca, Medea, verſu* 184: Abolere propere peſſimam ferro luem.

Prælium juſtum. *Vide* J. Prælium nec ſpectare poteſt Antiochus, 2. 8. 12. Prælio uno, &c, ut ſic dixerim, non toto, 4. 2. 63. Præliis frequentibus comminui, 1. 3. 3. *Vide Salluſt. Iug.* 79. 4.

Proficere ad ſtabilitatem pacis, *h.e. aſſequi quod conferat ad ſtabilem pacem*, 4. 9. 1. ad profligandam provinciam, 2. 6. 40.

Profligatum, *pro affecto, & penè confecto. ſic* Profligatum bellum, 2. 15. 2. urbis excidium, 2. 15. 12. Profligata provincia, 2. 6. 40. *quo tamen ſenſu recte dici negat Agellius*, 15. 5. *quem oppugnat Lipſius ad Tacitum*, H. 2. 4. 5. *& certe ita reperitur uſurpatum aliis etiam non vulgaris notæ auctoribus. Frontinus*, 2. 3. 2: victoriam profligavit. *ibidem, exemplo* 20: Quo genere, cum profligari nihil videret. *Seneca, de beneſ.* 7. 13. 2: Hæc quoque quæ venit quæſtio, profligata eſt in prioribus: itaque breviter perſtringetur. *Ita aliquoties Tacitus. Porro eandem diſtinctionem harum phraſium*, bellum committere, profligare, conficere, *qua noſter*, 2. 15. 2, *utitur, reperias apud Livium*, 21. 40, *in fine capitis.*

Profluens, *pro fluvio præterlabente*, 1. 1. 2. *ſic* Profluentes, 4. 12. 9. *ut dubium mihi ſit an forte ita* ſcripſerit Livius, 1. 45. 9. infima valle profluit Tiberis. *ubi vulgo legitur* præfluit, *eodem quidem ſenſu.*

Profugus feralis tabulæ, 3. 22. 2. *ita ſupra* fugitivum regni *dixit*. Profugus prælio, 3. 19. 7; 4. 2. 86. à prælio, 4. 2. 85.

Proludere, *idem quod præludere*, 3. 22. 6. *Seneca, Medea, verſu* 907: —— proluſit dolor Per iſta noſter.

Promittere, *pro portendere, ſicut ſupra* polliceri. *ſic* aves & victimæ victoriam promittunt, 4. 7. 9. caput in Capitolii fundamentis repertum, caput terrarum, 1. 7. 8. flamma circa caput Servii, clarum fore, 1. 6. 2. Promittere templum diis, *h.e. vovere*, 1. 11. 4.

Propagare bellum hereditarium in poſteros, *h.e. tranſmittere*, 3. 17. 2.

Propitius Oceanus, *h.e. favens, bene affectus*, 3. 10. 19.

Propontis *ſinus maris*, 3. 6. 10.

Propugnacula claſſis, 2. 2. 34. *h.e. turres; ſic Horat. Epod.* 1. 1; Ibis Liburnis, inter alta navium, Amice, propugnacula.

Propugnare urbem, *pro defendere*, 3. 10. 23.

Prorogare imperium, 3. 14. 6. *Vide Gracch. ad poſter. Sigon. diſput. refut. num.* XLIV.

Prorſus, ut, 1. 11. 15. *ſic ſupra* Plane quaſi.

Proſcriptionis Syllanæ tabula, 3. 21. 25. jure belli propoſita, 3. 23. 3. ejus effectus, 3. 22. 1. Proſcriptio triumviralis, 2. 6. 3.

PROSPERORUM nimia continuatio ſuſpecta, 4. 2. 19.

Provincia pop. Romani extrema, media facta, 3. 5. 31. Provinciam facere, 2. 17. 8: 4. 12. 22. *Vide etiam* F. PROVINCIAM retinere, plus eſt, quam facere, 2. 17. 8; 4. 12. 29. ex Provincia cognomen, 4. 12. 28. Provinciæ antiquiſſimorum Romanorum quales, 1. 11. 6. PROVINCIÆ quædam, ut non in uſum, ita ad ſpeciem imperii acquiſitæ, 3. 12. 4.

Provolvi ad pedes, 4. 11. 9. Provolvuntur Cimbri in Italiam ruina, *h. e. ſponte à ſummis jugis ruunt, & ſe demittunt, urſorum more*, 3. 3. 11.

Provocare, *ſubaudi, ad pugnam, laceſſere*, 1. 3. 2.

Provocatio, *h.e. appellatio*, à coſſ. 1. 9. 4.

Provocatus eſt, *pro provocavit*, 2. 17. 11.

Pſeudophilippus, 2. 14. 3.

Ptolemæus, rex Ægypti, 4. 2. 55. Pompeium trucidari jubet, 4. 2. 52. perit, 4. 2. 60.

Ptolemæus, rex Cypri, 3. 9. 2.

Publice. Hiſpania non tuetur libertatem

tem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

tem ſuam publice, 2. 17. 3. *h. e. conjunctis viribus: gentes enim Hiſpanas reſpectu totius corporis pro privatis habet: ſicut habenda ſunt imperia regnaque in magna illa* rep. generis humani, *ut Senecæ dicitur. Itaque ridicule facere videntur, qui ſcita gentium, ex jure aliquo civili aut firmare nituntur, aut infringere, cum jus civile in tali cauſſa non obtineat niſi locum privati teſtimonii.*

ublica fides, 3. 1. 8. Publicum parricidium. *Vide* Parricidium.

udenda fœdera, 2 18. 2.

udet. De Verulis & Bovillis, pudet! ſed triumphavimus, 1. 11. 6. *Martialis epigr.* 2. 18: Capto tuam, pudet heu! ſed capto, Maxime, cœnam. *Hæc igitur vox in oratione ſuſpendit vocem ſenſumve turpem, aut ominoſum. ita* Pulſi fugatique, pudet dicere, hoſtes, 3. 10. 12. *Livius*, 7. 40. 8: in vos, horreo dicere, hoſtes. *Ovidius*, *Metam.* 9. 530, *in nefariis Byblidis literis magno artificio in tertium uſque verſum nomen ejus protelat:* Hanc tibi mittit amans, pudet, ah pudet, edere nomen, &c. *& in eadem fabula (verſu* 569. —— Feras fidiſſime noſtro, Dixit & adjecit longo poſt tempore, fratri) *eodem tendit.* Pudor Curioni ſuadet, ut amiſſum exercitum morte ſequatur, 4. 2. 34. *Junge exemplum Centenii apud Livium*, 25. 19. 14. *& Aſdrubalis Liv.* 3. *lib. XXVII.* Pudor Romanus, 3. 1. 10: 3. 20. 12. ô pudor, 2. 6. 30. Pudore magis quam virtute reſiſtere, 4. 2. 81.

ellas captivas reſtituit Scipio, 2. 6. 40.

er non dicendus Auguſtus, 4. 4. 1. *Non tamen ignominioſa eſt hæc appellatio, ſi vera ſit, & non injuriæ cauſſa proferatur, h. e. ut ſimul exprobrentur pueriles ineptiæ, quæ rebus agendis obſtant. Ita Propert.* 4. 6. 82: Auguſtus Differat in pueros iſta trophæa ſuos. *Ovidius, de arte*, 1. 182, *de Cæſare, ut opinor:* Bellaque non puero tractat agenda puer. *Quid Horatius? qui carm.* 4. 4. 28, *Druſum & Tiberium pueros vocat, jam multarum gentium victores, & adoleſcentes* 30 *circiter annorum. ille enim:* Auguſti paternus In pueros animus Nerones. *ſed puto Poëtam pueri nomine uti pro filio, Græcorum more: ſicut puer Veneris apud Virg. & alios.* Pueros captivos reſtituit Scipio, 2. 6. 40.

Pugna Auguſti cum Antonio, 4. 4. 4. navalis, 4. 11. 6. cum Caſſio & Bruto, 4. 7. 10. cum Sex. Pompeio, 4. 8. 3. cum Illyriis, 4. 12. 7. Cæſaris cum Ægyptiis, 4. 2. 60. cum Pharnace, 4. 2. 63. cum Pompeio, 4. 2. 43. cum Pompeio juvene, 4. 2. 78. cum Scipione & Juba, 4. 2. 66. Cæſarianorum cum Pompeianis, navalis, 4. 2. 75. Curionis cum Juba, 4. 2. 34. Romanorum cum Achæis, 2. 16. 3, & 5. cum Annibale, 2. 6. 10: 12. 13. 15, & 60. cum Antiocho, 2. 8. 15. cum ipſius præfectis, navalis, 2. 8. 12. cum Ariſtonico, 2. 20. 5. cum Aſturibus, 4. 12. 54. cum Balearibus, navalis, 3. 8. 4. cum Belgis, 3. 10. 4. cum Britannis, 3. 10. 17. cum eorum mulieribus, 3. 3. 16. cum Germanis, 3. 10. 13: 4. 12. 34. cum Latinis, 1. 11. 2. cum Mithridate, 3. 5. 11, 17, & 23. cum Myſis, 4. 12. 13. cum Numantinis, 2. 18. 11. cum Parthis, 3. 11. 8: 4. 9. 5: 4. 10. 3, & 6. cum Picentibus, 1. 19. 2. cum Pœnis, navalis, 2. 2. 8, & 33. cum Pyrrho, 1. 18. 7, 9, & 11. cum Sabinis, 1. 1. 13. cum Sallentinis, 1. 20. 2. cum Samnitibus, 1. 16. 12. cum Sertorio, 3. 22. 7. Syllæ cum Marianis, 3. 21. 19. Pugna proſpera exitii cauſſa, 2. 10. 2. *Plutarchus Craſſo, cap.* 21: Hæc victoria, quod nimios ſpiritus feciſſet fugitivis, perdidit Spartacum.

Pugnare cum morituris non oportet, 2. 18. 13. Pugnare ex neceſſitate, quod deprehenſus ſis, 3. 6. 12.

Pulcerrimus exitus, *pro lætiſſimo, feliciſſimo*, 2. 2. 14. Pulcerrima terrarum Campania, 1. 16. 3.

Pulcri-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Pulcritudini victæ urbis parcitur, 2. 6. 34.
Pullus *elephanti*, 1. 18. 12. Pulli *gallinarum* auſpiciorum cauſſa, 2. 2. 29.
Pullum, *ſcilicet amiculum*, 4. 2. 45.
Punica fraus, 2. 6. 13, *&* 36: 2. 17. 6. perfidia, 2. 2. 11. *Hinc Val. Max.* 9. 6. 1. *ext. Carthaginem* ipſum fontem perfidiæ *vocat.* Punicum bellum primum, 2. 2. ſecundum, 2. 6. tertium, 2. 15. Punici belli tempeſtas, 2. 6. 9. Punici maris nomine deficiunt quidam, 2. 2. 17. Sic Sidon. ep. 8. 12: *quamlibet ſola hyemalium menſium nomina tremas.*
Puppis, *pro navi*, 3. 7. 7: 4. 11. 8.
Purpura, *pro conſulatu. quod veſtes conſulares purpura prætextæ*, 3. 21. 17. Purpura fulgentes elephanti, 2. 8. 16.
Purpuratus, *ita vocantur amicorum regiorum principes*, 1. 10. 5. *Hac voce ſæpiſſime pro ſatrapis utitur Curtius.*
Purpurea veſtis regibus, 3. 19. 10: 4. 11. 3. Purpureum velum in navi Cleopatræ, 4. 11. 8.
Putare, *Præfat.* 1. Cæſariani dum ſe vincere Putant, vicere, 4. 2. 84.
Puteoli, *urbs*, 1. 16. 6.
Pyra, *rogus*, 4. 12. 45.
Pyrenæus, *mons*, 2. 17. 3: 4. 12. 46. Pyrenæum jugum, 2. 17. 6. Pyrenæi montes, 2. 6. 38.
Pyrrhus *Epirotes*, ejuſque bellum cum Romanis, 1. 18. per quatuor annos, 3. 5. 1. minus vaſtavit Italiam, quam ipſi Itali, 3. 18. 11: 3. 21. 21. Pyrrhi regia, 2. 9. 2.

Q.

QUa *adverbialiter poſitum plerumque valet ubi.* Qua longiſſima Italia, 2. 6. 52. *Particulam hanc ſæpiuſcule mutatam à librariis viſus ſum animadvertere. ut apud Curtium*, 3. 11. 12. & qua (*erat* quæ) cuique patebat ad fugam via, erumpunt. *ſic Marcellin.* 18. 20: *&* *ipſe Curtius*, 5. 13. 25. *Iterum Marcellin. edit. Lindenbrog. pag.* 494. 10. *&* *forte* 499. 29.
Quærit Romanis hoſtes Annibal, 2. 8. 4. *Expreſſum ex Livio*, 34. 19. 4. Quærendi hoſtes, ut vincantur, 3. 8. 6. *Sic Claudian. de laudib. Stilic.* 3. 149: Vincendos alio quæſivit in orbe Britannos.
Qualis erat, 3. 10. 22. *Ita Tibullus*, 1. 3: Qualis eris.
Quantum, immane quantum, plurimum quantum, 4. 2. 74.
QUANTI eſt imperator, tanti exercitus, 2. 18. 11.
Quaſi. *cum ut plurimum vocem hanc elegantibus ſententiis & comparationibus addat auctor, viſum eſt pleraque ea loca hic annotare. igitur* Quaſi in brevi tabella totam pop. Romani imaginem amplecti, *Præfat.* 3. Quaſi hominem conſiderare pop. Romanum, *Præfat.* 4. Quaſi ad quendam juventæ florem pervenit pop. Romanus, *ibidem.* Quaſi quædam robuſta maturitas imperii, *Præfat.* 7. Quaſi reddita juventute revireſcit imperium, *Præfat.* 8. ex variis Quaſi elementis congregat corpus unum Romulus, 1. 1. 16. Quaſi monitu deæ, 1. 2. 4. ſubſtitutus in locum regis Quaſi ad tempus, 1. 6. 2. Quaſi infantia pop. Romani, 1. 8. 1. quodam Quaſi inſtinctu deorum concitatus, 1. 9. 1. Quaſi contagione quadam per ſingulos itum, 1. 9. 8. plane Quaſi adulterum ad inferos uſque ſequeretur, 1. 10. 8. Quaſi in regis ultionem, 1. 11. 1. plane Quaſi ſtipendium commilitonibus diis, 1. 11. 4. Quaſi præſentem Jovem, 1. 13. 13. Quaſi in terrigenas è cœlo ac nubibus tela mitterentur, 1. 17. 6. Quaſi vindicaret, exiluit, 1. 18. 12. decem pondo argenti, Quaſi luxuriam damnavit, 1. 13. 22. Quaſi quotidie triumpharet, 2. 2. 10. in claſſe Quaſi tota Carthago, 2. 2. 34. quodam Quaſi æſtu & torrente fortunæ, 2. 7. 1. quodam caſu, Quaſi induſtria, ſic adgubernante fortuna, 2. 8. 1. epulis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

lis quaſi inferiis impleti, 2. 18. 12. Quaſi templa & aræ poſſent defendere, quem nec montes ſui, nec arma potuiſſent, 2. 12. 9. de Andriſco, Quaſi vero rege, triumphatum, 2. 14. 5. Quaſi enata ſubito claſſis erumpit, 2. 15. 14. Quaſi ſubita de cineribus flamma, 2. 15. 15. Quaſi ſeculum illud everſionibus urbium curreret, 2. 16. 1. Quaſi hic Romanis orbis non ſufficeret, 3. 10. 16. Quaſi ſubſidio inſederat Alpium tumulos, 3. 3. 18. Oceanus Quaſi imparem ſe fatetur, 3. 10. 19. nomine Quaſi terrore compoſito Vercingetorix, 3. 10. 20. merſa vitiis ſuis, Quaſi ſentina, reſp. 3. 12. 7. Quaſi jure oppreſſus, 3. 14. 7. Quaſi ſecundum hominum genus ſervi, 3. 20. 1. Spartacus Quaſi imperator occiſus, 3. 20. 14. Quaſi non eſſet uſquam dimicatum, ſic arma rurſus & partes, 4. 2. 73. rates captæ Quaſi per indaginem, 4. 2. 32. Quaſi viciſſet, qui evaſerat, 4. 10. 10. Quaſi bene geſtis rebus, 4. 11. 1. Quaſi facilior eſſet Partho Romanus, 4. 11. 2. morte quaſi ſomno ſoluta, 4. 11. 11: 4. 12. 48. efferam gentem, ritu ferarum, Quaſi indagine, debellabat, 4. 12. 48.

uatere haſtam, 2. 17. 14. urbem machinis, 2. 9. 2. Quatere omnia navibus, equis viriſque, 2. 7. 8. *Plinius*, 2. 27: Quum rex Philippus Græciam quateret.

uatenus, *pro quoniam, ſive* Quatinus, 1. 5. 2. *idem enim eſſe vocabulum puto, & ſcriptione tantum, non etiam ſono, nec origine, aut ſignificatione, differre. Accidit enim huic voci, ut E litera ſonum illum nanciſcatur, quem nec E literæ, nec I, plene adſcripſeris, qualia notat & Lipſius de lingua Lat. cap.* 7. *Vide tamen Acidal. ad Vellei.*, 2. 68. 4. *Vinetum, ad auctorem noſtrum*, 2. 2. 2. *& Caſaub. ad Suetonium, Claud.* 26. 7. *Ovid. Triſt.* 5. 6: Quatenus & non eſt in caro conjuge felix.

uerela, 1. 18. 5. *eſt expoſtulatio de injuria; utque ea luatur, petitio. Sic* Queri, 2. 6. 5. Querelæ *dicuntur etiam, cum ſocii, aut ſubditi, ab aliis infeſtari ſe nuntiant, contraque eos auxilium orant*, 3. 2. 4. *ita dicitur* Queri de aliquo, 3. 10. 14. de incurſionibus hoſtium, 3. 2. 3: 3. 10. 17. Queri de diis, 2. 6. 14. de fortuna, 3. 11. 2. *h.e. conqueri de iniquitate deorum aut fortuna.*

Quiddam indomitum, 1. 22. 2. Quiddam ſimile nivibus, 2. 4. 2.

Quinctilius Varus *P.* 4. 12. 31.

L. Quinctius *Cincinnatus* dictator, 1. 11. 12: 1. 26. 7.

Quirinalis, *mons*, 1. 13. 16.

Quirinus, 1. 1. 18. *Julianus, princ. de Cæſaribus:* Quirinus, quo quidem nomine ille nobis, ſi quidem deum reſponſis paremus, appellandus eſt.

Quis, aut unde, 1. 18. 4. *Videtur hæc formula uſitata fuiſſe in contemtu, & faſtidio, cum etiam notos per ſuperbiam ſe non noſcere ſimularent. ſic Ovidius, epiſt. Phyllidis, verſu* 106: Hei mihi, ſi quæ ſim Phyllis, & unde, rogas. *Alias etiam ignotos ita compellare ſolebant;* Quis genus? unde domo? *Virg. Æn.* 8. 114. *Vide Savaronem ad Sidonium, epiſt.* 1. 11.

Quomodocunque, 3. 23. 4.

R.

RAbies Mariana Cinnanaque, 4. 2. 2. Numantinorum, 2. 18. 15. piratica, 3. 8. 2. pugnandi, 4. 2. 46. Samnitium, 1. 16. 7. Thracum, 4. 12. 17. victorum, 4. 2. 85. *Vide etiam* Furor.

Radiare, *Radiis diſtinguere.* quaſi de induſtria proſpera adverſis Radiarentur, 4. 2. 30.

Radiis diſtincta corona, 4. 2. 91.

Radices Alpium, 2. 5. 1: 3. 3. 7. Veſuvii, 3. 20. 4.

Rapere, *ſemper celeritatem notat, & violentiam. de flumine dictum, pro haurire*, 3. 11. 3. Rapere; *pro occupare, corripere. Sic* Rapere caſtra ſubito impetu, 3. 20. 4. improviſo adorti caſtra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

caſtra Rapiunt, 4. 12. 34. primus impetus belli Bithyniam Rapuit, 3: 5. 6. Rapta impetu Hiſpania, 2. 17: 6. *ita Curtius*, 4. 14. 1. Syriam Ægyptumque prætereuntibus raptas. Raptos *tamen dicit* Veientes, 1. 12: 4, *qui decenni obſidio vix ſubacti ſunt.* Rapere regnum, *h. e. vi invadere, nondum debitum*, 1. 7. 1. *Sic* cenſum, imperium, patrimonium, 4. 2. 21. *pro eripere. ſic* Rapta jure belli repetere, 3. 5. 13. Rapere ſcutum de manu, 4. 12. 7. quo quemque Rapuit fuga, *h.e. quo quiſque ſe fuga proripuit*, 3. 11. 10.

Rates Balearium, 3. 8. 3. Rates ex cratibus, 3. 20. 13. rates inopia navium factæ, 4. 2. 32.

Ratio reip. *h.e conditio, utilitas, quam hodieque Ital. la ragion' di ſtato appellant*, 1. 8. 1. Rationes theſaurorum continens libellus, 4. 12. 44. *ſic apud Livium*, 38. 55. 9; *eſt* liber rationis.

Raudius Campus, 3. 3. 14.

Ravenna, *urbs*, 3. 10. 22.

Receptator hoſtium Rhenus, 3. 10. 9.

Recens & integer, 3. 1. 13.

Recipere, *pro accipere, capere. ſic* totius orbis opes Oſtia recipit, 1. 4. 3. *pro admittere, ſuſcipere. ſic* receptus Gabiis Tarquinius, 1. 7. 7. Recipere ſe *plerumque cedentium eſt, & locum munitiorem quærentium, Gall. ſe retirer. ſic* Aquitani in ſpeluncas ſe Recipiunt, 3. 10. 6. C. Gracchus in Aventinum ſe Recipit, 3. 15. 5. *interdum* Recipere ſe *dicuntur, qui etiam non fugiendi gratia iter faciunt; ut*, 4. 7. 12. Recipere, *pro occupare, capere, de iis, quæ nunquam in poteſtate fuerunt. ſic* Cypros Recepta ſine bello, 3. 9. 1. Hiſpania Recepta, 4. 2. 29. *Ita Livius*, 44. 32. 1: Anicius Scodra recepta. *Caſ. civ.* 1. 16: Recepto Aſculo. *Similem ſignificationem verborum redire, reddere, &c. obſervat Salmaſius ille ad Spart. Adrian. cap.* 2. *ſic infra* Redigere. Recipere ſpiritum, 2. 3. 1. *deſumptum à luctatoribus, aliiſque qui vehementer exerciti, difficulter reſpirant: & ita ad recipiendum ſpiritum interquieſcere coguntur.*

Reciprocantes aquæ, *h.e. per æſtum huc illuc jactatæ*, 2. 8. 9.

Reciſo ponte, 1. 10. 4. *Edit. Boxhorn. habet* reſciſſo.

Recoquere ferrum, *h. e. iterum immittere igni, & ad alios uſus formare*, 3. 20. 6.

Redigere, *pro ſubigere nondum poſſeſſa, ut videatur ex eorum cenſu eſſe verbum hoc, de quibus modo in Recipere diximus. ſic* pop. Romanus totam Italiam ſub ſe Redigit, 1. 9. 8. Redigere in deditionem, 3. 10. 15. in ditionem, 1. 18. 23. in poteſtatem, 1. 15. 3. Redigere intra urbes, *h.e. compellere*, 3. 7. 4. intra muros, 4. 5. 3. eo Redegit populum, *h. e. eo deduxit pop.* 1. 2. 4. Redigere conſecrationem ſuam in pretium victoriæ, *h. e. conſecrat. ſuam pretium victoriæ facere*, 1. 17. 7.

Redimita frons regium in morem, *h. e. diademate revincta*, 3. 19. 10.

Redire rurſus. *Vide* Rurſus. in perniciem, *h. e. verti in pern. fieri pernicioſum*, 3. 13. 4. Redierat, *pro* rediiſſet, 4. 3. 2. *Vide etiam* Erat.

Referre ad populum, 3. 21. 9. *h. e. legem ferre ad populum.* Referre populum in cenſum, diſcrimina officiorum, &c. in tabulas, 1. 6. 3.

REGERE ſe ipſum non poteſt arbiter regum & gentium populus, 3. 18. 7.

Regionum nomina conſtructa ut urbium, 2. 2. 15: 3. 10. 16.

Regilli lacus, 1. 11. 2.

Regius furor *appellatur auctori, dominandi cupido in decemviris, qui regiam poteſtatem, etiam nudo nomine odioſiſſimam, captabant*, 1. 24. 1. *Hinc ubi quid inſolentius gerebatur; aut ubi quis alterius potentiam ad invidiam vocabat*, regnandi & dominandi *verbo utebantur. Sic in noſtro* Regnum judiciorum, 3. 13. 3; & Regnare judiciariis legibus, 3. 12. 9; *dicuntur equites immani illa poteſtate ſubnixi. Apud Livium*, 6. 40. 6, *Claudius tribunos pl. exagitans:* Tantum licentiæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

centiæ, novem annis, quibus regnant, ſumpſiſſe. *& violentus ille Coriolanus apud eundem ſcriptorem*, 2. 34. 10: Tarquinium regem qui non tulerim, Sicinium feram? *atque ita aliis locis plurimis. Salluſt. Hiſt.* 1. 1. 12: ſervili imperio patres plebem exercere, de vita atque tergo regio more conſulere. Regium in morem redimita frons, *h. e. diademate revincta*, 3. 19. 10. Regio nomine fretus Antiochus Annibalis conſilia negligit, 2. 8. 6. Regia inſignia ſumit ſervus, 3. 19. 6.

Regnare judiciariis legibus, 3. 12. 9. *Sic* Regnum judiciale *dixit Cicero ad Attic.* 1. 1. *Vide* Regius. Regnum in honorem virtutis ultro delatum, 1. 3. 1. dolo partum induſtrie agitur, 1. 6. 2. à Tarquinio ultro petitum, 1. 5. 1. Regni cupiditate fratres interfecti, 3. 1. 3. Regni inſignia oblata Cæſari, 4. 2. 91. Regno præſidere, *h. e. regem eſſe*, 2. 7. 2. Regnum invadere, *pro condere, inchoare*, 1. 8. 2. rapere mavult Tarquinius, quam expectare, 1. 7. 2. Regna teſtamentis relicta, 2. 20. 2. Regna donare conſuetus pop. Romanus, 3. 9. 3. Regna, *pro regibus*, 1. 10. 1. *Vide etiam* Dominatio.

Regyrare, *h. e. revolvi, quaſi in orbem redire*, 4. 2. 6.

Religare, *pro ligare, alligare*, 1. 3. 8: 3. 7. 3: 1. 9. 8.

Religio, *h. e. ſanctitas*, Numæ inclita, 1. 2. 1. fœderum ſumma Romanis, 2. 6. 5. publica privatis affectibus antecellere debet, 1. 13. 12. Religionis auxilio incolumis, 1. 13. 16. RELIGIONE & juſtitia gubernanda imperia, 1. 2. 4.

Religioſus, *qui religiones ſancte colit. ita* quid Numa Religioſius? 1. 8. 3. *alii* Religioſum *eſſe in culpa ponunt, ut* ſuperſtitioſum. *unde verſus apud A-gell.* 4. 9: Religentem eſſe oportet, Religioſum, nefas. Religioſiſſimum, *h. e. quod maxima religione colitur, ſanctiſſimum*, 1. 13. 11.

Reliquiæ Aſiæ rebelles, *h. e. reliqui Aſiaticorum rebellium*, 3. 5. 17. Gallorum, 1. 13. 21. latronum, 3. 19. 8. naufragarum partium, 4. 2. 64. Reliquiæ Veiorum nullæ, *h. e. veſtigia*, 1. 12. 11.

Reliqua, *pro reliquiis*, 3. 10. 1. Reliqua corporis, *Victor de Cæſar. cap. XX. f.*

Remeare, *pro recedere*, 1. 12. 8.

Remittere exercitum, *pro dimittere, non detinere*, 4. 2. 17.

Remunerari, 3. 5. 28. *h. e. viciſſim dona dare.*

Remus, 1. 1. 6. occiditur, 1. 1. 8.

Remorum ordines, 4. 11. 5.

Renus, *fl. Vide* Rhenus.

Repercuſſus, *nempe ſolis, pro reflexione*, 3. 3. 15.

Reprimere amnem, *h. e. coërcere, & contrahere*, 1. 1. 3.

Repurgare aurum venis, 4. 12. 12.

Requirere, *pro quærere, inveſtigare. ſic* Samnium in ipſa Samnio requiritur, 1. 16. 8. *Similis locutio Senecæ epiſt.* 91. 6. Lugdunum, quod oſtendebatur in Gallia, quæritur: *pro interrogare*, 4. 2. 68.

Res mira dictu, 1. 7. 7. Res poſcit, 1. 8. 3. Res unius ætatis, populus virorum, 1. 1. 10. in Re eſſe, *h. e. re vera eſſe, exiſtere*, 4. 7. 11. Res motæ, 3. 17. 9. Rerum novarum cupidus, *h. e. turbarum*, 3. 23. 2. Quatuor anni belli, pro clade Rerum breve tempus, 4. 2. 6. Rebus ſuis diffidere, 3. 1. 16. Rebus arctis, afflictis, 2. 6. 31. deploratis, 2. 15. 16. perditis, 4. 8. 4. Res *pro rep. ſic* Res Romana, 3. 22. 5. Veientium, 1. 12. 8. *Ita ſæpiſſime auctores.*

Res familiaris, *pro ſubſtantia, bonis cujuſque*, 4. 1. 1.

RES publica etiam hoſtibus recipiendis augenda, 1. 1. 14. cum REI publicæ clade nihil movendum, 3. 23. 2. REI publicæ ægræ ſauciæque expedit quieſcere, 3. 23. 4. de RE publica invadenda facile convenit potentiæ cupidis, 4. 2. 11.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Reſcindere acta, *h. e. abrogare*, 3. 23. 2. domus, tecta, *pro demoliri*, 3. 15. 10. pontem, 3. 10. 3. plagam, *h. e. rurſus aperire jam coaleſcentem*, 4. 2. 72. *hoc ſenſu* VULNERA interdum ipſa curatione reſcinduntur, 3. 23. 4.
Reſiduum nihil eſt crudelitatis, 3. 4. 2.
Reſignare, *pro reſcindere*, 4. 7. 14. *Cic. pro Archia.*
Reſilire ab impoſito jugo, 4. 12. 2. in aquas, 3. 6. 6.
Reſpirare, 2. 6. 23. Reſpirat inſula, 3. 19. 9. *Vide* Recipere ſpiritum.
Reſponſum ſuperbum Craſſi, 3. 11. 5. Tarquinii, 1. 7. 7.
Reſtare, *pro manere.* Reſtitere Juventas & Terminus, 1. 7. 7. *pro ſupereſſe*, 3. 10. 1, *&* 2.
Reſurgere in aliquem, *h. e. rurſus inſurgere*, 1. 13. 19.
Retinere amnem manibus & clypeis, 3. 3. 12.
Retro dare gradum, *h. e. loco pelli, retro cedere*, 4. 2. 81.
Revellere, *pro avellere. ſic* Revulſa aquila, 4. 12. 38. Revulſa Italiæ Sicilia, 2. 2. 2.
Reverens *tam de eo dicitur, qui meretur reverentiam, quam qui exhibet. ut* Reverentius viſum eſt nomen Auguſti, 4. 12. 66. *&* Reverentior captæ majeſtatis nemo fuit, 2. 12. 11.
Reverentia par inter Parthos & Romanos, 4. 10. 1.
REVERERI oportet fortunam, cui tantum licet, 2. 12. 11.
Revireſcit imperium, *Præfat.* 8. *Vide* I.
Reviviſcit imperium, 2. 6. 27. Reviviſcunt incendia, 3. 5. 14.
Revomere. Hiſtri cum ſanguine & ſpiritu male partam revomuere victoriam, 2. 10. 3. *Dictum de ebriis interemptis, ad inſtar illius Virgiliani, Æn.* 9. 349. Purpuream vomit ille animam, & ſanguine miſta Vina refert moriens ——. Maria revomunt ſpolia, *h. e. hauſta reciprocant, & rejiciunt ad litora*, 4. 11. 7.
Reus ambitus, 3. 17. 5. in præſentem Reum peroratum, 4. 1. 7.
Rex appellatur Appuleius, 3. 16. 4. Rex hoſtium captus maximum victoriæ decus, 3. 2. 5: 3. 7. 10: 3. 10. 26. *& ibi Nota.* Rex viliſſimus Ptolemæus, 4. 2. 52. Regem ſe vocat ſupplex Perſes, 2. 12. 10. in Regem deſciſcit Antonius, 4. 3. 4: 4. 11. 3.
Reges auxilia petunt à Romanis, 2. 7. 5. Regibus parere conſuetæ urbes, 2. 20. 4: 3. 5. 6.
Rhea Silvia, 1. 1. 1.
Rhenus, *fl.* 3. 10. 2. tranſitur à Cæſare, 3. 10. 14. ponte jungitur, 3. 10. 15. imperii terminus, 4. 12. 39, *&* 61. bis trajectus à Cæſare, 4. 12. 22. Rheni effigies in triumpho Cæſaris, 4. 2. 88. per Rheni ripam L amplius caſtella à Druſo directa, 4. 12. 26.
Rhodanus, *fl.* 3. 2. 4. Helvetiorum terminus, 3. 10. 2. Rhodani effigies in triumpho Cæſaris, 4. 2. 88.
Rhodii nauticus populus, 2. 7. 8. Antiochi claſſem vincunt, 2. 8, 12. pro Ætolis deprecantur, 2. 9. 3. Rhodiorum claſſes, 3. 6. 8.
Rhodope, *mons*, 3. 4. 6.
Rhodus, *inſ.* 3. 5. 8.
Rictus oris, 3. 11. 11.
Rixa, *pro pugna*, 3. 10. 5.
Ripa, *pro litore*, 4. 11. 7. *cum alias* ripæ *dicantur eſſe fluminum*, litora *maris. Hinc* §. 4. *Inſt. de rer. div.:* Riparum quoque uſus publicus eſt, ſicut ipſius fluminis. *&* §. 5: Litorum quoque uſus publicus eſt, ſicut & ipſius maris.
Robur pop. Romani, 2. 1. 1. ROBUR clanguet clementia ſoli cœlique, 3. 3. 13. Robur Hiſpaniæ Celtiberi, *h. e. fortiſſimi Hiſpanorum*, 2. 17. 9. *ſic* Robur Italici ſanguinis, 4. 2. 5. Orientis, *ibidem.* ſociorum, 3. 18. 6. Robora gentium, 3. 5. 22. *ita ſæpe Tacitus & alii.*
Robuſtus populus, 2. 1. 2. Robuſta imperii maturitas, *Præfat.* 7. Robuſtiſſima oppida, *pro munitiſſimis*, 1. 12. 3.
Rogare leges, 3. 16. 2. *h. e. ferre ad populum.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

pulum. rogandus enim erat populus utrum vellet eam legem, & juberet. hinc
Rogatio, *pro lege*, 3. 14. 4: 3. 17. 8.
Rogus, *ſtrues lignorum ad cremanda corpora*, 3. 20. 9: 3. 23. 1.
Roma mater ac parens Italiæ, 3. 18. 5. victrix Aſiæ Europæque, 3. 18. 7. *Similes ejus titulos largiter congeſſit Merula, Coſmogr. part. 2 lib. 2, poſt enumeratas Urbis regiones. ubi vide.* Roma conditur, 1. 1. 7. obſidetur à Porſena, 1. 10. 2. occupatur à Gallis, 1. 13. 14. à Sylla, 3. 21. 6. à Mario, 3. 21. 13. à Cæſare, 4. 2. 21. civitas hominum ac deorum domicilio deſtinata, 1. 13. 18. inter tres maximas urbes, 1. 16. 6. templo comparatur, 1. 18. 20. Romam convertitur Annibal, 2. 6. 42. de Roma invadenda deliberat Spartacus, 3. 20. 11.
Romanus, *pro Romani. Vide* Singul. pro Plurali. Rom. populus comparatur homini, *Præfat.* 4. princeps populus. *Vide* P. Romani barbari, 1. 2. 4. gentium domini, 4. 12. 14: 4. 3. 8. Etruſcos, Latinos, Sabinos ſibi miſcuerunt, 3. 18. 1. Romanorum fortitudo, 1. 18. 18. Romanis ſacer auguratus, 1. 5. 4. à Romanis gentes regeſque præſidia petunt, 2. 7. 5.
Romana avaritia, 3. 5. 18: 3. 9. 2. dominatio, 4. 3. 8. Romanum imperium. *Vide* I.
Romulus, 1. 1. Romulus pater, 2. 4. 5. Romulum vocari voluerunt Auguſtum, quod condidiſſet imperium, 4. 12. 66. *ſic opinor noſtrum*, 2. 17. 15: *Viriatum dicere* Hiſpaniæ Romulum.
Roſæ per hiemem collatæ, 2. 8. 9.
Roſtra, 1. 11. 10. Roſtris collegam depellit Gracchus, 3. 14. 5. pro Roſtris expoſita capita proſcriptorum, 3. 21. 14: 4. 6. 15. pro Roſtris oblata Cæſari regni inſignia, 4. 2. 91.
Rubiginem ſentiunt arma, 2. 8. 2.
Rudes bellorum elephanti, 4. 2. 67.
Ruere in prælium, 2. 18. 12. Ruens ulterius hoſtis, 3. 5. 9.
Rufinus P. *Cornelius* notatur à Cenſore, 1. 18. 22.
Ruina provoluti in Italiam Cimbri, 3. 3. 11. Ruina belli *dicitur quod vicina plerumque ſecum trahat, ut accidere ſolet in ruinis ædificiorum*, 2. 11. 1: 2. 12. 1. bellum Tarentinum Regem Pyrrhum, totamque fere Italiam una Ruina involvit, 1. 18. 1. Mithridates totum penè Orientem & Occidentem ſua Ruina involvit, 3. 5. 21. Ruina incendium ſuum reſtinguere vult Catilina, 4. 1. 7. *Velleius*, 2. 91. 5: Ita ſe mores habent, ut publica quiſque ruina malit occidere, quam ſua proteri; & idem paſſurus, minus conſpici. *Claudian. in Ruffin.* 2. 17: Quid reſtat, niſi cuncta novo confundere luctu, Inſonteſque meæ populos miſcere ruinæ? *forte, ſecutus Lucanum*, 7. 654. —— trahere omnia ſecum, Merſa juvat, genteſque ſuæ miſcere ruinæ.
Rumpere fidem, 4. 2. 16. fœdus, 1. 16. 7: 2. 6. 4: 3. 6. 1. vallum, *pro cadere*, 4. 2. 24.
Ruptor fœderis punitus, 1. 3. 8.
Rurſus redire, 1. 3. 9: 1. 11. 14. *Suffecerat* redire, *ſed gaudent interdum hoc pleonaſmo ſcriptores. ſic* rurſus repetere *eſt apud Sueton. Cæſ. c.* 2. *ubi Caſaubonus*: & 17. 1, recidit rurſus in diſcrimen aliud. *Claudian.* in Ruffin. 1. 357: —— revocataque ſecula rurſus. rurſum recipere, *apud Juſtin.* 5. 4. 12: & 42. 2. 12. *Ita* rurſum denuo *conjungit Plautus, Prologo Caſinæ, verſu* 33. & *extremis Menæchmis*: Venibit uxor quoque etiam. *quod & in l.* 1. §. 1. *de juſt. & jur.* verum etiam præmiorum quoque. *Sic Livius*, 41. 24. 17: Legati deinde poſtea miſſi. *Ita Prol. Iuſtini*, 27: Antiochus inſidiantem ſibi effugit Artamenem; dein poſtea cuſtodes Tryphonis.
Rutilius P. *Rufus* damnatur, 3. 17. 3.
Rutilius P. *Lupus* vincitur à ſociis, 3. 18. 12.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

S.

SAbæi, *pop.* 4. 11. 7.
Sabini, *pop.* 1. 1. 12. Romam demigrant, 1. 1. 14. vincuntur à Romanis, 1.15. Romanis mixti, 3.18. 1. triumphi de Sabinis, 1. 18. 26.
Sacer mons, 1. 23. 1. *Alius ſacer mons eſt apud Antigonum, hiſt. mirabil.* 144. (Athos, *ut opinor, qui etiamnum incolis* ἅγιον ὄρος, *teſte Bellonio, Obſerv.* 1. 35.) *alius item apud Philoſtratum in Apollonio. Alius etiam apud Strabonem, lib. VIII:* παρὰ δὲ τοῖς Γέταις ὁ ἱερὸς ὠνομάζετο θεὸς, καὶ τὸ ὄρος ὑπελείφθη ἱερὸν, καὶ προσαγορεύουσιν οὕτως.
Sacerdos, *pro Veſtali,* 1. 1. 2. *ita* Sacerdotium petunt Cimbræ, 3. 3. 17. *Oroſius aliter hoc profert,* 5. 16: ſi inviolata caſtitate, virginibus ſacris ac diis ſerviendum eſſet. *hoc enim modo non ſacerdotium tantum, ſed & libertatem illis adimit. qua re moveor, ut credam auctoris, aut librarii, incuriane dicam an inſcitia, vocem* virginibus *additam, qua remota conſtaret idem cum noſtro ſenſus.*
Sacramentum militiæ, 2. 6. 23: 4. 2. 65. *Eleganter hoc verbum transfert auctor ad quamcunque neceſſitatem, qua quis ad bellum gerendum adigitur. ſic de* incenſis urbibus Helvetiorum, 3. 10. 2. *de* trucidatis legatis à ſociis, 3. 18. 9. *de* crematis centurionibus à Germanis, 4. 12. 24. *Ita Seneca, de brev. vitæ,* 5. 6: Juvenes adulterio, velut ſacramento, adacti.
Sacriportus, *locus,* 3. 21. 23.
Sacroſanctum caput tribuni pl. 3. 15. 16. Sacroſancta arma Romana, *h. e. pura, impolluta,* 2. 20. 7.
Sacrum ſollemne gentis, *pro ſacrificio,* 1.13. 16. *Notandum autem talia ſacra non potuiſſe rite fieri, niſi propriis & ſuis locis. nec enim alia cauſſa fuit Fabio tantum adeundi diſcrimen. Livius,* 5. 52. 2. Sacrificiis ſollemnibus non dies magis ſtati, quam loca ſunt, in quibus fiant. *Cenſorinus apud Appian. in Punicis, ad Carthaginienſes:* Manebunt immota ſepulcra, & licebit eas parentandi cauſſà inviſere; ſacris etiam operari, quotieſcunque libuerit eo accedere. *Immo tanta religione colebantur, ut etiam milites excuſarent, ſi prædicta die non adfuiſſent. Cincius Alimentus, apud Agell.* 16. 4: Sacrificium anniverſarium (*inter legitimas abſentiæ cauſſas eſt*) quod recte fieri non poſſet, niſi ipſius eo die ibi ſit. *Exemplum ejus rei eſt in Livio,* 43. 11. 1: ex Sexto Digitio trib. mil. qui ſacrificii cauſſà Romam venerat, ſunt audita. Sacrorum apud Rom. origo, 1. 2. 1. Sacra, *pro cærimoniis, religionibus, rebus ipſis conſecratis, ut deorum imaginibus, &c.* 1.13.12. *Sic Virg. Æn.* 2.717: Tu, genitor, cape ſacra manu, patrioſque penates.
Sæculum everſionibus urbium currens, 2. 17. 1. fluens in luxuriam & ad omnia mala pronum, 4. 12. 65. SÆCULI mores divitiis afflicti, 3. 12. 7.
Sævire in urbes, 3. 6. 35. templa, aras, ſepulcra, 2. 7. 4. *h. e. illa diruere.* Sæviunt omnia prælio, tempeſtate, 4. 2. 76. Sævius Sævitum, 3. 21. 13.
Sævitia Mithridatis, 3. 5. 7. Tarquinii, 1. 7. 4. Thracum, 3. 4. 2. SÆVITIA bonam quoque cauſſam corrumpit, 3. 21. 12.
Sageſama, *urbs,* 4. 12. 48.
Sagittarum uſus ademptus Parthis conſilio Ventidii, 4. 9. 6.
Saguntus, *urbs,* 2. 6. 3.
Salamina, *inſ.* 2. 8. 13.
Salii, 2. 2. 2.
Salinacidus, 4. 10. 8.
Salire ſuper ſcuta, *h. e. inſilire in ſcuta,* 3. 10. 13.
Sallentini, *pop.* 1. 20.
Salmacidis, *fl.* 4. 10. 8.
Salondicus *Hiſpanus,* 2. 17. 13.
Saltus *à ſaliendo,* Saltu vallum increpans Remus, 1. 1. 8.
Saltus, *pro ſilva, nemore. ita* Saltus Calidonius,

lidonius, 1.17.3. Camerinenſium, 2.2.13. Caudius, 1.16.10. Ciminius, 1.17.3. Hercynius, 1.11.8: 1.17.3: 4.12.27. Saltus Falerni, Gaurani, 2.6.28. in Saltus diffugiunt Germani, 3.10.14. Saltibus graſſantur Samnites, 1.16.7.
lutare regem, virum ſuum cupit Tullia, 1.7.3. Salutantibus manus porrecta, 3.21.16.
lyi, *pop.* 1.16. vincuntur à Romanis, 2.3.5: 3.2.3.
mnites, *pop.* 1.16. vincuntur à Sylla, 3.18.13. Samnitium deſcriptio, 1.16.7. triumphi, 24. de Samnitibus, 1.16.8. quales, 1.18.26. Samnium hodie in ipſa Samnio requiritur, 1.16.8. cum reliquis Italis conſpirat contra Romanos, 3.18.6.
mos, *inſ. & urbs*, 2.20.4.
mothrace, *inſ.* 2.12.9.
ncire fœdus, 4.2.55.
NCTITAS, *h.e. integritas, abſtinentia*, ducis maxime proficit ad profligandam provinciam, 2.6.40. *Hoc ſenſu apud Tacit*, 13.46.9. *Otho* integre ſanctéque egit. *Ita* nctus vir, Camillus, 1.12.6.
nctum ærarium, 4.2.21. Sanctius fœdus, *pro arctiore*, 1.16.2. Sanctius & reverentius viſum, 4.12.66. *Conjungit iſta & Tacitus, Germ.* 34.7. Sanctiſſimæ animæ Bruti & Caſſii, 4.7.15.
nguis humanus pignus conjurationis, 4.1.4. *Multa ad hanc rem Jo. Guilielmus Stukius, convivalium lib.* 1, *fol.* 105. Sanguinis Gallici inundatione incendia urbis deleta, 1.13.17. Sanguinis ſui ſemita iter ad victoriam aperit Decius, 1.14.3. Sanguinem humanum litant Thraces, 3.4.2. SANGUINE ſuo curiam implet, qui civili terrarum orbem impleverat, 4.2.95. Sanguine ſpecioſiores duces, 4.12.7. Sanguis, *pro genere*, 1.26.2. *ſic* unum Sanguinem ducere, *ejuſdem originis eſſe*, 3.18.1. Sanguinis jus, *pro jure affinitatis*, 3.1.15. Sanguine nihil ſcripſiſſe, 2.2.14.
SAPIENTE dignum eſt, lætum accire mortem, 4.2.70.
Sapientia ſeniorum, 1.16.10.
Sarcinæ ſuperfluæ ab exercitu remotæ, 2.18.10.
Sardinia pignus annonæ, 4.2.22. occupatur à Romanis, 2.2.15. à Cæſare, 4.2.22. à Sex. Pompeio, 4.8.1. in Sardinia bellum, 2.6.32, & 35. in Sardinia mortuus Lepidus, 3.23.7. Sardegna *vocatur Leandro: Hiſpanis* Cerdeña. *Sic Sueyro, in verſione Velleii.*
Sarmatæ, *pop.* 3.4.6. vincuntur à Lentulo, 4.12.20. amicitiam Auguſti ambiunt, 4.12.62.
Satelles, 3.16.4: 4.1.3. *Per irriſum ita vocantur plerumque alienæ potentiæ miniſtri. Juſtinianus ita vocavit miniſtros ſuos in condendo jure*, §.1. *Conſt. de confirmat. Dig.*
Satis inſolenter, 1.26.3. Satis ſuperque idonea clades, 1.12.2.
Satisfacere, 4.12.45. *Civiliter ſumptum, valet excuſare errorem, deprecari culpam, &c. ut omnis illa ſatisfactio in verbis videatur conſiſtere: noſter autem de pœna hoc accepit. ſicut & Juſtinus*, 15.1.9.
Satius, *pro melius*, 3.12.6.
Satricum, *urbs*, 1.11.6.
Savus, *fl.* 4.12.8.
Saxa *Decidius*, legatus Antonii, 4.9.4.
Scaurus *M. Æmilius*, 3.1.5. ambitus poſtulatur, 3.17.5. *immo repetundarum. Vide Pighium, ad A. V.* DCLXII.
Scæva *M. Cæſius*, centurio Cæſaris, 4.2.40.
Scelerata porta, 1.12.2. *Ita* ſcelerata caſtra *apud Suet. Claud.* 1.7.
Scelus Catilinæ, 4.1.6. Scelus per amorem, 2.18.14. Scelus ſummum civilis belli, cædes Pompeii, 4.2.55. Scelere domeſtico oppreſſus Druſus, 3.18.4. Scelere alieno, judicio ſuo uti, 4.7.15. SCELERA non latent diu, 3.1.6. SCELERA plebeiorum quam nobilium, malorum quam bonorum, æquiore animo feruntur, 3.21.2.

3.21.2. Scelera in tabulis Antonii, *h.e. proſcriptio virorum illuſtrium*, 4.6.6. *Ita Seneca, Nat. quæſt.* 6.23, *de rebus Alexandri:* Nihil tam magnum erit, quam ſcelus Calliſthenes; *nempe occiſus.* Scelerum furor, 4.9.3.

Scenicus rex, 2.14.4. *h.e. non verus, ſed quales ſolent introduci in dramatibus. Vide Bourdelotium ad illa Satyrici:* Grex agit in ſcena mimum: Pater ille vocatur; Filius hic; nomen Divitis ille tenet. *ad illa verba;* nomen Divitis. *Alio ſenſu* Scenicus *appellatur Nero apud Tacitum*, 15.59.3, *quod ſcenis gauderet, & ipſe fabulas cantaret.*

Scilicet, *per ironiam dictum*, 3.21.16.

Scipio *P. Cornelius*, *Africani pater*, 2.6.10. occiditur, 3.6.36: 2.17.6.

Scipio *Cn. Cornelius*, *Africani patruus*, 3.6.36: 2.17.6.

Scipio *P. Cornelius Africanus* patrem ſervat, 2.6.10. Hiſpaniam recipit, 2.6.38: 2.17.7. Africam invadit, 2.6.55. legatus fratris, 2.8.14. primus nomine victæ gentis nobilitatus, 1.11.9. *Idem dicit Silius, fine operis.*

Scipio *L. Cornelius*, *Africani frater*, Antiochum vincit, 2.8.14.

Scipio *P. Cornelius Æmilianus* hoſtem ex provocatione vincit, 2.17.11. Carthaginem evertit, 2.15.12. & Numantiam, 2.18.8.

Scipio Naſica *P. Cornelius* Carthaginis excidium diſſuadet, 2.15.4. Tib. Gracchum interficit, 3.14.7.

Scipio *L. Cornelius* cos. *anno V. C. DCLXX*, 3.21.18.

Scipio *Q. Cæcilius Metellus* Pompeianarum partium dux, 4.2.65. mortem ſibi conſciſcit, 4.2.68.

Scipionum nomen Africæ fatale, 2.15.12.

Scopulus ſecuritatis publicæ, *h.e. ad quem alliſa naufragium faceret, ſicut navigia in veris ſcopulis*, 4.9.1. *Ita Piſonem & Gabinium* voragines & ſcopulos reip. *vocat Cicero in Piſon. cap.* 18: *ſicut &* ſcopulum patrimonii, *&* Voraginem bonorum, *de Orat.* 3.40. ſcopulum libidinis, *de Orat.* 2.37. *Sic Petronius, in carm. de bel. civ. verſu* 240, *Pompeium vocat* piratarum ſcopulum: *& apud Val. Max.* 3.7.9, Caſſii tribunal ſcopulus reorum dicebatur. *Alludit vetus poëta apud Scalig. in catalectu, pag.* 190. *f:* Maximus hic ſcopulus, non tamen unus erat.

Scordiſci, *pop.* 3.4.3.

Scorta ab exercitu remota, 2.18.10.

Scribæ, 2.6.25.

Scutum è fugientis manu rapit Cæſar, 3.10.4. in Scuto Scævæ 120 tela, 9.2.40. Scutis ſuper capita elatis tegi, 3.10.13: 4.10.6. Scutum imperii Fabius, 2.6.27.

Scythæ, *pop.* 4.12.62.

Scythicus Septemtrio, 3.5.28.

Securus magis, quam tutus, 1.13.16. *Ita Seneca, epiſt.* 79.

Secreta imperii pignora, Ancilia atque Palladium, 1.2.3. *nam illa maxime abſcondebantur, nec tractabantur niſi rare, & ab hominibus ei rei ſacris.*

Secta paſtoria, 3.12.2. *h.e. modus & ratio vivendi. ſic* temporum ſuorum ſectam *aliquoties dicunt Impp.*

Sector, *qui bona haſtæ ſubjecta ſimul emit*, 2.6.48. *Vide Barth. adverſ.* 5.4. *Plinius inde femininum deducit*, 36.15. *m:* Metella proſcriptionum ſectrix.

Secundus, *pro favente*, 3.15.3. Secundum hominum genus, 3.20.1. *Cicero, Offic. III:* Quaſi ſecunda quædam honeſta eſſe dicunt. *Tertullian. pag.* 195.1. *edit. Rigalt.* femina genus ſecundi honoris.

Securi, quam gladio, percuti, atrocius, 3.5.3. Securi percuſſi liberi Bruti imperio patris, 1.9.5. Securi diſtricta, 2.2.17. Secures in principum colla ſtrictæ, 2.5.4. Securi magis, quam tuti, *Not. ad* 1.13.16. *Adde Senec. epiſt. LXXIX. Solin. cap. I.*

Sedere, *pro placere*, *fixum obſtinatumque eſſe. ſic* Sedet bellum, 2.15.4. conſilium fugæ, 2.18.14. *Sic Sidonius,*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

nius, carm. 7. 337. *Marcellinus*, 14. 2: 18. 2: 19. 15: 28. 29: Quicquid Cæſaris implacabilitati ſediſſet. *l.* 7. *in fin. qui ſatisd. cog.* ſi judici ſederit. *Adde l.* 3. *C. de Coſſ. lib. XII.* Sedet ſententia, 2. 15. 9. *Claudian. de Bel. Gild.* 415. Ut viſum eſt atque ſedit, *Arnobius, lib. IV, pag.* 173. *f.* Sedere, *de telis dictum pro incidere, pervenire. ſic* in Scuto Scævæ 120 tela Sedere, 4. 2. 40.

edes belli, *pro loco ubi geritur*, 4. 2. 35. imperii Roma, 1. 7. 9. *ſic apud Herodian. Severo Imp. appellatur Roma* ἡ βασίλειος ἑστία. Sedes novas quærere, 3. 3. 1: 3. 10. 2. Sedibus ſuis mota urbs, 3. 3. 21. *ſic Curtius*, 3. 2. 12. totius Orientis excita ſedibus ſuis moles.

editiones, 1. 23: 1. 24: 1. 25: 1. 26. Gracchanæ, 3. 14: 3. 15. Appuleiana, 3. 16. Druſi, 3. 17. Seditionum omnium cauſſa tribunicia poteſtas, 3. 13. 1.

editioſitas, 3. 13. *in lemmate capitis.*

egeſtes *Germanus*, 4. 12. 33.

ec Segnius quam minati fuerant, 3. 3. 6.

egovia, *urbs*, 3. 22. 7.

egulenſes, *pop.* 2. 18. 3.

eleucia, *urbs*, 3. 11. 5.

ellæ curules, 1. 5. 6: 1. 13. 10.

EMEL in perpetuum vinci, non eſt ex dignitate, 2. 12. 2. SEMEL ignoviſſe, ſatis, 4. 2. 90.

ementis tempus, 1. 11. 13.

emeſus, 4. 2. 69.

emigræcus, 1. 18. 6. *Ita* Semigætulus, *&* Seminumida, *apud Appulei. in Apologia.*

eminarium exercitus Punici Hiſpania, 2. 6. 38. *Ita Curtius*, 8. 6. 6: Hæc cohors velut ſeminarium ducum præfectorumque apud Macedonas fuit. Seminarium triumphorum Macedonia, *Cic. in Piſon. c. XL.*

emirutus, 2. 15. 13. *Ita Livius*, 5. 49. 4: in Semirutæ ſolo Urbis. *&* 10. 4. 4, tecta ſemiruta. *&* 31. 24. 2, ſemirutæ ac fumantis ſociæ urbis. *&* 31. 26. 7, inter anguſtias ſemiruti muri. *item*, 32. 17. 7, ſtrage ſemiruti muri. *ſic Tacitus aliquoties: & Salluſtius, Incert.* 6. 24, etiam tum ſemiruta mœnia. *Lucan.* 1. 24: At nunc ſemirutis pendent quod mœnia tectis. *Apulei. princ. Florid.*, ſemiruta mœnium. *D. Hieron. princ. epiſt. ad Lætam:* delubra ſemiruta. *Rutilius, Itin. verſu* 228: Judex ſemiruti porta vetuſta loci. *ſic Appulei. lib. II Floridor. pag.* 312, *edit. Vulcanii. Liv.* 36. 24. 2. *Quæ exempla eo citavi, quod aliis noſter hoc verbo nove uſus videretur.*

Semita ſanguinis ſui iter ad victoriam aperire, 1. 14. 3.

Sempronius *P. Sophus* Picentes vincit, 1. 19. 2.

Sempronius *Tib. Longus* vincitur ab Annibale, 2. 6. 12.

Sempronius Gracchus *Tib.* Annibalem ſequitur, 2. 6. 30. *Vide etiam* Gracchus.

Senatores CXL proſcripti, 4. 6. 3.

Senatus origo & etymologia, 1. 1. 15. ſapientia, 1. 18. 16. Senatum in ſententiam ſuam pecunia pertrahit Jugurtha, 3. 1. 4. in verba ſua jurare cogit C. Gracchus, 3. 16. 2. de Senatu, legatorum Pyrrhi judicium, 1. 18. 20. Senatus fugatur ab Urbe, 4. 2. 21. Senatus, *pro curia.* de Senatu, quaſi de carcere, qui jugularentur, educti, 3. 21. 20.

Senatus ſociorum ad ſimilitudinem Romani, 3. 18. 6.

Senior, *pro ſene*, 1. 16. 10. Seniorum ſapientia, 1. 16. 10. à Senioribus conſilium petitum, 2. 6. 26.

Senones, Alpini populi, 4. 12. 4.

Senones Galli, 1. 13. 1, *&c.* eorum veſtigia nulla, 1. 13. 19.

Senſus, *pro intellectu*, 1. 18. 28. *contra* intellectus *pro* ſenſu, *apud Plinium*, 9. 45.

Sententia, *pro partibus*, traxit in ſententiam ſuam Senatum, 3. 1. 4.

Sentina. vitiis ſuis, quaſi Sentina, merſa reſp. 3. 12. 7.

Sepire, *pro cingere.* Septæ ignibus latebræ, 2. 3. 5.

Septimius *L.* Pompeium interficit, 4. 2. 52.

Septemtrione nihil infeſtius, 3. 2. 2: 4. 12. 3. Septentrio Scythicus, 3. 5. 28.

ad Sepulcra cæſorum mactati inimici, 3. 21. 26: 4. 6. 2. in Sepulcra ſævire eſt contra jus belli, 2. 7. 4.

Sequani, *pop.* 3. 10. 20.

Sequi, *pro ſuccedere*, 1. 18. 1. *pro perſequi*, 1. 10. 8: 4. 2. 50.

Seres, *pop.* 4. 12. 62.

Serica tentoria, 2. 8. 9.

Serpentes ad venas admovet Cleopatra, 4. 11. 11.

Serpit bellum, 2. 2. 15: 2. 9. 4.

Sertorianum bellum, 3. 22.

Sertorius, 3. 5. 4. dux Marianus, 3. 21. 13. domeſtica fraude opprimitur, 3. 22. 9.

Servare, 4. 2. 70. *Vide* Obſervare. *Sic Virg. Æn.* 2. 567. —— limina Veſtæ Servantem —— *Plaut. Moſtell.* 2. 2. 20. Natus nemo in ædibus ſervat. *Vide Gruteri Suſpic.* 5. 1.

Servilis inſcriptio dignitatem triumphi violat, 3. 19. 8. *h. e. ſi ita inſcribatur:* Triumphus de Servis. Servilia bella, 3. 19. eorum cauſſa, 3. 12. 10. Servilia opera, *h. e. ſervis digna*, 2. 18. 10.

Serviliter in terga ſævire, 1. 23. 1. *Vide Bernecc. in Juſtin.* 1. 5. 2.

Servilius Ahala *C.* mag. equ. 1. 26. 7.

P. Servilius *Vatia* Iſauricus, 3. 6. 4.

Servilius prætor vincitur à ſervis, 3. 19. 11.

Servilius Cæpio *Q.* 3. 17. 4. *Vide etiam* Cæpio.

Servitia militant, 2. 6. 23. auxilium pudendum, 2. 6. 30. *Primum qui memoratur ſervos armaſſe, crediderim fuiſſe Miltiadem bello Perſico. Pauſanias in Achaicis:* Diæus, quod Miltiades ante pugnam Marathoniam fecerat, imitatus; vocatis ad Pileum ſervis, *&c.*

ad Servitutem confugere ſalutis cauſſa, 4. 3. 4. Servitute multata Macedonia, 2. 14. 5.

Servius rex Rom. 1. 6. utilis pop. Romano, 1. 8. 6.

Servi quaſi ſecundum hominum genus, 3. 20. 1. Servi rebelles in ſervos infeſtius ſæviunt, quaſi transfugas, *nempe quod communem cauſſam proderent*, 3. 19. 10. Servi Volſinienſium dominos opprimunt, 1. 21. 2. *Ita Mamaluchi in Ægypto.* Serva mater Servii.

Si credere fas eſt, 3. 3. 19. *Conſtat mihi ſcripſiſſe Florum:* ſic credere fas eſt. Si diis placet, 3. 4. 1. *Sic Quintilianus*, 8. 3. 31. dicta ſancte & antique, ridentur à nobis, ſi diis placet, *Liv.* 44. 22. 6.

Sibi, *pro ei, aut illi*, 1. 12. 5. *Sic in querela Mali eleganti epigrammate, quod non merebatur obſcœnis inſeri:* Nec venti, pluviæque, ſiccitaſve, Quod de ſe quererer, malum dederunt. Sibi, *h. e. in ſuam utilitatem. ita* bellum Samniticum pop. Romanus Sibi geſſit, 1. 16. 2. Parthi ſub auxilii ſpecie Sibi vincunt, 4. 9. 5. ſub ſpecie partium Se vindicant Samnitium duces, 3. 21. 22. *Sic intelligendus Seneca, de benef.* 1. 13. 3: Hercules nihil ſibi vicit. *Lucan.* 10. 13: —— Magnumque periſſe Non ſibi ——. *&* 10. 81: dum, non ſibi, vincere mavult. *Juſtinus*, 2. 8. 6: quaſi ſibi, non patriæ viciſſet. *Curtius*, 6. 11. 29: non enim ſibi, ſed hoſti eſſe occiſuros Alexandrum. *Cicero, Philip.* 2. 29: num ſibi ſoli vicit? *Apud Senecam autem, de benef.* 6. 31. 12, *liceat mihi diſſentire à magno interprete, qui verba illa,* qui non dicebat ſibi, *hoc in quo ſumus modo exponit. Sed videntur nimirum aliud ſibi velle: & in ipſum Demaratum torqueri ſuſpicionem movent illa:* Dignus erat præmio, antequam peteret. *quod dictum eſt, ſicut apud Tacit. H.* 1. 49. 9: omnium conſenſu capax imperii, niſi imperaſſet. *ideoque interpretarer, Demaratum verum dixiſſe Xerxi, ejus potentiam non eſſe tantam ut vinci non poſſet: non autem dixiſſe ſibi, ſe*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

tam ſtultum eſſe, ut præmium hoc extremæ vanitatis peteret. Ut autem verbo ſibi *utuntur, ſic etiam dicunt* mihi, tibi, nobis, illi, *&c. Ita Lucan.* 5. 35. 7: Jam certe mihi bella geram. *argutatur in hoc ſenſu Plautus Menæchm.* 4. 2. 82. *ubi Taubman. Senecæ Medea, verſu* 276. —— illi Pelia, non nobis jacet. *& mox* Toties nocens ſum facta, ſed nunquam mihi.

bilare *ſerpentum proprium ad cauſſidicos tranſlatum*, 4. 12. 37.

byllini verſus, 4. 1. 8. Sibyllini libri. *Vopiſc. in Aureliano, cap. XVIII.*

c *optantis*, 1. 1. 18. Sic, quaſi, *frequenter junguntur; ut*, 3. 6. 1, *&* 10: 3. 10. 15: 3. 21. 20: 4. 7. 1. & Sic, *uſurpari ſolet cum intervenit actui quoddam impedimentum, non tamen ad eum tollendum ſufficiens, ita* 2. 2. 32. *eodem ſenſu* Sic quoque, 3. 11. 14: 4. 10. 5. *Ita Statius*, 12. 258. *Livius*, 45. 38. 11. *Martialis epig.* 11. 16. *Seneca, Troadib. verſu* 1118.

cambri, *pop.* 4. 12. 24.

cilia, *inſ.* 1. 18. 3. occupatur à Romanis, 2. 2. à Sex. Pompeio, 4. 8. 1. multo cruentius vaſtata ſervili, quam Punico bello, 3. 19. 2. frugum ferax, 3. 19. 3. in Sicilia bellum, 2. 6. 32. Sicilia contenti debuerant eſſe Romani, 3. 12. 6.

coris, *fl.* 4. 2. 26.

culum fretum, 4. 8. 3. mare, 3. 6. 8.

dus Herculis, 1. 18. 19. Sidera, *pro uno Sole videtur poſitum*, 4. 3. 8. *ſic apud Marcellinum*, 18. 17: *&* 22. 35. *Vide Bernecc. ad Juſtin.* 13. 7. 10. *ſicut in iis, ubi* velut ſideribus mota belli tempeſtas, 2. 8. 8: *&* quaſi Sideribus agitatum bellum, 3. 21. 3, *dicitur, quod ut Sol tempeſtates, ita illæ cauſſæ bella conciverint. ita Claudianus, in Eutrop.* 2. 424, *pro tempeſtate poſuit* Sidus, *cauſſam nempe pro effectu:* Fertur in abruptum caſu, non ſidere puppis.

gnifer, *pro aquilifero*, aquilam Auguſto tradit moriens, 4. 4. 5. aquilam intra baltei ſui latebras abſcondit, 4. 12. 38. Signifer *dicitur etiam qui præcipue factionem aliquam juvat; quomodo &* Anteſignani *dicuntur: ita* Signiferi & duces Syllanæ dominationis, 3. 23. 6.

Signum, *pro omine*, 4. 7. 7. *pro argumento*, 4. 8. 3. Signum dare, 3. 21. 13. *ſolebat autem militibus pugnam inituris* ſignum dari, *quando concurrerent. de quo Lipſ. M. Rom.* 4. 12. Signa militaria Parthorum, 3. 11. 8. Signa in hoſtes jaculari, 1. 11. 2. *ad notam pertinet Seneca, epiſt.* 95: Primum militiæ vinculum eſt, religio, & ſignorum amor, & deſerendi nefas. Signa Craſſi haurit Euphrates, 3. 11. 3. Signa canunt. *Vide* C. ſub Signis ordinare, 3. 19. 9. *Vide etiam* O. Signa *pro copiis ſæpe ponuntur, aut ipſa acie. ſic* infeſta quatuor agminum Signa per Etruriam volitant, 1. 17. 2. Signa circumferre, *eſt exercitum circumducere*, 3. 5. 29. inferre, *exercitum admovere*, 1. 22. 3: 4. 1. 8: 2. 17. 6. *ita* Signa convertere, 2. 6. 51: 2. 17. 12. Signis Pompeianis omnis fere Aſia tenetur, 3. 5. 31. collatis Signis dimicare, *eſt juſta acie, juſto prælio*, 2. 6. 52, *&* 58. Signa *pro ſtatuis, imaginibus*, Corinthia, 2. 16. 6. *Sic Ovid. Am.* 3, *Eleg.* 6: —— inutile ſignum. Salluſt. Catil. 11. 3: Signa mirari.

Silanus *M. Junius* vincitur à Cimbris, 3. 3. 2.

Silentium ſubitum inter medium prælium, 4. 2. 80.

Sillaces, præfectus regis Parthorum, 3. 11. 8.

Silvæ Calidoniæ, 3. 10. 18. Hercyniæ, 3. 10. 14. *Vide etiam* Saltus. turis & balſami, 3. 5. 29. *Ita Solinus, cap.* 35, balſami ſilvam *appellat, &* lucos. *quod poſterius inepte dictum arguit magnus interpres. poſſit tamen videri, ubi* ſilvæ *vox conveniat, non male* etiam lucum *dici.* in Silvas dilapſi Morini, 3. 10. 6.

Silveſtres homines, 3. 8. 2. *Vide etiam* Feri.

Similis exitus belli Punici, initio, 2. 6. 8.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

2.6.8. Similior victo populus, qui vicit, *ibidem*. Simile prodigio, 3. 4. 4. *Ita* ſimile portenti, *Cicero, Philip*. 2. 27. monſtri ſimile, *Val. Max.* 9. 11. 1: SIMILE quiddam cum nivibus ſuis habent Alpina corpora, 2. 4. 2. *Sic pr. Inſt. de publ. jud.*

Simulacrum, *pro exemplo, ſimilitudine*, 1. 2. 3: 4. 2. 88.

Simulatus furor fanaticus, 3. 19. 4. metus, 4. 9. 6: 4. 10. 3. Simulata fuga, 1. 3. 4. proditio, 4. 12. 44. ſtultitia, 1. 9. 1. Simulatum colloquium, 2. 2. 11. transfugium, 1. 7. 5: 3. 11. 7. Simulati ludi equeſtres, 1. 1. 10.

Sine miſſione pugnare. *Vide M.*

Singularis *pro plurali ſæpiſſime ponitur. Vide Quintilian.* 9. 3. *Sic in noſtro*, Barbarus, 3. 10. 13. Bruttius, Apulus, Lucanus, 1. 18. 26. eques, 2. 6. 13: 3. 17. 4. Germanus, 3. 10. 14. Macedo, 2. 14. 2. miles, 1. 12. 8: 2. 18. 11: 4. 2. 43: 4. 2. 50. Romanus, 2. 13. 1: 3. 3. 9. Tarentinus, 2. 6. 42.

Singulare certamen Manlii, 1. 13. 20. Scipionis, 2. 17. 11.

Sinus *receſſum & cavitatem ſignificat. ita* Sinus vallis, 1. 17. 7. Sinus ultimus Italiæ, *pro angulo*, 2. 6. 46. in Sinu bellum & pacem porto, 2. 6. 7. *Hinc* Sinus *Geographis dicitur, ubi mare terris utrinque abſcedentibus, quaſi in gremium admittitur. ita* Sinus Ambracius, 4. 11. 4. Gallicus, Liguſticus, 3. 6. 8. Maleus, 3. 6. 3. *Sic è contrario terra fluminibus intercepta, ut* Sinus inter Euphratem & Orontem, 4. 9. 5.

Sipylus mons, 2. 8. 15.

Siti ad deditionem compulſi, 4. 2. 28.

Situm ſentiunt arma, 3. 2. 3. *h.e. ſquallorem ex ſitu contractum. ita Virg. Æn.* 6. 462. —— loca ſenta ſitu ——.

Socialis claſſis, 3. 6. 8. Sociale bellum, 3. 18. ejus cauſſa, 3. 12. 9: 3. 17. 9. Sociale non poteſt dici bellum Cæſaris & Pompeii, 4. 2. 4.

Sociare opes, 1. 1. 14. ſibi aliquem fœdere, 2. 7. 4.

SOCIETATIS inter hos & illos duces pœnas dant miſeræ civitates, 3. 22. 8: 4. 2. 77. Societate trium principum orbis imperium occupatur, 4. 2. 12.

Socius rex confiſcatus, 3. 9. 3.

Socii fortiſſimi fideliſſimique, 3. 18. 6. Socii Pompeii moram increpant, 4. 2. 43. Socios hoſtium perſequi, 1. 19. 1. in SOCIIS etiam noſtrum animum perdimus, 4. 2. 29: 4. 7. 14. pro Sociis intervenit pop. Rom. 1. 13. 6. *Livius tamen*, 5. 35. 5, *expreſſe ſcribit, Cluſinis* adverſus Romanos nullum jus ſocietatis amicitiæve fuiſſe.

Sol in maria cadens, 2. 17. 12. Solis defectio, 1. 1. 17. à Sole venire, 2. 6. 12. ſub ipſo Sole habitare, 4. 12. 62. Soles Campaniæ, 2. 6. 22, *h. e. calor, quo gaudebant Afri. Sic Ovid. epiſt.* 5. 111: —— ariſta Quæ levis aſſiduis Solibus uſta riget.

Solatium eſt poſſe transferre in alium culpam cladis, 3. 11. 2.

Sollertia Tulli, 1. 6. 3.

in Solido decernere. *q. terreſtri prælio*, 2. 2. 9.

Solitudo Romæ, 1. 13. 14. Solitudinem Urbi minatur plebs, 1. 22. 5. SOLITUDINE, *h.e. ubi unus imperat*, corrumpitur poteſtas, 1. 9. 2. *Contra Aſinius Gallus, apud Tacitum*, 1. 12. 4: Unum eſſe reip. corpus, atque unius animo regendum. *Et incommoda communis imperii ex Scipionis quoque verbis patent, relatis à Val. Max.* 6. 4. 2: ſe ex majeſtate reip. omnia geſturum, ſi ſibi cives vel dediſſent collegam, vel non dediſſent. *Plut. Sylla, cap.* 35: Hoſtes, nec alias ducibus, quod plures haberent, parentes.

Solium, *pro loculo, ubi conduntur mortui*, 4. 11. 11.

Sollemne ſacrum, 1. 13. 16, *quod certis temporibus ſit, ut explicat Feſtus. Sic Veget.* 4. 40, diem ſollemnem *vocat, quem paullo ante* ſtatutum *dixerat*.

Sollicitare urbes, nationes, *eſt in ſuas partes velle pertrahere*, 2. 20. 4: 3. 5. 21.

Solli-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Sollicitare in auxilium, 4. 9. 3. in colloquium, 3. 11. 9. Marius provinciam Syllæ decretam Sulpicia lege Sollicitat, *h. e. hoc agit, ut ſibi decernatur*, 3. 21. 16.

olum. SOLI cœlique clementia robur elanguet, 3. 3. 13. Solo exæquare urbem, 1. 13. 14. SOLO mutato frugum ſemina degenerant, 2. 11. 4.

olvere fidem, *h. e. præſtare quod promiſeris*, 1. 1. 12. *Livius*, 3. 19. 1: ut P. Valerii fidem exſolverent. Solvere, *de navibus dicitur iter auſpicantibus*, 3. 10. 16. Solvi morte, *h. e. in mortem ſolvi, mori*, 4. 11. 11. *ita* ſomno. *Ibidem Ovid. Am.* 2, *Eleg.* 10, Solvi, *pro mori, abſolute dixit.*

omnium medici de Auguſto, 4. 7. 9.

onare ample, 4. 2. 65. *Vide etiam* A.

ora, *urbs*, 1. 11. 6.

oranus prætor occiditur, 3. 21. 26.

ortis ultimæ vir. *h. e. infimæ conditionis*, 2. 14. 3.

padones Ægyptii, 4. 2. 52.

parſæ magis quam oppreſſæ vires, 4. 2. 65.

partacium bellum, 3. 20.

partacus, 3. 20. 2. de invadenda Roma deliberat, 3. 20. 11.

pecies belli, *pro forma prælii*, 1. 17. 6. Speciem cæſorum præbent Romani teſtudine tecti, 4. 10. 6. Speciem viventium præbent roſtra Rom. navium, 2. 2. 35. ad Speciem fiduciæ panes à Capitolio jaculantur Romani, 1. 13. 16. *in quibuſdam Impreſſis eſt*, ad ſpem fiduciæ, *errore ex compendio ſcripturæ orto:* ad ſpem, *h.e.* ad ſpeciem. *ſic apud Livium*, 28. 24. 9: Forma tamen Rom. caſtrorum conſtabat una ex ſpe. *vetuſtiores edd.* conſtabat ea una ſpe: *quis dubitet, ſcriptum fuiſſe* ſpē; *legendum* ſpecie? magna nomina, ut non in uſum, ita ad Speciem imperii acquiſiiſſe, decorum, 3. 12. 4. Species, *pro prætextu, obtentu. ita* Specie juvandi ſocios, mare ingreditur pop. Romanus, 2. 2. 4. ſub Specie partium ſe vindicant Samnitium duces, 3. 21. 22. ſub Specie falſa bella movere, 1. 11. 1: 2. 2. 4.

Specioſa mors, *pro pulcra, conſpicua*, 3. 3. 16. Specioſiora vitia, *h.e. quæ majorem ſpeciem habent*, 3. 12. 11.

Spectaculum, *ſc. ludorum*, 1. 1. 10. Spectaculo quaſi expoſita urbs, 2. 16. 1. *Laudat pulcritudinem Corinthi.* Spectaculis indulgent Romani, 3. 12. 10. Spectaculum belli, 1. 18. 8. prælii, 1. 11. 4.

Spectatio gentis, 2. 7. 3.

Specula Africæ Clypea, 2. 2. 19. veluti ultima Septemtrionis Specula, 3. 5. 5. Speculæ Herculis, *pro* columnis, 4. 2. 76.

Speculari, *pro explorare*, 1. 17. 4.

Speculator, 4. 7. 13.

Speculatorium navigium, 4. 2. 37.

in Speluncis incluſi Aquitani, 3. 10. 6.

SPERARE ſemper, indolis magnæ ſignum, 4. 8. 3. Sperare (ἀκύρως, *ut Virgil.* ſperare dolorem) 3. 1. 1.

Spirare altius, 2. 2. 27. quiddam indomitum, 1. 22. 1.

Spiritus, *pro magno animo*, 2. 6. 31: 3. 10. 20: 4. 2. 10. Spiritum expellere, *h. e. vitam*, 3. 5. 26. recipere, 2. 3. 1. *Vide etiam* R.

Spoletium, *urbs*, 3. 21. 27.

Spolia *nautica* in ſuggeſtu fori ſuffixa, 1. 11. 10. roſtra *intelligit: ea enim hac appellatione fere veniunt. Vide Bernecc. ad Sueton. Aug.* 18. 3. *Adde Liv.* 10. 2. 14. Spolia opima. *Vide* O. Spolia præferre, 2. 7. 7. ſuffigere, 1. 11. 10.

Sponſor fœderis, 3. 14. 2. *de fœderibus per Sponſionem late Livius*, 9. 9.

Stare, *pro adeſſe.* pro uno duos Stare Pompeios, 4. 2. 74. Stat pro partibus fortuna, *h. e. militat*, 4. 7. 10. imperium Stat in Ripa Rheni, 4. 12. 39. *h. e. ſubſiſtit, ultra non progreditur. ſic Quintilianus, declam.* 3: Gens majorem terrarum partem victoriis pervagata, tantum in Mario ſtetit. Stans urbs, *pro ſalva, non diruta*, 4. 12. 57.

Statim capta Carthago, *nempe eodem die quo obſeſſa*, 2. 17. 7. Statim ac ſine

mora

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

mora, 2. 2. 6: 2. 3. 2. Statim & è veſtigio, 7. 8. 12.

Stator Jupiter, 1. 1. 14.

Status Aſiæ à Sylla datus, 3. 5. 12. Græciæ antiquus redditus, 2. 7. 13. reip. à Romulo impoſitus, 1. 1. 15. mutatus, 1. 9. 3.

Status ſacrificii dies, *h. e. ſolennis*, 1. 13. 16. *Pro hoc vocabulo ſæpius reperias* ſtatutus, *neſcio an probe.*

Stellis iter ſequi, 3. 5. 28. *Curtius*, 7. 4. 28: Qui tranſeunt campos (*in Bactrianis*), navigantium modo noctu ſidera obſervant, ad quorum curſum iter dirigunt.

Stipendiarius Thrax, 3. 20. 8. *h. e. auctoratus gladiator.* Stipendiaria provincia, *quæ ſtipendium pendit*, 2. 17. 7.

Stipendiorum origo, 1. 12. 8. *Ulpianus vocis hujus etymon recte deducit, l.* 17. *de V. S.* Stipendium à ſtipe appellatum eſt, quod per ſtipes, id eſt, modica æra, colligatur, *quamvis eo loco non de ſtipendio militari, ſed provinciarum, loquatur. ſed & ipſum militare, quod alteri poſtea nomen dedit, ita confectum. Vide Livium*, 2. 60. *Eſt igitur* Stipendium *à pendenda ſtipe, quod tum pecunia non numerabatur, ſed appendebatur. Vide Plinium*, 33. 3. Stipendii loco terra petita, 3. 3. 2. templa promittit Poſthumius, quaſi Stipendium diis commilitonibus, 1. 11. 4.

Stoliditas barbarica, 3. 3. 12. Domitii centurionis, 4. 12. 17.

Stolo *C. Licinius*, trib. pl. 1. 26. 4.

Strabo Pompeius. *Vide* P.

Strangulati in carcere Catilinæ ſocii, 4. 1. 10. *Hoc ſupplicio fere duces hoſtium triumphatos afficiebant.*

Strategema Annibalis, 2. 6. 12, 13, & 16. Cæſaris, 3. 10. 3: 4. 2. 84. Claudii Neronis, 2. 2. 52. Coſſi, 1. 11. 3. Duillii, 2. 2. 9. Horatii, 1. 3. 4. Manlii, 1. 13. 16. Marci Philippi, 2. 12. 7. Marii, 3. 3. 8, & 15. Parthorum, 3. 11. 7: 4. 10. 3. Poſthumii, 1. 11. 2. Spartaci, 3. 20. 4, 6, & 13. Tarquinii, 1. 7. 6. Tulli Hoſtilii, 1. 3. 7. Ventidii, 4. 9. 6.

Stringere bellum, 3. 21. 1. *ubi tamen melius totidem literis legas* ferrum, *hoc enim* ſtringendi *verbo melius convenit. aut* telum, *quam vocem etiam in Liviana epitome in* bellum *tranſiſſe, notavi*, 3. 16. 7. Stringere gladium, 3. 21. 25. Stringere, *pro vulnerare*, 4. 12. 44.

Studere nomini, provinciæ, 3. 10. 19. revocandis regibus, 1. 9. 5.

Studium, *pro favore*, 3. 13. 1.

Stultitia ſimulata, 1. 9. 1.

Stupens occaſione, 1. 16. 10.

Stuprum Lucretiæ regifugii cauſſa, 1. 7. 10. Virginiæ deſtinatum, decemviratus ſublati cauſſa, 1. 24. 3. Stuprum ſuum egregie ulciſcitur Orgiagontis uxor, 2. 11. 7.

Sub ſilvis, *pro in ſilvis, aut propter ſilvas*, 4. 12. 10.

Subducere. Antonium metus ſubducit à prælio, 4. 7. 10. æſtibus Subducitur Oceanus, 3. 10. 5. *Habet igitur ſignificationem paullatim & prope ſine ſenſu rei ſubtrahendi. Velleius*, 2. 72. 6: quos præſenti periculo fortuna ſubduxerat.

Subigere, *pro domare. ita* pop. Romanus Subigit Italiam, *Præfat.* 6: 1. 26. 9. Samnites, 1. 16. 8. continuis cædibus aliquem Subigere, 2. 18. 5.

Subire, 1. 13. 15. *habet ſignificationem appropinquandi, interdum etiam ſcandendi, quam & in hodierno idiomate Hiſpano retinet.*

Subitus evadit, *pro ſubito ev.* 4. 2. 59. Subita belli, 1. 1. 11. *ita Liv.* 25. 15. 19.

Submittere ædes, *h. e. in plana transferre*, 1. 9. 4. faſces populo, *h. e. imperium & poteſtatem conſularem ſubjicere populo, ibid.* Submiſſis cervicibus, *h. e. inclinatis*, 1. 18. 28.

Submovere hoſtes, *pro repellere*, 1. 10. 4: 3. 10. 7: 4. 5. 59: 4. 12. 19. Submovere mari, *pro pellere mari*, 3. 6. 5.

Subrogare, *h. e. ſubſtituere per rogationem*, 3. 16. 1.

Subſtituere alicui, 1. 9. 4. in locum alicujus, 1. 6. 2.

Sub-

Subterranei doli, *pro cuniculis*, 1.12.9.

Subtrahere ſe, *pro ſubducere ſe. ſic* Armenia ad Parthos ſe Subtrahit, 4. 12.42.

Suburbana pop. Romani provincia Sicilia, *h. e. quæ proxima eſt omnium provinciarum, & propemodum in conſpectu Urbis*, 2.2.15: 3.19.3. Suburbanum Tibur. *ob magnitudinem Urbis eo uſque protentæ*, 3.11.7.

Succedere caſtris, *prope accedere ad caſtra. eodem ſignificatu eſt, quo verbum* Subire, 4.9.6.

Succeſſio provincias obtinentium, 4.2.15.

Succingi in aliquem, h. e. expeditionem in aliquem ſumere, 4.7.5. *Deducto loquendi uſu à militibus, quorum erat* cingi. cornua ſinus Ambracii claſſe Succincta, *h. e. inſeſſa & munita*, 4.11.4.

Succlamare, *pro acclamare*, 2.6.7.

Sucro, *urbs*, 3.22.7.

Sudibus circumdata urbs hoſtilis, 3.10.25. Sudibus pugnant Romani, *ibidem. &* 3.21.7.

Sudor ſimulacrorum, 2.8.3. *Dio hoc loco citatus: & Plut. Coriol. cap. 57, diſputant, hoc naturalibus ex cauſis quandoque poſſe fieri.*

Suevi, *pop.* 4.12.24.

Suffigere ſpolia, 1.11.10.

Suggerunt ſe cauſſæ, *h. e. ultro ſe offerunt*, 2.8.1.

Suggeſtus fori, 1.11.10. *locus editus ubi concionabantur, dictus à ſuggerendo, h. e. aggerendo.* Suggeſtus Cæſaris in curia, 4.2.91.

Sulmo, *urbs*, 3.21.28.

Sumere bellum, *pro ſuſcipere*, 4.12.24. expeditionem, & mandare, oppoſita, 4.12.6, & 48. *nam* mandare expeditionem, *eſt committere ducibus;* ſumere, *per ſe id agere, & ipſum proficiſci.* Sumere impetum, 4.12.54. Sumpta prælio Theſſalia, *h. e. electa*, 4.2.43.

Summa rerum, *h. e. ſummum arbitrium*, 4.3.5.

Summovere. *Vide* Submovere.

Summus *pro excellentiſſimo in quaque re. ita Summus* aſtu, audacia, 2.17.13. augurio, 1.5.2. *Sic Plinius*, 35.12.9: in omnibus his ſummus. *Apulei. lib. 5, in fine:* manduconem ſummum. Summa fames, *pro extrema, maxima*, 1.13.16. religio fœderum, 2.6.5. virtus, 3.22.2. Summum nefas, 4.1.4. Summa rupes, *pro apice rupis*, 1.13.15.

Sumptuoſa largitio, *quæ nimios ſumptus requirit*, 3.12.12.

Super, *pro in.* Super caſſidem foculus, 4.12.16. Super ſcuta ſalire, 3.10.13. Super menſas & pocula, 4.2.69. *Curtius*, 7.4.7. debellaturus ſuper menſa Alexandrum.

Superata in una urbe Sicilia, 2.6.33.

Superbia Arioviſti, 3.10.11. Tarquinii tolerata, 1.7.10. SUPERBIA crudelitate gravior bonis, 1.7.4. NON minus exoſa, quam ſævitia, 4.12.31.

Superbus, Tarquinii cognomen, 3.7.1.

Supergredi, *pro ſuperare*, 3.21.5.

Superior, *prò victore*, 1.10.2.

Supervacuum, 2.2.37.

Supervivere expeditioni ſuæ, 2.2.14.

Suppetere, *pro adeſſe*, 3.20.13.

Supplices; *de iis, qui auxilium orant*, 2.7.5.

Supplicium de filio ſumit pater Caſſii, 1.26.7. SUPPLICIO nihil deformata majeſtas Reguli, 2.2.25. Supplicia quondam hoſtium, artem faciunt Romani, 3.12.10. Suppliciorum metu voluntaria mors, 3.19.11.

Supprimere vectigalia, *pro intercipere*, 3.13.4.

Supra. Africa Supra Theſſaliam, 4.2.73. *h.e. ſuperavit Theſſaliam, ea quidem re, de qua loquitur, nempe apparatu & crudelitate belli.*

Suprema pugna, *h.e. ultima, noviſſima*, 1.18.21.

Surenas, præfectus regis Parthorum, 3.11.8.

Suſcipere bellum, 4.4.1.

Suſpenſus utre, *h. e. incumbens utri & ſuper eum hærens*, 3.5.16.

Suſpi-

Suſpicere arma, mores, *pro revereri*, 4. 12. 30. populum, 1. 26. 5.

Suus *eleganter ponitur, pro nativo, proprio, aut eo, quod quis affectu ſuum fecit. ut* Sua fortuna, Sua natura, *h. e. quam quis in poteſtate habet*, 3. 5. 21. *Not. ad Ovid. Epiſt.* 12. 83. Sed mihi tam faciles unde deoſque meos? *leg.* meoſque deos. Sua magnitudine præpedita Antiochi acies, 2. 8. 17. Sua obſidio Gallos fatigat, 1. 13. 17. Suo ebore fulgentes elephanti, 2. 8. 6. SUIS moribus domiti Thraces, 3. 4. 7. hoſtem SUIS artibus aggredi, 3. 1. 10. adverſus hoſtem SUIS viribus uti, 2. 6. 41. SUIS viribus confectus pop. Romanus, 3. 12. 6. caſtra quaſi jam Sua circumvolant vultures, 4. 7. 7. *Hoc fere modo Vellei.* 2. 75. 3: fugiens mox futuri *ſui Cæſaris arma.* adverſus hoſtem callidum SUIS conſiliis pugnandum, 2. 6. 26. *Livius*, 22. 16. 4: Nec Annibalem fefellit, ſuis ſe artibus peti. *Plautus, Amphitr.* 1. 1. 113: hunc telo ſuo ſibi, malitia, à foribus pellere.

Sylla *L. Cornelius*, 3. 5. 4. Jugurtha potitur, 3. 1. 17. Mithridatem vincit, 3. 5. 2, *&* 9. Samnites, 3. 18. 13. fœdus cum Parthis ferit, 3. 11. 4. multos interficit, 3. 21. 24. decus ſeculi ſui, 3. 21. 2.

Sylla Fauſtus, 4. 2. 90.

Syllæ in conjuratione Catilinæ, 4. 1. 3.

Syllana proſcriptio, 3. 21. 25: 4. 6. 3. tempeſtas, 4. 2. 2.

Syphax *Numida*, 2. 6. 56.

Syracuſæ, *urbs*, 2. 6. 33.

Syria, 3. 11. 10. debellata, 2. 8. provincia Caſſii, 4. 7. 4. occupatur à Parthis, 4. 9. 5. recipitur à Ventidio, 4. 9. 7. prima corrupit Romanos, 3. 12. 7. Syriæ laus, 2. 8. 4.

Syriaticus, *pro Syriacus*, 2. 9. 1. *& ita ſcribendum fuerat*, 2. 11. 1: *&* 2. 12. 1.

Syria dea, 3. 19. 4.

Syrus quidam ſervus bellum concitat, 3. 19. 4.

Syrtes, *Africæ loca vadoſa & arenoſa, eoque exitioſa navigantibus*, 2. 2. 31.

Syrtium accolæ domiti, 4. 12. 40.

T.

T & D invicem mutant, 1. 18. 11.

Tabernæ argentariæ, 2. 6. 48.

Tabula proſcriptionis Syllanæ, 3. 21. 25. feralis, 3. 22. 2. Tabulæ duodecim, 1. 24. 1. in Tabulas referre quæ, 1. 5. 3. *Cœl. ad Cic. in ep. fam.* 8. 8. 8. Tabulæ, *pro picturis*, Corinthiæ, 2. 16. 6.

Tabulata navium, 4. 11. 5.

Tagus, *fl.* 2. 17. 15.

Tanquam viri occidi volunt Numantini, 2. 18. 13.

Tantum non, *h. e. propemodum, parum abeſt*, 2. 6. 46: 3. 21. 21. *Sic Suetonius ſæpe, item Velleius, & ad eum Acidalius. Seneca, de benef.* 5. 16. 4: ut qui civem Romanum occidiſſet, impunitatem, & pecuniam (*forte repetendum* &) tantum non civicam acciperet. *Adde Portum, in Xenoph. pag.* 135. *An ſic leg. apud Cic. ad Q. frat.* 1. 1. 3, 6. *ubi vulgo*, tantum jam ad nimiam levitatem?

TANTI eſt exercitus, quanti imperator, 2. 18. 11. Scilicet in vulgus manant exempla regentum; Utque ducum lituos, ſic mores caſtra ſequuntur, *Claudian. de laud. Stilic.* 1. 168.

Tarchondimotus, 4. 2. 5.

Tarentinus, *pro Tarentinis. Vide* Singul. pro plurali. Tarentinum bellum, 1. 18. Tarentinæ deliciæ, 1. 18. 28.

Tarentus Lacedæmoniorum opus, 1. 18. 2. occupatur ab Annibale, 2. 6. 21. recipitur à Romanis, 2. 6. 42.

Tarquinius Priſcus rex Romanus, 1. 5. quid profuerit populo, 1. 8. 5.

Tarquinius Superbus, rex Romanus, *prioris nepos (Vide diſputationem Laurentii Vallæ, præfixam notis in Livium)*, 1. 7. quid profuerit populo, 1. 8. 7.

Tarraco, *urbs*, 4. 12. 51.

Tatius, *Sabinus*, 1. 1. 14.

Taurus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Taurus, *mons*, 4. 12. 61.

Taxata dignitas equeſtris menſurâ, *h.e. æſtimata*, 2. 6. 18. Taxata ſtipendio hiberna, 1. 12. 8. *Utitur hoc verbo Juſtinus. Seneca conſol. ad Marciam*, 19. 2: Tanti quodque malum eſt, quanti illud taxavimus. *Plinius*, 35. 11: Talentum Atticum XVI M taxat Varro.

Tegumenta pecudum, *pro coriis*, 3. 20. 6.

Teleſinus, 3. 18. 6. opprimitur, 3. 21. 23.

Tellus dea, 1. 19. 2.

Temere, *pro facile*, 1. 13. 7: 1. 18. 26: 2. 18. 3. *Utitur hoc modo Sueton. Aug.* 16. 6. *& Tito*, 6. 6. *Quintilian.* 1. 3: Ingeniorum præcox genus non temere pervenit ad frugem. *Eodem modo voce* ῥᾳδίως *utitur Herodianus*, 6. 3, *&* 13.

Temeritas barbaris ſolita, 4. 12. 54. felix, 3. 10. 22. Salondici, 2. 17. 14.

empe, *locus Theſſaliæ*, 4. 2. 51.

empeſtas claſſem Mithridatis lacerat, 3. 5. 18. oboritur inter necem Romuli, 1. 1. 17. Tempeſtate interceptus triumphus, 2. 2. 31. Tempeſtate flexus ſuos ſignificant ſidera, 4. 3. 8. Tempeſtas belli Aſiatici, 2. 8. 8. Punici, 2. 6. 9. *Sic Livius*, 31. 10. 7. *D. Hieron. ad Gerontiam de Monogam. in fine:* Hannibal de Hiſpaniæ finibus orta tempeſtas. Tempeſtas Mariana & Syllana, 3. 12. 11: 4. 2. 2.

emplum Jovis Statoris, 1. 1. 13. Templum Tarquinio erectum de manubiis *Capitolium*, 1. 7. 7. Templo comparata Roma, 1. 18. 20. Templa vota inter diſcrimen pugnæ, 1. 1. 13: 1. 11. 4: 1. 19. 2: 1. 20. 2. TEMPLA non poſſunt defendere, quem arma non potuerunt, 2. 12. 9. circa Templa imagines Cæſaris, 4. 2. 91. Templis detracta arma, 2. 6. 23. —— patriis modo fixa revellunt Arma deis——, *Statius, Thebaid.* 12. 709. κεκόσμηνται δὲ τοῖς ὅπλοις τὰ Θηβαίων ἱερὰ, *Ariſtides, orat. V, tom. II, pag.* 95. *Sic Argivæ mulieres arma templis detraxerunt adventante Cleomene. Plut. in apophth. Lacon. cap.* 73. *Nam in templis ſuſpendi dedicarique ſolebant ab hoſtibus capta.*

Tenere *variæ ſignificationis verbum eſt.* Tenere concordiam, *valet continere, cuſtodire*, 4. 2. 13. lacrymas, 4. 6. 5. *ut* tenere ora, *apud Virg. Æn.* 2. 1. *&* riſum, *apud Horat. de arte, verſu* 5. militem in caſtris, 3. 3. 5. regnum, *pro habere, poſſidere*, 1. 7. 2.

Tentum, 2. 12. 11. *Utitur hac voce unus, quod ſciam, antiquorum Horatius, Epodon* 12. 12.

Tenue fretum, *pro anguſto*, 2. 8. 9.

Tenus *valet uſque ad, & ultimo caſui jungitur.* Colchis tenus, 3. 5. 25. Dacia tenus, 3. 4. 6. Hadriatico tenus mari, 1. 15. 2.

Tergeminorum fratrum pugna, 1. 3. 4.

à Tergo ordinatis omnibus, 4. 12. 36.

in Terga ſerviliter ſævire, 1. 23. 1. *Salluſt. Hiſt.* 1. 1. 12: de vita ac tergo regio more conſulere. *Servile enim ſupplicium hoc erat. unde nihil crebrius apud Comicos hujuſmodi dictis:* omnem in tergo theſaurum gerit. Virgis dorſum depoliet meum, &c.

Terme, *urbs Hiſp. Forte rectius* Termes, *ut alii edunt; hinc enim deducti videntur* Termeſtini, *Tac.* 4. 45. 1.

Terminus deus non poteſt exaugurari, 1. 7. 7. *Cato*, 1 *Originum:* Fana in eo loco compluria fuere, ea exauguravit: præterquam quod Terminum fanum fuit, id nequitum exaugurari.

Terræ recondere, *ſicut humi*, 1. 13. 11. Terrarum ſitus qui pingunt, *eos Florus in hoc opere imitatur, Præfat.* 3. *Ad ejus forte imitationem, alia, nec minus eleganti, comparatione opuſculum ſuum orditur Sex. Ruffus:* Morem ſecutus calculatorum, qui ingentes ſummas ære breviori exprimunt, res geſtas ſignabo, non eloquar.

Terræmotus inter prælium, 1. 19. 2: 2. 6. 14.

Ter-

Terreſter, 2. 2. 5. *ita* Silveſter, *Plinius*, 14. 16. 23.
Terrigenæ. *ſic appellati Gigantes, quos Poëtæ fabulantur terra editos*, 1. 17. 6.
Territare fines alicujus, 2. 15. 3.
Terror adventus hoſtici, 2. 2. 18. elephantorum, 1. 18. 9: 3. 2. 5. Germanorum, 3. 10. 12. Mithridatis, 3. 5. 9. Terrori eſſe, 1. 11. 6: 1. 17. 3. Terrorem geminare dolo, 1. 10. 5. nominis ſui circumferre, 2. 2. 21. ad Terrorem movendum facibus armati Fidenates, 1. 12. 7. ipſo nomine ac Terrore Punici maris quidam deficiunt, 2. 2. 17. nomine quaſi Terrore compoſito Vercingetorix, 3. 10. 20.
Teſtamentum Attali, 2. 20. 2. Cæſaris, 4. 4. 1. Teſtamenta paſſim in principiis ſcripta, 3. 10. 12.
Teſtudo militaris, 3. 10. 13: 4. 10. 6.
Teutana Liburnorum regina, 2. 5. 2.
Thala, *urbs*, 3. 1. 11.
Thapſos, *urbs*, 4. 2. 66. non oſtenſa in triumpho Cæſaris, 4. 2. 89. *Plutarcho Cæſ. cap.* 76. *ex* ϑάπσακος *corrupte, ut puto.*
Theatrum Pompeii, 4. 2. 8, & 45. Tarentinum, 1. 18. 3. in Theatro diſtincta radiis corona Cæſaris, 4. 2. 91.
Thebæ, *urbs*, 2. 7. 12.
Theodotus magiſter Ptolemæi, 4. 2. 60.
Thermopylæ, 2. 8. 11.
Thermus *Q. Minucius, proprætor*, 4. 2. 19. *apud Cæſ. civ.* 1. 12, *mendoſè forſan*, prætor *ſcribitur.*
Theſaurorum rationes, 4. 12. 44.
Theſſalia, 1. 16. 6. infeſtatur à Thracibus, 3. 4. 1. vaſtatur, 4. 2. 41. in Theſſalia bellum civile, 4. 2. 6, *&* 43. iterum, 4. 3. 3.
Theſſali, *pop.* 1. 18. 27.
Theutobocchus, *Germanus*, 3. 3. 10.
Theutoni, *pop.* 3. 3. 1. vincuntur à Mario, 3. 3. 7.
Thoas Ætoliæ princeps, 2. 8. 5.
Thorius, 3. 22. 6.
Thracia acquiſita, 3. 12. 4. in partibus Pompeii, 4. 2. 5.
Thracium litus, 2. 8. 7.
Thrax gladiator, 3. 20. 8. Thraces, *pop.* 2. 22. 3. vincuntur à Romanis, 3. 4. à Piſone, 4. 12. 17.
Thurii, *urbs*, 3. 20. 5.
Tiberinus, *fl.* 1. 1. 3. ponte committitur, 1. 4. 2. aliquando terminus imperii, 1. 9. 7: 1. 11. 8.
Tiberinum oſtium, 3. 9. 5.
Tiberius Cæſar. *Vide* Vibius.
Tiberius Gracchus. *Vide* G.
Tibiæ præcinunt Duillio, 2. 2. 10.
Tibur, *urbs*, 1. 11. 7.
Ticinus, *fl.* 2. 6. 10.
Tigurini, *pop.* 3. 3. 1, *&* 18.
Tigranes *Armenus*, 3. 5. 27. victus à Pompeio, 4. 12. 43.
Titius, *fl.* 2. 5. 1.
Titulo unum bellum, multiplex victoria, 1. 18. 1. Titulo ipſo conſecratur Auguſtus, 4. 12. 66. Tituli, 3. 5. 21. Titulorum cupido in Antonio, 4. 10. 2. *Val. Max.* 8. 6. 5, *de Servilio:* Majorum ſuorum titulis Iſaurici cognomen adjecit.
Titurius Sabinus, legatus Cæſaris, 3. 10. 8.
Togæ pictæ, 1. 5. 6. Togæ in judiciis, 4. 12. 32.
Tollere animos. *Vide* A. *Livius*, 35. 1. 2. Nec dubium eſt, quin omnis Hiſpania ſublatura animos fuerit: *&* 37. 48. 2. Ob hæc Ætolos ſuſtuliſſe animos. *Seneca, de benef.* 3. 28. 7: Neque enim ulli magis abjiciunt animos, quam qui improbe tollunt. *Hoc modo Spartianus Adriano, cap.* 5: ad rebellionem animos efferebant. Tollere, clamorem, *pro clamare*, 3. 8. 6. urbes, *pro delere*, 3. 10. 23.
Toloſtobogi, *pop.* 2. 11. 5.
Torquatus Pompeii legatus, 3. 6. 9. Torquatorum cognomen unde, 1. 13. 20.
Torques Gallorum, 1. 13. 20: 2. 4. 4.
Torrens fortunæ, 2. 7. 1. *Arnobius, lib.* 1: Ut modo Romani, velut aliquod flumen torrens, cunctas ſubmergerent atque obruerent nationes.
Torrens Vergelli, 2. 6. 18. *Sic* fons Arethuſæ, 2. 6. 34. *ita* oppidum Peruſiæ, *Epit. Liv.* 126.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

rabeæ, 1. 5. 6. in Trabeis ſunt ſenes Romani devoti, 1. 13. 10. inſignia captis Rom. Trabeis trophæa figit Viriatus, 2. 17. 16.

ractus, *pro regione*, 1. 5. 2: 3. 3. 13.

radere ſe conſiliis alicujus, *h. e. permittere*, 2. 8. 6. *Sic* dare, *Ovid. Ep.* 16. 161. Da modo te ——. *Terent. Adelph.* 5. 3. 52: Date hodie mihi. *ubi nota Georgii Fabricii.*

rahere *habet ſignificationem involvendi, in ſocietatem aut partes traducendi. ita* Macedonici belli contagio Traxit Illyrios, 2. 13. 1. eadem fortuna Trahit ducem & exercitum, 4. 2. 51. Trahere in vires ſuas, 2. 12. 3. *Ita ſæpius Tacitus*, Trahere tot annos, *h.e. durare tot annos*, 4. 2. 13. *Sic* ducere *eſt apud Arnobium, lib.* 2: Roma annos ducit quinquaginta & mille. Trahere naufragia, *h. e. circumferre*, cladem, 1. 13. 19.

ajanus, *Præfat.* 8.

ansfugæ ſimulati. *Græcis* ψευδαυτόμολοι, 1. 7. 5: 2. 6. 16: 3. 11. 7.

ansgredi flumen, 3. 10. 14. *Sic Sueton. Cæſ. cap.* 35, *de maritimo itinere:* in Macedoniam tranſgreſſus. *&* *paullo poſt :* ab Alexandria in Syriam tranſiit. *Hunc loquendi modum contra Aſinii Pollionis ſententiam defendit Agellius*, 10. 26.

anſactum de partibus, *h. e. actum*, 4. 7. 13.

anſilire amnem, 3. 3. 12. quaternos ſenoſque equos, 3. 3. 10. per Thraciam, *&c. h. e. raptim tranſgredi*, 3. 5. 25.

anſmarina ætas pop. Romani, 2. 19. 2. origo Tarquinii, 1. 5. 1. Tranſmarini, 1. 1. 9. triumphi, 2. 18. 1.

anſverſum agere, *h. e. alio impellere*, 4. 2. 10. *Retulit inter proverbia Eraſmus*, 2. 8. 91. *Sic* tranſverſum auferre *eſt apud Plin.* 28. 1.

aſimenus lacus, 2. 6. 13.

ebia, *fl.* 2. 6. 12.

epidantia carpenta, 3. 10. 17. *h. e. cum cura & metu feſtinantia. ita* non eſt trepidandum *dixit Seneca, benef.* 6. 43. 4.

Trepidare, 1. 10. 6. Trepidatum eſt, 2. 2. 11.

Trepidatio *pro victoria*, 3. 10. 17.

Treviri, *pop.* 3. 10. 7.

Tribunicia poteſtas ſeditionum cauſſa, 3. 13. 1. Tribuniciæ ſeditiones, 3. 19. 2.

Tribunorum pl. origo, 1. 23. immanis potentia, 3. 17. 8. Tribuni pl. ſacroſancti, 3. 15. 6. Tribunus pl. Craſſum diris devovet, 3. 11. 3. à Tribunis agros & cibaria flagitat populus, 3. 12. 8.

Tribus inſtitutæ à Romulo, 1. 1. 15. homo ſine Tribu, 3. 16. 1. *Sumptum ex Homero, Iliad.* 9. 63. Tribus, *pro plebe*, 2. 6. 25.

Tributarius, *qui tributum pendit*, 3. 4. 1.

Tridentina juga, 3. 3. 11.

Trifariam, *pro tripartito*, 4. 12. 54.

Trigæcini, *pop.* 4. 12. 55.

Tripertitus, 3. 3. 6.

Triſte prælium, *pro periculoſo*, 4. 2. 78.

Triumphalis agricola, 1. 11. 14. *ita* triumphalis arator, *apud Plin.* 18. 3. Triumphalis ornatus, 1. 5. 6.

Triumphans claſſis, 2. 7. 6. Triumphat de fortuna Regulus, 2. 2. 25. Triumphatum de parvis oppidis, 1. 11. 6. non Triumphatum ex civilibus bellis, 3. 22. 10.

Triumphatum mare, 4. 2. 20.

Triumphus, 1. 5. 6. Allobrogicus, 3. 2. 5. Jugurthinus, 3. 1. 17. Macedonicus, 2. 12. 12. maritimus primus, 2. 2. 9. Numantinus, 2. 18. 17. de Verulis & Bovillis, 1. 11. 6. Triumphi dignitatem ſervili inſcriptione violare veretur Perperna, 3. 19. 8. Triumphi maximum decus captus imperator hoſtium, 3. 2. 5. Triumphi Cæſaris, 14. 2. 88. vigintiquatuor de Samnitibus, 1. 16. 8. Triumphos contemnit Auguſtus, 4. 12. 53. Triumphus, *pro re de qua triumphatur*, 2. 8. 17: 2. 15. 18. *pro ſpoliis in triumpho ferendis*, 2. 2. 21: 31, *&* 32. Triumphi, *pro victoriis*, 4. 2. 8.

Triumviratus, 4. 6.

Triumviri conſtituendæ reip. 4. 2. 12: 4. 7. 5. dividundis agris, 3. 14. 6.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Trophæum (*aut rectius Tropæum*) Flaminii ex torquibus Gallorum, 2. 4. 4. Trophæa Domitii & Fabii, 3. 2. 6. Druſi, 4. 12. 23. Trophæa locis eminentibus fixa, 2. 17. 16. *Sic apud Dionem, lib.* 56, *pag.* 667. Auguſto & Tiberio inter alios honores duo fornices (ἀψῖδες) decreti, quibus trophæa inſiſterent. Trophæa erigere inuſitatum Romanis ante Domitium, 3. 2. 6. ſuper Trophæa ipſa eminet Théutobocchus, 3. 3. 10. Trophæa *hic intelligo de ſpoliis, quæ præferebantur triumphantibus.*

Tubam non ſuſtinere, 4. 12. 16. *Alludit iſtud Virgilii, Æneïd.* 11. 27: —— Cur ante tubam tremor occupat artus? Tuba præcinente deleta Corinthus, 2. 16. 6.

quia TUERI Saturninum non poteſt Marius, adverſus illi redditur, 3. 16. 5.

Tullus Hoſtilius. *Vide* H.

Tumultus magis quam bellum, 3. 19. 2: 3. 21. 3: 4. 12. 40. Tumultus magis quam prælium fuit. *Curtius*, 6. 5. 12.

Tumulus, *pro edito colle*, 4. 7. 12. Tumuli, 3. 8. 6. Alpium, 3. 3. 18. Cynocephalæ, 2. 7. 11. montium, 3. 10. 22.

Tunicæ palmatæ, 1. 5. 6.

Turbantibus invicem copiis, 4. 2. 49.

Turbo belli, 3. 5. 5. civilis inſaniæ, 3. 21. 18. fluminis, 3. 11. 3. primi impetus, 2. 6. 10. ſeculi, 4. 3. 2.

Turduli, *pop.* 2. 17. 11.

Turpis fames, 4. 5. 3. *Quintilian.* 8. 6: illud quoque & poëtis & oratoribus frequens, quo eum qui efficit, ex eo quod efficitur oſtendimus, *&c. Sic Virg. Æn.* 6. 276. —— turpis egeſtas. *Sic* obſcœnam famem *dixit idem poëta, Æn.* 5. 367.

Turpitudo fœderis Caudini, 1. 16. 12.

Turres elephantorum, 1. 18. 10. navium, 4. 11. 5.

Turis ſilvæ, 3. 5. 29.

Tuſci paſtores Romam confluunt, 1. 1. 9. Tuſcum mare, 3. 1. 8.

Tutia, *urbs*, 3. 22. 9.

Tuti locis, 2. 3. 4. *Sic* gentes locis tutiſſimas *Rhatos & Vindelicos appellat Vellei.* 2. 95. 2.

Tyranni bonis infenſi, 1. 7. 3. *Tacitus, Agr. cap.* 3: Multi fortuitis caſibus; promptiſſimus quiſque ſævitia principis, intereiderunt.

V.

VAccæi, *pop.* 2. 7. 11. infeſtantur à Cantabris, 4. 12. 47.

Vadere, *de amne dictum, pro labi, fluere*, 2. 7. 10.

Vadimonis lacus, 1. 13. 21.

in Vadis hæret pugna, 3. 10. 5. *propter vada naves non poſſunt congredi.*

Væcordia mentis, 4. 10. 10. Væcordiæ pœnas dare, 3. 7. 3.

Valentia, *urbs*, 3. 22. 9.

Valere, *pro poſſe*, 3. 5. 24.

L. Valerius Corvinus, 1. 13. 20.

Valerius Publicola, quomodo primus coſ. 1. 9. 4. *Plinius*, 36. 15. Publicola, qui primus coſ. fuit cum L. Bruto. *Rutilius, Itin. verſu* 271: Hic eſt qui primo ſeriem de conſule ducit, Uſque ad Poplicolas ſi redeamus avos.

Valida oppida, 1. 7. 5. Validiſſimæ gentes, 4. 12. 46. nationes, 4. 12. 24.

Vallare, *pro munire, protegere. ita* anguibus areniſque vallata Capſa, 3. 1. 14. armis ferroque Macedonia, 2. 12. 4. elephantis acies, 2. 8. 16. mari Pyrenæoque Hiſpania, 2. 17. 3. *Ducta vox à vallo, quo muniri ſolent caſtra. Alludit vox Scipionis, in Ep. Liv.* 57. 2: Cum gladio te vallare ſcieris, vallum ferre deſinito. *Cic. pro Archia; Portus, &c.*

Vallum Urbis, 1. 1. 8. Vallum ferre, 2. 18. 10. rumpere, 4. 2. 24. Vallo circumdata urbs hoſtilis, 3. 10. 25. Vallo XVI millium obducta caſtra Pompeii, 4. 2. 39. *Hæc ratio includendi hoſtes dicebatur* circumvallare.

Vanitas Antonii, 4. 10. 2.

Varguntei Catilinæ ſocii, 4. 1. 3.

Varius ingenio, 4. 7. 4. *h. e. inconſtans. alias* Varius *valet vafrum, doloſum, ut in l.* 1. *D. de dolo malo.* Varii inge-

nio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

nio reges Romani, 1. 8. 1. *h. e. differentes, alius bellator, alius ſacricola, &c.* Vario eventu capta oppida, *h.e. diſpari*, 1. 12. 3. Varium bellum, *pro ancipiti*, 4. 12. 26.
rro *C. Terentius*, cos. 2. 6. 17.
rro cedit Hiſpania, 4. 2. 29. *Vinetus hoc loco* Varum *reponit pro* Varrone. *male. vide Cæſarem.*
rus, *fl.* 2. 3. 4: 3. 2. 4.
rus *P. Actius*, 4. 2. 34. confligit cum Didio, 4. 2. 75.
rus *prioris filius*, Germaniæ procos. 4. 12. 31.
ſtare. Minucius Thraces toto Vaſtavit Hebro, *h. e. in utraque ejus ripa*, 3. 4. 5. *Sic apud Senec. epiſt.* 113: Alexander Perſas, & Hyrcanos, & Indos, & quicquid gentium in Oceanum extendit Oriens, vaſtabat, fugabatque.
ſtatio Italiæ bello Punico, 2. 6. 8. ſociali, 3. 18. 11. Siciliæ bello ſervili, 3. 19. 2. Theſſaliæ bello civili, 4. 2. 4.
ſtitas camporum, *h. e. immenſa planities*, 3. 11. 7.
tes, 1. 7. 9.
bera admovere, 1. 1. 3.
ctigalia, id eſt, imperii patrimonium, 3. 13. 4. in quæſtu habita, 3. 12. 9.
ientes vincuntur à Romulo, 1. 1. 11. Fabios cædunt, 1. 12. 2. delentur, 1. 12. 10.
lato capite diis Manibus conſecrat ſe Decius, 1. 14. 3.
lificare, *h. e. vela facere, navigare*, 3. 7. 3.
lificari favori civium, *h. e. aucupari favorem civ.* 1. 9. 5. *Apud Cicer. Ep. fam.* 8. 10: ne velificatus alicui dicaris.
lini fontes, 1. 15. 2.
locitas Marii, 3. 3. 7. Pompeii, 3. 6. 15. Quinctii, 1. 11. 14.
lox genus Ligures, 2. 3. 4.
lum purpureum in navi Cleopatræ, 4. 11. 8. Velis opertum mare, 2. 8. 2.
nas exſolvit Merula, 3. 21. 16. *Hoc genere mortis, ut leviſſimo, multi extincti leguntur.*
Venalis Urbs, 3. 1. 18. *Petronius in carm. de bel. civ. verſu* 41: Venalis populus, venalis curia patrum.
Veneno ſe conficiunt Cantabri, 4. 12. 50. Cretes, 3. 7. 5. Numantini, 2. 18. 15. Ptolemæus rex Cypri, 3. 9. 4. Veneno mori non poteſt Mithridates, 3. 5. 26. Veneno mixti fontes, 2. 20. 7. *Idem fecerunt Afri contra Curionem, apud Appian. civ. lib.* 2, *pag.* 455. *& Lucan.* 4. 360.
Venerari deos, 1. 11. 4.
Veneti, *pop.* 3. 10. 5.
Venetia, 3. 3. 13.
VENIENTI bello occurrendum, 4. 11. 4.
Venire in catenas, 4. 8. 4. in deditionem, 4. 2. 33. in equis, 4. 2. 48. in fidem, 3. 22. 9. in manus hoſtium, 2. 2. 23: 3. 19. 12: 4. 8. 4: 4. 12. 38. in poteſtatem, 4. 9. 4.
Ventidius Parthos vincit, 4. 9. 5.
Ventoſus dies, 3. 3. 15.
Ventis remiſque, 2. 2. 18. Ventorum labor, 4. 11. 5.
Venuleius, 3. 21. 26.
Veneri ſacra Cypros, 3. 9. 2.
in VERBO tantum virtus, 4. 7. 11. *Verba neutra paſſive uſurpata, Præfat.* 8. in Verba jurare, 3. 16. 2.
Vercingetorix Gallus, 3. 10. 20.
Vergelli torrens. *Vide* T.
Vergere in unum, *h.e. prope concurrere*, 4. 2. 76.
Vernat bis floribus Campania, 1. 16. 3.
Verulæ, *urbs*, 1. 11. 6.
ſi Verum volumus, 3. 18. 1. ſi Vera volumus noſcere, 3. 7. 1. *ſic Caius in l.* 63. *in fin. de cond. & demonſtr.*: ſi Verum amamus. *Curtius*, 3. 2. 11: Verum & tu forſan audire nolis, *&c. Sic Matth.* 11. 14.
Veſtæ focus, 1. 2. 3. ſacerdotium, 1. 13. 12.
Veſtales aræ, 3. 21. 21. virgines, 1. 2. 3: 1. 13. 12.
Veſtigia Senonum Flori ævo nulla, 1. 13. 19. incendii Romani Gallici ſanguinis inundatione deleta, 1. 13. 17. Veientium nulla, 1. 12. 11. Veſtigiis inſtare, 4. 11. 8. deductum à curſo-

curſoribus in ſtadio, quo in genere Homerus, Iliad. 23.764: Ἴχνια τύπτε πόδεσσι, πάρος κόνιν ἀμφιχυθῆναι. *Gallorum elegans in hunc ſenſum vox eſt*, Talonner.

Veſuvius mons, 1. 16. 5: 3. 20. 4.

Veterani, 4. 2. 81. revocantur ad militiam, 4.4.4. Veteranis in pretium militiæ agri dati, 4. 5. 1.

Veto, *vox tribunorum intercedentium*, 3. 14. 5.

Veturius cos. Samnitibus deditur, 1. 16. 12.

Veturia Coriolani mater, 1. 22. 3.

Veteres divitiæ, 3. 9. 2. *Hac forma* Ἀρχαιόπλουτος *apud Græcos dicitur, &* Παλαιόπλουτος *apud Ælian. Hiſt. Anim.* 11.20: *Tacitus*, 14.31.1, *vocat longam* opulentiam: *ad quam formam corrigendum puto Arnobium, lib.* 2, *pag.* 119. Ac tamen ne cauſſam tam longa (*legebatur* longam) prodere diſſimulatione videamur. *Hactenus enim diſtulerat veri argumenti robur promere. Apud Cæſar. de B. C.* 2. 35: Egeſaretus, veteris homo potentiæ.

Vexat caſtra Romana ſerpens, 2.2.20. *hoc verbo crebro utitur Juſtinus.*

Vexilla Parthorum, 3. 11. 8.

Viator *qui trib. pl. apparet, ut lictor conſuli*, 3. 17. 8.

Vibius, 4. 12. 8. Dalmatas perdomat, 4. 12. 12. *utrobique legendum* Tiberius, *ut vere docuit Pighius.*

Vibrare faces, 1. 18. 10. Vibrantia vexilla, *h. e. nitentia, micantia*, 3.11.8.

Vices, *pro intervallis*, 2. 17. 2.

Victima novæ Urbis prima Remus, 1. 1. 8. Victimæ ſecuri percuſſæ, 2. 5. 3. victoriam promittunt, 4. 7.9. Victimarum fuga, 4. 2. 45. infulæ, 4. 2. 92. Victimis centum non perlitat Cæſar, 4. 2. 94.

Victor gentium. *Vide* G.

Victrix Aſiæ Europæque Roma, 3. 13. 7.

Victoria parricidio fœdata, 1. 3. 5. *Sic Tacitus*, 4. 19, 6. fraude violata, 2. 17. 17. ſanguine Decii empta, 1.14. 3. magna de Pœnis, 2. 2. 37. matura, ſed infamis, 2. 20. 7. SALVA fide, & integra dignitate paranda, 1.12.6. Victoria nova, non pugnare, 2. 6. 27. vera, & ſine exceptione, 2. 18. 12. Victoria ex caſu, 1. 18. 11. *Virg. Æn.* 5. 201: Attulit ipſe viris optatum caſus honorem. ex errore, 4. 7. 11. Victoriæ monumentum pulcrius, ſtans urbs, quam incenſa, 4. 12. 57. pretium, conſecratio Decii, 1. 17. 7. auſpicium, comparatæ claſſis velocitas, 2. 2. 7. jus, 2. 7. 4. maximum decus, captus rex hoſtium, 3.10.25. Victoriam paciſcitur à diis Poſthumius, 1. 11. 4. Victoriam ſuam hoſtibus victis non exprobrant Romani, 3. 2. 6. Victoria multiplex bellum, 1. 18. 1. Victoria uti, 2.6.19. Victoriis totum terrarum orbem peragrat pop. Romanus, 2.1. 2. Victoria, *pro manubiis ea victoria partis. ita* Victoria tempeſtate intercipitur, 2. 2. 32.

Victus Hiero priuſquam hoſtem vidiſſet, 2. 2. 6. Victus hoſtis ante quam viſus, 4. 2. 64. Victus magis quam domitus, 4.12.30. Victus & vinctus, 3. 1. 18. *eadem hæc conjuncta apud alios notavit Savaro, ad Sidonium, carm.* 2. 450. Victo ſimilior populus, qui vicit, 4.6. 1. Victis ſolamen in ſplendore victorum, 2. 8. 4. *Eodem redit iſtud Livii, Præfat.* 4: Si in tanta ſcriptorum turba mea fama in obſcuro ſit; nobilitate ac magnitudine eorum qui nomini officient meo me conſoler. *ubi dubitare poſſis an potius* lumini *legendum ſit.*

Videntibus procul quaſi marina piſtrix evaſerat, 3.5.16. *h. e. qui procul ſpectabant, iis apparebat quaſi piſtrix.*

Vigilia prima, 4.2.71. tertia, 3.10.16. *de Vigiliis vide Lipſ. de M. R.* 5. 9, *pag.* 275.

Vilis morti gens, 2. 6. 35. Viliſſimus rex, 4. 2. 52.

Vitninei clipei, 3. 20. 6. viminea vincula, 3. 20. 4.

Vincere hoſtem non vult exercitus, cum poſſet, 1. 22. 2.

in Vincula dare, 3. 10. 18. in Vin-

culis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

culis habere, 2. 2. 22.

Vindelici, *pop.* 4. 12. 4.

Vindelicus, *fl.* 3. 2. 4.

Vindex Capitolii Manlius, 1. 26. 8. Vindices libertatis imperio ornati, 1. 9. 1.

Vindicare *uno loco duplici ſignificatu poſitum,* 1. 9. 1: & 1. 26. 5. ad Vindicandum libertatis & pudicitiæ decus. libertatem *enim* vindicare, *eſt uſurpare ſibi, aſſerere ſe in libertatem:* pudicitiam, *eſt ulciſci, pœnas ob eam læſam ſumere.* Vindicare injuriam, 1. 22. 3. ſe à captivitate, 4. 12. 50. ſupplices de hoſte, 1. 22. 4. Vindicari volebant ſervi, 3. 20. 3.

Vinnius mons, 4. 12. 49.

Vini dulcedine mitigati Cimbri, 3. 3. 13.

Violatur victoria ſubornatis percuſſoribus, 2. 17. 17. triumphi dignitas inſcriptione ſervili, 3. 19. 8. Violantur veneficio arma Romana, 2. 20. 7. medici Catonem Violant fomentis, 4. 2. 72. Violare manus propria cæde nolunt Brutus & Caſſius, 4. 7. 15. *Apuleius in adlocuta Hermetis, in principio:* Ne tantæ rei religioſiſſimus ſermo multorum interventu præſentiaque violetur.

Vipera ſibilare deſiſte, 4. 12. 37.

Vir *plerumque ſignificationem habet fortitudinis. ita* VIRO cum viris facile convenit, 3. 22. 3. Viris toleranda imperari ſibi volunt Numantini, 2. 18. 12. Iidem orant Scipionem, ut ſe tanquam Viros occideret, 2. 18. 13. digna Viris mors, *quæ pugnando evenit,* 3. 20. 14. Vir, *pro marito,* 1. 7. 3. Viri, *de gladiatoribus dictum,* 3. 20. 3. *ſic de Andriſco,* 2. 14. 4, *qui & ipſe dubii ſtatus erat.* Vir *ſæpius uſurpatur, tanquam loco pronominis. ut* tantum animorum Viro Marius dabat, 3. 16. 1. adortus Virum, 4. 12. 44. auſi Virum violare fomentis, 4. 2. 72. *ſic* Virgo. Vir *de ſexu.* Vir unus Numantinus non fuit, qui in triumpho duceretur, 2. 18. 17. VIRIS fortibus miſerrimum mori ad arbitrium hoſtium, 4. 8. 4.

Virgæ lictoriæ, 1. 26. 3: 4. 12. 31. Virgis liberos ſuos cædit Brutus, 1. 9. 5.

Virginitatis integritas, 2. 6. 40.

Virginius filiam interficit, 1. 24. 3.

Virgines Veſtales. *Vide* Veſtales. Virginum raptus, 1. 1. 10. Virginum Romanarum virtus, 1. 10. 7. Virgo *ut pronomen uſurpatum,* 1. 3. 5. *ſic* Vir.

Virgulta paluſtria, 2. 6. 13.

Viriatus *Luſitanus,* 2. 17. 15.

Viridomarus *Inſuber,* 2. 4. 5.

ne Virilia quidem portenta, *pro eunuchis,* 4. 2. 60.

VIRTUS abſque fortuna parum proficit, *Præfat.* 2. Virtus & fortuna ad conſtituendum pop. Romanum contendunt. *Præfat.* 2. *Similia fere concipit Plut. Demoſthene, cap.* 4. ſi in certamen natura & fortuna velut artifices deſcenderint, haud expeditum ſit, hæc negotiis, an moribus illa magis eos adæquaverit, dijudicare. Virtus acuitur ratione, 1. 8. 3. aufert parricidam, *liberat à pœna,* 1. 3. 5. calamitatibus approbatur, 1. 13. 8: 2. 2. 22. neceſſitate augetur, 3. 3. 8. minus efficax quam fortuna, 4. 7. 11. non in re, ſed in verbo tantum, *ibidem.* Virtus Calpurnii, 2. 2. 13. Numantinorum, 2. 18. 1. Quinctii, 1. 11. 12. Virginum Romanarum, 1. 10. 7. VIRTUTIS nihil intereſt, equis an navibus, terra an mari dimicetur, 2. 2. 4. Virtutis ſummæ, ſed calamitoſæ, Sertorius, 3. 22. 2. in Virtutis honorem regnum Tullo datum, 1. 3. 1. Virtutis experimenta, 1. 13. 2. flos, 1. 22. 1. monſtra, 1. 10. 8. Virtutis ſuæ ferrum Alpinis gentibus quaſi cote acuit Romanus, 2. 3. 3. Virtuti dolum addere, 1. 3. 4: 3. 3. 15. in Virtute fiducia, 2. 2. 4. pro Virtute barbari habent impetum, 3. 3. 5.

Vis Romana, *h.e. arma Rom.* 3. 10. 14. *Sic apud Tacitum.* Vis *pro multitudine* hominum, 1. 1. 9: 3. 17. 7. hoſtium, 4. 10. 5. imbrium, 2. 6. 45. ſanguinis, 4. 2. 72. *Ita* vis magna gladiorum, *Liv.* 1. 51. 3. hominum, *Liv.* 2. 5. 3: 2. 34. 8. Volſcorum, *Liv.* 2.
35. 1.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

35. 1. Vis belli, *pro tota mole*, 2.6 9. calamitatis, 1.13. 3. Vi partum imperium, 1.2.4. VI repoſcens vi erepta, jure videtur agere, 3. 21. 12. VIRES induſtriam temperant, 2. 12.3. ſparſæ magis, quam oppreſſæ, 4.2.65. VIRIBUS ſuis confectus pop. Romanus, 3. 12. 6.
Viſcera Italiæ, 2.6.41. ſenatus, 3. 21. 4.
Viſurgis, *fl.* 4. 12. 16.
Vitigineus, 3. 20. 4.
VITIA creſcunt cum magnitudine imperii, 2.19.1. Romanorum ſpem dant Mithridati, 3. 5. 4. VITIA quam imperia Romanorum minus ferunt Germani, 4.12. 22. VITIIS, quaſi ſentina, merſa reſp. 3. 12. 7. Vitia ſpecioſiora, 3. 12. 11.
Vittæ diſcolores, ſerpentum in modum, 1. 12. 7.
Vivere hoſtium aliqui debent, ut ſint quibus imperemus, 3. 21, 25.
Vivus in manus hoſtium venit Regulus, 2.2.23. & pene Craſſus, 3.11.9. Vivum ſociumque regem confiſcat pop. Romanus, 3. 9. 3.
Ulciſci, *pro punire*, 1. 1. 12: 1. 3. 5.
Ultimum *ſumitur pro extremo, ſummo, periculoſiſſimo. ſic* Ultimus dies, 2. 6. 19. ultima ſpecula ſeptentrionis, 3.5.5. ultima rabies, 2.18.15. ultimæ ſortis vir, 2.14.3. *Velleius*, 1.11. 1, *de hoc ipſo:* ſe Philippum, regiæque ſtirpis ferebat, cum eſſet ultimæ. Ultimum belli dedecus, 3.19. 7. ultimum vulnus, 2. 6. 15. *h. e. quod plane jugulat: poſt quod alteri non eſt locus.* Ultima, *pro periculoſiſſimis*, 1. 13. 12. ultimi metus, 2. 6. 43. ultimæ diræ, 2. 6. 8. ad ultimum, *h. e. poſtremo*, 4. 7. 15. *ſed ſuſpicor eo loco poſitum* ultimum *pro morte, ſicut alibi* Extrema.
Ultio ad aram jurata, 2. 6. 2. mandata à moriente, 1. 9. 1. *ita apud Silium*, 2. 422: Ipſa pyram ſuper ingentem ſtans ſaucia Dido, Mandabat Tyriis ultricia bella futuris. à populo, 2.9. 2: 2. 16. 3: 3. 1. 9. ultio de rege, 3. 10. 9. in Ultionem aſſurgere, 3. 1. 10. excandeſcere, 2. 18. 8. pro ultione, quam pro victoria, infeſtius pugnatum, 2. 2. 26.
Ultra mortem patentia vulnera, 2. 7. 9. ultra putet ætatem pop. Romani, qui magnitudinem conſiderat, *Præfat.* 1.
Ultro *valet ſponte, non laceſſitum aut monitum. ſic* ultro Numam in regem petunt Romani, 1.2.1. regnum datur Tullo, 1. 3. 1. regnum petit Tarquinius, 1.5.1. pueros Faliſcorum remittit Camillus, 1.12.5. ſocios hoſtium perſequuntur Romani, 1.19. 1. victoriæ pretium ſibi poſcit Pales, 1.20. 2. navigat in Italiam Pœnorum claſſis, 2.2. 30. dona mittit Albanus, 3. 5. 28. *patet igitur ita legendum quoque*, 3.10. 14. *& in gemino loco Velleii*, 2.120. 2: ultro Rhenum cum exercitu tranſgreditur. *hoc enim eſt, quod præmiſerat de magnitudine Tiberii.*
Umbri *pop.* vincuntur à Romanis, 1. 17. cum reliquis Italis contra Romanos conſpirant, 3. 18. 6.
Umbria, 4. 2. 19.
Uncis carnificum tracti, 3. 21. 15.
Unus ducum, 4. 12. 14. principum, 4. 12. 33. è plebe, 1. 13. 12. Unus vir Numantinus non fuit, qui in triumpho duceretur, 2. 18. 17. UNIUS præſidis nutu, quaſi anima, & mente, regitur imperium, 4.3.6. una ex obſidibus, 1.10.7. una quaſi manu facta ſtrages, 4.2.49. in una urbe tota inſula ſuperata, 2. 6. 33. in unum contrahere copias, 4. 2. 38. *Juſtinus aliquoties* adunare *dicit* in unum vergere, 4. 2. 76. uno prælio obtritus Pharnaces, 4. 2. 63.
Vociferationes, 2. 7. 14.
Volero *Publilius* ſeditionem concitat, 1. 22. 2.
Volitare *ſignificat diſcurſare. ita* volitant per Etruriam infeſta ſigna, 1. 17. 2. per Campaniam Apuliamque hoſtes, 2. 6. 32. trepidantia carpenta, 3.10. 17. per diverſa gentium Pompeius, 3.5.27. per totum agmen oculis, manibus, clamore Cæſar, 4. 2. 82. *ſic Livius*, 4. 19. 2:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Volitantem tota acie. *Tacitus*, 2. 21. 4: Tota volitantem acie. Volitat in primam aciem Cæſar, *h. e. celeriter adcurrit*, 3. 10. 4.
olſci, *pop.* cotidiani Romanorum hoſtes, 1. 11. 11. triumphi de Volſcis, 1. 18. 26.
olſini, *pop.* 1. 21.
olucribus quoque invia, 2. 12. 5. *ad notam pertinet quoque vox ominoſa Nicephori apud Cedren. pag.* 396: Nemo noſtrum perniciem evitabit, ne ſi volucres quidem fiamus.
oluere urbem, *h. e. tentare oppugnando*, 3. 1. 11.
oluntaria deditio coſſ. 1. 16. 12. fuga Romanorum, 3. 1. 9. legatio Africani, 2. 8. 14. mors, metu ſuppliciorum, 3. 19. 11.
otum Inſubrium, 2. 4. 3, 4, & 5. Myſorum, 4. 12. 15. Romuli, 1. 1. 13. Sempronii, 1. 19. 2. Vota in Capitolio nuncupata, 1. 11. 7.
ox Adherbalis de Annibale, 2. 6. 19. Annibalis ad milites, 2. 6. 17. Viſo fratris capite, 2. 6. 53. Arioviſti ad legatos Cæſaris, 3. 10. 11. Bruti morientis, 4. 7. 11. Cæſaris ad gubernatorem navis, 4. 2. 37. ad milites, 4. 2. 50. de Pharnace, 4. 2. 63. Catilinæ in ſenatu, 4. 1. 7. Craſſi ad legatos Parthorum, 3. 11. 5. Druſi de largitione ſua, 3. 17. 6. Furfidii ad Syllam, 3. 21. 25. Genii ad Brutum, 4. 7. 8. Germani cujuſdam linguam cauſſidici tenentis, 4. 12. 37. Jugurthæ de Roma, 3. 1. 18. Marii ad exercitum, 3. 3. 8. Myſi ducis ad Romanos, 4. 12. 14. Parthi cujuſdam ad Romanos, 4. 10. 7. Pyrrhi de Romanis, 1. 18. 18. Scipionis morientis, 4. 2. 68. Vercingetorigis ad Cæſarem, 3. 10. 26. vox audita in ſomnis, 4. 7. 9. Vocem mittere, *pro loqui*, 4. 10. 7.
Vox una duobus ſenſibus ſerviens, 1. 1. 12. *Vide etiam* Fax, & Vindicare. Voces duæ in unam coalitæ, 2. 17. 16. *ſic emendo Livium*, 24. 3. 6. Ac miracula aliqua affingunt, ut (*fuerat* affinguntur) plerumque tam inſignibus locis. *ſic apud Gruterum in Inſcriptionibus, pag. DXII, eſt* MERCASSITUR *pro* MERCASSIT. UT.
Urbs, *pro Roma*, 1. 13. 21. Urbs urbium, *h. e. metropolis*, 2. 6. 35. in una urbe, quaſi binis caſtris diſſidetur, 3. 17. 5. in una urbe tota inſula ſuperata, 2. 6. 33. urbes tres maximæ, 1. 16. 6. Aſiaticæ regibus parere conſuetæ, 2. 20. 4. Celtiberorum CL everſæ, 2. 17. 9. URBES miſeræ ſocietatis inter hos & illos duces pœnas dant, 4. 2. 77. urbium caput, *pro metropoli*, 1. 16. 6. ad urbium excidia converſi duces, 3. 22. 8. circa urbium obſidiones diſcurſum, 4. 2. 77.
Urere, *h. e. eſſe dolori*, 2. 6. 2. *Sic Ammianus, pag.* 191, 25: 241, 29: 489, 33. *Edit. Lindenbr.*
Urgere armis, fame, 1. 10. 2. obſidio, 2. 2. 21. Urget fames, 2. 18. 14.
Uſipetes, *pop.* 4. 12. 23.
Uſque ad ambitum, 1. 16. 7. uſque Cæſarem, *Præfat.* 1. uſque *poſtpoſitum.* fretum uſque, 2. 2. 1. in Sarmatas uſque, 3. 4. 6.
Uſus, *pro commodo.* ut non in uſum, ſic ad ſpeciem imperii quædam provinciæ acquiſitæ, 3. 13. 4. *pro conſuetudine, aut exemplo ſaltem:* uſu incognita clades, 2. 2. 23. *quæ nunquam* venit uſu. *Cic. fam.* 3. 8. 21.
Ut barbaris, *h. e. ut ſolent barbari*, 4. 12. 54. *ſic* ut in magno populo, 1. 26. 6. ut in tali diſcrimine, *h. e. reſpectu talis diſcriminis*, 3. 17. 9. *ita Livius*, 20. 5. 1: ſatis, ut in trepida re, impavidus. *Videatur Portus, in Xenoph. pag.* 128. ut ita dixerim, 1. 11. 11. ut ſic dixerim, 2. 6. 27: 3. 21. 3: 4. 2. 63. *Cicero, de Orat.* 3. 41: Atque etiam ſi vereare, ne paullo durior tranſlatio eſſe videatur, mollienda eſt; præpoſito ſæpe verbo: ut, ſi olim M. Catone mortuo, pupillum ſenatum quis relictum diceret, paullo durius; ſin, ut ita dicam, pupillum, aliquanto mitius eſt. *Talia igitur paſſim advertas. Apuleius, pr. Florid.* in ipſo, ut ita dixerim, ſolo (*an* ſolio?)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

lio?) ætheris. *Tacitus*, *Agr.* 3. 5: ut ita dixerim, non modo aliorum, ſed etiam noſtri ſuperſtites ſumus. *Caius in l.* 1. *de O. I.* in foro cauſſas dicentibus, nefas, ut ita dixerim videtur eſſe, nulla præfatione facta, judici rem exponere. Ut non, ita, 3. 12. 4.

Uti *&* frui *differunt. Vide* F. Uti, *pro nanciſci.* non alias tam incruenta victoria Uſi ſumus, 3. 6. 14.

Utre ſuſpenſus nuncius Luculli ad Cyzicenos, 3. 5. 16.

Uterque. Utræque, *pro utraque*, 3. 5. 21. utraque, *pro utrumque*, 3. 6. 8. utriſque, *pro utroque*, 4. 12. 9. *Ita Livius*, 23. 21. 4. Reſponſum utriſque, non eſſe unde mitterentur. *Juſtinus*, 41. 2. 3: Sermo his inter Scythicum Medicumque medius, & (*vel* ex) utriſque mixtus.

Vulcano promiſſa arma hoſtium, 2. 4. 5.

Vulnera ultra mortem patentia, 2. 7. 9. vulnera in pectore, 1. 18. 17. VULNERA quandoque curatione ipſa reſcinduntur, 3. 23. 4. Vulnus *tranſlate ponitur pro quavis clade. ſic* Vulnus ultimum imperii, 2. 6. 15. grave Vulnus accipit pop. Romanus, 3. 11. 1. Vulnera reip. *de bellis civilibus*, 3. 5. 5. *Iuſtinus*, 2. 11. 19: Xerxes duobus vulneribus terreſtri prælio acceptis, experiri maris fortunam ſtatuit. *ubi ineptiſſime interpres Hiſpanus:* recibio dos llagas.

Vulteius trib. mil. 4. 2. 33.

Vulturcius *T.* Catilinæ ſocios prodit, 4. 1. 9.

Uxores Cimbrorum, 3. 3. 16.

X.

XAnthippus militiæ peritiſſimus, 2. 2. 23. *Polybius*, 1. 32, *vocat* λακεδαιμόνιον ἄνδρα τῆς λακωνικῆς ἀγωγῆς μετεσχηκότα, καὶ τριβὴν ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἔχοντα σύμμετρον. *Magnus interpres:* Lacedæmonium virum, diſciplina Laconica imbutum, & qui rei militaris uſum mediocrem haberet. *at certe magnum bellorum habuit uſum, ut conſentiunt hiſtoriæ: nec aliter Polybius. nam* σύμμετρος *quidem mediocrem non ſonat. Dubitantem de loco docet BERNECCERVS vir optimus ſimul doctiſſimusque, cujus amicitiæ, colloquiis, conſiliis, exemplo, bibliothecæ, tum alia multa magnaque beneficia, quæ per hæc tempora vel à conjunctiſſimis improbe ſperentur; tum inprimis quantulumcunque in his ſtudiis profeci, ex aſſe debeo. Is, inquam, me docet, illud* σύμμετρον *referri ad* ἀγωγὴν *iſtam Laconicam, de qua modo præceſſerat, ut vertendum ſit:* diſciplina Laconica imbutum æqualique rei militaris uſu præditum. *nimirum &* *inſignem* θεωρίαν *viro tribuit, &* πρᾶξιν *haud deteriorem. Ita* μετρίως *apud Plut. Cic. cap. V. & apud Diod.* 20. 79: ναῦς καὶ χρήματα κεκτημένος καὶ δύναμιν σύμμετρον, *quæ & ipſa per* mediocriter *&* mediocre *minus recte converſa ſunt.*

Xerxes, 2. 8. 2. comparatur Antiocho, 2. 8. 13. Xerxis miſerabilis fuga, 2. 8. 5.

Z.

ZAcynthos, *inſ.* 2. 9. 4.

Zama, 3. 1. 11.

Zeugma, tranſitus Euphratis, 3. 11. 3.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

LVCIVS
AMPELIVS
EX
Bibliotheca
CL. SALMASII.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

TYPOGRAPHI,

BENINGO LECTORI.

CUM in eo ſtrenue laboremus ſemper, ut aut Editionem reliquis caſtiorem adornemus, aut nova quædam addamus, quibus & exiſtimationi noſtræ & Auctori recte conſulatur, conſuetæ in bonos Scriptores curæ noſtræ ne nunc quidem defuimus. Quo enim auctior & ornatior fieret hæc, quam nunc publicamus, Editio Flori, Lucium Ampelium adjecimus; Auctorem, ob res, quas tractat, varias, vulgoque vix cognitas, non contemnendum: Eoque magis commendandum, quod ex Bibliotheca Nobiliſſimi CL. SALMASII, Viri, dum viveret, Incomparabilis, in lucem proferatur. Propter affinitatem vero argumenti, quia multa de Romanis attingit negotiis, & propter ſtili concinnitatem, rerumque adeo plurimarum, quas aliunde non liceat ſumere, novitatem, viſus eſt idoneus, qui Floro comes adderetur, atque in ejus comitatu lucem publicam uſurparet. Sed de hoc Auctore judicium Clariſſimi Viri SALMASII, ita diſſerentis, audiamus.

Quis ille fuerit, quo tempore vixerit, juxta me ſcire dicam cum ignariſſimis, ſi mihi eripias, eum eſſe,

quem

quem ſuſpicor, cujus meminit Sidonius Apollinaris in Excuſatorio ad Felicem, his verſibus:

Sed ne tu mihi comparare tentes,
Quos multo minor ipſe plus adoro,
Paulinum, Ampeliumque, Symmachumque,
Meſſalam ingenii ſatis profundi.

Recenſet in ſequentibus plures qui circa illam ætatem fuere, viros ingenio, doctrina & eloquentia celebres. Sed, cur ille Ampelius hic noſter non erit? Dices; Quæ ratio nos cogit ita cogitare, præter idem nomen? Certe alia etiam ſunt, quæ hanc ſuſpicionem augeant. Eo ævo vixiſſe conſtat quo Cæſares Auguſti adhuc in Occidente imperitabant. Ita enim ipſe ſcribit eo capite, quo tangit quas commutationes ſtatus populi Romani habuerit: donec exortis bellis civilibus inter Cæſarem & Pompeium, & oppreſſa per vim libertate, ſub unius Cæſaris poteſtatem redacta ſunt omnia. Ex eo perpetua Cæſarum dictatura dominatur. *Doctum præterea hominem fuiſſe, ac diſertum politumque, ut erat eorum temporum captus, nec indignum teſtimonio illo & elogio Sidonii, apparet ex ipſo hoc ejus, quod damus, ſcripto. Notavit porro Sirmondus ad eum Apollinaris de Ampelio locum, ſe olim à P. Pithœo audiviſſe, L. Ampelii ad Marinum fragmenta quædam prolixioris operis extare Divione in Bibliotheca S. Benigni, & præfationem etiam ſibi oſtendiſſe. Codex Iureti, quo uſus ſum, neſcio an ex Bibliotheca S. Benigni Divionenſis fuerit; & poteſt fieri ut ita ſit, qui ſciam multos ex ea Bibliotheca libros aliquando utendos accepiſſe eundem clariſſi-*

riſſimum Iuretum. Exemplar tamen illud vetus non ad Marinum, ſed ad Macrinum, habuit inſcriptum, quod præfationis vicem huic Ampelii opuſculo præfixum eſt, ἐπιστολίδιον. An fragmentum ſit majoris operis, cujus hæc Epitome videatur eſſe, ne id quidem poſſum affirmare. Veriſimilius tamen, ſi conjecturæ locus ſit, arbitrarer, non aliud opus prolixius auctorem fuiſſe meditatum, cum id vulgavit. Mos quippe fuit eruditorum illius ſeculi, quo literæ jam in barbariam ibant, ejuſmodi doctrinarum & hiſtoriarum ſectari & affectare compendia. Quibus tum vacabat evolvere integra Veterum ſcripta, ut pauci admodum numero erant qui id poſſent, cum & ipſos pauciſſimos eſſe ſcirent, quos cura legendi & diſcendi tangeret, quæ fuſiſſime ab antiquis tractata fuerant, ipſi contrahebant, quia faſtidio ſui temporis, vel potius inertiæ rem ſe gratam facere intelligebant. Lectuuros quippe ſua non aliter habuiſſent. Vt autem præcipuus eſt finis eorum qui aliquid literis mandant quod victurum opinentur, famam apud populum, quo docti videantur, mereri, idque unum aucupantur, totum id pendere cum cernerent à guſtu & judicio lectorum, ſatisfacere eis conabantur. Alia via id obtineri non poterat, quam ut ſcriberetur quod legere aliquis dignaretur. Nam pro captu legentium, ut fata libri habent, ita & librorum auctores. Hinc deſidia nata eſt ſcribentium ex ignavia ſtudentium. Imperitia deinde ex eodem fonte ebulliit. Qui docti eo tempore videri volebant, & qui id nomen ex merito habere etiam poterant, cum antiquos ſcriptores jacere viderent, ob

gran-

grandiora operum volumina, quæ reliquerant, remedium aliquod ex neceſſitate quæſierunt, quo illos vulgo traderent noſcendos, ſeque eadem opera notos in vulgus darent. Nec uno modo omnes in eo negotio verſati ſunt, ut id quod captabant conſequerentur. Quidam ipſos auctores in epitomen redegerunt, ipſis auctorum verbis ſervatis, aut paulum immutatis. Alii breviaria quædam proprio ſtilo confecerunt, ex variis ſcriptoribus excerpendo quod in rem videretur. Nonnulli quaſi centones conſarcinarunt ex pluribus ſcriptoribus qui rem eandem tractabant, alia ab his, alia ab illis ſumendo, ac corpus unum, hinc inde collectis alienis membris aut membrorum particulis, condiderunt. Ita Digeſta contexuit Tribonianus, ex plurimis Iuriſconſultorum commentariis & ſcriptis. Alii per locos communes digeſſerunt quidquid præclari in auctoribus occurrebat, & ſub certos ac generales titulos, quæ ex variis defloraverant, congeſſerunt. Hoc modo univerſam Hiſtoriam Græcanicam concerpſit Conſtantinus Porphyrogeneta. Cujus laboris beneficio aliquot fragmenta Polybii, ac Nicolai Damaſceni, & aliorum, nobis, tanquam ex incendio erepta, ſervata ſunt in duobus titulis, quos ab injuria temporum vindicavit eruditorum curioſitas, uno περὶ πρεσβειῶν, *altero* περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας. *Quartum & eorum genus fuit, qui, ad privatum ſtudiorum uſum, inter legendum laudabilia loca ad oram notabant, quæ* ὡραῖα *&* χρήσιμα *Græci Critici appellant, eaque etiam interdum, ut firmius memoriæ inhærerent, deſcribebant. Nec inſignes tantum ſententias plerique in adverſaria ſua*

referre

referre ſoliti, ſed etiam, ut iidem Critici loquuntur,
λα τὰ κατάβατα, ſi hiſtoriam aliquam egregiam con-
inerent, aut luculentam alicujus loci, rei aut perſo-
næ deſcriptionem. Quinimo, & conſueverant multi
tudioſi, ſi quem auctorem legerent, retento lectionis
rdine, quidquid ex eo judicarent excerpendum, in
odicem ſuum regerere, & ſibi ſervare. Vnde factum
t hæc in bibliothecis privatorum reperta, ſæpe à li-
rariis pro integris auctorum operibus deſcripta fue-
int, ac ad poſteritatem, aliis ſubinde ea excipientibus
c deſcribentibus, propagata. Ita conſervatus eſt ele-
antium nequitiarum curioſis Petronius Arbiter.
Quod enim ex ejus Satyrico habemus, mera excerpta
int alicujus ſtudioſi, qui, quæ ad guſtum ſuum in illo
uctore invenerat, eodem quo opus legebat ordine, ad-
erſariis ſuis commendavit ac commiſit. Qui putant,
monachis ſic eviratum eſſe, vehementer errant.
Qualis hæc caſtratio foret, quæ, reſectis à reliquo cor-
pre membris, vel potius ipſo corpore abjecto, ſolas pu-
endas partes reliquiſſe videatur? Certe, quæ deſide-
untur, vix videri poſſunt ſalaciora ac nequiora fuiſſe
is quæ relicta ſunt. Immo iſta nullam procacitatis &
oterviatis ὑπερβολὼ vel ipſis lenonibus uſurpan-
am reliquam faciunt. Sed his excerptorum concin-
atoribus facile ignoſcendum, ſi quid ea cauſa detri-
enti paſſa eſt Reſp. literaria. Non enim hoc propo-
um videntur habuiſſe, ut excerpta, quæ ad uſum
um exſcripſerant, poſteris legenda, loco auctorum
orum, ſubſtituerent. De reliquis, quibus apparet
nc animi mentem fuiſſe, ut pro auctoribus legeren-
tur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

tur, quos compilaverant aut abbreviaverant, videndum, an omnino hi extra culpam. Non nemo certe eos accuſat, reoſque peragit illius incuriæ quæ tot præclaros nobis abſtulit ſcriptores. Ego vero Epitomatores, & omnes ejuſmodi Breviariorum compoſitores, & compilatores centonum, non adeo literis cenſeo nocuiſſe ut autumant nonnulli. Quod enim ita exiſtimant, eos in cauſa fuiſſe, cur ipſis auctoribus, quos abbreviarunt, & excerpſerunt, careamus, ego in alia ſum ſententia. Ea ſecordia fuit illorum temporum, quibus barbari literatum & Romanum orbem inundare cœperunt, ut, niſi extitiſſent qui nobis has tanquam ex naufragio tabulas ſervarunt, certum ſit, nihil prorſus ex illorum monumentis ad nos fuiſſe perventurum. Atqui præſtat hæc qualiacunque nos habere, quam nihil. Malo certe, quod ad me attinet, eos majore ſui parte eſſe deperditos, quam ſi toti funditus periiſſent. Qui reliquias ſanctorum corporum conſectantur, ac ſtudioſe religioſeque eas requirunt, ſatis habent ſi vel uno oſſiculo potiri queant. Beatiores certe ſe judicarent, ſi totum corpus aliunde nanciſci poſſent. Hoc cum non liceat, ſaltem eo, quod licet, contenti ſunt. Ita ergo nos affectos eſſe oportet erga illas veterum reliquias ſcriptorum, quæ nobis remanſerunt, gratiamque illis habere, niſi maxime ingrati velimus eſſe, per quos eæ hoc qualicunque modo ad nos ſalvæ fuere tranſmiſſæ. Hoc autem Ampelii Opus ex eorum genere eſt, quæ à pleriſque tum ſolebant conſcribi & edi. Non Epitome eſt, non fragmentum longioris Operis, ſed veluti collectaneum rerum toto Orbe memorabilium,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ium, ex variis auctoribus brevitate ſumma, ſed qua-
em in omnibus ea tempora expetebant, compilatum.
Memorialem eum ſe librum ſcripſiſſe in paucis illis
verbis, quæ vice præfatiunculæ præfixit, profitetur.
Quos libros Memoriales ea ætas vocaverit, non latet
viros doctos qui verſati ſunt in monumentis illius ævi.
Non diſſimili genio, etſi diſſimili argumento, ſcriptus
Theodori Manlii liber de rerum natura, cauſiſque na-
uralibus, de aſtris, & aliis ejuſmodi, qui adhuc in Bi-
liothecis extat, manu exaratus & pedeſtri ſermone
ompoſitus. Is eſt Theodorus Manlius, cujus conſula-
um celebravit carmine Claudianus, ut & opus ipſum.
nde occaſionem arripuit vir quidam doctiſſimus,
ranſcribere illud Manilio, ſive Manlius ſit, cujus
odie Aſtronomicon habemus, ut idem ſit Manlius
le Claudiano laudatus. Nos alibi pluribus pugnavi-
nus rationibus, & quidem invictiſſimis, non poſſe
a eſſe, cum tot argumenta ſint, quibus probari queat,
um Manilium vixiſſe ſub Auguſto. Exemplar porro,
nde Ampelium deſcripſi, ab imperito librario vitio-
ſſime ſcriptum fuiſſe indicare hic debeo, ne, qui tam
nultas adhuc ſupereſſe in eo mendas animadvertit,
ihil à nobis, quoad emendationem, præſtitum eſſe ar-
uere poſſit. Non pauciora in illo codice errata fuere
uam verba. Quæ potuerunt ſine magno negotio &
tra nimiam libertatem caſtigari, ea correximus
nnia. Plurima tamen etiam reliquimus, quæ facil-
mum erat reſtituere, & mutari tuto poterant; ſed
ntacta ideo prætermiſimus, quia tantum nobis licere
oluimus, & non tanti viſa ſunt nonnulla eorum, ut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſcripturam veterum ſollicitandam putaremus. Fatendum eſt, & non pauca haberi, quæ ſine ope melioris Codicis vix à quoquam poſſint emendari.

" Huc uſque SALMASIUS. Accipe igitur, " quiſquis es, LECTOR, hunc, quem tibi hic " ſiſtimus, Auctorem, non elegantem minus " quam brevem: atque conatus noſtros, ad Reip. " literariæ bonum deſtinatos, adjuva; hoc, atque " aliis è Typographia noſtra quotidie prodeunti- " bus, in omni Eruditionis genere, libris, in " ſtudiorum tuorum commodum, utere, frue- " re. VALE.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

LVCIVS AMPELIVS
MACRINO SVO SAL.

VOlenti tibi omnia noſſe ſcripſi hunc Librum memorialem, ut noris, quid ſit mundus, quid elementa, quid orbis terrarum ferat, vel quid genus humanum peregerit.

De Mundo.

MUndus, eſt univerſitas rerum, in quo omnia ſunt, & extra quem nihil, qui Græce dicitur κόσμος. Elementa mundi IV. Ignis, ex quo eſt cœlum. Aqua, ex qua mare oceanum. Aër, ex quo venti, tempeſtates. Terra, quam, propter formam ejus, orbem terrarum appellamus. Cœli regiones ſunt quattuor: oriens, occidens, meridies, ſeptentrio. Cœlum dividitur in circulos quinque: Arcticum & Antarcticum, qui ob nimiam vim frigoris inhabitabiles ſunt: Æquinoctialem, cui ſubjacet regio quæ catakecaumene dicitur, neque incolitur, ob nimiam vim ardoris: Brumalem & Solſtitialem, ſub quibus habitatur; ſunt enim temperatiſſimi, per quos obliquus circulus vadit, cum XII ſignis, in quibus Sol annuum conficit curſum.

De duodecim ſignis.

SIgna ſunt in cœlo duodecim. Aries beneficio Liberi, quod, is cum exercitum in Indiam per Libyam duceret per loca ſicca & arenoſa, cum aquæ inopia eſſet, &

exercitus ejus ſiti adfligeretur, aries eis aquam demonſtravit, & ob id à Libero Jovis Ammon eſt appellatus, eique fanum magnificum fecit, ad eum locum ubi aquam invenit. Quod abeſt ab Ægypto & Alexandria millia paſſuum novem. Ob eam rem à Jove petiit, ut in ſidera reciperetur. Alii putant, eum eſſe, qui Hellen & Phryxum vexerit. Taurus beneficio Jovis, quem Jupiter à Neptuno fratre per gratiam abduxit, qui ſenſum humanum figura Tauri continebat, iſque Jovis juſſu Europam Agenoris filiam, Sidonia adludens decepit, & eam Cretam deportavit. Ob eam rem Jupiter in ſideribus eum dignatus eſt immortali memoria. Gemini, qui Samothraces nominantur eſſe, quorum argumentum nefas eſt pronuntiare præter eos qui in his præſto ſunt. Alii Caſtorem & Pollucem dicunt, quod hi principes mare tutum à prædonibus præſtitiſſent. Sunt qui dicant Herculem & Theſeum, quod ſimilia athla ſint adepti. Cancer, Carcinus receptus beneficio Junonis, quod ejus juſſu, cum Hercules miſſus eſſet ad Hydram Lernæam, quam nos Excetram dicimus, interficiendam, Carcinus ingreſſus, Herculis pedes & crura lanians, incommodiorem faciebat eum, quam ipſa Excetra. Idque malum Hercules difficillimum habuit, Carcinumque Cancrum ob id factum Juno ſideribus eſt dignata. Leo, Leon, qui educatus eſt Numeæ, Junonis conſilio ad Herculis interitum miſſus, in terra Argiva diu ſpelunca latitavit, quem Hercules dicitur interfeciſſe cum Molorcho hoſpite ſuo, cujus clavam ei tributam tum principio eſt adeptus, qua Leonem interfecit, ejuſque pellem poſtea pro tegumento habuit. Ob id factum Junoni odio eſſe cœpit, Leonemque cœleſti dignitate eſt honorata. Virgo, quam nos juſtitiam dicimus, fuit cum hominibus. Sed poſtquam homines malefacere cœperunt, Jovis eam inter ſigna poſuit. Sunt qui Erigonem

gonem Icarii filiam Athenienſem dicunt, cujus patri Liber vinum dedit, ut hominibus ad ſuavitatem daret. Quibus dedit, ebriati ſunt, & lapidibus eum occiderunt. Canis, qui cum illo erat, vidit hominem occiſum; & cum ululatu ad Erigonem rediit, quem ut mœſtum & ſingularem vidit, ſollicita proficiſcitur cum eo. Venere ad locum ubi Icarius jacebat. Vidit corpus patris. Magna lamentatione in Hymetto monte ſepelivit. Ipſa vero ſe ſuſpendit laqueo. Canis ad pedes ejus diſcumbens diutius, & ſine alimentis deficiens, poſt aquam anhelans in puteum ſe projecit. Tum Liber à Jove petit, quod ſuo imperio deficerent, ut inter ſiderum curſus poneretur Virgo. Icarius autem Arcturus nominatus eſt, cujus ſtella cum exoritur, continuas tempeſtates facit. Canis, Canicula. Libra quam græci Zygon appellant, virile nomen eſt adeptus. Is omni clementiæ juſtitia Mochos dictus; qui primus dicitur libræ pondus hominibus inveniſſe, quæ utiliſſima mortalibus æſtimantur, ideoque in numerum ſtellarum receptus eſt, & Libra eſt dictus. Scorpius, qui dicitur ad perniciem Orionis in inſula Chio in monte Pelenæo voluntate Dianæ natus. Orion autem dum venatur, viſa Diana, ſtuprare eam voluit. Illa Scorpionem ſubjecit, qui eum vita privaret. Jupiter & Scorpionem & Orionem inter ſidera recepit. Sagittarius Crotopi filius, nutricius Muſarum, quæ Muſæ ſemper dilexerunt eum, quod plauſu & luſu Sagittarum eas avocaret. Alii Chironem dicunt, quod juſtus & pius, doctus, hoſpitalis, fuerit. Ab eo Æſculapius medicinam, Achilles citharam, & alia multa. Capricornus, cui nomen Pan. Quo tempore Python ſpeluncas incolens in monte Tauri, Ægyptum profectus eſt ad bellum, Pan ſe in capræ figuram convertit. Igitur dii immortales, poſtquam Pythonem digna pœna affecerunt, Pana aſtrorum memoria decora-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

verunt. Aquarius, qui putatur eſſe Ganymedes, dicitur Deucalion Theſſalus, qui maximo cataclyſmo cum uxore Pyrrha ſolus evaſit, & hic pietatis cauſa inter ſidera locatus eſt. Piſces, ideo piſces, quia bello Gigantum Venus perturbata in piſcem ſe transfiguravit. Nam dicitur & in Euphrate fluvio ovum piſcis in ora fluminis columba adſediſſe dies plurimos, & excluſiſſe deam benignam & miſericordem hominibus ad bonam vitam. Utrique memoriæ cauſa piſces inter ſidera locati.

De Sideribus.

PRæter duodecim ſigna, potentiſſima ſidera in cœlo. Septemtriones duo, major & minor, qui numquam merguntur: ideoque navium curſus regunt, quorum alter Cynoſura dicitur. Bootes, idem Arcturus. Orion, qui magnitudine ſua dimidiam cœli obtinet partem. Pliades, quæ Latine Virgiliæ dicuntur. Hyades, quæ à nobis Suculæ dicuntur, quarum ortus & occaſus à nautis & ab agricolis obſervantur. Canicula, cujus vis præcipue Solſtitio eſt. Stellæ potentiſſimæ in cœlo ſunt ſeptem, Saturnus, Sol, Luna, Mars, Mercurius, Jupiter, Venus, quæ à Græcis planetæ, à nobis erraticæ dicuntur, quia ad arbitrium ſuum vagantur, & motu ſuo hominum fata moderantur. Item adverſo curſu contra cœlum feruntur.

Quibus partibus ſedeant XII *ſigna duodecim ventorum.*

ARies, in Africum. Taurus, in Circium. Gemini, in Aquilonem. Cancer, in Septemtrionem. Leo, in Thraſciam. Virgo in Argeſten. Libra, in Zephyron. Scorpius, in Africum. Sagittarius, in Auſtrum & Africum.

cum. Capricornus, in Auſtrum. Aquarius, in Eurum & Notum. Piſces, in Eurum.

De Ventis.

VEnti fiunt ex aëris motu & inclinatione. Sunt autem generales quatuor. Eurus, idem Apeliotes, idem Vulturnus, ab oriente. Ab occidente, Zephyrus, idem Corus, idem Favonius. Aquilo, Boreas, Aparcias idem, à ſeptentrione. Notus, idem Libs & Auſter, & Africus, à meridie. Hi ſunt quatuor generales. ceteri ſpeciales adſcribuntur. Ut Iapyx Zephyro, qui ab Iapygio Apuliæ promontorio flat. Leuconotus Noto, cum ſerenior flat. Caurus Aquiloni, cum vehementior Gallias perflat. Item Eteſiæ, qui ſtatis diebus flant per æſtatem.

De Orbe Terrarum.

ORbis terrarum, qui ſub cœlo eſt, quatuor regionibus incolitur. Una pars ejus eſt, in qua nos habitamus. Altera huic contraria, quam qui incolunt, vocantur Antichthones. Quarum inferiores duæ ex contrario harum ſitæ, quas qui incolunt, vocantur Antipodes. Orbis terrarum, quem nos colimus, in tres partes dividitur, totidemque nomina. Aſia, quæ eſt inter Tanaïn & Nilum. Libya, quæ eſt inter Nilum & Gaditanum ſinum. Europa, quæ eſt inter fretum & Tanaïn. In Aſia clariſſimæ gentes: Indi, Seres, Perſæ, Medi, Parthi, Arabes, Bithyni, Phryges, Cappadoces, Cilices, Syri, Libyi. In Europa clariſſimæ gentes, Scythæ, Sarmatæ, Germani, Daci, Mœſi, Thraces, Macedones, Dalmatæ, Pannonii, Illyrici, Græci, Itali, Galli, Spani. In Libya gentes clariſſimæ, Æthiopes, Mauri, Numidæ, Pœni, Gætuli, Garamantes, Naſamones, Ægyptus. Clariſſimi montes in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

orbe terrarum; Caucaſus, in Scythia. Emodus, in India. Libanus, in Syria. Olympus, in Macedonia. Hymettus, in Attica. Taygetes in Lacedæmonia, & Cithe-ron Eleon in Bœotia. Parnaſſus, Acroceraunia, in Epiro. Mænalus, in Arcadia. Apenninus, in Italia. Eryx, in Sicilia. Alpes inter Galliam & Italiam. Pyrenæus inter Galliam & Spaniam. Atlas in Africa. Calpe in freto Oceani. Clariſſima flumina in orbe terrarum: Indus, Ganges, Hydaſpes in India. Araxes in Armenia. Thermodon & Phaſis in Colchide. Tanaïs in Scythia. Strimon & Hebrus in Thracia. Sperchios in Theſſalia. Hermus & Pactolus, auriferi. Mæander & Cayſtrus, in Lydia. Cydnus, in Cilicia. Orontes, in Syria. Simoïs & Xanthus, in Phrygia. Eurotas, Lacedæmone. Alpheus, in Elide. Ladon, in Arcadia. Achelous & Inachus, in Epiro. Savus & Danubius, qui idem Iſter cognominatur, in Mœſia. Eridanus & Tiberinus, in Italia. Timavus, in Illyrico. Rhodanus in Gallia. Iberus & Bætis, in Spania. Bagrada, in Numidia. Titron, in Gætulia. Nilus, in Ægypto. Tigris & Euphrates, in Parthia. Rhenus, in Germania. Clariſſimæ inſulæ in mari noſtro undecim: Sicilia, Sardinia, Creta, Cypros, Eubœa, Lesbos, Rhodos, duæ Baleares, Eubuſus, Corſica, Gades. In oceano ad orientem, Taprobane. Ad occidentem Brittania. Ad ſeptentrionem Thyle. Ad meridiem, Inſulæ Fortunatæ. Præter has in Ægæo mari, Cyclades duodecim: Delos, Gyaros, Myconos, Andros, Paros, Pharos, Tenedos, Cythnos, Melos, Naxos, Donuſa. Præter has Sporades innumerabiles; ceterum celeberrimæ, Ægina, Salamina, Coos, Chios, Lemnos, Samothracia. In Ionio Echinades, Strophades, Ithaca, Cephalenia, Zacynthos. In Adriatico Ciriteæ circiter mille. In Siculo Æoliæ VIII. In Gallico

lico Stœchades tres. in Syrtibus Cercina, & Menynx, & Girrha.

De marium ambitu.

MAre quo cingimur univerſum vocatur Oceanum. Hoc quatuor regionibus inrumpit in terras. A ſeptentrione, vocatur Caſpium. Ab oriente, Perſicum. A meridie, Arabicum, idem Rubrum & Erythræum. Ad occaſum, Magnum mare, idem Atlanticum, quod commerciis totius generis humani peragitur. Hoc intrat in fretum Gaditanum inter duos montes clariſſimos Abinnam & Calpen, ob impoſitas Herculis columnas. Dein latiſſime ſimul & longiſſime fuſum medium terrarum orbem inundat, & nomina adquirit. Balearicum, quod Hiſpaniam adluit. Gallicum, quod Gallias tangit. Liguſticum, quod Liguribus infunditur. Tuſcum, Tyrrhenum; idem inferum, quod dextrum Italiæ latus circuit: Hadriaticum, idem ſupremum, quod ſiniſtrum Italiæ latus circuit. Siculum, in quo Sicilia. Creticum, in quo inſula eſt Creta. Ionium & Ægæum, quæ Achaïam, eamdem Peloponneſon, ſimul ambiunt; ut interveniente Iſthmo pene inſulam faciant. Myrtoum & Icarium, quæ adhærent Ægæo mari, illud à Mirtylo, hoc ab Icaro cognominata. Euxinum, Ponticum, quod ingenti ſinu Scythis infunditur. Helleſponticum fauce tranſmiſſum, inter duas celeberrimas urbes, Seſton Aſiæ, Abydon Europæ. Tanaïticum, quo Aſia alluitur. Ægyptium ab Ægypto, Libycum à Libya cognominatur. Syrticum, à duabus Syrtibus, reciprocis æſtibus retorquetur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Miracula Mundi.

MIracula quæ in terris ſunt. Ab Apollonia Athamantia millia paſſus quinque, in monte Nymphæo, ibi ignis eſt, & de terra exit flamma. In ſilva Panis ſymphonia in oppidum auditur. Item ſub eo monte in campo lacus aquæ pleni, unde pix exit, & bitumen. Cum manibus ſupplodas, pix alte attollitur, & quaſi ab aqua bulleſcit. Ambraciæ in Epiro in pariete ſunt picti Caſtor & Pollux & Helena, manu Autochthonis, & nemo invenire poteſt quis pinxerit. Arcis in Epiro, quod Ippaton appellatur: ibi pons magnus columnatus duplex, quem Medea ædificari imperaſſe fertur. Ibi picta ſunt gubernacula Argonautarum, quæ cœpta navis; ibi Jovis templum Hyphonis, unde eſt ad inferos deſcenſus ad tollendas ſortes. In quo loco dicunt, duo qui deſcenderunt, Jovem ipſum videre. Leucade mons; unde ſe Sappho dejecit propter virum: in ſummo monte fanum eſt Apollinis, ubi ſacra fiunt. Et, cum homo inde deſiluit, ſtatim excipitur lintribus. Sicyone in Achaïa, in foro ædes Apollinis eſt. In ea ſunt poſita Agamemnonis clypeus & machæra, Ulyſſis chlamys & thoracium, Teucri ſagittæ & arcus, Adraſti arca, quam depoſuit, in qua quid ſit, ignoratur; ſed & olla ærea in qua Pelias coctus dicitur. Item Palamedis cithara. Marti autem quoque corium remi Argonautarum, & gubernaculi brachia, cauculus quem Minerva ſortita eſt. De Oreſtæ cervice una proci paraſiti palla pendet. quam ſi quis halitu afflaverit, tota pateſit. Penelopæ tela. ibi de terra oleum ſcaturit. Argis Inachiæ Junonis templum magnifice ornatum, quod Aſylum vocant. Olympiæ templum Jovis nobile; ubi athletæ initiantur. Corintho balænæ coſta eſt magna ſecundum mare,

mare, quam homo complecti non poteſt. Eodem in loco fanum eſt Veneris; in quo vas marmoreum Laïdos. Bœotiæ lacus ſacer; ubi Amphiaraüs devoratus in eo lacu eſt. Urceus fictilis fractus pendet, teſta inter ſe compoſita, unde autem pendeat, non apparet, niſi à vento moveatur. Athenis Minervæ ædes nobilis, cujus ad ſiniſtram Clypeus appoſitus, quem digito tangit. In quo Clypeo medio Dædali eſt imago, ita collocata, quam ſi quis imaginem è Clypeo velit tollere, perit totum opus, ſolvitur enim ſignum. Ipſa autem dea habet haſtam de gramine. Ilio lapis quadratus, ubi Caſſandra fuit alligata, quem ſi ante tangas aut fricueris, lac demittit: ex altera autem parte ſimiliter ſi frices, ac ſi ſanguinem remittit. Juxta autem mare, qui locus Rhœte vocatur, ibi eſt Achillis & Patrocli vultus, & flumen Scamandras. Epheſo Dianæ fanum nobiliſſimum, maximum, pulcerrimumque orbis terrarum. Introitu dextra ſiniſtra poſtes marmorei monolithi, longi cubitis XX, qua ſuper templum aſcenſu ſunt CXL millia. Samo in templo Junonis ſcyphus factus ex hedera, cujus capita foras IV arietina magna, cornibus miræ magnitudinis contortis. Pergamo ara marmorea magna, alta pedes XL, cum maximis ſculpturis. Continet autem gigantomachiam. Rhodo ſignum Dianæ marmoreum pulcerrimum, quod ſtat ſub divo cœlo, nec, cum pluit, aqua tangitur. Argyro eſt fanum Veneris ſuper mare. ibi eſt lucerna ſuper candelabrum poſita, lucens ad mare ſub divo cœlo, quam neque ventus aſpergit, nec pluvia extinguit. Sed & Herculis ædes antiqua; ibi columna pendet cavea ferrea rotunda, in qua concluſa Sibylla dicitur. Ibi jacent oſſa balænæ, quaſi lapides quadrati. Marmeſiæ apud Sipilum columnæ ſunt IV. inter has columnas eſt victoria ferrea, pendens ſine aliquo vinculo. in aëre ludens. Sed quotiens ventus aut pluvia

fuerit,

fuerit, non movet. Ædis Dianæ Epheſo, quam conſtituit Amazon. Ibi & ſepulcrum Icari ſtertentis quaſi dormiat, miræ magnitudinis, ex orichalco & ferro. Rhodo Coloſſi ſignum Solis altum ſuper columna marmorea cum quadriga. Columna vero habet cubitos centum. Cypro ſignum Jovis Olympii æreum, facies ex auro, quem fecit Phidias in cubitis centum quinquaginta, & lata cubitis ſexaginta. Domus illic Cyri regis ædificata lapidibus candidis, & nigellis, auro vinctis: ubi ſunt columnæ diverſis coloribus, & innumerabiles lanceæ ferreæ, feneſtræ ex argento, & tegulæ ex lapide praſino. Murus intus medio Babyloniæ, quem Memnon ædificavit lapide cocto, id eſt, calce & ſulfure, ferro intermixtus ut ſunt juncturæ. Latitudo ejus cubitis XXX, altus cubitis CXXX, cingitur millia paſſuum XXX. Hunc cœpit Semiramis, filius ejus perfecit. Pyramides in Ægypto, quas ædificavit. Agartus oppidum. ibi eſt Nilus fluvius ære factus, plexilis in cubitis CCC, cujus facies ſmaragdo limpido, brachia ex ebore magno, cujus aſpectu & beſtiæ terrentur. Athenis ſignum Jovis Olympii, Alexandriæ flumen Nilum maxime colunt.

Quot fuere Ioves, vel alii in loco Dii Deæque.

IOves fuere tres. Primus in Arcadia Ætheris filius, cui etiam Ætherius cognomen fuit. Hic primum Solem procreavit. Secundus abinde in Arcadia, qui Saturnius cognominatur, qui ex Proſerpina Liberum patrem procreavit primum victorum. Tertius Cretæ, Saturni & Opis filius, optimus maximuſque eſt appellatus. Martes fuere duo. Primus ex Enopoſte, ut eum Homerus ait, & noſter eſt Mars Leucarpis & aliter Marſe-

Marſenius. Secundus ex Jove & Junone. Soles fuere quinque. Primus Jovis filius. Secundus Hyperionis. Tertius Nini filius, cui Ægyptus eſt conſecrata. Quartus qui Rhodi natus eſt, cujus etiam Zemintus eſt filius. Quintus Colchi filius, ex quo Circe & Medea & Phaëthon nati ſunt. Volcani fuere quatuor. Primus Crio & Ioppe natus. Secundus Nili filius. Tertius Saturni & Junonis. Quartus in Sicilia Miletis filius. Mercurii IV. Primus Cœli & Diei filius. Secundus Jovis & Croniæ filius, vel Proſerpinæ. Tertius Croni filius & Maiæ, qui eſt inventor lyræ. Quartus Quilleni filius; qui Ægyptiis literas & numerum dixit. Apollines quinque. Primus Vulcani & Minervæ. Secundus ex Corybante. Tertius, Jovis filius ex Latona. Quartus, Sileni filius in Arcadia. Quintus, Ammonis filius, in Libya natus. Dianæ III. Prima, Jovis vel Croni filia ex Proſerpina, quæ eſt Liberi ſoror. Secunda, Jovis & Latonæ, Apollinis ſoror. Tertia, quæ vocatur Ops, de Glauco. Æſculapii tres. Primus, Apollo dictus; Vulcani filius. Secundus, Laï filius. Tertius, Ariſteti & Alcippei filius. Veneres IV. Prima, Haedeli & Diei filia. Secunda, quæ ex ſpuma nata eſſe dicitur, & Aëris & Oceani filia. Tertia, quæ Vulcano nupſit, quæ cum Marte ſe miſcuit. unde Cupido natus eſſe dicitur. Quarta, Cypri & Syriæ filia, quam Adon habuit. Minervæ quinque. Prima, Vulcani filia; unde Athenarum eſt civitas. Secunda, Nili filia, quam Ægyptii colunt. Tertia, Jovis filia, quæ in fecillis rebus ſe exercuit. Quarta, Solis filia, quadrigas junxit. Quinta, Pallantis & Titanidos filia. Hæc patrem occidit, pro ſuæ virginitatis obſervatione, qui ejus cupidus fuit. Unde & Pallas dicta eſt. Liberi quinque. Primus ex Jove & Proſerpina. Hic agricola, & inventor vini: Cujus ſoror Ceres. Secundus Liber ex Merone, & Flora, cujus nomine fluvius eſt Granicus.

Ter-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Tertius de Cabito, qui regnavit in Aſia. Quartus ex Saturno & Semela, dicunt. Quintus Niſi & Heſionæ filius. Hercules ſex. Primus Jovis & Ætheris filius. Secundus Nili filius, quem principem colunt Ægyptii. Tertium conditorem loci ſui Hellenes dicunt. Quartus Croni filius, & Cartheres, quem Carthaginienſes colunt, unde Carthago dicta eſt. Quintus Joab filius, qui cum rege Medorum pugnavit. Sextus Jovis filius ex Alcemena, qui Atlanta docuit.

De Imperiis.

IMperia ab ineunte ævi memoria fuerunt ſeptem. Primi rerum potiti ſunt Aſſyrii, deinde Medi, poſtea Perſæ, tum Lacedæmones, dein Athenienſes: poſt hos inde Macedones: ſic deinde Romani.

Reges Aſſyriorum.

NInus Rex; qui primus exercitu prope totam Aſiam ſub ſe redegit, & clariſſimam urbem nominis ſui condidit Ninon. Belus Rex, Jovis filius, cujus poſteri primum Aſiæ regnaverunt: per Ægyptum Libyæ, per Darium Europæ. Semiramis, Circetis nymphæ filia, à columbis educta, uxor Nini regis. Cujus poſt mortem Regnum Nini ampliavit; armis Indiam quoque parum proſpera expeditione tentavit. Hæc urbem pulcerrimam omnium, quæ unquam fuerunt, Babylona conſtituit, ſupra flumen Euphraten. Sardanapalus, qui ob nimias delicias & luxuriam perdito regno, ne in poteſtatem hoſtium veniret, cum exoletis ſuis venenum bibit, & igni ſubjecto cum regia ſua conflagravit.

Reges Medorum.

ARſaces, primus Rex, qui everſas Aſſyriorum opes luxuria Sardanapali tranſtulit, eoſque juſtiſſime rexit. Aſtyages, vir fortis & juſtus, qui per inſidias victus à Cyro eſt, & diſſolutum eſt Mediæ regnum.

Reges Perſarum.

CYrus rex fortiſſimus, qui majore parte Aſiæ ſubacta, Europam quoque inrupiſſet, ni à Tomyre Scytharum regina victus oppreſſuſque eſſet. Cambyſes, filius æque Cyri; qui * cum LXX millia hominum ſubegiſſet in Ægypto, & regem ejus Amaſin, Æthiopiam profectus, magna parte militum per famem amiſſa, invitus rediit. Urbem tamen ibi condidit Meroën. Is quia Apin ſacrum bovem interfici juſſerat, ira deorum ex equo præceps ſuper gladium ſuum ruit, extinctuſque eſt. Darius rex, unus ex ſeptem Perſis hinnitu equi regnum adſecutus, cum CCLXX millibus Europam tranſivit. Victus ab Athenienſibus ducenta millia apud Pſeudomarathona deceſſit. Xerxes, Darii filius, cum deceſſiſſet pater ejus, aliquantis navibus armatis militibus in Europam tranſivit. Contabulato Helleſponto, & forato Atho monte, nequidquam aliud egit, quam ut Athenas incideret mari. Victus à Lacedæmoniis & Athenienſibus, in Aſiam rediit, ibique ſuorum fraude interfectus eſt.

Duces & Reges Lacedæmoniorum.

EUryſtenes & Procles gemini, qui genus ab Heraclidis deducentes primis, parte regna regnaverunt.

Lycur-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Lycurgus legumlator, cui Lacedæmonii principes Græciæ per annos ſeptem inviſi fuerunt. Theopompus & Polydorus Reges, qui Meſſenium bellum XX annis geſſerunt. Othryades vir bellator, qui Meſſenio bello, quo centeni, id eſt, quinquageni, concertaverunt, & trophæum ſuo ſanguine ſcripſit, tertiuſque Meſſenio bello, ex oraculo Apollinis, dux ab Athenienſibus per ludibrium miſſus, pœnateas vota, militum animos concitavit, ut tam diuturnum prælium victoria conſummarent. Leonidas, dux Perſico bello, qui cum trecentis Lacedæmoniis apud Thermopylas totam vim Perſici belli morte ſua ac ſuorum obtinuit. Pauſanias, qui Perſico bello Mardonium præfectum Xerxis cum pedeſtribus copiis apud Aſopum Bœotiæ flumen debellavit: mox proditionis à rege ſuſpectus idem Mardonius, ideoque accuſatus, in aſylum Minervæ confugit, & ibi fame confectus eſt. Leander dux, qui dominantem toto mari claſſem Atticam apud Ægeos primus oppreſſit, & victis Athenienſibus XXX tyrannos impoſuit. Xanthippus, vir Lacedæmoniorum fortiſſimus, qui bello Punico primus Carthaginienſibus dux miſſus Regulum cepit. Ageſilaus, cujus inventum eſt, in hoſtili, quam in ſua terra, pugnare; ideoque in Aſiam miſſus, vaſtata ea, cum jam Regi immineret, revocatus Athenienſes apud Crotonem vicit. Poſtea apud Corinthios flevit, quod decem millia Græcorum occiſa cognoviſſet, nec voluit Corinthum delegare cum poſſet.

Clariſſimi Reges & Duces Athenienſium.

CEcrops rex, qui urbem condidit Athenas, & ex ſuo nomine Cecropidas appellavit cives. Idem fabuloſe, quia indigena fuit, ab inguinibus ſerpens fuiſſe narra-

ıarratur. Erichthonius rex, qui myſteria Eleuſinæ conſtituit. Celeus cum Euboleo ſacerdote, filiabus virginiɔus miniſtris, Treptolemo frugum præfecto; qui fame aborantem Græciam circumlato frumento reſtituit. Pandion rex, qui filias ſuas Procnen & Philomelam Thraciæ regibus tradidit, ut barbaras ſibi gentes adfiıitate ſociaret. Theſeus, Ægei filius, qui Minotaurum nterfecit. Demophontes, ejus filius, qui cum Græcis lium expugnavit. Codrus rex, qui pro ſalute & victoia patriæ, ſecundum oraculum Apollinis, bello Peloɔonneſio ſe devovit. Piſiſtratus, vir fortis, & ſapiens, qui adverſus principes populari cauſa tyrannidem invait, eamque juſtiſſime adminiſtravit. Armodius & Aritogeiton, homines plebeii, qui Hippian & Hipparhum Piſiſtrati filios ſæve dominantes facta conjuratioıe oppreſſerunt, ideoque ut conſervatoribus divini ıonores eis ſunt conſtituti. Miltiades dux, qui LXXX ıillia militum Perſarum Darii regis, præfectis Date & Tiſapherne, in ſaltu Marathonio ſuperavit. Ariſtides Dicæos, qui hoc agnomen moribus eſt conſecutus, ob d ipſum exilio multatus eſt. Cimon dux, qui Perſico bello Xerxis copias, pedeſtres ſimul atque navales, in pſa Aſia apud Eurymedonta flumen uno die vicit. Alibiades dux, vir genere, copia, opibus, illuſtris; qui ropter detruncatos nocte Mercurios reus factus ad Lacedæmonios confugit Peloponneſi bello, &, cum ciſſet eos ſuperiores, adflictorum civium miſertus, ediit in patriam, & dux creatus, iterum victores Atheıienſes fecit. Thraſybulus, qui triginta Magiſtratus Laedæmonios tyrannidis dominatione ſævientes facta onjuratione adflixit, & libertatem Athenienſibus redidit. Conon dux, qui omnes Lacedæmoniorum coias apud Cnidum inſulam cepit, & imperium maris thenis reſtituit. Dion, qui octo onerariis navibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Dionyſium regem Siciliæ centum roſtratas habentem, dum in Italiam abeſt, regno expulit, occupatis Syracuſis. Hiphicrates, rei militaris peritiſſimus, qui arma habiliore pondere & modo fecit. Phocion, qui vir bonus cognominatus eſt, neque ulla pecunia à Philippo potuit ſollicitari ut ad eum diſcederet. Qui admonentibus amicis, ut liberis ſuis conſuleret, Si boni, inquit, erunt, hic agellus eis ſufficiet; ſi mali, nihil. Chabrias dux, qui gladiatoria arte pugnare militem docuit; Cypron & Naxon, & omnes Aſiaticas inſulas Athenis adjunxit, & circa Thion navali bello occidi maluit, quam abjectis armis enatare. Demetrius Phalereus, vir bonus exiſtimatus, ideoque ob inſignem juſtitiam ſtatuis CCC eſt honoratus, quas ei pro libertate poſuerunt in facie publica.

Reges Macedonum.

PHilippus, Amyntæ filius, primus Macedonum obtinuit Thraciam, redegitque in ſuam poteſtatem: &, cum tranſire in Aſiam vellet, ſub ipſo belli apparatu in theatro à Pauſania eſt interfectus. Alexander, Philippi & Olympiadis filius, ex urbe Pella Macedoniæ cum XL millibus militum in Aſiam tranſiſſet, Darium regem Perſarum primum apud Granicum flumen, tum apud Iſſum Ciliciæ, tertio apud Arbela, tribus præliis, triginta peditum legionum, equitum bis mille falcatorum curruum vicit. Mox regem Indorum, & omnes Aſiæ gentes ſub poteſtate ſua redegit, & nobiliſſimas urbes Aſiæ cepit, Sarbactran, Suſa, Babyloniam, ubi etiam defunctus, dubium vinolentia, an veneno, cum tamen prius & Africam peragraſſet uſque ad Jovem Ammonem, & Oceanum primus omnium navigaſſet. Philippus, qui poſt Alexandrum Macedonem ſeptimo gradu

gradu Macedoniæ regnavit, invictus in Græciam cum ſæve dominaretur, à Sulpicio conſule in Phocide victus eſt, mox à Flaminio in Macedonia, Theſſalia apud Cynocephalas, ubi dato obſide filio Demetrio regni parte multatus eſt. Perſes Philippus, Philippi filius, cum maximis copiis Macedoniis eſſet, &, cum impetum in Græciam feciſſet, cum inanibus elephantorum ſimulacris à Marco conſule apud Scyriam paludem victus, præcipitatis in mare theſauris, profugit; mox ab Æmilio Paulo tota Macedonia fugatus, Samothracam confugit in aſylum: unde, data fide cum ſe Paulo commiſiſſet, ante currum ejus in triumphum productus, mox libera cuſtodia in Albano conſenuit. Pſeudophilippus, vir plebeius & degener, cum ex ſimilitudine formæ Philippi filium ſe perſuaſiſſet, & Macedonas in bellum excitaſſet, inter initia tumultus comprehenſus, ſub cuſtodia miſſus eſt Romam, ubi cum ex cuſtodia aufugiſſet, concitata rurſus Macedonia, Thraciam bello recepit. In arce regni paludatus jus dixit: mox à Cæci filio Metello ingenti prælio victus, cum profugiſſet in Thraciam, à regibus deditus, & in triumphum deportatus.

Reges & Duces Romanorum.

ROmulus, qui urbem condidit. Numa Pompilius, qui ſacra conſtituit. Tullius Hoſtilius, qui Albam diruit. Ancus Martius, qui leges plurimas tulit, & Hoſtiam coloniam conſtituit. Servius Tullius, qui primum cenſum egit. Priſcus Tarquinius, qui inſignibus magiſtratus adornavit. Tarquinius Superbus, qui ob nimiam ſuperbiam regno pulſus eſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Clariſſimi duces Romanorum.

BRutus, qui pro libertate publica liberos ſuos interfecit. Valerius Publicola, qui propter eamdem libertatem adverſus Tarquinios bellum exercuit. Idem jus libertatis dando populum ampliavit. Manlius Torquatus, qui ad confirmandam caſtrorum diſciplinam filium ſuum interfecit. Quintius Cincinnatus, idem Serranus, cui aranti dictatura delata eſt. Camillus, qui, Senonum gente deleta Gallorum, incenſam ab eis urbem reſtituit. Fabii duo: quorum alter una pugna Etruſcos, Samnitas, Umbros, Galloſque ſubegit, Libertinos è tribubus repurgavit, ideoque Maximus cognominatus: alter Fabius Hannibalem mora fregit, ex quo Cunctator eſt cognominatus. Papirius Curſor, hic Samnites, qui Romanos ſub jugum pugnando miſerant, victos ignominia pari adfecit, & à velocitate Curſor eſt appellatus. Curius, cum in foco rapas torreret, offerentibus, Malo, inquit, in fictilibus meis & aurum habentibus imperare. Fabricius Luſcinus, qui Cornelium Rufinum conſularem virum ſenatu amovit, luxuriæ & avaritiæ damnatum, quod decem pondo argenti poſſideret. Claudius Marcellus, qui Annibalem primus in Campania prælio vicit, idemque docuit, in bello quomodo equites ſine fuga cederent. Scipiones duo, quorum alter prior, Africanus, qui Annibalem & in eo Africam debellavit, alter Scipio Numantinus, qui Carthaginem & Numantiam diruendo, in hac Africam, in illa Hiſpaniam fregit. Quintus Nero, qui, Annibale in Apulia relicto, venientem ab Hiſpania Haſdrubalem excepit, copiaſque ejus uno die apud Metaurum flumen devicit, qui ſeſe cum Annibali junxiſſet, dubitari non poteſt, paria eis præſtaturum non fuiſſe.

fuiſſe. Paulus, qui cùm Macedoniam viciſſet, & Græciam liberaſſet, & opulentiſſimum triumphum reportaſſet, inter ipſos triumphi dies, amiſſis duobus liberis pro concione dixit, gratias ſe agere fortunæ, quod in ſuam potius domum, quam in remp. ſæviſſet. Duo Metelli: quorum alter Macedonicus, devictis Macedonibus; qui Contrebiam inexpugnabilem Hiſpaniæ civitatem, juſſis teſtamenta ſcribere, & vetitis redire niſi viciſſent militibus, occupavit: alter Numidicus, victa Numidia; qui cum pernicioſas reip. leges ferret, Apuleius tribunus plebis totuſque ſenatus in eas juraſſet, maluit in exilium ire, quam jurare. Hujus filius, Pius cognominatus eſt, quod patrem in exilium ſecutus eſt. Gaius Marius, qui, in Africa Numidis, in Gallia Cimbris Teutonibuſque ſuperatis, à caliga pervenit uſque ſeptimum conſulatum. Sylla, qui bello civili victoria perpotitus, Romanum primus invaſit imperium, ſoluſque depoſuit. Sertorius, qui proſcriptus à Sylla cum in exilium profugiſſet, quam breviſſimo tempore prope totam Hiſpaniam redegit in ſuam poteſtatem, & ubique adverſante fortuna inſuperabilis fuit. Lucullus, qui Aſiacæ provinciæ ſpoliis maximas opes eſt conſecutus, & ædificiorum tabellarumque pictarum ſtudioſiſſimus fuit. Pompeius, qui Armenios ſub rege Tigrane, Ponticos ſub rege Mithridate, Cilicas toto mari dominantes, intra quadrageſimum diem vicit, & magnam partem Aſiæ inter oceanum Caſpium Rubrumque victoriis ſuis triumphiſque peragravit. Gaius Cæſar, qui Gallias Germaniaſque ſubegit, & primus Romanorum navigavit Oceanum; in quo Britanniam invenit, & vicit. Julius Cæſar Auguſtus, qui perpacatis omnibus provinciis exercitus toto orbe terrarum diſpoſuit, & Romanum imperium ordinavit. Poſt cujus conſecrationem perpetua Cæſarum dictatura dominatur.

Romani, qui in Toga fuerunt illuſtres.

MAnius Agrippa, qui diſſidentem populum ſenatui conligavit; atque conciliavit. Appius Cæcus, qui pacem Pyrrhi diremit, ne populus, qui ſuis parere noluerat, ſub externis regibus regeretur. Tiberius Gracchus, qui, Scipionem Aſiaticum quamvis inimicum haberet, non eſt paſſus à tribunis in carcerem duci, quod diceret nefas, ibi eſſe Scipionem ubi captivi illius adhuc alligati tenerentur. Hic eſt Gracchorum pater, qui in tribunatu, cum agrariis legibus ſeditiones excitarent, interfecti ſunt. Decimus Brutus Calæcius, qui Gracchum generum agrariis legibus Reip. ſtatum turbantem cum Opimio conſule oppreſſit. M. Brutus, qui Pompeii partes ſecutus, mox à Cæſare reſtitutus, in mortem ejus conjuravit, quod affectare nomen regium videretur. Lucius Druſus, qui agrariis legibus promulgatis, ſummum pro eo favorem conſecutus, ne promiſſa perficeret, per inſidias à Philippo Conſ. domi ſuæ interfectus eſt. Lutatius Catulus, qui Lepidum acta Syllæ reſcindere volentem admoto exercitu Italia fugavit, & ſolus omnium ſine ſanguine bellum civile confecit. Cato Cenſorius, qui totiens accuſatus eſt, quoad vixit, nocenteis accuſare non deſtitit. Hic eſt omnium rerum peritiſſimus, &, ut Salluſt. Criſpo videtur, Romani generis diſertiſſimus Cato. Cato Prætorius, qui, bello civili partes Pompeii ſecutus, mori maluit quam ſuperſtes eſſe reip. ſervienti. Scaurus, qui vetuit filium in conſpectum ſuum venire, quia bello Cyprico deſeruerat. Scipio Naſica, quia non rite inauguratus Conſul videretur, conſulatu ſe abdicavit, & domitis Dalmatis oblatum à Senatu triumphum repudiavit, ſtatuaſque, quas ſibi quiſque in publico poſuerat,

in

in cenſura ſua ſuſtulit. Cenſuit in Senatu tamen, Carthaginem non eſſe delendam: propterea optimus judicatus. Cornelius Cethegus, qui fratrem ſuum Cethegum, quod cum Catilina conjuraſſet, morte multandum cenſuit. Tullius Cicero, qui in conſulatu ſuo Catilinæ conjurationem fortiſſime oppreſſit.

Qui pro ſalute ſe obtulerunt.

HOratius trigeminus, qui adverſus Curiatios Albanorum; qui de ſummo imperio dimicaverunt. Fabii, qui trecenti, cum omnes patriciæ ſtirpis eſſent, bellum Veiens peculiariter ſibi depopoſcerunt. Mucius Cordus, qui ignibus manus impoſuit. Horatius Cocles, qui ponte reſciſſo Tiberis armatus tranſiit navitans. Trecenti ſub Calpurnio Flamma contra Pœnos; qui in Sicilienſi ſaltu, mortuo exercitu, populum Romanum liberaverunt, ut plane c c c Lacedæmoniorum apud Thermopylas gloriam adæquarent. Duo Decii; quorum alter Latino bello, alter Samnitico, diis manibus ſe devoverunt. Fulvius Pontifex; qui, urbe à Gallis Senonibus incenſa, ſe alioſque ſenes diis manibus devovit. Regulus; qui tormenta Carthaginienſium maluit pati, quam ut inutilis pax cum eis fieret, aut ipſe jurisjurandi fidem falleret. Curtius; qui ſe in hiatum terræ immiſit, cum ex oraculo, quod optimum eſſet in urbe Romana, poſceretur. Spurius Poſtumius; qui à Pontio Teleſino, Samnitum duce, ſub jugum miſſus cum exercitu, auctor fuit rumpendi federis, ſeque hoſtibus cenſuit eſſe dedendum. Gaius Metellus Pontifex, ardente templo Veſtæ, Palladium extulit, & oculos amiſit.

Qui ſpolia opima retulerunt.

ROmulus de Acrone Ceninenſium rege. Coſſius Cornelius de Larthe Tolumne Veientium rege. Claudius Marcellus de Virodomaro rege Gallorum.

Qui provocati ab hoſtibus manu contenderunt

MAllius Torquatus, qui Gallo torquem detraxit, eumque ſibi circumdedit. Valerius Corvinus; qui à Gallo provocatus cum pugnaret, corvus galeam ejus inſedit, & hoſtem perturbavit. Scipio Æmilianus cum eſſet legatus ab Lucullo imperatore apud Intercatiam Vaccæorum urbem, provocatorem barbarum occidit. Lucius Opimius, ſub Lutatio Catulo Conſule, in ſaltu Tridentino provocatorem Cimbrum interfecit.

Qui pro Romanis gentes ſuperaverunt.

SCipio Africanus, Scipio Numantinus, Scipio Aſiaticus, Mummius Achaïcus, Servilius Iſauricus, Brutus Callaïcus, Paulus Macedonicus, Metellus Creticus, Cæſar Germanicus, Cæſar Dacicus.

Quot illuſtres Scipiones qui magnis rebus geſtis cognominati ſunt.

SCipio magnus Africanus, qui vicit Annibalem. Scipio minor Numantinus, qui Numantiam, & Carthaginem diruit. Scipio Aſiaticus, qui de Antiocho triumphavit. Scipio Naſica, qui à Senatu vir optimus eſt judi-

judicatus. Scipio, qui occiſo Pompeio partes reſtituit, & victus ſe interfecit.

Seceſſiones plebis.

SEceſſiones plebis à partibus fuerunt quatuor. Prima ſeceſſio propter impotentiam fœneratorum, cum in montem plebs armata ſeceſſit. Secunda propter impotentiam Decemvirum, cum interfecta filia ſua Virginius Appium & totam ejus factionem in Aventino monte circumvenit, effecitque ut abdicato magiſtratu accuſati, atque damnati, variis ſuppliciis punirentur. Tertia, propter matrimonia plebei, ut ne patriciis nuberent, quam Canuleius concitavit in monte Janiculo. Quarta ſeceſſio in foro, propter magiſtratus, ut plebei conſules fierent, quam Sulpicius Stolo concitavit.

Seditiones.

SEditiones in urbe quatuor. Prima ſeditio, Tiberii Gracchi; quem, de judiciariis & agrariis legibus ſtatum civitatis moventem, Scipio Naſica facta manu in Capitolio oppreſſit. Secunda ſeditio, Gracchi fratris ejus; quem ob ſimiles largitiones novos motus excitantem Opimius conſul, cum Decimo Bruto Callæcio ſocero ejus, convocatis ad pileum ſervis, in Aventino monte oppreſſit. Tertia ſeditio, Apuleii Saturnini Tr. Pl. & Glauciæ Conſulis; quos, comitia in campo cædibus perturbantes, Marius in Capitolium perſecutus obſedit, & conficiendos fuſtibus ſaxiſque curavit. Quarta ſeditio, fuit Livii Druſi, & Quinti Cæpionis, cum ille Senatus equeſtrem ordinem adideret. Præcipua tamen ad motus excitandos fuit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

cauſa, quod Druſus civitatem omnibus Italicis pollicebatur; ſed tum à Philippo Conſule in domo ſua interfectus.

Qui adverſus patriam nefaria iniere conſilia.

Coriolanus, ob aſperiorem annonam in exilium actus, Volſcorum exercitu admoto patriam expugnare voluit, ſed Veturiæ matris precibus victus, tum ab exercitu ſuo confuſus eſt. Marcus Melius, frumentaria largitione cum videretur, juſſu Quintii Cincinnati dictatoris à Magiſtro equitum in roſtris occiſus eſt. Spurius, cum Agrariis legibus factione dominationem pararet. Manlius Capitolinus, cum pecunia conturbatores liberaret, ſuſpectus regni affectati de Tarpeio Saxo præcipitatus eſt. Catilina cum in cædem Senatus, in incendium urbis, direptionem ærarii conjuraſſet, & in id facinus Allobrogas ſollicitaſſet, ab Cicerone in Senatu accuſatus, ab Antonio in Apulia debellatus eſt.

Qui Reges vel Duces cum Romanis bella geſſerunt.

Populus Romanus ſub Romulo pugnavit cum Sabinis, prius propter virgines raptas. Sub Tullio cum Albanis. Pontius Teleſinus, dux Samnitum; qui ad Caudinas furculas Romanos ſub jugum miſit. Pyrrhus, Rex Epirotarum; qui pro Tarentinis bellum cum Romanis geſſit, vaſtataque Campania ad viceſimum ad urbem pervenit, mox à Curio & Fabricio victus in patriam conceſſit, & cum Achaïam armis ſub ſe redegiſſet, Macedoniam quoque Antigono regi eripuiſſet, dum

dum Argos expugnat, occiſus eſt. Omnium Græcorum ſapientiſſimus, & militaris diſciplinæ peritiſſimus fuit. Annibal, qui novem annorum, patrem in Hiſpaniam ſecutus, minor annorum quindecim imperator factus; triennio in Hiſpania vicit, & everſione Sagunti, rupto fœdere, per Pyrenæum & Alpes in Italiam venit, Scipionem ad Ticinum, Tiberium Claudium apud Trebiam, Flaminium apud Thraſymenum, Paulum & Varronem apud Cannas, Gracchum in Lucania, Marcellum in Campania, ſuperavit.

Status Populi Romani quas commutationes habuerit.

POpulus Romanus primum ſub regibus fuit. Deinde, poſt ſuperbiam Tarquinii, & inlatum Lucretiæ ſtuprum, expulſis regibus, tutelam ſui conſulibus tribuniſque commiſit. Deinde tribunitiis ſeditionibus agitatus, abdicatis omnibus magiſtratibus, Decemviros, legum ferendarum & Reip. conſtituendæ cauſa, paravit. Horum quoque dominationem & libidinem deteſtatus, rurſus ad conſules rediit. Donec, exortis bellis civilibus inter Cæſarem & Pompeium, & oppreſſa per vim libertate, ſub unius Cæſaris poteſtatem redacta ſunt omnia. Ex eo perpetua Cæſarum dictatura dominatur.

Initium Regni Mithridatis.

CYrus, Rex Perſarum primus, imperium Medis ademit. Duos filios reliquit, Cambyſen & Smerden. Horum Cambyſes, defuncto patre, quod major eſſet, Smerden in ſolio ſedentem, capite cœlum pulſare, per ſomnium videns, occidendum eum curavit

ipſe:

ipſe: & deinde, revertens ab Æthiopia, rebus perfra-ctis, cum in Ægyptum veniſſet, incolaſque ejus loci lætantes advertiſſet: ratus, illos adverſis ſuis inſultare, Apin in femine vulneravit, eodemque ictu occidit. Interim Magus quidam Smerdes, Patibiatæ frater, abutens nomine ex formæ ſimilitudine, filium ſe Cyri profeſſus, regnum Perſicum invaſerat. Quod ubi Cambyſi nuntiatum eſt, regredi in patriam maturans, oblitus eſt gladium, quo Apin interfecerat, vaginæ reddere. Quod cum conaretur efficere, femen ſuum vulneravit, & eam partem, qua Apin vulneraverat. Ex eodem vulnere in paucis diebus obiit. De cujus morte poſtquam certior nuntius ad Perſas venit, Potanes Pedimam filiam ſuam, qua cum Smerdes conſuetudinem habebat, edocuit, ut, cum ille ſopitus eſſet, utrum aures tectas comis haberet, periclitaretur. Sciebat enim, à Cyro Smerdi Mago ademtas aures. Ille falſum eſſe Smerden confirmavit. Tunc ſeptem nobiliſſimi Perſæ inter ſe conjuraverunt. Eorum nomina hæc ſunt, Potanes, Hydanes, Aſpatines, Saphernes, Megaboius, Gobies, Darius. Deinde, Mago Smerde interfecto, conſtituerunt, uti, excepto poſthac Potane, ex illis regnaret cujus equus primus in loco, quem delegiſſent, hinniſſet. Tunc Hiberes, agaſo Darii, equum domini ad locum prædictum duxit. illic alia equa ab ſuo initur. Tunc equus Darii magnum hinnitum dedit. Ita Darius regnum obtinuit. A quo Artabanes originem ducit; quem conditorem regni Mithridatis fuiſſe, confirmat Salluſtius Criſpus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Reges Parthorum.

SEleucus, Alexandri Macedonis amicus. Hujus poſt mortem Abarrida, frater ejus, juſſus Babylonem obtinere, finitimos ſub ſe redegit, unde Nicator eſt appellatus, & tres validiſſimas urbes conſtituit, Abarridam, Seleuciam, Laodiciam. Arſaces forma & virtute præcipuus, cujus poſteri Arſacidæ cognominati ſunt; qui pacem cum Sylla imperatore fecit. Orodes; qui fedus cum Cn. Pompeio percuſſit, Craſſum cum legionibus apud Carras funeſta clade delevit. Pacorus; qui filium ſuum ejuſdem nominis miſit in Syriam, ut Romanas provincias popularetur; atque ipſe à Ventidio legato Julii Cæſaris occiſus eſt.

Reges Cappadociæ & Armeniæ.

TIgranes, qui jam ſcriptus eſt; qui tertio Punico bello perdomuit ſub Mancino Conſ. & Scipione Æmiliano. Bellus, rex Armeniæ; qui cum impetum in Græciam feciſſet, & Pythii Apollinis templum incendiſſet, tempeſtate & frigore exercitum amiſit. Polycrates, rex Cappadociæ: qui ſomniavit Solem & Lunam uri: qui à præfecto Darii regis occiſus eſt. Epaminon, ejus filius, rex; qui Thebas Græcorum pugnando vicit. Periander, Rex qui Corinthi regnavit; omnia terra & mari Romanis ſubjugavit. Timoleon, qui Corinthi fratrem ſuum regnantem interfecit. Idem & Dionyſium Siciliæ regem expulit, neque ipſe ab offerentibus regnum accepit, ſed arcem quoque demolitus eſt. Hic cum convitia mala audiret, ait, Tota vita mea id egi, ut omnes liberi eſſemus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Reges Aſiæ & Pergami.

EUmenes Carduenus Philippi Alexandri armiger bellicoſiſſimus, ſed parum proſpera fortuna uſus, adeo tamen terribilis, ut vivente eo nemo auſus ſit Rex appellari. Antiochus jam ſcriptus eſt. Eumenes alius, qui Romanos Macedonico bello juvit cum milite ſuo. Attalus, qui pro Romanis ſæpe pugnavit. Nam teſtamento ſuo populum Romanum heredem fecit.

Reges Ponti & Bithyniæ.

PHarnaces, Rex Bithyniæ, filius Mithridatis; qui bello civili, quod in Pharſalica geſtum eſt, milite patris ſui Syriam invaſit, & adventu Cæſaris, antequam in congreſſum ejus veniret, ipſo terrore nominis ſui victus refugit in Pontum. Pruſias Rex, amicus populi Romani; ad quem Annibal victo Antiocho confugit, &, cum à rege expoſceretur per legatos, veneno ſe liberavit. Nicomedes, ſocius & amicus populi Romani; in cujus amicitia prima ætate Cæſar fuit. Qui moriens teſtamento & ipſe Pop. Rom. heredem dimiſit.

Reges Alexandriæ.

POſt mortem Alexandri Macedonis regnaverunt Alexandriæ Ægyptum octo Ptolomæi nomine, multi clariſſimi viri. Ptolomæus Evergetes; qui Alexandrum apud Ozydacras objecto clipeo protexit. Ptolomæus, filius Philadelphi, literatiſſimus; qui plurimos libros Græcos ſcripſit. Ptolomæus Soter; qui ingenti claſſe Rhodios vicit. Ptolomæus Tryphon; qui ſedi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

ſeditioſos in theatro ſagittis occidit, alios flammis dedit. Hujus filius Cypris pro Romanis multa bella geſſit, adverſus Garamantas & Indos. Ptolomæus, Pupillus dictus; qui Pompeium tutorem à Senatu accepit, donec pubeſceret, & poſtea civili bello Pontino interfectus eſt.

Duces & Reges Carthaginienſium.

HAnno, & Mago, qui Punico bello Cornelium Conſ. apud Liparas ceperunt. Hamilcar, qui Boccor cognominatus eſt, primo Punico bello magnam partem Hiſpaniæ ſub imperium Carthaginienſium redegit, relictis filiis quatuor, Aſdrubale, Annibale, Hamilcare, & Magone. Aſdrubal, frater Annibalis; qui ſecundo Punico bello, cum ingentibus copiis ab Hiſpania veniens, antequam ſe fratri conjungeret, à Claudio Nerone expoliatus eſt.

Reges Numidiæ.

SYphax; quem Scipio Africanus victum in triumphum traxit, regnoque ejus impoſuit Maſiniſſam. Maſiniſſa Rex; qui Scipionem adverſus Carthaginem & Syphacem equitatu adjuvit. Ab eo, inter præmia commilitii, Numidiæ regno donatus eſt. Jugurtha; qui ſcriptus eſt.

Reges Mauritaniæ.

IUba Rex; qui Curionem legatum Cæſaris oppreſſit: mox, occiſo Pompeio, Catonis & Scipionis partes firmare conatus, cum ſe in regiam recepiſſet, poſt magnificam cœnam interficiendum ſe dedit. Juba, rex litera-

teratiſſimus; qui Cæſaris Auguſti juſſu regnavit, & magnificentiſſimam urbem Cæſaream condidit.

Qui adverſus Pop. Rom. arma ſumſerunt.

TAtius, Rex Sabinorum; qui occupata arce Tarpeia in ipſo foro cum Romulo decertavit, & interventu Sabinarum pacem cum Romulo fixit. Mettius Suffetius, Rex Albanorum; qui, contra fedus, à Fidenatibus deſtitutus, & juſſu Tulli Hoſtilii deligatus ad currum, & in adverſa actis equis, laceratus eſt. Porſenna, Rex Etruſcorum; qui Romanos ad Janiculum obſedit, propterque Tarquinios. Tiridates; qui Corbulone Conſulari viro victus & reſtitutus eſt.

Bella civilia quot.

CIvilia bella quatuor mota ſunt in urbe à Romanis. Civile bellum primum Sulpitius Tribunus excitavit, quod ſubſcriptam provinciam Mithridaticam Sylla in Marium transferre noluiſſet. Secundum bellum Lepidus contra Catulum, ob metum Siciliæ expoliatæ. Tertium bellum Cæſar & Pompeius. Belli ſpecies magis, quam cauſa fuit, negatus à Senatu Cæſari conſulatus. Ceterum utriuſque æmulatio & cupiditas imperii occupandi. Nam, cum ſecundum mores legemque majorum dimiſſo exercitu venire in urbem Cæſar deberet, & docere Senatum de rebus à ſe geſtis, atque ita triumphum conſequi; ſimulans, ſe gratiam timere Pompeii, negavit ſe miſſurum exercitum, niſi conſularibus comitiis ratio abſentis ſui poſita fuiſſet. Quamobrem hoſtis à ſenatu judicatus, ſtatuit id bello vindicare. Ac ſic non conſulatum modo ac triumphum,

phum, ſed totum Populi Romani imperium redegit in ſuam poteſtatem. Quartum bellum Cæſar Auguſtus adverſus complures duces: contra Pompeium juvenem bona paterna repetentem: mox adverſus Caſſium & Brutum in ultionem interempti patris; deinceps adverſus Antonium & Cleopatram ultro bellum patriæ inferenteis.

Quot genera bellorum.

BEllorum genera ſunt quatuor. Gentile; quod cum externis geritur; ut Romani cum Latinis, Athenienſes cum Lacedæmoniis. Servile; quod Romani adverſus fugitivos geſſerunt, & contra duces eorum, Spartacum, Crixum, & OEnomaum. Civile; quo inter ſe certant, ſicut Marius & Sylla, Cæſar & Pompeius, Auguſtus & Antonius.

Ordo Belli Mariani.

INexplebilis honoris Marii cupiditas, decretam Syllæ Ponticam provinciam voluit eripere per rogationem Sulpicii tribuni plebis. Sylla indignatus continuo ad exercitum perrexit, & eum urbi admovit; & in patriam ingreſſus, Capitolium occupavit. Quo terrore victus Senatus, Mario totique factioni ejus interdixit. Profecto deinde in Aſiam Sylla, Marius exul cum profugiſſet, ac primum Minturnis in palude latuiſſet, tum conjectus in carcerem evaſiſſet, interim Cinna & Octavius in urbe eſſent; ob hoc, occaſione data, Marius redit, & ſe cum Cinna adjunxit, victis Octavianis partibus. Septies conſul creatus ſæviſſimis cædibus totam urbem funeſtavit. Sylla interim victo Mithridate

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

in urbem reverſus, prope totam Italiam in armis invenit, ſub juvene Mario Marii filio: ſed omnes ejus copias partim in Etruria ad Sacriportum, partim ad Collinam portam proſtravit; & reliquias adverſariorum eorum, qui ſe dediderant, in villa publica trucidavit. Qui diffugerant, in tabula proſcripſit, jure permiſſo ut interficerentur.

Ordo Belli inter Cæſarem & Pompeium.

CÆſar, & Pompeius, & Craſſus, inita ſocietate, imperium Romanorum poſſidebant. Cæſar Gallicos, Craſſus Syriacos exercitus habebat. Pompeius, horum viribus fretus, in Senatu dominabatur. Poſt Craſſi mortem apud Parthos Muſus Barbarus Aſculanus, Quintus Lutatius Catulus.

De Bello Macedonico.

POpulus Romanus cum Macedonibus bellum ter geſſit. Sub Flaminio Conſule regem eorum Philippum vicit. Sub Paulo Perſen Philippi filium. Sub Metello Macedonico Pſeudophilippum. Primi belli cauſa, quod de injuriis Macedonum Græci querebantur. Secundi, quod fœdus cum patre ſuo percuſſum ruperit Perſes. Tertii, quod falſo nomen regum Macedonum Pſeudophilippus invaſit.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

De variis Cladibus Populi Romani.

ETruſco bello; cum Porſenna rex Janiculum obſedit. Gallico bello; cum Galli Senones, exercitu apud Alliam deleto, urbe incenſa, Capitolium obſederunt. Tarentino bello; cum Pyrrhus ad viceſimum lapidem totam Campaniam populatus acceſſerat. Punico bello; cum Annibal Cannenſi exercitu fuſo ad tertium lapidem caſtra poſuit. Cimbrico bello; cum Cimbri Tarentinas Alpes occupaverunt. Servili bello; cum Spartacus, Crixus, & OEnomaus gladiatores, populata prope Italia, cum ad incendendam urbem pergerent, in Lucania à Craſſo, in Etruria à Pompeio Conſule, opprimuntur.

De tribus Punicis bellis.

POpulus Romanus cum Carthaginienſibus dimicavit. Primum Punicum bellum navalibus copiis geſtum eſt. Cauſa motus prætendebatur duplex. Altera, quod Carthaginienſes Tarentinis adfuiſſent. Altera, quod Mamertini adverſus Pœnos auxilium poſcerent. Cæterum, revera præmium fuit Siciliæ & Sardiniæ poſſeſſio, fertiliſſimarum inſularum. Appius Claudius bellum in Siculo freto commiſit; Manlius & Regulus in ipſa Africa profligaverunt: Duillius Conſul apud Liparas inſulas; Lutatius Catulus apud Ægates, merſis hoſtium claſſibus, conſummaverunt. Secundum Punicum bellum longe omnium cruentiſſimum fuit. Cauſa, quod Annibal contra fœdus Saguntum evertiſſet. Prima clades hujus belli apud Liſternum, vulnerato Patre Scipione; quem Publius Scipio, nondum pubes, protexit ac liberavit. Secunda clades apud Trebiam, vul-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

nerato Flacco Conſule. Tertia apud Thraſymenum, vaſtato Flaminii exercitu. Quarta apud Cannas, deletis duobus exercitibus Pauli Conſulis morte, Terentii fuga Varronis. Poſtea vero quatuor duces Punici belli gloriam ſibi vindicant. Fabius ſive Cunctator; qui imminentem urbis excidio Annibalem mora fregit. Marcellus; qui primus Annibali apud Nolam reſtitit, & inclinatam ejus aciem pene ictus cruciavit. Claudius Nero; qui venientem ab Hiſpania Aſdrubalem cum ingentibus copiis, priuſquam ſe Annibali jungeret, excepit, & ingenti prælio vicit. Tertium Punicum bellum majoris gloriæ quam operis fuit. Nam, Manilio Conſule, inchoatum excidium Carthaginis Scipio Æmilianus conſummavit; una cum Tigrane cum incenſa Carthagine totius Africæ urbes in perpetuum repreſſit, quod contra fœderis pactionem Carthaginienſes reparaſſent claſſes, & arma finitimis intuliſſent.

Vſque Imperium Trajani qui victi ſunt & per quos, CCIV.

PEr Flaminium Conſulem Macedonas vicit ſub rege Perſe bellantes. Per Scipiones Africanos, Carthaginienſes. Per Paulum Conſulem, Perſen in Syria vicit regem Antiochum. Per Scipionem Æmilianum Celtiberos, & Numantiam. Per eumdem Scipionem Luſitaniam, & ducem Viriatum. Per Decimum Brutum Galliam. Per Mummium Achaïcum, & Corinthum, & Achæos. Per Fulvium Nobiliorem Ætolos & Ambraciam. Per Marium Numidas & Jugurtham. Per eumdem Cimbros & Teuthones. Per Syllam Ponticos & Mithridatem. Per Lucullum item eoſdem Ponticos & Mithridatem: item Cilicas piratas, & Armenios cum rege Tigrane, & plurimas Aſiacas gentes. Sub hoc enim ad

ad Indicum Oceanum, & Rubrum mare uſque pervenit. Per Caium Cæſarem Gallias & Germanias. Britanniam ſub hoc duce non tantum vidit, ſed etiam navigavit Oceanum. Per Cæſarem Auguſtum Dalmatas, Pannonios, Illyricos, Ægyptios, Germanos, Cantabros, totumque orbem perpacavit, exceptis Indis, Parthis, Sarmatis, Scythis, Dacis, quod eos fortuna Trajani Principis triumphis reſervavit.

De Comitiis.

COmitia dicuntur à comitatu & frequentia, quod Patres & Claſſes ad ſuffragia vocantur, creandorum magiſtratuum vel ſacerdotum cauſa. Comitiorum autem triplex ratio eſt. Hæc curiata, hæc tributa, hæc centuriata dicuntur, quia hæc per curias & per tribus & per centurias explicantur. Si tranſlatitium ſit, & ſolitum, de quo populus, curiatis tranſigitur. Si amplius, tributis. Si in ſummo diſcrimine eſt, tum miles ad ſuffragia vocatur, & Comitia centuriata dicuntur.

De Populi Romani diſtributionibus.

ANtiquiſſima Populi Romani diſtributio triplex eſt, quam Romulus fecit; in regem, in ſenatum, in populum. Qui populus in tres tribus dividebatur; Titienſem, Lucerem, Ramnetem. Sequitur Populi Romani diſtributio ſub Servio Tullio rege; qui eum in tribus, claſſes, centurias, diviſit. Ab iteratione cenſus, ut optimus & locupletiſſimus quiſque in ſuffragiis, id eſt, in Populo Romano plurimum valeret. Et tertia diviſio eſt in Patronos & clientelas, qua inferiores ſuperiorum ſe fidei committebant.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

De Rebuspublicis.

RErumpublicarum tria genera ſunt; Regium, optimatum, populare. Aut enim ſub regum ſunt poteſtate; ut Seleucia Parthorum. Aut Senatus; ut Maſſilia Gallorum. Aut ſe ipſi regunt; ut Athenienſes ſolebant. Eſt & quartum genus, quod Romani commenti ſunt; ut ex his tribus unum efficerent. Nam & regiam poteſtatem Conſules habent, & plebs habet ſuffragiorum poteſtatem.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 25